VIEȚILE SFINȚILOR

PE
OCTOMBRIE

VIEȚILE SFINȚILOR

PE

LUNA OCTOMBRIE

RETIPĂRITE ŞI ADĂUGITE
CU APROBAREA SFÂNTULUI SINOD
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
DUPĂ EDIȚIA DIN 1901-1911

EDIȚIA A II-A

EDITURA EPISCOPIEI ROMANULUI - 1999

STAVROPOLEOS

©VIEȚILE SFINȚILOR
pe toate lunile
apar sub îngrijirea
P. C. Arhim. Ioanichie Bălan

INTRODUCERE

De binecuvântarea Maicii Domnului se bucură şi luna lui Octombrie. Chiar în ziua cea dintâi prăznuim Acoperământul Maicii Domnului. Mult ocrotitor s-a arătat a fi acest acoperământ când, la o vreme de grea cumpănă, mulţimea creştinilor, privighind în Biserica Vlahernei (Biserica Vlahilor din Constantinopol), sfinţii Andrei şi Epifanie au văzut pe Sfânta şi Preacurata Maică acoperind cu cinstitul său Omofor mulţimea credincioşilor, semn al ocrotirii şi izbăvirii în faţa atacului păgânilor asupra marii cetăţi. De această ocrotire ne rugăm şi noi Maicii Domnului să ne facă vrednici.

Dar amintindu-ne că, din primele zile ale lunii acesteia, pomenim pe sfinţii mucenici Ciprian şi Iustina, pe Sfântul Dionisie Areopagitul – convertitul Sfântului Apostol Pavel la Atena –, pe Sfântul Apostol şi diacon Filip, pe Sfântul Apostol şi evanghelist Luca şi alţii, gândul nostru se opreşte, mai ales, la evlavia poporului român pentru cinstirea Sfinţilor.

Cu adevărat se cuvine a spune că drept a grăit Strabo, învăţatul geograf din vechime, despre strămoşii noştri: „Este un lucru de care nimeni nu se poate îndoi şi care răsare din toată istoria geţilor şi dacilor: râvna lor religioasă a fost de când lumea caracterul precumpănitor al firii lor".

Această râvnă a înaintaşilor noştri de-a lungul timpului s-a dovedit în luna lui Octombrie, mai ales, prin aducerea de sfinte moaşte pe pământul românesc, cum sunt moaştele Sfintei Parascheva de la Iaşi şi ale Cuviosului Dimitrie cel nou din Catedrala Patriarhiei Române din Bucureşti. Prin câtă nevoinţă s-a săvârşit dobândirea acestor sfinte moaşte trebuie să cunoaştem după cuviinţă. Precum se ştie, în urma unor vedenii şi semne minunate,

trupul sfinţit al Cuvioasei a fost descoperit într-un mormânt de pe ţărmul mării, în apropiere de satul Epivat, şi s-a aşezat cu cinste în biserica Sfinţilor Apostoli de acolo.

Dar sfinţii călătoresc, chiar şi cu trupul lor, şi după trecerea din această viaţă. Astfel, după vreo 200 de ani, trupul sfintei, care n-a cunoscut putrezirea, a fost strămutat de la Epivat la Târnovo, capitala imperiului româno-bulgar; de acolo la Belgrad, şi de la Belgrad la Constantinopol. Iar dreptcredinciosul domnitor Vasile Lupu, ctitorind frumoasa biserică Sfinţii Trei Ierarhi din Iaşi, a depus multă stăruinţă la Patriarhia din Constantinopol să dobândească acest odor duhovnicesc pentru cinstita sa ctitorie. Ştiut să ne fie, însă, că domnitorul moldovean a ajutat atunci mult Patriarhia din Constantinopol, plătind din daniile credincioşilor români toată datoria Scaunului ecumenic faţă de imperiul otoman.

Încă a mai oferit mari danii unor dregători otomani, care au scos sfintele moaşte din cetate cu greutate, pentru că legea islamică interzicea transportarea lor. Şi aşa, cheltuind cu dragoste destui bani, a obţinut bunăvoinţa autorităţilor turceşti şi a adus moaştele pe mare până la Galaţi, poarta de atunci a Moldovei la Dunăre; iar de acolo, fiind însoţite de un sobor de arhierei, preoţi, boieri şi creştini, au fost aduse şi aşezate în locaşul nou-sfinţit din Iaşi. De aici apoi au fost strămutate în Catedrala Mitropolitană din Iaşi, ctitorie a vrednicilor de pomenire mitropoliţi Veniamin Costachi şi Iosif Naniescu.

Iar pentru Cuviosul Dimitrie, de asemenea să ne fie ştiut, precum se va citi în ziua pomenirii lui, la 26 ale lunii, că moaştele sale se aflau în biserica din Basarabi – din sudul Dunării – şi că, între anii 1769 – 1774, s-au înfruntat în greu război împărăţia Rusiei cu cea Otomană şi că armatele ruseşti, conduse de generalul Saltâcov, trecând prin ţara noastră, au ajuns până la localitatea Basarabi. Acolo, spre a feri moaştele Cuviosului Dimitrie de profanarea oştilor turceşti, a voit să le ducă în Rusia.

Trecând cortegiul cu sfintele moaşte prin pământul românesc, drept credinciosul român Hagi Dimitrie l-a rugat pe general să le dăruiască românilor, mai ales pentru aceste două temeiuri: întâi, pentru faptul că acest Cuvios Dimitrie era de neam valah; în al doilea rând, pentru ca să se dea mulţumire şi mângâiere credincioşilor români care sprijineau cu hrană şi cu alte bunuri de trebuinţă oştile ruseşti aflate prin locurile de aici. Generalul a răspuns cu înţelegere la îndreptăţita cerere a lui Hagi Dimitrie; şi

aşa s-au adus şi aşezat sfintele moaşte în Catedrala Mitropoliei din Bucureşti, unde se află până astăzi.

Bucuria sporită a acestei luni ne vine şi de la îmbogăţirea calendarului cu noi sfinţi români. Este vorba despre cuvioşii Visarion Sarai şi Sofronie de la Cioara, precum şi de Sfântul Mucenic Oprea din Sălişte. Aceştia s-au nevoit şi au pătimit pentru credinţa ortodoxă în timpul de grele încercări pentru sfânta credinţă a românilor din Transilvania veacului al XVIII-lea. Despre acestea citim pe larg în ziua a 21-a a acestei luni, când se face pomenirea lor.

Dar se cuvine să ne îndreptăm cu deosebită luare-aminte şi la viaţa Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, Izvorâtorul de mir. Anume, atât la dragostea lui faţă de Dumnezeu, faţă de Hristos, până la mucenicie, străpuns fiind în temniţă cu suliţe de ostaşii păgâni, cât şi la dragostea faţă de cetatea lui, Tesalonic. Căci potrivit unei descoperiri făcută unui temător de Dumnezeu foarte îmbunătăţit, anume Ilustrie, îngeri ai lui Dumnezeu veniseră încunoştiinţând pe Sfântul Dimitrie că El îi porunceşte să părăsească cetatea şi să o dea pe mâna vrăjmaşilor. La această veste de tristeţe, sfântul a grăit: „Oare aşa voieşte Domnul meu, ca cetatea pe care a răscumpărat-o cu cinstitul Său sânge să o dea vrăjmaşilor? Mergeţi, fraţilor, şi spuneţi Stăpânului meu că aşa zice Dimitrie, robul Său: „Doamne, Tu Ţi-ai vărsat sângele pentru păcatele noastre, ale tuturor. Arată-Ţi mila Ta. Că de vreme ce m-ai pus pe mine străjer cetăţii acesteia, Ţie mă voi asemăna şi îmi voi pune sufletul meu pentru fiii ei". Aşa a înălţat sfântul la Dumnezeu răspunsul şi rugăciunea lui. Se cuvine a fi ştiut că icoana Sfântului Mare Mucenic Dimitrie a fost aşezată în stema oraşului Bucureşti, ca ocrotitor al Capitalei ţării noastre.

Faptele Sfântului Dimitrie şi ale tuturor celorlalţi sfinţi ce sunt pomeniţi în această lună să ne fie şi nouă pildă de dragoste şi rugăciune a fiecăruia pentru casă, pentru Biserică, pentru neamul nostru.

Pr. Prof. CONSTANTIN GALERIU

Înălţarea Domnului
20 mai 1999

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA ÎNTÂI

CUVÂNT LA ACOPERĂMÂNTUL PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

În vremurile cumplite cele mai de pe urmă, când s-au înmulţit păcatele noastre, s-au înmulţit şi primejdiile asupra noastră, încât s-au împlinit cuvintele Sfântului Pavel, care zicea: *Primejdii de la tâlhari, primejdii de la rudenii, primejdii de la neamuri, primejdii în cetăţi, primejdii în pustiuri, primejdii pe mare, primejdii între fraţii cei mincinoşi* (II Corinteni 11, 26). Când cuvintele Domnului s-au împlinit: *Că se va scula neam peste neam şi împărăţie peste împărăţie şi va fi foamete şi ciumă şi cutremure pe alocuri*, când ne supără pe noi năvălirile cele de alt neam, războaiele cele dintre noi şi rănile cele purtătoare de moarte, atunci Preacurata şi Preabinecuvântata Fecioară Maria, Maica Domnului, ne dă nouă Acoperământul său spre apărare, ca din toate primejdiile să ne scape pe noi, de foamete, de ciumă şi de cutremur; să ne apere de războaie şi de răni, să ne acopere şi să ne păzească pe noi nevătămaţi sub Acoperământul său.

Despre acest lucru s-a făcut încredinţare în Constantinopol în împărăţia lui Leon cel înţelept, împăratul cel dreptcredincios, întru preaslăvita biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cea din Vlaherna. După săvârşirea cântării celei de toată noaptea, într-o zi de Duminică, în luna octombrie, ziua întâi, fiind de faţă şi mulţimea poporului la ceasul al patrulea din noapte, Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos, şi-a ridicat ochii şi a văzut-o pe Împărăteasa Cerului, pe Acoperitoarea a toată lumea, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, stând în văzduh şi rugându-se, strălucind ca soarele şi acoperind poporul cu cinstitul său Omofor. Văzând

aceasta Sfântul Andrei, a zis către ucenicul său, fericitul Epifanie: „Oare vezi, frate, pe împărăteasa şi Doamna tuturor, care se roagă pentru toată lumea?" Iar el a răspuns: „O văd, sfinte părinte, şi mă înspăimânt!"

Precum oarecând Sfântul Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu a văzut pe cer un semn mare, o femeie înveşmântată cu soarele, aşa şi Sfântul Andrei în biserica Vlahernei, cea asemănătoare cerului, a văzut pe Mireasa cea fără de mire, îmbrăcată în porfiră ca soarele. Semnul văzut de Sfântul Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu închipuia pe Acoperitoarea noastră cea Preamilostivă, care s-a arătat în acea vreme când se produse tulburarea întregii făpturi: „...şi au fost fulgere şi vuiete şi tunete şi cutremur şi grindină mare. Şi un semn mare s-a arătat pe cer: o femeie înveşmântată cu soarele".

Deci, pentru ce semnul acela care înainte închipuia pe Preacurata Fecioară Maria nu s-a arătat mai înainte de fulgere, de tunete, de vuiete, de cutremur şi de grindină, când încă toate stihiile erau în pace, ci numai atunci când s-a făcut tulburarea cea înfricoşată a cerului şi a pământului? S-a făcut pentru ca să se arate că apărătoarea noastră cea preabună, în vremea cea rea când năvăleşte nevoia asupra noastră, atunci vine în ajutorul nostru şi ne ocroteşte de fulgerele amăgitoarei deşertăciuni lumeşti, care nu strălucesc îndelung, de glasurile mândriei vieţii şi de cele ale slavei deşarte, de tunetele năpădirii năprasnice a vrăjmaşului, de cutremurul patimilor şi de grindina pedepsei celei ce de sus năpădeşte asupra noastră pentru păcate. Căci, atunci când toate aceste primejdii ne supără, îndată, ca un semn mare, se arată "Ajutătoarea cea grabnică a neamului creştinesc", prin folosirea cea nevăzută, păzindu-ne şi acoperindu-ne pe noi.

Acesta este semnul pe care l-a dat Domnul celor ce se tem de El, pentru ca ei să fugă din faţa arcului; căci în lumea aceasta suntem puşi ca un semn spre săgetare şi zboară asupra noastră săgeţile din toate părţile, unele din arcul vrăjmaşilor celor văzuţi, care îşi încordează arcul asupra noastră şi se laudă întru mândria lor, iar altele din arcul vrăjmaşilor nevăzuţi, încât noi ne jelim aşa: „Nu putem să suferim săgetăturile diavoleşti". Altele vin de la firea care se luptă asupra duhului, iar altele de la arcul mâniei şi îngrozirii celei drepte a lui Dumnezeu, de care zice David: *De nu vă veţi întoarce, sabia Sa o va luci, arcul Său l-a încordat şi l-a pregătit şi în el a gătit unelte de moarte; săgeţile Lui pentru cei ce ard le-a lucrat* (Psalm 7, 12).

Cu toate săgeţile acelea, ca să nu fim răniţi de moarte, ni s-a dat nouă acel semn, ca să fugim din faţa arcului sub Acoperământul Preacuratei şi Preabinecuvântatei Fecioare, cu al cărei acoperământ apărându-ne ca o pavăză, ne ferim întregi de săgetări. Căci această apărătoare a noastră are o mie de paveze spre apărarea noastră, cum grăieşte către dânsa Duhul Sfânt: „Ca turnul lui David grumajii tăi: o mie de paveze spânzură pe dânsul, toate săgeţile celor puternici".

A zidit oarecând David un turn al său prea frumos şi prea înalt, între Sionul cel ce stă pe muntele înalt şi între Ierusalim cel pus mai jos şi fiică a Sionului l-a numit. Şi era turnul acela între dânşii ca grumazul între trup şi cap, căci cu înălţimea sa întrecea Ierusalimul şi ajungea Sionul. Iar pe turnul acela erau atârnate pavezele şi toate armele cele de război pentru apărarea Ierusalimului. Deci, aseamănă Duhul Sfânt pe Preacurata Fecioară cu turnul lui David; căci aceasta, fiind fiica lui David, mijloceşte între Hristos, capul Bisericii, şi între credincioşii care sunt trupul Bisericii Lui, întrecând Biserica ca ceea ce este cu adevărat mai înaltă decât toţi; iar pe Hristos ajungându-L, ca cea care i-a dat trup, mijloceşte şi acum, când a stat în văzduh între cer şi pământ, între Dumnezeu şi între oameni, între Hristos şi Biserica cea care se luptă, ca turnul lui David între Sion şi între Ierusalimul cel plin de pavezele celor tari.

Iar paveze sunt rugăciunile ei pentru noi, cele întru tot puternice către Dumnezeu, care s-au auzit de cei vrednici în vremea cinstitului ei acoperământ; pentru că se ruga cu umilinţă ca o maică către Fiul şi Făcătorul său, grăind cuvinte de rugăciune milostivitoare şi de îndurare, zicând: „Împărate ceresc, primeşte pe tot omul cel ce Te slăveşte pe Tine şi cheamă în tot locul Preasfânt numele Tău; şi unde se face pomenirea numelui meu, pe acel loc îl sfinţeşte şi preamăreşte pe cei ce Te preamăresc pe Tine. Iar celor ce cu dragoste mă cinstesc pe mine, Maica Ta, primeşte-le toate rugăciunile şi făgăduinţele şi de toate nevoile şi răutăţile îi izbăveşte".

Oare astfel de rugăciuni ale ei nu sunt paveze care apără Biserica? Cu adevărat sunt paveze nebiruite, cu care vom putea să stingem toate săgeţile cele aprinse. Sfântul Ambrozie zice despre turnul lui David că pentru două pricini era zidit: spre apărarea cetăţii şi pentru împodobirea ei. Zice el: „A zidit David un turn care să fie spre apărare şi spre înfrumuseţarea cetăţii. Spre apărare, că de departe priveşte pe vrăjmaşul şi îl izgoneşte pe el de la cetate;

iar spre înfrumuseţare, că pe toate zidirile cele înalte ale Ierusalimului le întrece cu înălţimea sa".

De aceea nu în zadar s-a asemănat cu turnul acela acoperitoarea noastră, care ne este nouă turn de tărie în faţa vrăjmaşului, căci cu adevărat ne apără pe noi şi ne împodobeşte. Ne apără când pe vrăjmaşii noştri cei văzuţi şi nevăzuţi îi izgoneşte de la noi departe, când pe cei robiţi din legături îi scapă, când pe cei chinuiţi de duhuri necurate îi izbăveşte, când pe cei mâhniţi îi mângâie, pe cei năpăstuiţi îi apără, pe cei flămânzi îi hrăneşte, când celor înviforaţi adăpostire se face şi pe bolnavi îi cercetează. Şi ne împodobeşte pe noi, acoperind înaintea lui Dumnezeu goliciunea cea de ruşine a sufletului nostru; iar cu slujirile sale prea înalte, ca şi cu nişte prea scumpe podoabe şi cu prea multe daruri, ca nişte nesecate vistierii, împlinind lipsa noastră, ne face bineprimiţi înaintea ochilor Domnului. Ea împodobeşte pe cei ce nu au îmbrăcăminte de nuntă şi îi îmbracă cu haina sa şi îi face ca şi cum nu s-ar vedea de ochiul cel atotvăzător ruşinea goliciunii lor sufleteşti, lucru care se închipuia înainte în pământul cel nevăzut şi neîmpodobit, acoperit atunci de ape. Căci pământul cel deşert şi neîmpodobit era chipul sufletului celui păcătos, care şi-a pierdut duhovnicească sa frumuseţe şi s-a făcut deşert de lucruri bune şi străin de darul lui Dumnezeu. Iar apele, care acopereau pământul cel neînfrumuseţat, înainte au închipuit milostivirea Preasfintei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, ca pe o mare nesecată şi ca nişte râuri ce cu nelipsire spre toţi se revarsă şi pe toţi îi acoperă.

Când Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor, la fel se purta şi pe deasupra pământului celui neînfrumuseţat şi acoperit de ape, ca şi cum nevăzând lipsa lui de frumuseţe, tăinuit închipuia aceea că sufletul cel acoperit prin milostivul Acoperământ al Fecioarei Născătoare de Dumnezeu, chiar dacă ar fi lipsit de frumuseţe, nu se va păgubi de darul Duhului Sfânt. Căci Acoperământul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu va acoperi lipsa lui de frumuseţe, ca o apă pe pământul cel neînfrumuseţat şi cu buna podoabă a darului său îl va înfrumuseţa şi pe Sfântul Duh îl va atrage la dânsul. Ne înfrumuseţează pe noi Preacurata Fecioară, când pe cei păcătoşi îi face drepţi şi pe cei necuraţi îi face curaţi.

Fericitul Anastasie Sinaitul grăieşte pentru dânsa aşa: „Pe magi îi săvârşeşte apostoli şi pe vameşi, evanghelişti, iar pe desfrânate mai cinstite decât pe fecioare le face. Aşa pe Maria

Egipteanca, care a fost desfrânată, a făcut-o acum mai cinstită decât pe multe fecioare şi cea care mai înainte era întunecată şi necurată, acum ca soarele străluceşte în împărăţia lui Hristos, prin mijlocirea Preacuratei Fecioare Maria, care tuturor celor ce aleargă la dânsa le este acoperământ şi înfrumuseţare". Ea împodobeşte tot Ierusalimul duhovnicesc, adică Biserica lui Hristos, care cântă astfel către dânsa în praznicul acesta de acum: „O, ce minunată înfrumuseţare a tuturor credincioşilor eşti, împlinirea proorocilor, slava apostolilor şi podoaba mucenicilor, lauda fecioriei şi prea minunatul Acoperământ a toată lumea!"

Pe turnul lui David, împreună cu pavezele, erau toate săgeţile celor puternici. Şi acest însufleţit turn, Preacurata Fecioară Maria, are lângă sine săgeţile celor puternici, adică rugăciunile sfinţilor, celor ce se roagă împreună cu dânsa. Căci nu singură s-a arătat în biserică stând în văzduh, ci cu oştile îngereşti şi cu mulţime de sfinţi, care în haine albe şi cu cucernicie stăteau împrejurul ei. Rugăciunile cele către Dumnezeu ale tuturor sfinţilor acelora sunt ca săgeţile celor puternici, care pot să gonească toate taberele vrăjmaşului. Ştie Doamna cea preacurată, Născătoarea de Dumnezeu, că război este viaţa noastră pe pământ. Căci vrăjmaşul se războieşte asupra noastră cu toate puterile sale, pornind împotriva noastră taberele sale şi înconjurându-ne pe noi cu toate legiunile sale: *Înconjuratu-ne-au pe noi câini mulţi, adunarea celor vicleni ne-a cuprins, deschis-au asupra noastră gura lor, ca un leu ce răpeşte şi răcneşte*. Pentru aceea cerească împărătească vrând să ne ajute, a pornit asupra vrăjmaşului nostru toate cereştile puteri, a chemat pe prooroci, pe apostoli, a adunat pe mucenici, pe feciorelnici, pe cuvioşi, pe drepţi, şi cu aceştia a venit să ne ajute nouă şi să se aşeze împrejurul nostru, ca să ne dea nouă biruinţă asupra vrăjmaşilor. Căci printr-însa se ridică biruinţele, printr-însa cad vrăjmaşii. A venit cu îngereşti oşti, că este mai înainte văzută de Iacov ca o scară, pe care mulţimea îngerească o înconjoară.

Pomenind aici de scara lui Iacov, poate să se întrebe cineva: pentru ce îngerii pe dânsa nu aveau odihnă, ci neîncetat se urcau şi se coborau? Înţelegând că scara aceea era înainte închipuirea Fecioarei Maria, după cuvântul cel bisericesc către dânsa: „Bucură-te, podul cel ce duci la ceruri şi scara cea înaltă pe care a văzut-o Iacov", se va şti pentru ce nu au odihnă pe scară îngerii. Că cea întru rugăciune neadormită, Născătoarea de Dumnezeu, porunceşte îngerilor, ca împreună cu dânsa neîncetat să ajute oamenilor şi, suindu-se, să înalţe la Dumnezeu rugăciunile celor ce se roagă; iar

pogorându-se, să aducă de la Dumnezeu oamenilor ajutor şi daruri. Această scară şi acum a pogorât cu sine din cer mulţimea îngerilor, aducându-ne nouă de sus acoperire şi apărare. A venit cu îngerii, ca îngerilor săi să le poruncească să ne păzească pe noi în toate căile noastre. Şi pe soborul tuturor sfinţilor l-a adus cu sine, ca, făcând pentru noi sobornicească rugăciune, pe ale noastre umilite rugăciuni, soborniceşte să le aducă la Fiul său şi Dumnezeul nostru.

Între toţi sfinţii cei ce s-au arătat în biserică cu Preacurata Fecioară, doi erau mai aleşi: Sfântul Ioan Înaintemergătorul – altul mai mare decât el nu s-a născut între cei născuţi din femeie – şi Sfântul Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu, pe care îl iubea Iisus şi care s-a rezemat pe pieptul Lui. Pe amândoi rugătoarea noastră, Fecioara Maria, i-a luat cu ea la rugăciunea cea pentru noi, ca pe cei ce au multă îndrăzneală către Dumnezeu, ca prin ajutorul lor să plece mai degrabă pe Dumnezeu spre milă, pentru că mult poate rugăciunea ajutorându-se. Şi a stat Preacurata Fecioară între aceşti sfinţi, precum chivotul între doi heruvimi, precum scaunul Domnului Savaot între serafimi, precum Moise cu mâinile întinse între Aaron şi Or; iar Amalicul iadului cade cu toată stăpânirea şi puterea sa cea întunecată.

Deci să prăznuim Acoperământul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, aducându-ne aminte de acea preamărită arătare a ei, care a fost în biserica Vlahernei, fiind văzută de Sfântul Andrei şi de Epifanie. Să prăznuim, mulţumind Acoperitoarei noastre pentru această prea mare milostenie arătată spre neamul creştinesc, şi cu dinadinsul s-o rugăm pe ea ca, acum şi întotdeauna, cu milostivire să ne acopere pe noi, cei care avem nevoie de Acoperământul ei. De vreme ce fără de Acoperământul şi sprijinul ei, nouă celor ce întotdeauna mâniem pe Dumnezeu, nu ne este cu putinţă a trăi, pentru că mult greşind, cădem sub multe certări, după cum zice Sfânta Scriptură: *Multe sunt bătăile păcătosului*.

Şi acum am fi pierit pentru fărădelegile noastre, de nu ne-ar fi acoperit pe noi preamilostiva Stăpână; căci de nu ar fi stat înainte această folositoare rugându-se pentru noi, cine ne-ar fi izbăvit pe noi dintru atâtea nevoi sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? Ne sfătuieşte Proorocul Isaia: *Ascundeţi-vă cât de puţin, până ce va trece mânia Domnului* (Isaia 26, 20). Unde vom putea să ne ascundem de mânia Domnului? Acoperământ nu ne-am agonisit nicăieri ca să scăpăm noi, pătimaşii, afară de a uneia Stăpânei lumii, care pentru sine grăieşte prin gura Duhului Sfânt: „Eu ca

negura am acoperit pământul". Deci sub Acoperământul acesta să ne ascundem, care acoperă tot pământul ca o negură.

O, Preacinstită Fecioară Născătoare de Dumnezeu, pentru ce te asemeni cu un lucru urât ca negura? Oare nu-ţi sunt ţie soarele, luna şi stelele spre asemănare? Precum cu mirare s-a zis despre tine: „Cine este aceasta care se iveşte ca o dimineaţă, frumoasă ca luna, aleasă ca soarele?" Iar negura ce fel de frumuseţe are, că nu te scârbeşti a te asemăna ei? „Negura când pe pământ se înmulţeşte şi îl acoperă, atunci toate fiarele scapă de vânători, pentru că nimeni nu le poate vâna". Aceasta este taina pentru care Preacurata Fecioară Maria s-a numit negură, căci şi pe noi ne acoperă din calea vânătorilor. Noi, păcătoşii, pentru neomenia noastră, dobitoace şi fiare suntem, după socoteala Celui-cu-gura-de-aur. Pântecelui îi plăcem ca urşii, pe trup îl îngrăşăm ca vierul, ţinem minte răul ca şi cămila, răpim ca lupii, ne mâniem ca şerpii, muşcăm ca scorpia, suntem vicleni ca vulpea, otrava răutăţii purtăm ca vipera. Pe noi, care suntem astfel de fiare, ne ajung feluri de vânători, ne ajunge dreapta mânie a lui Dumnezeu, izbândind toate meşteşugirile noastre cele rele: *Dumnezeul izbânzilor, Domnul Dumnezeul izbânzilor cu îndrăzneală a stătut*. Ne ajung pe noi şi fărădelegile noastre, încât grăim fiecare: *Apucatu-m-au fărădelegile mele şi n-am putut să văd*. Ne apucă pe noi vrăjmaşul cel nevăzut: „Făcutu-s-a ca un urs vânător, pândindu-mă pe mine ca leul în ascunzişuri". Ne apucă pe noi şi vrăjmaşul cel văzut. Zis-a vrăjmaşul: „Gonind voi prinde, ucide-voi cu sabia mea, stăpâni-va mâna mea".

Dar să îndrăznim, că avem negura cea gândită care ne acoperă pe noi, pe Preasfânta Fecioară Maria, spre care nădăjduim să scăpăm, că sub Acoperământul ei nici un fir de păr din capul nostru nu va pieri. Numai cu umilinţă către dânsa să strigăm, zicând: „Acoperă-ne pe noi cu Acoperământul tău, că tu eşti acoperitoarea noastră, Preasfântă Fecioară. În ziua răutăţilor noastre, acoperă-ne pe noi. Toate zilele vieţii noastre sunt rele, precum oarecând Iacov cel din Legea Veche a zis: «Puţine şi rele au fost zilele anilor vieţii mele». Rele sunt zilele noastre în care vedem numai rele şi singuri într-însele multe răutăţi facem, adunându-ne nouă mânie în ziua mâniei. Deci, în toate zilele noastre cele rele, o, Sfântă Fecioară Maria, Născătoare de Dumnezeu, de al tău milostiv Acoperământ avem trebuinţă şi te rugăm acoperă-ne pe noi în toate zilele noastre, dar mai ales în ziua cea rea, când sufletul se va despărţi de trup; de faţă să stai nouă în

ajutor şi să ne acoperi pe noi de duhurile rele din văzduh şi în ziua înfricoşatei judecăţi să ne acoperi pe noi întru ascunsul Acoperământul tău. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL APOSTOL ANANIA

Sfântul Apostol Anania, unul dintre cei şaptezeci, a fost episcop în cetatea Damascului. Acesta l-a botezat pe Sfântul Apostol Pavel, pentru că Domnul i s-a arătat în vedenie, poruncindu-i să meargă pe uliţa care se cheamă Dreaptă şi acolo să caute în casa lui Iuda pe un oarecare Saul, supranumit şi Tarsianul, care se ruga. Însă Apostolul Anania s-a lepădat de aceasta, ştiind câte răutăţi făcuse Saul sfinţilor în Ierusalim şi cu ce gând anume venise în Damasc, ca să-i lege pe toţi cei ce cheamă numele Domnului. Iar Domnul îl îndemna, zicând: „Mergi, că vas ales îmi este Mie acesta". Şi îndată Anania, sculându-se după porunca Domnului, a mers la Saul şi, punându-şi mâinile pe el, i-a zis: „Saule, frate, Domnul Cel ce ţi s-a arătat ţie pe cale m-a trimis ca să vezi şi să te umpli de Duhul Sfânt". Şi îndată Saul a văzut iar Apostolul Anania l-a botezat. După câteva zile, când iudeii se sfătuiseră să-l ucidă pe Pavel pentru o schimbare ca aceea a lui – că din gonaci s-a făcut propovăduitor al numelui lui Iisus –, atunci Anania împreună cu ceilalţi ucenici luându-l pe Pavel, l-au scos peste zid într-o coşniţă. Apoi Pavel singur intrând în adunarea iudeilor, propovăduia cu îndrăzneală numele Domnului, nu numai evreilor, ci şi celor de alte limbi a binevestit Evanghelia împărăţiei. S-a dus din Damasc în Elevteropol şi acolo, arătând noroadelor calea mântuirii şi tămăduind pe cei bolnavi şi neputincioşi, pe mulţi i-a adus la credinţa în Hristos.

În zilele acelea era în Elevteropol ighemonul Lucian, care se închina la idoli şi nu la Dumnezeu. Pe Lucian l-a ridicat diavolul împotriva creştinilor şi l-a îndemnat să trimită o scrisoare ca aceasta în toată stăpânirea sa: „De s-ar afla cineva numind pe Hristos şi închinându-se Celui răstignit, acela poruncim ca să fie dat la cumplite chinuri; iar care va jertfi zeilor celor fără de moarte, lepădându-se de Hristos, acela se va învrednici de daruri şi cinste de la noi". Această scrisoare, cu rău vicleşug ieşind, l-a aflat pe Sfântul Anania în acea ţară pe care străbătând-o, cu propovăduirea Evangheliei o lumina şi tămăduia toate bolile în

popor, pentru că Domnul era cu dânsul, făcând prin mâinile lui multe minuni.

Deci, prinzând închinătorii de idoli pe Sfântul Anania, l-au dus înaintea ighemonului Lucian, de care fiind silit sfântul în multe feluri să jertfească idolilor, nu s-a supus, ci le-a răspuns, zicând: „Nu mă voi închina mincinoşilor idoli, ci Unuia adevăratului Domnului Dumnezeului meu Iisus Hristos mă închin, pe care ochii mei L-au văzut, şi gură către gură am vorbit cu Dânsul, nu numai când era pe pământ ca un om, ci şi după înălţarea Lui la Ceruri; căci, fiind eu în Damasc, mi S-a arătat mie însumi şi m-a trimis să-l tămăduiesc pe Saul, pe care, prin minunata sa înţelepciune şi putere, l-a întors la cunoştinţa cea adevărată şi pe noi toţi ne-a izbăvit din diavoleştile mâini şi ne-a adus la Părintele Său. Deci, Acestuia mă închin şi nu diavolilor celor ce voiesc să piardă tot neamul omenesc". Iar ighemonul a început a-l îngrozi cu muncile de nu-i va îndeplini porunca; dar el stătea ca un stâlp nemişcat întru mărturisirea lui Hristos.

Apoi, ridicându-şi spre cer mâinile, a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul binecuvântatului Părinte, ascultă rugăciunile mele şi mă fă vrednic părţii fericiţilor apostoli în veacul ce va să fie. Precum ai mântuit pe Saul prin adevărata lumină, mântuieşte-mă din mâinile acestui necurat ce se împotriveşte adevărului, ca să nu se facă voia lui asupra mea şi să nu mă vâneze în cursele înşelăciunii sale. Şi să nu mă lipseşti pe mine de împărăţia cea cerească, care este gătită tuturor celor ce iubesc calea adevărului Tău şi păzesc poruncile Tale".

Iar ighemonul, nesuferind să audă aceste cuvinte ale lui, a poruncit să fie întins la pământ şi să fie bătut. Şi bătându-l slujitorii tare, crainicul striga: „Ascultă-l pe judecător şi nu fi potrivnic poruncii lui; jertfeşte zeilor cărora li se închină toată lumea". Iar după ce au încetat a-l bate, i-a zis ighemonul sfântului: „Măcar acum cruţă-ţi sufletul şi ascultându-mă pe mine, leapădă-te de Cel răstignit, ca să nu aduc mai cumplite munci asupra ta". Atunci a răspuns Anania: „Ceea ce ţi-am spus ţie din început, aceea şi acum a-ţi grăi nu încetez; că de Dumnezeul meu nu mă voi lepăda şi nu mă voi apropia de cele fără de suflet pietre şi lemne, la care voi vă închinaţi şi ca pe nişte dumnezei le cinstiţi".

Judecătorul, văzându-l pe el neînduplecat, a poruncit să-i fie strujite coastele cu cârlige de fier şi cu lumânări aprinse să-i ardă rănile. Şi sfântul, răbdând, îşi ridica ochii spre cer şi se ruga cu dinadinsul. După acele chinuri judecătorul a zis: „Până când vei

petrece în nesupunere? Până când nu te miluieşti singur pe tine şi nu te închini marilor zei? Oare mai plăcut îţi este să pătimeşti toate acestea în zadar pentru un Hristos, pe care L-au răstignit evreii, decât să fii întreg şi sănătos? Mă jur că nu te voi slobozi viu, dacă vei fi nesupus aşa mult timp". A răspuns sfântul: „Fă ce vrei, vrăjmaşule al lui Dumnezeu, prieten al diavolului, că ai auzit de la mine de multe ori că nu mă voi închina zeilor tăi, afară de Unuia Dumnezeu care este Tată al Unuia Născut Fiul Lui şi începător al Sfântului Duh, Care a făcut cerul şi pământul şi pe toate cele ce sunt într-însele, în care am crezut. Acela mi-a dat mie putere ca toată ziua să stau tare înaintea ta şi cu bărbăţie să sufăr aceste chinuri. Pentru ce îţi faci mai multe osteneli, căci iată cele de la mine ai auzit, că voii tale nu mă voi supune. Deci, fă neîntârziat ce ai de gând să faci".

Judecătorul, umplându-se de mânie, a poruncit poporului să-l ia pe Sfântul Anania şi, scoţându-l din cetate, să-l ucidă cu pietre. Şi luându-l acel norod fără de lege, l-a dus la locul uciderii, unde punându-l pe el să stea drept, l-a ucis cu pietre ca pe alt Ştefan; iar el, cu mare glas, zicea: „Doamne, Iisuse Hristoase, în mâinile Tale îmi dau duhul meu". Şi aşa s-a sfârşit, împlinindu-şi mucenicia, şi s-a dus la cereştile lăcaşuri. Iar poporul, văzând că murise, l-a lăsat neîngropat şi s-a dus. Şi s-a întâmplat atunci că pe acolo treceau nişte oameni credincioşi de la Damasc. Şi aceştia au luat sfântul trup al Apostolului lui Hristos şi cu cinste l-au dus în Damasc şi l-au îngropat în patria lui.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ROMAN, FĂCĂTORUL DE CONDACE

Sfântul Roman era de neam din Siria şi era crescut în cetatea Emesiei. Din tinereţe a început să-I placă lui Dumnezeu, petrecând în feciorie şi în curăţie. Mai întâi a fost paraclisier în biserica Veritului, apoi a mers la Constantinopol, în anii domniei împăratului Anastasie, şi petrecea în Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cea din Kiri, nevoindu-se la viaţa cea îmbunătăţită în post şi rugăciune şi ostenindu-şi trupul la multe nevoinţe şi la privegheri de toată noaptea, pentru că mergea de cu seară în Vlaherna şi toată noaptea stătea la rugăciune, şi iarăşi se

întorcea în Kiri. Apoi a fost rânduit în biserica Sfânta Sofia la slujba paraclisieriei. Nu ştia carte, dar era înţelept în lucrurile cele bune prin care îi întrecea pe cărturarii cei înţelepţi; fiindcă îl căuta pe Dumnezeu, mai multă înţelegere era întru dânsul decât în cei ce căutau înţelepciunea acestui veac. Pentru că a fost ca unul dintre aceia despre care zicea Apostolul: *Dumnezeu a ales pe cele nebune ale lumii, ca pe cele înţelepte să le ruşineze*.

Şi îl iubea patriarhul Eftimie, pentru viaţa lui cea îmbunătăţită şi, văzându-i ostenelile în biserică, căci cu toată osârdia se silea la ascultare, îi dădea lui parte asemănătoare cu clericii şi din această cauză cârteau clericii împotriva patriarhului, zicând: „Pe cel ce este prost, asemenea cu noi l-ai făcut". Şi îl urau pe Roman şi mari supărări îi făceau. Odată, la vecernia praznicului Naşterii lui Hristos, venind împăratul în biserică pe când Roman aşeza lumânările, l-au apucat pe el clericii şi l-au tras la amvon, zicându-i: „Dacă eşti învrednicit la aceiaşi parte ca şi noi, suindu-te acum în amvon să cânţi ca şi noi asemenea, dumnezeiască cântare de laudă". Aceasta o făceau spre ruşinarea lui, fiind cuprinşi de zavistie, căci îl ştiau că nu ştie carte şi nu poate să facă aceasta.

Iar Roman, fiind defăimat de clerici înaintea împăratului şi a tot norodul care era în biserică, s-a ruşinat şi a început a plânge. După sfârşitul slujbei, când toţi au ieşit din biserică, s-a aruncat înaintea chipului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cu amar tânguindu-se şi rugându-se. Apoi, plângând destul şi rugându-se, s-a ridicat şi a mers la casa sa şi fără să mănânce, din pricină că era mâhnit, a adormit puţin. Şi iată că i s-a arătat în vis Stăpâna noastră, Născătoarea de Dumnezeu, care tuturor scârbiţilor le este mângâiere, ţinând în mâini o hârtie mică, şi a zis cu glas lin către Roman: „Deschide-ţi gura". Şi făcând el aceasta, Sfânta Fecioară i-a pus hârtia în gură, zicându-i: „Mănâncă această hârtie".

Iar Roman a mâncat şi a înghiţit hârtia şi îndată s-a deşteptat şi nu a văzut pe nimeni, căci nevăzută se făcuse aceea care i se arătase. Şi s-a umplut inima lui de negrăită bucurie şi de mângâiere duhovnicească şi se gândea asupra vedeniei. Apoi a simţit în mintea sa înţelegere de carte, pentru că i-a deschis lui Preasfânta Născătoare de Dumnezeu mintea – precum oarecând Fiul ei apostolilor – ca să înţeleagă Scripturile. Şi s-a umplut inima lui de înţelepciune mare şi a început cu lacrimi a da mulţumită învăţătoarei sale, că în aşa de puţină vreme l-a înţelepţit pe el, mai mult decât ar înţelege cineva învăţând mulţi ani. Şi venind vremea slujbei celei de toată noaptea, a mers la biserică bucurându-se şi

veselindu-se de darul pe care i l-a dat Fecioara cea cu dumnezeiesc dar dăruită.

Când a sosit ceasul cântării condacului, s-a urcat Sfântul Roman în amvon (pentru că pe amvon era obiceiul să cânte un cleric condacul) şi a cântat cu dulce glas condacul său, pe care l-a alcătuit în mintea sa, zicând: „Fecioara astăzi pe Cel mai presus de fiinţă naşte şi pământul peştera celui neapropiat aduce" şi celelalte. Văzând şi auzind aceasta, toţi s-au minunat şi cu mulţumire au ascultat cântarea aceea, luând aminte la puterea cuvintelor celor ce se cântau.

După cântare l-a întrebat patriarhul: „De unde îţi vine ţie această înţelepciune?" Iar el nu a tăcut puterea Născătoarei de Dumnezeu, ci a mărturisit darul ei, preamărind pe învăţătoarea cerească cea care l-a făcut pe el înţelept. Apoi s-au ruşinat clericii care l-au mâhnit şi, pocăindu-se, au căzut la picioarele lui Roman, cerându-şi iertare. Iar patriarhul l-a făcut pe el îndată diacon, şi curgea din gura lui ca un râu înţelepciunea, şi cei ce mai înainte îl batjocoreau pentru prostie şi neştiinţă de carte, aceia pe urmă învăţau de la dânsul.

Deci, a făcut şi a cântat mulţime de condace la praznicele dumnezeieşti şi ale Născătoarei de Dumnezeu şi la sfinţii însemnaţi, încât condacele lui s-au numărat ca la o mie şi mai bine. Şi a fost cinstit de toţi şi foarte iubit.

Deci, petrecându-şi vremea vieţii sale cu dumnezeiască plăcere şi cu dreptate, s-a mutat la veşnicele lăcaşuri, şi acum cu cetele îngereşti cântă lui Dumnezeu cântare întreită şi sfântă. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A DOUA

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC CIPRIAN ŞI SFÂNTA MUCENIŢĂ IUSTINA FECIOARA

Pe vremea împărăţiei lui Deciu, era în Antiohia Siriei un filosof şi vrăjitor vestit, anume Ciprian, de neam din Cartagina, din părinţi necredincioşi, care a fost dat din copilărie spre slujba păgânescului şi necuratului lor zeu, Apolon. La vârsta de şapte ani îl încredinţară la vrăjitori spre învăţătura meşteşugului vrăjitoriei şi a drăceştii înţelepciuni. Iar după zece ani de la naşterea sa a fost trimis de părinţi spre săvârşirea jertfei în muntele Olimpului, pe care păgânii îl numeau locuinţă dumnezeiască, căci acolo se afla nenumărată mulţime de idoli, întru care mulţi diavoli locuiau.

Ciprian a învăţat în acel munte înalt mult meşteşug diavolesc, căci ştia felurite năluciri drăceşti; se deprinsese a schimba văzduhul, a porni vântul, a slobozi tunete şi ploi, a tulbura valurile mării, a face stricăciune în răsaduri, grădini şi câmpii, a aduce vătămări şi răni asupra oamenilor şi se învăţase la înţelepciunea cea pierzătoare şi prea rea lucrare diavolească. Şi a văzut acolo nenumărate pâlcuri drăceşti împreună cu stăpânul întunericului, împrejurul căruia unii săltau, alţii slujeau, alţii chiuiau, lăudând pe stăpânul lor, iar alţii erau trimişi în toată lumea spre înşelarea popoarelor.

A văzut acolo pe toţi zeii şi zeiţele păgâne şi felurite năluciri şi vedenii, la care se învăţa câte patruzeci de zile în post; că mânca după apusul soarelui nu pâine, nici altă hrană, ci numai ghindă de stejar. Când era de cincisprezece ani avea ca dascăli şapte slujitori mari care slujeau la cele şapte planete. De la acei jertfitori a învăţat multe taine diavoleşti. Apoi s-a dus în cetatea Agra, unde, slujind câtva timp zeiţei Ira, a învăţat multe meşteşugiri de la slujitorul

care era acolo. Şi a petrecut şi în Tauropoli, slujind zeiţei Artemida. De acolo s-a dus la Lachedemonia şi a deprins să facă fel de fel de vrăji şi năluciri, încât făcea morţii din morminte să grăiască.

Având douăzeci de ani, a mers în Egipt, în cetatea Memfis, la capii răutăţilor, şi multe farmece şi vrăjitorii învăţa. La treizeci de ani a mers la haldei şi acolo a învăţat să citească în stele. Şi în Antiohia a mers, fiind atunci desăvârşit în toată răutatea: vrăjitor şi fermecător, pierzător de suflete, mare prieten şi credincioasă slugă a stăpânitorului iadului, cu care singur faţă în faţă a vorbit şi de cinste mare de la dânsul s-a învrednicit.

De acest lucru singur a mărturisit, zicând: „Să mă credeţi pe mine că singur pe diavol l-am văzut, pentru că prin jertfe l-am rugat şi l-am sărutat şi am grăit cu dânsul şi cu aceia care sunt la dânsul mai mari şi m-a iubit şi mi-a lăudat înţelegerea mea şi înaintea tuturor a zis: «Iată noul Amvrie, grabnic spre ascultarea noastră, vrednic de împărtăşania noastră». Şi mi-au făgăduit că au să mă pună boier, după ieşirea mea din trup şi cât timp eu am să petrec pe pământ, în toate au să-mi ajute şi mi-au dat spre slujirea mea un grup de diavoli. Iar când ieşeam de la dânsul a strigat către mine: «Îmbărbătează-te, nevoitorule Cipriane» şi, sculându-se, m-a petrecut, încât şi toţi mai-marii diavolilor s-au mirat.

De aceea toţi boierii lor pe mine mă ascultau, văzând cinstea ce mi se făcea de către dânsul. Era chipul lui ca o floare de iarbă şi capul îi era încununat cu o coroană prefăcută, nu adevărată, ci nălucire de aur şi pietre luminoase, care lumina chipul acela şi hainele lui erau minunate. Iar când se întorcea încoace sau încolo se cutremura tot locul acela şi mulţi stăteau lângă scaunul lui cu fel de fel de rânduieli ale duhurilor răutăţii, întru mare supunere. Eu cu totul pe mine mă dădusem atunci, supunându-mă la toată porunca lui". Aceasta despre sine singur a spus-o Ciprian, după întoarcerea sa la Dumnezeu.

Este arătat ce fel de om era: prieten al diavolilor, ale căror lucruri, toate, le făcea supărând pe oameni şi înşelându-i. În Antiohia a petrecut multă vreme şi a adus pe mulţi oameni spre toată necurata fărădelege, pe mulţi i-a ucis cu otrăvurile şi cu farmecele, pe copii şi pe copile spre jertfa diavolilor îi înjunghia şi pe mulţi i-a învăţat la vrăjile sale rele: pe unii îi învăţa să zboare prin văzduh, pe alţii să plutească cu luntrea prin nori, pe alţii i-a făcut să umble pe ape. De toţi păgânii era cinstit şi slăvit ca un mare jertfitor şi preaînţelept slujitor al necuraţilor lor zei şi mulţi alergau la dânsul pentru nevoile lor, pentru că îi ajuta cu puterea

diavolească de care era plin. Unora le ajuta la desfrânare, altora la mânie, la vrajbă şi la izbândirea răutăţilor, iar altora în zavistie le ajuta. Acum era cu totul în fundul iadului şi în gurile diavoleşti, fiu al gheenei, părtaş al celor diavoleşti şi al pierzării celei veşnice.

Iar Domnul, Cel ce nu voieşte moartea păcătosului, pentru negrăita Sa bunătate şi pentru milostivirea cea nebiruită de păcatele omeneşti, a vrut ca pe acest om să-l caute şi pe cel afundat în adâncul iadului din prăpastie să-l scoată şi să-l mântuiască, spre arătarea milostivirii Sale tuturor oamenilor, căci nu este păcat să biruiască iubirea Lui de oameni. Şi l-a mântuit pe Ciprian din pierzarea lui în acest chip:

În acea vreme era în Antiohia o fecioară cu numele de Iustina, care s-a născut din părinţi păgâni. Tatăl ei se numea Edesie şi era slujitor idolesc, iar maica sa se numea Cleodonia. Fecioara Iustina, când a ajuns la vârsta desăvârşită, şezând în casa sa la fereastră, a auzit din întâmplare un cuvânt de mântuire din gura unui diacon care trecea pe acolo, care se numea Prailie şi care grăia pentru întruparea Domnului nostru Iisus Hristos „că S-a născut din curata Fecioară Maria şi multe minuni făcând, a voit a pătimi pentru mântuirea noastră şi a înviat din morţi şi S-a înălţat la ceruri şi a stat de-a dreapta Tatălui şi împărăţeşte în veci".

Această propovăduire a diaconului a căzut pe pământ bun în inima Iustinei, căci degrabă a început a aduce rod şi a dezrădăcina din ea toţi spinii necredinţei. Iustina voia ca mai mult şi mai desăvârşit să înveţe de la acel diacon, însă nu îndrăznea să-l caute pe el, împiedicând-o feciorelnica ruşine. Însă mergea adeseori, în taină, la biserica lui Hristos, ascultând cuvintele lui Dumnezeu şi, lucrând în inima ei Duhul Sfânt, a crezut în Hristos. Şi în scurtă vreme şi pe maica ei a făcut-o să creadă şi după aceea şi pe bătrânul ei tată l-a adus la credinţă.

Iar el, văzând înţelegerea fiicei sale şi auzind cuvintele ei cele înţelepte, socotea în sine că idolii, fiind făcuţi de mâini omeneşti, cum pot să fie ei dumnezei, neavând nici suflet, nici suflare? Şi o vedenie minunată a văzut el noaptea în vis, prin dumnezeiască arătare: adică o tabără mare de îngeri purtători de lumină, iar în mijlocul lor era Mântuitorul lumii, Iisus Hristos, şi L-a auzit pe El grăindu-i: *Veniţi la Mine şi vă voi da vouă cerească împărăţie*. Apoi, deşteptându-se din somn, Edesie îndată a mers cu femeia şi cu fiica sa la episcopul creştinesc pe care îl chema Optat, rugându-l pe el să-i înveţe credinţa lui Hristos şi să le dea lor Sfântul Botez şi i-a spus lui cuvintele fiicei sale şi îngerească vedenie pe care singur o văzuse.

Auzind aceasta episcopul, s-a bucurat de întoarcerea lor şi, grăindu-le mult despre credinţa în Hristos, a botezat pe Edesie şi pe Cleodonia, femeia sa şi pe fiica lor Iustina şi, împărtăşindu-i pe ei cu Sfintele Taine, i-a slobozit cu pace. Iar după ce s-a întărit Edesie în credinţa lui Hristos, văzând episcopul evlavia lui, l-a făcut preot; şi a petrecut în fapte bune şi în frică de Dumnezeu un an şi şase luni şi aşa, în sfânta credinţă şi-a sfârşit viaţa. Iar Iustina bine s-a nevoit în poruncile Domnului, iubind pe Mirele său Hristos şi slujindu-I Lui în rugăciuni, în feciorie şi în curăţie, în post şi în mare înfrânare. Iar vrăjmaşul cel ce urăşte neamul omenesc, văzând o viaţă ca aceasta a ei, a zavistuit faptele ei cele bune şi a început a o supăra, felurite nevoi şi necazuri pornindu-i împotrivă.

Era atunci în Antiohia un tânăr scolastic, pe nume Aglaid, fiu de părinţi bogaţi şi slăviţi, vieţuind cu desfătare întru deşertăciunea lumii acesteia. Şi acesta, într-o vreme oarecare, a văzut pe Iustina fecioara mergând la biserică şi s-a minunat de frumuseţea ei. Iar diavolul a pus gând rău în inima lui asupra ei şi, aprinzându-se de dorul ei, Aglaid a început a se gândi în toate chipurile, ca întru cunoştinţa şi dragostea ei să vină şi, înşelând-o, să aducă pe mieluşeaua cea curată a lui Hristos întru necurăţia cea gândită de dânsul. Şi pândea calea ei, ori unde avea să meargă fecioara şi, întâmpinând-o, o amăgea cu cuvinte desfrânate, lăudându-i frumuseţea. Apoi, spunându-i cuvinte de fericire şi arătându-şi dragostea sa către dânsa, cu curse înşelătoare şi meşteşugit împletite o urmărea pe ea spre desfrânare.

Dar fecioara se întorcea şi fugea de dânsul, înfricoşându-se de el, şi nu voia să-i asculte înşelătoarele şi viclenele cuvinte. Şi tânărul, dorind frumuseţile ei cele fecioreşti, a trimis la dânsa rugăminte ca să voiască să-i fie lui soţie. Iar ea a răspuns către dânsul: „Am pe Mirele meu Hristos, Căruia Îi slujesc şi curăţia mea îmi păstrez. Acela şi sufletul şi trupul meu îmi păzeşte de toată necurăţia".

Un răspuns ca acesta al curatei fecioare auzindu-l Aglaid, şi mai mult a dorit-o, aprinzându-l pe el diavolul. Dar neputând nicidecum să o amăgească, a gândit s-o răpească. Şi adunând spre ajutor tineri fără de rânduială, asemenea lui, i-a păzit calea pe care obişnuia fecioara să meargă spre biserică la rugăciune. Acolo a întâmpinat-o şi a prins-o, ducând-o cu sila spre casa lui. Iar ea a început a striga foarte tare, bătându-l pe el peste gură şi scuipând asupra lui. Auzind acea strigare, vecinii au ieşit din casele lor şi au alergat ca s-o scoată din mâinile tânărului celui neruşinat, ca din gura lupului, şi au reuşit să o ia pe mieluşeaua cea fără prihană, pe

Sfânta Iustina. Şi au fugit toţi cei nelegiuiţi, iar Aglaid cu ruşine s-a dus la casa sa.

Neştiind ce să mai facă, înmulţindu-se în el răutatea patimii, s-a ispitit cu încă un lucru rău: a mers la marele vrăjitor şi fermecător Ciprian, jertfitorul idolesc, şi acestuia spunându-i necazul său, i-a cerut ajutor, făgăduind să-i dea mult aur şi argint. Ciprian, pe toate auzindu-le de la dânsul, îl mângâia, făgăduindu-i că toată dorinţa lui i-o va îndeplini. „Eu, a zis el, voi face ca această fecioară singură să caute dragostea ta şi te va dori pe tine mai mult decât tu pe ea". Aşa mângâindu-l, i-a dat bună nădejde.

Luând Ciprian cărţile sale de învăţătură a chemat pe unul din duhurile cele necurate, pe care îl ştia că degrabă poate să aprindă cu necurată dorire inima Iustinei spre tânărul acela. Iar diavolul i-a făgăduit cu sârguinţă să-i îndeplinească dorinţa şi cu mândrie a zis: „Nu-mi este mie cu anevoie acest lucru, de vreme ce eu de multe ori am cutremurat cetăţi, ziduri am surpat, case am despărţit, vărsări de sânge şi ucideri de tată am făcut; învrăjbiri şi mânie mare între fraţi şi între soţi am pus, pe cei ce voiau să petreacă mult în feciorie i-am adus în necurăţie; pe călugării cei ce se nevoiau prin munţi şi la multă postire se deprindeau, negândindu-se niciodată la trup, în pofta desfrânării i-am adus şi i-am învăţat să slujească patimilor trupeşti, iar pe alţii, care întru pocăinţă şi întru lepădarea de toate veniseră, iarăşi i-am întors la cele dintâi lucruri rele şi pe mulţi din cei ce petreceau în curăţie, i-am aruncat în desfrânare. Deci, oare nu pot eu ca pe această fecioară spre dragostea lui Aglaid să o plec? Şi ce să zic mai mult? Cu lucrul voi arăta puterea mea degrabă. Deci, primeşte această doctorie – şi îi dădu un vas plin – şi dă-o tânărului aceluia ca să stropească locuinţa Iustinei şi vei vedea ce va fi".

Acestea zicând, s-a dus. Iar Ciprian, chemându-l pe Aglaid, l-a trimis pe el să stropească în taină casa Iustinei cu licoarea din vasul acela diavolesc. Şi făcându-se aceasta, a intrat diavolul desfrânării cu săgeţile cele aprinse ale poftei trupeşti, ca să rănească prin desfrânare inima cea feciorească şi trupul ei şi cu pofta cea necurată să-l aprindă.

Avea obicei fecioara aceea ca în toate nopţile să-şi facă rugăciunile sale către Domnul. Şi a fost după obicei, când, în ceasul al treilea din noapte sculându-se, se ruga lui Dumnezeu, a simţit ca de năprasnă o tulburare în trupul ei şi furtună rea de pofta cea trupească şi aprinderea focului gheenei. Şi a fost acea supărare şi în acel vifor dinăuntru multă vreme; căci îi venea întru pomenire

acel Aglaid, şi se ridicaseră în ea gândurile cele rele. Se mira fecioara şi singură de sine se ruşina, simţindu-şi sângele fierbând ca într-o căldare şi se gândea la lucruri de care întotdeauna, ca de nişte necurăţii, se scârbea. Şi cu bună cunoştinţă fiind Iustina, a înţeles că de la diavol i s-a tras acest război întru dânsa.

Şi îndată, înarmându-se cu arma semnului crucii, a alergat către Dumnezeu cu fierbinte rugăciune şi a strigat din adâncul inimii către Hristos, Mirele său, zicând: „Doamne, Dumnezeul meu, Iisuse Hristoase, iată, vrăjmaşii mei s-au ridicat asupra mea, curse au pregătit pentru picioarele mele şi au smerit sufletul meu; iar eu mi-am adus aminte de numele Tău şi m-am veselit şi când mă supără ei pe mine, eu la Tine scap şi nădăjduiesc, spre a nu se bucura vrăjmaşul meu de mine. Căci ştii, Doamne Dumnezeul meu, că eu sunt roaba Ta şi curăţia trupului meu pentru Tine o păzesc şi sufletul meu Ţie ţi l-am încredinţat. Deci, păzeşte pe oaia Ta, Păstorule bun! Nu mă lăsa întru mâncarea fiarelor celor ce caută să mă înghită pe mine, dă-mi biruinţă asupra poftei celei rele a trupului meu".

Astfel sfânta fecioară, stăruind mult în rugăciune, a ruşinat pe vrăjmaşul, care, fiind biruit de rugăciunea ei, a fugit de la dânsa cu ruşine şi s-a întors odihna în trupul şi în inima Iustinei şi s-a stins văpaia poftei, iar războiul a încetat şi fierberea sângelui s-a potolit şi Iustina a dat slavă lui Dumnezeu, cântând cântare de biruinţă.

Diavolul s-a întors la Ciprian cu veste rea, că nu a reuşit întru nimic. Dar Ciprian l-a întrebat pe el din care pricină nu a putut s-o supună pe acea fecioară. Iar el, cu toate că nu voia, i-a spus adevărul, zicând: „Pentru aceasta nu am reuşit, pentru că am văzut pe ea un semn de care m-am înfricoşat, şi din această cauză nu am putut să o biruiesc". Ciprian a chemat un diavol mai cumplit şi l-a trimis pe acesta spre a o ispiti pe Iustina. Şi mergând, acesta a făcut mai multe decât cel dintâi, căci cu mare putere a năvălit asupra ei, iar fecioara cu mai fierbinte rugăciune s-a înarmat şi mai mare nevoinţă a arătat, pentru că s-a îmbrăcat în haină de păr şi îşi chinuia trupul său cu înfrânarea şi cu postul, numai pâine şi apă mâncând. Şi aşa, îmblânzindu-şi patimile trupului, a biruit pe diavol şi l-a gonit cu ruşine, iar el, la fel ca şi cel dintâi, nesporind nimic, s-a întors la Ciprian.

Atunci Ciprian a chemat pe una dintre căpeteniile diavoleşti şi i-a spus despre slăbiciunea celorlalţi doi diavoli trimişi, care nu au putut să covârşească o fecioară, şi a cerut de la dânsul ajutor. Iar el a ocărât pe diavolii cei dintâi cu sălbăticie, ca pe cei ce nu sunt bine

iscusiţi în acel lucru şi ca pe cei ce nu ştiau cum să îndulcească desfrânarea în inima fecioarei. Şi i-a dat bună nădejde lui Ciprian, făgăduindu-i ca singur, în alt chip, să ispitească pe fecioară.

Ducându-se de la Ciprian, s-a prefăcut pe sine în chip de femeie şi aşa a intrat la Iustina; şi, şezând, a început a grăi cu dânsa cuvintele cele dumnezeieşti, ca şi cum ar fi vrut să urmeze vieţii şi curăţiei ei; o întreba ce fel de plată o să aibă pentru această viaţă sfântă şi pentru fecioria ei. Iar Iustina a zis: „Mare şi negrăită este plata pentru cei ce vieţuiesc în curăţie, şi mâhnire mare au oamenii care nu bagă de seamă o vistierie mare ca aceasta a curăţiei îngereşti". Iar diavolul, descoperindu-şi neruşinarea, cu meşteşug a început a o amăgi, zicându-i: „Apoi în ce chip ar putea să fie lumea şi cum s-ar naşte oamenii? De ar fi păzit Eva curăţia, apoi de unde s-ar fi înmulţit neamul omenesc? Cu adevărat bună este însoţirea, pe care singur Dumnezeu a rânduit-o, şi Sfânta Scriptură o laudă, zicând: «*Cinstită este nunta întru toate şi patul neîntinat*. Mulţi sfinţi ai lui Dumnezeu oare nu au fost întru însoţirea pe care a dat-o Dumnezeu spre mângâierea omului, ca, spre copiii săi căutând, să se înveselească şi să laude pe Dumnezeu?»"

Nişte cuvinte ca acestea auzindu-le Iustina, a cunoscut pe vicleanul diavol amăgitor şi mai bine decât Eva l-a biruit pe el; pentru că, neintrând în mai multă vorbă cu dânsul, a alergat degrabă la limanul Crucii lui Hristos. Şi a pus semnul cel cinstit pe fruntea ei şi inima şi-a ridicat-o spre Dumnezeu, Mirele său, şi îndată a pierit diavolul, cu mai mare ruşine ca cei dintâi. Acel mare diavol a venit şi la Ciprian, tulburat; şi, cunoscând Ciprian că nici acela nu a reuşit nimic, a zis către diavol: „Oare nici tu pe fecioara aceea n-ai putut s-o biruieşti, fiind diavol puternic şi iscusit mai mult ca alţii în acest lucru? Apoi care din voi va face ceva acelei nebiruite inimi fecioreşti? Deci spuneţi-mi mie: cu ce fel de arme vi se împotriveşte vouă şi cum puterea voastră cea tare o face neputincioasă?" Iar diavolul, fiind silit de puterea lui Dumnezeu, deşi nevrând, a mărturisit: „Nu putem, a zis el, să privim spre semnul Crucii, ci fugim de dânsul, căci ne arde precum focul şi ne goneşte departe". Ciprian s-a supărat foarte tare asupra diavolului, că l-a adus întru ruşine şi se certa cu dânsul, zicându-i: „Dar aşa este puterea voastră, că o fecioară neputincioasă vă biruieşte?" Atunci diavolul, vrând să-l mângâie pe Ciprian, a încercat să facă alt lucru, în acest fel: s-a prefăcut în chipul Iustinei şi a mers la Aglaid, că aşa părându-i-se lui Aglaid că este Iustina cu adevărat îşi va împlini datoria sa şi nu va fi arătată neputinţa lor cea diavolească, nici Ciprian nu se va afla întru ruşine.

Când a intrat diavolul la Aglaid în chipul Iustinei, Aglaid a sărit de nespusă bucurie şi, alergând la ea, a cuprins-o şi o săruta, zicând: „Bine ai venit la mine, prea frumoasă Iustina". Şi cum a zis tânărul cuvântul Iustina, îndată diavolul s-a stins, neputând nici numele Iustinei să-l rabde, iar tânărul s-a spăimântat foarte tare şi, alergând la Ciprian, i-a spus lui cele ce s-au întâmplat. Ciprian, cu ajutorul vrăjilor sale, a pus pe dânsul chip de pasăre şi, făcându-l ca să zboare prin văzduh, l-a trimis la casa Iustinei, ca prin fereastră să intre în camera ei. Iar el, fiind purtat de diavol, zbura prin văzduh deasupra camerei Iustinei şi voia să se aşeze pe casă.

S-a întâmplat atunci ca Iustina să privească pe fereastră şi, văzând-o diavolul, l-a lăsat pe Aglaid şi a fugit. Şi a pierit de la Aglaid şi acea nălucire, în care se arăta ca o pasăre, şi puţin a lipsit de nu a murit căzând, căci cu mâinile s-a apucat de vârful casei şi, ţinându-se, a rămas spânzurat. De nu ar fi fost coborât de acolo prin rugăciunea Sfintei Iustina, ar fi căzut ticălosul şi ar fi murit. Şi aşa, nereuşind nimic, s-a întors tânărul la Ciprian, povestindu-i lui primejdia sa, iar Ciprian s-a necăjit foarte tare, văzându-se înfrânt, şi s-a hotărât ca singur să se ducă la Iustina, nădăjduind în vrăjitoriile sale. Mai întâi s-a prefăcut în femeie, apoi în pasăre; şi încă nu se apropia de uşile casei ei, iar nălucirea şi înşelătoarea asemănare cu cea de femeie şi cu cea de pasăre au pierit de la dânsul şi s-a întors ruşinat.

După aceasta, a început Ciprian a face izbândire ruşinii sale, şi a adus cu ajutorul vrăjilor sale ispite asupra casei Iustinei şi asupra caselor tuturor rudeniilor, ale vecinilor şi ale cunoscuţilor ei, ca odinioară diavolul asupra dreptului Iov: le omora dobitoacele, pe slugile lor le lovea şi cu răni îi arunca pe dânşii în necaz nemăsurat. Apoi a lovit-o şi pe Iustina cu o boală, încât zăcea la pat şi plângea maica sa pentru dânsa. Iar ea o mângâia pe maica sa, precum David, zicând: *Nu voi muri, ci voi fi vie, şi voi povesti lucrurile Domnului*. Însă nu numai asupra ei şi asupra rudeniilor ei, ci şi asupra cetăţii, Dumnezeu aşa voind, a adus Ciprian vătămare, din cauza mâniei sale celei neîmblânzite şi din pricina ruşinii celei mari. Şi erau răni între dobitoace şi multe boli între oameni. Şi prin lucrare diavolească a străbătut vestea prin întreaga cetate, că marele jertfitor Ciprian pedepseşte cetatea pentru Iustina, care i se împotriveşte.

Adunându-se nu puţini dintre cinstiţii cetăţeni, au mers la Iustina şi cu mânie au sfătuit-o pe dânsa să nu-l mai mâhnească pe Ciprian şi să se mărite cu Aglaid, ca să nu pătimească toţi mai

multă supărare pentru dânsa. Iar ea pe toţi îi mângâia, încredinţându-i că degrabă toate vătămările acelea, care au fost aduse lor de Ciprian cu ajutorul diavolilor, vor pieri, lucru care s-a şi întâmplat. Pentru că după ce Sfânta Iustina s-a rugat cu tărie lui Dumnezeu, îndată toată puterea diavolească a pierit şi toţi s-au tămăduit de boli şi s-au vindecat de răni.

Schimbându-se lucrurile, popoarele Îl preamăreau pe Hristos, iar de Ciprian şi de meşteşugul lui cel vrăjitoresc îşi băteau joc, încât acum Ciprian nici între oameni nu se mai arăta de ruşinea cea mare şi chiar şi de cei cunoscuţi se ruşina. Apoi, înştiinţându-se bine că semnul Crucii şi numele lui Hristos nimic nu poate să le biruiască, şi-a venit în fire şi a zis către diavol: „Pierzătorule şi al tuturor înşelătorule, vistierule a toată necurăţia şi înşelăciunea, acum ţi-am cunoscut neputinţa, că dacă de umbra Crucii te temi şi de numele lui Hristos te cutremuri, apoi ce vei face când singur Hristos va veni asupra ta? Dacă pe cei ce se însemnează cu crucea nu-i poţi birui, apoi pe cine vei scoate din mâinile lui Hristos? Acum am cunoscut că nu eşti nimic şi nu poţi nimic şi nu ai putere de izbândire. M-am înşelat eu, ticălosul, ascultându-te pe tine şi crezând în înşelăciunea ta. Deci, depărtează-te de la mine, blestematule, depărtează-te, că de acum mi se cade mie să rog pe creştini ca să mă miluiască. Mi se cade mie să alerg la cei dreptcredincioşi ca să mă izbăvească şi să se îngrijească pentru mântuirea mea. Du-te, du-te nelegiuitule, vrăjmaş al adevărului şi potrivnic şi urâtor a toată lumea!"

Acestea auzindu-le, diavolul s-a repezit la Ciprian ca să-l ucidă şi, năpădind asupra lui, a început a-l sugruma, bătându-l. Şi nu avea Ciprian ajutor de la nimeni şi nu ştia cum să-şi ajute lui şi să se izbăvească din cumplitele mâini diavoleşti şi, încă fiind viu, şi-a adus aminte de semnul Sfintei Cruci prin care se împotrivea Iustina la toată puterea diavolească şi a zis: „Dumnezeul Iustinei, ajută-mi şi mie!" Apoi, ridicându-şi mâna, şi-a făcut semnul Crucii şi îndată diavolul ca o săgeată întinsă a pierit de la dânsul. Iar el, răcorindu-se şi căpătând îndrăzneală şi chemând numele lui Hristos, se însemna cu semnul Crucii şi în felul acesta se împotrivea diavolului, ocărându-l şi blestemându-l. Diavolul stătea departe de dânsul şi nu îndrăznea să se apropie, pentru semnul Crucii şi pentru numele lui Hristos, care îl înfricoşau şi îl îngrozeau, zicându-i: „Nu te va scoate Hristos din ghearele mele!" Şi, mâniindu-se asupra lui, a răcnit ca un leu şi s-a dus.

Ciprian, luând toate cărţile vrăjitoriilor sale, a alergat la Antim, episcopul creştin, şi, căzând la picioarele lui, se ruga să-l

miluiască pe el şi să-i dea lui Sfântul Botez. Iar episcopul, ştiindu-l pe el mare vrăjitor şi tuturor înfricoşat, socotea că a venit la dânsul cu înşelăciune şi îl îndepărta, zicându-i: „Multe rele faci între păgâni şi să nu faci acestea şi între creştini, ca să nu pieri degrabă". Iar Ciprian, plângând, i-a povestit episcopului toate răutăţile sale şi cărţile sale i le-a dat ca să le ardă. Văzând episcopul smerenia lui, i-a arătat şi l-a învăţat pe el sfânta credinţă şi i-a poruncit lui să se pregătească să primească Sfântul Botez, iar cărţile lui le-a ars înaintea tuturor creştinilor cetăţii. Apoi, ducându-se Ciprian cu inima umilită, plângea pentru păcatele sale, presărându-şi cenuşă pe cap şi făcea pocăinţă, strigând către adevăratul Dumnezeu şi Îl ruga pentru curăţirea fărădelegilor sale.

A doua zi, intrând în biserică, asculta cuvântul lui Dumnezeu cu mângâiere şi bucurie, stând între cei credincioşi. Iar când diaconul le poruncea celor chemaţi să iasă afară, zicându-le: „Câţi sunteţi chemaţi, ieşiţi!", alţii ieşeau, iar Ciprian nu a voit să iasă, ci a zis către diacon: „Rob al lui Hristos sunt! Nu mă goni pe mine de aici!" Iar diaconul i-a zis lui: „De vreme ce încă nedesăvârşit eşti întru Sfântul Botez, pentru aceasta eşti dator să ieşi". Iar el a răspuns: „Viu este Hristos, Dumnezeul meu, Cel ce m-a păzit pe mine de diavol şi pe fecioara Iustina curată a păzit-o şi m-a miluit pe mine; deci nu mă izgoni din biserică până ce voi fi creştin desăvârşit". Apoi diaconul i-a spus despre aceasta episcopului şi episcopul, cunoscându-i osârdia lui şi căldura inimii pentru credinţa în Hristos, l-a chemat la sine şi neîntârziat l-a botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.

Aflând despre aceasta, Sfânta Iustina mare mulţumire a înălţat către Dumnezeu şi multe milostenii a dat săracilor şi prinoase a făcut la biserică. Iar pe Ciprian, episcopul l-a făcut citeţ în a opta zi, în a douăzecea zi l-a făcut ipodiacon şi în a treizecea zi l-a făcut diacon, iar după un an l-a hirotonit preot.

Ciprian, schimbându-şi obiceiul, din zi în zi mai strâmtă îşi făcea calea vieţii, totdeauna plângând pentru faptele sale cele rele de mai înainte şi a mers din putere în putere şi din bunătate în bunătate. Apoi, curând a fost numit episcop şi în acea dregătorie a arătat o viaţă asemănătoare cu cea a multor sfinţi mari şi bine a păstorit turma lui Hristos. Iar pe Sfânta Iustina fecioara a făcut-o diaconiţă şi i-a încredinţat ei o mănăstire de fecioare, făcând-o pe ea stareţă asupra acelor fecioare creştine. Şi mult popor păgân, prin chipul şi prin învăţătura sa, de la închinarea de idoli întorcând, l-a

câştigat şi l-a unit cu Biserica lui Hristos. Şi se împuţina slăvirea idolească, iar slava lui Hristos se înmulţea.

Văzând diavolul o viaţă ca aceasta a lui Ciprian şi sârguinţa sa pentru credinţa în Hristos şi pentru mântuirea sufletelor omeneşti, scrâşnea din dinţi împotriva lui. Şi a îndemnat pe păgâni să-l clevetească pe Ciprian înaintea stăpânitorilor părţilor din răsărit, că pe idolii lor i-a defăimat şi mult popor a întors la adevărata credinţă, iar pe Hristos, potrivnicul lor, Îl slăveşte. Adunându-se necredincioşii, au mers la Evtolmie ighemonul, care stăpânea atunci în părţile acelea. şi au clevetit pe Ciprian, împreună cu Iustina, aducând asupra lor multe pricini, precum că şi idolilor şi împăratului şi tuturor stăpânitorilor sunt potrivnici şi tulbură poporul, ameţindu-l şi ducându-l în urma lor spre închinarea la Hristos cel răstignit. Apoi pe stăpânitor l-au rugat ca amândoi, Ciprian şi Iustina, cu moarte să fie pedepsiţi. Auzind de acestea, ighemonul Evtolmie a poruncit ca să fie prinşi Ciprian şi Iustina şi în temniţă să-i arunce. Şi mergând în Damasc, i-a luat pe amândoi ca să-i judece.

Acolo, şezând la judecată, i-au adus de faţă pe legaţii lui Hristos, pe Ciprian şi pe Iustina, şi judecătorul a zis către Ciprian: „Pentru ce ţi-ai schimbat slava ta cea dintâi, fiind mai înainte vestit slujitor al vechilor zei şi pe mulţi oameni la dânşii aducând?" Iar Sfântul Ciprian i le-a spus lui toate pe rând, cum a cunoscut neputinţa şi înşelăciunea diavolească şi cum a cunoscut puterea lui Hristos, de care toţi diavolii se tem şi se cutremură şi de semnul Cinstitei Cruci se sting. Şi şi-a mai spus toată pricina întoarcerii sale către Hristos, pentru care se arată gata îndată a muri. Iar judecătorul, neprimind cuvintele în inima lui şi neputând să răspundă lui Ciprian, a poruncit ca sfântul să fie spânzurat şi să-i fie strujit trupul, iar pe Sfânta Iustina s-o bată peste gură şi peste ochi. Şi au fost chinuiţi multă vreme, dar neîncetat îl mărturiseau pe Hristos şi răbdau toate chinurile cu mulţumire. După aceea i-a aruncat pe ei în temniţă, apoi cu îmbunări îi îndemna către închinarea la idoli.

După ce n-a reuşit să-i întoarcă de la credinţa lor, judecătorul a poruncit să fie aruncaţi într-o căldare cu apă fiartă; şi căldarea aceea, deşi fierbea într-una, cu nimic nu i-a vătămat pe dânşii şi ca într-o răcoreală Îl preamăreau pe Dumnezeu. Văzând aceasta, un preot idolesc, cu numele Atanasie, a zis: „Şi eu asemenea în numele zeului Asclepie, în acest foc voi intra şi pe vrăjitorii aceştia îi voi ruşina". Când acesta s-a atins de foc, îndată a murit.

Judecătorul, văzând acest lucru, s-a înfricoşat şi, nemaivrând să-i judece, i-a trimis la împăratul Claudiu care se afla în Nicomidia şi i-a scris despre toate cele făcute de dânşii. Iar împăratul i-a judecat şi i-a osândit la moarte prin tăiere cu sabia.

După ce i-au dus la locul unde trebuiau să fie omorâţi, şi-a cerut Ciprian vreme de rugăciune, pentru ca mai înainte pe Iustina s-o omoare, căci se temea ca ea să nu se înfricoşeze de moartea lui. Iar ea, bucuroasă, şi-a plecat capul sub sabie şi la Mirele său Hristos s-a dus.

Văzând moartea cea nevinovată a lor, un om oarecare, pe care îl chema Teoctist, a fost cuprins de o jale foarte mare pentru dânşii, şi, aprinzându-se cu duhul către Dumnezeu, a căzut în genunchi lângă Sfântul Ciprian, sărutându-l şi mărturisindu-se pe sine creştin. Îndată alături de Ciprian şi Teoctist a fost osândit la moarte prin tăiere. Şi aşa fiind omorâţi ei, şi-au dat sufletele lor în mâinile lui Dumnezeu.

Trupurile lor au zăcut şase zile neîngropate şi fiind acolo nişte străini le-au luat în taină şi le-au dus la Roma, unde le-au dat unei femei cinstite pe care o chema Rufina, care era rudenia lui Claudie Cezarul. Acea femeie a îngropat cu cinste trupurile sfinţilor lui Hristos, mucenicii Ciprian, Iustina şi Teoctist. La mormântul lor au început să se facă multe tămăduiri ale celor bolnavi care alergau acolo. Cu ale lor rugăciuni să tămăduiască Domnul şi bolile noastre cele trupeşti şi sufleteşti. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL ANDREI CEL NEBUN PENTRU HRISTOS

În vremea împăratului grec Leon cel Înţelept, fiul împăratului Vasile Macedon, era un bărbat în Constantinopol pe care îl chema Teognost. Acesta a cumpărat mulţi robi, cumpărând şi pe acest Andrei. Andrei era de neam slovean, fiind foarte tânăr, şi era frumos la chip şi cu obiceiuri bune. Stăpânul său l-a pus să slujească înaintea lui şi pe el îl iubea mai mult decât pe toţi. Stăpânul l-a dat pe Andrei la învăţătura cărţilor sfinte, iar acesta degrabă a învăţat Sfânta Scriptură şi, umblând adeseori la biserici, citea cărţi sfinte şi se ruga lui Dumnezeu. Într-o noapte stătea la rugăciune şi, văzând aceasta vrăjmaşul diavol, a zavistuit începăturii lui celei bune şi, venind, a început a bate tare în uşa casei în

care şedea Andrei. El s-a înspăimântat de frică şi, lăsând rugăciunea, s-a culcat degrabă pe pat şi s-a acoperit cu o piele de capră.

Văzând aceasta, satana s-a bucurat şi a zis către un altul: „Vezi oare pe acesta, că până acum fapte urâte a lucrat, iar acum se înarmează asupra noastră". Şi zicând acestea au pierit. De frica aceea adormind, fericitul a văzut în vis că era undeva la o privelişte şi de o parte stăteau mulţime de arapi, iar de cealaltă parte mulţime de alţi sfinţi bărbaţi îmbrăcaţi în haine albe. Şi era între amândouă părţile ca o alergare de cai şi luptă; pentru că arapii având între ei pe un negru foarte mare, ziceau cu mândrie către cei în haine albe ca să dea de la dânşii un luptător, care ar putea să lupte cu arapul cel negru.

Şi arapul acela era comandant al nesăţiosului legheon, şi când cei cu chip negru se lăudau cu puterea lor, cei cu haine albe nu le răspundeau nimic. Iar fericitul Andrei stătea şi privea, vrând să vadă cine se va lupta cu acel înfricoşat potrivnic. Şi iată a văzut pe un tânăr foarte frumos pogorându-se de sus şi ţinând în mâini trei cununi: una era împodobită cu aur curat şi pietre scumpe, a doua cu mărgăritar mare şi scump, strălucind, iar a treia era mai mare decât amândouă, din toate florile roşii şi albe şi din ramurile dumnezeiescului rai împletită şi neveştejită niciodată. Astfel de frumuseţe aveau cununile acelea, încât mintea omenească nici nu putea a le ajunge şi limba a le spune.

Văzând aceasta, Andrei gândea în ce chip ar putea să-şi ia măcar una din cununile acelea şi, apropiindu-se de tânărul ce se arătase, i-a zis: „Te jur pe Hristos, să-mi spui, vinzi oare cununile acestea? Că deşi nu pot să le cumpăr, însă să mă aştepţi puţin, căci eu, mergând, voi spune stăpânului meu şi-ţi va da aur pentru cununile acestea cât vei voi tu". Iar tânărul, cu faţa veselă, i-a zis: „Să mă crezi, iubitule, că de mi-ai aduce tot aurul din toată lumea nu-ţi voi da nici o floare din acestea, nici ţie, nici celui ce ţi se pare ţie stăpân, pentru că acestea nu sunt din lumea aceasta deşartă, ci din vistieriile cele cereşti, cununi de la Hristos, cu care se încununează cei ce biruiesc pe acei negri arapi. Iar de voieşti să iei nu una, ci chiar pe toate aceste trei, mergi şi luptă-te cu arapul cel negru şi, dacă îl vei birui pe el, apoi toate cununile ce le vezi le vei lua de la mine".

Acestea auzindu-le Andrei, din cuvântul acestuia a luat îndrăzneală şi a zis către dânsul: „Să mă crezi că toate câte ai zis le voi face, numai să mă înveţi meşteşugul lui". A zis către dânsul tânărul: „Dar tu oare nu ştii meşteşugul lui? Arapii nu sunt înfricoşători şi groaznici, ci neputincioşi. Deci nu te teme de

înfricoşata lui mărime şi de chip, căci ca o iarbă uscată aşa este şi acela, putred şi neputincios".

Acel frumos tânăr, întărindu-l pe Andrei, îl învăţa pe el cum să se lupte cu arapul, şi-i spuse: „Când te va apuca şi va începe să se întoarcă cu tine, să nu te înspăimânţi, ci să-i împiedici piciorul şi vei vedea ajutorul lui Dumnezeu". Îndată fericitul a ieşit la luptă, zicând cu mare glas către arap: „Vino aici, negrule, ca să ne luptăm". Şi a venit arapul, înfricoşând şi îngrozind, şi, apucându-l pe Andrei, a început a-l întoarce pe el încoace şi încolo multă vreme, încât începuseră arapii a plesni din palme, iar cei cu hainele albe îngălbeniseră, căci se temeau ca să nu-l trântească pe el arapul la pământ. Apoi, deşi era ostenit Andrei de arapul acela, totuşi s-a întărit şi a împiedicat piciorul arapului, încât acesta, plecându-se întocmai ca un copac, a căzut şi a nimerit cu fruntea de o piatră şi striga de acolo: „Vai şi amar!"

Iar cei cu haine albe s-au bucurat foarte mult şi apucară pe Andrei în sus cu mâinile lor şi au început a-l săruta, veselindu-se pentru biruinţa lui Andrei asupra arapului. Atunci negrii cei potrivnici s-au răspândit toţi cu mare ruşine, iar tânărul cel frumos i-a dat lui cununile acelea şi, sărutându-l pe el, i-a zis: „Mergi cu pace şi de acum înainte să fii prietenul şi fratele nostru. Deci aleargă spre nevoinţa cea bună, gol să fii şi nebun pentru Mine şi la multe bunătăţi vei fi părtaş în ziua Împărăţiei Mele". Auzind acestea fericitul de la frumosul tânăr, s-a deşteptat din somn şi se mira de acea mare vedenie. Din acel ceas s-a făcut nebun pentru Hristos.

În cealaltă noapte, sculându-se, s-a rugat şi, luându-şi cuţitul, a mers la puţ şi, dezbrăcându-şi haina de pe el, a făcut-o pe ea bucăţi, ca un nebun. Iar a doua zi dimineaţă a mers bucătarul să scoată apă şi, văzându-l pe Andrei nebun, s-a dus şi i-a spus stăpânului său. S-a mâhnit stăpânul pentru Andrei şi, mergând la dânsul, l-a văzut pe el ca un nepriceput, nemaiputând să grăiască bine. Socotind că are pe diavol în el, l-a legat cu lanţuri de fier şi a poruncit ca să fie dus la biserica Sfintei Anastasia. Iar el toată ziua ca un nebun se făcea, iar noaptea neîncetat se ruga lui Dumnezeu şi Sfintei Anastasia. Însă gândea în inima sa: oare primit este de Dumnezeu lucrul pe care l-am început sau nu? Şi voia să se încredinţeze de aceasta.

Gândind el aşa, iată că cinci femei veniră acolo şi împreună cu ele era şi un bătrân luminat şi umblau cercetând pe cei neputincioşi şi au mers şi la Andrei, iar bătrânul acela a zis către

femeia cea mai în vârstă: „Stăpână Anastasio, dar nu tămăduieşti aici nimic?" Şi aceasta i-a răspuns lui: „Doamne, învăţătorule, Acela l-a tămăduit pe el, care i-a zis lui: «Să fii nebun pentru Mine şi de multe bunătăţi vei fi părtaş în ziua Împărăţiei Mele»; şi nu-i este cu putinţă lui de tămăduire". Grăind acestea au mers în biserică, de unde nu i-a mai văzut ieşind până la toaca de Utrenie. Cunoscând fericitul Andrei că este primit lui Dumnezeu lucrul lui, se bucura cu duhul şi mai mult se nevoia noaptea la rugăciune, iar ziua se făcea nebun.

Deci trecând ziua şi iarăşi noaptea sosind, fericitul, după obicei, aducea rugăciuni şi cereri în biserica cea ascunsă a inimii sale, lui Dumnezeu şi Sfintei Muceniţe Anastasia. Şi a venit la dânsul, în vederea ochilor, arapul cu mai mulţi diavoli, ţinând o secure, alţii având cuţite, alţii lemne, pari şi suliţe, ca să-l ucidă pe fericit. Acel arap a început a răcni de departe, căci în acelaşi chip i s-a arătat ca şi atunci când s-a luptat cu dânsul. Şi s-a repezit asupra sfântului, vrând să-l taie cu securea pe care o avea în mâini şi toţi demonii care erau împreună cu arapul au sărit la dânsul. Iar el cu lacrimi a strigat către Domnul, ridicându-şi mâinile şi zicând: *Să nu dai fiarelor sufletul meu, care se mărturiseşte Ţie*. Şi a mai zis: „Sfinte Apostole Ioan, Cuvântătorule de Dumnezeu, ajută-mă!"

Îndată s-a auzit un tunet şi un sobor mare de oameni s-a arătat şi iată un bătrân frumos la chip a venit, având faţa mai luminoasă decât soarele şi avea mare mulţime de slujitori împreună cu dânsul şi a zis cu mânie către cei ce erau cu el: „Încuiaţi uşile ca să nu scape nici unul dintre aceştia". Şi degrabă au încuiat uşile şi i-au prins pe toţi arapii. Iar Andrei a auzit pe un diavol zicând în taină către tovarăşul său: „Vai de ceasul acesta în care noi ne-am înşelat; căci Sfântul Apostol Ioan este cumplit şi rău ne va chinui pe noi". Şi a poruncit Apostolul Ioan celor cu haine albe ce veniseră cu dânsul să scoată lanţul cel de fier de pe grumazul lui Andrei şi a stat în afara uşii şi a zis: „Aduceţi-mi câte unul". Şi l-au adus pe cel dintâi diavol şi l-au întins la pământ şi, luând Sfântul Apostol lanţul, l-a făcut în trei şi i-a dat diavolului o sută de lovituri, încât acesta a început a striga la fel ca omul: „Miluieşte-mă!"

După aceasta au adus pe alt demon şi l-au bătut şi pe acesta la fel. Apoi l-au adus şi pe al treilea şi acela iarăşi tot atâtea răni a suferit, pentru că Dumnezeu îi bătea pe dânşii cu adevărate bătăi, de care diavolescul neam se istoveşte. Şi bătându-i la rând pe toţi, le-a zis lor: „Mergeţi şi arătaţi-vă tatălui vostru, satana, oare îi va plăcea lui aceasta?" Iar după ce au plecat cei cu haine albe, diavolii

s-au stins, iar cinstitul bătrân a venit la robul lui Dumnezeu, Andrei, şi punându-i lanţul pe grumazul lui, a zis către dânsul: „Vezi că am grăbit spre ajutorul tău, căci foarte mă îngrijesc de tine, că mi-a poruncit Dumnezeu să port grijă de tine. Deci rabdă şi degrabă vei fi slobod şi vei începe a umbla în voia ta, unde va fi plăcut ochilor tăi". Şi Andrei a zis: „Domnul meu, tu cine eşti?" Şi a răspuns bătrânul: „Eu sunt Ioan, cel ce m-am rezemat pe pieptul Domnului". Şi zicând acestea s-a făcut ca un fulger şi a dispărut din ochii lui Andrei. Iar fericitul Andrei îl slăvea pe Dumnezeu că i-a trimis lui ajutor pe iubitul Său ucenic.

Iar după arătarea Sfântului Apostol Ioan, Cuvântătorul de Dumnezeu, după ce a grăit cu dânsul şi după chinuirea acelor diavoli, fericitul Andrei, fiind legat, s-a culcat, vrând să se odihnească. Şi i s-a făcut lui vedenie. I se părea a fi în nişte palate împărăteşti şi împăratul şedea pe scaun în slavă mare şi l-a chemat la dânsul şi l-a întrebat: „Oare voieşti să-mi slujeşti Mie cu tot sufletul?" Iar Andrei a răspuns: „Vreau, Doamne!" Iar împăratul i-a dat lui să mănânce puţin şi ceea ce a mâncat era mai amar ca pelinul. Şi i-a zis lui: „Întru acest chip este calea cea cu necazuri, pentru cei ce-mi slujesc Mie în lumea aceasta". Şi după aceea i-a dat lui Andrei ceva care era mai alb decât zăpada şi mai dulce decât mana, iar el a mâncat şi s-a veselit şi a uitat amărăciunea cea dintâi. Şi i-a zis lui împăratul: „Astfel este hrana Mea pentru cei ce-Mi slujesc Mie în lumea aceasta şi bărbăteşte rabdă până la sfârşit. Deci, săvârşeşte şi tu bărbăteşte precum ai început, pentru că puţin vei pătimi şi în veci întru viaţa cea nesfârşită vei petrece".

Şi deşteptându-se din somn, Andrei se gândea că cea dintâi gustare amară închipuieşte răbdarea din lumea aceasta, iar gustarea cea dulce de pe urmă închipuieşte viaţa cea veşnică. Iar după aceea l-a mai ţinut stăpânul său patru luni şi l-a lăsat liber şi a început el a alerga pe uliţe, făcându-se nebun. Şi umbla prin cetate lipsit, necăjit şi chinuit, încât nu-i era de folos toată lumea. Unii îl batjocoreau pe el ca pe un nebun, alţii îl goneau, scârbindu-se de el ca de un câine mort; alţii socoteau că este îndrăcit, copiii şi cei tineri glumind, îl băteau pe fericitul, iar el toate le răbda şi se ruga pentru cei ce îl supărau. Iar dacă cineva din cei milostivi şi iubitori de săraci îi dădeau lui milostenie, la alţi săraci o dădea. Însă nu o dădea ca să fie cunoscut că dă milostenie, ci ca un nebun, certându-se cu dânşii; ca şi cum, vrând a-i bate pe ei, le arunca în faţă banii pe care îi avea în mână şi îi făcea să-i adune de pe jos. Pâine uneori nu gusta câte trei zile, iar alteori toată săptămâna petrecea

flămând şi de nu era cineva ca să-i dea lui o bucată de pâine, apoi cealaltă săptămână fără hrană o petrecea.

Iar haina lui era o treanţă netrebnică, care abia putea să-i acopere goliciunea trupului. Drept aceea, ziua alerga pe uliţe ca un nebun, asemănându-se întru toate Sfântului Simeon cel nebun pentru Hristos, iar noaptea în rugăciuni petrecea. Într-o cetate atât de mare vieţuind, în mijlocul mulţimii poporului, nu avea unde să-şi plece capul, pentru că săracii îl goneau din colibele lor, iar bogaţii nu-l lăsau în curţile lor. Când avea nevoie să doarmă şi să-şi odihnească puţin trupul cel mult ostenit, căuta culcuşurile câinilor şi între dânşii se culca, dar nici aceştia nu-l primeau între dânşii pe robul lui Dumnezeu, pentru că unii, muşcându-l, îl goneau de la dânşii, iar alţii, lăsându-l singur, fugeau de dânsul. Niciodată nu s-a odihnit sub un acoperământ, ci întotdeauna stătea în frig şi în zăduf şi în gunoi, întocmai ca Lazăr, şi în noroi se tăvălea, fugind de oameni şi de dobitoace.

Aşa pătimea cel de bunăvoie mucenic şi aşa, nebunul, de toată lumea îşi bătea joc; căci cei nebuni ai lui Dumnezeu sunt mai înţelepţi decât oamenii. Şi s-a sălăşluit în el darul Sfântului Duh şi avea darul mai înainte vederii pentru că ştia gândurile omeneşti.

Odinioară în Constantinopol a murit fiica unui boier, care şi-a petrecut viaţa în feciorie curată, iar când era pe moarte l-a rugat pe tatăl ei ca să o îngroape înaintea cetăţii, în casa de săraci ce se afla în via lor. Şi când a murit, au luat-o şi au dus-o în acel loc şi au îngropat-o după obiceiul creştinesc. În acea vreme trăia un oarecare jefuitor de morminte, care îi dezgropa pe morţi şi scotea hainele de pe ei. Acela, stând în drum, pândea să vadă unde va fi îngropată acea fecioară şi, văzând unde era mormântul ei, s-a gândit ca, ducându-se noaptea, s-o dezgroape şi să ia de pe dânsa îmbrăcămintea.

Şi s-a întâmplat să meargă acolo şi Sfântul Andrei, făcând el pentru Hristos obişnuita sa nebunie. Şi cum l-a văzut pe acel jefuitor de morminte, îndată a cunoscut cu duhul gândul lui cel rău şi, vrând să-l abată pe el de la acel lucru (căci ştia ce fel de nevoie avea să-i fie lui), căutând spre dânsul cu chip aspru şi mâniindu-se, i-a zis: „Aşa grăieşte duhul judecăţii acelora ce fură hainele celor ce zac în morminte: de acum tu nu vei mai vedea soarele, de acum tu nu vei mai vedea ziua, nici faţa omenească, pentru că se vor închide uşile casei tale şi mai mult nu se vor deschide şi ţi se va întuneca ţie ziua şi nu se va mai lumina în veci". Iar el, auzind acestea, nu a înţeles ce grăieşte sfântul şi, nebăgând de seamă aceea, s-a dus. Apoi sfântul, văzându-l, iarăşi a zis către el: „Oare

tot mergi? Nu fura, că mă jur pe Iisus că de vei face aceasta nu vei mai vedea soarele". Iar el, înţelegând ce i-a zis sfântul, a început a se mira cum de îi ştie sfântul gândurile şi, întorcându-se spre dânsul, a început a-i zice: „Cu adevărat boleşti tu, îndrăcitule, de grăieşti cele neştiute şi ascunse, din tulburarea demonului? Dar eu tot mă voi duce acolo, ca să văd cât de adevărate sunt cuvintele tale!" Iar sfântul a plecat.

Făcându-se seară, a avut vreme lesnicioasă ticălosul acela şi, ducându-se, a prăvălit piatra de pe mormânt şi a intrat înăuntru; şi mai întâi a luat haina cea de deasupra şi toate podoabele, pentru că erau de mare preţ, şi, după ce le-a luat pe toate, când voia să se ducă, i-a zis lui gândul: „Foarte bună este şi cămaşa, să o iau şi pe ea". Luând cămaşa de pe fecioară, i-a lăsat trupul gol şi voia să iasă. Dar moarta, prin porunca lui Dumnezeu, şi-a ridicat mâna cea dreaptă şi l-a lovit peste obraz şi îndată au orbit ochii lui. Înspăimântându-se, ticălosul a început a se înfiora, încât de frica aceea au început a-i tremura fălcile, dinţii, genunchii şi toate oasele. Deschizându-şi gura fecioara cea moartă, aşa a grăit către dânsul: „Ticălosule, nu te-ai temut de Dumnezeu, nici nu te-ai gândit că eşti şi tu om? Se cădea ţie să te ruşinezi de goliciunea feciorească. Destul îţi erau ţie cele pe care mai întâi le-ai luat, iar cămaşa să o fi lăsat sărmanului meu trup. Ci, nu m-ai miluit şi te-ai arătat om cumplit şi ai gândit să mă faci de râs tuturor sfintelor fecioare, întru a doua venire a Domnului. Şi acum te voi face să nu mai furi niciodată. Să ştii că viu este Domnul Dumnezeu Iisus Hristos şi după moarte este judecată, răsplătire şi pedeapsă".

Zicând acestea, fecioara s-a sculat şi, luându-şi cămaşa, s-a îmbrăcat şi toate podoabele şi hainele şi le-a pus pe ea şi s-a culcat şi a zis: „Tu, Doamne, pe mine una, spre nădejde m-ai sălăşluit". Şi aşa, cu pace a adormit. Iar ticălosul acela abia a putut ieşi din mormânt şi a aflat gardul viei şi, dibuind cu mâinile gardul, a ieşit în calea care era aproape şi s-a dus la poarta cetăţii. Iar celor care îl întrebau de pricina orbirii lui, el altceva le spunea, nu aşa cum se întâmplase, dar mai pe urmă le-a spus tot adevărul. De atunci a început a cere milostenie şi în felul acesta se hrănea. Odată, stând singur, îşi zicea: „Blestemat să fii, gâtule, căci pentru tine am luat orbirea aceasta". Şi îşi aducea aminte de Sfântul Andrei şi se mira că înainte a văzut şi i-a proorocit toate cele ce aveau să se întâmple şi cum s-a împlinit proorocia lui.

În altă vreme, umblând Sfântul Andrei prin cetate, a văzut de departe un mort care era dus la groapă şi omul acela era foarte bogat şi mulţime de popor mergea după dânsul, cu multe lumânări

şi cu tămâie, iar clericii cântau pe lângă el obişnuitele cântări ale îngropării şi plângere multă de la ai săi se auzea. Iar sfântul vedea, ca înainte văzătorii, ce se petrecea la mortul acela, şi a stat privind şi, deodată, a început a nu se mai simţi pe sine mult timp. Şi iată, a văzut o mulţime de arapi mergând înaintea lumânărilor şi strigau: „Amar lui! Amar lui!" Şi ţineau nişte saci în mâini şi turnau cenuşă pe oamenii care mergeau împrejurul mortului. Iar alţii de bucurie şi de veselie jucau şi râdeau fără de ruşine, ca nişte neruşinate desfrânate; alţii urlau ca şi câinii, iar alţii guiţau ca porcii, căci al lor era mortul acela. Alţii mergeau în jurul lui şi îl stropeau pe mort cu apă rău mirositoare, iar alţii prin văzduh zburau împrejurul mortului şi miros urât ieşea din trupul acelui păcătos. Iar alţii din urmă mergeau plesnind cu mâinile şi cu picioarele şi zgomot mare făceau, batjocorind pe cei ce cântau şi aşa grăiau între dânşii: „Să nu vă dea vouă Dumnezeu, nici unuia, ca să vedeţi lumina, ticăloşilor creştini, căci cântaţi unui câine: «Cu sfinţii odihneşte sufletul lui» şi încă robul lui Dumnezeu îl numiţi pe acesta, care este vinovat de toată răutatea".

Privind sfântul iarăşi, a văzut pe unul din mai marii diavolilor, având ochii învăpăiaţi, care ţinea în mâinile sale pucioasă şi smoală şi mergea la mormântul nenorocitului aceluia ca să-i ardă trupul. Săvârşindu-se îngroparea, a văzut Sfântul Andrei că mergea îngerul în chipul unui tânăr frumos cuprins de mâhnire şi plângând cu mare jale. Şi era aproape de Sfântul Andrei şi, socotind Andrei că acesta era un tânăr din cei de aproape ai omului mort şi pentru aceasta plânge, s-a apropiat de acel tânăr care plângea şi i-a zis lui: „Juru-te pe tine pe Dumnezeul cerului şi al pământului să-mi spui şi mie care este pricina plângerii tale, căci nu am văzut niciodată pe nimeni plângând aşa după un mort cum plângi tu". Şi i-a răspuns îngerul: „Pricina plângerii mele este aceasta: eu am fost păzitorul mortului pe care l-ai văzut ducându-l la mormânt şi pe el l-a luat diavolul la sine şi aceasta este pricina plângerii şi mâhnirii mele". Iar Sfântul Andrei a zis către dânsul: „Acum am înţeles cine eşti tu. Rogu-mă dar ţie, sfinte îngere, spune-mi care au fost păcatele lui pentru care l-au luat diavolii din mâinile tale?" A răspuns îngerul: „De vreme ce vrei să ştii aceasta, Andrei, alesule al lui Dumnezeu, nu voi tăcea, ci îţi voi spune ţie, pentru că văd frumuseţea sufletului tău cel sfânt strălucind ca aurul cel curat şi văzându-te pe tine m-am mângâiat pentru necazul meu.

Acest om era un bărbat cinstit de împărat, însă era foarte păcătos şi foarte cumplit în viaţa sa şi după toate mai era şi desfrânat, înşelător, nemilostiv, iubitor de argint, mincinos, urâtor

de oameni, pe care îi vorbea de rău şi le lua camătă, şi călcător de jurământ. Pe săracele sale slugi le chinuia cu foame şi cu bătaie şi îi lăsa fără îmbrăcăminte şi fără încălţăminte în zilele friguroase de iarnă şi pe mulţi a ucis şi i-a îngropat sub pardoseala grajdului de cai. Şi astfel era pornit spre necurată aprindere şi îl ura pe Dumnezeu, încât a atras în cursă cam la trei sute de suflete în acele urâte şi groaznice păcate de desfrânare. Şi a venit asupra lui secerişul şi l-a aflat pe dânsul moartea nepocăit şi, negrăite păcate având, îi luară diavolii sufletul, iar necuratul lui trup însuţi ai văzut cu ce fel de batjocură era petrecut de duhurile necuraţilor. Pentru aceasta, o, sfinte suflete, eu mă întristez şi de durere mare mă cuprind plângând, că cel păzit de mine este acum de râsul demonilor".

Acestea grăindu-le îngerul lui Dumnezeu, a zis sfântul către dânsul: „Rogu-mă ţie, prietene, să încetezi de a mai plânge, de vreme ce el a lucrat cele necurate şi la sfârşit fără de pocăinţă a venit. Deci să se sature de lucrurile sale. Iar tu, cel în chipul văpăii, plin de mari bunătăţi, slujitor al Domnului Savaot Atotţiitorul, vei fi întru bunătăţile Dumnezeului tău de acum până în veci". Cu aceste vorbe ale Sfântului Andrei, îngerul s-a dus, făcându-se nevăzut. Iar cei ce mergeau pe uliţa pe care Sfântul Andrei vorbea cu îngerul, văzându-l pe el stând şi vorbind singur, iar pe înger nevăzându-l, nefiind vrednici de aceasta, ziceau între ei: „Îl vedeţi pe nebunul acesta, cum aiurează şi cum vorbeşte în vânt, nepriceputul?!", şi îl împungeau pe el şi îl goneau, zicându-i: „Ce-ţi este ţie, nebunule, nevrednic fiind a vorbi cu oamenii, oare grăieşti cu vântul?" Iar sfântul, tăcând şi mergând la un loc ascuns, îşi aducea aminte de nenorocitul acela, pe care l-a văzut cum era dus la mormânt, şi plângea cu amar pierzarea lui.

Altă dată, umblând Sfântul Andrei prin mijlocul poporului, în târgul cel aproape de stâlpul pe care l-a pus Sfântul împărat Constantin, unei femei pe nume Varvara, luminându-se cu Duhul lui Dumnezeu, i s-a făcut vedenie şi a văzut pe fericitul Andrei umblând prin mijlocul mulţimii ca un stâlp de văpaie strălucind. Iar unii nepricepuţi cu călcâiul îl împingeau pe el, alţii îl băteau, iar mulţi, căutând spre dânsul, ziceau: „Este nebun omul acesta, şi-a pierdut mintea; o, să nu fie aşa nici vrăjmaşilor noştri". Şi iată diavolii, în chip de arapi negri, umblau după dânsul şi ziceau: „O, să nu dea Dumnezeu pe altul ca acesta pe pământ, că nimeni altul nu a ars inima noastră ca acesta, care, nevrând să slujească la lucrul stăpânului său, s-a făcut nebun pe sine şi-l batjocoreşte toată lumea". Apoi femeia aceea vedea că diavolii îi însemnau pe cei

care îl băteau pe Sfântul Andrei şi ziceau între ei: „Măcar asta ne este mângâiere, că cei fără minte îl bat pe acest sfânt şi pentru această pricină osândiţi vor fi în ceasul morţii lor, căci pe plăcutul lui Dumnezeu l-au bătut fără de milă şi fără să fi avut vreo vină şi asta nu le este lor spre mântuire".

Auzind aceasta fericitul, cu duhul lui Dumnezeu ca o văpaie s-a repezit spre dânşii şi le-a risipit semnele lor cu puterea cea înfricoşată şi îi înfrunta pe ei, zicându-le: „Nu vi se cade vouă să-i însemnaţi pe cei care mă bat pe mine, căci eu mă rog Stăpânului meu ca să nu le fie lor păcat aceasta, că întru neştiinţă fac acestea şi pentru neştiinţă vor lua iertare". Pe când le grăia acestea sfântul, iată că s-a deschis cerul ca o poartă şi au ieşit o mulţime de rândunele frumoase care se îndreptau spre sfânt şi între dânsele era un porumbel mare, alb ca zăpada şi care avea în gură frunze de aur şi de măslin şi, vorbind omeneşte, a zis către dânsul: „Primeşte frunzele acestea pe care Domnul Atotţiitorul ţi le-a trimis ţie din rai, spre semnul darului Său, căci eşti milostiv şi iubitor de oameni, precum singur El este milostiv şi te va binecuvânta şi va mări mila Sa asupra ta, căci pe cei ce te bat îi ierţi şi îi miluieşti şi te rogi pentru dânşii, ca să nu aibă pentru aceasta păcat".

Acestea grăindu-le, porumbelul s-a aşezat pe capul sfântului. Toate acestea văzându-le acea dreptcredincioasă femeie, se minuna şi, după vedenie, venindu-şi în fire, zicea: „Câţi luminători are Dumnezeu pe pământ şi nimeni nu-i ştie pe ei!" De multe ori voia să spună altora despre cele ce văzuse, dar dumnezeiasca putere o oprea pe dânsa. Iar după aceea a întâmpinat-o pe ea undeva Sfântul Andrei şi i-a zis: „Păzeşte-mi taina, Varvaro, ca nimănui să nu spui ceea ce ai văzut până ce voi trece în locul cortului celui minunat, până la casa lui Dumnezeu". Iar ea a zis către sfânt: „Chiar de aş voi să spun cuiva, tot nu pot, cinstite luminătorule şi sfântule al lui Dumnezeu, căci mă opreşte puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu".

Altă dată, umblând, Sfântul Andrei a întâmpinat un boier şi, trecând pe alăturea de el şi înţelegându-i viaţa, a scuipat spre dânsul, zicându-i: „Vicleanule desfrânat şi batjocoritorule de biserici, care te prefaci că mergi la biserică şi zici: «mă duc la Utrenie» şi tu faci lucrurile cele spurcate ale satanei?! Nelegiuitule, care în miezul nopţii te scoli şi mânii pe Dumnezeu! Iată, acum a sosit vremea să-ţi primeşti pedeapsă după faptele tale. Oare ţi se pare că te vei tăinui de înfricoşatul ochi al lui Dumnezeu, Cel ce pe toate le ştie?" Iar acel boier, auzind acestea şi-a mânat calul şi s-a dus, ca să nu se ruşineze mai mult. Iar după câteva zile s-a

îmbolnăvit acel boier de o boală rea şi a început cu încetul carnea a se usca pe el, iar cei din casa lui îl purtau din biserică în biserică şi de la doctor la doctor, dar nimeni nu-l putea vindeca. Iar după puţin timp păcătosul acela s-a dus la munca veşnică. Căci într-o noapte a văzut sfântul aproape de curtea lui pe îngerul Domnului, venind dinspre apus. Îngerul strălucea ca o văpaie de foc şi ţinea un toiag mare de văpaie, iar dacă a mers la acel bolnav, a auzit un glas de sus, zicând: „Bate-l pe acel batjocoritor şi urât desfrânat şi când îl baţi să-i zici aşa: oare voieşti să mai faci păcate şi să sminteşti pe mulţi? Sau, prefăcându-te a merge la Utrenie, oare vei mai merge la diavoleasca fărădelege?" Şi a început îngerul a-l bate şi cele poruncite a-i zice lui; şi se auzea glasul celui ce grăia şi bătaia toiagului, iar cel ce bătea era nevăzut. Şi aşa muncindu-se omul acela, a ieşit duhul din el.

După aceasta, venind Sfântul Andrei în târg, la o cruce a aflat pe un oarecare monah a cărui viaţă o lăudau toţi ca fiind îmbunătăţită; căci cu adevărat bine se nevoia, precum se cuvine monahilor, însă era biruit de iubirea de argint fără de măsură; mulţi dintre cetăţeni, mărturisindu-şi înaintea lui păcatele, îi dădeau lui mulţime de aur ca să o împartă la săraci pentru mântuirea sufletelor lor, iar el, fiind cuprins de nesăţioasa patimă a iubirii de argint, nimănui nu da, ci în punga sa punea totul şi, văzând că argintul se înmulţeşte, se bucura. Iar fericitul Andrei, mergând pe calea aceea unde ticălosul monah îşi avea petrecerea sa, cu ochi prooroceşti a văzut un şarpe înfricoşat încolăcindu-se pe grumazul lui. Şi mergând aproape de călugăr privea la şarpele acela. Iar călugărul, socotind că este unul din săraci şi stăruie ca să ia milostenie, i-a zis: „Dumnezeu să te miluiască, frate, că nu am ce să-ţi dau".

Fericitul Andrei, depărtându-se puţin de dânsul, a văzut o hârtie în văzduh, deasupra şarpelui, scrisă cu litere negre: „Şarpele iubirii de argint, rădăcina a toată fărădelegea". Apoi, uitându-se înapoi, a văzut doi tineri certându-se între dânşii: unul era negru şi avea ochii întunecaţi, căci era diavol, iar altul era alb ca o lumină cerească, căci era îngerul lui Dumnezeu. Şi zicea tânărul cel negru: „Al meu este călugărul acesta, că voia mea face, căci nemilostiv şi iubitor de argint este şi cu Dumnezeu parte nu are, ci ca un al doilea slujitor de idoli mie îmi slujeşte". Iar luminosul înger zicea: „Ba nu, al meu este de vreme ce posteşte şi se roagă şi este smerit şi blând". Şi se certau aşa amândoi şi nu era pace între dânşii. Atunci s-a auzit un glas din cer spre purtătorul de lumină înger, zicând: „Nu ţine parte cu călugărul acela, ci lasă-l pe el, căci lui

Mamona slujeşte, iar nu lui Dumnezeu". Şi îndată s-a depărtat îngerul Domnului de la dânsul.

Aceasta văzând-o, fericitul Andrei s-a mirat cum potrivnicul diavol a biruit pe îngerul cel luminat. Iar odată a întâmpinat pe călugărul acela Sfântul Andrei în uliţă şi, luându-l de mâna dreaptă, i-a zis: „Robule al lui Dumnezeu, fără de mânie să mă asculţi pe mine, robul tău, şi cu mila ta primeşte smeritele mele cuvinte, că pentru tine mare necaz mi s-a făcut şi nu pot de acum să rabd mai mult; mai întâi ai fost prieten al lui Dumnezeu, iar acum te-ai făcut prieten şi slugă diavolului. Aripi ai avut ca şi serafimii, deci pentru ce te-ai dat satanei, ca să le taie pe ele din rădăcină? Chip ai avut ca de fulger şi pentru ce te-ai făcut întunecat la chip? Vai, mie, de vreme ce ai avut vedere ca cei cu ochi mulţi, iar acum te-a orbit pe tine şarpele! Soare ai fost, acum ai apus în noaptea cea întunecoasă şi rea. Pentru ce, frate, ţi-ai pierdut sufletul tău? Pentru ce te-ai însoţit cu diavolul iubirii de argint? Pentru ce i-ai dat lui odihnă întru tine? Pentru ce ai argintul? Oare te vei îngropa cu el? Nu ştii că după moartea ta va rămâne altora? Pentru ce ţii păcate străine şi vrei să te sugrumi cu scumpetea, iar alţii sunt flămânzi şi însetaţi şi mor de frig, iar tu, privind la mulţimea aurului, te veseleşti? Aceştia sunt paşii pocăinţei?

Sau altfel este rânduiala călugărească şi defăimarea vieţii celei deşarte? Oare aşa te-ai lepădat de lume şi de cele ce sunt în lume? Oare aşa te-ai răstignit lumii şi tuturor deşertăciunilor? Oare nu ai auzit pe Domnul Care zice: *Să nu agoniseşti aur, nici argint, nici aramă, nici două haine?* Pentru ce ai uitat aceste porunci? Iată, astăzi sau mâine se sfârşeşte viaţa noastră şi cele ce le-ai agonisit ale cui vor fi? Oare nu ştii că îngerul Domnului, cel ce te păzeşte pe tine, s-a depărtat de la tine plângând, iar diavolul stă aproape de tine şi şarpele iubirii de argint s-a încolăcit în jurul grumazului tău şi tu nu-l simţi pe el? Adevăr zic ţie, că alături de tine trecând, am auzit pe Domnul Dumnezeu lepădându-se de tine. Deci mă rog ţie, ascultă-mă şi-ţi împarte averea la săraci, la văduve şi la sărmani şi la cei scăpătaţi şi la străinii cei ce nu au unde să-şi plece capetele şi sârguieşte-te să fii iarăşi prietenul lui Dumnezeu. Iar de nu mă vei asculta pe mine, apoi rău vei muri. Aşa mă jur pe Iisus Hristos, Împăratul nostru, că îndată vei vedea pe diavol". Şi i-a mai spus lui: „Oare îl vezi pe dânsul?"

Şi i s-au deschis călugărului ochii sufleteşti şi l-a văzut pe diavol, ca pe un arap negru, în chip de fiară şi buzat, stând departe şi neîndrăznind a se apropia de dânsul, de teama Sfântului Andrei.

Iar călugărul a zis sfântului: „Îl văd pe el, robule al lui Dumnezeu, şi spaimă mare m-a cuprins, deci spune-mi cele ce îmi sunt de trebuinţă spre mântuirea sufletului meu". Robul lui Dumnezeu, Andrei, a zis iarăşi către dânsul: „Să mă crezi pe mine, că, de nu mă vei asculta, îl voi trimite pe el la tine ca să te chinuiască, ca toţi să vadă ruşinea feţei tale, nu numai cetăţenii aceştia, ci toţi oamenii din cele patru margini ale lumii. Deci păzeşte-te, şi cele ce-ţi spun ţie, fă-le!"

Auzind acestea, călugărul s-a înfiorat şi a făgăduit ca să îndeplinească toate poruncile. Şi îndată a văzut Sfântul Andrei că a venit de la răsărit un duh puternic, ca o văpaie de fulger şi s-a atins de şarpele acela, zdrobindu-i puterea, iar şarpele s-a prefăcut în corb şi s-a dus de acolo. La fel a pierit şi arapul cel negru şi iarăşi a luat putere îngerul lui Dumnezeu spre paza acelui călugăr.

Ieşind de la el fericitul, i-a poruncit, zicându-i: „Fereşte-te, să nu spui cele făcute de mine la nimeni, iar eu voi începe a te pomeni ziua şi noaptea în rugăciunile mele, ca Domnul Iisus Hristos să-ţi îndrepte calea spre bine". Şi ducându-se, călugărul a împărţit la săraci tot aurul pe care-l avea. Iar el zicea astfel celor ce aduceau aurul ca să-l împartă cu mâinile sale: „Ce folos îmi este ca să mă îngrijesc de spinii străini?" Vieţuind el aşa precum se cade unui călugăr, i s-a arătat robul lui Dumnezeu în vedenie, cu faţa veselă şi i-a arătat pe un câmp un pom luminos care avea floare de dulci roduri şi i-a zis: „Să-i mulţumeşti lui Dumnezeu că te-a scos pe tine din gura şarpelui şi a făcut sufletul tău ca pe un pom purtător de floare; deci sârguieşte-te ca pe acea floare să o faci rod dulce, căci iată acest pom frumos pe care îl vezi este închipuirea sufletului tău". Apoi, deşteptându-se, călugărul mai mult s-a întărit la lucrul duhovnicesc şi întotdeauna aducea mulţumită lui Dumnezeu şi Sfântului Andrei, plăcutul Său, prin care s-a povăţuit la calea mântuirii.

Atât de bineplăcut şi iubit de Dumnezeu s-a arătat acest Sfânt Andrei, încât odată s-a răpit până la al treilea cer, asemenea cu Sfântul Pavel şi acolo a auzit cuvinte negrăite şi pe cele nevăzute le-a privit, precum singur le-a mărturisit unui credincios prieten al său, Nichifor, mai înainte de sfârşitul său: că într-o iarnă mare cu îngheţ şi ger cumplit, fiind în Constantinopol timp de două săptămâni, toate casele erau pline de zăpadă şi vântul de la miazănoapte sufla şi cădeau zidurile cele înalte şi copacii de furtună şi de vânt se prăbuşeau şi toate păsările, neavând ce să mănânce, cădeau moarte la pământ, atunci toţi scăpătaţii şi săracii în mare

primejdie se aflau, plângând şi suspinând şi tremurând de frig, de lipsuri, de foame şi de ger şi mulţi dintre dânşii au murit.

Atunci şi fericitul Andrei, neavând nicăieri adăpost, nici îmbrăcăminte, nu puţin a suferit din pricina frigului, căci, atunci când se ducea la alţi săraci, vrând să se odihnească şi să se încălzească puţin sub acelaşi acoperământ cu dânşii, ei cu beţele îl goneau ca pe un câine, strigând la dânsul şi zicându-i: „Du-te, du-te, câine de aici!" Şi acum, neavând unde să se ascundă de primejdia ce era şi deznădăjduindu-se de viaţa sa, a zis în sine: „Bine este cuvântat Domnul Dumnezeu şi de voi muri în iarna aceasta, pentru dragostea lui Dumnezeu să mor, însă puternic este Dumnezeu, ca, odată cu iarna aceasta, să-mi dea mie şi răbdare". Şi intrând într-un colţ, a găsit un câine zăcând şi s-a culcat lângă dânsul, vrând să se încălzească de el, iar câinele, văzându-l pe el, s-a sculat de acolo şi s-a dus. Şi a zis Andrei în sinea lui: „O, cât de păcătos eşti, ticălosule, că nu numai oamenii, dar şi câinii se scârbesc de tine".

Aşa zăcând şi tremurând el de cumplitul ger şi vânt şi trupul lui învineţindu-se şi tremurând de frig, socotea că i-a venit cea de pe urmă suflare şi, ridicându-şi spre Dumnezeu ochii inimii sale, se ruga ca să-i primească în pace sufletul său. Apoi, deodată, a simţit în el oarecare căldură şi, deschizând ochii, a văzut un tânăr foarte frumos a cărui faţă strălucea ca soarele şi avea în mână o stâlpare înflorită cu multe flori şi, căutând spre Andrei, i-a zis: „Andrei, unde eşti?" Iar Andrei a răspuns: „În întuneric şi în umbra morţii sunt acum". Iar acel tânăr, care i se arătase cu stâlparea aceea înflorită pe care o ţinea în mâini, l-a lovit încet peste faţă pe Andrei, zicându-i: „Primeşte însufleţirea trupului tău". Şi îndată Sfântul Andrei a mirosit frumoasa stâlpare de flori, care, intrând în inima lui, l-a încălzit şi l-a reînviat. După aceasta a auzit un glas, zicând: „Aduceţi-l pe el, ca să se mângâie aici o vreme şi iarăşi se va întoarce la locul lui".

Odată cu cuvântul acesta i-a venit lui un somn dulce şi a văzut descoperirile cele negrăite ale lui Dumnezeu – pe care în amănunt singur i le-a spus lui Nichifor, mai sus pomenit –, zicând aşa: „Ce a fost, nu ştiu, căci precum cineva toată noaptea doarme bine şi dimineaţa se trezeşte, aşa şi eu în acele două săptămâni am petrecut în acea dulce vedenie, precum dumnezeiasca voire a poruncit. Şi m-am văzut pe mine ca în raiul cel frumos şi minunat şi, mirându-mă cu duhul, gândeam: Ce este aceasta? Ştiu că locuinţa mea este în Constantinopol, iar cum de mă aflu aici nu ştiu. Şi nu mai ştiu dacă eram în trup sau în afară de trup. Dumnezeu ştie! Căci mă

vedeam îmbrăcat în haină luminoasă, ca şi cum era ţesută din fulger şi aveam pe cap o cunună împletită din flori mari şi eram încins cu brâu împărătesc şi mă bucuram foarte tare de acele frumuseţi şi mă minunam cu mintea şi cu inima de podoaba cea nespusă a dumnezeiescului rai şi, umblând pe acolo, mă bucuram.

Şi erau acolo livezi foarte multe cu pomi înalţi şi cu multe flori mirositoare. Unii din acei pomi erau înfloriţi, alţii împodobiţi cu frunze de culoarea aurului, iar alţii aveau multe feluri de roade, de nespusă frumuseţe şi gust, încât nu este cu putinţă a se asemăna frumuseţea acelor pomi cu nici un pom de pe pământ, pentru că acei pomi erau sădiţi de mână dumnezeiască şi nu de mână omenească. În acele livezi erau păsări fără de număr, unele cu aripi de aur, altele cu aripi albe ca de zăpadă, iar altele cu pene pestriţe în multe feluri. Toate şedeau pe ramurile pomilor raiului şi cântau foarte frumos, încât, în glasul cel dulce al cântărilor, nu îmi mai aduceam aminte de mine şi aşa se îndulcea inima mea, încât socoteam că glasul cântării lor se aude până la înălţimea cerului. Şi erau acele livezi frumoase puse la rând şi, umblând eu prin mijlocul lor, în bucuria inimii, am văzut curgând prin mijlocul lor un râu mare care le adăpa. În partea cealaltă de râu erau nişte vii, care îşi întindeau vitele lor cu frunze de aur, împodobite cu struguri tot în chipul aurului. Acolo suflau vânturi line şi binemirositoare din cele patru laturi şi de a lor suflare se clătinau livezile, făcând un sunet minunat cu frunzele lor.

După aceasta, o spaimă a căzut peste mine şi mi se părea că stau deasupra tăriei cerului, iar un tânăr îmbrăcat în porfiră, a cărui faţă era ca soarele, umbla înaintea mea, iar eu socoteam că el este acela care m-a lovit cu stâlparea cea de flori peste faţă. Şi umblând eu după dânsul, am văzut o cruce mare şi frumoasă ca un curcubeu ceresc, iar împrejurul ei stăteau cântăreţi în chipul focului, ca o văpaie, şi într-o cântare dulce îl slăveau pe Domnul, Care a fost răstignit pe cruce. Iar tânărul care mergea înaintea mea, apropiindu-se de cruce, a sărutat-o, apoi mi-a făcut semn ca şi eu s-o sărut. Şi am căzut înaintea Sfintei Cruci cu frică şi ca bucurie mare şi am sărutat-o cu osârdie, iar după ce am sărutat-o m-am umplut de o negrăită dulceaţă şi am simţit un miros mai plăcut decât al raiului. Apoi ducându-se crucea, m-am uitat în jos şi am văzut sub mine un adânc mare şi mi se părea că merg prin văzduh şi mi-a fost frică, iar atunci am strigat către cel care mă ducea, zicând: «Doamne, îmi este frică să nu cad în prăpastie». Iar el, întorcându-se către mine, a zis: «Nu te teme, căci ni se cade să ne ducem mai sus!» Şi mi-a dat

mie mâna şi mi se părea, când am luat mâna lui, că ne aflăm mai sus de a doua tărie. Acolo am văzut bărbaţi minunaţi, a căror fericire şi bucurie este negrăită de limba omenească. După aceasta, am intrat într-o minunată văpaie, care nu ne ardea, ci numai ne lumina. Şi am început să mă înspăimânt, şi iarăşi întorcându-se cel ce mă ducea, mi-a dat mâna, zicându-mi: «Încă mai sus se cade nouă a ne sui». Şi îndată, cu cuvântul, mai sus de al treilea cer ne-am aflat, unde am auzit şi am văzut mulţime de puteri cereşti cântând şi slăvind pe Dumnezeu.

Apoi am mers înaintea unei perdele care strălucea ca fulgerul, înaintea căreia stăteau nişte tineri înalţi şi înfricoşaţi, cu chipul ca văpaia focului, având feţele mai strălucitoare decât soarele şi arme de foc având în mâinile lor. Şi am văzut mulţime nenumărată de oaste cerească, care cu frică stătea înainte. Şi mi-a zis tânărul care mă ducea: «Când perdeaua se va da la o parte, atunci Îl vei vedea pe Stăpânul Hristos, deci să te închini Scaunului slavei Lui». Iar eu, auzind acestea, mă bucuram şi tremuram, căci o negrăită bucurie şi spaimă m-au cuprins pe mine şi priveam, aşteptând până ce se va ridica perdeaua. Şi iată că o mână de văpaie a ridicat perdeaua şi am văzut pe Domnul meu – precum odată Proorocul Isaia – şezând pe un scaun înalt şi strălucitor, iar serafimii stăteau împrejurul Lui. Şi era îmbrăcat într-o haină roşie, având faţa prealuminată şi cu ochi prea dulci se uita spre mine. Şi văzându-L, am căzut cu faţa în jos înaintea Lui, închinându-mă prealuminatului şi înfricoşatului scaun al slavei Lui. Însă ce fel de bucurie m-a cuprins atunci la vederea Lui, nu pot grăi; încât şi acum, aducându-mi aminte de acea vedenie, mă umplu de negrăită dulceaţă. Şi zăceam înaintea Stăpânului meu cu cutremur, minunându-mă de marea milostivire a Lui, că m-a lăsat pe mine, omul cel păcătos şi necurat, ca să vin înaintea Lui şi să-I văd dumnezeiasca podoabă.

Apoi m-am umplut de umilinţă, socotindu-mi nevrednicia mea, şi la mărirea Stăpânului meu gândind, am zis cuvintele lui Isaia Proorocul: «O, ticălosul de mine, că om fiind şi buze necurate având, m-am învrednicit a vedea cu ochii pe Domnul meu!» Apoi am auzit pe Milostivul şi Făcătorul meu zicând către mine cu dulcea şi preacurata Sa gură trei cuvinte dumnezeieşti, care atât mi-au îndulcit inima mea şi cu dragostea Lui a aprins-o încât, cu totul, ca ceara m-am topit de căldura cea duhovnicească şi s-a împlinit cuvântul proorocului David: *Făcutu-s-a inima mea ca ceara ce se topeşte în mijlocul pântecului meu*. Apoi au cântat toate oştile cereşti o cântare preaminunată. După aceasta, nu ştiu cum,

iarăşi m-am aflat umblând în rai şi mă gândeam întru mine cum de nu am văzut-o pe Sfânta Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu.

Apoi am văzut un bărbat luminos ca un nor, purtând o cruce şi zicându-mi: «Oare pe Împărăteasa cea preastrălucită a puterilor cereşti ai vrut a o vedea aici? Nu este acum aici, căci s-a dus în lumea cea încercată de primejdii, ca să le ajute oamenilor şi să-i mângâie pe cei nenorociţi. Şi ţi-aş fi arătat ţie sfântul ei loc, dar nu este acum vreme, că, iată, se cade ţie ca să te întorci de unde ai venit, precum îţi porunceşte Stăpânul». Acestea zicând către mine, mi s-a părut că am adormit şi, după aceasta deşteptându-mă, m-am aflat în locul unde eram întâi, în ungherul acela zăcând şi m-am mirat unde am fost în vedenie şi ce m-am învrednicit a vedea. Şi inima mea era plină de o negrăită bucurie, şi am mulţumit Stăpânului meu, Care a binevoit a mi se arăta mie".

Sfântul Andrei a spus acestea prietenului său Nichifor, mai înainte de moartea sa şi cu jurământ l-a legat pe el ca să nu spună acestea nimănui, până ce el se va dezlega din legăturile trupeşti. Iar Nichifor l-a rugat pe el ca să-i spună măcar un cuvânt din acele trei cuvinte pe care Domnul le-a grăit către dânsul, dar nu a voit să-i spună nicidecum.

Astfel, Sfântul Andrei, asemenea ca Sfântul Pavel fiind răpit la cer, a văzut cele ce ochiul trupesc nu le-a văzut şi a auzit cele ce urechea muritoare nu le-a auzit şi s-a îndulcit de podoabele cele cereşti ce i s-au descoperit lui, care la inima omului nu s-au suit. Iar de vreme ce întru descoperirea cereştilor taine n-a văzut pe Preacurata Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, s-a învrednicit pe pământ a o vedea pe dânsa, în biserica Vlahernei, venind să ajute oamenilor, pentru care, rugându-se Fiului ei şi Dumnezeu, în văzduh era cu proorocii şi cu apostolii, cu îngereştile cete şi cu cinstitul ei Omofor acoperea tot poporul. Văzând-o pe Sfânta Fecioară, fericitul a zis către Epifanie, ucenicul său: „Oare o vezi pe Împărăteasa şi Doamna tuturor?" Iar el a răspuns: „O văd, sfinte părinte, şi mă înspăimânt".

Deci, petrecând viaţă minunată, Sfântul Andrei multe minuni a făcut şi multe batjocuri şi bătăi a răbdat, precum se scrie în cartea vieţii lui, scrisă de Nichifor. Şi a proorocit cele ce vor fi şi pe mulţi păcătoşi i-a întors la pocăinţă. Apoi a trecut la veşnicele acoperă-mânturi, la care mai înainte a fost răpit, iar acum, întru ele în veci sălăşluindu-se, este la un loc cu îngerii şi stă înaintea lui Dumnezeu, Unul în trei feţe, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A TREIA

VIAŢA SFÂNTULUI SFINŢIT MUCENIC DIONISIE AREOPAGITUL

Sfântul Dionisie Areopagitul, s-a născut din părinţi necredincioşi, dar de neam bun, şi a crescut în preamărita cetate Atena. Din copilărie a fost dat la învăţătura elineştii înţelepciuni, întru care atât de mult a sporit, încât în douăzeci şi cinci de ani a întrecut în filosofie pe toţi cei de-o vârstă cu el. Însă, vrând ca mai desăvârşit să o ştie, s-a dus în părţile Egiptului, în cetatea ce se numeşte Eliopol, pentru că acolo erau de demult dascăli învăţaţi, şi de la dânşii a deprins meşteşugul citirii stelelor, împreună cu prietenul său Apolofan.

Şi a fost o zi când soarele, nerăbdând să vadă pe Domnul Iisus Hristos răstignit pe cruce, pentru mântuirea noastră, s-a întunecat la amiază şi şi-a ascuns lumina vreme de trei ceasuri. Iar Dionisie, mirându-se, a zis: „Sau Dumnezeu, Ziditorul întregii lumi pătimeşte sau lumea aceasta văzută se sfârşeşte". Iar acestea le-a grăit din Duhul lui Dumnezeu pentru patima Stăpânului, iar nu după învăţătura înţelepciunii veacului acestuia. După un timp, întorcându-se în Atena, s-a căsătorit şi, ca primul dintre ai săi, fiind de neam bun, ocârmuia cetatea şi poporul cu multă pricepere şi cinste.

Iar când Sfântul Apostol Pavel a mers în Atena, propovăduind în mijlocul Areopagului înaintea celor mari pe Iisus Hristos cel răstignit şi înviat, atunci Dionisie, ascultând cu luare aminte cuvintele Sfântului Apostol Pavel, le-a pus pe ele în inima sa. Dar cei mai mari îi ziceau lui Pavel că mai bine vor asculta altă dată de la dânsul învăţătura lui Hristos. Atunci Dionisie, ca cel mai înţelept

dintre ceilalţi, a început cu Pavel a se întreba unul pe altul deosebi. Deci Pavel l-a întrebat: „Pe care Dumnezeu cinstiţi voi?" Iar Dionisie îi arătă în cetate pe Cronos, pe Afrodita, pe Zeus, Hefest, Hermes, Dionisos, Artemis şi pe ceilalţi zei. Umblând Pavel cu Dionisie, a aflat o capişte pe care era scris: „A necunoscutului Dumnezeu". Şi l-a întrebat pe Dionisie: „Dar cine este necunoscutul Dumnezeu?" A răspuns Dionisie: „Acela între dumnezei încă nu s-a arătat, însă la vreme va veni, pentru că El este Dumnezeul care va împărăţi cerul şi pământul şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit".

Auzind acestea Apostolul Pavel şi luând prilej din cuvintele lui Dionisie, a început cu mult spor a semăna pe pământul cel bun sămânţa cuvântului lui Dumnezeu, spunând că acum acel Dumnezeu a venit şi S-a născut din Preacurata şi pururea Fecioara Maria şi pentru mântuirea oamenilor a răbdat pironirea pe Cruce; şi a cărui pătimire, soarele nesuferind s-o vadă, s-a întunecat şi nu şi-a mai dat lumina sa în lume vreme de trei ceasuri. Acest Dumnezeu a înviat din morţi şi S-a suit la ceruri. „Deci, întru acesta să crezi, Dionisie, pe acesta să-L cunoşti, şi să slujeşti adevăratului Dumnezeu, Iisus Hristos".

Apoi, aducându-şi aminte Dionisie de întunericul care a cuprins tot pământul, despre care i-a spus şi Pavel, îndată a crezut că Mântuitorul într-acea vreme a pătimit în trup omenesc; şi şi-a deschis mintea şi inima spre cunoştinţa necunoscutului Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, pentru că l-a luminat pe el lumina darului lui Dumnezeu. Şi a rugat pe Apostolul Pavel să se roage lui Dumnezeu pentru dânsul, ca să-i fie milostiv şi să-l numere şi pe el între robii Săi.

Pe când Apostolul Pavel ieşea din cetatea Atenei, un orb, pe care îl ştiau cu toţii că de la naştere nu vedea, l-a rugat pe Apostol ca să-i dăruiască vederea. Pavel, făcând semnul Crucii pe ochii lui, i-a zis: „Domnul şi Învăţătorul meu Iisus Hristos, Care din scuipat a făcut tină şi a uns cu dânsa ochii orbului şi i-a dat vedere, Acela să te lumineze şi pe tine cu puterea Lui!" Minune dumnezeiască s-a întâmplat, pentru că îndată orbul a văzut. Şi i-a poruncit Pavel orbului ca, mergând la Dionisie, să-i spună: „Pavel, sluga lui Iisus Hristos, m-a trimis la tine ca, după făgăduinţa ta, să vii la dânsul şi, botezându-te, vei primi iertarea păcatelor". Deci mergând orbul la Dionisie i-a spus cele poruncite; şi propovăduia facerea de bine dumnezeiască care i s-a făcut prin Pavel. Iar Dionisie s-a mirat foarte mult văzând că orbul şi-a căpătat lumina ochilor şi acum

vede şi, nezăbovind, împreună cu Damaris, femeia sa, cu fiii săi şi cu toată casa, au mers la Pavel şi s-au botezat. După aceasta şi-a lăsat femeia, copiii şi casa şi s-a alăturat lui Pavel.

Trei ani i-a urmat lui Pavel oriunde mergea şi de la el a învăţat tainele lui Dumnezeu, ceea ce se dovedeşte din scrierile sale. După aceasta a fost aşezat episcop de Sfântul Pavel şi de la Tesalonic a fost trimis la Atena, ca acolo să poarte grijă de mântuirea omenească. Dionisie a ascultat nu numai propovăduirea lui Pavel, ci şi a celorlalţi apostoli cu care a fost împreună la îngroparea Preacuratei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu. În cărţile sale scrie pentru sine, cum a fost cu Ierotei şi cu Timotei şi cu mulţi alţi mulţi fraţi în cetatea Ierusalimului la Mormântul Mântuitorului, unde a văzut şi a auzit pe Iacob, fratele Domnului, pe Petru verhovnicul şi pe Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu, de la care au învăţat ei tainele credinţei, aşa cum mărturisesc acum toţi cuvântătorii de Dumnezeu, pentru dumnezeirea şi omenirea Domnului nostru Iisus Hristos.

Petrecând nu puţină vreme în Atena, a înmulţit Biserica lui Dumnezeu, începută de Sfântul Apostol Pavel. Şi precum ceilalţi apostoli, tot aşa şi Sfântul Dionisie a dorit să propovăduiască Sfânta Evanghelie şi prin alte ţări şi să pătimească până la sânge pentru numele lui Hristos, precum a pătimit şi Fericitul Pavel, învăţătorul său, despre care auzise că a suferit şi a murit la Roma chinuit de Nero, pentru credinţa în Hristos.

Aşezând alt episcop în locul său la Atena, el s-a dus la Roma unde Sfântul Clement, episcopul Romei, l-a primit cu bucurie. Aici a petrecut puţin şi a fost trimis de Clement în Galia, împreună cu Luchian episcopul, cu Rustic preotul, cu Elefterie diaconul şi cu alţi fraţi, ca să propovăduiască acolo cuvântul lui Dumnezeu la necredincioşi. În Galia, Sfântul Dionisie s-a făcut apostolul acelui ţinut şi în cetatea Parisului a întors către Dumnezeu mult popor care se închina la idoli. Acolo a zidit o biserică cum a putut, din milostenia ce se dădea de credincioşi. Şi săvârşea într-însa slujbele cele fără de sânge, rugând pe Dumnezeu să-i ajute să adune acolo multe oi cuvântătoare.

Atunci când cuvântul lui Dumnezeu se înmulţea, s-a ridicat după Nero o a doua prigoană asupra credincioşilor, din partea lui Domiţian Cezarul, care a trimis pe ighemonul Sisinie în Galia ca să-i muncească pe creştini. Ajungând acela în cetatea Parisului a poruncit ca întâi să fie chinuit Dionisie, ca pe cel mai slăvit întru minuni şi întru înţelepciunea lui Dumnezeu, împreună cu Rustic şi

cu Elefterie, căci ceilalţi fraţi se duseseră pentru propovăduire în alte părţi.

Sfântul Dionisie era acum foarte bătrân şi obosit de propovăduirea Evangheliei; deci, fiind legat cu frânghii, târât şi adus împreună cu cei doi înaintea ighemonului, acesta i-a zis cu mânie: „Oare tu eşti răul bătrân Dionisie, care, hulind pe zeii noştri, le răstorni toate slujbele lor şi te împotriveşti poruncii împărăteşti?" A răspuns sfântul: „Cu toate că acum am îmbătrânit cu trupul, precum mă vezi, totuşi credinţa mea înfloreşte ca tinereţile şi mărturisirea mea întotdeauna va naşte lui Iisus Hristos fii noi". Şi fiind întrebat de ighemon: „Pe care Dumnezeu cinsteşti?", Dionisie a spus cuvântul adevărului şi a mărturisit numele cel mare al Preasfintei Treimi, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.

Dar ighemonul, ca o viperă surdă, nevrând să asculte mântuitoarele propovăduiri, întreba pe cei trei – pe Dionisie, pe Rustic şi pe Elefterie – dacă nu voiesc să se supună împăratului şi să jertfească zeilor lor. Iar ei cu un glas au răspuns: „Suntem creştini şi un Dumnezeu avem, Care este în ceruri şi pe Acela Îl cinstim; iar poruncii împăratului nu ne vom supune". Atunci ighemonul a poruncit ca, dezbrăcând pe Dionisie, să-l bată cu frânghii, fără de milă. Iar sfântul răbda, mulţumind lui Hristos că i-a dat să poarte rănile Lui pe trupul său. La fel au chinuit pe Rustic şi pe Elefterie. Dar şi aceştia răbdau, fiind întăriţi de Dionisie şi mai ales de Dumnezeu, preamărind pe Hristos.

Iar ighemonul, văzând că mai degrabă ostenesc mâinile celor ce bat decât slăbesc cei ce rabdă, i-a aruncat pe toţi în temniţă în acea zi. Dar a doua zi, din porunca ighemonului, slujitorii l-au scos pe Dionisie şi l-au întins pe un pat de fier şi au aprins focul dedesubt, iar el cânta psalmul: *Cu foc este lămurit cuvântul Tău foarte şi robul Tău l-a iubit pe El.* După aceasta, luându-l pe Dionisie de pe pat, l-au aruncat spre mâncarea fiarelor, dar Dumnezeu a închis gura fiarelor şi Dionisie a rămas nevătămat. Apoi l-au aruncat într-un foc mare, dar şi de acolo a ieşit nevătămat, căci nu s-a atins de el focul. După acestea l-au aruncat iarăşi în temniţă alături de Rustic şi de Elefterie.

În vremea aceea mulţi credincioşi mergeau în temniţă, pentru care Sfântul Dionisie săvârşea acolo dumnezeiasca Liturghie şi îi împărtăşea pe ei cu Trupul şi Sângele lui Hristos. Iar când slujea, cei credincioşi vedeau o lumină mare deasupra fericitului Dionisie, şi Împăratul slavei cu oştile îngereşti, Se arăta şi priveau la Dânsul cei vrednici, pe cât puteau să cuprindă cu ochii lor trupeşti.

După aceasta, ighemonul i-a scos iarăşi pe Dionisie, pe Rustic şi pe Elefterie şi i-a îndemnat pe ei să jertfească idolilor; dar ei nu s-au supus şi l-au mărturisit pe Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu. Mâniindu-se, ighemonul a poruncit ca iarăşi să-i bată fără cruţare, iar după aceasta i-a osândit la tăiere cu sabia.

Când îi duceau pe sfinţi din cetate la muntele care se cheamă al lui Arei, Dionisie se ruga, zicând: „Dumnezeule, Dumnezeul meu, Care m-ai zidit şi m-ai învăţat veşnica Ta înţelepciune, Care mi-ai arătat tainele Tale şi pretutindeni unde am mers Tu cu mine ai fost, îţi mulţumesc Ţie de toate care le-ai făcut prin mine, spre slava Preasfântului Tău nume şi pentru că ai cercetat bătrâneţile mele cele ostenite, care de acum încetează să te vadă pe Tine, chemându-mă la Tine împreună cu prietenii mei; deci, mă rog Ţie, primeşte-mă pe mine împreună cu prietenii mei şi milostiv fii acelora pe care i-ai câştigat cu Sângele Tău şi pe care i-ai făcut, prin a noastră slujire, prietenii Tăi; că a Ta este stăpânirea şi puterea, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh în vecii vecilor". Iar când a zis amin, şi-a plecat sfântul său cap pentru preasfânt numele lui Iisus Hristos şi i l-au tăiat cu o secure neascuţită. Asemenea şi Sfinţii Rustic şi Elefterie, împreună cu Dionisie şi-au pus capetele lor sub sabie pentru Hristos.

Iar după moartea plăcutului său, Dionisie, Dumnezeu a făcut o preamărită minune; pentru că trupul lui, fiind fără cap, s-a sculat cu puterea lui Dumnezeu şi, luându-şi în mâini capul său, a mers două stadii la o femeie dreptcredincioasă, anume Catulla, căreia, dându-şi capul, a căzut la pământ, iar în locul acela creştinii au zidit o biserică. Mulţi necredincioşi, văzând această minune, au crezut în Iisus Hristos; iar pe mulţi creştini i-a secerat atunci sabia călăilor, ale căror nume numai singur Dumnezeu le ştie, care îi scrie pe robii Săi în cărţile vieţii. Iar Catulla, luând capul sfântului, a vrut să-i ia şi trupul, dar a fost oprită de cei necredincioşi. Însă ea a chemat pe străjeri în casă, i-a ospătat şi îi ţinea acolo dându-le daruri, iar credincioşilor le-a poruncit ca să ia comoara aceea, adică sfântul trup al lui Dionisie; creştinii l-au luat şi l-au îngropat în acel loc unde sfântul şi-a dat capul Catullei.

Sfântul Dionisie a pătimit în al nouăzecilea an al vieţii sale, iar de la naşterea lui Hristos în al nouăzeci şi şaselea. După aceea, la mormântul lui se făceau multe minuni, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel slăvit în veci, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Amin.

POVESTIREA SFÂNTULUI DIONISIE DESPRE SFÂNTUL CARP ŞI ALŢI DOI PĂCĂTOŞI

Marele Dionisie Areopagitul, scriind o scrisoare către monahul Demofil, care a izgonit un preot din biserică pentru că îl învăţa pe el blândeţea şi nerăutatea, îi aduce aminte de un lucru ca acesta: „Fiind eu în Creta, m-a primit în casa sa fericitul Carp, ucenicul Sfântului Apostol Pavel, om mare întru bunătăţi, care, pentru multă luminare a minţii sale, era foarte lesnicios spre dumnezeiasca vedenie şi nu începea săvârşirea preacuratelor şi de viaţă făcătoarelor Taine, mai înainte de a vedea din cer arătându-se vreo dumnezeiască vedenie. Pe acest sfânt bărbat (precum singur mi-a istorisit) l-a necăjit unul dintre cei necredincioşi; iar pricina necazului a fost aceasta: acel necredincios a întors de la biserică pe un om credincios şi l-a dus la păgânătatea sa şi pentru aceasta fericitul Carp s-a mâhnit foarte tare.

Deci avea trebuinţă să fie răbdător cu cei căzuţi din credinţă şi să-i înveţe neîncetat cu cuvinte folositoare; iar pe cei necredincioşi să-i biruiască cu bunătatea sa. Şi pentru amândoi se ruga cu toată osârdia lui Dumnezeu, ca pe cel ce se abătuse de la dreapta credinţă iarăşi să-l întoarcă la sfânta sa biserică, iar pe cel orbit cu necredinţa să-l lumineze cu lumina credinţei. Însă nu ştiu cum atunci (de vreme ce mai înainte de acestea niciodată nu s-a arătat nerăbdător) s-a amărât foarte tare în sufletul său. Căci, târziu, după ce s-a înserat şi se apropia miezul nopţii, s-a sculat să facă rugăciune, pentru că avea obiceiul ca întotdeauna la miezul nopţii să se scoale şi să se roage. Deci, stând la rugăciune, foarte tare se mâhnea pentru cei doi oameni de care s-a pomenit şi zicea în sine că nu este drept ca să vieţuiască pe pământ oamenii cei fără de lege, care răzvrătesc căile Domnului cele drepte; şi se ruga lui Dumnezeu să cadă peste dânşii foc din cer, şi viaţa amândurora să o sfârşească cu ardere, fără milostivire.

Aşa rugându-se el cu dinadinsul, îndată s-a cutremurat casa în care stătea şi s-a desfăcut în două începând de la vârf, încât lui i se părea că stă afară; şi o văpaie luminoasă de foc s-a coborât din cer înaintea lui şi, uitându-se în sus, a văzut cerul deschis şi pe Iisus şezând, iar înaintea lui stăteau în chip omenesc mulţime nenumărată de îngeri. Şi se minuna fericitul Carp văzând în cer aceste minuni. Apoi, plecându-şi ochii în jos, a văzut pământul desfăcându-se şi o prăpastie adâncă şi întunecoasă se deschidea

înaintea lui; iar la gura acelei prăpăstii stăteau cei doi oameni, asupra cărora se mâniase şi le ceruse pierzarea de la Dumnezeu. Şi stăteau acei oameni cu umilinţă, cu mare frică şi cutremur, căci acum erau gata să cadă în prăpastie, iar în adâncul prăpăstiei era un balaur, târându-se şi scrâşnind cu dinţii. Şi erau acolo şi nişte bărbaţi care îi băteau, îi împingeau şi îi trăgeau pe cei doi spre acel înfricoşător balaur. Iar Carp, văzând pe cei ce l-au mâhnit pe el că erau gata să cadă în prăpastie şi să fie mâncaţi de balaur, se mângâia şi nu dorea atât să privească la cerul cel deschis şi la Iisus, care şedea acolo, cât la pierzarea celor doi păcătoşi. Dar iarăşi se întrista şi se mâhnea că încă nu căzuseră şi din nou se ruga lui Dumnezeu ca să cadă şi să piară.

Apoi, abia şi-a ridicat ochii spre cer, ca şi mai înainte, şi a văzut că Iisus, sculându-Se de pe cerescul Său scaun şi venind la acei oameni care stăteau lângă gura prăpăstiei, le-a întins mână de ajutor. Iar îngerii, luând pe oamenii aceia, îi sprijineau de amândouă părţile şi îi întăreau, ca apoi să-i scoată din prăpastia aceea. Şi a grăit Iisus către Carp: «Bate-mă pe Mine de acum, căci gata sunt ca pentru mântuirea oamenilor, iarăşi să fiu răstignit; căci Îmi este iubit acest lucru, numai oamenii de şi-ar urî păcatele lor. Însă, vezi, oare mai plăcut este a vieţui cu balaurul în prăpastie, decât cu Dumnezeu şi cu îngerii Lui cei iubitori de oameni?»"

Această povestire, punând-o Sfântul Dionisie în scrisoarea sa către monahul Demofil, cel mai înainte pomenit, nu numai pe el, dar şi pe noi ne învaţă să nu ne arătăm aspri asupra celor ce greşesc, ci mai ales să le dorim întoarcerea, iar nu pedeapsa; apoi să-i învăţăm pe ei cu dragoste şi cu răbdare şi să aşteptăm pocăinţa lor. Trebuie deci a ne ruga cu dinadinsul pentru unii ca aceştia lui Dumnezeu, care nu voieşte moartea păcătoşilor, ci singur, cu a Sa bunătate, să-i întoarcă şi să-i miluiască, căci Domnul iubeşte pe cei drepţi, dar şi pe cei păcătoşi miluieşte; Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL IOAN HOZEVITUL, EPISCOPUL CEZAREII

Cuviosul părintele nostru Ioan Hozevitul, episcopul Cezareii, pentru Dumnezeu lăsându-şi scaunul său, s-a dus în pustie. Pe

acesta, pe când mergea să cerceteze pe nişte fraţi cunoscuţi, l-a întâmpinat o femeie în cale şi, căzând la picioarele lui, l-a rugat să nu o ocolească, ci să intre în casa ei şi s-o sfinţească cu rugăciunea sa şi cu binecuvântare. Şi, înduplecându-se sfântul, a mers şi a intrat în casă şi îndată acea femeie desfrânată şi înşelătoare a încuiat uşa şi şi-a dezgolit trupul, îndemnându-l pe cuvios la păcat. Iar el, smulgându-se din mâinile ei şi deschizând uşa, a fugit. După ce a făcut multe minuni, s-a odihnit în Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, FERICITUL ISIHIE HOREVITUL, CEL DIN LINIŞTE

Fericitul Isihie Horevitul, cel din linişte, vieţuind mai întâi în nebăgare de seamă, a căzut într-o boală şi a murit, iar după un ceas iarăşi a înviat. Şi uşa chiliei sale închizându-şi-o, a petrecut doisprezece ani în linişte, nevorbind nimic cu nici unul dintre fraţi şi multe lacrimi vărsând. Iar când era să se sfârşească, fraţii au sfărâmat uşa închisorii sale, au intrat şi l-au rugat mult pe el ca să le spună vreun cuvânt folositor. Dar el numai aceasta le-a zis: „Iertaţi-mă! Fiecare gândind întotdeauna la moarte nu poate să greşească cândva". Acestea zicându-le, a adormit în Domnul.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A PATRA

SFÂNTUL SFINŢIT MUCENIC IEROTEI, EPISCOPUL ATENEI

Sfântul Ierotei era unul din cei nouă sfetnici ce erau la Areopag, şi a fost învăţat în credinţă creştinească şi aşezat episcop de Sfântul Apostol Pavel. Apoi, la adormirea Preasfintei stăpânei noastre, Născătoarea de Dumnezeu, fiind în soborul apostolesc, s-a arătat dumnezeiesc cuvântător de cântări, petrecând spre mormânt primitorul de Dumnezeu trup al Maicii lui Dumnezeu; şi toţi, auzindu-l şi văzându-l, l-au cunoscut că este drept şi cuvios. Vieţuind bine, precum se cuvine unui sfânt şi plăcând mult lui Dumnezeu prin viaţa şi prin cârmuirea sa, şi-a sfârşit alergarea prin mucenicească nevoinţă.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC AUDACT ŞI FIICA LUI, CALISTENA

Sfântul Mucenic Audact era din Efesul Asiei, fiind duce şi prefect al împăratului Maximin. Păgânul împărat a vrut să se căsătorească cu fiica lui Audact, Calistena, dar tatăl ei nu i-a dat-o, ca să nu fie batjocorită creştinătatea ei prin omul cel necurat şi urât de Dumnezeu. Pentru aceasta împăratul l-a lipsit pe Audact de cinste şi de bogăţie şi l-a gonit în Meletina şi acolo i-au tăiat capul.

Iar Calistena s-a ascuns mai întâi în Nicomidia, apoi a mers în Tracia şi a fost găzduită de o femeie pe a cărei fiică, bolnavă de ochi, a tămăduit-o prin rugăciune. Mai apoi Maximin a încetat din

viaţă şi Liciniu a luat împărăţia. Atunci Calistena a mers la împărăteasa lui Liciniu, Constanţa, sora marelui Constantin, fiind de credinţă creştinească, şi aceleia i-a povestit toate despre sine. Împărăteasa a primit-o cu dragoste şi i-a ajutat ca să-şi primească înapoi averea părintească, jefuită de Maximin, pe care Calistena, luând-o, a împărţit-o la săraci. Trupul tatălui său l-a adus din Asia şi a zidit o biserică în numele lui, iar ea, petrecându-şi restul vieţii apostoleşte, s-a dus la Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL AMUN NITRIOTUL

Cuviosul părintele nostru Amun era de neam egiptean. El, rămânând sărman din copilărie, a învăţat dumnezeieştile cărţi, cu frica lui Dumnezeu. Iar când a ajuns în vârstă, unchiul său îl silea să se însoare, iar el, neputând să scape de stăruinţa unchiului său, se gândea în sine în ce chip ar putea ca şi cununa fecioriei să-şi păstreze şi voia unchiului său să o facă şi, căsătorindu-se, să poarte greutatea acestui jug. Venind vremea nunţii şi ducându-l pe el cu fecioara în cameră, toţi au ieşit. Însă el, închizând uşa, a zis către acea fecioară: „Ascultă-mă pe mine, soro, şi ia aminte la cele ce-ţi voi spune ţie: însoţirea aceasta în care am intrat nu este mai bună decât fecioria. Deci, bine am face dacă am începe a ne odihni, nu împreună, ci despărţiţi, ca fecioria noastră bine păzind-o, să îi plăcem lui Dumnezeu". Scoţând din sânul său o cărticică, îi vorbi ei cuvinte folositoare de suflet, despre viaţa lui Hristos şi a apostolilor, căci ea nu cunoştea Scriptura.

Citind el, adăuga şi de la sine învăţătură despre darul cel dat lui de la Dumnezeu şi o sfătuia şi pe dânsa să petreacă viaţă curată şi îngerească. Iar ea, umilindu-se, a zis: „Mă învoiesc în toate cele ce voieşti, domnul meu, şi, de vreme ce tu alegi viaţa cea curată, iată, şi eu asemenea o doresc şi sunt gata ca tot ce-mi porunceşti să fac". Şi a zis Amun: „Voiesc, îndeosebi, ca să petrecem tu într-o casă, iar eu în alta". Iar fecioara, nevoind o despărţire ca aceea, i-a zis: „Ba nu, domnul meu, ci vom petrece într-o casă, însă să ne odihnim în paturi diferite". Aşa sfătuindu-se şi-au plănuit viaţă curată, iar însoţirea lor a fost o grădină înflorită cu crinii fecioriei, cu curăţia păzindu-se şi cu roua Duhului Sfânt răcorindu-se. În această însoţire au petrecut ei optsprezece ani, în mari nevoinţe, în post şi în înfrânare, în privegheri şi în rugăciuni şi în osteneli

trupeşti. Pentru că fecioara lucra în casă şi se ostenea, iar Amun în toate zilele, de dimineaţa până seara săpa pământul în livezi şi în grădini şi îl sădea. Şi cu multă osteneală îşi chinuia trupul, iar seara, venind acasă, gusta puţină pâine cu sfânta sa soţie, sau mai bine zis sora sa, ca apoi, în miezul nopţii amândoi să se scoale la rugăciune; şi foarte de dimineaţă ieşeau, iarăşi, amândoi la lucru lor şi petreceau în lucrarea lor până seara. Astfel acea doime, în anii lor cei tineri, vieţuind ca în foc, nu s-au ars, pentru că şi-au omorât mădularele cele de pe pământ.

După acei optsprezece ani, ajungând ei într-o curăţie şi sfinţenie desăvârşită, a zis fecioara către cuviosul Amun: „Domnul meu, de mă vei asculta, din aceasta voi înţelege că într-adevăr pentru Dumnezeu mă iubeşti". Iar el a zis: „Spune-mi, soro, şi, de va fi de folos, te voi asculta". Atunci a zis fecioara: „Ni se cade nouă, domnule, ca deosebit să vieţuim, că tu eşti bărbat sfânt, drept şi curat, dar şi eu, pe cât pot, urmez vieţii tale, deci să dăm şi altora pildă şi să vieţuim despărţiţi; pentru că nu se cuvine ca fapta ta cea bună şi atât de mare, pentru petrecerea cea împreună cu mine, să fie acoperită de la faţa celor ce pot să se folosească şi să urmeze curăţiei tale". Iar Amun, auzind acestea, a preamărit pe Dumnezeu care a plecat inima fecioarei spre viaţa cea deosebită pe care o dorea atât de mult şi el. Şi i-a zis el: „Doamnă, porunceşte ce este bineplăcut ca să ne osebim această petrecere împreună. Să-ţi rămână ţie casa aceasta, iar eu mă voi duce în alt loc". Şi rugându-se lui Dumnezeu, s-au despărţit unul de altul: Amun s-a dus în Muntele Nitriei şi s-a făcut călugăr, iar nepreţuita lui femeie, rămânând în casa sa, în puţină vreme a adunat mulţime de fecioare şi le-a logodit pe ele cu Mielul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, iar ea le-a fost egumenă. Amun însă, sălăşluindu-se în Muntele Nitriei, ducea viaţă pustnicească în aşa fel de osteneli şi nevoinţe, că numai singur Dumnezeu ştie, căruia îi slujea ziua şi noaptea, întru căldura Duhului. Şi a petrecut în acea pustnicească viaţă douăzeci şi doi de ani şi a devenit desăvârşit călugăr. Apoi a preamărit Dumnezeu pe plăcutul său, Amun, şi i-a dat lui darul tămăduirii. Şi vindeca sfântul diferite feluri de boli ale oamenilor care veneau la dânsul.

Odată, i s-a adus un copil care, fiind muşcat de un câine turbat atât de mult se vătămase, încât îşi mânca singur carnea de pe dânsul, ca un îndrăcit, iar părinţii săi, căzând la picioarele lui Amun, cereau milă, ca să-l tămăduiască pe fiul lor. Sfântul a zis: „De ce-mi faceţi supărare, căutând la mine ceea ce covârşeşte puterea mea? Căci în mâinile voastre este şi boala şi tămăduirea lui,

de vreme ce voi aţi furat în taină de la văduva aceea săracă (numele ei spunând), boul pe care l-aţi ucis şi l-aţi mâncat. Deci să-i daţi înapoi ei boul viu şi fiul vostru se va tămădui". Auzind acestea, părinţii copilului turbat s-au spăimântat, căci sfântul ştia tainele lor şi, mărturisindu-şi păcatul, au făgăduit cu jurământ să dea înapoi boul furat, iar sfântul, rugându-se, le-a tămăduit copilul şi i-a liberat pe ei cu pace. Apoi părinţii copilului, întorcându-se acasă cu bucurie, au dat înapoi alt bou văduvei în locul celui pe care îl uciseseră în taină şi îl mâncaseră.

Altă dată au venit la dânsul doi oameni pentru binecuvântare şi sfântul i-a rugat să aducă apă spre trebuinţa celor care veneau la dânsul. Unul din aceia avea o cămilă, iar altul un catâr. Şi luând ei un vas mare, au coborât din munte după apă. Iar după ce au umplut vasul cu apă, a zis cel care avea cămila: „Mare este vasul şi muntele este înalt, deci nu voiesc să-mi chinuiesc cămila mea cu greutatea aceasta"; şi lăsând pe tovarăşul său singur, s-a dus în drumul său, neîntorcându-se la sfânt. Iar celălalt, care rămăsese, a pus apa pe catârul său şi cu mare osteneală abia a putut urca muntele la cuviosul care îl aştepta. Cuviosul, văzându-l pe el, i-a zis: „Fiule, Dumnezeu să-ţi dea ţie darul Său pentru osteneala ta; şi să ştii că tovarăşul tău, căruia i s-a părut greu să aducă apă pentru trebuinţa noastră, acum este în mâhnire pentru că i-a pierit cămila". Apoi, s-a dus omul acela în urma prietenului său şi l-a găsit plângând, pentru că i-a fost mâncată cămila de lupi, după proorocia cuviosului.

Despre acest cuvios Amun pomeneşte Sfântul Atanasie Alexandrinul în viaţa Cuviosului Antonie, scriind acestea: „Când Amun cu Teodor, ucenicul lui Antonie, mergeau la acesta, au ajuns la un râu foarte mare care se numea Licos, pe care nu puteau să-l treacă decât numai înotând; atunci Amun l-a rugat pe Teodor să se depărteze puţin de dânsul, ca să nu-i vadă goliciunea trupului. Şi despărţindu-se ei, se gândea Amun cum ar putea să treacă râul nedezbrăcându-se de haine, pentru că se ruşina chiar singur să-şi vadă goliciunea, pe care niciodată n-a văzut-o; atât de întreg la minte şi curat era încât se ruşina chiar de a sa goliciune, căci în toată viaţa sa nu şi-a dezgolit trupul. Pe când gândea el acestea, îngerul Domnului l-a apucat şi l-a trecut peste râu într-o clipită şi l-a pus pe celălalt ţărm, iar Teodor, cu mare osteneală abia a trecut înot. Şi văzând pe Amun stând pe mal, s-a mirat cum aşa degrabă a putut ajunge dincolo de râu şi, căutând la dânsul, a văzut că este fără nici o urmă de umezeală. Înspăimântat, a căzut la picioarele lui

şi l-a rugat să-i spună cum a trecut cursul râului. Amun, înduplecându-se de rugămintea frăţească, i-a spus că îngerul l-a trecut peste râu. Apoi l-a rugat să nu spună la nimeni acestea, până ce va trece din cele de aici. Şi mergând cuviosul la Sfântul Antonie, a auzit de la dânsul aceste cuvinte: «Dumnezeu mi-a arătat mie plecarea ta şi pentru aceasta te-am chemat, ca să mă mângâi înainte de a te duce la El şi să ne rugăm unul pentru altul». Şi vorbind mult între ei, s-a mângâiat unul pe altul cu mângâierea Sfântului Duh. Apoi, Amun, luând binecuvântare, a plecat de la Sfântul Antonie.

După puţine zile, şezând odată marele Antonie pe deal, şi-a ridicat ochii spre cer şi a văzut sufletul lui Amun înălţat de îngeri cu veselie spre cer şi s-a bucurat foarte mult de aceasta. Şi l-au întrebat ucenicii: «Părinte, care este pricina veseliei tale?» Iar el a răspuns: «Astăzi Avva Amun s-a mutat de la noi şi văd sfântul lui suflet ducându-se cu îngerii spre cer». Apoi ucenicul a însemnat ziua aceea în care Sfântul Antonie le-a spus despre mutarea lui Amun şi după câteva zile au venit fraţii de la Nitria şi le-au spus că Sfântul Amun s-a mutat la Domnul. Apoi, numărând zilele, au aflat că ziua în care s-a mutat Amun la Domnul era aceea în care a văzut Antonie sufletul lui urcându-se spre cer cu îngerii, şi l-au preamărit pe Dumnezeu".

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII GURIE, ARHIEPISCOPUL KAZANULUI, ŞI VARSANUFIE, EPISCOPUL TVERULUI, ŞI AFLAREA MOAŞTELOR LOR

Cuviosul Gurie s-a născut şi a crescut în cetatea Radonej. El se trăgea dintr-un neam de boieri mici şi numele lui a fost Grigorie, la fel ca al tatălui său. Mai era numit Rugotin. Şi a vieţuit fericitul copil mai întâi la un boier cu numele de Ioan. El era din fire blând şi smerit, mergea la biserică adeseori şi se nevoia în post, în rugăciune, în milostenie şi în celelalte bunătăţi, petrecându-şi viaţa necăsătorit. Stăpânul, văzând obiceiurile lui bune, i-a încredinţat toată casa sa. Pentru aceasta a fost clevetit, din zavistie, la stăpânul său de către prietenii săi, care ziceau că petrece în desfrânare cu femeia lui. Iar stăpânul, crezând pe cei care cleveteau împotriva lui, a poruncit să-l ucidă. Dar fiul stăpânului, fiind înţelept, a rugat

pe tatăl său să nu se grăbească a crede pe clevetitori şi să nu aducă ruşine casei. Şi cercetând cu de-amănuntul cele spuse şi înştiinţându-se că este nevinovat, l-a scăpat de la moarte. Însă tatăl lui, orbit şi biruit de mânie, l-a băgat pe cel năpăstuit într-o groapă adâncă şi doi ani a petrecut el în această groapă, chinuindu-se cu foamea, căci hrana ce i se dădea lui nu era hrană omenească; ci la trei zile i se arunca câte un snop de ovăz şi puţină apă. Şi deşi un prieten al său îi făgăduise să-i aducă bucate, el nu voia, ci l-a rugat ca mai bine să-i aducă hârtie şi cerneală şi, şezând acolo în groapă, scria cărţi pentru învăţătura copiilor, şi le dădea să le vândă, iar preţul lor era împărţit la săraci.

După doi ani, milostivul Dumnezeu, văzând răbdarea cea mare a robului Său, care fără de vină pătimea unele ca acestea, a binevoit să-l elibereze din iadul acelei închisori şi i-a deschis, prin mâna nevăzută a puterii Sale, uşa temniţei. Grigorie, văzând lumină la uşă, s-a spăimântat, părându-i-se că este nălucirea vrăjmaşului, de vreme ce doi ani nu se mai deschisese acea uşă, şi, sculându-se, a început a se ruga. Şi iarăşi s-a făcut lumină la uşă, mai mare decât prima oară. Apropiindu-se, Grigorie a atins uşa cu mâna şi îndată ea s-a deschis şi a cunoscut că este voia Domnului să fie liber din acea închisoare; şi s-a rugat lui Dumnezeu cu rugăciuni de mulţumire. Apoi, luând icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o avea cu el în temniţa aceea, a ieşit şi, cu toate că era ziuă, n-a fost văzut de nimeni.

Şi plecând din casa şi din cetatea aceea, a mers la mănăstirea cinstitei şi slăvitei Adormiri a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Acolo s-a călugărit şi s-a făcut pustnic îmbunătăţit; iar mai pe urmă a fost şi egumenul acelui lăcaş. Din pricina slăbiciunii trupeşti a lăsat după aceea păstoria acelei mănăstiri, dar după puţină vreme iarăşi a fost trimis la egumenie în Mănăstirea Selijarului. Iar după ce a supus Dumnezeu cetatea Kazanului împăratului Ioan Vasilievici, atunci, cu sfatul Preasfinţitului Mitropolit Macarie şi cu al celorlalţi arhierei ai Mitropoliei Rusiei, a fost ales arhiepiscop al cetăţii Kazanului, în anul de la facerea lumii 7063 sau 1555 de la Hristos, în luna februarie, ziua 7. Şi l-a trimis împăratul la Kazan cu mare cinste şi i-a dat multe lucruri bisericeşti scumpe şi l-a petrecut cu cinstitul şi de viaţă făcătorul lemn al Sfintei Cruci şi cu icoane. Apoi mitropolitul cu tot sfinţitul sobor şi cu toată mulţimea poporului a făcut rugăciuni. Astfel a mers la cetatea Kazanului şi a luat scaunul său, nerăpind stăpânirea, nici urmărind cinstea, ci de la Dumnezeu fiind trimis.

Iar cuviosul vieţuia cu dumnezeiască plăcere, pe săraci hrănind, pe cei necăjiţi cu toate cele de trebuinţă îndestulându-i, pe nevoiaşi, pe văduve şi pe sărmani apărându-i şi scăpându-i de nevoi. El petrecea în multe osteneli, în priveghere de toată noaptea şi pururea în rugăciuni, iar pe necredincioşi îi învăţa să cunoască şi să creadă în Sfânta Treime, în Tatăl şi în Fiul şi în Sfântul Duh, întru Unul Dumnezeu şi pe mulţi i-a adus din necredinţă la credinţă şi i-a botezat. Apoi a căzut în boală şi a zăcut multă vreme, dar nicidecum boala cea trupească nu a biruit înţelepciunea cea sufletească din el, căci şi atunci a poruncit să fie dus la biserică. Şi astfel, ostenindu-se vreme de trei ani şi cunoscându-şi mutarea sa la Dumnezeu, a chemat pe arhimandritul Varsanufie şi i-a poruncit să-l îmbrace în schimă şi, în a patra zi a lunii decembrie, la ceasurile opt din noapte, în anul 7072 (anul 1564 de la Hristos), s-a dus la Dumnezeu, după ce a păstorit Biserica lui Dumnezeu 8 ani şi 9 luni. Iar trupul lui a fost pus în lăcaşul Mântuitorului, cu hramul Schimbării la Faţă, îngropându-se la altarul bisericii celei mari, cu cinste, cu psalmi şi cu cântări duhovniceşti.

Cuviosul Varsanufie era din cetatea Serpuhova, numele lui cel dintâi fiind Ioan. Era fiul unui preot, pe nume Vasile, care l-a dat la învăţătura gramaticii. Tânăr fiind, a fost robit de tătarii din Crâm. Acolo le slujea cu toată osârdia, dormind puţin şi cântând psalmii pe care îi ţinea minte, iar necredincioşii, văzându-l bun la fire, nefăţarnic şi smerit, slujindu-le fără împotrivire, se mirau de dânsul şi i-au poruncit să petreacă liber. După trei ani a fost răscumpărat de tatăl său de la tătari şi s-a dus la împărăteasca cetate Moscova. Acolo s-a călugărit în mănăstirea ce se cheamă „a lui Andronic" şi îşi petrecea viaţa în fapte bune. Pentru aceasta a fost ales egumen al mănăstirii de la Pişnoşi şi după aceea a fost arhimandrit în cetatea Kazanului. Acolo a zidit o mănăstire cu biserică şi chilii, vieţuind bine şi plăcut lui Dumnezeu, cu înfrânare multă şi cu priveghere, chinuindu-şi trupul cu un lanţ pe care îl purta în jurul trupului, neştiindu-l nimeni. Deci era întru toate pildă fraţilor prin bunătăţi şi pe mulţi necredincioşi i-a întors la Dumnezeu şi i-a botezat. Iar pentru Cuviosul arhiereu Gurie avea dragoste nefăţarnică şi i se supunea lui în toate.

După aceea a fost ales episcop în cetatea Tver şi, bine păstorind cuvântătoarea turmă a oilor lui Hristos, s-a dat spre multe nevoinţe, căci petrecea întotdeauna în post, în rugăciuni şi lacrimi şi în priveghere de toată noaptea; şi pe mulţi bolnavi a tămăduit, căci era iscusit în meşteşugul doctoricesc şi nici un fel de plată nu

lua de la nimeni, ci îi tămăduia din dragoste; dar, mai ales, tămăduia patimi sufleteşti cu darul Duhului Sfânt. Cu lucrul mâinilor lui făcea camilafce greceşti, pe care le trimitea fraţilor săi, rugându-i să se roage şi ei lui Dumnezeu pentru dânsul.

Când sfântul era la adânci bătrâneţi a lăsat păstoria sa şi s-a mutat iarăşi în mănăstirea zidită de dânsul, a dumnezeieştii Schimbări la Faţă a Domnului, din cetatea Kazanului, şi a luat pe sine marele chip (s-a făcut schimnic). Dar nici la bătrâneţe, fiind cuprins de slăbiciune mare, nu şi-a schimbat pravila sa, ci şi atunci îl duceau ucenicii săi în biserică. Iar când a slăbit de tot, cunoscându-şi mutarea sa din lumea aceasta, s-a împărtăşit cu Preacuratele Taine ale lui Hristos şi s-a dus la Domnul pe care L-a iubit, în anul 7084 (1576 după Hristos) şi a fost îngropat în acea mănăstire, aproape de Cuviosul Gurie.

După douăzeci de ani, în anul 1596, la porunca dreptcredinciosului domn a toată Rusia, împăratul Teodor Ivanovici, s-a zidit o biserică de piatră, cu hramul Schimbării la Faţă a Domnului. Când au început a fi săpate şanţurile, s-au găsit mormintele Sfinţilor Gurie şi Varsanufie, în ziua de 4 octombrie. Ermoghen, fiind atunci mitropolit în cetatea Kazanului şi aflând despre aceasta, a săvârşit Sfânta Liturghie, cântând panihida, şi a mers în mănăstire cu tot soborul şi, descoperind mormântul Sfântului Gurie, l-a aflat plin de mir mirositor, iar trupul lui plutea deasupra mirului ca buretele, aproape întreg, numai puţin cuprins de stricăciune deasupra buzei. La fel şi veşmintele lui erau întregi şi mai curate decât cele noi. Apoi au descoperit şi mormântul Sfântului Varsanufie şi, de asemenea, îi aflară moaştele nestricate şi întregi, ca şi ale Sfântului Gurie, numai la picioare era atins puţin de stricăciune.

Atunci au mutat cinstitele lor trupuri din morminte în racle noi şi, făcând slujbă deasupra gropii, le-au pus deasupra pământului, ca toţi cei care vor merge acolo să vadă şi să sărute cu credinţă cinstitele lor moaşte. Îl înştiinţară apoi despre acestea pe împăratul a toată Rusia, Teodor Ivanovici, şi pe Sfântul Patriarh Iov. Auzind acestea, împăratul şi Preasfinţitul Patriarh şi toată împărăteasca lor suită şi mulţimea poporului au dat slavă lui Dumnezeu care a preamărit pe sfinţii săi. Apoi împăratul dreptcredincios a poruncit să fie zidit un altar în partea de miazăzi la biserica cea mare şi acolo să se pună la vedere moaştele sfinţilor arhierei, moaşte din care izvorau tămăduiri credincioşilor, întru slava lui Dumnezeu, Celui în Treime închinat, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A CINCEA

SFÂNTA MUCENIŢĂ HARITINA

Un om de neam bun şi bogat, anume Claudie, cu obiceiuri bune şi cu milostivire spre săraci, văzând o copiliţă foarte mică al cărei nume era Haritina – care rămăsese orfană de părinţi din pruncia ei –, s-a milostivit de dânsa şi, luând-o acasă, a crescut-o ca pe fiica sa şi a iubit-o ca pe fireasca lui copilă, căci cu adevărat avea de ce să o iubească, pentru că ajungând în vârstă, s-a arătat nu numai cu frumuseţea deosebită a chipului, ci şi cu obiceiurile bune împodobită, fiind blândă, smerită, ascultătoare, tăcută, curată la suflet şi înţeleaptă. Şi mai mult decât atât, ea era credincioasă roabă şi mireasă a lui Hristos, căci crezând în El, s-a aprins cu multă dragoste şi s-a făcut mireasa Lui, păzindu-şi fecioria şi petrecând la un loc deosebit în singurătate.

Stăpânul ei care a crescut-o n-o oprea de la un gând bun ca acesta, ci se bucura de viaţa ei cea curată şi sfântă şi de aceea i-a zidit o casă liniştită în care vieţuia învăţând ziua şi noaptea Legea Domnului. Pe credincioşii care o cercetau îi învăţa povăţuindu-i cu cuvinte folositoare, spre mântuire, iar pe cei necredincioşi îi aducea la credinţă, propovăduindu-L pe Hristos. Tuturor le-a fost pildă de credinţă şi de viaţă plăcută lui Dumnezeu.

În vremea aceea Diocleţian, necredinciosul împărat, a început prigoană mare împotriva creştinilor de pretutindeni spre a-i chinui. Şi îi urmărea mai ales pe cei care aveau o viaţă îmbunătăţită. În acea vreme Sfânta Haritina a fost clevetită către Domiţian comitele că este creştină şi pe mulţi elini îi întoarce la credinţa creştină. Iar comitele, auzind de acestea, a scris îndată stăpânului ei, poruncindu-i să trimită la dânsul pe Haritina. Stăpânul ei, citind

scrisoarea, s-a mâhnit foarte mult şi, îmbrăcându-se în haină aspră, plângea pentru dânsa, văzând că nu poate să se împotrivească puterii comitelui. Pe cât putea, se împotrivea ostaşilor care erau trimişi după dânsa şi plângând şi, ţinând-o cu mâinile sale, nu voia s-o dea celor ce vroiau s-o răpească. Deci ostaşii o târau spre dânşii; iar Claudie, care îi era ca un tată, nelăsând-o din mâinile sale, îi gonea pe ostaşi. Şi sfânta, ţinută fiind de amândouă picioarele, zicea către stăpânul ei: „Dă-mi drumul, stăpânul meu, şi nu te mâhni, ci bucură-te, căci pentru păcatele mele şi ale tale voi fi jertfă primită de Dumnezeu". Iar ostaşii, mâniindu-se foarte tare, au răpit-o cu sila din mâinile stăpânului ei precum lupii o oaie, şi au dus-o la comite, iar Claudie o petrecea cu plângere şi zicea: „Pomeneşte-mă la Cerescul Împărat, când vei sta înaintea Lui, în ceata sfintelor muceniţe".

Fiind dusă Sfânta Haritina la comite, a stat înaintea lui, chemând cu inima sa pe Dumnezeu în ajutor. Iar comitele a întrebat-o: „Oare sunt adevărate cele ce am auzit despre tine, fecioară: că eşti creştină şi înşeli pe mulţi, aducându-i la credinţa necurată?" Iar Sfânta Haritina a răspuns cu îndrăzneală, zicând: „Adevărat este că sunt creştină, iar ceea ce zici că înşel pe oameni nu este adevărat, pentru că de la înşelăciune îi întorc pe cei rătăciţi şi îi povăţuiesc la calea cea adevărată, ducându-i la Hristosul meu, întru care credinţa nu este necurată, precum spui tu, ci este sfântă şi dreaptă. Toată credinţa voastră este plină de necurăţie, pentru că credeţi în necuraţii şi viclenii diavoli şi faceţi voia lor". Auzind acestea, comitele s-a mâniat foarte tare şi a poruncit să fie bătută fără cruţare şi apoi să fie pus un lanţ de fier pe grumazul ei şi a trimis-o să fie judecată de consular, judecătorul cel nedrept.

Judecătorul i-a pus mai întâi în faţă toate uneltele de schingiuire, apoi a grăit către dânsa: „Miluieşte-te pe tine singură, mai înainte de a nu fi pierdută cu munci cumplite. Primeşte sfatul cel bun şi adu jertfă zeilor nemuritori, pentru că în felul acesta vei afla trei mari lucruri folositoare ţie: pe zei îi vei îmblânzi, de la împărat vei dobândi daruri şi ţie îţi vei păzi frumuseţea cea înflorită a tinereţilor tale, întreagă şi neveştejită de muncile cele cumplite". Auzind acestea, muceniţa şi-a ridicat ochii spre cer, căutând ajutor de acolo, apoi, făcându-şi semnul crucii, a grăit către judecător: „Iscusit eşti, o, judecătorule viclean şi nedrept, dar nimic nu va spori uneltirea ta, căci nu mă vei prinde prin vicleşug, nici nu mă vei înfricoşa, îngrozindu-mă cu muncile, nici sfătuindu-mă nu mă

vei putea duce la păgânătatea ta şi nu vei schimba în mine hotărârea mea de a pătimi pentru Hristos. Sfătuieşte-te pe tine cele ce îţi sunt de folos şi nu te mai închina neînsufleţiţilor idoli, ca să nu pieri vândut diavolilor pe care îi cinsteşti ca pe nişte dumnezei".

Judecătorul, auzind aceste cuvinte, a început s-o batjocorească şi a poruncit ca să-i fie tuns capul. Iar ea, ca un mieluşel fără glas, tăcea înaintea celui ce o tundea, vorbind numai în sine cu iubitul său Mire, rugându-L pe El să-i dea putere să suporte cu tărie nevoinţa muceniciei. Apoi, după ce au tuns-o, i-a crescut îndată părul pe cap, mai lung şi mai frumos decât cel dinainte. Văzând acest lucru, judecătorul s-a umplut de mânie şi a poruncit să i se aducă cărbuni aprinşi, şi, turnându-i pe sfântul ei cap, a ars-o foarte tare. Apoi a turnat oţet peste trupul ars, înmulţindu-i cumplitele dureri.

Iar sfânta răbda şi se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, ajutorule cel tare al celor ce nădăjduiesc spre Tine, Acela care pe cei trei tineri i-ai păzit nearşi în mijlocul văpăii celei arzătoare, ajută-mă să suport chinurile care pentru Tine le îndur, întăreşte-mă, ca nu cumva să-mi zică şi mie vrăjmaşul: «Unde este Dumnezeul tău?»" După rugăciune a simţit o uşurare în dureri şi a mulţumit lui Dumnezeu. Însă schingiuitorul n-a încetat a abate asupra ei chinuri şi mai mari, căci, înfierbântând în foc ţepuşe de fier, i-a înfipt în pieptul ei, apoi i-a ars coastele cu lumânări aprinse. Iar ea, neluând în seamă focul cel material, se aprindea mai mult cu văpaia dragostei dumnezeieşti şi nu înceta a mărturisi cu inima şi cu gura numele lui Iisus Hristos. După acestea chinuitorul a osândit-o să fie înecată în mare.

Luând-o, slujitorii au dus-o la mare, iar sfânta, mergând, striga către Dumnezeu aşa: „Mulţumesc Ţie, Doamne, Dumnezeul meu, că pentru numele Tău cel sfânt, după ce am fost arsă de foc, voi trece prin apa mării. Binevoieşte să mă arăţi curată în ziua Învierii. Arată acum, ca şi de-a pururea, minunile Tale în mine, prin care mai mult se va putea proslăvi numele Tău cel prea mare, în veci". Şi, ducând-o la mare, îi legară o piatră grea de grumaz şi o aruncară în adâncul mării. Făcându-se aceasta, îndată piatra s-a dezlegat şi s-a afundat în mare, iar sfânta, întărindu-se în chip nevăzut cu puterea Celui Preaînalt, stătea deasupra mării, mergând în picioare pe apă, ca şi cum marea ar fi fost un drum de piatră şi, ieşind la mal, s-a dus înaintea judecătorului şi i-a zis: „Uitaţi-vă şi vedeţi puterea Hristosului meu şi credeţi în El".

Iar judecătorul, văzând-o că a ieşit vie din mare, s-a mirat şi tăcea umilit. Apoi, venindu-şi în fire, judecătorul zicea că este vrăjitoare şi cu ajutorul vrăjilor a ieşit vie din mare şi a poruncit celor care erau de faţă s-o apuce şi s-o lege goală de o roată, iar sub roată au înfipt unelte de fier ascuţite, cuţite şi săbii şi au turnat mulţime de cărbuni aprinşi, apoi a poruncit muncitorilor să întoarcă roata pe care era legată sfânta, ca în felul acesta trupul ei să fie zdrobit de uneltele ascuţite de sub roată şi să fie ars de cărbunii cei aprinşi şi astfel durerea să fie îndoită.

Începând slujitorii a chinui pe sfântă, îndată roata a stat nemişcată şi mâinile slujitorilor au slăbit, iar cărbunii aprinşi s-au stins şi sfânta a rămas nevătămată, pentru că îngerul Domnului apăra şi păzea pe mireasa lui Hristos. Judecătorul s-a umplut de mai mare mânie şi a poruncit să-i scoată unghiile mâinilor şi picioarelor, apoi să-i zdrobească toţi dinţii, iar ea a răbdat toate acestea cu multă bărbăţie. După toate acestea s-a gândit nelegiuitul să-i necinstească fecioria şi a poruncit să fie chemată mulţime de oameni neruşinaţi şi să fie dată lor spre necinstire. Iar ea, auzind ce plănuia nelegiuitul judecător, a zis: „Cu mine este Hristosul meu, care tot planul vostru viclean îl va risipi şi acum va lua la Sine sufletul meu fără de prihană".

Zicând acestea şi-a înălţat mâinile şi şi-a ridicat ochii spre cer, rugându-se din toată inima lui Dumnezeu ca s-o izbăvească din mâinile necuraţilor. Şi, fiind acolo desfrânaţii aceia, pe când voiau s-o ia, îndată ea şi-a dat curatul şi nevinovatul său suflet în mâinile Dumnezeului ei şi trupul ei cel fecioresc a rămas mort în mijlocul acelor nelegiuiţi plini de poftă necurată. Judecătorul, văzând pe sfânta moartă, a poruncit ca trupul ei să fie pus într-un sac şi, umplându-l cu nisip, să-l arunce în mare. Astfel au înecat-o în adâncul mării pe sfânta moartă, pe ea care, când era vie, umbla pe deasupra apelor. Iar după trei zile, ridicându-se valurile mării, au scos-o la mal, neavând nici o stricăciune din pricina apei.

Iar Claudie, care o crescuse pe sfântă ca pe fiica sa, luând cinstitul şi prea chinuitul ei trup cu plângere şi cu bucurie, l-a dat cuviincioasei îngropări, slăvind pe Mântuitorul Hristos, Care S-a născut din Preacurata Fecioară, Căruia şi de la noi să-I fie cinste şi slavă, în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL DAMIAN PREZBITERUL, TĂMĂDUITORUL PECERSKĂI

Cei cuprinşi de multe boli sufleteşti şi trupeşti, de vor chema în ajutorul lor pe prezbiterii care ung cu untdelemn sfinţit, după cum zice Sfânta Scriptură, precum şi pe acest prezbiter tămăduitor bine primit de Dumnezeu, adică pe fericitul Damian – care cu dumnezeiască plăcere s-a nevoit în Sfânta Mănăstire Pecerska, în vremea egumeniei cuviosului Teodosie –, mult se vor folosi sufleteşte şi trupeşte. Pentru că acest călugăr vrednic de cinste a urmat cu toată râvna viaţa cea îngerească a cuviosului părinte şi povăţuitor al său Teodosie, în toate lucrurile cele bune. Mulţi au mărturisit despre viaţa lui cea îmbunătăţită, despre smerenia şi ascultarea lui, încât toţi i se supuneau. Dar mai ales cei ce vieţuiau cu dânsul în chilie au văzut blândeţea lui, nedormirea lui în toate nopţile, citirea cu osârdie a cărţilor sfinte şi scularea lui adeseori la rugăciune.

Aceasta şi multe altele se spuneau despre acest bărbat: că postea mult şi că era înfrânat, astfel încât în afară de pâine şi de apă nimic altceva n-a mâncat până în ziua morţii sale. Drept aceea s-a învrednicit de la Domnul şi cu facerea de minuni, dar, în mod deosebit, cu darul tămăduirilor, dar pe care l-a avut mai înainte Damian, cel de un nume cu el. Dacă vreun copil sau vreun om vârstnic, bolnav fiind, era adus în mănăstire la Cuviosul Teodosie, apoi el poruncea acelui fericit Damian să facă rugăciune asupra acelui bolnav. Iar acesta, cu smerenie şi cu adâncă umilinţă, socotindu-se nevrednic de darul tămăduirii, făcea rugăciuni asupra celui bolnav şi îl ungea cu untdelemn sfinţit, apoi, cu darul lui Dumnezeu, toţi primeau tămăduire şi se însănătoşeau.

După ce fericitul Damian a vieţuit mulţi ani în osteneli călugăreşti cu dumnezeiască plăcere şi a săvârşit multe fapte spre folosul sufletesc, s-a făcut vrednic de veşnica viaţă şi, ajungând la sfârşitul acestei vremelnice vieţi, a căzut bolnav şi, aproape de moarte fiind, se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, învredniceşte-mă să fiu părtaş slavei sfinţilor Tăi şi cu aceştia să mă împărtăşesc Împărăţiei Tale; dar rogu-te, Stăpâne, să nu mă desparţi pe mine de părintele şi povăţuitorul

meu, Cuviosul Teodosie, ci împreună cu el să mă numeri întru lumina Ta, pe care ai pregătit-o dreptilor".

Aşa rugându-se, a venit îndată îngerul lângă patul lui, în chipul Cuviosului Teodosie, care, căzând pe pieptul lui şi sărutându-l cu dragoste, zicea către el: „Iată, o, fiule, fiindcă te rogi, Domnul m-a trimis acum ca să te vestesc că după cererea ta îţi va fi ţie, şi cu sfinţii Lui te va număra şi cu aceia te vei sălăşlui în Împărăţia cerească a Stăpânului. Iar când Domnul Dumnezeu îţi va porunci să te muţi din lumea aceasta şi să te duci la El, atunci nu ne vom mai despărţi de tine şi împreună vom fi întru lumina aceea".

Zicând acestea, s-a făcut nevăzut de la dânsul; iar fericitul Damian a înţeles că de la Dumnezeu i s-a făcut această descoperire, căci nu l-a văzut pe cel care i-a grăit nici intrând pe uşă, nici ieşind, ci în locul unde i s-a arătat, tot în acel loc s-a făcut nevăzut. De aceea degrabă a chemat pe omul care-i slujea şi l-a trimis la Cuviosul Teodosie ca să-l roage să vină la dânsul. Sfântul venind îndată, fericitul Damian i-a zis cu faţa veselă: „Părinte, va fi oare aşa precum mi te-ai arătat mie acum şi mi-ai făgăduit?" Iar cuviosul, ca cel care nu ştia despre ce este vorba, i-a răspuns: „Nu ştiu, fiule, ce este aceea ce ţi-am făgăduit". Atunci fericitul Damian i-a spus cum singur s-a rugat şi cum i s-a arătat lui acela care i-a dat făgăduinţa în chipul cuviosului.

Auzind acestea, insuflatul de Dumnezeu, Teodosie, a lăudat pe Dumnezeu şi, lăcrimând, a zis: „Adevărat, fiule, aşa va fi, precum îţi este făgăduit, căci îngerul lui Dumnezeu ţi s-a arătat în chipul meu, iar eu, fiind păcătos, cum pot să fiu astfel de făgăduitor al slavei aceleia care este gătită dreptilor?" Iar fericitul Damian, auzind această înştiinţare, s-a bucurat şi avea multă nădejde în Domnul. După aceasta s-au adunat fraţii şi pe toţi i-a sărutat şi în bună mărturisire şi-a dat sufletul său cu pace în mâinile Domnului. Şi venind la dânsul îngerii, s-a luminat el la faţă, arătând bucuria despărţirii sufletului de trup. Atunci Cuviosul Teodosie a poruncit să bată toaca pentru ca să audă şi ceilalţi fraţi, şi aşa, cu cântare mare şi cu multă cinstire, a fost îngropat în peşteră cinstitul trup al plăcutului lui Hristos, întru cinstirea lui Dumnezeu celui slăvit în Sfânta Treime care, cu rugăciunile tămăduitorului Damian, să ne învrednicească şi pe noi a fi părtaşi împărăţiei Sale, unde nu este durere în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL IEREMIA, ÎNAINTEVĂZĂTORUL DE LA PECERSKA

Prin Ieremia proorocul s-a cinstit şi pământul Rusiei, dar nu trebuie a înţelege pe Ieremia cel din Legea veche; ci pe fericitul de demult, părintele nostru Ieremia al Pecerskăi, care a ajuns într-atâta bătrâneţe, încât el pomenea despre botezul poporului Rusiei, care a fost în zilele binecredinciosului, marelui cneaz Vladimir. Atunci prin baia Sfântului Botez s-a luminat şi acest fericit, iar nu după multă vreme a mers la Sfânta Mănăstire Pecerska, la cuvioşii părinţii noştri Antonie şi Teodosie, şi a luat marele chip îngeresc al schimniciei, în care se nevoia cu dragoste dumnezeiască, râvnind viaţa sfinţilor părinţi. Pentru bunătatea lui cea mare i s-a dat de la Dumnezeu darul de a predica cele ce vor să fie, ba încă şi de a cunoaşte gândurile omeneşti.

Dacă vedea în cineva gând viclean, îl mustra şi îl învăţa să se ferească de sfatul diavolesc şi mai ales dacă vreun frate se gândea să plece din mănăstire, el îndată în taină îi cunoştea gândul şi, mergând la dânsul, îl mângâia pe acest frate, sfătuindu-l să aibă îndelungă răbdare în nevoinţă şi să se întărească şi să lupte împotriva vrăjmaşului nostru; şi în aşa măsură îl întărea pe fratele său, încât acesta niciodată nu se mai gândea la aşa ceva. Dacă acest fericit îi spunea cuiva ceva de bine sau de rău, întotdeauna se împlinea cuvântul lui. Şi aşa a vieţuit mulţi ani şi pe mulţi i-a ajutat cu înainte-vederea sa şi întru adânci bătrâneţi a răposat, iar sufletul său s-a dus la proorocii cei vechi, spre dovedirea cea descoperită a tainelor Celui veşnic, a lui Dumnezeu Tatăl, căruia I se cuvine mărire, împreună cu Unul născut, Fiul Său şi Celui de o fiinţă cu El, Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL MATEI, ÎNAINTEVĂZĂTORUL DE LA PECERSKA

Nu numai cu numele a râvnit primului evanghelist, fericitul părintele nostru Matei al Pecerskăi, ci, precum aceluia i s-a dat să vadă ţara Etiopiei şi pe oameni să-i mustre pentru necredinţă, aşa şi

acest fericit, nevoindu-se călugăreşte în Sfânta Mănăstire Pecerska, în zilele sfinţilor începători ai acelui sfânt lăcaş, pentru multele sale nevoinţe a luat darul acesta de la Dumnezeu: că vedea el la arătare feţele etiopienilor draci de sub pământ şi mustra şi descoperea meşteşugurile lor cele tăinuite, pentru folosul cel mare al celor care voiau să se mântuiască.

Stând odată, acest fericit stareţ în biserică la locul său, şi-a ridicat ochii şi a privit la fraţii care stăteau la amândouă stranele cântând şi l-a văzut pe diavol în chip de ostaş umblând pe lângă dânşii şi purtând pe poalele hainei lui nişte flori lipicioase. Apoi, vărsând otravă în fiecare floricică, arunca fiecăruia câte una şi dacă se lipea floricica de careva dintre fraţii care cântau, acela, după puţină vreme, slăbea la minte şi, gândind o pricină oarecare, ieşea din biserică şi, ducându-se în chilie, adormea şi nu se mai întorcea în biserică la cântare; iar de arunca floricica la cineva şi nu se lipea de el, acela stătea neclintit la slujbă, până ce cânta Utrenia şi abia atunci mergea la chilia sa. Acestea văzându-le stareţul, le spunea fraţilor săi şi astfel se păzeau toţi şi nu mai ieşeau din biserică.

Apoi, stareţul mai avea şi alt obicei: după cântarea Utreniei, după ce fraţii se duceau la chiliile lor, el ieşea din biserică în urma tuturor. Şi ieşind aşa odată, a stat sub toaca bisericii vrând să se odihnească puţin, căci chilia lui era departe de biserică, şi iată că a văzut că o ceată mare venea de la poarta mănăstirii; apoi, ridicându-şi ochii, a văzut un diavol mândru călare pe un porc şi o altă mulţime alergând în jurul lui. Şi i-a întrebat stareţul: „Unde mergeţi?" A răspuns diavolul care era călare pe porc: „La Mihail Tobolcovici". Iar stareţul, făcându-şi semnul crucii, s-a dus la chilia lui. Când s-a luminat de ziuă, a înţeles vedenia şi a zis ucenicului său: „Să mergi şi să întrebi dacă Mihail este în chilie". Iar el a mers şi i s-a spus că a ieşit acum, după Utrenie, din curtea mănăstirii, iar stareţul a spus vedenia egumenului şi celor mai bătrâni fraţi. Apoi stareţul l-a chemat pe fratele Mihail şi l-a întrebat despre toate acestea şi l-a întărit cu cuvinte de învăţătură, apoi l-a trimis la chilia lui. Iar Cuviosul Matei, fiind înaintevăzător, cu dragoste îi învăţa şi pe ceilalţi fraţi să stea în chiliile lor şi pururea să-şi aducă aminte de Dumnezeu şi să se roage pentru păcatele lor.

În vremea Cuviosului Matei a răposat fericitul egumen Teodosie şi în locul lui a fost ales Ştefan, iar lui Ştefan i-a urmat Nicon. Şi în vremea acestuia i s-a arătat fericitului Matei această

vedenie: odată, pe când se afla la Utrenie, şi-a ridicat ochii, voind să vadă pe fericitul Nicon, iar în locul lui a văzut un catâr stând în scaunul egumenesc şi din aceasta a înţeles că egumenul n-a venit la Utrenie. Cuviosul a făcut cunoscută această descoperire, iar egumenul, aflând, a luat învăţătură căindu-se foarte tare. Şi de atunci, lepădându-se de lenevie, egumenul se sârguia întotdeauna să se afle înaintea tuturor în biserică, încât, deşteptându-se prin acea învăţătură, el a ajuns fericirea mai degrabă.

Încă şi multe alte vedenii a văzut acest cuvios fericit, pe care le spunea spre folosul fraţilor. Şi ajungând la bătrâneţi fericite, s-a odihnit în Domnul, în bună mărturisire. Iar moaştele lui cinstite se află în peşteră, alături de sfinţii părinţi şi el se roagă pentru noi stând înaintea scaunului Stăpânului, ca să ne izbăvească de asupririle vrăjmaşilor şi să câştigăm viaţa veşnică, în Iisus Hristos, Domnul nostru, a căruia este mărirea cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A ŞASEA

VIAŢA ŞI PĂTIMIREA SFÂNTULUI APOSTOL TOMA

Sfântul Apostol Toma, care se numeşte Geamăn, era din Paneada, cetatea Galileii. Iar când Domnul nostru Iisus Hristos era pe pământ cu oamenii şi umbla prin cetăţi şi sate învăţând popoarele şi tămăduind toate suferinţele, atunci Toma, auzind propovăduirea Lui şi văzându-I minunile, s-a apropiat de El cu osârdie şi umbla după El, nesăturându-se de cuvintele cele dulci şi de vederea preasfintei Sale feţe. Şi astfel s-a învrednicit a fi rânduit în ceata celor doisprezece Apostoli, cu care a urmat Domnului până la mântuitoarele Lui patimi. Iar după înviere, Sfântul Toma, prin necredinţa sa, a sporit mai mult credinţa în Biserica lui Hristos. Căci atunci când ceilalţi ucenici ziceau: *Am văzut pe Domnul*, el nu voia să creadă, până ce singur nu a putut să-L vadă şi să-I pipăie rănile. Şi după opt zile, fiind ucenicii adunaţi şi Toma fiind împreună cu dânşii, arătându-se Domnul, i-a zis: *Adu-ţi degetul tău şi vezi mâinile Mele şi adu mâna ta şi o pune pe coasta Mea şi nu fi necredincios, ci credincios*". Toma, văzând şi pipăind coasta cea de viaţă dătătoare a lui Hristos, a zis: „Cu adevărat eşti Domnul meu şi Dumnezeul meu". În acest chip s-a propovăduit Învierea Domnului cu mai multă tărie, căci Mântuitorul nu cu nălucire, nici cu alt trup, ci cu acelaşi trup cu care a pătimit pentru mântuirea noastră, a înviat cu adevărat şi S-a arătat ucenicilor.

După înălţarea Domnului Iisus Hristos şi după primirea Sfântului Duh, sfinţii apostoli, aruncând sorţi unde să propovăduiască fiecare cuvântul lui Dumnezeu, Sfântului Toma i-a căzut sorţul să meargă în India, ca acolo, luminând pe păgânii din părţile

cele întunecate, să înveţe diferitele popoare: pe parţi, mideni, perşi, hircani, bactrii şi brahmani, până la cele mai de pe urmă părţi ale Indiei. Şi mâhnindu-se el că era trimis la nişte popoare sălbatice ca acestea, Domnul I s-a arătat în vedenie, întărindu-l ca să îndrăznească şi să nu se teamă, poruncindu-i şi făgăduindu-i că va fi cu dânsul. Iar calea în acele părţi i s-a arătat în chipul acesta:

Gundafor, împăratul Indiei, vrând să-şi facă frumoase palate împărăteşti, a trimis pe un negustor de al său, Avan, în părţile Palestinei ca să caute un meşter mare şi iscusit care să ştie să zidească cu înţelepciune şi să poată face palate, în aşa chip precum sunt palatele cezarilor de la Roma. Şi Domnul a poruncit lui Toma (în vedenie) ca să meargă cu Avan în piaţa Indiei. Iar Avan, căutând în Cezareea un zidar înţelept, Toma s-a întâlnit cu dânsul şi i-a spus că el este iscusit pentru acest lucru. Apoi, mergând cu Avan, au intrat în corabie şi au călătorit cu vânt prielnic spre India. Şi sosind la o cetate au auzit glas de trâmbiţe, de muzici şi de orgă, pentru că împăratul acelei cetăţi îşi mărita o fată. Iar împăratul a trimis vestitori în toată cetatea ca să adune la nuntă şi pe bogaţi şi pe săraci şi pe străini, iar de n-ar voi cineva să vină, acel om să fie dat judecăţii împărăteşti.

Auzind despre aceasta, Avan şi Toma s-au temut ca să nu mânie pe împărat, fiind străini, şi au mers la nuntă în curtea împărătească. Şezând acolo toţi şi veselindu-se, Apostolul a ales locul cel mai din urmă şi nu mânca nimic, nici nu se veselea, ci numai lua seama la ceilalţi, iar ceilalţi toţi priveau la dânsul ca la un străin şi ca la unul de alt neam. Dar cei care stăteau lângă dânsul ziceau: „Pentru ce ai venit aici şi nu mănânci, nici nu bei?" A răspuns Apostolul: „Nu am venit aici nici pentru mâncare, nici pentru băutură, ci am venit ca să împlinesc voia împăratului, căci vestitorii săi au strigat: «De nu va veni cineva la nuntă, va fi vinovat şi dat judecăţii împărăteşti!»"

Acolo se afla o femeie evreică ce cânta bine din chitară şi pentru fiecare din cei care şedeau la masă cânta câte ceva. Acea femeie l-a văzut pe Toma că nu se veselea, ci adeseori căuta spre cer şi l-a cunoscut că este evreu şi, cântând înaintea lui, îi grăia în limba evreiască astfel: „Unul este Dumnezeul iudeilor, care a făcut cerul şi pământul". Iar Apostolul Toma, ascultând cu plăcere, a rugat-o ca să mai cânte o dată aceste cuvinte. Însă omul care turna vin la masă, văzând pe Apostolul Toma trist, l-a lovit cu palma, zicându-i: „La nuntă eşti chemat nu ca să te întristezi, ci să te bucuri împreună cu cei care beau". Iar Apostolul i-a răspuns celui

care l-a lovit: „Să-ţi răsplătească ţie Dumnezeu chiar în acest veac, iar mâna aceea care m-a lovit s-o văd mâncată de câini spre pilduirea multora".

Apoi, după puţină vreme, omul care l-a lovit pe Apostolul Toma a ieşit la o fântână, voind să aducă oaspeţilor apă ca să o amestece cu vin şi, venind la fântână un leu, l-a ucis pe omul acela, apoi, sugând sângele din el, s-a dus. Iar câinii, alergând, l-au sfâşiat în bucăţi şi un câine negru, apucând mâna cea dreaptă, a adus-o în mijlocul ospăţului şi a lăsat-o acolo, înaintea tuturor. Văzând acest lucru, toţi s-au tulburat şi au întrebat a cui este mâna aceea. Iar femeia care cânta la chitară a strigat, zicând: „Mare taină s-a arătat astăzi între noi: sau Dumnezeu sau un trimis al lui Dumnezeu a vrut să şadă astăzi cu noi. Pentru că eu am văzut pe omul care turna vin lovindu-l cu palma pe omul cel străin şi am înţeles că omul acesta a grăit evreieşte, astfel: «Să-ţi văd mâna ta cea dreaptă mâncată de câini, spre pilduirea multora». Şi aceasta s-a împlinit, precum vedeţi cu toţii". Atunci pe toţi mesenii i-a cuprins frica.

Iar împăratul, după sfârşitul ospăţului, chemând pe Sfântul Apostol Toma la dânsul, i-a zis: „Să intri în casă şi să binecuvântezi pe fiica mea care s-a căsătorit". Apostolul Toma, intrând în casă, i-a învăţat pe tinerii căsătoriţi păzirea curatei feciorii şi, rugându-se pentru dânşii, i-a binecuvântat şi s-a dus. După ce ei au adormit, l-au văzut pe Iisus Hristos în chipul Sfântului Apostol Toma, venind la dânşii şi căutând spre ei cu dragoste. Iar mirele, socotind că este Toma, a zis către dânsul: „Oare n-ai ieşit tu mai înainte decât toţi? Cum de te afli aici?" Iar Domnul a zis: „Eu nu sunt Toma, ci sunt frate cu el şi toţi cei ce se leapădă de lume şi îmi urmează Mie, asemenea ca şi dânsul, vor fi nu numai fraţi ai Mei, în veacul ce va să fie, ci şi moştenitori ai împărăţiei Mele. Deci să nu uitaţi, fiii Mei, ceea ce v-a sfătuit fratele Meu. De veţi păzi, după sfatul lui, fecioria voastră fără de prihană, vă veţi învrednici de cununile nepieritoare în cămara Mea cerească!"

Acestea zicându-le Domnul, s-a dus. Iar ei, deşteptându-se, îşi spuneau unul altuia vedenia şi, sculându-se, s-au rugat lui Dumnezeu toată noaptea aceea. Iar cuvintele cele zise lor, ca nişte mărgăritare de mult preţ, le păzeau în inimile lor. A doua zi a intrat împăratul în camera unde erau tinerii şi i-a aflat pe ei şezând deosebit şi, tulburându-se cu inima, i-a întrebat de pricina despărţirii lor. Iar ei, răspunzând, au zis: „Noi ne rugăm lui

Dumnezeu ca să ne învrednicească până la sfârşitul vieţii noastre să păzim fecioria curată, precum o avem acum, ca aşa să meritäm a ne încununa cu curatele cununi în împărăţia cea cerească, după făgăduinţa Domnului, Care ni S-a arătat nouă!" Atunci împăratul, înţelegând că străinul acela care fusese seara în casa lui i-a sfătuit să păzească fecioria, s-a mâniat foarte tare şi a trimis îndată pe slujitorii săi ca să-l prindă pe Apostolul Toma. Dar nu l-au aflat, pentru că Avan şi Apostolul Toma plecaseră cu corabia spre India.

Ajungând la Gundafor, împăratul Indiei, s-au dus înaintea lui şi Avan a zis: „Iată, împărate, ţi-am adus din Palestina un zidar foarte înţelept, ca să facă palate frumoase pentru împărăţia ta". Iar împăratul, văzând pe Toma, s-a bucurat şi, arătând locul unde voia să construiască palatele şi măsurând unde avea să fie temelia, i-a dat aur mult pentru zidire, iar el a plecat în călătorie. Toma, luând aurul, l-a împărţit la cei săraci şi scăpătaţi, iar el, ostenindu-se în propovăduirea Evangheliei, a întors pe mulţi oameni la credinţa în Hristos şi i-a botezat.

În acea vreme tânărul acela, care după sfatul Sfântului Apostol Toma a făgăduit să-şi păzească fecioria, auzind că Apostolul propovăduieşte pe Hristos în India, luându-şi soţia, s-a dus cu ea la Apostolul Toma şi, fiind luminat de dânsul, a primit Sfântul Botez. Fecioara aceea se numea Pelaghia; şi mai pe urmă ea şi-a vărsat şi sângele pentru Hristos. Tânărul se numea Dionisie şi mai apoi s-a învrednicit de treapta episcopiei. El s-a întors la moşia sa cu binecuvântarea Apostolului Toma şi a făcut cunoscut în tot locul mărirea lui Dumnezeu, aducând la Hristos pe cei necredincioşi şi zidind biserici prin cetăţi.

După doi ani, împăratul a trimis la Apostolul Toma pe cineva ca să-l întrebe când vor fi terminate palatele care se zidesc. Iar Apostolul l-a înştiinţat pe împărat că numai acoperişurile palatelor au mai rămas de făcut. Şi s-a bucurat împăratul, căci socotea că Toma îi zideşte palatele pe pământ şi a trimis iarăşi mult aur, poruncindu-i ca acoperişul să fie frumos zidit. Iar el, luând aurul şi ridicându-şi ochii şi mâinile spre cer, a zis: „Mulţumesc Ţie, Doamne, iubitorule de oameni, că în diferite chipuri rânduieşti mântuirea oamenilor". Şi, iarăşi, împărţind aurul la cei nevoiaşi, se silea cu propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu.

După o vreme oarecare împăratul a aflat că nici nu s-a început a se zidi palatul pe care l-a poruncit, iar tot aurul lui a fost împărţit la săraci, şi zidarul nici nu se îngrijeşte pentru zidire, ci umblă prin cetăţi şi prin sate şi propovăduieşte un Dumnezeu nou, făcând

multe minuni. Mâniindu-se împăratul foarte tare, a trimis slujitorii ca să-l prindă pe Apostol şi, fiind prins şi adus înaintea împăratului, acesta îl întrebă: „Oare ziditu-mi-ai palatele?" Apostolul a răspuns: „Le-am zidit foarte bine şi sunt foarte frumoase". Şi a zis împăratul: „Să mergem să vedem aceste palate". A răspuns Apostolul: „Nu poţi în această viaţă să vezi aceste palate, ci numai atunci când te vei duce din această viaţă, atunci le vei putea vedea şi, sălăşluind în ele, vei petrece acolo în veci cu bucurie". Iar împăratul, socotind că este batjocorit, s-a mâniat foarte tare şi a poruncit ca Apostolul să fie aruncat în temniţă, împreună cu Avan, negustorul care l-a adus, şi să fie pedepsit cu moarte cumplită, încât chiar şi pielea de pe dânşii să fie jupuită şi să fie arşi în foc. Şi fiind în temniţă, Avan îl ocăra pe Apostol, zicând: „Tu şi pe mine şi pe împărat ne-ai păcălit, spunând că eşti zidar înţelept, iar acum ai pierdut şi aurul împăratului şi viaţa mea. Căci, iată, pentru tine pătimesc şi voi muri în chinuri grozave, căci împăratul este cumplit şi ne va ucide pe amândoi". Iar Apostolul, mângâindu-l, îi zicea: „Nu te teme, că nu vom muri acum, ci vom fi vii şi liberi şi vom fi cinstiţi de împărat, pentru palatele pe care i le-am zidit, întru împărăţia cea de sus".

În acea noapte fratele împăratului a căzut bolnav şi a zis acestuia: „Pentru mâhnirea ce a venit asupra ta şi eu sunt supărat şi din această pricină m-am îmbolnăvit şi, iată, acum voi muri". Şi fratele împăratului zicând acestea, a murit îndată. Împăratul, uitând de mâhnirea cea dintâi, a fost cuprins de jale pentru moartea fratelui şi acum plângea nemângâiat. Îngerul lui Dumnezeu, luând sufletul celui care murise, l-a înălţat în lăcaşurile cereşti şi, înconjurând acolo acele lăcaşuri, îi arăta multele palate minunate, frumoase şi luminoase; şi erau unele mai frumoase şi mai luminoase decât altele, ale căror frumuseţi nu este cu putinţă a le spune. Şi îngerul a întrebat pe suflet, zicând: „În care din aceste palate ai voi să vieţuieşti?" Iar sufletul, privind spre cel mai frumos palat, a zis: „De mi s-ar da voie să petrec măcar într-un colţ al acestui palat, nimic nu mi-ar mai trebui". Iar îngerul a zis: „Nu vei putea să petreci în aceste palate pentru că sunt ale fratelui tău şi aceste palate au fost zidite de străinul Toma cu aurul care i s-a dat lui". Apoi sufletul a zis: „Mă rog Ţie, Doamne, dă-mi voie să mă duc la fratele meu şi voi răscumpăra de la dânsul aceste palate, pentru că el nu ştie cât sunt de frumoase şi, după ce le voi răscumpăra, iarăşi mă voi întoarce aici". Atunci îngerul a întors sufletul în trup şi îndată mortul a înviat şi, deşteptându-se ca din somn, i-a întrebat pe cei care erau de faţă unde este fratele lui şi i-a rugat să-i spună împăratului să vină la dânsul.

Auzind împăratul că a înviat fratele lui, s-a bucurat foarte mult şi a alergat la dânsul. Apoi, văzându-l viu, s-a spăimântat, dar în acelaşi timp s-a şi bucurat. Iar cel înviat a început a grăi către dânsul: „Ştiu bine, împărate, că mă iubeşti ca pe fratele tău şi ai plâns pentru mine şi, de ţi-ar fi fost cu putinţă să mă răscumperi de la moarte, ai fi dat chiar jumătate din împărăţia ta". Iar împăratul i-a zis: „Adevărat, aşa este şi nu poate fi altfel". Apoi fratele său i-a zis: „Dacă mă iubeşti atât de mult, doresc de la tine un dar şi te rog să nu mi-l respingi". Iar împăratul a zis: „Tot ceea ce am îţi dăruiesc ţie, iubitul meu frate". Şi împăratul şi-a întărit cu jurământ cuvântul său. Atunci fratele cel înviat a zis: „Dă-mi palatele tale pe care le-ai zidit în ceruri şi toată bogăţia mea de pe pământ să o iei tu în locul acestor palate". Iar împăratul, auzind aceasta, s-a îndoit şi, fiind uimit cu totul, tăcea.

După aceasta l-a întrebat: „De unde am eu palate în ceruri?" Şi i-a zis fratele: „Cu adevărat sunt nişte palate cum tu nici nu ştii şi nici n-ai văzut vreodată şi nicăieri aşa ceva sub ceruri şi aceste palate au fost zidite de Toma pentru tine, pe care tu îl ţii în temniţă; eu le-am văzut şi m-am minunat de frumuseţea lor nespusă şi aş dori să vieţuiesc acolo măcar într-un colţ, dar nu mi s-a dat voie. Pentru că îngerul care m-a luat pe mine mi-a spus că eu nu pot să petrec în aceste palate pentru că sunt ale tale, zidite de străinul Toma. Apoi m-am rugat îngerului să-mi dea voie să vin la tine pentru a răscumpăra acele palate; şi, dacă mă iubeşti, dă-mi-le mie, şi tu să ai în schimb toate averile mele". Atunci împăratul s-a bucurat de două lucruri: pentru viaţa fratelui şi pentru palatele care i s-au zidit în ceruri. Apoi i-a zis fratelui său: „Iubite frate, m-am jurat ţie să nu-ţi opresc sub stăpânirea mea nimic din cele ce sunt pe pământ, iar palatele din cer nu ţi le-am făgăduit; şi dacă vei voi, avem pe lângă noi acelaşi zidar şi acela poate să-ţi facă şi ţie astfel de palate".

Zicând acestea, împăratul a trimis îndată la temniţă ca să-l scoată pe Sfântul Toma şi pe Avan, negustorul care l-a adus pe acesta şi, alergând în întâmpinarea Apostolului, a căzut la picioarele lui, cerându-şi iertare. Iar Apostolul, mulţumind lui Dumnezeu, a început să-i înveţe pe amândoi fraţii credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos. Şi ei, umilindu-se, au ascultat cu dragoste cuvintele lui. Apoi i-a botezat şi i-a învăţat toată credinţa creştinească. După aceasta, amândoi fraţii şi-au zidit prin multe

milostenii lăcaşuri veşnice în ceruri. Iar Apostolul Toma, petrecând o vreme cu dânşii şi întărindu-i în credinţă, s-a dus în cetăţile dimprejur şi prin sate, propovăduind mântuirea sufletelor.

Şi luminând el cu propovăduirea Evangheliei părţile Indiei, a sosit vremea cinstitei mutări a Maicii lui Dumnezeu; şi toţi apostolii din diferite ţări au fost răpiţi de nori şi aduşi în Ghetsimani, înaintea patului Preabinecuvântatei Fecioare. Atunci a plecat din India şi Sfântul Apostol Toma, dar n-a putut ajunge în ziua îngropării Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, căci Dumnezeu aşa a rânduit lucrurile pentru adeverirea cea mai vrednică de credinţă, cum că Maica lui Dumnezeu a fost luată cu trupul la ceruri: adică precum pentru învierea lui Hristos, prin necredinţa lui Toma ne-am încredinţat mai bine, tot aşa şi pentru luarea cu trupul la ceruri a Preacuratei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, ne-am încredinţat mai bine prin întârzierea lui Toma.

Deci Apostolul, sosind a treia zi după îngropare, s-a întristat foarte mult că nu s-a aflat şi el în ziua îngropării să petreacă la mormânt, împreună cu ceilalţi Apostoli, sfântul trup al Maicii Domnului său. De aceea, cu sfatul de obşte al Sfinţilor Apostoli, au deschis mormântul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pentru ca Sfântul Apostol Toma, văzându-i trupul, să se închine şi să se mângâie. Deschizând mormântul, n-au mai aflat trupul Sfintei Fecioare, ci numai giulgiul singur; şi în acest fel s-a făcut încredinţare că Maica lui Dumnezeu, ca şi Fiul său, a înviat a treia zi şi a fost luată cu trupul la ceruri.

După aceasta, Sfântul Toma s-a dus iarăşi în părţile Indiei şi a propovăduit acolo pe Iisus Hristos, şi cu semne şi cu minuni pe mulţi oameni îi aducea la credinţă. Ajungând la Meliapor, a luminat pe mulţi şi i-a întărit în credinţă, prin minunea aceasta: Era acolo un lemn foarte mare pe care nu puteau să-l mişte din loc nu numai o mulţime de oameni, dar nici elefanţii, iar Apostolul Toma a tras acel lemn cu brâul său cam 10 stadii şi l-a adus pentru zidirea bisericii Domnului. Văzând acest lucru, credincioşii s-au întărit în credinţă, iar din cei necredincioşi mulţi au crezut. A mai făcut şi altă minune mare, mai mare decât cea dintâi: un jertfitor evreu l-a ucis pe singurul său fiu şi a dat vina asupra Sfântului Toma, zicând: „Toma l-a ucis pe fiul meu". Şi s-a făcut gâlceavă mare şi s-a adunat tot poporul şi l-au apucat pe Sfântul Toma ca pe un ucigaş, voind să-l judece şi să-l chinuie, dar, nefiind nimeni care să mărturisească că Apostolul lui Hristos nu este vinovat de acea ucidere, a rugat pe judecător şi pe popor, zicând: „Lăsaţi-mă, şi

eu, în numele Dumnezeului meu, îl voi întreba pe cel ucis, să spună singur cine l-a omorât". Apoi toţi au mers la mormântul fiului acelui evreu, iar Toma, ridicându-şi ochii spre cer, s-a rugat lui Dumnezeu, şi după aceasta a zis către cel mort: „În numele Domnului meu Iisus Hristos, îţi poruncesc, tinere, să ne spui nouă cine te-a ucis?" Şi îndată mortul a grăit: „Tatăl meu m-a ucis". Atunci toţi au strigat: „Mare este Dumnezeul cel propovăduit de Toma!" Fiind slobozit Apostolul, evreul jertfitor a căzut singur în groapa pe care o săpase lui Toma, iar prin minunea aceasta o mulţime de popor s-a apropiat de Dumnezeu şi au fost botezaţi de Apostolul Toma.

După aceasta, Apostolul s-a dus în cele mai îndepărtate părţi, în hotarele Calamidiei, unde stăpânea împăratul Muzdie; şi, propovăduind acolo pe Hristos, a adus la credinţă pe o femeie cu numele de Sindichia, care era rudă cu Migdonia, femeia lui Carizie, prietenul împăratului. Sindichia a făcut pe Migdonia să cunoască adevărul şi să creadă întru Unul Dumnezeu, Ziditorul tuturor, pe care Apostolul Toma Îl propovăduia. Iar Migdonia a zis către Sindichia: „Aş fi vrut să-l văd pe omul acela care propovăduieşte pe adevăratul Dumnezeu şi să aud învăţătura lui". Sindichia a zis: „Dacă voieşti, doamnă, să-l vezi pe Apostolul lui Dumnezeu, schimbă-ţi hainele şi te îmbracă ca o femeie din popor, ca să nu fii cunoscută, şi apoi mergi cu mine". Migdonia a făcut precum i s-a spus şi a mers după Sindichia şi l-au aflat pe Apostolul Toma în mijlocul unei mulţimi de oameni simpli şi săraci, propovăduind pe Hristos. Şi, alăturându-se ele acelor oameni, ascultau învăţăturile Apostolului, iar el le spunea multe despre Domnul Iisus Hristos, învăţându-i să creadă în El şi prelungea cuvântul referitor la moarte, la judecată, la gheenă şi la împărăţia cerească.

Auzind toate acestea, Migdonia s-a umilit cu inima şi a crezut în Hristos. Apoi, întorcându-se acasă, neîncetat se gândea la cuvintele Apostolului Toma şi vorbea despre Hristos cu ruda ei, Sindichia, şi se aprindea cu mai multă dragoste către El. Şi din acea vreme a început a se depărta de cei necredincioşi, ca de vrăjmaşii lui Dumnezeu şi a fugit de toate vorbele lor, de ospeţe şi de toate desfătările lumeşti. Apoi nu mai voia să se apropie de bărbatul ei ca o soţie, fapt pentru care avea mare necaz bărbatul ei şi o silea să se supună. Neputând a o supune, l-a rugat pe împăratul Muzdie să trimită pe împărăteasa Tertiana la femeia lui pentru ca aceasta s-o sfătuiască să nu se mai depărteze de el ca soţie.

Împărăteasa Tertiana şi Migdonia, femeia lui Carizie, erau surori şi mergând împărăteasa la Migdonia, sora sa, a întrebat-o pentru ce nu se supune bărbatului ei. Iar ea a răspuns: „Pentru că este păgân şi vrăjmaşul lui Dumnezeu, iar eu sunt roaba adevăratului Dumnezeu, Iisus Hristos, şi nu voiesc să fiu întinată de acel om necredincios şi necurat". Tertiana a vrut să ştie şi ea cine este Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu.

Atunci Migdonia i-a spus propovăduirea Sfântului Apostol Toma şi a învăţat-o pe Tertiana să cunoască adevărata credinţă. Apoi Tertiana, voind să ştie mai cu de-amănuntul învăţăturile lui Hristos, a dorit să-l vadă chiar pe Apostolul Toma şi să asculte propovăduirea lui. Sfătuindu-se cu Migdonia, a trimis în taină după Apostolul Toma şi, chemându-l, l-au rugat să le arate calea cea adevărată. Iar Apostolul Toma, propovăduindu-l pe Hristos, le-a luminat cu lumina credinţei şi le-a spălat cu baia botezului, apoi le-a învăţat să păzească poruncile lui Dumnezeu şi să facă fapte bune. Iar ele, punând în inimile lor toate cele grăite de Apostol, s-au sfătuit amândouă să slujească Domnului în curăţie şi să nu se apropie de bărbaţii lor, ca de nişte necredincioşi.

Deci apostolul Toma făcea acolo multe minuni cu puterea lui Dumnezeu şi tămăduia toate neputinţele. Şi mulţi, nu numai din poporul cel simplu, ci şi din curtea împărătească, văzând semnele şi minunile făcute de Apostol şi ascultând învăţăturile lui, au crezut în Hristos. Chiar unul din fiii împăratului, anume Azan, a crezut şi a fost botezat de Apostolul Toma, pentru că Însuşi Dumnezeu lucra în apostoleasca propovăduire, înmulţind numărul credincioşilor, spre mărirea numelui Său.

Iar împărăteasa Tertiana, întorcându-se de la Migdonia, îşi petrecea vremea în rugăciuni şi în posturi şi nu se pleca la dorinţa bărbatului ei. Atunci împăratul, mirându-se de schimbarea femeii sale, a zis către Carizie, prietenul său: „Voind să-ţi dobândesc pe femeia ta, şi pe a mea am pierdut-o, aşa că mai rea este a mea decât a ta". Şi amândoi, împăratul şi Carizie, au cercetat cu de-amănuntul care să fie pricina răzvrătirii femeilor lor, că nu vor să fie cu dânşii, şi au aflat că un străin nemernic, anume Toma, învăţându-le credinţa în Hristos, le-a întors de la petrecerea împreună cu ei. Încă au mai aflat şi aceasta: cum că Azan, fiul împăratului, şi multe din slugile casei lui şi din căpetenii şi din poporul cel simplu, mulţime fără număr, cred în Hristos, prin propovăduirea Apostolului Toma. Şi s-a înfuriat împăratul împotriva lui Toma şi, prinzându-l, l-a aruncat în temniţă.

După aceasta, Apostolul a fost dus înaintea judecăţii împăratului şi acesta l-a întrebat: „Cine eşti tu, rob sau liber?" Iar Toma a răspuns: „Sunt robul Aceluia asupra căruia tu nu ai stăpânire". Iar împăratul a zis: „Văd că eşti rob viclean şi, fugind de la stăpânul tău, ai venit pe pământul acesta ca să răzvrăteşti poporul şi să ameţeşti femeile noastre. Deci spune-mi cine este stăpânul tău?" Apostolul a răspuns: „Stăpânul meu este Domnul cerului şi al pământului, Dumnezeul şi Făcătorul a toată făptura, Care m-a trimis pe mine să propovăduiesc numele Lui cel sfânt şi să-i întorc pe oameni de la rătăcirea lor". Iar împăratul i-a zis: „Lasă-ţi cuvintele tale cele viclene, înşelătorule, şi ascultă porunca ce-ţi grăiesc eu: Cum ai depărtat tu cu înşelăciune pe femeile noastre ca să nu se unească cu noi, tot aşa să le întorci pe dânsele la noi! Căci de nu vei face aceasta, ca femeile noastre să fie cu noi în dragoste şi în unirea de mai înainte, te vom pedepsi cumplit". Apostolul a răspuns: „Nu se cade ca roabele lui Hristos să se unească cu bogaţii cei fără de lege; nici nu este cu dreptate ca cele credincioase să fie necinstite de păgâni şi necredincioşi".

Auzind acestea, împăratul a poruncit ca să fie aduse nişte scânduri de fier înroşite în foc şi pe acestea să fie pus cu picioarele Apostolul. Şi făcând acestea, deodată a ieşit apă de sub scândurile acelea şi le-a răcit. Apoi Apostolul a fost aruncat într-un cuptor şi a doua zi a ieşit viu şi nevătămat din acel cuptor. După acestea, Carizie l-a sfătuit pe împărat, zicând: „Sileşte-l să se închine şi să jertfească zeului nostru, Soarele, pentru că aşa are să mânie pe Dumnezeul lui, care îl păzeşte întreg". Iar când, după porunca împăratului, îl duseră pe Apostol să se închine la idolul Soare, îndată idolul s-a topit ca ceara în faţa focului şi s-a risipit. Şi se bucurau credincioşii de această putere a Dumnezeului ceresc şi mulţime de credincioşi au crezut atunci în Domnul. Iar slujitorii care se închinau la idoli s-au răzvrătit asupra Apostolului, pentru pierderea idolului lor şi împăratul, mâniindu-se, se gândea cum să-l piardă pe Toma, dar se temea de boieri, de popor şi de slugile sale, pentru că mulţi credeau în Hristos.

Apoi, luându-l, a ieşit din cetate urmat de ostaşii săi şi toţi socoteau că împăratul vrea să vadă un semn de la dânsul. Mergând cam la o jumătate de stadie, l-a dat pe Toma la cinci ostaşi ca să-l ducă în munte, poruncindu-le să-l străpungă acolo cu suliţele, iar el s-a dus în cetatea Axium. Azan, fiul împăratului, şi Sifor, un bărbat de neam bun, au alergat după Apostolul Toma şi, ajungându-l, plângeau pentru el. Iar Apostolul Toma cerând ostaşilor

voie să se roage, s-a rugat lui Dumnezeu şi a hirotonit preot pe Sifor şi diacon pe Azan şi le-a poruncit să aibă grijă de cei care au crezut în Domnul şi să se sârguiască ca să înmulţească numărul credincioşilor lui Hristos.

După aceasta ostaşii l-au străpuns cu cinci suliţe deodată şi aşa s-a sfârşit Sfântul Apostol Toma. Iar Sifor şi Azan au plâns mult pentru el şi au îngropat sfântul lui trup cu cinste. După îngropare, şezând lângă mormântul Apostolului şi tânguindu-se, li s-a arătat sfântul, poruncindu-le să meargă în cetate şi să întărească pe fraţi în credinţă. Iar ei au mers după porunca Sfântului Apostol Toma, învăţătorul lor, ale cărui rugăciuni avându-le în ajutor, au ocârmuit bine Biserica lui Hristos. Iar împăratul Muzdie şi Carizie în zadar au silit pe femeile lor să se apropie de dânşii, căci n-au putut să le înduplece. Apoi, înţelegând că nu se vor supune lor cu nici un chip, le-au lăsat să vieţuiască libere, după voia lor, iar ele, scăpând de greutatea jugului însoţirii, vieţuiau în mare înfrânare şi rugăciuni, slujind Domnului ziua şi noaptea, şi aduceau mult folos Bisericii prin viaţa lor cea îmbunătăţită.

După câţiva ani, s-a întâmplat ca unul din fiii împăratului Muzdie să fie chinuit de diavol şi nu putea nimeni să-l vindece, pentru că era foarte cumplit diavolul ce-l chinuia. Şi s-a mâhnit împăratul pentru fiul său şi a plănuit să descopere mormântul Sfântului Apostol Toma, să ia un os din moaştele lui şi să-l lege la grumazul fiului său, ca să se tămăduiască de chinurile diavolului, pentru că auzise că Sfântul Apostol Toma a izgonit mulţime de diavoli. Când voia împăratul să facă acest lucru, i s-a arătat în vedenie Sfântul Toma, zicându-i: „Când eram viu nu m-ai crezut. Oare acum de la mort cauţi ajutor? Dar dacă vei fi credincios, Domnul meu Iisus Hristos îţi va fi milostiv".

Această vedenie l-a îndemnat mai mult pe împărat pentru descoperirea mormântului Apostolului. Şi mergând împăratul, a descoperit mormântul, dar n-a mai aflat moaştele sfântului, pentru că unii din fraţii credincioşi au luat pe ascuns sfintele moaşte şi le-au dus în Mesopotamia. Atunci împăratul a luat pământ din locul acela şi l-a pus la grumazul fiului său, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, de vei tămădui pe fiul meu prin rugăciunile Apostolului Tău Toma, eu voi crede în Tine". Şi îndată a ieşit duhul necurat din fiul său şi s-a însănătoşit. Atunci împăratul Muzdie a crezut în Hristos şi a fost botezat de preotul Sifor împreună cu toţi boierii săi. Şi a fost mare bucurie între credincioşi, idolii s-au sfărâmat şi căpeteniile lor s-au risipit, iar bisericile lui Hristos s-au zidit,

sporind cuvântul lui Dumnezeu şi credinţa cea sfântă. Apoi, după botez, împăratul a început să se căiască de greşelile pe care le săvârşise înainte şi stăruia necontenit în rugăciuni, iar prezbiterul Sifor le zicea tuturor: „Rugaţi-vă pentru împăratul Muzdie, ca să câştige milă de la Domnul nostru Iisus Hristos şi să primească iertare pentru păcatele sale".

Iar în locul unde a fost îngropat trupul Sfântului Apostol Toma se săvârşeau multe minuni cu rugăciunile lui, întru mărirea lui Hristos, Dumnezeul nostru, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinstea şi închinăciunea în veci. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A ŞAPTEA

PĂTIMIREA SFINŢILOR MUCENICI SERGHIE ŞI VAH

Sfinţii Mucenici Serghie şi Vah erau de neam roman, mari senatori şi cei dintâi nobili de la curtea împăratului Maximian, care îi iubea mult şi îi cinstea pentru priceperea şi vitejia lor în războaie, precum şi pentru credinţa în slujbă. Nimeni nu putea în nici un chip să se apropie de împărat şi să ceară ceva de la el, decât numai prin aceşti credincioşi sfetnici ai lui. În astfel de cinste împărătească erau, cinste pe care nimeni altul n-o avea. Însă ei nu aşteptau cinste de la împăratul cel pământesc, ci de la Împăratul cel ceresc, căci credeau în Domnul nostru Iisus Hristos şi se sârguiau să placă Lui prin viaţa cea sfântă şi prin osârdia cu care îi slujeau. Ei, însă, îşi tăinuiau credinţa de frica împăratului, căci mânia şi iuţimea lui Maximian împotriva credincioşilor erau neîmblânzite.

Dar lumina credinţei în Hristos n-a rămas multă vreme ascunsă, căci a venit vremea să fie arătată tuturor, pentru că unii oameni, pizmuindu-i pentru dragostea ce le-o arăta împăratul. şi voind să atragă asupra lor mânia lui Maximian, i-au pârât că sunt creştini şi că s-au lepădat de închinarea la idoli. Împăratul nu voia să creadă că nişte oameni ca aceştia, care au de la el atâtea daruri, îi sunt lui potrivnici în cinstirea zeilor, şi chiar se ruşina de dânşii să-i întrebe despre aceste lucruri sau să-i mustre, neavând nici o dovadă vrednică de crezare. Însă s-a gândit să-i ispitească într-acest chip: într-una din zile împăratul a făcut praznic pentru idolii săi şi a mers împreună cu toţi nobilii, cu ostaşii, cu slujitorii şi cu toată suita sa în capiştea necuratului idol Die, voind să-i aducă jertfe alese.

În acest timp privea să vadă dacă vor intra odată cu dânsul şi iubiţii lui senatori în capiştea idolească. Când împăratul a intrat în capişte, senatorii Serghie şi Vah au rămas afară şi, ca adevăraţi robi ai lui Hristos, stăteau deoparte şi se rugau adevăratului Dumnezeu, ca să lumineze ochii necredinciosului popor şi să preamărească întru dânşii preasfânt numele Său. Împăratul, văzând că Serghie şi Vah n-au intrat cu dânsul la praznic, a trimis pe slujitorii săi să-i prindă şi să-i aducă cu sila în capiştea lui Die. Fiind aduşi sfinţii în adunarea cea urâtă de Dumnezeu, împăratul le-a poruncit să se închine idolilor, să le aducă jertfă şi să mănânce din cele jertfite idolilor. Iar ei, nevoind să facă acestea, au zis: „Avem în cer un Dumnezeu care nu minte, un Dumnezeu adevărat şi viu, care pe toată lumea o cuprinde şi nu este nesimţitor la fel ca idolii voştri şi noi Aceluia ne închinăm". În felul acesta ei îl mustrau pe împărat pentru credinţa lui cea greşită, pentru că cinstea cuvenită lui Dumnezeu o dădea idolilor orbi, surzi şi muţi, aducând cu el şi pe alţii la această credinţă. Iar împăratul mâniindu-se a poruncit să fie luate de la dânşii semnele nobleţii lor – fireturile ostăşeşti, lanţurile de aur, inelele şi toate hainele – şi să fie îmbrăcaţi femeieşte spre necinstea lor şi, punând cercuri de fier pe grumazul lor, a poruncit să fie purtaţi aşa prin cetate spre râsul şi batjocura tuturor, ca aşa cei slăviţi şi de neam bun, mari nobili romani, să fie batjocoriţi pentru cinstirea adevăratului Dumnezeu şi pentru necinstirea idolilor mincinoşi sau, mai bine zis, a diavolilor, cărora n-au voit să le jertfească cei ce se aduceau pe sine jertfă lui Hristos.

Împăratul Maximian, după săvârşirea necuratelor jertfe, s-a întors la palat şi, mâhnindu-se pentru Serghie şi Vah, pe care îi iubea, i-a chemat înaintea sa şi le-a zis: „Prietenii mei preaiubiţi şi credincioşi, pentru ce v-aţi înşelat ca să-i mâniaţi pe zei, iar pe mine, împăratul vostru, care sunt bun şi milostiv, să mă mâhniţi şi voua să vă aduceţi atâta necinste? Pentru că eu, deşi vă iubesc mult, nu pot suferi necinstirea zeilor mei, şi vă voi da la chinuri, fără ca aceasta să fie dorinţa mea. Deci, vă rog, prietenii mei, părăsiţi pe acel Fiu al teslarului pe care evreii, ca pe un tâlhar, l-au răstignit între tâlhari pe cruce. Nu vă amăgiţi de creştineştile farmece şi basme şi întoarceţi-vă către zeii noştri şi eu vă voi încununa cu mai multă cinste, şi mai multă dragoste vă voi arăta voua şi veţi trăi în bunătăţile împărăţiei mele, fiind nedespărţiţi de mine". Serghie şi Vah, nevrând ca pentru dragostea împăratului să cadă din dragostea lui Dumnezeu şi nedorind ca pentru bunătăţile

cele vremelnice să se lipsească de bunătăţile cele veşnice, au grăit mult împotriva împăratului. Şi fiind plini de darul Duhului Sfânt şi cu limbă slobodă, au arătat în cuvinte înţelepte neputinţa idolilor şi cu multă îndrăzneală au mărturisit puterea şi dumnezeirea lui Iisus Hristos, iar pe împărat l-au sfătuit să caute să cunoască adevărul.

Păgânul împărat, având inima împietrită şi urechile surde şi ochii cei sufleteşti orbi, nu primea sfatul lor cel bun şi se lepăda de cuvintele lor folositoare şi se aprindea mai mult de mânie şi iuţime, dar nevrând ca el însuşi să-i muncească, pentru că îi iubea foarte mult, i-a trimis în părţile Răsăritului, la ighemonul Antioh, care era cumplit chinuitor al creştinilor. Acest Antioh se învrednicise de la împărat de ighemonie prin nobilii Serghie şi Vah, pentru că ei, prin rugămintea lor, au mijlocit de la Maximian acea cinste pentru Antioh şi l-a rânduit ighemon în părţile Răsăritului. La acest Antioh i-a trimis Maximian pe Sfinţii Serghie şi Vah, pentru ca să se înfricoşeze de cruzimea lui, cruzime despre care se dusese vestea în toată lumea, să le fie frică de el, fiind în mâinile acestui tiran şi aşa, fiind siliţi, să se lepede de Hristos din frică şi de ruşine; iar dacă nu se vor supune să fie chinuiţi, nu înaintea ochilor împăratului, ci în alte părţi îndepărtate.

Deci sfinţii au plecat din Roma, fiind duşi în lanţuri, şi, mergând toată ziua aceea, au rămas peste noapte la o gazdă. Iar la miezul nopţii, când ostaşii care îi duceau şi îi păzeau au adormit adânc, ei privegheau cu tot dinadinsul în rugăciune, cerând lui Dumnezeu ajutor, ca să poată să rabde cu bărbăţie toate chinurile, pentru numele Lui cel sfânt. Astfel rugându-se ei, li s-a arătat îngerul Domnului, strălucindu-i cu lumină cerească şi îi întărea, zicându-le: „Îndrăzniţi, robii lui Hristos, şi nevoiţi-vă ca ostaşii cei buni împotriva diavolului, pentru că degrabă îl veţi birui. Iar pentru nevoinţa voastră veţi lua cununile biruinţei de la Domnul Iisus Hristos, Care va fi alături de voi în suferinţa voastră, dându-vă ajutorul Său, până ce veţi călca vrăjmaşul diavol sub picioare". Cu aceste cuvinte întărindu-i, îngerul s-a făcut nevăzut, iar ei, umplându-se de negrăită bucurie, înălţau laudă lui Dumnezeu Celui ce a binevoit ca prin îngerească arătare să cerceteze pe robii săi. Şi mergând multă vreme pe cale, petreceau în post, în rugăciuni şi cântări de psalmi, înarmându-se împotriva duhurilor celor nevăzute ale răutăţii prin această duhovnicească armă.

Trecând prin multe cetăţi şi ţări, au ajuns în părţile Răsăritului, în cetatea care se numea Varvalisa, unde locuia Antioh, căruia ostaşii i-au predat pe cei trimişi în lanţuri, adică pe Serghie

şi pe Vah, precum şi scrisoarea împăratului care avea acest cuprins:

„Maximian, puternicul împărat, porunceşte lui Antioh, ighemonul părţilor din Răsărit şi tuturor oamenilor, dar mai ales ajutătorilor şi slujbaşilor împărăţiei noastre, ca să nu mai fie oameni necredincioşi zeilor şi străini de slujbele lor; deci, în acest fel, văzând pe Serghie şi pe Vah că sunt de credinţa creştinească cea atât de rea, i-am judecat şi i-am găsit a fi vinovaţi de muncile cele cumplite. Şi de vreme ce sunt nevrednici de împărătească cinste, i-am trimis bunătăţii tale, ca, de se vor pocăi, ascultându-ne pe noi, şi de vor jertfi zeilor, să-i învredniceşti cu blândeţea ta şi să-i eliberezi din chinurile cele pregătite pentru ei; apoi să le făgăduieşti a noastră iubire de oameni, pentru că va lua fiecare dregătoria sa şi va ajunge la cinste mai mare ca cea dintâi. Iar dacă nu se vor supune, ci vor rămâne în credinţa cea rea, să-i supui pe dânşii la chinuri legiuite şi să-i pierzi cu moarte de sabie. Îţi doresc viaţă lungă şi să fii sănătos".

Antioh, citind această scrisoare împărătească, a poruncit ca Serghie şi Vah să fie puşi într-o închisoare uşoară şi să fie păziţi până a doua zi. Iar a doua zi, intrând în divan, a şezut la judecată şi, aducându-i înaintea sa, a zis către dânşii: „Părinţilor şi binefăcătorilor mei, care aţi mijlocit pentru mine să iau această dregătorie şi cinste pe care o am, o, cum s-a schimbat buna voastră soartă, căci eu acum şed ca un judecător, iar voi staţi ca nişte robi legaţi înaintea mea, eu care altădată şedeam înaintea voastră, slujindu-vă. Deci, rogu-vă să nu voiţi a vă face vouă un rău ca acesta, ci ascultaţi-l pe împărat şi cinstiţi pe zei, ca să reveniţi la cele dintâi dregătorii ale voastre şi în cinste; iar dacă nu veţi face aceasta, apoi chiar fără de voia mea vă voi pune la chinuri, după porunca împăratului, pentru că aţi auzit singuri ce-mi porunceşte împăratul în scrisoarea pe care mi-a trimis-o. Drept aceea, domnii mei, fiţi milostivi vouă şi mie, căci eu n-aş vrea să fiu aspru chinuitor al binefăcătorilor mei". Dar sfinţii au răspuns: „În zadar vrei să ne amăgeşti cu cuvintele tale, pentru că cinstea şi necinstea, viaţa şi moartea, toate sunt deopotrivă celor care au viaţa cea cerească; nouă Hristos ne este viaţă, iar moartea pentru El ne este cinste".

Multe altele au zis sfinţii, preamărind pe Hristos, ocărând pe idoli şi mustrând păgânătatea necredincioşilor. Iar Antioh, mâniindu-se, a poruncit ca Sfântul Serghie să fie aruncat în temniţă, iar pe Vah să-l dezbrace, să-l întindă la pământ şi să-l bată fără milă. Şi îl

bătură mult pe Sfântul Vah peste tot trupul, încât mulţi slujitori, obosind, se schimbau pentru a-l bate; iar din cauza acestei bătăi i-a căzut carnea de pe oase, iar pântecele i-a fost despicat şi schingiuitorii vărsau sângele lui ca pe apă. Din pricina acelei bătăi, sfântul şi-a dat sufletul său în mâinile Domnului. Apoi călăul a poruncit ca trupul lui să fie târât afară din cetate şi să fie aruncat pentru mâncarea fiarelor şi păsărilor. Dar Domnul a păzit trupul lui, căci mai mulţi credincioşi, care se ascundeau afară din cetate în prăpăstii şi în peşteri de frica slujitorilor de idoli, ieşind noaptea din ascunzătorile lor, au luat trupul Sfântului Vah şi l-au îngropat cu cinste într-una din acele peşteri în care ei se ascundeau.

Sfântul Serghie, şezând în temniţă şi auzind că prietenul lui s-a sfârşit în chinuri, plângea mult pentru despărţirea de el, zicând: „Vai mie, fratele meu Vah, de acum nu vom mai cânta, zicând: *iată ce este bun sau ce este frumos, fără numai a locui fraţii împreună*; pentru că m-ai lăsat singur". Tânguindu-se în acest fel, în noaptea următoare lui Serghie i s-a arătat Sfântul Vah, într-o lumină cerească foarte strălucitoare, şi l-a mângâiat, spunându-i despre răsplata cea pregătită în ceruri şi întărindu-l spre mucenicească nevoinţă către care va veni în curând şi va câştiga de la Hristos Domnul mare milă şi mare îndrăzneală. Sfântul Serghie s-a bucurat foarte mult de arătarea lui Vah şi întru bucuria inimii cânta lui Dumnezeu.

În ziua următoare ighemonul, vrând să meargă în cetatea Sur, a poruncit ca Serghie să fie adus după el. Acolo, şezând la judecată, a zis către sfânt: „Vah, om necredincios şi rău, nevrând să jertfească zeilor, a vrut mai bine să moară de moarte silnică decât să-i cinstească pe zei, iar eu l-am pedepsit după faptele sale. Dar tu, domnul meu Serghie, pentru ce urmezi credinţei celei rele şi te duci de voie în mare primejdie? Binefăcătorul meu, nu te condamna singur la chinuri, pentru că eu mă ruşinez de ale tale faceri de bine şi mă ruşinez de cinstea ta, pentru că tu stai osândit înaintea mea, iar eu şed şi te judec pe tine. Eu, care eram mai mic decât tine, m-am învrednicit de mare cinste prin mijlocirea ta, şi iată că acum sunt mai mare decât tine, iar tu, care ai căpătat de la împărat mare cinste şi multe bunătăţi, iată că acum singur îţi doreşti răul; deci, te rog, ascultă sfatul meu, supune-te voii împăratului şi cinsteşte pe zei, ca să dobândeşti cinstea şi dregătoria cea de mai înainte". A răspuns sfântul, zicând: „Cinstea şi slava cea vremelnică sunt deşarte, iar necinstea se face pricinuitoare de cinstea cea vremelnică. Deci nu mă îngrijesc de această necinste şi

nici nu doresc cinstea vremelnică, căci nădăjduiesc să fiu cinstit de Hristosul meu cu cinstea cea adevărată şi veşnică în mărirea cea cerească. Tu pomeneşti facerile mele de bine, cum că ţi-am mijlocit de la împăratul cel pământesc această dragoste mare, dar ascultă-mă pe mine şi, cunoscând adevărul, leapădă-te de necuraţii tăi zei şi închină-te împreună cu mine Dumnezeului ceresc şi Împăratului veacurilor, iar eu îţi făgăduiesc ca să-ţi mijlocesc de la El mai multe bunătăţi decât ai tu de la Maximian".

Atunci Antioh, văzând că nu poate să-l întoarcă pe Serghie de la Hristos şi să-l plece la voia împărătească, a zis: „Serghie, mă sileşti ca, uitând toate bunătăţile primite de la tine, să fiu nevoit să te supun la cumplite chinuri". Iar Serghie a răspuns: „Fă ce voieşti tu, pentru că acum îl am ajutor pe Hristos care a zis: *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, că sufletul nu pot să-l ucidă*. Iată, ai stăpânire peste trupul meu ca să-l chinui, dar peste sufletul meu nu ai stăpânire, nici tu, nici tatăl tău, satana". Antioh, mâniindu-se, i-a zis: „Văd că îndelunga mea răbdare te-a făcut îndrăzneţ". Apoi a poruncit ca Serghie să fie încălţat cu încălţăminte de fier, ce avea într-însa piroane lungi şi ascuţite care au străpuns tălpile sfântului. Şi aşa fiind încălţat, i s-a poruncit să alerge înaintea şaretei sale, pentru că mergea spre cetatea Tetrapirghia, iar de la Tetrapirghia aveau să meargă la cetatea Rosaf. Iar Sfântul Serghie alerga şi cânta, zicând: *„Aşteptând am văzut pe Domnul care*, căutând spre mine, *a auzit rugămintea mea şi m-a scos din groapa necazului şi din tina ticăloşiei şi a pus pe piatră picioarele mele şi a îndreptat paşii mei*".

Ajungând ei în Tetrapirghia, care era la mare depărtare de Sur, ca la nouă stadii, mucenicul a fost dus în temniţă. În drum spre temniţă el zicea: „Cel ce a mâncat odată pâinea mea, a venit asupra mea cu vicleşug şi cu legăturile chinurilor cele cumplite a întins cursă picioarelor mele, dar vino, Doamne, în ajutorul meu şi împiedică-i pe dânşii şi izbăveşte de cei necredincioşi sufletul meu". În noaptea aceea, pe când se ruga în temniţă, îngerul Domnului a venit la dânsul şi i-a vindecat picioarele de răni. Apoi, dimineaţa, călăul a poruncit ca Sfântul Serghie să fie scos din temniţă, crezând că nu va putea călca cu picioarele din pricina rănilor, dar l-a văzut de departe mergând bine, cu picioarele sănătoase şi neşchiopătând deloc şi, spăimântându-se, a zis: „Cu adevărat, omul acesta este vrăjitor, pentru că cine ar putea ca după astfel de chinuri să umble neşchiopătând? Deci dacă se vede cu picioarele nevătămate, aceasta nu poate fi decât putere vrăjito-

rească". Apoi, încălţându-l iarăşi cu acei papuci, l-a gonit înaintea sa până ce au ajuns la cetatea Rosaf, care era la o depărtare de şaptezeci de stadii de cetatea Sur. Acolo, şezând la judecată, l-au silit pe Sfântul Serghie să se închine la idoli şi, neputând să-l atragă de la mărturisirea lui Hristos, l-au osândit la moarte. Şi, ducându-l afară din cetate, la locul de osândă, Sfântul Serghie şi-a cerut voie pentru a-şi face rugăciunile şi, rugându-se îndelung, a auzit de sus un glas dumnezeiesc chemându-l acolo; apoi, cu bucurie plecându-şi capul său sub sabie, s-a sfârşit, iar trupul lui a fost îngropat în acel loc de credincioşi.

După o vreme, nişte oameni binecredincioşi din cetatea Sur s-au sfătuit în taină să ia de acolo trupul Sfântului Mucenic Serghie şi să-l ducă în cetatea lor, iar când s-au apropiat noaptea de mormântul sfântului, îndată a ieşit de acolo o flacără de foc mare cât un stâlp care ajungea până la ceruri. Iar nişte ostaşi care locuiau în Rosaf, văzând, în miezul nopţii, acea văpaie înaltă de foc care lumina toată partea aceea, au alergat înarmaţi la acel loc şi au aflat pe cetăţenii din Sur cuprinşi de spaimă pentru această minunată vedenie de foc.

După puţină vreme, încetând acea lumină de foc, cei ce veniseră de la Sur au înţeles că sfântul nu voieşte să se despartă de locul acela unde şi-a vărsat sângele şi şi-a dat sufletul pentru Hristos.

Deci, petrecând acolo câteva zile, au zidit în cinstea Sfântului Serghie, la locul unde a fost îngropat, un mormânt din piatră, înalt şi foarte frumos. Apoi, sporind credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos, s-a zidit în cetatea Rosaf o biserică cu numele Sfântului Mucenic Serghie şi adunându-se din cetăţile dimprejur cincisprezece episcopi, au descoperit mormântul sfântului, iar cinstitele lui moaşte, care s-au păstrat în mireasmă bună şi nestricate, au fost mutate cu mare cinste în biserica cea nouă. Şi au aşezat să fie prăznuită pomenirea lui în fiecare an, în octombrie, ziua a şaptea, zi în care a fost omorât. Apoi în amândouă locurile, adică şi în biserică, unde se aflau sfintele lui moaşte, şi acolo unde şi-a aflat sfârşitul şi a fost îngropat, se făceau multe tămăduiri bolnavilor şi se goneau diavolii.

Se cuvine încă a pomeni şi despre aceasta: în fiecare an în ziua praznicului Sfântului Serghie fiarele sălbatice, ieşind din pustiile dimprejurul acelui loc, unde zăcuse mai înainte trupul sfântului, îşi schimbau cruzimea lor de fiară în blândeţe de miel,

încât nu vătămau pe nimeni, nici pe oameni, nici pe dobitoace, ci cu sfială înconjurau acel loc sfânt şi iarăşi se întorceau în pustia lor. Aşa l-a preamărit Dumnezeu pe plăcutul Său, încât şi fiarelor, ca unor oameni, le poruncea să prăznuiască sfânta lui pomenire. Cu ale cărui rugăciuni, preabunul Dumnezeu să îmblânzească mânia vrăjmaşilor noştri, ca şi mânia fiarelor sălbatice, spre mărirea Sa cea dumnezeiască, în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC POLIHRONIE

Acesta s-a născut în provincia numită Gamfanita. Tatăl lui, Vardenie, fiind plugar, şi-a dat copilul să înveţe carte, şi i-a poruncit să urmeze după ceilalţi copii. Fiindu-le apa departe, copilul a izvorât prin rugăciune fântână cu apă foarte bună în curtea tatălui său; căci avea copilul multă înţelepciune şi înfrânare.

Deci ajungând în vârstă, se luă cu cei ce lucrau la vie şi merse la Constantinopol. Şi, lucrând şi el cu ceilalţi lucrători la vie, gusta hrană şi bea apă a doua zi, sau a treia zi. Iar stăpânul viei, mirându-se de lucrătorul lui Dumnezeu şi respectând virtutea lui, i-a dat o sumă de aur şi l-a trimis zicându-i: „Du-te la casa ta şi te roagă lui Dumnezeu pentru mine!" Şi de dragul credinţei lui i-a oprit şi sapa care a făcut multe minuni. Iar Polihronie cu aurul ce avea în mână, a făcut o biserică.

Aflându-se apoi la Sinodul ce s-a ţinut la Niceea, fiind citeţ s-a învrednicit şi de diacon şi de preot. După aceea, murind marele Constantin, îndată erezia lui Arie a început a prinde pe mulţi; atunci sfântul acesta, ţinând tare credinţa cea dreaptă, se silea totdeauna a o creşte şi a o întări. Pentru aceea ereticii se topeau de zavistie şi, aflând pe sfântul stând la altar, au sărit fără veste şi l-au junghiat şi l-au tăiat cu săbiile, amestecându-l cu tainicul şi dumnezeiescul sânge; şi astfel l-au trimis fără voia lor jertfă sfântă lui Dumnezeu.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A OPTA

VIAŢA CUVIOASEI PELAGHIA, CARE MAI ÎNAINTE A FOST DESFRÂNATĂ

Mare mulţumire suntem datori a da întotdeauna Domnului nostru, că nu voieşte moartea păcătoşilor, ci aşteaptă cu îndelungă răbdare întoarcerea lor spre viaţă, pentru că minunat lucru s-a făcut în zilele noastre, de care eu, păcătosul Iacov, vă scriu vouă, sfinţilor fraţi, ca, ascultând şi citind acestea, să aveţi parte de mult folos.

Preasfinţitul Arhiepiscop al cetăţii Antiohia, pentru oarecare trebuinţe bisericeşti, a chemat la sine, din cetăţile dimprejur, opt episcopi, între care era şi omul lui Dumnezeu, Sfântul Non, episcopul meu, care venise de la Iliopoli şi mă luase pe mine cu dânsul. Acesta era un bărbat minunat şi un desăvârşit călugăr, care pentru viaţa cea îmbunătăţită fusese luat la episcopie de la mănăstirea care se numeşte Tabenisiot.

Iar când s-au adunat episcopii în biserica Sfântului Mucenic Iulian, Sfântul Non a fost rugat să spună cuvânt de învăţătură poporului şi el a început a grăi, învăţându-i cele ce erau de folos pentru mântuirea sufletelor lor. Şi, minunându-se toţi de sfânta lui învăţătură, iată că trece pe lângă uşa bisericii o femeie din cele necredincioase, care era vestită în toată Antiohia pentru desfrâul ei. Femeia era îmbrăcată cu haine de mare preţ, împodobită cu aur, cu pietre scumpe şi cu mărgăritare, iar împrejurul ei mergea mulţime de tineri şi tinere, îmbrăcaţi frumos şi purtând brăţări de aur. Şi faţa ei era atât de frumoasă, încât oamenii mireni nu se puteau sătura privind la dânsa.

Aceasta mergând prin faţa bisericii, alaiul ei umplea văzduhul de bună mireasmă şi de arome. Iar episcopii, văzând-o mergând

fără ruşine, având capul descoperit şi pieptul gol, şi-au închis ochii şi, suspinând în taină, şi-au întors feţele ca de la un mare păcat. Iar fericitul Non, privea cu tot dinadinsul spre dânsa, până ce a trecut din dreptul privirii lor. Şi după aceasta întorcându-se către episcopi, a zis: „Nu cumva iubiţi voi frumuseţea acestei femei?" Iar ei neräspunzând, Non şi-a plecat capul şi, plângând, îşi aduna în băsmăluţă lacrimile sale şi îşi uda pieptul cu ele.

Apoi, suspinând din adâncul inimii, iarăşi i-a întrebat pe episcopi: „Oare nu v-aţi îndulcit cumva privind frumuseţea ei?" Iar ei tăceau. Atunci Non a zis: „Cu adevărat eu am învăţat mult de la dânsa, că pe această femeie Domnul o va pune la înfricoşata Sa judecată şi odată cu dânsa vom fi judecaţi şi noi. Pentru că ce socotiţi? Câte ceasuri a zăbovit acea femeie în cămara sa, spălându-se, îmbrăcându-se şi împodobindu-se în multe feluri, uitându-se în oglindă şi având toată grija ca să se arate mai frumoasă decât toate femeile înaintea ochilor vremelnicilor săi curtezani?! Iar noi, având în ceruri pe Mirele cel fără de moarte, nu ne îngrijim să ne împodobim sufletul nostru ticălos care este cu totul necurat, gol şi plin de ruşine, nu ne sârguim să-l spălăm cu lacrimile pocăinţei şi să-l îmbrăcăm cu podoaba faptelor bune, ca să se arate plăcut ochilor lui Dumnezeu şi să nu fie ruşinat şi lepădat în vremea nunţii Mirelui".

Făcând această învăţătură, fericitul Non m-a luat pe mine, păcătosul său diacon, şi am mers în chilia în care locuiam, lângă biserica Sfântului Iulian. Şi episcopul meu, intrând în cămara sa, s-a aruncat cu faţa la pământ şi plângea, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, iartă-mă pe mine, păcătosul şi nevrednicul, căci grija acelei femei pentru împodobirea trupului a întrecut toată grija mea pentru ticălosul meu suflet; pentru că acea femeie, ca să fie plăcută curtezanilor ei celor pierzători, a pus atâta sârguinţă spre a fi frumoasă, iar eu nu mă sârguiesc ca să fiu plăcut Ţie, Dumnezeul meu, ci petrec în lenevie şi în neîngrijire. Cu ce faţă voi privi la Tine, sau cu ce cuvinte mă voi îndrepta înaintea Ta? Vai mie, păcătosul! Pentru că, stând înaintea Sfântului Tău Altar, nu-ţi aduc Ţie podoabele sufleteşti pe care Tu le ceri de la mine. Acea femeie s-a făgăduit oamenilor celor muritori, întru deşertăciunea sa, ca să se împodobească pentru plăcerea lor, şi ea face ceea ce a făgăduit; iar eu m-am făgăduit să-ţi plac Ţie, Dumnezeului meu, dar am minţit, lenevindu-mă. Sărac sunt, nepăzind poruncile Tale, deci n-am nădejde întru faptele mele, ci întru a Ta milostivire, prin care nădăjduiesc să mă mântuiesc".

Sfântul Non, grăind aşa, se tânguia mult şi se ruga şi pentru femeia aceea, zicând: „Doamne, să nu pierzi zidirea mâinilor Tale, să nu slujească diavolilor nişte frumuseţi ca acestea, ci întoarce-o pe ea la Tine, ca să se mărească prin ea numele Tău cel sfânt, pentru că Ţie toate îţi sunt cu putinţă". Trecând ziua aceea, Duminică noaptea după Utrenie, Sfântul Non, învăţătorul meu, a zis către mine: „Frate Iacove, ascultă visul meu care mi s-a arătat în noaptea asta: Mi se părea că stau într-un colţ al Sfântului Altar, săvârşind slujba, şi iată mi s-a arătat o porumbiţă neagră, necurată şi urâtă, care zbura împrejurul meu şi nu puteam suferi murdăria ei, iar când diaconul a zis: «câţi sunteţi chemaţi, ieşiţi», porumbiţa a zburat şi n-am mai văzut-o până nu s-a terminat liturghia. Iar după săvârşirea liturghiei, când noi ieşeam din biserică, am văzut acea necurată porumbiţă zburând iarăşi împrejurul meu şi eu, întinzând mâna, am prins-o şi am aruncat-o în apa care era în pridvorul bisericii; şi acolo acea porumbiţă s-a spălat de toată necurăţia, devenind curată şi albă ca zăpada, şi a zburat spre înălţimi, făcându-se nevăzută".

Spunându-mi acest vis, fericitul Non m-a luat şi am mers în sobornicească biserică împreună cu ceilalţi arhiepiscopi unde, sărutând pe arhiepiscop, au săvârşit dumnezeiasca Liturghie. Iar după săvârşirea sfintei slujbe arhiepiscopul Antiohiei a poruncit fericitului Non să grăiască învăţături pentru popor. Iar el a grăit după înţelepciunea lui Dumnezeu, învăţând poporul; şi cuvintele lui nu erau alcătuite cu meşteşugul înţelepciunii lumii acesteia, ci simple şi înţelese de toţi şi lucrătoare, pentru că Duhul Sfânt vorbea prin gura lui. Şi din cele vorbite se întrezărea înfricoşata judecată a păcătoşilor şi răsplătirea drepţilor. Şi tot poporul era atât de umilit de cuvintele lui, încât pământul era ud de lacrimile lor.

Apoi, după rânduiala milostivului Dumnezeu, s-a întâmplat că desfrânata aceea a intrat în biserică, ea care niciodată nu intrase în biserică şi nici nu şi-a adus niciodată aminte de păcatele sale. Acea desfrânată, auzind învăţătura Sfântului Non, a înţeles frica de Dumnezeu şi, gândind la păcatele sale şi la munca veşnică pentru ele, a început a vărsa pâraie de lacrimi, amintindu-şi de păcatele ei. Şi având inima zdrobită, nu putea să se oprească din plâns şi a poruncit la două slugi ale sale, zicându-le: „Aşteptaţi aici şi când va ieşi acel sfânt bărbat care a grăit învăţătura lui Dumnezeu, să mergeţi după el şi să vedeţi unde găzduieşte şi, întorcându-vă, să-mi spuneţi". Iar tinerii i-au îndeplinit porunca şi îi spuseră că acel om găzduieşte lângă biserica Sfântului Mucenic Iulian. Şi ea îndată a

scris cu mâna ei următoarea scrisoare către fericitul Non: „Sfântului ucenic al lui Hristos, scriu eu, păcătoasa şi ucenica diavolului, această scrisoare: am auzit despre Dumnezeul tău că a lăsat cerurile şi S-a pogorât pe pământ, nu pentru cei drepţi, ci ca să-i mântuiască pe cei păcătoşi. Şi atât de mult S-a smerit, încât a mâncat şi cu vameşii; El, spre Care heruvimii nu îndrăznesc a privi, a locuit cu păcătoşii şi a vorbit cu desfrânatele; deci, domnul meu, de eşti adevărat rob a lui Hristos, precum aud de la creştini, nu mă lepăda pe mine care voiesc a veni prin tine către Mântuitorul lumii pentru a vedea sfânta Lui faţă".

Trimiţând sfântului o astfel de scrisoare, acesta a citit-o şi i-a răspuns aşa: „Orice plan vei avea tu, să ştii că eşti arătată lui Dumnezeu şi tu şi gândul tău şi scopul tău, însă îţi zic: să nu mă ispiteşti, căci eu păcătosul sunt slujitorul lui Dumnezeu. De ai cu adevărat bunăvoinţă să crezi în Dumnezeul meu şi dacă doreşti să mă vezi, sunt cu mine şi ceilalţi episcopi, deci vino şi mă vei vedea înaintea lor, iar de voi fi singur, nu mă vei putea vedea". Citind acestea, păcătoasa s-a umplut de mare bucurie şi a alergat la biserica Sfântului Iulian şi a dat de ştire Sfântului Non despre venirea ei. Iar el, ducând cu sine pe ceilalţi episcopi, a poruncit femeii să vină înaintea lui.

Femeia, intrând înaintea soborului sfinţilor episcopi, s-a aruncat la pământ plângând şi a sărutat picioarele Sfântului Non, zicând: „Mă rog ţie, domnul meu, să urmezi învăţătorului tău, Domnului Iisus Hristos, arătându-mi darul tău; şi fă-mă creştină, pentru că eu sunt marea păcatelor şi adâncul fărădelegilor; deci spală-mă prin botez". Atunci toţi episcopii şi clericii care se aflau acolo aveau feţele scăldate în lacrimi văzând pe acea desfrânată că vine cu atâta credinţă la pocăinţă. Şi abia a putut fericitul să o ridice de la picioarele sale, zicându-i: „Pravila bisericească porunceşte a nu fi botezată o desfrânată fără garanţi, ca să nu se întoarcă iarăşi la viaţa ei desfrânată".

Iar ea, auzind acest răspuns, iarăşi s-a aruncat la picioarele lui şi, precum păcătoasa din Evanghelie, aşa a făcut şi aceasta şi a spălat picioarele lui Non şi le-a şters cu părul capului ei, zicând: „Vei da seama lui Dumnezeu pentru sufletul meu, dacă nu mă vei boteza pe mine astăzi; din mâinile tale să ceară Dumnezeu sufletul meu şi asupra ta să cadă păcatele mele cele rele. Şi de mă vei îndepărta nebotezată, vei fi pricinuitor vieţii mele desfrânate şi necurate. De nu mă vei înstrăina de faptele mele cele rele, mă voi lepăda de Dumnezeul tău şi mă voi închina idolilor. De nu mă vei

face pe mine astăzi mireasa lui Hristos şi de nu mă vei aduce la Dumnezeul tău, să nu mai ai parte de El şi de sfinţii Lui".

Atunci toţi au preamărit pe iubitorul de oameni Dumnezeu, auzind şi văzând pe o desfrânată ca aceasta aprinzându-se cu atâta dumnezeiască râvnă. Apoi fericitul m-a trimis îndată pe mine, smeritul Iacov, la arhiepiscop ca să-i spun despre acest lucru, iar el, auzind, s-a bucurat foarte mult şi a zis către mine: „Mergi şi spune-i episcopului tău aşa: «Cinstite părinte, pe tine te aşteaptă lucrul acesta, pentru că ştiu bine că eşti gura lui Dumnezeu care a zis: *de vei scoate cinstit din nevrednic, ca gura mea vei fi*»". Şi chemând pe Cuvioasa Romana, care era întâia diaconiţă bisericească, a trimis-o pe aceasta cu mine.

Venind, am aflat pe Pelaghia zăcând încă la pământ, la picioarele fericitului Non, care abia a ridicat-o, zicându-i: „Scoală-te, fiică, ca să înveţi cele ce-ţi lipsesc pentru botez". Iar ea s-a sculat şi episcopul a zis către dânsa: „Mărturiseşte-ţi întâi păcatele". Iar ea plângând a răspuns: „Dacă-mi voi cerceta conştiinţa, nici un lucru bun nu voi afla şi ştiu că păcatele mele sunt mai multe decât nisipul mării şi apa mării nu ajunge pentru spălarea faptelor mele celor necurate. Însă nădăjduiesc spre Dumnezeul tău că-mi va uşura sarcina fărădelegilor mele şi va căuta cu milostivire spre mine". Apoi episcopul a întrebat-o: „Care îţi este numele?" Iar ea a răspuns: „De către părinţii mei am fost numită Pelaghia, iar cetăţenii Antiohiei mi-au pus numele Margareta, pentru podoabele mele cele frumoase şi de mult preţ cu care m-au înfrumuseţat păcatele mele".

Atunci episcopul a învăţat-o credinţa şi a botezat-o în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, a uns-o cu Sfântul Mir şi a împărtăşit-o cu preacuratul şi de viaţă făcătorul Trup şi Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos, pentru iertarea păcatelor. Iar Romana, diaconiţa, i-a fost maică duhovnicească, primind-o din baia botezului; apoi, luând-o din biserică, a dus-o în catehumenie[1], pentru că şi noi găzduiam acolo. Iar fericitul Non a zis către ceilalţi episcopi: „Veniţi la ospăţ, fraţilor, şi să ne bucurăm cu îngerii lui Dumnezeu că am găsit oaia cea pierdută, şi să gustăm untdelemn şi vin cu veselie duhovnicească".

Apoi, venind toţi, au mâncat cu cea nou botezată; iar diavolul a început a striga în auzul tuturor şi glasul lui se asemăna cu un glas de om tânguindu-se şi zicând: „Amar, amar, ce rabd eu de la

[1] Locul unde erau pregătiţi cei pentru botez.

bârfitorul acesta băutor de vin! O, răule bătrân! Oare nu ţi-au ajuns ţie cei treizeci de mii de saracini pe care i-ai răpit de la mine şi i-ai botezat? Nu ţi-a ajuns ţie cetatea Iliopoli care cândva era a mea şi toţi cei care vieţuiau în ea se închinau mie, iar tu i-ai luat de la mine şi i-ai dus la Dumnezeul tău? Şi acum mi-ai tăiat şi cea din urmă nădejde. Ce voi face eu de acum, călugăre înşelător şi cu năravr rău? Nu vreau să-ţi mai rabd vicleşugurile tale! Blestemată este ziua în care te-ai născut tu, rău bătrân, pentru că pâraiele lacrimilor tale mi-au risipit casa mea şi au făcut-o pustie". Şi astfel plângând diavolul, striga înaintea uşilor caselor în care eram şi au auzit glasul lui toţi cei care erau acolo. Şi iarăşi a zis diavolul către cea nou botezată: „Asta mi-ai făcut, doamnă Pelaghia? Şi tu ai urmat lui Iuda care, fiind în cinste apostolească, a vândut pe Domnul său. Asemenea şi tu mi-ai făcut". Atunci episcopul i-a poruncit roabei lui Dumnezeu, Pelaghia, ca să se întărească cu semnul Crucii. Iar ea, făcând semnul Crucii pe faţa sa, a zis către diavol: „Să te gonească pe tine Iisus Hristos, care m-a izbăvit de tine". Şi acestea zicându-le, îndată a fugit diavolul.

Apoi, după două zile, în timp ce Pelaghia dormea cu Cuvioasa Romana, maica sa cea duhovnicească, venind diavolul a deşteptat-o şi a început a grăi către dânsa: „Scumpa mea doamnă Margareta, ce rău ţi-am făcut eu? Nu te-am îmbogăţit eu cu aur şi cu argint? Oare nu te-am împodobit eu cu pietre de mare preţ, cu salbe şi cu haine? Deci, rogu-mă ţie, să-mi spui cu ce te-am mâhnit? Eu sunt gata a îndeplini porunca ta, numai tu să nu mă laşi să mă fac de râs". Însă ea, înarmându-se cu semnul Sfintei Cruci, i-a zis: „Domnul meu Iisus Hristos, care m-a răpit pe mine din ghearele tale şi m-a făcut mireasă a cereştii Sale împărăţii, Acela să te gonească de la mine". Şi diavolul îndată a pierit, iar Pelaghia a deşteptat-o îndată pe Sfânta Romana, zicându-i: „Roagă-te pentru mine, maica mea, căci mă necăjeşte pe mine diavolul". Iar maica a zis către dânsa: „Fiică, să nu te înfricoşezi de el, căci acum se teme şi se cutremură şi de umbra ta".

A treia zi după botezul ei, Pelaghia a chemat pe una din slugile sale şi i-a zis: „Mergi în casa mea şi înscrie toate câte sunt în lăzile mele cu aur şi apoi toate podoabele mele să le aduci aici". Şi ducându-se, slujnica a făcut toate cele poruncite de Pelaghia. Iar fericita Pelaghia, chemând pe Sfântul episcop Non, i-a dat toate bogăţiile în primire, zicându-i: „Aceasta este averea cu care m-a îmbogăţit pe mine satana şi, iată, o dau toată în sfintele tale mâini, ca să faci cu ea ce vei voi tu, căci mie mi se cade ca de acum să

caut bogăţiile Domnului meu Iisus Hristos". Şi fericitul episcop, chemând pe iconomul bisericii, i-a dat înaintea tuturor toată bogăţia Pelaghiei, şi i-a zis: „Te jur pe tine cu numele Sfintei şi nedespărţitei Treimi să nu duci în episcopie nimic din aurul acesta, nici în Biserica lui Dumnezeu să nu duci nimic şi nici în casa ta sau a vreunuia din clerici să nu duci nimic, ci tot ce este aici să împarţi orfanilor şi neputincioşilor, căci aşa se cuvine, ca cele ce sunt rău adunate să se împartă bine, iar bogăţia strânsă prin păcat să se facă bogăţie a dreptăţii. Şi de vei călca acest jurământ, anatema să fie casa ta şi partea ta să fie cu cei ce ziceau: *«Ia-L, ia-L, răstigneşte-L»*".

Iar roaba lui Dumnezeu, Pelaghia, nu şi-a oprit nimic din averea aceea pentru hrana sa, căci era hrănită de Cuvioasa Romana diaconiţa, de vreme ce se jurase ca să nu guste din bogăţiile păcatului. Apoi, chemând pe toate slugile şi slujnicele sale, le-a eliberat, dând fiecăruia destul aur şi argint, şi le-a spus: „Eu, fiilor, vă eliberez din vremelnicele slujbe, iar voi să vă sârguiţi să vă eliberaţi din robia acestei deşarte lumi plină de păcate. Ca, precum în lumea aceasta am petrecut împreună, aşa să ne învrednicim a fi împreună şi în viaţa cea fericită". Şi acestea zicând către dânşii, i-a eliberat.

În a opta zi, când trebuia, după obiceiul celor nou botezaţi, să scoată hainele cele albe primite la botez, fiind Duminică, Pelaghia s-a sculat foarte de dimineaţă, s-a dezbrăcat de hainele cele albe în care se îmbrăcase la botez şi s-a îmbrăcat într-o haină aspră de păr. Şi luând pe deasupra o haină veche a fericitului Non, a ieşit în taină din cetatea Antiohiei şi nimic nu s-a mai ştiut de ea. Iar Romana, diaconiţa, se tânguia cu mâhnire pentru dânsa. Dar Dumnezeu, Care le ştie pe toate, a descoperit fericitului Non că Pelaghia s-a dus la Ierusalim şi Non o mângâia pe Romana, zicându-i: „Nu mai plânge, fiică, ci bucură-te, căci Pelaghia, la fel ca şi Maria, calea cea bună şi-a ales, de la care nu se va abate". După puţine zile arhiepiscopul ne-a eliberat şi ne-am dus la locul nostru. Iar după trei ani am dorit să merg la Ierusalim să mă închin Sfintei Învieri a Domnului nostru Iisus Hristos şi m-am rugat episcopului meu, fericitul Non, să-mi dea voie să merg acolo. Iar el, dându-mi voie, mi-a zis: „Frate Iacove, când vei merge la Sfintele Locuri să cauţi un călugăr care se numeşte Pelaghie; acela este famen, dar foarte îmbunătăţit şi locuieşte acolo în ascuns, şi, aflându-l, să vorbeşti cu dânsul, pentru că mult te vei folosi de la el, căci este adevărat rob al lui Hristos şi călugăr desăvârşit". Iar acestea le spunea Non pentru roaba lui Dumnezeu, Pelaghia, dar nu m-a lămurit despre dânsa cu de-amănuntul, pentru că Pelaghia, ducându-se la Ierusalim, şi-a zidit o chilie în Muntele Eleonului, unde Domnul nostru se ruga odinioară şi, acolo închizându-se, vieţuia după Dumnezeu.

Deci, sculându-mă, am mers la Sfintele Locuri şi m-am închinat Sfintei Învieri a Domnului nostru Iisus Hristos şi cinstitei Cruci, iar a doua zi am început să-l caut pe monahul cu numele Pelaghie, aşa precum mi-a poruncit episcopul meu, şi l-am aflat în chilia lui în Muntele Eleonului. Iar chilia nu avea uşă, ci era zidită în toate părţile şi numai o fereastră mică am văzut în perete şi am bătut în ea. Şi deschizând-o roaba lui Dumnezeu şi văzându-mă, m-a recunoscut, însă nu mi-a spus toate despre sine. Iar eu n-am mai cunoscut-o, căci cum puteam să recunosc pe aceea care dintr-atâta frumuseţe se veştejise ca o floare? Ochii ei se afundaseră adânc în orbite, iar trăsăturile feţei ei se schimbaseră din cauza înfrânării peste măsură de la toate. Şi toţi locuitorii Ierusalimului o luau drept famen şi nimeni n-a înţeles că ea este femeie, nici eu însumi n-am ştiut ceva de dânsa, de vreme ce episcopul meu mi-a spus că este un călugăr famen.

Şi am fost binecuvântat de dânsa ca de un bărbat călugăr. Iar ea mi-a zis: „Cu adevărat, frate, oare nu eşti tu Iacov, diaconul fericitului episcop Non?" Iar eu m-am minunat că mi-a spus pe nume şi că m-a cunoscut că sunt diaconul fericitului Non şi i-am răspuns: „Aşa este, părintele meu". Iar ea mi-a zis: „Să spui episcopului tău să se roage pentru mine, căci cu adevărat este bărbat sfânt şi apostol al lui Iisus Hristos". Şi iarăşi mi-a zis: „Şi ţie, fratele meu, mă rog ca să te rogi pentru mine". Şi acestea zicându-mi, a închis ferestruica şi a început a citi ceasul al treilea, iar eu, făcându-mi rugăciunea, m-am dus şi mult m-am folosit de vederea ei cea asemenea cu îngerii şi de vorbele ei cele dulci. Apoi, plecând de la dânsa, am umblat prin mănăstire, cercetând pe fraţi şi vorbind cu sfinţii bărbaţi şi am avut mult folos şi binecuvântări de la dânşii. Şi prin toate mănăstirile se dusese vestea despre famenul Pelaghie şi toţi se foloseau de viaţa lui şi de aceea am dorit să. merg iarăşi la dânsul şi să mă mângâi de vorba lui cea folositoare de suflet.

Iar după ce am venit iarăşi la chilia lui şi am bătut în fereastră, am îndrăznit a-l chema pe nume, zicându-i: „Deschide-mi, Avvo Pelaghie!" Iar el nu mi-a răspuns nimic. Eu am socotit că face rugăciune sau că se odihneşte şi am aşteptat puţin, apoi iarăşi am bătut, rugându-l să-mi deschidă, dar iarăşi n-a răspuns nimeni; şi după puţină vreme am bătut din nou. Şi am petrecut aşa trei zile, şezând lângă ferestruică, pentru că am dorit mult să-l văd, să-i văd

sfânta lui faţă şi să capăt binecuvântare de la el, dar nu s-a auzit nici un glas. Şi am zis atunci în sine: ori s-a dus din chilia aceasta şi nu mai este nimeni în ea, ori a murit. Deci am îndrăznit a deschide cu sila ferestruica şi l-am văzut zăcând mort la pământ şi atunci m-am înspăimântat şi am început a plânge, căci nu m-am învrednicit să capăt binecuvântarea lui cea de pe urmă. Şi închizând ferestruica, am alergat la Ierusalim şi am spus sfinţilor părinţi care vieţuiau acolo că a murit Avva Pelaghie, famenul.

Şi îndată vestea a străbătut tot Ierusalimul, cum că Sfântul Pelaghie, monahul cel purtător de semne, a adormit întru Domnul. Apoi s-au adunat călugării din toate mănăstirile şi toată cetatea Ierusalimului şi Ierihonului şi cea din părţile Iordanului, precum şi mulţime mare de popor, pentru îngroparea sfintelor lui moaşte. Şi spărgând ferestruica, au făcut o intrare cât să poată intra un om, prin care au intrat nişte bărbaţi cucernici şi au scos afară cinstitele moaşte. Apoi a venit patriarhul Ierusalimului cu mare mulţime de părinţi şi au început, după obicei, a unge trupul cu arome şi atunci au văzut că famenul era femeie şi, înălţând glas cu lacrimi, au strigat, zicând: „Minunat eşti între sfinţi, Dumnezeule, că ai şi pe pământ sfinţi ascunşi, nu numai bărbaţi, ci şi femei". Şi a voit ca să tăinuiască aceasta de popor, dar n-a putut, de vreme ce Dumnezeu nu voia să tăinuiască, ci să arate şi să preamărească pe roaba Sa.

Şi s-a făcut adunare multă de popor şi au venit şi călugăriţele din mănăstirile lor, cu lumânări şi cu tămâie şi, luând în cântări de psalmi cinstitul şi sfântul ei trup, l-au dus cu cinstea cuviincioasă în aceeaşi chilie în care se nevoise şi acolo l-au îngropat.

Aceasta este viaţa celei ce a fost desfrânată şi astfel a fost întoarcerea femeii celei pierdute, astfel au fost ostenelile şi nevoinţele ei, prin care a plăcut lui Dumnezeu şi prin care fie ca şi noi să câştigăm milă în ziua Judecăţii Domnului nostru Iisus Hristos, căruia I se cuvine mărirea cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOASA TAISIA, CARE, DE ASEMENEA, A FOST DESFRÂNATĂ

În părţile Egiptului era o femeie cu obiceiuri rele, necurată şi fără ruşine. Acea femeie avea o fiică foarte frumoasă pe care o chema Taisia şi pe care a învăţat-o aceleaşi obiceiuri rele cu care se

îndeletnicea şi ea. Ducând-o pe fiica ei într-o casă de desfrânare, a dat-o în slujba satanei, ca să ducă la pieire multe suflete omeneşti, înşelându-le cu frumuseţea pe care o avea, căci se vestise pretutindeni despre frumuseţea feţei sale, încât mulţi, poftind-o, îi aduceau multe averi, aur şi argint şi haine scumpe şi luxoase. Şi întru atâta deşertăciune îi aducea pe cei ce o îndrăgeau, înşelându-i, încât mulţi îşi pierdeau averea pentru dânsa şi ajungeau la sărăcie, iar alţii, bătându-se pentru dânsa, au umplut pragurile casei ei de sângele lor.

Cuviosul părinte Pafnutie, auzind de acestea, s-a îmbrăcat în haine mireneşti şi, luând un galben, a mers la locul unde petrecea Taisia şi, văzând-o, i-a dat să înţeleagă că vrea să meargă la dânsa. Iar ea, luând galbenul, i-a zis: „Intră în cămara mea". Atunci el intrând, a văzut un pat frumos aşternut pe care s-a aşezat şi a zis către Taisia: „Oare ai altă cămară tăinuită, ca să ne închidem în ea, ca să nu ne ştie nimeni?" Iar Taisia i-a zis: „Este, dar dacă te ruşinezi de oameni şi aici ne putem ascunde de dânşii, căci uşile sunt încuiate şi nimeni nu va putea intra aici, nici nu ne va şti nimeni pe noi; iar dacă te temi de Dumnezeu, apoi nu este loc care să poată fi tăinuit dinaintea Lui, măcar de te-ai ascunde şi sub pământ, căci şi acolo te vede Dumnezeu". Auzind Pafnutie aceste cuvinte de la dânsa, i-a zis: „Au doară şi tu ştii de Dumnezeu?" Iar ea a răspuns: „Ştiu şi despre Dumnezeu şi am auzit şi despre împărăţia dreptţilor şi munca păcătoşilor". Atunci stareţul i-a zis: „Dacă ştii pe Dumnezeu, împărăţia Sa şi muncile păcătoşilor, atunci de ce prihăneşti pe oameni şi pierzi atâtea suflete? Căci nu numai pentru ale tale păcate, ci şi pentru ale acelora pe care i-ai prihănit ai să fii întrebată de Dumnezeu şi osândită în gheena focului".

Auzind acestea, Taisia s-a aruncat l-a picioarele stareţului, cu plângere, zicând: „Eu mai ştiu şi aceasta, că pentru cei ce greşesc este pocăinţă şi iertare de greşeli şi nădăjduiesc ca prin rugăciunile tale să mă izbăvesc de greşeli şi să câştig mila Domnului. Deci, mă rog ţie, aşteaptă-mă puţin, numai trei ceasuri şi după aceasta voi merge unde îmi vei porunci şi voi face ceea ce-mi vei zice". Iar stareţul, arătându-i locul la care avea să o aştepte, s-a dus. Apoi ea, adunându-şi toată averea agonisită cu păcatele ei, a cărei valoare era cam de vreo patruzeci de litre de aur, a dus-o în mijlocul cetăţii şi aprinzând un foc şi-a pus toate lucrurile şi le-a ars înaintea întregului popor, strigând: „Veniţi toţi cei care aţi păcătuit cu mine şi vedeţi cum ard toate lucrurile pe care mi le-aţi dat voi". Şi, arzându-şi averea, s-a dus la locul unde o aştepta Pafnutie.

Acolo primind-o stareţul, a dus-o la o mănăstire de fecioare şi a aşezat-o pe Taisia într-o chilie mică. Iar Taisia a fost închisă în acea chilie, pironindu-i-se uşa, şi i-a fost lăsată numai o ferestruică mică prin care i se dădea puţină pâine şi apă. Apoi Taisia l-a întrebat pe Sfântul Pafnutie: „Cum mă sfătuieşti, părinte, să mă rog lui Dumnezeu?" Iar stareţul i-a răspuns: „Tu nu eşti vrednică ca să chemi numele Domnului, nici să-ţi ridici mâinile tale spre ceruri, de vreme ce buzele tale sunt pline de necurăţie şi mâinile tale sunt întinate, ci, numai căutând adeseori spre răsărit, să zici: «Dumnezeule, cela ce m-ai zidit, miluieşte-mă»".

Şi a petrecut Taisia în acea închisoare vreme de trei ani rugându-se lui Dumnezeu aşa precum o învăţase Pafnutie şi o dată pe zi gusta puţină pâine şi apă. Iar după trei ani, milostivindu-se de dânsa, Pafnutie s-a dus la marele Antonie, voind să afle dacă Dumnezeu a iertat-o pe Taisia sau nu. Şi mergând la Antonie, stareţul i-a povestit lui totul despre Taisia, iar Antonie a chemat pe ucenicii săi şi le-a poruncit să se închidă fiecare în cămara sa şi să se roage lui Dumnezeu toată noaptea ca să i se descopere vreunuia dintre ei ceea ce voia pentru Taisia, care se pocăieşte pentru greşelile ei. Şi ucenicii au îndeplinit porunca părintelui lor şi au milostivit pe Dumnezeu, încât le-a descoperit ceea ce trebuiau să facă pentru Taisia. Această descoperire i-a fost făcută lui Pavel, care era numit de ceilalţi prost. Acestui Pavel, pe când stătea noaptea la rugăciune, i s-a arătat o vedenie şi a văzut cerurile deschizându-se şi acolo a văzut un pat strălucit de mărire, cu aşternuturi scumpe, pe care îl păzeau trei fecioare frumoase şi pe patul acela era aşezată o cunună. Văzând aceasta, Pavel a zis: „Nu este gătit altuia patul acesta şi cununa, decât numai pentru părintele meu Antonie". Şi a venit către dânsul un glas, zicându-i: „Nu părintelui Antonie îi sunt pregătite acestea, ci pentru Taisia, care a fost desfrânată". Şi Pavel, venindu-şi în fire, se gândea la acea vedenie, iar a doua zi a spus fericiţilor Părinţi Antonie şi Pafnutie, iar aceştia, auzind, au preamărit pe Dumnezeu, care primeşte pe cei ce se pocăiesc cu adevărat.

Pafnutie sculându-se, s-a dus la mănăstirea de fecioare unde era închisă Taisia şi, deschizând uşa, a vrut s-o scoată de acolo. Iar Taisia se ruga de dânsul, zicând: „Lasă-mă aici, părinte, ca să petrec până la moarte, pentru că multe sunt păcatele mele şi încă trebuie să mai plâng pentru ele". Iar stareţul i-a zis: „Acum iubitorul de oameni, Dumnezeu, a primit pocăinţa ta şi ţi-a iertat păcatele". Şi a scos-o pe Taisia din închisoare. Iar fericita a zis:

„Să mă crezi, părinte, că de când am intrat în această închisoare, am pus înaintea ochilor mei cei gânditori toate păcatele mele şi, ţinând seama de ele, am plâns neîncetat. Şi încă nu s-au dus de la ochii mei toate faptele mele cele rele şi, stându-mi şi acum înaintea ochilor, mă înspăimântă că voi fi osândită pentru ele".

Iar după ieşirea din închisoare, fericita Taisia a petrecut cincisprezece zile şi după aceasta a căzut într-o boală în care a zăcut trei zile şi apoi şi-a dat sufletul şi cu pace s-a odihnit, cu darul lui Dumnezeu. Şi s-a mutat din patul durerii în patul pe care l-a văzut Sfântul Pavel cel prost, în ceruri, pat care era pregătit pentru ea, unde se laudă cu cuvioşii întru mărire şi se bucură întru aşternutul său de veci. Aşa ne-a întrecut păcătoasa şi desfrânata întru împărăţia lui Dumnezeu. O, de nu ne-am lipsi şi noi, cu rugăciunile ei, de aceeaşi împărăţie. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA MUCENIŢĂ PELAGHIA DIN ANTIOHIA SIRIEI

Sfânta Muceniţă Pelaghia fecioara a fost de loc din Antiohia Siriei şi era de neam mare. Aflând conducătorul acelei ţări că este creştină, a trimis ostaşi să o prindă. Deci ei, mergând acolo, i-au înconjurat casa vrând să o răpească. Iar sfânta, prinzând de veste, i-a rugat să-i îngăduie puţin şi ei au ascultat-o. Deci stând ea către răsărit, la locul unde-şi făcea rugăciunea, ridicându-şi mâinile şi înălţându-şi ochii la cer, s-a rugat multă vreme lui Dumnezeu ca să nu o lase să cadă în mâinile ostaşilor, ci să ridice către Dânsul curată şi sfinţită jertfă fără prihană. Apoi suindu-se deasupra casei, s-a aruncat pe sine în prăpastie şi şi-a dat sufletul lui Dumnezeu.

Pe aceasta Sfântul Ioan Gură de Aur cu laude a cinstit-o pentru curăţia fecioriei ei şi pentru multa ei nevoinţă.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A NOUA

SFÂNTUL APOSTOL IACOB AL LUI ALFEU

Sfântul Apostol Iacob era fiul lui Alfeu şi fratele lui Matei, vameşul şi Evanghelistul. Când Domnul nostru Iisus Hristos vieţuia cu trupul pe pământ şi alegea pentru vrednicia apostolească pe oamenii cei fără de răutate şi drepţi ca să-i trimită la propovăduirea Evangheliei în toată lumea, atunci l-a ales pe acest Iacob şi ca pe un vrednic l-a numărat în ceata apostolească. Iar Iacob a fost dintre cei doisprezece Apostoli, însuşi văzător şi ucenic al lui Hristos, propovăduitor al Tainelor şi următor paşilor Lui. Şi împreună cu ceilalţi Apostoli, primind Sfântul Duh care s-a pogorât asupra lor în limbi de foc, a mers la diferite neamuri şi popoare ca să propovăduiască pe Hristos, să povăţuiască şi să-i aducă pe cei rătăciţi la calea mântuirii.

Aprinzându-se cu râvna cea dumnezeiască, ca focul a ars spinii necredinţei, a sfărâmat idolii şi le-a risipit capiştile, a tămăduit multe boli şi a gonit din oameni duhurile necurate şi viclene şi a adus Domnului nostru Iisus Hristos mulţime de popor, de la care şi-a câştigat numele cel nou: sămânţa dumnezeiască, căci, semănând în inimile oamenilor cuvântul dumnezeiesc, a sădit şi a sporit dreapta credinţă; pentru aceasta s-a numit „sămânţa dumnezeiască". Şi înconjurând multe ţări, a semănat sămânţa cea cerească şi, adunând spicele mântuirii omeneşti, a sfârşit alergarea sa pe urma lui Hristos, pentru că s-a făcut următor al patimilor Lui şi, fiind pironit pe Cruce, şi-a dat sufletul său lui Dumnezeu. Şi această "dumnezeiască sămânţă" – adică Sfântul Iacob – a fost adunată cu roduri însutite în cereasca jitniţă unde, săturându-se

însuşi de vederea feţei lui Dumnezeu, şi nouă ne mijloceşte aceeaşi săturare cu rugăciunile sale.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL PĂRINTE ANDRONIC ŞI SFÂNTA ATANASIA, SOŢIA LUI

În vremea lui Teodosie cel Mare, împăratul grecesc, era un om în Antiohia anume Andronic, care se îndeletnicea cu meşteşugul de zlătar (lucrător de aur şi argint). Acesta a luat de nevastă pe fiica altui zlătar, pe care îl chema Ioan. Numele acestei femei era Atanasia, care însemnează "nemurire", căci cu adevărat slavă nepieritoare şi-a câştigat prin viaţa ei cea sfântă, precum va arăta sfârşitul vieţii ei.

Andronic şi Atanasia, vieţuind cu cinste şi cu dumnezeiască plăcere, s-au înfrumuseţat cu toate bunătăţile, iar bogăţia lor, întru care erau îndestulaţi, o împărţeau în trei părţi: o parte o dădeau la săraci, alta o dădeau pentru împodobirea bisericii, iar alta o ţineau pentru trebuinţa casei lor. Şi erau cinstiţi şi iubiţi de toţi ceilalţi cetăţeni pentru blândeţea şi faptele lor cele bune. Ei au avut un fiu căruia i-au pus numele Ioan. Iar după aceea li s-a născut şi o fiică căreia i-au dat numele de Maria. Apoi, după naşterea celor doi copii, n-au mai voit a se cunoaşte trupeşte, ci vieţuiau ca frate şi soră, iar sârguinţa şi grija lor cea mare era pentru săraci, pentru că-i cercetau pe cei bolnavi, îi spălau, îi hrăneau, îi îmbrăcau şi cu averea lor erau mângâierea străinilor şi săracilor. Şi în toate săptămânile, miercurea şi vinerea o petreceau în post şi în rugăciuni.

Vieţuind ei aşa, a voit Dumnezeu să-i cheme la viaţa cea mai desăvârşită ca, lăsându-le toate, să meargă după Domnul lor Iisus Hristos, Care ne-a lăsat nouă pildă să urmăm paşilor Lui. După doisprezece ani ai vieţii lor casnice, a venit într-o zi Atanasia de la biserică după cântarea de dimineaţă şi i-a găsit pe amândoi copiii ei gemând, iar ea, tulburându-se, a stat aproape de patul lor. Andronic a venit mai târziu de la biserică şi a început a o striga pe femeia lui, iar ea a răspuns: „Nu te mânia pe mine, domnul meu, de vreme ce copiii noştri sunt cuprinşi de febră mare". Şi pipăindu-i, Andronic i-a aflat aşa cum îi spusese Atanasia şi, suspinând, a zis: „Fie voia Domnului". Apoi s-a dus afară din cetate, la biserica Sfântului Mucenic Iulian, pentru că acolo erau îngropaţi părinţii lui

şi, zăbovind în biserică la rugăciune până la al şaselea ceas, în acea vreme au murit amândoi copiii lui: fiul său, Ioan, care avea doisprezece ani, şi fiica sa, Maria, care avea zece ani.

Întorcându-se Andronic de la rugăciune, a auzit în casa sa plângere şi tânguire şi, mâhnindu-se, a alergat în grabă şi a găsit acolo multă lume adunată în curtea lui, iar amândoi copiii zăceau morţi. Intrând în camera sa de rugăciune, s-a aruncat înaintea chipului Mântuitorului nostru Iisus Hristos, zicând cuvintele dreptului Iov: *Gol am ieşit din pântecele maicii mele, gol mă voi duce. Domnul a dat, Domnul a luat, precum a voit Domnul aşa a făcut, fie numele Domnului binecuvântat în veci.* Atanasia, plângând pentru fiii săi, atât de mult a slăbit din pricina mâhnirii încât era aproape de moarte, pentru că zicea: „Să mor şi eu cu fiii mei". Iar când au fost îngropaţi fiii lor s-au adunat toţi cetăţenii şi a venit însuşi patriarhul cu tot clerul său. Copiii au fost îngropaţi în biserica Sfântului Iulian, acolo unde erau îngropaţi şi bunicii lor.

Atanasia, după îngroparea copiilor, nu mai voia să meargă în casa ei, ci şedea lângă mormântul lor, plângând, iar la miezul nopţii i s-a arătat Sfântul Mucenic Iulian, în chipul unui călugăr, şi i-a zis: „O, femeie, pentru ce nu laşi pe cei ce sunt aici să se odihnească!" Iar ea a răspuns: „Nu te mânia pe mine, Sfinte Iulian, de vreme ce sunt mâhnită, pentru că doi copii am avut şi i-am îngropat astăzi pe amândoi". Iar el a zis: „Câţi ani aveau copiii tăi?" A răspuns ea: „Unul avea doisprezece ani, iar celălalt avea zece ani". Şi a întrebat-o sfântul: „Dar de ce plângi pentru dânşii? Mai bine ai face de ai plânge pentru păcatele tale. Căci îţi zic ţie: în chipul în care firea omenească caută mâncare, pe care trebuie s-o aibă, aşa şi copiii se hrănesc cu bunătăţile cereşti de la Hristos, pe care Îl roagă, zicând: «Dreptule Judecător, ne-ai lipsit de cele pământeşti şi pentru aceasta nu ne lipsi de bunătăţile cereşti»". Iar ea, auzind acestea, şi-a schimbat mâhnirea în bucurie şi a zis: „Dacă fiii mei vieţuiesc în ceruri, apoi de ce plâng eu?" Apoi s-a întors ca să vorbească mai mult cu cel ce i se arătase şi nu l-a mai văzut şi l-a căutat prin toată biserica, dar nu l-a mai aflat. Apoi l-a întrebat pe portarul care păzea uşa bisericii, zicând: „Unde este părintele acela care a vorbit acum cu mine?" Portarul i-a răspuns: „Nu vezi că uşile sunt încuiate şi nu a intrat nimeni aici? Apoi de ce zici că a vorbit cineva cu tine?"

Atunci Atanasia a cunoscut că aceea a fost vedenie şi s-a înspăimântat şi, ducându-se la casa ei, a povestit bărbatului ei ceea ce văzuse şi auzise şi apoi s-a mângâiat şi s-a liniştit. Şi Atanasia a

zis către Andronic: „Domnul meu, încă de când trăiau copiii noştri voiam să-ţi spun, dar mă îndoiam, şi iată că acum, după moartea lor, te rog să mă duci pe mine la o mănăstire, ca să-mi plâng acolo păcatele mele, căci Domnul, luându-i pe copiii noştri, ne va face pe noi mai buni la slujba Sa". Iar el i-a zis: „Să mergi să-ţi cercetezi gândul tău o săptămână şi de nu-ţi vei schimba acest gând, ne vom sfătui despre aceasta amândoi". Iar ea, aşteptând multe zile, nu şi-a schimbat gândul, ci cu mai mult dor s-a umplut de viaţa singuratică şi cerea voie de la bărbatul ei s-o lase la mănăstire. Iar Andronic a vorbit cu tatăl ei şi i-a zis: „Iată, noi vrem să mergem la Sfintele Locuri ca să ne închinăm, iar ţie îţi încredinţăm casa şi toată averea noastră şi ne rugăm ţie, de ni se va întâmpla ceva rău pe cale, să împarţi averea noastră la cei care au trebuinţă, iar casa noastră s-o faci bolniţă pentru săraci şi gazdă pentru străini".

Andronic, încredinţându-şi casa şi averea socrului său, i-a eliberat pe toţi slujitorii săi. Apoi, într-o noapte, Andronic şi Atanasia s-au sfătuit amândoi, au luat puţină avere pentru călătorie şi, nefiind ştiuţi de nimeni, au ieşit din casa lor şi au apucat calea străinătăţii, încredinţându-se voinţei lui Dumnezeu. Şi, trecând de cetate, fericita Atanasia, întorcându-se, a văzut de departe casa sa şi, căutând spre cer, a zis: „Dumnezeule, Cel ce ai zis lui Avraam şi Sarei: *Ieşi din pământul tău şi din neamul tău şi mergi în pământul pe care ţi-l voi arăta ţie*, Tu caută şi spre noi şi du-ne pe noi întru frica Ta. Iată, pentru Tine am lăsat casa noastră deschisă, deci să nu ne închizi nouă uşile împărăţiei Tale". Apoi, plângând amândoi, au mers în calea lor.

Ajungând la Ierusalim, s-au închinat la Sfintele Locuri şi, vorbind cu mulţi părinţi, au luat binecuvântare de la dânşii. Apoi s-au dus şi în Alexandria, ca să se închine Sfântului Mucenic Mina. Andronic a văzut pe un mirean sfădindu-se cu un călugăr şi a zis către mirean: „De ce te sfădeşti cu călugărul?" Mireanul a răspuns: „Călugărul a închiriat dobitocul meu ca să meargă la schit şi eu i-am zis: «Să mergem acum, ca să călătorim noaptea, şi dimineaţă la ora zece vom ajunge la schit mai înainte de a se ivi arşiţa cea mare», iar el nu vrea să mă asculte". Apoi Andronic l-a întrebat: „Mai ai şi un alt dobitoc?" Omul a răspuns: „Mai am". Iar Andronic a zis: „Mergi şi adu-l ca să-l închiriez de la tine, de vreme ce şi eu vreau să merg la schit". Şi Andronic a zis soţiei sale: „Tu să rămâi aici, până ce voi merge la schit, ca să mă binecuvânteze părinţii". Iar ea i-a răspuns: „Ia-mă şi pe mine cu tine". El i-a răspuns: „Nu este obiceiul să meargă şi femeile la schit". Apoi ea, plângând, i-a grăit

lui: „Dă-ţi cuvânt în faţa Mucenicului Mina că mă vei duce şi mă vei lăsa în mănăstirea de maici". Iar el a făgăduit să-i îndeplinească dorinţa, apoi a mers la schit şi a fost binecuvântat de către părinţii din fiecare lavră.

Şi auzind de Părintele Daniil, a mers la dânsul şi s-a plecat cu smerenie înaintea lui, iar după rugăciune, vorbind cu el, i-a spus toate cele despre dânsul şi despre soţia lui, Atanasia. Apoi Cuviosul Daniil i-a grăit: „Să aduci pe soţia ta şi vă voi scrie carte la Tebaida, ca să o duci pe ea acolo şi să o aşezi în mănăstirea de femei". Şi, mergând, Andronic a adus-o noaptea pe fericita Atanasia la sfântul stareţ Daniil, care, vorbind cu dânşii cuvinte de mântuire foarte folositoare, le-a scris o scrisoare, i-a binecuvântat şi i-a trimis la Mănăstirea Tabenisiotului. Şi mergând acolo, fericitul Andronic a aşezat-o pe sfânta sa soţie, Atanasia, în mănăstirea de femei. Iar ea, îmbrăcându-se în chipul îngeresc (adică s-a făcut călugăriţă), petrecea viaţă îngerească. Apoi Andronic s-a întors la Cuviosul părinte Daniil care l-a făcut călugăr şi, învăţându-l viaţa cea îmbunătăţită, i-a dat o chilie ca să vieţuiască liniştit şi singur într-însa.

Iar fericitul Andronic a petrecut în linişte doisprezece ani, nevoindu-se bine. După aceşti ani, a rugat pe părintele Daniil să-l lase să se ducă la Ierusalim, să se închine Sfintelor Locuri, iar Părintele Daniil, făcând rugăciune şi binecuvântându-l, l-a lăsat să plece. Apoi Părintele Andronic, mergând prin părţile Egiptului, a stat să se odihnească puţin sub un molid şi, după rânduiala lui Dumnezeu, a văzut-o pe fericita Atanasia, femeia lui, care mergea în chip bărbătesc şi s-a închinat ca altui părinte. Şi Atanasia l-a recunoscut pe bărbatul ei, dar el nu a recunoscut-o căci cum era cu putinţă să o mai recunoască, când faţa i se veştejise de înfrânare şi era neagră şi pe lângă acestea îşi schimbase şi portul, luând îmbrăcăminte bărbătească? Şi l-a întrebat pe soţul ei, zicând: „Oare nu eşti tu ucenicul Părintelui Daniil, care te numeşti Andronic?" Iar el a răspuns: „Eu sunt". Apoi iarăşi l-a întrebat: „Unde mergi, avvo Andronic?" Iar el a răspuns: „Merg la Locurile Sfinte pentru a mă închina acolo. Dar tu – a întrebat Andronic – unde mergi şi care îţi este numele?" Ea a răspuns: „Mă duc şi eu la Sfintele Locuri şi mă numesc Atanasie" (pentru că acum îşi schimbase numele din Atanasia şi se numea Atanasie). Şi a zis Andronic: „Să mergem împreună", iar Atanasie a răspuns: „De voieşti să mergi împreună cu mine, apoi să pui pază gurii tale, ca să călătorim în tăcere". Iar el a zis: „Bine, aşa să fie precum voieşti tu". Atunci a

grăit Atanasie: „Să mergem dar, şi rugăciunile sfântului tău stareţ să ne întărească".

Ajungând la sfânta cetate a Ierusalimului, au înconjurat toate Sfintele Locuri şi au mers în Alexandria ca să se închine Sfântului Mucenic Mina. Rugându-se acolo, Atanasie a zis către Părintele Andronic: „Părinte, voieşti să stăm amândoi într-o chilie". Andronic a răspuns: „Să stăm, însă mai întâi îl vom întreba pe sfântul dacă ne va da voie ca să petrecem împreună". Iar Atanasie a zis: „Mergi şi întreabă, iar eu te voi aştepta în schitul ce se cheamă al optsprezecelea. Şi de-ţi va da voie părintele să vii la mine, precum am călătorit în tăcere, tot aşa să petrecem în tăcere şi în chilie. Iar de nu vei putea să petreci în tăcere, să nu vii la mine, căci chiar dacă părintele va porunci, nu vreau să vieţuiesc acolo unde nu ar fi tăcere". Şi mergând Andronic la avva Daniil, i-a spus toate cele despre Atanasie, iar Daniil i-a zis lui Andronic: „Mergi şi să petreci cu Atanasie în tăcere, de vreme ce este un călugăr desăvârşit". Apoi Andronic l-a luat pe Atanasie şi l-a dus în chilia sa unde au petrecut în tăcere şi cu frica lui Dumnezeu alţi doisprezece ani; iar Andronic n-a cunoscut că Atanasie este soţia lui, pentru că dânsa se ruga cu tot dinadinsul lui Dumnezeu să nu fie recunoscută de bărbatul ei. Avva Daniil venea deseori la dânşii şi îi învăţa.

Odată, fiind la dânşii şi vorbindu-le mult despre folosul sufletului, după ce a terminat, se întorcea la chilia lui şi mai înainte de a ajunge la chilie, l-a ajuns fericitul Andronic şi i-a zis: „Părinte Daniile, Părintele Atanasie se duce către Domnul". Întorcându-se înapoi părintele stareţ, l-a găsit pe Părintele Atanasie cuprins de febră mare, iar acesta a început a plânge şi stareţul i-a zis: „Trebuie să te bucuri, de vreme ce mergi să-L întâmpini pe Hristos, iar nu să plângi". Atanasie i-a răspuns: „Nu plâng pentru mine, ci pentru Părintele Andronic. Dar să ai dragoste, părinte, căci după îngroparea mea vei găsi o scrisoare sub căpătâiul meu şi după ce o vei citi să i-o dai Părintelui Andronic". Apoi Atanasie, făcându-şi rugăciunea, s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine şi s-a dus către Domnul.

Când au venit fraţii ca să-i îngroape trupul au aflat că era femeie cu firea, iar avva Daniil a găsit sub căpătâiul ei scrisoarea şi, după ce a citit-o, i-a dat-o lui Andronic. Abia atunci acesta a cunoscut că părintele Atanasie era femeia lui şi toţi au preamărit pe Dumnezeu. Apoi aceasta s-a auzit în toate lavrele şi avva Daniil a chemat pe toţi părinţii din Egipt şi din pustiul cel mai depărtat, şi

s-au adunat toate lavrele Alexandriei şi călugării care purtau haine albe (pentru că aşa era obiceiul unora de a umbla în haine albe), şi au îngropat cu mare cinste sfântul trup al fericitei Atanasia, preamărind pe Dumnezeu care i-a dat o astfel de răbdare. După îngroparea ei, părintele stareţ a rămas cu Andronic până la a şaptea zi, făcând pomenirea celei ce murise, şi a voit să-l ia pe Părintele Andronic în chilia sa. Însă Andronic l-a rugat, zicând: „Lasă-mă, părinte, ca să fiu îngropat şi eu aici, lângă doamna mea, Atanasia". Şi lăsându-l, stareţul s-a dus, dar n-a ajuns până la chilie, când un călugăr ajungându-l din urmă, i-a zis: „Părintele Andronic se duce către Domnul". Stareţul a trimis pe cineva pe urma călugărilor care plecaseră şi le-a zis: „Întoarceţi-vă cu mine înapoi la părintele Andronic". Iar ei, întorcându-se, l-au găsit pe Părintele Andronic încă viu şi au fost binecuvântaţi de dânsul.

Sfârşindu-se cu pace Părintele Andronic, s-a ivit neînţelegere mare între părinţii schiteni, pentru că locuinţa Cuviosului Andronic şi a fericitei Atanasia fusese între două schituri: între schitul al optsprezecelea şi între schitul celor ce purtau haine albe; de aceea cei cu haine albe ziceau că al lor este fratele Andronic şi îl vor lua la schitul lor, ca să le ajute cu rugăciunile lui, la fel şi părinţii din schitul al optsprezecelea ziceau că al lor este fratele Andronic şi sora lui, Atanasia, şi că la ei trebuie să rămână. Iar schitenii cei cu haine albe ziceau: „Ceea ce va zice arhimandritul de la schitul cu numărul optsprezece, aceea vom face".

Stareţul a poruncit să-l îngroape pe Andronic lângă Atanasia, dar călugării în haine albe nu voiau să-l asculte, pentru că ei erau mai mulţi şi ziceau: „Stareţul este mai presus de patimi şi nu se mai teme de lupte; noi, fiind tineri, voiam să avem lângă noi pe fericitul Andronic, fratele nostru, ca să ne ajute cu rugăciunile sale, căci este destul că v-am lăsat-o pe Atanasia". După aceasta abia s-au potolit şi au îngropat pe Cuviosul Andronic cu fericita Atanasia, lăudând pe Dumnezeu cel minunat întru sfinţii Săi, Căruia I se cuvine mărirea în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTA PUPLIA DIACONIŢA, MĂRTURISITOARE DIN ANTIOHIA

Sfânta Puplia, a fost diaconiţă la biserica Antiohiei. Aceasta a fost căsătorită în tinereţea sa cu nuntă legiuită şi a născut pe Sfântul

Ioan Presbiterul. După aceea, rămânând văduvă şi vieţuind în curăţie, a adunat o ceată de fecioare şi slujeau lui Dumnezeu. Odată, pe când împăratul Iulian, călcătorul de lege, trecea pe lângă casa ei, ea împreună cu fecioarele cântau cu mare glas: „Idolii păgânilor sunt argint şi aur, lucruri de mâini omeneşti; asemenea lor să fie cei ce-i fac pe ei şi toţi cei ce se nădăjduiesc spre dânşii".

Împăratul, auzind acestea, a poruncit s-o prindă şi s-o bată peste obraz, aşa că fiecare din ostaşii care erau cu dânsul o băteau unul câte unul, iar ea mustra necredinţa împăratului. Apoi, fiind eliberată, s-a întors acasă, mulţumind lui Hristos Dumnezeu, Celui ce a învrednicit-o să pătimească unele ca acestea pentru numele Lui. Şi petrecând ceilalţi ani ai vieţii sale cu râvnă dumnezeiască, s-a sfârşit cu pace.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A ZECEA

PĂTIMIREA SFINŢILOR MUCENICI EVLAMPIE ŞI EVLAMPIA

În vremea împărăţiei lui Maximian, fiind mare prigoană asupra creştinilor, mulţi dintre credincioşi, lăsându-şi casele, de frica prigonitorilor se ascundeau prin munţi, prin peşteri şi prin pustietăţi. În acea vreme, un tânăr de neam nobil, care îşi avea moşia în ţinutul Nicomidiei, anume Evlampie, creştin cu credinţa şi cu faptele, ascunzându-se împreună cu alţi creştini, a fost trimis de aceştia în cetate ca să cumpere pâine şi în ascuns să le-o aducă în pustie. Ajungând el în Nicomidia, a văzut deasupra porţilor cetăţii o poruncă împărătească scrisă pe hârtie privitoare la uciderea creştinilor. Evlampie a citit-o şi a râs de o aşa nebunie a necuratului împărat, care s-a înarmat nu spre vrăjmaşi, ci spre cei nevinovaţi, încât singur aduce la pustiire împărăţia sa, ucigând mulţime de popor creştinesc. Şi îndată închinătorii la idoli l-au prins pe fericitul Evlampie, l-au legat şi apoi l-au dus la nedreapta judecată. Iar judecătorul cel fără de lege, văzându-l pe Evlampie tânăr şi frumos la faţă, mai întâi l-a amăgit cu cuvinte viclene ca să se închine idolilor, zicându-i: „Însăşi faţa ta te arată că nu faci parte dintre oamenii cei proşti, ci că eşti de neam nobil şi cinstit.

Deci să nu doreşti, frumosule tânăr, ca în deşert să pierzi un chip aşa de frumos ca acesta şi să aduci întru necinste neamul tău cel bun, ci îngrijeşte-te ca mai bine să-ţi înmulţeşti slava şi cinstea ta şi a întregului tău neam, pentru că, de vei asculta porunca împărătească şi de te vei închina împreună cu noi zeilor, apoi vei fi cinstit şi slăvit de noi toţi, iar de la împărat vei primi daruri şi la o înaltă dregătorie te va ridica şi vei petrece în fericire zilele tale.

Ascultă-mă, dar, pe mine, care te sfătuiesc de bine şi în acelaşi gând să fii cu noi. Iată, deschise îţi sunt capiştile, înainte îţi stau mulţime de zei, altarele sunt pline de jertfe şi toţi se veselesc de zei, închinându-se lor. Deci intră şi tu şi te închină zeilor, ca şi tu să afli multe bunătăţi şi pe noi să ne umpli de veselie, iar pe zei îi vei avea întotdeauna milostivi".

Sfântul Evlampie, umplându-se de Duh Sfânt, a răspuns vicleanului judecător, zicând: „Inima ta este plină de înşelăciune şi pe buzele tale sunt cuvinte viclene; deşarte şi mincinoase sunt toate făgăduinţele tale. Nu mă vei amăgi pe mine, înşelătorule, şi cu acestea nu mă vei întoarce de la Hristosul meu. O, de ai voi tu să asculţi cuvintele mele cele nemincinoase şi sfatul meu cel neviclean şi de ai cunoaşte pe Dumnezeul cel adevărat pe care eu îl cinstesc şi mă închin Lui, eu ţi-aş fi făgăduit de la Dânsul, nu cinste şi mărire nevrednică, vremelnică şi deşartă, ci vrednică şi adevărată, precum şi daruri şi bogăţii pe care nici tu, nici împăratul tău, nici toată lumea nu le are acum. Dar de vreme ce eşti surd ca o aspidă şi nu asculţi pe acela care îţi grăieşte cuvinte folositoare, de aceea vei moşteni partea zeilor tăi în gheena focului, iar pentru aducerea necuratelor jertfe tu însuţi vei fi jertfă viermilor celor neadormiţi. Iar eu aduc jertfă de laudă, nu diavolilor, ci Dumnezeului meu şi voi da Celui Preaînalt rugăciunile mele".

Judecătorul, auzind acestea, a început a-l îngrozi cu chinurile. Însă fără teamă el se arăta gata la toate muncile pentru Iisus Hristos, Domnul său. Atunci judecătorul a poruncit ca să fie dezbrăcat, întins la pământ şi bătut cu vine. Şi fiind bătut sfântul fără cruţare, a răbdat multă vreme cu bărbăţie şi, deşi avea mare durere din cauza loviturilor ce i se dădeau, arăta ca şi cum n-ar fi simţit nici o durere, cu aşa de mare bărbăţie suporta chinurile. Iar schingiuitorul, văzând răbdarea lui, s-a pornit cu şi mai crudă mânie împotriva lui şi a poruncit să fie spânzurat pe un lemn şi să-i strujească trupul cu unelte de fier. Şi era atât de rănit mucenicul, încât se vedeau şi oasele prin rănile lui cele adânci. Iar după acele chinuri mucenicul zăcea pe pământ, rănit şi însângerat, încât tot trupul lui era o rană; şi nici nu s-au sfârşit durerile, căci alt chin a scornit judecătorul asupra lui: a poruncit ca să-i lege şi să-i strângă tare degetele de la mâini şi de la picioare cu nişte curele subţiri, chinuri pe care mucenicul le răbda cu multă durere, încât încheieturile degetelor se desfăceau din alcătuirile lor.

Nici cu aceasta nu s-a potolit mânia schingiuitorului, ci a mai adăugat încă şi alte chinuri, pentru că a poruncit să fie înroşit în foc

un pat de fier şi pe acel pat să fie întins sfântul, ca astfel rămăşiţa trupului său să se topească ca ceara în văpaia focului. Şi fiind înroşit în foc acel pat, Sfântul Evlampie şi-a făcut semnul Crucii şi s-a culcat pe acel pat ca pe un aşternut moale şi trupul lui se frigea şi se topea ca nişte carne de mâncare şi era gata să moară într-un chin ca acela – pentru că nu mai era cu putinţă ca trupul să rămână viu în acel foc –, însă Atotputernicul Dumnezeu îl ţinea viu pe robul Său şi stătea sufletul în el mai presus de fire, ca astfel puterea lui Dumnezeu să strălucească desăvârşit şi răbdarea mucenicului să fie văzută de toţi.

Când aşteptau toţi ca Evlampie să adoarmă cu somnul morţii pe acel pat înroşit, îndată sfântul a simţit în el o putere şi, sculându-se de pe pat, umbla sănătos ca şi cum n-ar fi fost chinuit. Şi crezând din tot sufletul în Domnul Dumnezeul său, s-a prefăcut ca şi cum s-ar învoi cu necredinţa păgânilor. Pentru aceea îl duseră cu cinste în capiştea idolească şi toţi se bucurau împreună cu judecătorul, părându-le că Evlampie s-a depărtat de Hristos şi vrea să se închine la idolii lor. Mulţime de popor, urmându-l, mergeau la capişte, iar sfântul se ruga în sine cu tot dinadinsul lui Dumnezeu şi către Iisus Hristos să arate puterea Sa, să lumineze pe poporul cel orbit şi să se preamărească numele Său cel sfânt. Şi când a intrat în capişte l-a văzut pe idolul Marte, cel mai mare şi mai frumos dintre idoli, şi, apropiindu-se de acela, a zis: „Cu numele Domnului meu Iisus Hristos îţi poruncesc, idole mut şi neînsufleţit, să cazi la pământ şi să te faci praf". Şi acestea zicându-le sfântul, îndată idolul a căzut cu zgomot mare şi s-a sfărâmat în bucăţi. Acest lucru văzându-l oamenii, au strigat: „Dumnezeul creştinilor este mare şi puternic". Apoi, mulţi oameni din acel popor au crezut în Hristos, iar judecătorul s-a pornit cu şi mai mare mânie împotriva lui Evlampie şi, luându-l, l-a supus iarăşi la chinuri.

Auzind acestea sora lui, care se numea Evlampia, cum că fratele ei Evlampie pătimeşte chinuri pentru Hristos, a alergat degrabă acolo şi, stând în mijloc, cu mare glas a zis către fratele ei: „Oare nu o maică ne-a născut pe noi? Oare nu acelaşi piept ne-a hrănit pe noi? Şi nu suntem amândoi învăţaţi a crede în Unul Dumnezeu? Deci pentru ce tu, pătimind pentru Hristos, mă lipseşti pe mine de aceeaşi cinste? Pentru ce nu mi-ai spus şi mie, ca de la început să sufăr împreună cu tine toate chinurile? Pentru că şi eu vreau să mor pentru Domnul meu ca şi tine, ca să ştie toţi schingiuitorii că sunt creştină şi sunt gata să mor pentru Hristos". Iar către judecător a zis: „Ascultă-mă, judecătorule, ca să ştii cine

sunt: sunt roaba lui Hristos. El este viaţa mea şi bucuria sufletului meu. Pe El îl iubesc şi Lui voiesc să-i fiu jertfită; deci pregăteşte foc, adu fiare, pune roatele cele de chinuri, ascute săbiile şi scorneşte orice chinuri voieşti şi chinuieşte-mă pe mine pentru Hristosul meu, căci sunt gata să le rabd pe toate, la fel cum a răbdat şi iubitul meu frate, Evlampie".

Atunci călăul judecător, auzind acestea, a poruncit ca sfânta să fie bătută peste obraz. Şi au bătut-o aşa multă vreme, încât frumuseţea feţei sale s-a schimbat şi îi curgea sânge din nas şi din gură. Iar Sfântul Evlampie o întărea pe sora sa cu cuvinte de mângâiere, zicând: „Nu te teme, soro, de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu-l pot ucide". Apoi, după porunca călăului, a fost pregătită o căldare cu apă fiartă, ca să fie aruncaţi amândoi, Evlampie şi Evlampia. Şi când voiau să-i arunce, Evlampie, grăbindu-se, a intrat singur în căldare, iar Evlampia, ca o copilă tânără, a început a se cam înfricoşa. Şi fratele ei, văzând-o că se îndoia, o chema la sine, în căldarea care fierbea, zicându-i: „Nu te teme, soro, îndrăzneşte de intră aici, căci precum mă vezi pe mine nevătămat şi nesimţind nici o durere, aşa şi tu, numai de te vei atinge de căldarea aceasta arzătoare şi îndată vei simţi ajutorul lui Dumnezeu şi vei rămâne nevătămată".

Sfânta, auzind acestea, a intrat degrabă alături de fratele ei în căldare şi îndată s-a stins puterea focului şi căldarea s-a răcit, iar sfinţii, rămânând nevătămaţi, cântau şi îl slăveau pe Dumnezeu. Văzând şi această minune, două sute de bărbaţi au crezut în Hristos, care, mărturisindu-se că sunt creştini, au murit ucişi cu sabia de mâinile nelegiuiţilor închinători de idoli. Iar judecătorul cel fără de lege a poruncit să-i scoată ochii Sfântului Evlampie, iar Sfânta Evlampia să fie spânzurată de păr şi să fie bătută. Şi ea, răbdând, zicea: „Mulţumesc Ţie, Dumnezeule, Ziditorul meu, că m-ai învrednicit pe mine, roaba Ta, să pătimesc pentru sfânt numele Tău". Apoi judecătorul a poruncit să fie încins foarte tare un cuptor şi să fie aruncaţi sfinţii în acel cuptor. După ce au ars cuptorul, Sfântul Evlampie, fiind orb, a fost dus de mână de către ostaşi şi a fost aruncat acolo. Pe Sfânta Evlampia nu trebuia s-o ducă cineva şi s-o arunce acolo, ci a mers singură cu bucurie şi degrabă a intrat ca într-o cameră în acel cuptor înfierbântat. Însă nici acolo sfinţii n-au fost vătămaţi, pentru că focul s-a schimbat în răcoare, iar ei, umblând prin mijlocul văpăii, glăsuiau cântarea celor trei tineri din Babilon şi binecuvântau pe Dumnezeu.

Judecătorul, neştiind ce să mai facă cu dânşii, a hotărât să fie tăiaţi de sabie. Legându-le mâinile la spate, ostaşii i-au dus departe, iar când au ajuns la locul de pedeapsă, Sfântul Evlampie şi-a pus sub sabie cinstitul său cap şi ostaşii l-au tăiat, iar Sfânta Evlampia, mai înainte de a fi ucisă, şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu, iar ostaşii, văzând-o moartă, nu i-au mai tăiat capul. Şi aşa Sfântul Evlampie, împreună cu sora lui, Evlampia, sfârşindu-şi nevoinţa muceniciei, au mers împreună la puitorul de nevoinţă Hristos, ca să ia de la El cununa despărţirii. Cu ale căror rugăciuni să ne învrednicească şi pe noi împărăţiei Sale Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea şi mărirea în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL TEOFIL MĂRTURISITORUL

Fericitul Teofil s-a născut din părinţi creştini, aproape de cetatea Tiberia, şi la vârsta de trei ani s-a luminat cu Sfântul Botez. Odată, părinţii săi au mers cu dânsul la muntele Selonului, la Sfântul părinte Ştefan, pentru binecuvântare. Sfântul Ştefan i-a binecuvântat pe ei şi pe fericitul Teofil, fiul lor, şi, folosindu-i mult cu vorba şi învăţătura sa, i-a liberat în pace. Din acea vreme copilul Teofil, fiind bun şi blând, sporea în învăţătură cu binecuvântarea părintelui, învăţând cu tot dinadinsul dumnezeieştile cărţi. Ajungând el la vârsta de treisprezece ani, a mers iarăşi la Cuviosul părinte Ştefan, care, văzându-l, l-a întrebat: „Fiule, din care pricină ai venit la noi?". Iar tânărul a răspuns: „Tu m-ai chemat, cinstite părinte, şi eu, lăsându-mi părinţii, am venit la tine". Cuviosul a zis: „Când te-am chemat, fiule, şi ce ţi-am zis?" Copilul a răspuns: „Pe când umblam prin cetate, tu, părinte, mi te-ai arătat mie şi, căutând la mine, mi-ai zis: «Fiule Teofil, te-ai depărtat de la Domnul Care a zis: *Ia-ţi crucea ta şi urmează Mie*». Şi pentru aceste cuvinte eu am rămas cu inima rănită şi ţi-am urmat ţie până la poarta ogrăzii tale, la care, ajungând, tu te-ai făcut nevăzut, iar eu am găsit poarta închisă, şi acum, sfinte părinte, să nu-ţi întorci faţa ta de la mine, căci voiesc să mă mântuiesc".

Cuviosul s-a minunat auzind aceste cuvinte, pentru că ştia că nu ieşise nicăieri din chilia sa, şi a mulţumit lui Dumnezeu de această chemare minunată a copilului celui fără de răutate pe care,

primindu-l, îl învăţa frica de Dumnezeu şi-l povăţuia la viaţa călugărească, la slujbă şi la post. Iar după trei ani, copilul deprinzându-se bine de la bunul său povăţuitor spre toate nevoinţele călugăreşti, Cuviosul Ştefan a chemat pe egumenul din lavră şi i l-a încredinţat lui pe copilul cel ascultător şi smerit ca să-l facă călugăr, iar egumenul, luându-l cu dânsul, l-a dus în lavră şi l-a călugărit. Şi a devenit Teofil călugăr iscusit, împodobit cu toate bunătăţile şi, vieţuind ca un înger între fraţi, le era tuturor de folos.

Părinţii, neştiind unde se află iubitul lor fiu, s-au întristat foarte tare pentru dânsul şi îl căutau neîncetat pretutindeni, ca să-l afle pe dânsul; iar el pentru dragostea lui Dumnezeu, ascunzându-se de toţi cunoscuţii, slujea în taină Dumnezeului său, în mijlocul bunilor nevoitori. Şi trecând câţiva ani, părinţii au aflat unde era fiul lor şi, ducându-se la lavră, l-au rugat cu lacrimi în ochi pe egumen să le arate pe fiul lor. Iar egumenul, neînduplecat, nu voia să le arate pe Teofil, dar, văzând întristarea lor şi amarele lor lacrimi, i s-a făcut milă de dânşii şi l-a chemat pe Teofil şi i-a dat voie ca să se vadă cu părinţii săi; şi când au văzut părinţii că este în chip monahicesc, în loc să se bucure, mai mult s-au întristat. Şi au petrecut câteva zile în lavră, privind viaţa sfinţilor părinţi, şi au luat aminte la cuvintele lor folositoare. Apoi au plănuit ca din averea lor să zidească o mănăstire şi să-l aşeze în ea pe fiul lor, Teofil, şi l-au rugat stăruitor pe egumenul lavrei să-l lase pe Teofil la casa lor împreună cu alţi fraţi, făgăduind să săvârşească degrabă lucrul pe care şi-l puseseră în gând. Dar egumenul nu a încuviinţat aceasta, zicându-le: „Nu este bine ca un călugăr tânăr să se apropie de părinţii şi de cunoscuţii săi". Iar Dumnezeu, Cel ce rânduieşte toate spre folos, şi-a descoperit voia Sa pentru Teofil, căci avea să minuneze voile Sale întru dânsul.

Deci, pe când părinţii supărau cu cererea lor pe egumen, acesta, chemând pe fraţi, le-a poruncit să petreacă în post şi rugăciuni toată noaptea, până ce va adeveri Dumnezeu dacă se cuvine ca să-l lase pe Teofil după cum cereau părinţii lui sau nu. Şi făcând rugăciuni cu stăruinţă, a treia zi s-a auzit în biserică un glas care poruncea ca Teofil să fie lăsat. Atunci au cunoscut toţi că Însuşi Dumnezeu are trebuinţă de el şi, făcând rugăciuni pentru dânsul, l-au liberat cu binecuvântare, dându-i câţiva fraţi în ajutor pentru preamărirea lui Dumnezeu.

Iar părinţii, luându-l, s-au dus întru ale lor bucurându-se şi au zidit degrabă mănăstire, apoi au adunat în ea călugări, îndestulându-i cu de toate şi dând odihnă robilor lui Dumnezeu. Iar Teofil,

petrecând în acea mănăstire, strălucea ca o lumină cu bunătăţile sale, ale cărui fapte bune văzându-le cu toţii şi folosindu-se de ele, Îl preamăreau pe Tatăl cel ceresc.

Vieţuind el pustniceşte ani îndelungaţi, a ridicat vrăjmaşul hulă asupra cinstitelor şi sfintelor icoane şi a pornit prigoană asupra celor care se închinau la icoane, prin nelegiuitul împărat Leon, luptător împotriva icoanelor, care ura podoaba cea frumoasă a casei lui Dumnezeu şi a răpit înfrumuseţarea bisericilor lui Dumnezeu căci, aruncând sfintele icoane în noroi, le-a călcat în picioare şi le-a dat foc şi pe mulţi oameni binecredincioşi i-a schingiuit pentru că se închinau la icoane. Iar Sfântul Teofil din toate puterile s-a împotrivit la aceasta şi cu buna sa pricepere îi învăţa pe toţi să păzească cu cinstea cea cuviincioasă sfintele icoane şi să se închine sfântului celui închipuit pe dânsele.

Aflând despre aceasta, împăratul Leon Isaurul a trimis pe ostaşii săi şi l-au prins pe Teofil şi, aducându-l înaintea lui, el i-a poruncit să se lepede de închinarea la sfintele icoane; dar Teofil nu s-a supus. Atunci împăratul a poruncit ca Sfântul Teofil să fie bătut cu vine de bou şi, legându-i mâinile la spate, l-au purtat prin cetatea Niceei ca pe un tâlhar, făcându-l de râs şi de batjocură. Apoi unul dintre ostaşi, pe nume Longhin, s-a alăturat Sfântului Teofil şi a ocărât nebunia împăratului şi îi învăţa pe ceilalţi să cinstească sfintele icoane; iar prigonitorul, întinzându-l pe ostaş pe pământ, a ars multe icoane pe capul lui. Sfântul Teofil, fiind purtat prin toată cetatea Niceei, iarăşi a stat înaintea judecăţii nelegiuitului împărat şi, vorbind cu îndrăzneală înaintea lui, apăra sfintele icoane şi mustra rătăcirea lui. Iar răucredinciosul împărat, nesuferind mustrarea, a poruncit ca Sfântul Teofil să fie dezbrăcat şi să-l răstignească în chipul crucii la doi stâlpi şi cu vine uscate să fie bătut şi pe la spate şi în faţă. Fiind astfel bătut sfântul, curgea sânge din trupul lui cel rănit, încât se înroşea pământul. Văzând acest lucru, împăratul s-a făcut mai cumplit decât o fiară, căci întocmai ca fiarele cele sălbatice care, când văd sânge, atunci se fac şi mai cumplite, aşa şi înrăutăţitul muncitor, la vederea sângelui mucenicesc s-a pornit cu o şi mai mare mânie împotriva lui Teofil şi, sculându-se de pe scaunul său, a început să-l lovească peste obraz pe sfânt. După aceasta, arzând în foc nişte cizme de fier, a poruncit ca să-l încalţe pe sfânt cu ele şi să-l alerge pe drum. Toate aceste chinuri erau răbdate cu vitejie de bunul pătimitor.

Văzând aceste lucruri, un nobil, pe nume Ipatie, minunându-se de bărbătească răbdare a lui Teofil, l-a luat pe acesta din mâinile

slugilor care-l chinuiau şi, aducându-l la sine, i-a zis: „Ori tu, Teofile, eşti nebun, închinându-te la icoane, sau noi toţi care nu ne închinăm? Au doară nu are împăratul şi toată suita lui atâta pricepere să judece dacă se cade a se închina asemănării lui Dumnezeu celei zugrăvite, ori nu? Căci dacă s-ar fi cuvenit să ne închinăm icoanelor, apoi nu ar fi poruncit Dumnezeu în Lege: Să nu-ţi faci ţie chip cioplit, nici altă asemănare". Iar sfântul a zis: „Te văd pe tine, nobilule, că ştii carte; deci să vorbeşti cu mine". Şi a început a-i grăi despre cinstirea sfintelor icoane, din Sfânta Scriptură, arătându-i că în Vechiul Aşezământ cinstirea icoanelor se închipuia în şarpele cel de aramă, înălţat de Moise în pustie, şi în heruvimii cei de aur care erau puşi pe Chivotul Legii, iar în Legea nouă, Însuşi Domnul a dat chipul Său pe mahrama lui Avgar, împăratul Edesei.

Grăindu-i multe despre aceasta, Sfântul Teofil a învins pe nobilul Ipatie, care i-a zis: „Adevărate sunt cuvintele tale, bătrânule cinstit. O, de ar veni împăratul nostru întru această înţelegere! Eu mă voi strădui să-l sfătuiesc de voi putea. Iar tu, luând libertate de la mine, du-te la chilia ta". Şi sfântul s-a mâhnit că nu şi-a săvârşit calea muceniciei, însă, având rănile, se bucura grăind ca şi Apostolul: „Mă bucur întru pătimirile mele că împlinesc lipsa patimilor lui Hristos în trupul meu, pentru Trupul Lui care este Biserica". Apoi, întorcându-se la mănăstirea sa, i-a umplut de bucurie şi de fericire pe fraţii săi. Şi după puţină vreme s-a înştiinţat că se apropia mutarea lui către Dumnezeu. Şi alcătuind cuvinte înţelepte de păstor, a învăţat pe fraţi şi, binecuvântându-i, s-a dus la Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC TEOTECN

Necredinciosul împărat Maximian, venind în Antiohia, a făcut praznic necuraţilor săi zei şi a dat poruncă ca mai întâi ostaşii să aducă jertfe la idoli şi după aceea tot poporul. Şi erau în rânduiala ostăşească mulţime de creştini care, nevrând să se supună la acea fără de Dumnezeu poruncă, îşi lepădau semnele lor cele ostăşeşti şi primeau munci pentru Hristos. Între aceştia era un bărbat cinstit şi slăvit în toată Antiohia, pe nume Teotecn, spre care căutând Maximian, i-a zis: „Oare nici tu, Teotecne, nu crezi în zeii Die şi

Apolon la care voiam să te rânduiesc jertfitor mare şi toată lumea să aducă jertfe sub stăpânirea ta, ca tu să stăpâneşti jertfele şi pe toţi jertfitorii?" Iar Teotecn i-a răspuns: „Eu cred în Hristos Dumnezeu şi Lui voiesc să mă aduc pe mine jertfă vie". Atunci Maximian a poruncit ca Teotecn să fie dezbrăcat de haina cea ostăşească şi să fie îmbrăcat în haine femeieşti şi să toarcă cu femeile. Iar după trei săptămâni, chemându-l, i-a zis: „Jertfeşte zeilor, ca să nu-ţi pierzi viaţa în chinuri". Iar Teotecn n-a răspuns împăratului. Şi a poruncit împăratul să fie legat de un lemn şi să fie pus sub picioarele lui un fier înroşit în foc, iar cu alte fiare i-au tăiat lui toate venele. Dacă l-au văzut că nu se pleacă, a poruncit să se pregătească o căldare cu pucioasă şi cu smoală şi, fierbând-o foarte mult, să arunce în pucioasă şi smoală pe sfânt. Şi fiind aruncat sfântul acolo, cu puterea lui Dumnezeu îndată s-a stins focul şi căldarea s-a răcit, iar mucenicul a rămas nevătămat. Şi înfricoşându-se Maximian, a poruncit ca mucenicul să fie dus în temniţă şi după aceea, a dat poruncă lui Zegnat, un sutaş de al său, să-l chinuiască în tot chipul în care va voi.

În temniţă era închisă şi o fecioară, pe nume Alexandra, pentru că mărturisea pe Hristos, şi Zegnat a aruncat lângă dânsa pe Teotecn, zicând către amândoi: „Iată, vă dau răgaz trei zile ca să vă gândiţi. Şi dacă după trei zile, scoţându-vă, veţi asculta porunca împăratului, cu mare cinste veţi fi cinstiţi, iar de nu veţi asculta porunca, în chinuri cumplite vă voi pierde pe amândoi". Apoi, după trei zile, scoţându-i pe ei din temniţă, i-a întrebat: „Oare v-aţi socotit acum ca să vă supuneţi poruncii împăratului şi să jertfiţi zeilor?" Dar ei au rămas neînduplecaţi. Atunci a poruncit ca pe fecioară s-o ducă într-o casă şi a rânduit ca doi ostaşi s-o batjocorească. Iar Teotecn cugeta cum ar putea s-o izbăvească pe Alexandra de necinste şi, mai înainte ca aceşti doi ostaşi să intre la dânsa, şi-a scos hainele de pe el şi i le-a dat ei, zicându-i: „Îmbracă-te cu hainele mele şi fugi, ca să nu-ţi batjocorească păgânii curăţia ta!" Iar el s-a îmbrăcat în hainele ei şi şedea; iar când au intrat ostaşii în temniţa fecioarei l-au aflat pe Teotecn îmbrăcat în haine femeieşti şi, luându-l pe el, l-au dus la Zegnat. Acesta, mâniindu-se, mai întâi a poruncit să-i taie limba şi, după ce l-a bătut mult timp, a legat de grumazul lui o piatră de moară şi l-a aruncat în râu. Şi aşa s-a sfârşit mucenicul lui Hristos. Iar cinstitele lui moaşte s-au găsit în cetatea Ciliciei şi, luându-le creştinii, le-au dus cu cinste la locurile lui natale, mărind pe Unul Dumnezeu în Treime, căruia I Se cuvine mărirea în veci. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A UNSPREZECEA

SFÂNTUL APOSTOL FILIP, UNUL DIN CEI ŞAPTE DIACONI

Sfântul Apostol Filip era de loc din Cezareea Palestinei şi căsătorindu-se, a dobândit patru fiice proorociţe. Fiind ales diacon de către Sfinţii Apostoli, a fost hirotonit împreună cu Sfântul întâiul Mucenic şi Arhidiacon Ştefan şi slujea sfinţilor (creştinilor) cu toată osârdia, îngrijindu-se de săraci şi de văduve. Iar după uciderea Sfântului Ştefan, pornindu-se prigoana împotriva Bisericii din Ierusalim şi toţi risipindu-se prin ţara Iudeii şi a Samariei, afară de cei doisprezece Apostoli, Sfântul Apostol Filip a mers în Samaria, unde propovăduia pe Hristos. Şi tot poporul, cu un suflet, lua aminte la cuvintele lui, pentru că întărea propovăduirea lui cu multe minuni, tămăduind toate bolile şi izgonind duhurile cele rele care, strigând cu glas mare, ieşeau din oameni. Şi era bucurie mare în acea cetate pentru Filip, căci prin a lui venire se tămăduiau nu numai de suferinţele trupeşti, ci şi de cele sufleteşti toţi cei ce primeau propovăduirea lui şi credeau în adevăratul Mesia. Şi era acolo un oarecare Simon, vrăjitor însemnat şi vestit, de care se mira toată Samaria, pentru lucrurile sale vrăjitoreşti, şi toţi îl cinsteau pe el ca pe un mare om. Acesta, văzând minunile cele mari care se făceau acolo, minuni alé lui Dumnezeu, care se săvârşeau prin rugăciunile lui Filip, şi auzind buna lui vestire pentru împărăţia lui Dumnezeu şi pentru numele lui Iisus Hristos, a crezut şi s-a botezat împreună cu ceilalţi.

Odată i s-a arătat lui Filip îngerul Domnului, care i-a poruncit să meargă spre miazăzi pe calea ce coboară din Ierusalim la Gaza. Şi mergând Filip acolo, a aflat pe un bărbat arap, famenul

Candachiei, împărăteasa arapilor, care, venind pentru închinăciune la Ierusalim, se întorcea la Gaza pe care o stăpânea. Şi şezând în căruţă, citea cărţile prooroceşti. Pe acest famen l-a învăţat Apostolul Filip credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos şi l-a botezat. Iar după Sfântul Botez a fost răpit de înger şi dus la Azot şi acolo, umblând prin cetăţi, propovăduia cuvântul lui Dumnezeu. După aceea Filip a venit iarăşi în Cezareea, unde îşi avea casa, şi a vieţuit într-însa împreună cu cele patru fiice ale sale, care erau fecioare şi proorociţe. Apoi iarăşi s-a întors la Ierusalim, unde Sfinţii Apostoli l-au hirotonit episcop şi l-au trimis în Tralia Asiei să propovăduiască. Acolo pe mulţi i-a întors la Hristos, i-a botezat şi, făcând minuni mari, la adânci bătrâneţi s-a dus la Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL TEOFAN MĂRTURISITORUL, FĂCĂTORUL DE CANOANE

Cuviosul Teofan s-a născut din părinţi dreptcredincioşi, care vieţuiau în Palestina şi se întreceau în iubirea pentru străini. Cuviosul Teofan îl avea frate pe Teodor, care mai pe urmă a fost însemnat în pătimirea pentru sfintele icoane. Deci prin sârguinţa părinţilor, Teofan împreună cu fratele său Teodor s-au deprins la toată înţelepciunea cărţilor şi au devenit iscusiţi filosofi. Cunoscând nestatornicia şi deşertăciunea acestei lumi, au lăsat toate şi au mers în lavra Sfântului Sava şi au intrat în viaţa monahicească, în care petreceau în post, în rugăciuni şi în toate faptele bune. Teodor s-a învrednicit de rânduiala preoţească pentru bunătatea vieţii lui. Apoi s-a pornit în acea vreme nelegiuita luptă împotriva icoanelor, care a tulburat toată Biserica lui Dumnezeu, vreme în care mulţi erau prigoniţi şi schingiuiţi pentru cinstirea sfintelor icoane.

Atunci aceşti preaînţelepţi învăţători şi apărători ai dreptei credinţe au fost trimişi de patriarhul Ierusalimului la împăratul Leon, ca nişte mieluşei înaintea unui lup, ca să-l mustre pentru păgânătatea lui. Iar ei, ducându-se, au stat înaintea celui potrivnic lui Dumnezeu şi cu îndrăzneală l-au mustrat pentru păgânătatea lui. Pentru acest lucru au pătimit mult nu numai de la împăratul acela, ci şi de la alţi împăraţi care i-au urmat, adică de la Mihail şi de la Teofil, răbdând tot felul de chinuri, bătăi şi temniţă, foame şi sete, răni, surghiuniri şi numeroase suferinţe. Pentru că peste douăzeci

de ani au fost prigoniţi şi munciţi de luptătorii de icoane, începând cu anul 817 până în anul 842, după Hristos. Şi în acele suferinţe Sfântul Teofil s-a sfârşit. Deci facem pomenirea lui în ziua a douăzeci şi şaptea a lunii decembrie. Iar Teofan a ajuns împăciuirea Bisericii, pentru că Mihail, fiul lui Teofil, luând sceptrul împărăţiei greceşti, împreună cu maica sa Teodora, au adus sfintele icoane în Biserica lui Dumnezeu şi, închinându-se la ele, au întors pe toţi sfinţii din surghiun şi i-au cinstit foarte mult. Atunci şi Sfântul Teofan s-a întors şi a fost aşezat mitropolit al Bisericii din Niceea, fiind hirotonit de patriarhul Metodie, care a surpat eresul luptătorilor de icoane. Sfântul Teofan a alcătuit un Canon (cântări) pentru cinstirea sfintelor icoane. Lăsând alte multe canoane şi cântări folositoare Bisericii lui Hristos, a trecut din viaţa de aici către Domnul şi după multe şi dureroase osteneli se sălăşluieşte în cerească odihnă.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, MINUNEA CE S-A FĂCUT DE ICOANA DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

În cetatea Veritului (Beirutului) locuia un creştin într-o casă aproape de şcoala evreiască, şi avea o icoană pe care era zugrăvit chipul Domnului nostru Iisus Hristos. Iar după o vreme a vândut casa aceea şi a cumpărat alta, luându-şi toate lucrurile sale, afară numai de icoana Domnului, care a rămas acolo. Şi aceasta s-a făcut după rânduiala lui Dumnezeu. Iar în acea casă unde era icoana Domnului s-a sălăşluit un evreu şi, aducându-şi lucrurile sale, locuia acolo, dar n-a văzut că icoana Domnului era în casă.

Apoi, după câtăva vreme, a chemat la ospăţ pe alt evreu, prieten al său, şi, ospătându-se amândoi, evreul cel venit în vizită a privit spre peretele casei şi a văzut icoana Domnului, apoi a zis celui ce-l chemase: „Cum tu, fiind evreu, ţii în casă această icoană?" Iar evreul care locuia acolo a început a se jura şi a se blestema, zicând că până acum n-a văzut-o. Plecând acel evreu, a clevetit la slujitorii lor, spunând că prietenul său are în casă icoana lui Iisus Nazarineanul. Şi toţi s-au umplut de mânie, dar au tăcut atunci, pentru că se făcuse seară.

Iar a doua zi s-a adunat mult popor evreiesc, arhierei şi bătrâni, şi au mers la casa unde era icoana Domnului. Şi intrând

înăuntru au găsit icoana pe care au scos-o afară şi au pus-o în mijlocul lor, zicând: „Precum părinţii noştri au batjocorit pe Iisus, aşa şi noi să facem cu această icoană". Şi au început a scuipa icoana şi a lovi chipul lui Iisus Hristos de o parte şi de alta. După aceea au zis: „Am auzit că părinţii noştri pe lemn L-au răstignit pe Iisus, deci să facem şi noi la fel cu această icoană". Şi luând piroane, le-au bătut în chipul Lui, în mâinile şi picioarele Lui şi punând în trestie un burete de oţet l-au lipit de gura Domnului. După aceasta au adus o suliţă şi au poruncit unuia ca să împungă coasta Domnului.

Şi cum a lovit acela cu suliţa în icoană, îndată a început a curge sânge şi apă. Şi frică mare i-a cuprins pe toţi evreii care au văzut acea preamărită minune şi au umplut un vas din sângele şi apa care au curs. Apoi au făcut sfat, zicând: „Să aducem tot felul de bolnavi şi îndrăciţi şi să-i stropim cu sângele acesta şi, de se vor vindeca toţi, vom crede şi noi în Cel răstignit, pentru că ne-a cuprins frica de minunea aceasta". Au adus mai întâi un olog din naştere şi cum l-au stropit cu sângele cel curs din icoana lui Iisus Hristos, îndată a sărit ologul acela şi s-a făcut cu totul sănătos. După aceasta au adus nişte orbi şi, stropindu-i cu sânge, aceştia îndată au văzut. Apoi au adus o mulţime de îndrăciţi care s-au vindecat tot prin stropirea cu acel sânge. Despre aceasta s-a dus vestea în toată cetatea şi toţi au alergat să vadă minunea, aducând pe bolnavii lor; pe cei slăbănogi şi uscaţi, pe cei care se târau, şi toţi luau tămăduire de bolile lor. Atunci tot poporul evreiesc care era acolo a crezut în Domnul nostru Iisus Hristos şi, căzând înaintea icoanei Lui, au strigat cu lacrimi, zicând: „Mărire Ţie, Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, că faci minuni ca acestea! Mărire Ţie, Hristoase, că şi noi, deşi părinţii noştri Te-au răstignit, credem în Tine! Deci primeşte-ne pe noi care credem în Tine, Stăpâne".

Şi toţi evreii din cetatea aceea, bărbaţi, femei şi copii, venind la episcop, l-au rugat cu tot dinadinsul să-i lumineze cu Sfântul Botez. Şi i-au arătat episcopului icoana Domnului, precum şi sângele şi apa care au curs din ea, spunând toate batjocurile care au fost făcute acelei sfinte icoane. Iar episcopul, văzându-i că s-au pocăit cu adevărat, i-a primit cu bucurie şi, învăţându-i sfânta credinţă, i-a botezat pe toţi, cu femei şi copii, iar şcoala lor a făcut-o Biserică Domnului nostru Iisus Hristos. Atunci a fost mare bucurie în cetatea aceea, nu numai pentru neputincioşii care au fost tămăduiţi, ci şi pentru necredincioşii evrei care s-au botezat, căci au primit sfânta credinţă pentru minunea care s-a făcut de icoană.

Pentru aceasta, toţi, cu credinţă şi cu dragoste, să facă închinăciune sfintelor icoane, întru cinstirea şi mărirea chipului ipostasului lui Dumnezeu, care s-a aflat în chipul omenesc al Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Dumnezeu Tatăl şi cu Sfântul Duh, I se cuvine de la toţi închinăciune, în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINTELE MUCENIŢE ZENAIDA ŞI FILONIDA

Acestea au fost din Tarsul Ciliciei, rudeniile Sfântului Apostol Pavel. Lăsându-şi patria şi averile lor şi lepădându-se de cele lumeşti, prefăcându-se că umblă cu meşteşugul doctoricesc, iar după adevăr plinind lucrul apostolesc, au mers la cetatea Dimitriadei şi şi-au petrecut viaţa lor într-o peşteră, tămăduind cu ajutorul puterii lui Hristos, Cel care Îl propovăduiau, toate bolile oamenilor care veneau la ele, încât pe mulţi i-au adus la sfânta credinţă.

Şi pornindu-se cu mânie necuraţii închinători de idoli, au năvălit noaptea la ele şi le-au ucis cu pietre. Şi astfel au adormit cu fericitul somn.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII 367 PĂRINŢI DE LA SINODUL AL VII-LEA

Sfântul şi a toată lumea al şaptelea Sinod, s-a ţinut la Niceea, a doua oară, în zilele împăratului Constantin şi ale Irinei, maicii sale; în ale lui Adrian, papa Romei, şi Tarasie al Constantinopolului; Politian al Alexandriei, Teodoret al Antiohiei şi Ilie al Ierusalimului. Erau Sfinţii Părinţi ce se adunaseră acolo 367; care s-au strâns împotriva luptătorilor icoanelor şi au anatemizat cu scrisoare tot eresul şi pe căpeteniile lui, apoi pe toţi luptătorii împotriva icoanelor, poruncind şi întărind cu scrisoare, cum că cel ce nu va cinsti sfintele icoane, este străin de dreapta credinţă. Au dogmatisit că cinstea icoanei se ridică la chipul cel dintâi; şi cum că cel ce cinsteşte icoana, cinsteşte pe însuşi cel ce este înfăţişat în aceasta. Şi aşa rânduind şi întărind dreapta credinţă, s-a dus fiecare la scaunul său. Cu ale lor sfinte rugăciuni, Doamne, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A DOUĂSPREZECEA

PĂTIMIREA SFINŢILOR MUCENICI TARAH, PROV ŞI ANDRONIC[1]

În vremea împărăţiei lui Diocleţian şi a lui Maximian, fiind în Tarsul Ciliciei judecător Numerie Maxim antipatul, au fost prinşi trei creştini: Tarah, Prov şi Andronic în cetatea Pompeopolei, care au fost duşi la judecată în Tars înaintea antipatului. Şi privind spre dânşii Maxim antipatul, l-a văzut pe Tarah bărbat bătrân şi cinstit şi a zis către dânsul: „Cum te numeşti, căci pe tine se cade mai întâi a te întreba, ca pe cel mai bătrân cu anii?" Iar Tarah a răspuns: „Sunt creştin". Şi i-a zis antipatul: „Nu-mi spune mie credinţa ta cea necurată, ci spune-mi numele tău". Iar Tarah iarăşi a zis: „Sunt creştin". Apoi Maxim a zis slujitorilor care erau acolo: „Bateţi-l peste gură şi spuneţi-i să nu răspundă aşa înaintea judecătorului". Iar Tarah, fiind bătut, zicea: „Eu vă spun că sunt creştin şi acest nume îmi este mai scump decât numele cel dat de părinţii mei. Iar dacă vreţi să-l ştiţi şi pe acesta, vă spun că părinţii mei m-au numit Tarah, iar când eram ostaş mă numeau Victor". Iar antipatul l-a întrebat: „De ce neam eşti, Tarahe?" A răspuns Tarah: „Sunt de neam roman şi am slujbă de ostaş şi sunt născut în Claudiopole, cetatea Siriei, şi pentru că sunt creştin am lăsat ostăşia".

Antipatul i-a zis: „Nevrednic ai fost de a fi ostaş, spune-mi însă cum ai ieşit din oaste?" Iar Tarah i-a răspuns: „L-am rugat pe Publion voievodul şi m-a slobozit". Antipatul a zis: „Cruţă-ţi bătrâneţile tale şi ascultă porunca împăraţilor noştri ca să ai cinste

[1] Acestea au fost scrise de notarii judecătorilor, în vremea când sfinţii erau întrebaţi la judecată. Mai apoi manuscrisul s-a răscumpărat cu mare preţ de către credincioşi şi a fost transcris, iar mai pe urmă Sfântul Simeon Metafrast a scris viaţa lor după copia manuscrisului.

de la mine. Apropie-te şi jertfeşte zeilor noştri, de vreme ce şi împăraţii care stăpânesc lumea se închină lor". Tarah a răspuns: „S-au rătăcit, fiind înşelaţi de satana". Iar antipatul a zis către slujitori: „Sfărâmaţi-i fălcile, căci grăieşte împotriva împăraţilor, spunând că aceştia s-au rătăcit". Iar Tarah fiind bătut a zis: „Am grăit şi voi grăi, de vreme ce s-au rătăcit ca nişte oameni". Iar antipatul a zis: „Lasă-ţi nebunia ta şi jertfeşte zeilor noştri". Tarah răspunse: „Eu Dumnezeului meu Îi slujesc şi Îi aduc jertfă nu de sânge, ci de inimă curată". Antipatul a zis. „Cruţându-ţi bătrâneţile tale şi miluindu-ţi înţelegerea ta, te sfătuiesc să laşi deşertăciunea creştinească şi să jertfeşti zeilor". Tarah a răspuns: „Nu voi face această fărădelege de vreme ce iubesc Legea Dumnezeului meu şi nu mă voi depărta de la Dânsul".

Antipatul a zis: „Alta este legea pe care se cade a o păzi". Iar Tarah a răspuns: „O, cap rău! Pierzătoare este legea voastră care vă porunceşte vouă, păgânilor, să cinstiţi pietrele şi lemnele, lucrurile făcute de mâini omeneşti şi să vă închinaţi lor". Iar antipatul a poruncit celor ce-i stăteau înainte să-l lovească pe Tarah peste grumaz, iar mucenicul, răbdând loviturile, zicea: „Nu mă voi depărta de la mărturisirea aceasta care mă mântuieşte". Antipatul a zis: „Eu te voi întoarce de la această nebunie şi înţelegător te voi face".

Mucenicul i-a zis: „Fă ceea ce voieşti, ai stăpânire peste trupul meu, dar nu şi asupra sufletului meu". Maxim antipatul a spus: „Dezbrăcaţi hainele de pe dânsul şi bateţi-l cu toiege". Iar Tarah, când îl băteau, grăia: „Acum cu adevărat m-ai făcut înţelept şi priceput, căci întru aceste bătăi mai mult nădăjduiesc spre Dumnezeu şi spre Fiul Lui". Iar antipatul a zis: „Nedreptule şi blestematule! Ai grăit mai întâi că unui Dumnezeu slujeşti, şi iată acum mărturiseşti doi, adică pe Dumnezeu şi pe Hristos, Fiul Lui. Apoi cum slujeşti la aceşti doi? Sau pentru ce de zeii noştri cei mulţi te lepezi?" A răspuns Tarah: „Eu mărturisesc pe Unul, adevăratul Dumnezeu". A zis antipatul: „N-ai numit tu Dumnezeu şi pe Hristosul Lui?"

Tarah i-a zis: „Hristos este Fiul lui Dumnezeu, deopotrivă după dumnezeire cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, nădejdea tuturor creştinilor; şi, pentru El pătimind, ne mântuim". Maxim antipatul a zis: „Lasă multa grăire şi jertfeşte zeilor noştri". Iar Tarah a răspuns: „Nu sunt mult grăitor, ci grăiesc adevărul; aşa crezând, am acum şaizeci şi cinci de ani şi de la adevăr nu mă îndepărtez". Iar un sutaş, cu numele Dimitrie, care era acolo, a zis: „O, omule,

cruţă-te pe tine şi închină-te zeilor, ascultă sfatul meu!" Tarah a răspuns: „Depărtează-te de la mine cu sfatul tău, slujitorule al satanei". Apoi Maxim antipatul a poruncit ca pătimitorul lui Hristos să fie legat cu lanţuri mari de fier şi să fie aruncat în temniţă. Apoi a zis către slujitori: „Aduceţi-mi pe altul". Iar Dimitrie sutaşul a zis: „Iată, stăpâne, stă de faţă înaintea ta".

Iar Numerie Maxim antipatul, văzând pe celălalt creştin stând înaintea lui, a zis: „Spune-mi mai întâi numele tău". Iar cel ce stătea înaintea lui a răspuns: „Cel dintâi şi cel mai cinstit nume pe care îl am este numele de creştin, iar celălalt nume, pus de oameni, este Prov". Antipatul l-a întrebat: „De ce neam eşti, Prove?" Iar Prov a răspuns: „Tatăl meu era din Tracia şi eu m-am născut în Perga Pamfiliei şi sunt creştin". Maxim antipatul a zis: „La nimic nu-ţi foloseşte numele de creştin. Ascultă-mă pe mine, jertfeşte zeilor dacă vrei să fii cinstit de boieri şi nouă să ne fii prieten". Prov a răspuns: „Nu voiesc cinste de la stăpânitori şi nu doresc prietenia voastră, pentru că slava şi mulţimea bogăţiilor mele le-am lăsat ca să slujesc Dumnezeului Celui viu". Antipatul a zis: „Dezbrăcaţi-l, întindeţi-l jos şi bateţi-l cu vine de bou". Şi bătându-l pe Sfântul Prov, sutaşul Dimitrie i-a zis: „O, omule, vezi sângele tău curgând pe pământ, deci cruţă-te pe tine".

Prov i-a răspuns: „Trupul meu este în mijlocul vostru, dar chinurile nu mă clatină în credinţa mea". Maxim antipatul a zis: „Oare lăsa-vei deşertăciunea ta, ori vei rămâne în împietrirea ta?" Atunci Prov i-a zis: „Nu sunt deşert, ci sunt mai îmbărbătat decât voi întru Domnul". Atunci antipatul a zis către slujitori: „Întoarceţi-l şi bateţi-l şi pe pântece". Iar Prov în acea cumplită bătaie a zis: „Doamne, ajută-mi mie, robul Tău". Antipatul a spus slujitorilor săi: „Bateţi-l şi-l întrebaţi: unde este ajutorul lui?" Prov a răspuns: „Ajutorul meu îmi ajută şi-mi va ajuta, pentru că nesocotesc chinurile tale la care mă supui şi nu mă plec din cauza lor la voia ta". Maxim antipatul a zis: „Caută la trupul tău, ticălosule, pentru că pământul s-a umplut de sângele tău". Prov i-a răspuns: „Aceasta s-o ştii: atunci când trupul meu pătimeşte pentru Hristos, sufletul meu se tămăduieşte şi învie". Şi judecătorul a poruncit ca să înceteze de a-l mai bate pe sfânt şi a zis: „Legaţi-i cu fiare mâinile şi picioarele şi aruncaţi-l în temniţă şi să nu lăsaţi pe nimeni să meargă la dânsul şi să nu aibă nimeni grijă de el".

După aceasta, la porunca lui Maxim antipatul, a fost adus la judecată al treilea creştin şi, fiind întrebat ce nume are, acesta a răspuns: „Sunt creştin". Antipatul a zis: „Cei care au fost aici

înaintea ta nici un folos n-au avut de numele acesta, de aceea ţi se cade ca în alt chip să răspunzi". Iar el a răspuns: „Numele de obşte între oameni îmi este Andronic". Maxim antipatul i-a zis: „De ce neam eşti, Andronic?" Andronic a răspuns: „Sunt de neam cinstit, fiu al unuia dintre cei mai de frunte cetăţeni ai Efesului". Apoi Maxim antipatul i-a spus: „Cruţă-te pe tine şi ascultă-mă ca pe un tată, pentru că cei care au fost înaintea ta aici şi au grăit vorbe nebune, nimic bun n-au aflat, iar tu cinsteşte pe zeii care sunt mai mari şi sunt părinţii noştri". Andronic i-a zis: „Bine i-ai numit pe ei părinţi; căci voi aveţi tată pe satana şi sunteţi fii ai diavolului şi faceţi voia lui". Maxim antipatul a zis: „Tot încă mă defăimezi pe mine, tinere? Oare nu ştii că acum îţi sunt pregătite chinurile cele grozave?"

Andronic a răspuns: „Nu cumva ţi se pare, judecătorule, că eu sunt nebun ca să fiu mai prejos decât pătimitorii care au fost înaintea mea? Sunt gata la toate chinurile!" Iar sutaşul Dimitrie a zis către Andronic: „Ticălosule, ascultă porunca mai înainte de a-ţi cădea carnea de pe oase". Iar Andronic i-a răspuns: „Mai bine este să piară trupul meu, decât să faceţi cu sufletul meu ceea ce voiţi". Maxim antipatul a zis: „Ascultă de noi şi jertfeşte zeilor, mai înainte de a pieri". Andronic a răspuns: „Din tinereţile mele niciodată n-am slujit zeilor şi nici acum nu voi jertfi lor". Iar Maxim antipatul a zis: „Răniţi-i trupul". Apoi Anxie, un sutaş din altă ceată, stând acolo, a zis către Andronic: „Supune-te antipatului, căci ca un tată te sfătuiesc să faci aceasta". Andronic i-a răspuns: „Eşti bătrân şi nu ai înţelepciune dacă îmi dai un asemenea sfat ca să mă închin pietrelor şi să jertfesc diavolilor".

Iar când era bătut, antipatul i-a zis: „Au nu simţi durerile în aceste chinuri cumplite? Pentru ce nu ai milă de tine însuţi şi nu te depărtezi de la deşertăciunea ta care nu poate să te mântuiască pe tine?" Andronic i-a răspuns: „Aceea ce tu numeşti deşertăciune îmi este mărturisire foarte bună, căci am toată nădejdea în Domnul, iar înţelepciunea ta cea vremelnică va pieri cu moarte veşnică". Antipatul i-a zis: „Cine te-a învăţat nebunia aceasta?" Iar Andronic a răspuns: „Cuvântul cel ce viază şi întru care viem, Domnul din ceruri este nădejdea învierii noastre". Maxim antipatul a zis: „Lasă-ţi nebunia ta până ce nu începem a te chinui cu cele mai cumplite chinuri". Andronic a răspuns: „Trupul meu este pus înaintea ta. Ai stăpânire asupra lui, fă cu el ce voieşti". Antipatul a zis: „Bateţi-l peste gură". Andronic a răspuns: „Să vadă Domnul pentru ce mă chinui ca pe un ucigaş de oameni".

Iarăşi a zis antipatul: „Pentru ce nu asculţi poruncile împărăteşti şi socoteşti întru nimic judecata mea?". Andronic a răspuns: „Pentru că nădăjduiesc spre Dumnezeu şi spre mila şi dreptatea Lui, de aceea cutez şi pătimesc toate acestea". Judecătorul a zis: „O, vrednicule de moarte! Oare au greşit împăraţii?" Andronic i-a răspuns: „În adevăr au greşit, căci, de veţi voi să înţelegeţi, veţi cunoaşte că este mare păcat şi fărădelege a aduce jertfe diavolilor". Iar judecătorul a zis către cel care îl bătea: „Întoarceţi-l şi împungeţi-l între coaste". Şi Andronic îi grăia: „Înaintea ta sunt, chinuieşte-mi trupul cum voieşti". Şi aceasta făcându-se, Andronic a zis: „S-a întărit în bătăi trupul meu". Judecătorul a răspuns: „După puţin timp nu vei mai fi". Andronic a răspuns: „Nu mă tem de îngrozirea ta. Cugetul meu este mai bun decât scornirile răutăţii tale, de aceea nu mă îngrijesc de chinuri". Iar antipatul a zis către slujitori: „Puneţi fiare pe grumazul lui, ferecaţi-i picioarele şi să faceţi de strajă lângă el".

După un timp oarecare, Numerie Maxim antipatul a venit iarăşi la judecată şi i-a supus pe creştini la întrebări. Mai întâi a silit pe Tarah, ca fiind cel mai bătrân, să jertfească idolilor, făgăduindu-i mare cinste. Iar după ce Tarah, nu numai că nu s-a supus, ci chiar răspundea cu asprime judecătorului, atunci judecătorul a poruncit ca să-i sfărâme gura cu pietre şi să-i zdrobească dinţii. Apoi a zis către slujitori: „Aduceţi foc şi întindeţi-i mâinile şi puneţi foc pe dânsele". Tarah a zis: „Nu mă tem de focul tău vremelnic, ci mă tem ca nu cumva, învoindu-mă cu păgânătatea ta, să cad în focul cel nestins". Şi când au pus foc pe mâinile lui, Maxim antipatul i-a zis: „Iată, se ard cu foc mâinile tale. Pentru ce nu-ţi laşi nebunia ta şi nu jertfeşti zeilor?" Tarah a răspuns: „Cu asprimea ta vrei să mă aduci la această nebunie, încât să mă învoiesc cu dorinţa ta? Să ştii că, având ajutorul Dumnezeului meu, mă întăresc întru toate şi sunt gata la toate chinurile ce-mi pregăteşti".

După aceasta antipatul a poruncit să-l spânzure cu capul în jos şi să pună fum otrăvitor dedesubt; amestecând apoi oţet cu sare, să-l toarne în nările lui. Şi chinuind în multe chipuri pe Prov şi pe Andronic, bătându-i, arzându-i, strujindu-i cu fiare ascuţite şi presărându-le sare pe răni, dar nesporind nimic, a poruncit să-i pună în lanţuri până a doua zi.

A doua zi Maxim antipatul a zis către Dimitrie sutaşul: „Să chemi la mine pe necuraţii creştini". Sutaşul i-a răspuns: „Iată, stau

înaintea ta, stăpâne". Antipatul a zis către Tarah: „Tot nu te-ai săturat de chinuri, de bătăi şi de lanţuri? Ascultă-mă, Tarahe, lasă-ţi credinţa ta care nu-ţi foloseşte la nimic şi jertfeşte zeilor prin care toate se ţin". Tarah a răspuns: „Nu poate să fie neadevăr mai mare decât acesta, de vreme ce nu aceştia au putut să rânduiască lumea aceasta, căci lor le este gătit focul şi veşnicele munci şi nu numai lor, ci şi tuturor celor ce fac voia lor". Antipatul a zis: „Dar nu încetezi nici acum, necuratule? Nu ştii că pentru cuvintele tale fără de ruşine îndată voi lua capul tău şi aşa mai curând vei sfârşi cu chinurile?" Tarah a răspuns: „Aceasta am dorit de la început ca să se scurteze durerile mele cu moarte grabnică, iar acum lungeşte-mi chinurile ca să crească întru Domnul puterea credinţei mele". Atunci antipatul a zis: „Vor pătimi cu tine şi prietenii tăi şi vor muri după lege".

Tarah a răspuns: „Vorbeşti nebunie, făgăduindu-ne nouă moarte; pentru că numai acei care fac răutăţi mor, iar noi, cei ce nu ştim răul şi pătimim pentru Domnul nostru, aşteptăm ca de la Dânsul să luăm răsplată". Antipatul a zis: „Blestematule şi necuratule! Ce fel de răsplată aşteptaţi, când vieţuiţi întru fărădelege?" Tarah i-a răspuns: „Nu se cade ţie, necredincioasule, să ştii ce fel de răsplătire ne-a pregătit nouă Domnul în ceruri, pentru care răbdăm furia mâniei tale". Maxim a zis: „Dar grăieşti cu mine cu aşa îndrăzneală ca şi cum ai fi prietenul meu?" Iar Tarah a răspuns: „Nu sunt prietenul tău, dar, fiind întărit de Dumnezeu, am voie să grăiesc aşa şi nimeni nu poate să mă oprească". Şi Maxim a zis: „Îndrăzneala pe care o ai tu o voi dezrădăcina din tine, necuratule!" Tarah a răspuns: „Nimeni nu poate să ia această putere de la mine, nici tu, nici împăraţii tăi, nici tatăl vostru satana".

Maxim antipatul a zis: „Legaţi-l, de vreme ce este nebun". Tarah a răspuns: „De aş fi fost nebun, m-aş fi învoit cu păgânătatea ta". Antipatul, legând pe sfânt, i-a zis: „Jertfeşte zeilor mai înainte, până ce nu te voi chinui după faptele tale". Tarah a răspuns: „Fă ceea ce voieşti, necuratule!" Şi Maxim a zis: „Să nu socoteşti că te voi pierde deodată, ci neîncetat te voi chinui până te voi ucide, iar rămăşiţele trupului tău le voi da spre hrană fiarelor". Atunci Tarah i-a spus: „Nu făgădui cu cuvintele, ci cu lucrul. Fă degrabă ceea ce voieşti să faci". Iar Maxim i-a zis: „Socoteşti că după moartea ta nişte femei oarecare vor îngropa cu arome trupul tău?" Şi în continuare a spus: „De aceea am să am grijă ca să pierd cu

desăvârşire trupul tău". Şi Tarah a răspuns: „Şi acum şi după moarte fă ce vrei cu trupul meu". Maxim i-a zis din nou: „Jertfeşte mai întâi zeilor". Iar Tarah i-a răspuns: „Nelegiuitule, ţi-am spus de atâtea ori că nu voi jertfi zeilor". Atunci Maxim judecătorul a spus către slujitori: „Sfărâmaţi-i faţa şi gura". Şi făcându-se acestea, Tarah a grăit: „Faţa mea ai pierdut-o, iar sufletul mi l-ai înviat".

Judecătorul a zis: „Ticălosule, încetează cu vorbele tale cele deşarte şi jertfeşte zeilor, ca să te poţi izbăvi de chinurile acestea". Tarah a răspuns: „Mă socoteşti că sunt nebun şi că, nădăjduind spre Domnul, nu voi putea petrece în cer? Tu vieţuieşti cu trupul o vreme, iar sufletul tău în veci ţi-l vei pierde". Atunci antipatul a zis către slujitori: „Înroşiţi o ţeapă de fier şi puneţi-o în fălcile lui". Răbdând şi aceasta, Tarah a zis: „Şi mai mari decât aceste chinuri de îmi vei face, nu vei îndupleca pe robul lui Dumnezeu să jertfească idolilor".

Apoi judecătorul a poruncit ca, aducând un brici, să-i fie tăiate urechile şi să-i fie jupuită pielea de pe cap şi să-i pună cărbuni aprinşi pe cap. Iar Tarah grăia: „Chiar de vei porunci să-mi jupoaie tot trupul, nu mă voi depărta de la Dumnezeul meu Care mă întăreşte ca să sufăr armele războiului tău". Făcându-se toate acestea, antipatul a zis: „Ardeţi în foc alte ţepuşe şi le puneţi la subţiorile lui". Şi Tarah, răbdând şi aceasta, grăia: „Să caute Domnul din ceruri şi să te judece pe tine". Şi antipatul l-a întrebat: „Pe care domn chemi, blestematule?" Iar Tarah a răspuns: „Chem pe Domnul pe care tu nu-L ştii, pe Cel ce va răsplăti fiecăruia după faptele lui". Iar antipatul a poruncit ca să fie pus sub strajă şi să fie adus altul la cercetare. Dimitrie sutaşul a zis: „Iată, stăpâne, înaintea ta stă Prov". Şi antipatul a grăit: „Te sfătuiesc pe tine, Prove, să iei seama să nu cazi în chinuri ca cel de mai înaintea ta, care a stat în a lui încăpăţânare şi s-a căit de aceasta; deci jertfeşte acum zeilor ca să fii cinstit şi de noi şi de zei!"

A răspuns Prov: „Gândul nostru este unul: cu o inimă slujim lui Dumnezeu, iar tu nu nădăjdui să auzi altceva de la noi, căci destule ai auzit şi ai văzut şi ştii că nu poţi să ne întorci pe noi de la Dumnezeu. Iată, înaintea ta stau astăzi, neînspăimântându-mă de cele cu care mă îngrozeşti. Deci ce aştepţi mai mult?" Antipatul a zis: „V-aţi sfătuit întru răutatea voastră să vă lepădaţi de zei". Apoi a poruncit ca să-l lege şi să-l spânzure cu capul în jos, zicându-i: „Cruţă-ţi trupul mai înainte de a te chinui, pentru că vezi ce fel de

chinuri sunt pregătite pentru tine". Prov i-a răspuns: „Fă ce vrei, căci toate chinurile gătite pentru mine vor fi spre mângâierea sufletului meu". Iar antipatul a zis către slujitori: „Ardeţi ţepile şi frigeţi-i coapsele lui ca să nu mai vorbească ca un nebun". Iar Prov a grăit: „Pe cât de nebun mă socoteşti că sunt, pe atât de înţelept sunt în Legea Dumnezeului meu". Antipatul iarăşi a zis către slujitori: „Ţepile cele arse în foc să le înfigeţi în spatele lui". Iar Prov, răbdând, a grăit: „Să vadă Domnul din ceruri smerenia şi răbdarea mea".

După aceasta, judecătorul a poruncit să aducă zeilor jertfă de carne şi vin, şi a zis: „Turnaţi-i pe gât vinul, iar carnea să i-o băgaţi cu de-a sila în gura lui". Şi când slujitorii făceau aceasta, Prov a zis: „Să caute Domnul dintru înălţimea scaunului Său şi să vadă sila aceasta şi să te judece pentru fapta ta". Judecătorul a zis: „Multe ai răbdat, ticălosule, şi iată, acum ai primit jertfă". A răspuns Prov: „N-ai făcut un lucru mare că m-ai silit. Domnul cunoaşte voia mea". Iar Maxim judecătorul a zis: „Ai mâncat şi ai băut din cele jertfite zeilor". Şi Prov a răspuns: „Ştie Domnul şi vede silnicia pe care o rabd". Şi judecătorul a poruncit slugilor sale: „Împungeţi-i pulpele cu ţepuşe înroşite în foc". Iar Prov i-a zis: „Nici focul, nici chinurile, nici tatăl tău, satana, nu vor putea să-l înduplece pe robul lui Dumnezeu de la mărturisirea lui". Antipatul a zis: „Înroşiţi în foc piroane ascuţite, ca să le bateţi în mâinile lui".

Prov a grăit: „Mulţumesc Ţie, Doamne, că ai făcut ca şi mâinile mele să pătimească pentru numele Tău". Antipatul a zis: „Pentru chinurile cele multe ţi-ai pierdut mintea". A răspuns Prov: „Stăpânirea ta cea mare nu numai că te-a înnebunit, ci te-a şi orbit, pentru că nu ştii ce faci". Antipatul a zis: „Neputinciosule cu trupul, îndrăzneşti a grăi unele ca acestea asupra mea, căci ţi-am lăsat ochii nevătămaţi?" Şi a poruncit să-i scoată ochii. Făcându-se şi aceasta, Prov a zis: „Deşi ochii trupului meu i-ai luat, însă ochii cei vii ai credinţei nu vei putea să-i iei niciodată". Antipatul a zis: „După asemenea chinuri oare mai nădăjduieşti să rămâi viu? Sau aştepţi ca să te lăsăm să mori cu pace?" Prov i-a răspuns: „Pentru aceasta mă nevoiesc, ca să săvârşesc mărturisirea cea bună şi întreagă şi să fiu ucis de tine fără de milă". Iar antipatul a zis către slujitori: „Luaţi-l, de aici, legaţi-l şi să fie păzit de străji, ca să nu vină la dânsul cineva din cunoscuţii lui şi să-l fericească pentru chinurile îndurate".

Apoi antipatul a zis: „Aduceţi-mi-l înainte pe Andronic". Sutaşul a răspuns: „Iată, stăpâne, înaintea ta stă Andronic". Antipatul a zis către Andronic: „Jertfeşte zeilor ca să fii dezlegat din legături". Şi Andronic a răspuns: „Să nu fie aceasta niciodată, o, judecătorule, ca să fac ceva împotriva Dumnezeului meu!". Antipatul a zis: „Eşti îndrăcit, Andronic". Iar Andronic i-a răspuns: „Dacă aş fi îndrăcit, eu m-aş fi învoit cu tine, dar, mărturisind pe Domnul meu, nu sunt îndrăcit, ci tu eşti îndrăcit şi orb, căci faci lucruri diavoleşti". Antipatul a zis către slujitori: „Faceţi snopi de rogoz şi puneţi-i în ulei încins şi ardeţi-i pântecele". Şi slujitorii, îndată dezlegându-l pe Andronic şi întinzându-l la pământ, au pus o mulţime de rogoz în ulei încins şi l-au aprins pe pântecele lui. Iar Andronic grăia: „Chiar de mă vei arde cu totul, nu mă vei birui, necuratule, pentru că Domnul meu, Căruia mă închin, mă ajută". Antipatul a zis: „Înfierbântaţi ţepuşe şi puneţi-le între degetele lui".

Andronic a zis: „Vrăjmaş al lui Dumnezeu şi nebunule! Eşti cu totul plin de scorniri diavoleşti. Vezi trupul meu topit de chinuri şi ţi se pare că mă tem de tine. Nu mă tem, căci am lângă mine pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu". Antipatul a zis: „Nelegiuitule, nu ştii pe cine chemi. Căci acest om a fost chinuit de Pilat, iar muncile suferite de El au fost scrise". Atunci Andronic a spus: „Să amuţeşti, necuratule, căci nu ţi se cade ţie să grăieşti rău de Dânsul". Iar antipatul a răspuns: „Ce folos îţi este ţie că nădăjduieşti spre Omul Acela pe care îl numeşti Hristos?" Andronic i-a răspuns: „Cu adevărat am folos şi mare răsplătire şi pentru El rabd toate acestea". Atunci antipatul a zis către slujitori: „Deschideţi-i gura şi puneţi-i în ea carne jertfită zeilor şi turnaţi vin". Şi făcându-se acestea, Andronic a zis: „Doamne, Doamne, vezi nevoia ce rabd". Antipatul i-a zis: „Până când vei pătimi în chinuri? Căci, iată, acum ai gustat jertfele zeilor noştri". Iar Andronic i-a răspuns: „Să piară toţi cei ce se închină idolilor celor ciopliţi, şi tu şi împăraţii tăi!" Antipatul i-a răspuns: „O, nebunule, batjocoreşti pe împăraţii care au adus pace pentru mulţi ani?" Iar Andronic a răspuns: „Eu am blestemat pe pierzătorii şi băutorii de sânge, pe cei ce strică pacea, pe care Domnul cu braţul Său cel tare îi va tulbura şi-i va pierde". Iar antipatul a zis către slujitori: „Puneţi un fier în gura lui şi sfărmaţi-i dinţii, apoi să-i tăiaţi limba lui cea hulitoare şi la urmă să i-o ardeţi cu foc, ca să se înveţe a nu mai huli pe împăraţi".

Şi slujitorii au făcut toate cele poruncite de judecător şi după aceasta l-au pus pe Andronic sub strajă.

Până aici sunt pătimirile sfinţilor, cele scrise de notarii judecătorilor, care au scris chiar în vremea când sfinţii erau judecaţi şi chinuiţi. Iar celelalte pătimiri, precum şi moartea sfinţilor au fost scrise de trei bărbaţi dreptcredincioşi: Macarie, Felix şi Verie, care au fost de faţă la sfârşitul sfinţilor mucenici şi au scris o carte pentru cei credincioşi, povestind cele ce urmează:

„Numerie Maxim, antipatul Ciliciei, chemând pe Terentian, jertfitorul Ciliciei, i-a poruncit ca a doua zi să fie pregătită priveliştea în care urma ca mucenicii să fie daţi spre mâncare fiarelor. Şi a doua zi de dimineaţă bărbaţii şi femeile au ieşit să vadă acea privelişte care avea loc cam la o mie de paşi departe de cetate. Când s-a terminat pregătirea, Maxim antipatul a mers să vadă, iar noi stăteam la un loc ascuns şi priveam cu frică. Mai întâi a dat pe alţi osândiţi, care erau o mulţime, să fie mâncaţi de fiare. Apoi Maxim a poruncit ostaşilor ca să-i aducă pe creştinii mucenici, Tarah, Prov şi Andronic. Iar ostaşii i-au silit pe oameni să-i aducă pe mucenici, pentru că aceştia nu puteau să umble din pricina rănilor celor multe. Iar noi, când i-am văzut pe ei mergând la acel cumplit chin, întorcându-ne feţele, am plâns. Apoi i-au aruncat pe sfinţi în mijlocul fiarelor şi, văzând asemenea privelişte, a intrat spaima în toţi şi au început a protesta împotriva lui Maxim care a judecat astfel. Şi mulţi au plecat de la priveliştea aceea vorbind rău de Maxim şi de cruzimea lui cea de fiară. Maxim, văzând acest lucru, a poruncit ostaşilor să-i însemneze pe cei ce vorbeau rău despre el, ca mai pe urmă să cerceteze pricinile.

Apoi a poruncit ca să fie slobozite fiarele asupra mucenicilor şi, pentru că ele nu s-au atins de dânşii, a poruncit să fie bătuţi toţi cei ce au rânduit priveliştea aceea, poruncindu-le ca să sloboadă alte fiare mai cumplite asupra mucenicilor. Şi a fost slobozit un urs, care în acea zi a ucis trei oameni. Şi când s-a apropiat de Andronic, ursul a început să-i lingă rănile. Iar Andronic îl întărâta pe urs ca să-l sfâşie, dar ursul se arăta blând. Atunci antipatul a poruncit purtătorilor de suliţă să-l ucidă pe urs. Iar Terentian, temându-se de Maxim antipatul, se sârguia să dea drumul asupra mucenicilor unei leoaice care era trimisă din Antiohia de Irod. Şi dând drumul la leoaică, priveliştea a înfricoşat pe cei adunaţi acolo, pentru că leoaica, fugind încoace şi încolo, voia să scape. Dar, venind la mucenici, şi-a plecat genunchii şi s-a culcat înaintea lui Tarah, iar el, alungând-o cu mâna, o întărâta ca să-l mănânce, dar leoaica stătea lângă Tarah de parcă era o oaie blândă. Şi s-a făcut zgomot mare atunci pentru acea minune. Şi Maxim antipatul,

încruntându-se şi mâniindu-se cumplit, a poruncit slujitorilor săi s-o întărâte pe leoaică. Şi leoaica, răcnind tare, s-a dus la uşă şi a început să roadă uşa cu dinţii. Şi poporul, temându-se, a început a striga: «Deschideţi uşa, că leoaica o va sfărâma». Maxim, mâniindu-se, a chemat pe Terentian şi i-a poruncit să-i ucidă pe sfinţii mucenici şi el i-a împuns cu săbiile şi a tăiat în bucăţi pe Tarah, Prov şi Andronic.

Aşa s-au sfârşit aceşti sfinţi mucenici. Şi Maxim, plecând de acolo, a lăsat ostaşi să străjuiască trupurile mucenicilor, poruncind ca trupurile lor să fie amestecate cu trupurile necuraţilor, ca să nu fie recunoscute şi furate de creştini. Iar noi, văzând acestea, ne-am rugat Domnului ca să ne dea îndemânare să putem lua în taină trupurile lor. După aceasta, apropiindu-ne, am văzut pe străjeri cinând şi stând împrejurul focului aprins pentru straja nopţii şi, plecând genunchii, am rugat pe Domnul nostru Iisus Hristos să împlinească dorinţa noastră şi să ne trimită ajutor din cer pentru a putea lua trupurile sfinţilor mucenici. Şi îndată s-a cutremurat pământul de tunete şi fulgere şi de ploaie cu furtună. Noi iarăşi ne-am rugat şi, apropiindu-ne de trupuri, am găsit focul stins şi nu mai era acolo nici un ostaş, pentru că toţi fugiseră din pricina furtunii. Şi am ridicat mâinile spre cer şi l-am rugat pe Domnul să ne arate cu un semn care sunt moaştele sfinţilor mucenici, şi să le putem găsi pe cele adevărate în mulţimea de trupuri.

Noaptea era foarte întunecoasă şi, deodată, trei lumini ca nişte stele s-au arătat deasupra moaştelor sfinţilor, şi, luându-le în taină, ne-am dus, călăuziţi de luminile cele cereşti care mergeau înaintea noastră şi cărora noi le-am urmat; am trecut de cealaltă parte a muntelui şi după aceea luminile cele cereşti nu s-au mai văzut. Găsind acolo o peşteră săpată în piatră, am pus trupurile sfinţilor acolo şi am întărit intrarea ca să nu fie aflată de cei necredincioşi. După aceasta am mers în cetate ca să aflăm ce se întâmplă şi i-am găsit pe străjeri ucişi de Maxim. Iar noi am mulţumit Domnului nostru Iisus Hristos care vieţuieşte în vecii vecilor.

Noi, Macarie, Felix şi Verie, voim ca cealaltă vreme a vieţii noastre s-o petrecem cu dânşii, ca în acelaşi loc să fie îngropate trupurile noastre, iar sufletele noastre să se învrednicească a se sătura în cer de viaţa cea veşnică, împreună cu sfinţii pătimitori. Iar pe cei ce îi trimitem la voi cu această scrisoare, să-i primiţi întru frica Domnului nostru Iisus Hristos. Şi ne rugăm vouă să ne pomeniţi şi pe noi, ca să fie cu voi darul lui Dumnezeu. Amin".

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG

Fapta bună este un lucru călduros şi foarte îndemânatic spre a aprinde întru om flacăra dragostei după Dumnezeu şi a face pe suflet tot de foc, a sui mintea de la pământ în cer, şi a arăta pe om cu totul dumnezeiesc, şi dumnezeu după dar. Deci fiindcă Cuviosul Părintele nostru Simeon Noul Teolog a iubit-o din inimă pe dânsa şi a ajuns la mari măsuri ale faptei bune, cu cuviinţă este să povestesc darurile lui, câte, adică, a avut din fire, din patrie, din neam şi din creşterea sa, şi câte a câştigat cu ostenelile sale şi cu multe sudori.

Deci sfântul acesta a răsărit ca un pom bine înverzit în pământul paflagonilor şi patrie a avut un loc ce se numea Galati, iar părinţi de bun neam şi bogaţi, care se numeau, tatăl său, adică, Vasile, iar maică-sa, Teofano. Şi fiind mic cuviosul, s-a trimis de părinţii săi la Constantinopol către rudeniile sale, care erau atunci slăviţi în palatele împărăteşti, care l-au primit cu bucurie şi l-au dus la dascăl ca să înveţe învăţăturile copiilor. Şi fiindcă era din început înţelept, ura fiecare neorânduială a copiilor şi se silea, pe cât putea, la învăţături, şi sporea întru dânsele. Drept aceea, în puţină vreme s-a făcut şi ales bun scriitor, precum arată cărţile pe care le-a scris.

Şi învăţând numai învăţăturile ce se zic gramatice, n-a voit să înveţe şi cele filosofice, fiindcă se vătăma la obiceiuri din petrecerea celor împreună cu dânsul ucenici. Deci unchiul său, fratele tatălui său, văzându-l că îi covârşea pe toţi ceilalţi tineri, a socotit să-l împrietenească cu împăraţii de atunci, adică cu Vasile şi Constantin Porfirogeneţii şi fraţii, fiindcă avea îndrăzneală mare la aceştia. Iar el nu primea, ca să nu se păgubească de Dumnezeu câştigând cele stricăcioase. Însă cu sila s-a supus şi s-a făcut spataro-cuvicularie şi unul din curtenii împărăţiei, şi aceasta iarăşi cu iconomie, răscumpărând vremea.

Iar după ce unchiul său a plătit datoria cea de obşte cu moarte năprasnică, aflând vreme cu prilej, Simeon a fugit din lume şi de cele din lume şi s-a dus la Mănăstirea Studion, căutând pe duhovnicescul său părinte şi dascăl, şi marele întru fapta bună, pe Simeon ce se numea Evlavisul. Şi aflându-l, l-a rugat să-l primească şi să-l facă monah. Acela însă, ca un iscusit şi înţelept, l-a sfătuit să aibă îngăduială până va ajunge la o vârstă mai mare, fiindcă atunci era ca de paisprezece ani. Iar tânărul, ascultând, s-a întors la casa

unchiului său şi, lângă celelalte bunătăţi, se silea şi cu rugăciune şi citire.

Şi luând de la duhovnicescul său părinte cartea Sfântului Marcu Postnicul şi deschizând-o, a aflat îndată acest cuvânt: „Dacă cauţi folos, îngrijeşte-ţi conştiinţa ta; şi câte îţi zice ţie, fă". Şi citind, i s-a părut ca şi când l-ar auzit din gura lui Dumnezeu şi a început a-şi îngriji conştiinţa sa, care fiindcă este dată de la Dumnezeu oamenilor, îl sfătuia de-a pururea cele de suflet mai folositoare. Şi din pricina aceasta se îndeletnicea la rugăciune şi citirea dumnezeieştilor Scripturi, până la miezul nopţii, hrănindu-se cu singure cele de nevoie ale trupului, adică cu pâine şi cu apă, după urmarea pustnicilor celor vechi. Pentru aceasta după puţină vreme, darul Preasfântului Duh aflând sufletul lui curat de lucrurile cele lumeşti, l-a răpit de pe pământ şi l-a suit la descoperirile Domnului. Căci într-o noapte, rugând-se, a văzut lumină strălucitoare care a strălucit peste dânsul de năprasnă din ceruri şi a luminat tot locul, şi s-a făcut ca ziua; de care lumină s-a luminat şi el, şi i s-a părut că era afară din casă şi că s-a răpit în aer, şi şi-a uitat de tot trupul său.

De atunci (după cum singur o spunea pe aceasta şi a şi scris-o ca pentru altul oarecare, ascunzându-se pe sine-şi, pentru smerita cugetare) s-a umplut de bucurie şi de lacrimi fierbinţi, şi minunându-se de această preaslăvită minune, ca un neobişnuit întru unele ca acestea, striga adeseori: „Doamne miluieşte-mă", nesimţindu-se pe sine-şi nimic atunci cum că striga tare, ci pe urmă, după ce şi-a venit întru sine-şi.

Şi deasupra înălţimii cerului a văzut un nor luminat fără de chip şi fără de formă, plin de slava lui Dumnezeu, întru ale căruia, de-a dreapta părţii, vedea, o, minune, cum că sta Simeon Evlavisul, stareţul lui, şi căuta neabătut în laturi la acea dumnezeiască lumină şi o ruga din tot sufletul lui. Şi aflându-se într-acest chip uimit multă vreme, nu pricepea: ori cu trupul era, ori fără de trup, după cum spunea el singur. Iar după ce acea lumină s-a adunat, puţin câte puţin, atunci a înţeles cum că era cu trupul în chilia sa şi inima lui era plină de bucurie, şi gura lui tot striga: „Doamne miluieşte-mă", şi el cu totul ud de prea dulci lacrimi. Şi de atunci a priceput că trupul lui s-a făcut subţire şi uşor, şi era într-acest chip multă vreme.

Deci după ce a văzut vederea aceasta, a rugat fierbinte pe duhovnicescul său părinte ca să-l facă călugăr. Acela, însă, ca un mai înainte văzător ce era, n-a socotit că este cu cale ca să-l facă

atunci. Ci după şase ani de la vedenia aceasta a voit să se ducă în patria lui pentru o treabă oarecare, drept aceea, s-a dus să-şi ia blagoslovenie şi ziua bună de la stareţul său. Şi acela, văzându-l, i-a zis: „Acum este, fiule, vreme îndemânatică ca să te faci călugăr". Iar el a răspuns: „Ah! Şi nu mi-ai spus mai înainte, părinte? Cu toate acestea, şi acum, iată că mă făgăduiesc că mă lepăd de lume şi de cele din lume, şi întorcându-mă din patria mea, voi aduce toate averile mele să le dau în mâinile tale şi împreună cu dânsele şi pe mine sine-mi". Şi ducându-se în patria sa în vremea când se apropiau Sfintele Păresimi, a aflat cartea Sfântului Ioan Scărarul şi a citit-o cu sârguinţă.

Şi fiindcă aproape de casa tatălui său era biserică şi aproape de poarta bisericii o chilie mică, intra într-însa şi se ruga. Şi odată, iarăşi citind cartea cea zisă, a aflat cuvânt din cuvânt acestea: „Nesimţirea este omorâre a sufletului şi moarte a minţii mai înainte de moartea trupului". Cuvântul acesta, cum l-a citit, căuta să-şi vindece patima nesimţirii sale. Drept aceea, se ruga priveghind deasupra mormintelor şi socotea cu mintea sa pe morţi, ce fel sunt, şi pe moarte şi pe Judecata ce va să fie, şi postea mult.

Iar într-o noapte, acolo unde se ruga în biserică, întru care era un sicriu plin de oase, veni o mulţime de draci şi atâta de mult sunet făcea, încât a socotit că au fărâmat porţile, şi le-au deschis, căutând ca să-l răpească pe dânsul. Drept aceea, înfricoşându-se, a ridicat mâinile la cer şi cerea dumnezeiescul ajutor. Şi dracii, văzându-l pe dânsul că stătea neclintit la rugăciune multe ceasuri, s-au biruit şi s-au dus. Iar mâinile lui atâta de mult s-au uscat din multa întindere, pe care, cu sila, de-abia le-a strâns. Şi văzând uşile încuiate, s-a minunat, şi de atunci a luat putere şi nu socotea întru nimic războiul dracilor, cunoscând neputinţa care o au.

Deci într-acest chip petrecea cuviosul şi se îndeletnicea întru rugăciune şi în citire. Şi dacă cândva îl supăra pe el lenevirea, se ducea de şedea pe morminte, el singur, şi întipărea în mintea sa pe morţi. Şi uneori, adică, plângea, iar şi alteori şi lăcrima şi folosea tot felul de meşteşugiri, ca să ridice acoperământul nesimţirii de la inima sa. Şi atât s-a întipărit în mintea sa icoana morţilor, prin dumnezeiescul dar, încât de aici vedea pe toată faţa ca pe un mort, şi toată frumuseţea şi grozăvia trupurilor. Şi de vreme ce a sosit vremea să se întoarcă la Constantinopol, atunci tatăl lui trupesc, nesuferind despărţirea lui, l-a rugat cu lacrimi şi cu multe umilicioase cuvinte ca să rămână cu dânsul până ce va muri. Iar fiul, fiindcă covârşise pe hotarele firii şi cinstea mai mult pe Tatăl

Ceresc decât pe cel pământesc, i-a răspuns: „Nu este cu putinţă, o, părinte, să mai şed în lume, nici măcar puţină vreme, pentru că nu ştim ce va naşte cea viitoare. Şi a cinsti eu altceva mai mult decât slujirea Hristosului meu, este lucru foarte de primejdie mie".

Deci se lepădă în scris de toată moştenirea părintească care i se cuvenea din averea părintească, şi luând câte i-au dat lui rudeniile sale şi câte el câştigase, alerga, ars fiind de dorul Cerescului Părinte, şi nu socotea nici tânguirile rudeniilor, nici slujba cea împărătească ce o avea. Drept aceea uneori poruncea slugilor sale să meargă înainte şi el mergea în urmă plângând; iar alteori el mergea foarte mai înainte de dânşii şi umplea dealurile şi câmpii de plânsuri şi de bocete, luând printr-însele, adică prin plânsuri, oarecare mângâiere a dorului pe care îl avea către Dumnezeu, fiindcă se umplea tot de nemăsurată bucurie şi dulceaţă.

Deci având mult dor în tot drumul şi aşa călătorind, în opt zile a ajuns la stareţul său, şi a pus înaintea picioarelor lui toate averile sale. Iar stareţul, risipindu-le pe dânsele la săraci, l-a luat pe dânsul cu sine-şi în mănăstire şi s-a gătit pentru ispitele care avea să le pătimească pentru dânsul, după cum mai înainte a cunoscut. Şi dând la mănăstire două litre de aur, pe dânsul l-a adus la egumenul Petru, şi egumenul iarăşi l-a dat pe dânsul Marelui acestuia, Simeon Evlavisul. Iar el, primindu-l de la egumenul, i-a poruncit să se iscusească la calea cea strâmtă într-o chiliuţă care era sub scară, mică ca un mormânt. Şi după aceea, i-a zis: „Vezi, fiule, dacă voieşti să te mântuieşti, ia aminte bine să nu vorbeşti cu cineva la pravilele Bisericii. Să nu te duci din chilie în chilie; să fii fără de îndrăzneală; să păzeşti mintea ta, ca să nu se rătăcească aici şi acolo, ci să socoteşti păcatele tale şi veşnica muncă". Şi voind să-i pricinuiască mai multe cununi, uneori, adică, îi poruncea să facă cele mai proaste şi mai ostenicioase slujbe, iar alteori pe cele cinstite şi uşoare, şi alteori iarăşi îl silea să mănânce şi să doarmă, sârguindu-se în tot chipul să-i taie voile lui.

Iar Simeon le făcea pe toate neclintite cu toată ascultarea. Şi cu toate că se ostenea mult, iar şi de post şi de priveghere nu se lenevea. Cinstea ca pe un sfânt locul acela unde stareţul lui se ruga, şi săruta pământul acela şi se socotea pe sine-şi că nu este vrednic să se apropie nici de hainele stareţului lui. Iar diavolul, văzând pe Simeon că s-a suit la atâta înălţime a faptei bune, scrâşnea cu dinţii săi şi se ispitea în tot chipul ca să-l ispitească. Drept aceea, a aruncat odată întru toate mădularele lui, de la cap până la picioare, o mare lenevire şi greutate şi întunecare, încât i se părea că nu va

mai putea nici să stea drept, nici să-şi deschidă gura sa întru rugăciune, nici să-şi înalţe mintea sa către Dumnezeu şi nici să asculte pravila. Cu toate acestea, Simeon i-a stat împotrivă cu răbdare, încât nu se clintea nicidecum din locul unde stătea la slujba bisericii, şi cu rugăciunea, încât nu înceta nicidecum, până ce n-a mai putut suferi vrăjmaşul şi a fugit biruit într-acest chip.

Într-o noapte, acolo unde stătea la Utrenie sfântul, i s-a părut că greutatea aceea se suia de la picioarele lui, şi suindu-se, se strângea, până ce s-a risipit ca un nor în văzduh. Şi atunci a priceput pe sine-şi că a rămas uşor şi subţire ca un duh. Şi de atunci mai mult s-a împuternicit de la Dumnezeu şi nu şedea nicidecum la toată slujba; după aceasta, s-au dus la dânsul acolo unde dormea alţi draci, ai temerii, şi uneori i se arătau ca nişte arapi, iar alteori că îi suflau în faţa lui ca nişte cărbuni aprinşi; îi clătinau chilia şi făceau strigări şi zgomote şi altele multe ca acestea. Iar sfântul îndată se scula la rugăciune şi cu aceasta îi gonea. După aceea au început să-l lupte cu războiul cel mai mare, adică al curviei, şi îi arătau în somn lui multe feluri de urâte năluciri, dar Simeon, cu darul pe care l-a luat de la Dumnezeu asupra dracilor, mai mult le dădea război. Şi de vreme ce dracii s-au biruit într-acest chip, au pornit spre zavistie asupra sfântului pe cei mai lenevoşi din monahi şi pe însuşi egumenul Petru. Iar sfântul, având coiful darului Sfântului Duh, fugea de toţi, neurându-i şi numai către stareţul său năzuia, mărturisindu-i lui gândurile sale şi stătea ca un stâlp de foc întru slujbele Bisericii neräspândit şi izbucnea izvoare de lacrimi din ochii lui.

Deci neputând să-l vadă într-o petrecere îmbunătăţită ca aceasta egumenul şi ceilalţi, nu numai călugării mănăstirii, ci şi mirenii cei din afară, au căutat să-l împiedice de la o viaţă bună ca aceasta, cât şi însuşi tatăl lui cel trupesc (căci şi pe dânsul îl porniseră dracii asupra lui). Şi mirenii se sârguiau să-l întoarcă în lume, iar monahii se sârguiau ori să-l răcească de evlavia care o avea către stareţul său, ori să-l răzvrătească din aşezarea lui cea duhovnicească, ori să-l gonească din mănăstire.

Pentru aceea şi meşteşugeau ei toate felurile de chipuri, şi uneori îl momeau, alteori îl înfricoşau, alteori îl lăudau, alteori îl prihăneau. Îi făgăduiau să-i dea slujbele cele mai bune şi chilii, alteori iarăşi îl goneau şi îl urau. Şi toate acestea şi mai multe îi făceau ca să-l silească pe dânsul să lase fapta cea bună şi să se lepede de stareţul său. Ci sfântul stătea întărit, defăimând şi laudele şi prihănirile şi cinstele şi necinstele. Mai ales că îl avea şi pe

stareţul lui, care îl sfătuia să rabde bărbăteşte şi să se nevoiască mai mult decât la toate altele, ca să facă pe sufletul lui fără de răutate, prost şi smerit. Căci într-un suflet ca acesta locuieşte darul Sfântului Duh. Iar Simeon, având dorire multă ca să ia darul Sfântului Duh, a căzut la picioarele lui şi-l ruga fierbinte ca să se învrednicească a lua darul acesta, prin rugăciunile stareţului lui. Şi stareţului i s-a făcut milă de dânsul şi i-a zis: „Scoală, fiule, că nădăjduiesc la iubirea de oameni a lui Dumnezeu că îţi va dărui ţie dumnezeiescul Său dar, îndoit mai mult decât mie". Şi sărutându-l, l-a slobozit pe dânsul în pace. Şi era atunci al treilea ceas din noapte. Şi îndată ce s-a pogorât în chilia lui, l-a înconjurat de jur împrejur ca un fulger lumina dumnezeiască şi l-a umplut de bucurie negrăită, care i-a pricinuit lui mai mult dorul cel către Dumnezeu.

Drept aceea, mulţumind lui Dumnezeu, a văzut iarăşi nor luminos care l-a acoperit pe dânsul tot, care îi subţia de tot grosimea înţelegerii celei trupeşti şi i-a dăruit lui lângă altele şi cuvânt de înţelepciune şi de cunoştinţă, pentru care se minunau toţi şi ziceau: „De unde s-a aflat întru dânsul atâta înţelepciune şi cunoştinţă?" Încă şi de multa lui smerenie şi de umilinţa necurmată se spăimântau fiindcă îi covârşea pe toţi ceilalţi, şi era tuturor dascăl. Iar egumenul, îndemnat fiind de cei ce zavistuiau pe sfântul, l-a chemat şi uneori adică cu făgăduinţe, alteori cu înfricoşări, s-a silit să-l despartă de stareţul lui, şi să-l ia el lângă sine-şi. Şi de vreme ce Simeon nu s-a plecat, l-a izgonit din mănăstire.

Deci luând stareţul lui pe Simeon, l-a dus la numitul acela Antonie, egumenul Mănăstirii Sfântului Mamant. Dar nici acolo diavolul nu s-a liniştit, ci a pornit pe tatăl lui cel trupesc şi pe alţii ca să se silească să-l facă pe dânsul să nu se lepede de lume şi de cele din lume. Iar marele la suflet, pătimitorul lui Hristos, petrecea întărit întru hotărârea sa, de tot arzându-se de dorul lui Dumnezeu. Pentru aceasta, şi scrie către tatăl său cel trupesc acelea care se cădea tatăl să le scrie către dânsul. Dar de vreme ce stareţul lui, duhovnicescul păstor, cerceta mai adeseori pe ucenicul său şi îl vedea tot aprins de dumnezeiescul dor, şi arzându-se de pofta sfântului chip, l-a făcut călugăr. Şi de atunci Simeon a lucrat lucrurile cele mai desăvârşite ale faptei bune şi s-a dat totului tot la singură liniştea şi citirea şi rugăciunea şi se cumineca în fiecare zi cu Dumnezeieştile Taine, şi apoi mânca toată săptămâna verdeţuri şi seminţe, iar la praznice şi Duminica mânca împreună cu ceilalţi fraţi. Şi dormea foarte puţin, pe pământ, pe o rogojină şi pe o piele de oaie. Şi Duminicile şi în praznice priveghea de seara până

dimineaţă şi nici atunci iarăşi nu dormea, după cum făcea Marele Arsenie, ci îndată ce răsărea soarele stătea iarăşi la rugăciune. Nu grăia deşertăciuni nicidecum, era totului tot luător aminte întru sine-şi şi toată ziua încuiat în chilia lui. Şi când ieşea la şederea cea din afară, se vedea ca şi cum ar fi fost spălat de lacrimi şi ca o văpaie de foc din pricina rugăciunii. Citea Vieţile Sfinţilor şi după citire făcea lucrul de mâini buna scrisoare.. Când lovea în toacă, îndată se ducea la biserică şi asculta cu luare aminte slujba.

Şi după ce se începea Dumnezeiasca Liturghie, după Evanghelie intra într-un paraclis al bisericii şi închizând uşa, asculta pe preotul cu lacrimi. Şi când ridica preotul Sfânta Pâine, ieşea şi se împărtăşea, şi după săvârşirea Dumnezeieştii Liturghii se ducea în chilia lui şi mânca hrana cea obişnuită. Priveghea până la miezul nopţii şi dormea puţin, şi iarăşi se scula şi se ruga împreună cu ceilalţi fraţi. Întru Sfântul şi Marele Post petrecea toată săptămâna nemâncat, iar sâmbătă şi Duminică mânca la masă ce mâncau şi ceilalţi fraţi. Şi pe coaste nu dormea niciodată, ci plecându-şi capul pe mâna sa, lua puţin mincinos somn, ca un ceas.

Unele ca acestea erau cele întâi şi cele din mijloc nevoinţele lui Simeon. Şi după doi ani a ajuns la desăvârşire şi cunoştea pricinile şi cuvintele zidirilor lui Dumnezeu şi s-a împuternicit de la darul Preasfântului Duh şi grăia cuvinte bune în mijlocul bisericii lui Hristos. Iar duhovnicescul lui părinte, văzând că a ajuns întru bărbat desăvârşit, a socotit cu înţelepciune să-l hirotonească preot, ca să-l pună ca pe o făclie pe sfeşnicul Bisericii, să lumineze pe toţi. Şi după socoteala aceasta, a trecut puţin şi a murit egumenul mănăstirii. Şi deci cu hotărârea lui Nicolae Hrisoverghie Patriarhul şi a călugărilor mănăstirii, l-a hirotonit pe Simeon preot şi l-a făcut egumen monahilor din Mănăstirea Sfântului Mamant, însă nu fără de plângere şi fără de lăudata mai întâi împotrivă stare. Pentru că se cucernicea foarte de vrednicia preoţiei şi se temea de greutatea egumeniei. Iar în vremea când arhiereul zicea rugăciunea deasupra capului lui şi el era îngenunchiat, a văzut pe Duhul Sfânt că S-a pogorât ca o lumină proastă şi neînchipuită şi a acoperit pe sfinţitul lui cap. Pe care lumină o vedea totdeauna întru toţi cei patruzeci şi opt de ani ai preoţiei lui, că se pogora când liturghisea, după cum spunea însuşi el, povestind-o pe aceasta ca şi cum pentru altul oarecare, ascunzându-se pe sine, pentru smerita cugetare şi întorcându-se despre slava oamenilor.

Pentru aceasta, şi de multe ori fiind întrebat de oarecare „Cum se cuvine să fie preotul?", răspundea cu lacrimi şi zicea:

„Vai de mine, fraţii mei, ce mai întrebaţi pentru aceasta? Lucrul acesta este înfricoşat şi aceluia care va gândi să-l gândească. Eu nu sunt vrednic să fiu preot, însă ştiu foarte bine ce fel se cuvine să fie preotul. El întâi trebuie să fie curat, şi la trup, şi cu sufletul – mai mult, neîmpărtăşit de tot păcatul, smerit la obiceiul cel din afară şi zdrobit la cel din lăuntru. Când lucrează cele sfinte este dator să vadă cu mintea pe Dumnezeu şi cu ochii pe darurile cele înainte puse. Să aibă cu cunoştinţă întru inima lui pe Însuşi Hristos, care este acolo nevăzut, ca să poată cu îndrăzneală a vorbi cu Dumnezeu Tatăl, ca un prieten cu prietenul său, şi să zică fără de osândă *Tatăl nostru*".

Acestea le zicea către dânşii sfântul cu multe lacrimi, şi îi ruga să nu caute cu nevrednicie o taină ca aceasta, înaltă şi înfricoşată şi îngerilor, mai înainte de a veni ei întru o aşezare ca aceasta prin osteneli şi nevoinţe multe. Ci să se ostenească în fiecare zi cu sârguinţă întru lucrarea poruncilor lui Dumnezeu şi să se pocăiască în fiecare ceas, nu numai pentru lucruri şi cuvinte, ci şi pentru gândurile cele ascunse ale sufletului. Şi într-acest chip, mai ales cu duh zdrobit să aducă în fiecare zi jertfă lui Dumnezeu, şi pentru sine-şi, şi pentru cei de aproape ai săi, rugăciuni şi cereri cu lacrimi, care este tainica lucrare de cele sfinte a noastră, de care se bucură Dumnezeu, şi primind-o pe dânsa întru Jertfelnicul cel mai presus de Ceruri, nouă ne dă darul Sfântului Duh. Într-acest chip a sfătuit sfântul pe cei ce-l întrebau, şi cu acest chip liturghisea. Şi atâta lumină avea în vremea Liturghiei pe faţa sa cu chip de înger, încât nu putea cineva să caute bine la dânsa de strălucire, precum nu putea cineva să caute la soare. Şi Simeon Efeseanul, ucenicul lui, zicea că l-a văzut odată la Liturghie, cum că era îmbrăcat cu îmbrăcăminte patriarhală şi cu omofor. Iar Meletie, poslușnicul lui, zicea că vedea de multe ori pe sfântul, că-l acoperea un nor luminat când liturghisea.

Iar după ce s-a făcut egumen, văzând mănăstirea învechită şi putrezită, a înnoit-o toată din temelii, afară de biserică. Încă şi pe aceea care era zidită de Mavrichie împăratul, şi gropniţa la care se îngropau mulţi, a curăţit-o de trupurile cele moarte şi a împodobit-o cu marmuri frumoase la pardoseală, cu sfinte icoane, şi cu alte multe minunate afierosiri.

După aceea a adunat mulţime multă de monahi şi, cu cuvântul lui, şi cu pilda vieţii lui, i-a arătat bărbaţi ai doririlor Duhului şi i-a rânduit să aibă masa cea de obşte, şi mânca şi el cu dânşii, şi uneori mânca din verdeţurile cele fierte de obşte şi din seminţe,

alteori se mulţumea numai cu verdeţuri crude, şi acestea iarăşi cu măsură.

Şi făcând acestea, sfântul a luat mai mult darul umilinţei şi al lacrimilor, pe care le avea ca o mâncare şi băutură întru toată viaţa sa. Drept aceea, şi ca să facă acest lucru, avea hotărâte trei vremi ale zilei: dimineaţa, după Utrenie, în vremea Liturghiei, şi după Pavecerniţă, întru care vreme se ruga cu lacrimi. Drept aceea şi cu toate că era neînvăţat întru învăţăturile cele din afară, de sus luând cuvântul didascaliei, scria toată noaptea, uneori cuvinte teologice, alteori de învăţătură, alteori tâlcuiri ale dumnezeieştilor Scripturi. Alteori iarăşi alcătuia laude de dragoste prin stihuri, şi alteori scria epistole către ucenicii lui.

Şi a biruit desăvârşit somnul şi foamea şi setea, şi pe celelalte nevoi ale trupului. Şi lucru preaslăvit, că cu atâtea rele pătimiri ce făcea, iarăşi se arăta strălucit şi cu chip de înger, precum cei desfătaţi ce au feţele lor înflorite şi rumene şi trupul sănătos.

Dintru aceste toate s-a făcut auzit sfântul la toţi, şi creştea turma lui din zi în zi, nu însă fără de rea pătimire, ci şi cu multe ispite. Dintru care să vă povestesc una, ca să cunoaşteţi dintru dânsa pe celelalte. Într-o zi, după Utrenie, cum a început sfântul să înveţe pe monahi, după obiceiul său şi pe unii adică să-i sfătuiască, iar pe alţii să-i mustre, iar pe alţii să-i îndemne către fapta bună, de năprasnă, ca treizeci de monahi şi-au rupt rasele lor ca Anna şi Caiafa şi cu glasuri sălbatice s-au pornit asupra sfântului. Se împiedicau, însă, de dumnezeiescul dar, să se apropie şi să-şi pună mâinile asupra lui. Iar sfântul şi-a legat mâinile sale şi şi-a înălţat mintea sa la cer şi stătea nemişcat, şi zâmbind, căuta la dânşii cu faţa lină. Deci, neavând ce face, au zdrobit încuietorile porţii mănăstirii şi au alergat ca nişte nebuni cu strigăte către patriarhul Sisinie. Iar el, chemând la sine pe sfântul şi auzind de la dânsul acelea câte au făcut monahii, s-a minunat. Însă, cunoscând nebunia şi zavistia lor a hotărât, după dreptate, să-i surghiunească.

Dar păstorul cel bun şi următorul lui Hristos, mai marele Păstorilor, a căzut la picioarele patriarhului şi cerea cu lacrimi ca să-i ierte pe dânşii şi pentru aceasta nu i-a surghiunit. Cu toate acestea, nu i-a mai lăsat să intre în mănăstire, ci i-a gonit, şi s-au risipit unii într-o parte, alţii într-alta, unde fiecare a putut. Iar bunul păstor nu suferea să vadă ograda deşartă de oi, ci se scârbea foarte şi plângea nemângâiat. Şi vrând să împace iarăşi cu Dumnezeu pe oile cele risipite, a căutat locurile întru care fiecare se afla şi le trimitea lor cele de nevoia vieţii. Încă şi singur se ducea şi îi afla şi

cu cuvinte mângâietoare, muia învârtoşarea lor, cerând iertare de la dânşii, ca şi cum el i-ar fi nedreptăţit şi rugându-i pe dânşii să se întoarcă la metania lor. Drept aceea, întru puţină vreme i-a adunat pe toţi iarăşi în mănăstire. Să audă proiestoşii şi egumenii vremii de acum şi să urmeze fapta cea bună a aceluia, ca să dobândească de sus darul cel asemenea, dacă voiesc.

Într-acest fel era petrecerea cea lucrătoare a sfântului şi într-acest chip s-a făcut desăvârşit cu cuvântul teologiei şi al dumnezeieştii înţelepciuni. Dar şi turma lui într-acest fel era de minunată, încât se vedea şi se arăta ca o altă biserică a sfinţilor studiţi ori, mai bine să zic, biserică a îngerilor celor fără de trupuri, cântând şi slujind lui Dumnezeu cu sârguinţă, şi crescând totdeauna cu ucenicii, pe care îi făcea. Dintru care voiesc să povestesc fapta bună a unuia sau a doi, ca să se facă dintru aceasta fapta bună a păstorului lor mai arătată multora.

Un scopit şi grabnic scriitor a vrut ca să se lepede de lume şi să se facă călugăr. Şi auzind vestea sfântului, s-a dus la dânsul. Iar Fericitul Simeon, cercându-l pe dânsul şi văzându-i sârguinţa cea mare care avea, l-a primit în mănăstire şi l-a rânduit să se afle întru supunere şi slujbă până se va cerca de rabdă fiecare osteneală şi ticăloşie. Şi iarăşi, după ce în puţină vreme l-a aflat iscusit întru toate, l-a făcut călugăr şi l-a numit Arsenie.

Pe Arsenie acesta văzându-l diavolul, cum că şi-a tăiat voia lui şi a intrat întru nevoinţe duhovniceşti, a voit să-i dea război cu dragostea părinţilor lui, care din fire este o legătură foarte strânsă. Drept aceea, a pornit pe mama lui, să vină de la Marea Neagră la Constantinopol pentru dragostea fiului ei. Şi ea s-a dus şi a căzut la poarta mănăstirii, şi plângea cu fierbinţi lacrimi şi cerea ca să vadă pe fiul ei. Iar portarul, nesuferind sila femeii, a arătat cele făcute lui Arsenie care i-a răspuns întru acest chip: „Eu, frate, fiindcă odată m-am omorât lumii, mai mult nu mă voi întoarce să văd pe maica mea cea după trup, ci am pe duhovnicescul meu părinte, care m-a născut de a doua oară şi mă hrăneşte cu laptele cel netulbure al dumnezeiescului dar, ca pe un prunc mic".

Acestea, auzindu-le portarul, le-a arătat maicii lui, care a aşteptat cu plângeri multe la poarta mănăstirii trei zile, ca să vadă pe fiul ei, însă s-a întors înapoi fără de ispravă, adică fără a se birui fiul ei de fireasca dragoste a maică-si. Şi vrând sfântul să ispitească pe Arsenie, de multe ori l-a rânduit la multe slujbe grele şi proaste. El însă nu numai că se arăta cu sârguinţă întru dânsele, ci şi pe toţi fraţii îi povăţuia întru reaua pătimire. Pentru aceasta, când a venit

Sfântul Post, a rugat pe sfântul să-i dea voie să treacă toată săptămâna fără de hrană. Iar sfântul se bucura de osârdia lui; însă vrând să-i taie voia lui, nu i-a dat slobozenie, dar Arsenie cu atât mai mult l-a rugat, încât văzând şi sfântul că nu poate să-i împiedice pornirea lui, a zis către dânsul: „Arsenie, era de folos ţie să nu urmezi voii tale, dar de vreme ce s-a arătat ţie acest lucru că este bun, eu şi fără de voie îţi dau slobozenie, dar socoteşte ce fel de rod al nesupunerii tale vei culege".

Deci ceilalţi fraţi, după al nouălea ceas al miercurii întâiei săptămâni a Postului, au mâncat; iar Arsenie, urmând pe sfântul, a rămas nemâncat, dar întru privegherea aceleiaşi zile, acolo unde stătea în mijlocul fraţilor, a leşinat şi a căzut cu faţa sa pe pământ, cădere a neascultării, prea înfricoşată. Iar sfântul, a cunoscut-o mai înainte şi a poruncit unui ucenic al său să aibă gătită o cupă cu vin şi cu puţină pâine şi când Arsenie a leşinat, a poruncit sfântul să-l ridice şi să-i dea lui acele să le mănânce în mijlocul bisericii. Şi după ce a mâncat acela şi s-a sculat cu mare ruşine, zise către dânsul sfântul: „Arsenie, dacă ai fi voit să fii asemenea cu ceilalţi fraţi, nu ai fi pătimit acest lucru neasemenea; dar de vreme ce ai voit cu trufie să iei mai înainte de vreme pe cel mai mare, cu dreaptă judecată ai pierdut şi pe cel mai mic". Dintru această întâmplare s-a smerit foarte Arsenie.

Şi să povestim una sau două din care a făcut cu dânsul sfântul pentru smerenie. Având Arsenie slujba chelăriei, într-o zi a spălat grâu şi l-a întins în pridvorul bisericii, şi închizând toate uşile, a lăsat una deschisă ca să se răcorească de vânt. Iar ciorile, nu ştiu cum, au socotit şi au intrat şi mâncau grâu şi strigau. Iar Arsenie, auzind glasurile, a alergat, şi văzându-le că mănâncă grâul, s-a mâniat şi a închis uşa şi cu un lemn le-a ucis pe toate; după aceea s-a dus şi a spus sfântului, lăudându-se ca şi cum ar fi isprăvit un mare lucru. Iar sfântul s-a mâhnit pentru dobitoceasca mânie a lui Arsenie şi a poruncit unui frate să lege pe toate ciorile cele ucise cu o funie înşirate şi să le spânzure de grumajii lui Arsenie şi aşa să-l ducă împrejur şi să-l arate la toţi fraţii. Atunci Arsenie, cu mare smerenie a primit ruşinea aceasta şi vărsa râuri de lacrimi, şi se numea pe sine ucigaş. Iarăşi, altădată au venit nişte prieteni la sfântul şi fiindcă unul dintr-înşii era bolnav, a poruncit sfântul şi au fiert porumbi mici şi au pus înaintea bolnavului.

Iar Arsenie, văzându-l pe dânsul mâncând carne, s-a scârbit şi îi căuta posomorât. Atunci sfântul, pricepând în ce fel de aşezare se află Arsenie, şi vrând să arate smerenia lui celor ce erau de faţă, a

zis: „Pentru ce, Arsenie, nu iei aminte la sine-ţi numai să-ţi mănânci pâinea ta cu smerenie, ci te lupţi cu gândurile tale şi socoteşti pe fratele că mănâncă carne şi te ai pe sine-ţi mai sus? Să ştii că mai mult te întinezi din gânduri, decât din mâncare". Şi luând un porumb, l-a aruncat înaintea lui Arsenie şi l-a canonisit ca să-l mănânce. Iar el, temându-se de canon, vrând şi nevrând, a cerut iertăciune şi a început a mesteca cu lacrimi porumbul, şi după ce l-a văzut sfântul că l-a mestecat bine şi era gata să-l înghită, i-a zis: „Ajunge atâta! Scuipă-l acuma! Că precum tu ai început să mănânci, fiind lacom cu pântecele, nu poate să te sature tot stolul porumbilor". Cu un minunat chip ca acesta a săvârşit minunatul ucenic ascultarea la duhovnicescul său părinte.

Şi ca să se arate povestirea folositoare, să mai spunem şi pentru un alt ucenic al sfântului. Un iubitor de Dumnezeu şi îmbunătăţit din episcopii Apusului, a căzut fără de voie într-o ucidere, prin lucrarea diavolului, într-acest chip: şezând odată afară din chilia lui şi citind o carte a însetat. Drept aceea, a poruncit nepotului său să-i aducă apă şi vin într-un pahar, pe care l-a şi adus. Şi episcopul, luându-l, nu i-a plăcut, că era cald. Şi vrând să înfricoşeze pe copil, a luat toiagul şi s-a făcut ca şi cum voieşte să-l lovească; şi toiagul, prin lucrarea diavolului, a scăpat din mâinile lui şi a lovit pe copil în tâmplă şi îndată l-a omorât. Şi cum a văzut episcopul pe copil ucis, a căzut pe faţa sa, plângând şi tânguindu-se şi îşi cerea moartea.

Auzind oamenii locului aceluia plângerea şi tânguirea, s-au adunat, au căzut la picioarele lui, l-au mângâiat în tot chipul şi s-au făgăduit ei să rabde certările uciderii şi canonul. Episcopul însă nici nu voia să audă ce ziceau aceia. Ci a doua zi legă cu un lanţ grumazul lui, apoi porunci unei slugi a lui să-l tragă cu sila de lanţ până ce îl va duce în Roma. Şi acolo şi-a mărturisit cu tânguiri păcatul lui înaintea papei şi a tuturor arhiereilor, care văzând robirea lui cea multă, nu numai că l-au iertat, ci şi foarte l-au mângâiat. Însă el a rămas nemângâiat. Drept aceea, a poruncit iarăşi slugii sale să-l tragă şi să-l ducă la Constantinopol.

Şi acolo iarăşi şi-a mărturisit păcatul său patriarhului şi arhiereilor, şi îndată se lepădă şi de vrednicia episcopiei, şi dezlegă lanţul. Şi de vreme ce şi Ghenisie Patriciul avea prieten pe episcopul cel mai sus zis, auzind cele ce i s-au întâmplat, l-a chemat la casa lui şi îl mângâia. Şi înştiinţându-se că avea ca scop să-şi petreacă viaţa lui monahiceşte, în munţi şi în peşteri, el, ca un înţelept ce era, l-a sfătuit că ar fi fost mai bine să-şi petreacă viaţa

călugărească în viaţa de obşte şi mai ales în obştea Fericitului Simeon, întru care se păzea toată rânduiala vieţii călugăreşti. Şi s-a plecat episcopul cuvintelor lui şi s-a dus în mănăstirea sfântului. Iar sfântul l-a primit după cum i se cădea şi înştiinţându-se de cele ce i s-au întâmplat episcopului, s-a mâhnit foarte şi plângea cu multe lacrimi. Drept aceea şi episcopul, văzând milostivirea sfântului şi înţelepciunea cuvintelor lui, căzând la pământ, îl ruga să-l primească în chinovia lui. Iar sfântul, cunoscând din sârguinţa lui cea mare în ce fel vrea să stea mai pe urmă, l-a primit şi l-a făcut călugăr, şi l-a numit Ierotei.

Deci, a rămas Ierotei în mănăstire şi se nevoia cu posturi şi cu privegheri şi cu alte ticăloşii mari, şi iubea să fie ocărât şi pălmuit. Dintru care atâta umilinţă şi mulţime de lacrimi a dobândit, încât nu putea să le ţină, ziua şi noaptea. Şi avea obicei să cânte totdeauna şi să plângă. Şi unde ar fi văzut icoana lui Iisus Hristos, sau a Născătoarei de Dumnezeu, sau ale sfinţilor, sau şi chipul Crucii, trebuia să le sărute pe toate, măcar de ar fi fost mii. Drept aceea, având slujba beciului, dacă se întâmpla de era o cruce pe acoperământul unui chiup, şi când voia să descopere chiupul o săruta, şi când îl acoperea, iarăşi o săruta. Odată, i-a poruncit sfântul să umple dintr-un chiup un vas deşert. Atunci, după obiceiul lui, a sărutat crucea şi a descoperit chiupul şi a umplut vasul, şi rezemându-l de chiup, a apucat acoperământul chiupului ca să acopere şi vasul, şi din lucrarea urâtorului de bine, l-a ridicat şi s-a vărsat. Iar Ierotei, negrijindu-se nimic pentru aceasta, a sărutat crucea, şi după aceea luând vasul deşert, s-a dus la sfântul şi i-a povestit cele făcute. Iar sfântul, vrând să-l încununeze, a poruncit să fie pus Ierotei deasupra unor cofe ce erau încărcate după întâmplare pe un mular şi altul să-l tragă şi să zică „Cel ce este nebun unele ca acestea se cuvine să pătimească", pe care cuvinte şi însuşi Ierotei cu lacrimi le grăia.

Odată s-a trimis însuşi acesta către cel mai înainte zis prieten al lui, Ghenesie Patriciul, iar el l-a primit şi l-a ospătat cu bucurie, şi i-a dăruit o mahramă albă, pe care Ierotei nu a voit nicidecum să o primească. Patriciul, însă, l-a silit atât de mult, încât l-a plecat să o ia, şi luând-o, a pus-o în acoperământul capului său şi aşa ţinând-o pe dânsa în mâinile sale, s-a dus şi a dat-o sfântului. Atâta de mare dragoste şi credinţă avea acesta şi toţi ceilalţi ucenici către sfântul. A ajuns şi întru atâta dragoste a lui Dumnezeu acest Ierotei, încât, unde afla scris numele „Dumnezeu", sau „Hristos", sau „Iisus", punea asupra acestui dumnezeiesc nume ochii săi şi atât de mult plângea, încât umplea locul acela al cărţii de lacrimi.

Acest fel de minunaţi ucenici avea sfântul, dintru care era Leon preaînţeleptul, cel poreclit Xilocodon, Antonie, Ioanichie, Sotirih, Vasile, Simeon şi alţii, pentru care a povesti acum se arată lucru de prisos. Dar de vreme ce avea sfântul nişte aleşi ca aceştia ascultători, de Dumnezeiescul Duh pornit fiind, a voit să facă alt egumen, iar el să se liniştească. Deci făcând egumen pe Arsenie cel mai înainte pomenit şi învăţându-l pe dânsul înaintea tuturor fraţilor, i-a zis:

„De vreme ce, o, părinte şi frate, te-ai ales să fii egumen, se cuvine să fii mult mai jos decât toţi, după cuvântul Domnului şi să porţi ca un puternic neputinţele celor neputincioşi, şi să vindeci ca un doctor bolile fraţilor, şi să întorci ca un păstor pe oaia cea rătăcită, şi pe aceea care este sănătoasă să o grijeşti ca să sporească întru faptele bune; iar aceea care este râioasă şi nu este nădejde să se vindece, să o desparţi de turma ta, ca să nu se râieze şi celelalte oi, şi nevoieşte-te, fiule întru Domnul, să creşti turma lui Hristos şi să nu iubeşti odihnele trupului, învistierind lucrurile mănăstirii pentru desfătările tale, iar nu pentru fraţi.

Să nu ieşi adeseori din mănăstire, că ajunge să ieşi o dată pe lună pentru cele prea de nevoie trebuinţe ale mănăstirii; iar pe celelalte lasă să le facă slujitorii, ca să nu ai învăluiri, şi aşa să te îndeletniceşti a învăţa pe fraţi şi să te îngrijeşti de sufletele lor.

Să nu găteşti bucate alese pentru tine şi pentru fraţi proaste, şi tu să bei vinul cel bun, iar fraţii cel oţetit şi acru. Ci masa să fie de obşte, ori cu verdeţuri fierte şi cu seminţe, ori cu peşte Duminica şi la praznicile Stăpâneşti, fără numai când se vor întâmpla să vină careva prieteni ai tăi sau neputinţă.

Slujbele mănăstirii să le dai fraţilor celor de Dumnezeu temători şi să-i cercetezi întru toate cu de-amănuntul.

Tinerilor să le porunceşti să fie strânşi şi sfinţi, ca să nu pricinuiască vătămare celor ce îi văd. Şi pe aceia care au multă vreme întru pustnicie să-i sfătuieşti să sufere ispitele, să cugete smerit, să plângă, să se îngrijească de rugăciunea lor şi să se facă pildă bună celorlalţi.

Pe preoţi să-i înveţi cucernicia, liniştea, cugetarea dumnezeieştilor Scripturi, învăţătura canoanelor celor apostoleşti, şi a predaniilor, curăţia inimii, pe neîncetata rugăciune şi umilinţă, şi să stea la Sfântul Altar, cu multă frică, şi să se facă fraţilor dumnezeiască sare şi lumină, şi să aibă cuvântul Vieţii.

Să nu te mânii asupra fraţilor fără de pricină, căci pricinuieşte primejdie de suflet. Iar dacă vreodată urmează trebuinţă să te mânii

asupra celor fără de rânduială şi să-i pedepseşti cu toiag de învăţătură ca să-i tai de la rău, nu este şi aceasta neobişnuită Bisericii lui Hristos; că tot lucrul care se face ori ca să împiedice răul, ori pentru ca să ajutoreze binele, este lui Dumnezeu prea plăcut.

Să nu treci cu vederea nici pe cel mai mic lucru care se face spre defăimarea evangheliceştii petreceri şi a aşezării monahilor ca să te laude pe tine oamenii ca pe un blând, ci urmează lui Hristos, porneşte-te pe sine-ţi fără de patima mâniei şi păzeşte poruncile lui Dumnezeu. Şi încă să cercetezi bine toate gândurile fiecărui frate şi să le porunceşti să se cucernicească de cele dumnezeieşti.

Şi dacă vei păzi acestea, plata ta va fi multă în ceruri, şi moştenirea ta, cu Hristos. Iar voi, o, fiilor şi fraţilor şi părinţii mei, pe care v-am adunat cu puterea lui Iisus Hristos, ascultaţi-mă pe mine, nevrednicul, şi supuneţi-vă cu tot sufletul şi inima voastră egumenului vostru, care s-a ales de la darul Sfântului Duh. Şi primiţi-l pe dânsul, rogu-vă întru Hristos, ca şi pe mine, şi să nu defaime nimeni din voi tinereţea lui, nici pe neiscusita lui învăţătură, pentru că este mai înţelept cuvântul cel lucrător care are cunoştinţa dumnezeiescului dar, decât înţelepciunea cea înnebunită a oamenilor.

Să nu-i grăiască împotrivă cineva lui, ci să fiţi toţi bine supuşi, ascultători duhovnicescului vostru părinte, ca să privegheze şi el şi să se roage pentru sufletele voastre cu bucurie, şi să nu cârtească, pentru că, după cum zice dumnezeiescul Pavel: «Nu vă va folosi pe voi aceasta».

Pe gândurile care vi le seamănă dracii, să le mărturisiţi lui cu credinţă curată, căci precum şerpii în câtă vreme şed în cuiburile lor trăiesc şi prăsesc şi alţi şerpi mulţi, iar dacă ies afară şi se arată oamenilor, se ucid de dânşii, aşa şi gândurile cele rele, când se arată duhovnicilor noştri, se ucid cu sabia dumnezeiescului cuvânt şi nu nasc întru noi învoiri, cărora le urmează lucrarea celor rele. Iar dacă din lenevirea noastră gândurile cele rele ar veni întru lucru şi facem vreo greşeală ca nişte oameni, nici atunci, mă rog să nu zăbovim întru cel rău, ci să alergăm mai degrabă şi să cădem la picioarele duhovnicescului nostru părinte şi să mărturisim păcatele noastre cu lacrimi, fără de ruşine, şi cu pocăinţă fierbinte să primim canonul oricât ni l-ar da nouă – ca să ne vindecăm mai degrabă.

Să nu vă arătaţi îngreţoşaţi la câte v-ar face ori v-ar zice egumenul. Iar dacă s-ar întâmpla să facă şi el ceva afară de canoanele Părinţilor noştri, se cuvine să vă supuneţi deocamdată, şi

pe urmă, cei mai bătrâni şi mai îmbunătăţiţi să se ducă şi să-i zică deosebi, după cum hotărăşte Marele Vasile, ca să-i facă îndreptare. Şi în ziua ispitei şi a amărăciunii, suferiţi-l pentru Domnul şi să nu vă împotriviţi lui nicidecum, pentru că cel ce îi grăieşte împotrivă şi îi stă împotrivă, se împotriveşte stăpânirii lui Dumnezeu, după dumnezeiescul Pavel.

Drept aceea, la câte sunt după poruncile lui Dumnezeu şi după canoanele apostoleşti, şi după aşezăminte, aveţi datorie să-l ascultaţi întru acestea şi să vă plecaţi lui ca lui Hristos, iar la câte sunt afară de dumnezeieştile porunci şi de legile Bisericii noastre, nu numai lui nu se cuvine să vă plecaţi când v-ar porunci vouă, ci nici înger de s-ar pogorî din ceruri şi v-ar zice vouă ceva afară de acelea care le-au predanisit nouă Apostolii şi urmaşii lor, nu se cuvine să-l ascultaţi.

Deci, acestea păzindu-le, fiii mei şi fraţilor, ca pe nişte amaneturi, ca să dobândiţi Împărăţia cerurilor, cu darul lui Hristos şi să împărăţiţi împreună cu Stăpânul nostru Hristos, şi să moşteniţi cele bune ale împărăţiei lui Dumnezeu, care sunt gătite pentru cei drepţi mai înainte de întemeierea lumii.

Deci sărutaţi cu sărutare sfântă şi pe mine şi pe duhovnicescul vostru părinte, pe domnul egumen. Şi Dumnezeu, pacea care covârşeşte toată mintea, să vă dăruiască vouă pacea sa şi să vă povăţuiască la calea poruncilor Lui. Şi, păzind voi credinţa către cei după Dumnezeu părinţii voştri, să vă crească pe voi, turma Sa, întru mulţime sfântă, întru norod de moştenire lui şi întru împărătească preoţie a lui, întru Hristos Iisus. Amin".

Acestea le-a zis sfântul. Şi luându-şi de la toţi iertăciune, a intrat cu multă sârguinţă întru prăvălia doritei lui liniştiri, şi înmulţind în fiecare zi cele dinainte, s-a luminat desăvârşit cu mintea şi s-a umplut de dumnezeieştile daruri ale Duhului, şi atunci a scris cuvinte pustniceşti în capete pentru faptele bune şi pentru cele rele, şi s-a făcut râu al lui Dumnezeu, plin de apele Duhului. Deci de vreme ce sfântul s-a făcut asemenea cu Părinţii cei de demult, cu cuvântul, cu viaţa şi cu cunoştinţa, se cădea şi el să treacă prin focul ispitelor şi să se lămurească răbdarea lui ca a lui Iov. Şi începutul ispitelor a fost într-acest fel:

Simeon Evlavisul, omul acela al lui Dumnezeu, care a fost duhovnicesc părinte al sfântului acestuia, fiindcă ajunsese acum la cele mai de pe urmă bătrâneţi şi s-a iscusit patruzeci şi cinci de ani întru nevoinţele pustniceşti şi a strălucit cu daruri apostoleşti şi cu multe minuni, şi nefiind învăţat, a scris o carte întreagă, de suflet

prea folositoare. Mai pe urmă de toate, mai înainte cunoscându-şi moartea, s-a dus către Domnul. Pentru aceasta, ucenicul său, Sfântul Simeon, ştiind isprăvile lui cu dinadinsul, îl lăuda pe el cu cântări duhovniceşti şi cu laude. Şi pentru ca să îndemne pe mulţi să-l urmeze, prăznuia în fiecare an strălucit pomenirea lui şi a zugrăvit şi sfinţita lui icoană.

A auzit acestea Serghie, cel ce era atunci patriarh, şi chemând pe sfântul şi învăţându-se de la dânsul pricina, a cerut să vadă viaţa sfântului celui ce se prăznuia, şi cântările şi laudele; şi citindu-le, s-a minunat şi de viaţă şi de cântări, şi a lăudat foarte şi pe Sfântul Simeon pentru acestea toate. Drept aceea, i-a zis să-i dea şi lui de ştire când va fi pomenirea lui, ca să facă şi el cuviincioasă cinste sfântului şi să trimită făclii şi tămâie la praznicul lui, care s-a şi făcut în şaisprezece ani. Şi Dumnezeu se proslăvea întru pomenirea robului Său, şi mulţi se îndemnau spre urmarea lucrurilor lui şi a faptelor bune. Dar urâtorul de bine, diavolul, nu suferea să vadă acestea, ci cuprinzându-se de patima zavistiei, a pornit asupra lui multe feluri de ispite. Şi ascultaţi:

Oarecare Ştefan, mitropolitul Nicomidiei, înţelept întru înţelepciunea din afară şi matematician, şi putere de cuvinte având multă, lăsându-şi eparhia sa, şedea în Constantinopol, şi avea îndrăzneală multă lângă patriarh şi lângă împărat. Acesta, auzind pe mulţi lăudând cunoştinţa, înţelepciunea şi fapta bună a Sfântului Simeon şi mai ales că a alcătuit cuvinte minunate, din pizmă prihănea pe cei ce-l lăudau, şi zicea despre sfântul că este neînvăţat şi necărturar. Şi mai pe urmă de toate, suferind de zavistie, s-a pornit asupra sfântului. Însă, neavând nici o prihănire să zică asupra lui, măcar că a cercat foarte să afle ce face, a îndemnat pe o seamă de călugări, şi aceia iarăşi au îndemnat pe câţiva din mănăstirea sfântului, ca să-l prihănească pentru praznicul care îl făcea duhovnicescului lui părinte şi dascăl. Şi de o parte aceia, şi de altă parte Ştefan, au grăit asupra dreptului fărădelege întru auzurile patriarhului şi ale arhiereilor. Iar patriarhul şi arhiereii, cunoscând că de zavistie s-a pornit Ştefan, nu-i dădeau ascultare la cele ce se ziceau de dânsul. Şi până la doi ani se făcea întru oarecare chip război între adevărul sfântului şi între minciuna lui Ştefan. Dar mai pe urmă a biruit, după dumnezeiasca slobozire, răul şi minciuna şi a fost biruit bunul şi adevărul. Şi patriarhul şi arhiereii au dat slobozenie lui Ştefan (fiindcă toată ziua îi supăra) să afle vreo prihănire asupra sfântului, ca să nu se facă fără de pricină osândirea lui.

Deci iscodind Ştefan şi înştiinţându-se că stareţul sfântului, când trăia, deşi era mort ca mortul către fiecare ce voia să se apropie de dânsul, cu toate acestea, ca să fugă de lauda oamenilor, ascundea pe o omorâre ca aceasta. Pe acest grai l-a răpit ca pe o pricină de prihănire Ştefan şi zicea în sobor cum că Simeon prăznuieşte şi slăveşte, ca pe un sfânt, pe stareţul lui care era păcătos, şi zicea că se sminteşte şi că a zugrăvit şi icoana lui şi se închină ei (cu adevărat, aceasta este o prihănire asemenea cu aceea pe care o ziceau evreii asupra Domnului, că este mâncător, şi de vin băutor şi prieten vameşilor şi păcătoşilor, şi că cinstea pe Dumnezeu ca pe Tatăl Lui).

Atunci sfântul a fost chemat ca să răspundă înaintea soborului şi a fost întrebat de patriarh despre praznicul şi cinstea cea mare, pe care o făcea stareţului său, şi mai ales că prea iubitorul de Dumnezeu Ştefan a zis oarecare prihăniri asupra lui şi după aceea s-a îndemnat de tot soborul, să lase pe cea atât de mare iubire de cinste ce o face la praznicul stareţului lui, şi să o facă mai puţină, căci aşa va înceta şi Ştefan, prihănitorul lui, şi ei se vor slobozi de desele supărări ale aceluia. Către care a răspuns sfântul: „Acelea care pot să le zic pentru praznicul duhovnicescului meu părinte, mai bine le ştii, o, preasfinţite stăpâne, decât mine, robul tău. Iar prihănirile care le zice prea iubitorul de Dumnezeu Ştefan, când le va dovedi cu adeverire, voi răspunde".

Iar patriarhul i-a zis să dovedească dacă face pomenirea stareţului lui după dania Apostolilor şi a Sfinţilor Părinţi ai Bisericii noastre. Şi sfântul a început să zică aşa: „Sfinte şi sfinţite sobor! Cine nu ştie poruncile Sfinţilor Apostoli care zic: «Pe cel ce îţi grăieşte ţie cuvântul lui Dumnezeu îl vei slăvi şi îl vei pomeni pe dânsul ziua şi noaptea şi îl vei cinsti pe dânsul, ca pe cel ce s-a făcut pricinuitor de a fi bine ţie». Şi dacă Dumnezeu porunceşte să cinstim pe născătorii noştri cei trupeşti, zicând: *Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să se facă ţie bine*; şi *Cel ce grăieşte de rău pe tatăl său sau pe mama sa, cu moarte să moară*, cu cât mai mult ne va învăţa pe noi Dumnezeiasca Scriptură să cinstim pe dumnezeieştii noştri Părinţi, prin a căror mijlocire ne-am născut de a doua oară prin darul Sfântului Duh şi ne-am făcut împreună moştenitori ai făgăduinţelor lui Dumnezeu.

Iar dumnezeiescul Hrisostom, lăudând pe Sfântul Filogonie, zice: «Dacă cel ce grăieşte de rău pe tatăl său să moară, apoi arătat este că cel ce îl grăieşte de bine şi îl laudă, va dobândi viaţă; şi mai ales că laudele şi stihurile nu fac mai cinstiţi pe cei morţi, pentru că

aceia nu au trebuinţă de laude, ci ne folosesc pe noi, cei vii, căci ne îndeamnă să urmăm faptele bune ale acelora. Şi cum că este primit lui Dumnezeu acest lucru ce-l fac eu, îl mărturiseşte şi de Dumnezeu văzătorul Moise, care a scris vieţile celor vechi, precum şi pe însuşi a lui. Şi pricina este, după cum zice Dumnezeiescul Gură de Aur, ca să cunoaştem că şi aceia erau de una şi aceeaşi fire cu a noastră, şi aceia au isprăvit toată fapta bună, şi aşa să ne îndemnăm şi noi să-i urmăm. Şi în scurt să zic, acest lucru care îl fac eu este şi spre slava lui Dumnezeu şi spre folosul şi veselia norodului, după cum zice Solomon: *Lăudându-se dreptul, se vor veseli noroadele, şi de lauda dreptţilor şi de a lucrurilor celor bune*. Zice încă şi Marele Vasile, întru lauda ce face către Gordie Mucenicul: „Că istoria celor îmbunătăţiţi, se face ca o lumină celor ce voiesc să se mântuiască".

Iar Teologul Grigorie, zice: „Nu este cu cuviinţă, nici cu dreptate, să se cinstească cu istorii petrecerile necredincioşilor, iar vieţile dreptţilor şi ale binecredincioşilor să se tacă". Deci de vreme ce acestea toate şi altele mai multe le învaţă dumnezeieştii Apostoli şi Dascălii Bisericii noastre, cum se cuvine să ascultăm pe alt om ce învaţă cele potrivnice? Iar dacă ştie prihănitorul meu şi pârâşul alt oarece care s-a tăinuit de mine, să-l spună arătat". Iar Ştefan, prihănitorul, nu avea nimic din Dumnezeiasca Scriptură ca să zică împotriva acestora. Însă având pe sobor ajutător al lui, se arăta sfântul că cânta la surzi, şi aşa s-a risipit soborul.

Deci Ştefan, trăgând pe sfântul la judecăţi şase ani întregi, a îndemnat pe câţiva din mănăstirea cuviosului, următori ai Iudei, şi au luat noaptea icoana Sfântului Simeon cel ce se prăznuia, care era zugrăvită împreună cu Hristos şi cu alţi sfinţi, şi a adus-o la patriarh şi la arhierei. Iar ei, văzând-o pe dânsa, au chemat pe sfânt să dea răspuns pentru dânsa; care s-a dus şi a dat răspuns aşa: „Nu am făcut vreun lucru afară de predania Sfinţilor Apostolilor şi a Părinţilor care ne-au predanisit nouă să zugrăvim icoanele sfinţilor, fiindcă cinstea cea spre dânşii se suie la întâiul chip, adică la Hristos, Căruia i-au purtat închipuirea, precum şi El a purtat icoana noastră cea omenească. Deci, eu, închinându-mă icoanei sfântului meu părinte, printr-însul mă închin lui Hristos, fiindcă şi el este întru Hristos prin Duhul, că *În ziua aceea*, zice, *veţi cunoaşte voi, că Eu sunt întru Tatăl Meu şi voi întru Mine şi Eu întru voi*. Iar Ioan Damaschin zice: „Să zugrăvim icoanele sfinţilor şi, văzându-le pe dânsele, să ne facem şi noi însufleţite icoane ale lor, urmând faptelor bune ale lor". Acestea a zis sfântul şi închinându-se icoanei

înaintea tuturor, a sărutat-o, zicând: „Sfinte Simeoane, care te-ai făcut de un chip cu icoana lui Hristos, prin Duhul Sfânt, şi care te-ai proslăvit cu minuni, roagă-te ca să mi se dea putere, să rabd nevoinţele care le pătimesc astăzi pentru dragostea ta". Şi după ce a zis acestea, s-a întors către Ştefan şi i-a zis: „Ferice de tine, bunul meu stăpâne, pentru împotrivirea care o arăţi asupra dreptului. Însă, ce zăboveşti? Toate sunt ale tale, şi eu sunt gata să pătimesc, câte zavistia a pregătit asupra mea".

Pe care, auzindu-le Ştefan, scrâşnea cu dinţii săi de zavistie. Drept aceea, a plecat pe patriarh să radă de pe icoană numele acesta, adică „Sfântul"; şi aşa răzuind-o, a dat-o sfântului şi s-a dus. Iar după ce s-a dus sfântul, a plecat Ştefan iarăşi pe patriarh, şi a trimis oameni şi a stricat toate icoanele Sfântului Simeon, de pe oriunde ar fi fost zugrăvite, şi pe unele, adică, le despicau cu topoarele, iar pe altele le loveau în cap, în piept, în pântece, în coapse şi pe toate le făceau praf. Iar pe altele le mânjeau cu var şi cu cărbuni. Şi nu şi-a adus aminte de ceea ce zice Sfântul Ioan Damaschin, că „Cel ce se apucă să strice icoana sfântului, şi nu o cinsteşte, şi nu o sărută pe dânsa, este vrăjmaş al lui Hristos şi al sfinţilor, şi ajutător al diavolului şi al dracilor lui, şi arată cu lucrul scârba care o are, pentru că Dumnezeu şi sfinţii se cinstesc şi se slăvesc". Nici nu a socotit că într-unele din biserici se zugrăvesc vânătorii, şi dansuri, şi câini, şi maimuţe, şi şerpi, şi păsări, şi fiare, şi se socotesc că sunt veselie şi podoabă cu dânsele; iar chipurile şi icoanele oamenilor pe al căror chip l-a lăsat Dumnezeu, a poruncit să se zdrobească ca nişte idoli. Acestea văzându-le sfântul şi ceilalţi monahi şi mireni, plângeau şi se tânguiau. Drept aceea, a hotărât şi a făcut în scris o apologie, pentru toate câte este prihănit, pe care a păzit-o la a doua judecată, căci după puţină vreme, iarăşi s-a chemat la divan şi i s-a poruncit: ori să lase laudele şi praznicul sfântului, ori să se izgonească din mănăstire şi din toată cetatea Constantinopolei. Şi a dat sfântul şi apologia lui patriarhului, de care toţi s-au minunat citindu-o, şi n-au putut să o răstoarne cu mincinoase silogisme, însă pe ascuns au hotărât izgonirea sfântului.

Drept aceea, trecându-l marea ce se numeşte Propontida a Hrisopoliei, l-au scos în cetatea cea pustie care este de cealaltă parte, numită Palukiton, şi l-au lăsat fără de acoperământurile de nevoie ale vieţii în vreme de iarnă şi fără de hrană de nici o zi.

Iar sfântul nu s-a scârbit nicidecum pentru aceasta, ci, mulţumind lui Dumnezeu, înconjura muntele cel de acolo, cântând

psalmii cei ce sunt potriviţi unor lucruri ca acestea. Mai pe urmă, pogorându-se, a intrat într-o bisericuţă a Sfintei Marina, învechită, care era acolo, şi s-a odihnit puţin, şi atunci a scris către prietenul lui, Ştefan, mulţumindu-i lui pentru acestea care i le face, prin care i-a pricinuit mare bucurie şi veselie în suflet, şi cum că să mai adauge, dacă are şi altele, ca să se facă plata lui de la Dumnezeu mai multă.

Iar Ştefan, primind scrisoarea sfântului, nimic n-a răspuns în scris, căci era neputincios. Cu lucrul însă, s-a dus iarăşi la patriarh şi în taină a bârfit la urechile lui, şi l-a plecat, şi a trimis oameni şi au săpat tot locul chiliei lui şi de acoperământ au descoperit-o, şi pereţii i-au găurit, fiindcă presupusese, prea iubitorul de argint, Ştefan, cum că sfântul avea comori de aur îngropate şi pentru aceasta făcea atâta milostenie. Şi neaflând trimişii nimic dintru câte nădăjduiau, i-au luat cărţile lui şi acele puţine acoperăminte ce avea spre puţină mângâiere a trupului, şi au fugit. Care lucru, auzindu-l sfântul, cu bucurie a primit răpirea averilor lui şi a râs de o nebunie ca aceasta a vrăjmaşilor lui, şi iarăşi a scris către Ştefan, şi i-a arătat cum deasupra cununilor celor dintâi, i-a adăugat şi altele. Şi cum că nu are ce să-i răsplătească pentru facerile de bine care i le face, şi cum că să-i mai adauge lângă acestea pe acelea care îi fac mai dulci ostenelile, căci acestea au pricinuit sufletului lui bucurie şi veselie şi l-au unit mai degrabă cu iubitul lui, Dumnezeu, pentru Care pătimeşte acestea, prin lucrarea Lui.

Dar fiindcă paraclisul acela care l-a aflat sfântul era al unui dregător boier ce se numea Hristofor Fagura, acesta, înştiinţându-se de izgonirea lui, ca cel ce ucenic al lui era şi el, s-a dus şi l-a întâlnit şi, văzându-l pe dânsul lipsit de toate cele de nevoie către traiul vieţii, s-a mâhnit foarte şi a ticăloşit pe pricinuitorul ispitelor aceluia, şi s-a făgăduit că îi va trimite toate cele de trebuinţă. Iar sfântul l-a rugat, nu atât pentru hrana vieţii lui, cât pentru ca să dăruiască paraclisul acela lui Dumnezeu şi să se facă cu vremea mănăstire. Care lucru cu bucurie l-a primit boierul şi îndată i l-a dăruit şi l-a afierosit lui Dumnezeu.

Dar de vreme ce vestea sfântului a ajuns în multe locuri şi trăgea pe mulţi creştini să meargă către dânsul, câţi ştiau adevărul acelor care s-au făcut lui, îl fericeau. Iarăşi, câţi nu ştiau, se sminteau. Pe care, ca să-i tămăduiască sfântul, şi să se arate pe sine-şi nevinovat, a scris cu ziceri simple pricina izgonirii lui, pe care a trimis-o şi lui Ghenesie Patriciul şi celorlalţi boieri care erau fiii lui duhovniceşti, scriind către dânşii să o ducă şi la patriarh. Iar

boierii, întâlnind pe patriarh, i-au dat anaforaua, şi patriarhul, văzând pe boieri mulţi şi temându-se să nu se înştiinţeze şi împăratul, a poruncit să se citească scrisorile înaintea sinodului. Şi auzindu-le arhiereii, unii îl prihăneau foarte pe Ştefan, iar alţii îl lăudau pe sfânt. Dar şi patriarhul a zis: „Eu nu am luat nici un rău prepus asupra lui kir Simeon, ci mai ales citindu-i laudele cele către stareţul lui, m-am minunat de petrecerea lui şi am dat slobozenie să-l prăznuiască. Dar de vreme ce de o parte Ştefan s-a sfădit cu dânsul şi a pornit mincinoase mărturii asupra lui şi totdeauna ne supăra pe noi, iar de altă parte kir Simeon n-a voit să înceteze praznicele cele mari pe care le făcea stareţului lui, pentru această pricină l-am izgonit. Însă şi acum, dacă se va pleca cuvintelor noastre, eu primesc să-l hirotonesc arhiereu unei mari mitropolii, şi să-l am prietenul meu cel întâi". Şi îndată atunci a trimis şi au adus pe sfânt din izgonire.

Deci când a venit cuviosul, s-au adunat din toate rânduielile către patriarhul, împreună cu sfântul. Iar patriarhul, apucând înainte, a spus: „Prea cucernice kir Simeoane, ce ţi s-a părut ţie să aduci pe sine-ţi şi pe noi întru atâtea tulburări, şi să mâhneşti pe prietenii şi pe ucenicii tăi? Eu, martor îmi este mie Domnul, am avut bun prepus pentru tine, şi altele socoteam pentru tine, că aveam scop să-ţi fac o facere de bine, şi acum se vor săvârşi toate, dacă te vei pleca şi să te întorci în mănăstirea ta, şi să prăznuieşti praznicul stareţului tău, nu însă întru atâtea zile şi cu atâta iubire de cinste, ci numai cu singuri prietenii şi cu călugării tăi, până vor înceta pârâşii tăi de a te prihăni".

Iar sfântul, răspunzând, a zis: „Cât pentru tulburările şi smintelile care le ziceţi, nu sunt eu pricinuitorul, ci înţeleptul Ştefan, şi el, după Apostolul, va purta osânda tulburării. Iar pentru acelea care am pătimit ori şi voi mai pătimi, mulţumesc Dumnezeului meu, că nu le-am pătimit ca un preacurvar, ori ca oarecare om cu năravuri. Pentru aceasta mă bucur, căci m-am învrednicit şi eu, ticălosul, să mă osândesc pentru dreptate şi să mă izgonesc. Iar pentru buna voire a ta către mine, adevărul strigă singur că mă cinsteai totdeauna, şi te minunai de cucernicia care o aveam către stareţul meu. Însă acum, nu ştiu cum, zavistia diavolului a prefăcut dragostea ta. Iar acelea care te făgăduieşti asupra mea să le săvârşeşti, dacă adică sunt pentru cinstea şi slava oamenilor şi pentru altele ca acestea vremelnice, eu cu mult mai înainte toate acestea le-am defăimat. Iar dacă socoteşti vreun lucru iubit lui Dumnezeu, care foloseşte pe suflet, voi fi sârguitor să te ascult

până la moarte, dacă mă vei învăţa asemenea cu Părinţii cei vechi. Iar dacă voieşti să mă îndemni cu oarecare făgăduinţe de lucruri vremelnice, să mă lepăd de preasfântul părintele meu care m-a luminat şi acum se roagă pentru noi şi ne ajută totdeauna ca un părinte iubitor de fii întru necazurile lumii, şi te sârguieşti cu chipul acesta, să păcătuiesc eu lui Hristos, alt nu zic, fără decât cuvântul Apostolului, că *se cade a ne pleca lui Dumnezeu mai mult decât oamenilor*. Şi dacă oamenilor aş fi plăcut, al lui Hristos rob nu aş fi fost". Şi lângă acestea a zis încă şi altele multe.

Iar patriarhul, fără de nădejde auzind acestea, a zis: „O, iubitorule de Părinţi Simeon! După adevăr eşti studit, şi tu pe starea împotrivă a acelora o ai, ca pe o lăudată şi legiuită. Eu ziceam să te opresc puţin. Dar de vreme ce şi tu eşti totdeauna acelaşi, nelăsând cinstea şi evlavia către stareţul tău, locuieşte unde voieşti, şi fă-ţi voia ta, şi prăznuieşte şi veseleşte-te împreună cu prietenii tăi, ori în lăuntru, ori afară de cetate, fără de nici o împiedicare". Şi aşa l-a slobozit în pace.

Atunci, fericitul Simeon, arătându-se mucenic de bună voie, a ieşit din patriarhie şi s-a aflat cu prietenii lui, pe care Hristofor Fagura i-a luat pe toţi şi i-a ospătat. Şi, îngăduind acolo câteva zile şi folosindu-l şi pe el şi pe amândoi fraţii lui, a trecut la liniştea cea dorită lui. Iar Dumnezeu a deschis lui vistieriile boierilor şi i-au dat toţi împreună câte o sumă de bani, destulă, pe care luându-i, a început să zidească mănăstirea. Dar cine poate să povestească ostenelile care le-a tras? Că dracii nevăzut surpau zidirile, iar oamenii din acel loc scrâşneau cu dinţii lor şi îl împroşcau cu pietre, îl ocărau, îl înfricoşau, făcând tot chipul ca să-l împiedice. Ci sfântul, fiind îmbrăcat întru Hristos, stătea neclintit, până ce a isprăvit-o. Drept aceea, s-a adunat iarăşi altă turmă, şi prăznuia praznicul stareţului său cu mai multă iubire de cinste, mai până la opt zile. Iar după ce a săvârşit toate cele de trebuinţă, s-a apucat iarăşi de iubita lui linişte şi a intrat întru obişnuitele lui nevoinţe, şi a început iarăşi să scrie prin stihuri laude de dragoste. Şi lângă acestea a scris şi cuvinte răspunzătoare şi împotrivă grăitoare asupra vrăjmaşilor, cu înţelepciune şi cu putere de cuvânt.

Dar diavolul, nesuferind să le vadă pe dânsele, a ridicat pe oamenii cei de aproape locuitori asupra lui şi atâtea rele i-a îndemnat să-i facă, încât unul dintru dânşii a aruncat o piatră mare acolo unde şedea sfântul şi scria, care a sfărmat călimările şi a trecut pe aproape de tâmplele sfântului, şi de l-ar fi lovit, cu adevărat îndată l-ar fi omorât. Iar următorul lui Hristos ce face la

acestea? Strigă pe ucenicul său, şi îi arată piatra şi îi porunceşte să înceteze mânia omului cu untdelemnul facerii de bine şi cu al îndestulatei dăruiri. Deci aşa petrecând, a luat dar proorocesc, şi mai înainte cunoştea şi mai înainte grăia cele ce aveau să fie. Şi mărturisesc acelea ce a proorocit arătat preaslăvitului Ioan, întâiul notar al Drumului, care după zece ani s-au împlinit, aşa cum a zis sfântul. Asemenea şi cele ce le-a zis socrului lui Ioan Deiseon, care s-au făcut după cum mai înainte a spus sfântul. Însă acum vremea este să spunem şi oarecare din minunile pe care Dumnezeu le-a lucrat printr-însul, şi după aceea şi fericitul sfârşit care l-a luat.

Apă nu era în mănăstire, şi sufereau fraţii multe osteneli ca să aducă în spinare de departe. Iar sfântul a rugat pe Dumnezeu să-i arate în care loc poate să iasă apă, şi i l-a arătat. Dar el, fugind de slava oamenilor cât timp a trăit, nu l-a arătat nimănui. Iar înainte de a muri, a poruncit ucenicilor lui să-l ducă în curtea mănăstirii, şi ei l-au ridicat şi l-au dus. Acolo a cerut sapă şi a lovit cu dânsa de trei ori, zicând: „Bine este cuvântat Dumnezeu". După aceea a zis să aducă meşteri să sape. Şi după ce au săpat aceia destul de adânc şi apă nu s-a arătat, ci au aflat o piatră pe care n-au putut să o strice, au dat de ştire sfântului, care atunci îşi spunea diata sa. Iar el a zis: „Loviţi în marginea pietrei şi mai mult nu vă veţi osteni". Şi aşa, după cuvântul sfântului, au lovit piatra şi îndată a ieşit apă prea curată şi prea dulce, şi au făcut puţ spre semnul îndrăznirii sfântului celei către Dumnezeu.

Povestea egumena Vardeniei pentru minunea care a făcut-o cu dânsa Sfântul Simeon şi zicea aşa: „Am căzut odată întru mare fierbinţeală, şi se ardeau măruntaiele mele, şi trupul meu se topea ca ceara. Şi de vreme ce am pătimit de fierbinţeală multe zile, nemâncând nimic, doctorii, văzându-mă că bolesc fără de vindecare, au fugit, iar maica mea m-a luat în braţele ei, căci se fărâma cu sufletul şi plângea cu amar. Şi, aflându-mă eu întru o ticăloasă stare ca aceasta, o, minune, am văzut înaintea mea pe fericitul acesta Simeon, ţinând cu dreapta lui pe stareţul lui, pe Simeon Evlavisul, venind la mine cu slavă multă. Şi apropiindu-se, sfântul mi-a zis mie: «Bucură-te, o, doamna mea, Ano! Ce ai pătimit şi zaci aşa nemişcată, nemâncând, nici vorbind cu maica ta şi cu noi, prietenii tăi?» Atunci eu, din glasul sfântului, mi-am venit întru sine şi l-am cunoscut, şi i-am zis cu glas subţire: «Mor, părinte preacinstite». Sfântul Simeon Evlavisul a zis către ucenicul lui: «Apuc-o, kir Simeoane, de mână, şi ridic-o pe dânsa şi dă-i ei să mănânce». Şi după ce a făcut acest lucru, mi s-a părut că a cerut

de la maica mea bucate şi îmi dădea de mâncat. Şi îndată ce am luat hrană din sfinte mâinile lui şi am mâncat, într-aceeaşi dată m-am împuternicit şi m-am sculat din patul meu, şi am povestit maicii mele vedenia care am văzut-o şi am cerut şi am mâncat cu poftă şi m-am făcut toată sănătoasă". Ascultaţi încă şi alte minuni!

Nichifor acela care fiind copil s-a crescut în mâinile cuviosului, şi după ce a adormit cuviosul, s-a făcut monah în Mănăstirea Sfintei Marina şi s-a numit Simeon, a văzut el cu ochii lui câteva minuni ale sfântului. Şi în vremea când era ieromonah mi le-a povestit mie, jurându-se pe Dumnezeu, zicând: Fiind eu încă tânăr, ca de paisprezece ani în mănăstire, nu ştiu cum, din fire era stricată pofta mea şi nu primeam să mănânc peşte, ci de mă sileam să mănânc, îndată ieşea. Odată, acolo unde şedeam la masă, mi-a dat sfântul o bucată de peşte fiert, şi eu i-am zis că nu pot să-l mănânc. Atunci şi-a ridicat mâna sfântul şi a blagoslovit bucata aceea de peşte, şi mi-a zis: „Ia aceasta întru Hristos, Dumnezeul meu, şi mănânc-o, şi se va vindeca de astăzi înainte pofta ta". Şi, o, minune! Îndată cum am mâncat-o, s-a deschis pofta mea şi de atunci mâncam mai mult peşte, fără de vătămare, mai bine decât aş fi mâncat carne când eram mirean. Această minune a făcut-o cu mine întâi.

Dar de vreme ce m-am făcut cunoscut şi mai bine sfântului şi mă iubea atât de mult, încât pe altcineva afară de mine nu lăsa să rămână cu dânsul întru una şi aceeaşi chilie – ori pentru că eram fără de răutate, ori pentru că îl slujeam la bătrâneţile lui, ori şi din iconomia lui Dumnezeu, ca să se arate lucrurile lui – deci dormind eu acolo, într-un unghi al chiliei, ca şi când m-ar fi deşteptat cineva, am văzut o vedere înfricoşată la dânsa, fiindcă aproape de acoperământul chiliei, avea spânzurată o icoană a Născătoarei de Dumnezeu, ce se numea «Deisis», înaintea căreia, ardea candelă, şi de cealaltă parte a icoanei acesteia, ca de patru coţi mai înalt de la pământ, am văzut pe sfântul stând în văzduh, având mâinile ridicate şi rugându-se, tot strălucit ca lumina. Iar eu, văzând acestea, de frică m-am vârât sub acoperământul meu şi m-am acoperit. Iar după ce s-a făcut ziuă am povestit aceasta sfântului, deosebi. Iar sfântul, suspinând, mi-a poruncit să nu spun cuiva.

Altă dată, iarăşi, o femeie săracă ţinea în mâinile ei un copil ca de patru ani, slăbănog, nemişcat şi cu totul uscat de boală, atâta cât se vedea că după puţine ceasuri avea să moară. Atunci ea, povăţuit de dumnezeiasca providenţă, a dus copilul la mănăstire şi, suindu-l pe ascuns pe scara bisericii, l-a lăsat acolo şi s-a dus

îndată. Şi văzând călugării o vedere jalnică ca aceasta, căci numai din suflare şi din sălbatica căutare ce făcea se cunoştea că mai este viu, au vestit sfântului.

Iar el, luând toiagul său, şi rezemându-se pentru slăbiciunea bătrâneţilor lui, şi mergând acolo unde era copilul şi văzându-l, a lăcrimat şi s-a minunat cât poate lucrarea diavolului asupra zidirii lui Dumnezeu. Şi s-a întors către noi şi a zis: „Ce socotiţi şi voi, pentru copilul acesta?" Iar noi toţi am zis cu un glas, că trebuie, după puţin ceas, să-l îngropăm, căci va muri negreşit. Iar sfântul a răspuns: „Nu aţi răspuns cu socoteală". Şi îndată lăsă toiagul său şi luă copilul în mâini, şi îl puse pe scaunul întru care şedea la sfintele slujbe. Apoi, luând untdelemn din candela Sfintei Marina, l-a uns şi l-a pecetluit, şi îndată (o, minunile Tale, Hristoase împărate!) s-a făcut sănătos copilul din singură punerea mâinilor sfântului. Şi a stat pe picioarele lui, apucând cu mâinile scaunul sfântului. După aceea, câte puţin umblând şi înconjurând stranele, a cerut să mănânce; şi mâncând s-a făcut cu totul sănătos, şi s-a dat mumă-sii.

Iarăşi, altă femeie avea un fiu ca de optsprezece ani, îndrăcit, şi l-a adus la sfântul, iar sfântul sta într-acea vreme, înaintea icoanei Sfintei Marina şi se ruga. Şi văzând pe sfântul că a ieşit afară pentru dânsa, făcându-i metanie i-a dat lui cuviincioasa cinste. Iar fiul ei, îndată cum a văzut pe sfântul, s-a trântit jos de diavolul, şi scrâşnea cu dinţii săi şi spumega şi striga ca caprele. Atunci sfântul s-a mâhnit, şi suspinând cu amar a plâns şi a certat pe dracul, zicând: „Ceartă-te pe tine Domnul Dumnezeul meu, necuratule demon! Ieşi din zidirea lui Dumnezeu". Şi ungându-l pe dânsul cu untdelemn din candela sfintei şi ridicându-l pe dânsul cu mâinile sale, l-a dat maicii sale sănătos. Şi de atunci nu s-a mai supărat de dracul.

Odată, mergând sfântul în patria sa, a ajuns la râul cel mare al Bitiniei ce se numeşte Galon, şi văzând pe un pescar pescuind, l-a întrebat de are vreun peşte să-i vândă. Iar pescarul i-a zis: „De la miezul nopţii mă ostenesc, şi nu am prins nimic". Atunci i-a zis sfântul să arunce undiţa întru numele lui, şi îndată, o, minune, s-a prins un peşte prea mare, pe care pescarul l-a ascuns sub hainele lui. Şi cerându-l sfântul să-l cumpere, pescarul i-a răspuns că are să-l ducă la un cutare boier. Iar sfântul s-a depărtat puţin, iar peştele, zbătându-se, a ieşit de sub hainele nedreptului pescar şi a sărit în râu, şi l-a lăsat deşert, ca mai înainte.

Sfântul avea un prieten care locuia aproape de Scutari, foarte chivernisit, care se numea Orest. Cu voia lui Dumnezeu, i-a lovit

diavolul faţa şi i-a întors gura la ureche şi a amuţit. Atunci a făcut de ştire pentru aceasta sfântului. Şi zicând cu mai înainte cunoştinţă cum că „Să mă duc să văd pe prietenul meu şi să ne vadă şi el pe noi", s-a dus la casa lui. Şi cum l-a văzut femeia lui, plângând cu amar, a zis: „Iată, o, părinte, acela pe care îl iubeai şi te iubea, că moare şi eu rămân văduvă, şi copiii mei sărmani! Te rog, ajută-mi mie, roabei tale". Iar sfântul, văzându-l pe el, a plâns şi a zis: „Vai mie, o, iubitul meu, ce fel de rău ai pătimit?" Şi îndată a ridicat mâinile sale la rugăciune, şi apucându-i capul, şi zicând rugăciunea care se zice la bolnavi, a pecetluit cu semnul Crucii gura lui. Şi, o, minune, a venit îndată gura lui la locul ei, şi a vorbit cu femeia lui, şi a fericit pe sfântul. Şi de atunci n-a lipsit Orest de a aduce daruri către sfântul şi de a-i da cuviincioasa mulţumită. Către care a zis sfântul să mulţumească mai ales lui Dumnezeu, căci cu darul Lui s-a tămăduit şi să ia aminte să nu arate vreo nemulţumire către Dânsul, căzând în vreun păcat, ca să nu-i fie cele de pe urmă mai rele decât cele dintâi.

Ascultaţi şi alta mai minunată decât aceasta: Doi fraţi din satele cele de primprejur de acolo, vrăjmăşuiau pe sfântul pentru zidirea mănăstirii şi îl ocărau totdeauna cât puteau. Iar sfântul întotdeauna le vorbea blând, făcând tot chipul ca să împace mânia lor. Şi de vreme ce aceia se mâniau mai mult, a început sfântul a le aduce aminte de dreapta judecată a lui Dumnezeu şi de munca pe care o vor lua aceia care îi necinstesc pe robii Săi. Deci unul dintru dânşii, care se numea Damian, atâta s-a mâniat, încât l-a apucat cu mâna lui şi l-a trântit pe pământ. Apoi, temându-se de urgia lui Dumnezeu, s-a căit, şi apucându-l pe dânsul, l-a ridicat. Iar sfântul i-a zis lui: „Dumnezeu să te ierte şi să nu-ţi pună păcatul tău". Iar celălalt, ce se numea Antos, împreună cu alte multe ocări, a zis sfântului şi «făţarnic», şi «cu paie afumat», şi «înşelător» al oamenilor celor ce veneau la dânsul pentru mărturisire.

Atunci sfântul, văzând nemăsurata lui neruşinare şi cum şi-a ascuţit limba lui împotriva lui Dumnezeu şi a Sfântului Duh, şi ocăra pe făcătoarea de viaţă omorâre pe care o câştigase, a zis din râvnă dumnezeiască, către ocărâtorul: „Dacă eu mă afum cu paie ca să amăgesc oamenii, negreşit şi tu vei dobândi o vopseală ca aceasta, şi se va umfla pântecele tău ca să amăgeşti şi tu pe oameni precum eu". Aceasta le-a zis sfântul şi, o, minune, în noaptea aceea, culcându-se să doarmă, ticălosul, n-a mai putut să se mai scoale, ci s-a umflat pântecele lui şi faţa lui, şi s-a făcut galben ca şofranul, şi din boala aceasta, ori, mai bine să zic, din dumne-

zeiască urgie, a murit după puţine zile. Şi aşa s-a plinit aceea ce o zic întru Aşezăminte Apostolii, că: „Se cuvine să cinstim pe duhovniceştii noştri Părinţi, căci au luat stăpânirea vieţii şi a morţii, şi osândesc spre moarte pe cei nepocăiţi, şi fac cu viaţă pe cei ce se pocăiesc".

Dar fiindcă sosise vremea morţii lui, zăcea fericitul de o rea dizenterie multe zile ticăloşindu-se, neputând nici să se clintească singur, dacă nu l-am fi întors noi şi pe o parte, şi pe alta. Aşa aflându-se, mi-a poruncit ca să rămân eu singur lângă dânsul. Ci eu, tânăr fiind, dormitam foarte şi am arătat aceasta sfântului, că nu pot să rămân singur. Iar el mi-a zis mie să mă culc să dorm pe o ladă ce era acolo, ca să mă slobozesc de patima aceasta. Şi după ce am adormit, nu numai că nu mai dormitam, ci şi când dormeam era deşteaptă inima mea.

Deci într-o noapte, dormind eu pe ladă, ca şi când m-ar fi îmboldit cineva, m-am deşteptat şi am văzut pe fericitul acela, pe care de abia îl întorceam, că stătea în aer, ca de patru coţi mai sus de la pământ, şi se ruga. Şi aducându-mi aminte de cea de mai dinainte asemenea vedenie, m-am minunat de sfinţenia lui, socotind cum cel ce nu putea să se clintească s-a sculat din aşternut şi, purtând trup greu, stătea în aer. Şi aşa am adormit şi iarăşi m-am deşteptat şi l-am văzut că se culcase în patul lui, şi s-a acoperit el singur. Şi după ce s-a făcut ziuă, i-am arătat ceea ce văzusem, şi mi-a dat legătură ca să nu spun cuiva mai înainte de moartea lui.

Acestea sunt acelea care mi le-a povestit Nichifor, care s-a numit mai pe urmă Simeon.

Deci, făcând fericitul treisprezece ani întru izgonire, şi ajungând la ziua cea mai de pe urmă, a strigat pe ucenicii săi şi, poruncindu-le lor cele cuviincioase şi mângâindu-i pe dânşii ca să nu plângă pentru moartea lui, le-a spus şi o proorocie înfricoşată: „Întru al patrulea indiction mă veţi îngropa, şi întru al cincilea mă veţi vedea că voi ieşi din mormânt şi mă voi afla cu voi". Drept aceea, cuminecându-se cu Dumnezeieştile Taine, după cum avea obicei să facă în fiecare zi, a poruncit ucenicilor săi să-i cânte cele de îngropare. Şi aşa rugându-se şi zicând „În mâinile tale Hristoase, Împărate, îmi pun duhul meu", şi-a încrucişat mâinile sale cu cinste şi către Domnul s-a dus în douăsprezece ale lui martie. Iar treizeci de ani după moartea lui, s-a arătat aducerea moaştelor lui cu semn negrăit. Atunci slova aceasta, adică 5, s-a întipărit pe marmura chiliei ucenicului lui, Nichita Stithatul, fiind mare, după cum au văzut-o mulţi. Şi după ce s-a săvârşit al cincilea

indiction, la 1050 de ani de la Hristos, s-au arătat, fără de nădejde, cinstitele lui moaşte, pline de bună mireasmă şi de dar duhovnicesc.

Într-acest fel de minunat era, fraţii mei, fericitul acesta Părintele nostru Simeon, cel ce s-a învrednicit darului cel apostolesc, nu numai din minunile care le făcea, ci şi din cuvintele înţelepciunii care i se dăduseră, şi din vedeniile şi descoperirile care le-a văzut ca Pavel. Însă cu cuviinţă este să arăt şi proorocia pe care mi-a dat-o mie pentru scripturile lui.

Încă trăind fericitul şi scriind ziua şi noaptea, câte îi spunea lui Duhul cel Sfânt, îmi dădea mie izvoadele şi le prescriam pe membrană (adică piele de oaie) şi i le trimiteam. Odată am socotit să opresc una dintru acelea care le-am prescris, pe care neaflând-o sfântul, a întrebat pe omul care i le-a adus, şi zicând acela că nu ştie, s-a arăta în oarecare chip că s-a mâniat asupra lui şi l-a gonit. Iar eu, auzind aceasta, am presupus că a pus în mintea sa cum că eu cu vicleşug am oprit-o. Şi am dat răspuns pentru aceasta prin scrisoare.

Iar sfântul mi-a răspuns aşa: „Am primit scrisoarea ta, duhovnicescul meu fiu, şi te-am prihănit, că ai presupus că eu am socotit că ai oprit tetrada cu vicleşug ca să mă scârbeşti, când eu am gândit că s-a pierdut din neluarea aminte a slujitorului. Şi nu m-aş fi scârbit, dacă aş fi cunoscut că a rămas la tine, căci eu pe tine am hotărât să te am ca şi pe sine-mi însumi şi ţie ţi-am încredinţat toate tainele mele. Şi nădăjduiesc că se vor face arătate de la tine tuturor celorlalţi, după cum şi Domnul a poruncit ucenicilor Săi să propovăduiască la arătare pe acelea care la ureche în taină le-au auzit. Pentru aceasta, şi pe tine te rog să le prescrii întru tetrade, ca să rămână toate izvoadele la tine. Şi cum ai socotit că eu să fi gândit cândva unele ca acestea pentru tine?"

Aceasta mi-a scris mie sfântul; iar eu, tânăr fiind ca de şaptesprezece ani, n-am putut să înţeleg cele scrise, ci numai am prescris epistolia, pornit fiind din dumnezeiasca ameninţare, după cum mi se pare, precum şi pe celelalte câte mi le trimitea. Iar după ce au trecut şaisprezece ani, luptându-mă cu multe ispite, am uitat şi pe însăşi epistola lui şi pe toate scripturile lui. Mai pe urmă însă, după ce au lipsit din mănăstirea Studitului toţi cei potrivnici, şi eu iarăşi m-am întors întru dânsa şi mă grijeam de sine-mi, cu pocăinţă şi cu linişte şi cu lacrimi, întru a doua săptămână a Sfântului Post am venit întru uimire şi s-au schimbat toate simţirile mele şi mişcările trupului meu. Pâinea mea mi-am uitat şi trupul meu – martor îmi este Hristos – mi se părea că este foarte uşor şi

duhovnicesc, neflămânzind, nici însetând, nici simţind osteneli şi greutăţi în privegheri. Deci aflându-mă eu şapte zile întregi întru o stare ca aceasta şi nesupărându-mă de nici o patimă sau gând, am început să-mi aduc aminte cu umilinţă şi cu dragoste de duhovnicescul meu Părinte Simeon, de isprăvile lui cele mari şi de daruri, şi lângă acestea, de toate scripturile lui cu de-amănuntul, pentru fiecare, ca şi cum ar fi fost cineva să mi le aducă aminte în taină. Şi nedumerindu-mă eu de unde mi s-a pricinuit mie atâta dragoste către dânsul şi cine este cel ce mă învaţă acestea. Aud zicându-mi în taină Duhul cel Sfânt, că însuşi el mă învaţă. De atunci mai mult mă sileam – martor îmi este Dumnezeu –, ca şi când m-ar fi îndemnat cineva să laud petrecerea cea îmbunătăţită a aceluia şi să alcătuiesc cântări şi slujbe lui. Însă eu totdeauna prelungeam vremea, fiindcă nu învăţasem limba cea elinească bine, iar darul Duhului nu mă lăsa să mă liniştesc nicidecum.

Drept aceea, nemaisuferind sila, întâi am alcătuit canoane la cel întru sfinţi Părintele nostru Teodor Studitul, ca să mă iscusesc. După aceea am alcătuit şi la fericitul acesta cuvânt deasupra mormântului şi slujbă întreagă, şi mâna mea nu ajungea să scrie câte noime izvora mintea mea. Şi după ce le-am alcătuit şi le-am arătat la un priceput la învăţături să le privească, şi-am auzit de la dânsul că nu erau mai jos decât scripturile celor vechi, le-am cântat la mormântul sfântului, împreună cu alţi cucernici, răsplătind lui cinstea cea după putere.

După aceasta, mi-a urmat mie, într-o noapte, să văd o vedenie ca aceasta: mi se părea ca şi cum mi-ar fi grăit cineva şi mi-ar fi zis: „Frate, te pofteşte duhovnicescul tău părinte; şi urmează-mi mie: să mergem". Şi auzind aceasta, i-am urmat cu mare bucurie, că de când a murit, nu m-am învrednicit să-l văd, măcar o dată. Şi mergând, am ajuns la un palat împărătesc, la care mi-a deschis uşa cel ce m-a chemat şi mi-a zis să intru. Şi intrând, l-am văzut pe sfântul că şedea pe un scaun înalt, ca un împărat, şi faţa lui era strălucită şi zâmbitoare şi căuta la mine. Şi făcându-mi semn cu mâna sa ca să merg aproape de dânsul, am alergat îndată şi i-am făcut cuviincioasa metanie. Şi m-am apropiat de dânsul, şi el m-a îmbrăţişat şi m-a sărutat şi mi-a zis cu glas blând: „M-ai odihnit, fiul meu, iubite". Şi apucându-mi dreapta mea cea dreaptă cu mâna lui cea dreaptă, a pus-o în coapsa lui, şi cu cealaltă ţinând o hârtie scrisă, mi-a zis, arătându-mi-o: „Pentru ce ai uitat pe Apostolul ce zice: *Acestea arată-le la oameni credincioşi, care vor fi puternici şi pe alţii să-i înveţe?*" Şi îndată cu cuvântul m-am deşteptat şi întru

atâta bucurie eram, încât căutam să mă despart de trup şi să mă duc cu sufletul gol acolo unde se afla acela. Am arătat vedenia aceasta unui om socotitor, şi mi-a zis că „Prin aceea că ţi-a zis: «M-ai odihnit, fiule iubite», a arătat că sfinţii primesc cu bucurie laudele şi cântările care se fac lor, după cum arată şi Dumnezeiescul Dionisie Areopagitul întru privirea tainei celei pentru cei adormiţi. Cu sărutarea, iarăşi, care ţi-a făcut, arată pe apropierea şi prietenia sfinţilor, care o câştigă cei ce scriu laudele lor şi pe darul care îl iau. Iar punând mâna ta cea dreaptă în coapsa lui cea dreaptă, însemna jurământul pe care l-a cerut Avraam de la ispravnicul şi epitropul lui; aşa şi sfântul a cerut jurământ de la tine, pentru acelea care le-a zămislit de la Duhul Sfânt şi le-a născut, adică pentru scripturile lui, pe care ţi le-a arătat ţie, prin cuvântul Apostolului, să le scrii şi să le predaniseşti şi altor credincioşi".

Această prea înţeleaptă judecată auzind-o eu, mi-am adus aminte şi de epistolia care mi-a scris, şi de scripturile lui de Dumnezeu insuflate, pe care, cu toate că le ţinuse un dascăl treisprezece ani, cu toate că o carte dintre ele se vânduse, dar toate au venit în mâinile mele, după proorocia lui şi m-am făcut moştenitor darurilor lui. Pentru aceasta, înalt propovăduindu-l pe dânsul, dau tuturor teologiile lui spre folosul sufletelor. Şi nădăjduiesc pentru aceasta, că voi lua răsplătire de la Dumnezeu prin solirile sfântului, şi în veacul de acum, şi în cel ce va să fie. Ci să povestesc încă şi câte minuni a lucrat sfântul după moarte:

Un preot, primit fiind de fraţii şi părinţii Mănăstirii Sfintei Marina şi împreună numărat întru frăţimea lor, cânta împreună cu dânşii şi liturghisea. Şi văzând într-o zi icoana sfântului, a căzut întru gânduri de necredinţă şi socotea: „Din care minuni să-l cunosc eu pe acesta că este sfânt?" Şi odată a rămas singur în biserică şi întunecându-se de diavolul, a întins mâna sa, prea neruşinatul, asupra icoanei şi a zis cu defăimare: „Acestuia să mă închin eu vreodată ca unui sfânt?" Şi îndată, o, minune, s-a uscat mâna lui şi a rămas spânzurată în aer, înaintea icoanei. Şi strigând cu glasuri jalnice, de dureri, au auzit călugării şi s-au dus şi au văzut şi s-au înştiinţat de pricină. Şi din multele tânguiri ce le făcea, s-au scârbit pentru dânsul fraţii, şi au rugat pe sfânt ca să-l slobozească pe ticălosul acela din înfricoşata aceea pedeapsă. Drept aceea, ungând cu untdelemn din candela sfântului mâna cea uscată, de-abia au milostivit pe Dumnezeu şi pe sfântul de l-au dezlegat din nevăzutele acelea legături. Şi alta asemenea ascultaţi:

O dată când era praznicul sfântului Ignatie acela cu bun glas, care era din împărătească mănăstire a Cosmediului, văzând icoana sfântului spânzurând, gândea oarecare potrivnice sfântului. Iar sfântul, vrând să-i vindece sufletul lui de gândurile acelea rele, acolo unde cânta şi căuta la icoana sfântului, i s-a părut că s-a aprins icoana ca o făclie şi se clătina şi într-o parte şi într-alta. Şi îndată şi-a pierdut glasul său şi a rămas fără de glas. Şi întrebându-l ceilalţi cum aşa de năprasnă a amuţit, a mărturisit la iveală cu umilinţă, şi pe necredinciosul gândul lui, şi minunea care a văzut-o la icoană.

Nichita Stithat avea un ucenic care se numea Manasi, care a pătimit de încuierea pântecelui cincisprezece zile, atâta cât neputând să scoată prisosinţele, se primejduia să moară. Deci deznădăjduit făcându-se de la doctori, a căzut către Dumnezeu rugându-se cu plângere ca să-l miluiască, şi adormind, a văzut în somnul său pe Nichita Stithat că stătea înaintea icoanei sfântului şi îi zicea lui: „Manasi, ia candela sfântului şi soarbe-o cum este". Şi cum el a sorbit-o toată, îndată silit a fost de pântece, şi deşteptându-se s-a dus şi a scos cât a mâncat în cincisprezece zile şi s-a tămăduit propovăduind tuturor îndrăzneala cea către Dumnezeu a sfântului şi mulţumindu-i lui.

Doi oameni cucernici, care se numeau Ioan şi Filotei, s-au sfătuit după porunca Domnului şi s-au făcut monahi. Şi zidind mănăstire preafrumoasă în Propontida Vizantiei, Ioan, ca un mai slab cu trupul, a luat asupră-şi iconomia mănăstirii, iar Filotei a zidit chilie deosebi, ca să se încuie şi să se liniştească. Deci închinându-se prin toate preacinstitele biserici din Constantinopol, s-au dus şi întru prea vestita mănăstire a studiţilor, ca să se sfătuiască cu Nichita Stithatul. Care, ca ucenic al sfântului, împreună vorbind cu Filotei pentru darurile de care s-a învrednicit de la Dumnezeu sfântul, şi mai vârtos, că fiind neînvăţat, a scris prin Dumnezeiescul Duh cuvinte dăscăleşti spre folosul multora, a pornit pe Filotei spre dragostea sfântului şi a cerut una din cărţile lui ca s-o citească. Şi luând-o, s-a dus cu bucurie ca să se încuie în chilie, dar mai înainte de a intra el în acea închisoare, se ruga lui Dumnezeu ca să-i dea răbdare şi cunoştinţă, să rabde ispitele întru dânsa. Şi odată a venit întru uimire şi i s-a părut că a lovit în uşă oarecine. Şi deschizând, a văzut pe un om cu chip îngeresc. Şi întrebându-l cine este, i-a răspuns că este Simeon cel locuieşte în Mănăstirea Sfintei Marina, şi că a venit să locuiască împreună cu dânsul.

Şi văzând că era ruptă cămaşa sfântului şi întrebându-l pricina, sfântul a răspuns că: „Nişte oameni răi mi-au făcut aceasta. Însă ce ai, o, iubite Filotei, de te îngrijeşti pentru cele nevrednice de grijit? Să ştii că cel ce voieşte să se lumineze cu Dumnezeieştile Taine se cuvine să se depărteze de multa băutură a vinului şi de cină, şi să bea numai seara trei pahare. Şi după ce se va împărtăşi, acelaşi lucru să-l facă, îndestulându-se cu masă subţire". Iar aceasta a zis-o sfântul ca să-i arate că cine voieşte să se lupte cu nevoinţă întru pustnicie şi în linişte, i se cuvine să se curăţească pe sine-şi cu trei pahare: cu înfrânarea, cu lacrimile şi cu rugăciunea. Şi aşa, cu acestea mai înainte să se gătească a se împărtăşi totdeauna, ca să se împuternicească întru nevoinţele pustniciei prin Sfinţita Împărtăşire. Şi, zicându-i acestea, a apucat stomacul gol al lui Filotei şi l-a strâns, ca şi cum ar fi strâmtorat pântecele lui. Apoi, fericindu-l pe dânsul şi zicându-i: „Dacă voieşti, vino şi tu către noi", şi iarăşi: „Vom vedea pe iubitul Filotei", s-a dus. Iar Filotei, venindu-şi întru sine, simţea întru sufletul său multă bucurie şi de atunci s-a făcut lui ca o firească înfrânare. Şi ca să arate mulţumită sfântului pentru un ajutor ca acesta, s-a dus şi s-a închinat la mormântul sfântului. Şi, scriind laudele lui, făcea şi el în fiecare an praznicul lui.

Nichita Stithat, adevăratul ucenic al sfântului, odată, întru Sfântul Post, nevoindu-se după cum avea obicei, a simţit întru sine-şi, prin părăsirea lui Dumnezeu, războiul prea iute al curviei. Şi nedumerindu-se de unde i-a venit lui aceasta, într-o vreme când era cu totul uscat şi omorât trupul lui din multa reaua pătimire, şi neputând să cunoască, se scârbea şi ruga pe Dumnezeu şi pe sfântul să-l slobozească. Şi odată, acolo unde s-a culcat să doarmă, având ochii deschişi, i s-a părut că a adormit şi a văzut că a venit sfântul şi a şezut pe aşternutul lui şi i-a zis: „Acest război s-a întâmplat ţie din mândria gândului tău, fiindcă te ai pe sine-ţi fără de patimă. Deci, smereşte-te, alăturându-te pe sine-ţi cu poruncile lui Dumnezeu". Şi acestea zicându-le, îndată s-a făcut nevăzut. Şi Nichita s-a sculat îndată şi a ieşit din chilie, şi alergând ca să-l ajungă, a întrebat pe ucenicul său de a văzut pe Sfântul Simeon ieşind de acolo. Drept aceea, mai pe urmă, gândind despre faptele lui că sunt numai ca scuiparea ce s-a făcut lui Hristos, s-a smerit şi s-a slobozit de războiul acela, mulţumind sfântului. Şi vrând Dumnezeu să arate că era bine primit Lui şi robului Său, lui Simeon, ca să scriu scripturile lui spre folosul credincioşilor, a

arătat şi atunci o vedenie ca aceasta, lui Ioan, ucenicul lui Nichita Stithat, după cum şi de demult lui Proclu, ucenicul lui Hrisostom.

Fiindcă însuşi Nichita s-a îndemnat prin descoperirea sfântului ca să prescrie de Dumnezeu insuflatele lui scripturi, a văzut Ioan, ucenicul lui Nichita, o vedenie ca aceasta: i s-a părut că s-a dus în chilia lui Nichita ca să-l întrebe oarece spre folosul sufletului şi, apropiindu-se de uşă, a văzut pe însuşi Nichita scriind cu mare sârguinţă de Dumnezeu insuflatele scripturi ale Cuviosului Părintelui nostru Simeon, iar pe cuviosul, ţinând cu mâna lui cea stângă un toiag, iar pe dreapta lui având-o întinsă către Nichita şi i se părea că-i arăta izvoadele lui, şi vorbea cu dânsul gură către gură şi îl învăţa adâncurile înaltei priviri a cuvintelor lui, şi dogmele tainei teologiei. Şi văzându-l pe dânsul Ioan, măcar că nu îl ştia trupeşte, l-a cunoscut, însă, şi s-a tras înapoi, neintrând în lăuntru. Apoi, după puţin ceas, i s-a părut că a ieşit sfântul şi suindu-se o cale în sus ducătoare, l-a strigat pe nume: „Ioane, zi-i Nichitei, ucenicului meu: «Sârguieşte-te, fiule, a prescrie ostenelile mele, şi ceea ce o ceri se va face ţie negreşit»".

Dar cum să las ceea ce şi auzindu-se, înspăimântă pe ascultători? Deci voiesc să povestesc aceasta şi aşa voi înceta cuvântul meu. Cosma, egumenul Mănăstirii lui Ştefan, fiind de faţă la praznicul sfântului şi auzind cântările şi laudele sfântului, şi văzând pe noroade prăznuind toţi împreună, s-a aprins de râvnă şi s-a prihănit pe sine-şi că nu s-a sârguit să prescrie şi el laudele lui şi să prăznuiască pe sfânt. Deci rugând pe Nichita cel mai sus zis, a luat de la dânsul o icoană a sfântului şi a dat-o unui călugăr al lui ca să o ducă mai înainte la mănăstire. Iar călugărul a dat-o iarăşi unui rus, rob vechi al egumenului, ca să o ducă şi să urmeze după dânsul. Şi luând acela icoana, ca un fur ce era, s-a întors înapoi, şi a vândut-o unui veneţian. Şi venind egumenul şi înştiinţându-se de cele făcute, s-a mâhnit foarte, însă după puţine zile s-a prins robul şi a mărturisit adevărul. Drept aceea a dat preţul celui ce o cumpărase şi a luat icoana, şi împreună şi pe rob. Şi îndată ce a pus icoana în altar, o, minune, drac a apucat pe tâlharul acela rob, şi căzând fără de glas, scrâşnea cu dinţii săi şi striga ca un ţap. Şi după multe zile de-abia s-a slobozit din răul acela, prin milostivirea sfântului.

Aşa proslăveşte Dumnezeu pe cei ce-L proslăvesc pe Dânsul. Căci Lui i se cade slava în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL COSMA, EPISCOPUL MAIUMEI, FĂCĂTORUL DE CANOANE

Părinţii Sfântului Ioan Damaschin vieţuind în cetatea Damascului, au luat la dânşii pe un copil sărman, anume pe Cosma, care era de loc din Ierusalim şi care rămăsese de mic, orfan de părinţii săi care erau creştini. Pe acesta, părinţii lui Ioan Damaschin, care erau iubitori de săraci, l-au făcut ca pe fiul lor şi l-au crescut împreună cu Ioan, fiul lor cel firesc. Apoi, răscumpărând de la agareni pe un călugăr ce se numea tot Cosma, care a fost robit în Italia şi care era foarte înţelept, i-au dat acestuia spre învăţătura dumnezeieştilor Scripturi pe amândoi copii: pe Ioan, fiul lor cel firesc, şi pe Cosma, fiul cel înfiat. Iar Cosma, înaintând în vârsta înţelegerii şi învăţând iscusinţa înţelepciunii, a lăsat lumea cea deşartă şi, ducându-se în Mănăstirea Sfântului Sava, a luat asupra sa jugul monahicesc, bine nevoindu-se cu el şi ca o stea pe bolta cerului a strălucit în Biserica lui Hristos, prin viaţă şi prin dumnezeiască înţelegere.

Pornindu-se lupta împotriva sfintelor icoane, acest cuvios l-a îndemnat pe Sfântul Ioan Damaschin să scrie cuvinte pentru cinstirea sfintelor icoane către dreptcredincioşi. Şi amândoi, prin cuvânt şi prin scris, s-au nevoit mult împotriva luptătorilor sfintelor icoane. Iar Sfântul Cosma a împodobit Biserica lui Dumnezeu cu foarte frumoase tropare şi canoane. El a cinstit cu cântări Învierea lui Lazăr, Intrarea Domnului în Ierusalim, Cina cea de taină şi Patimile cele de voie ale Domnului nostru Iisus Hristos, precum şi alte praznice dumnezeieşti.

Apoi a fost ales de patriarhul Ierusalimului episcop la Maiuma şi, bine vieţuind, cu dumnezeiască râvnă a povăţuit turma la păşunea cea mântuitoare şi, ajungând la adânci bătrâneţi, s-a odihnit întru Domnul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII MUCENICI EUVENTIE ŞI MAXIM

Sfinţii Mucenici Euventie şi Maxim erau ostaşi purtători de arme ai împăratului Iulian Paravatul. Acesta, fiind în Antiohia

Siriei, a poruncit ca izvoarele apelor şi toate bucatele ce se vindeau să fie spurcate cu sânge de la jertfe idoleşti ca, gustând creştinii din ele, să se întineze. Văzând acestea, Euventie şi Maxim plângeau şi suspinau. Odată, şezând la un ospăţ, au lăcrimat, zicând către Dumnezeu: „Ne-ai dat pe noi împăratului celui nedrept şi urât, celui care nu respectă legea şi este mai viclean decât toţi". Auzind acestea, unii din cei necredincioşi i-au spus împăratului, iar împăratul, prinzându-i îndată, i-a chinuit şi pe urmă i-a ucis cu sabia.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A TREISPREZECEA

PĂTIMIREA SFINŢILOR MUCENICI CARP, PAPIL, AGATODOR ŞI AGATONICA, SORA LUI PAPIL

Este de mare folos a pomeni pe cei care au pătimit pentru Hristos, căci însăşi aducerea aminte a chinurilor lor poate deştepta gândul nostru spre dumnezeiasca dragoste şi să-i dea aripi pentru săvârşirea faptelor bune, ca şi noi să suferim măcar cu mintea acele pătimiri pe care ei le-au avut cu trupul pentru răsplătirile ce vor să fie. Dintre cei care aici şi-au săvârşit mucenicestile nevoinţe sunt Carp şi Papil, stâlpii cei mari şi temeliile Bisericii, care s-au născut în patria cea slăvită, în cetatea Pergamului, din părinţi dreptcredincioşi, şi prin viaţa lor îmbunătăţită au fericit pe cei ce i-au născut; pentru că ramura cea sfântă creşte din rădăcină sfântă, iar pomul cel bun face poame bune şi râul cel curat pe izvor îl preamăreşte. Căci amândoi, şi Carp şi Papil, numai cu cele de nevoie îşi îndestulau trupul, lepădând toate cele ce erau de prisos în multe feluri şi chiar cu cele de nevoie atât de puţin se îndestulau, încât numai cu trupul se deosebeau de îngeri şi prin înfrânarea cea mare abia se vedeau a avea trup. Printr-o viaţă ca aceasta suindu-se la culmea faptelor bune, s-au făcut vrednici să li se încredinţeze cârmuirea Bisericii. Carp, fiind ales episcop, propovăduia tainele dreptei credinţe celor ce erau în Tiatira. Iar Papil, cinstindu-se cu treapta diaconiei de către Carp şi cu chemarea sa asemănându-se, întru ostenelile cele deopotrivă îşi arăta sârguinţa.

Vestea despre dânşii s-a dus în toate ţările cele ce erau acolo împrejur, precum este obiceiul, căci nu se poate ascunde fapta

bună, ci întotdeauna vine întru arătare. Pentru aceasta mulţime de oameni alergau la dânşii şi ascultau învăţăturile lor cu osârdie şi se apropiau de dreapta credinţă. Însă nu putea nicidecum să se odihnească diavolul care ura binele cel dintru început şi, văzându-le faptele acestea, nu s-a odihnit, ci, când şi-a aflat slujitori aleşi ai răutăţii sale, i-a sfătuit să-i clevetească pe sfinţi la păgânul împărat Deciu, precum că nu se închină idolilor lor, ci îi blestemă şi urmează credinţa creştinească. Iar Deciu, auzind acestea, s-a mâniat foarte tare şi a trimis în Asia pe Valerie, unul din sfetnicii săi, care era iubitor de idoli şi om cumplit de rău, căruia împăratul îi arăta toate tainele sale; şi, spunându-i ce aflase în legătură cu sfinţii, i-a dat stăpânire peste dânşii. Iar Valerie, luând această poruncă, a plecat degrabă şi, sosind la locul unde erau sfinţii, a poruncit ca aceştia să aducă jertfă deşerţilor lui idoli. Porunca lui a străbătut îndată până la marginile ţării Tiatiriei.

Valerie poruncea ca toţi cei ce erau în acea ţară să vină fără întârziere în acel loc unde trebuia să se facă jertfa şi închinarea la zei. Aşa necuratul, nu numai el singur bolea de îndrăcirea de idoli, ci şi pe alţii voia să-i vatăme cu aceeaşi boală. Şi adunându-se toţi la locul de jertfă, nu aflară pe cei doi minunaţi mucenici, Carp şi Papil, căci ei în alt loc aduceau jertfa cea curată adevăratului Dumnezeu, adică rugăciunea. Pe aceştia, neaflându-i Valerie în mijlocul adunării, a poruncit să-i caute şi, aflându-i, au fost aduşi de faţă înaintea lui şi cu mândrie i-a întrebat: „Pentru ce nu v-aţi aflat aici ca să jertfiţi zeilor împreună cu poporul?" Apoi a adăugat: „Deci, înaintea ochilor mei să îndreptaţi bine greşeala voastră, ca zavistia celor ce v-au vorbit pe voi să se întoarcă asupra capului lor, iar vouă să vi se înmulţească cinstea mai mult ca înainte". Dar sfinţii, ca cei ce nu aveau teamă şi frică, nici nu căutau cinste omenească, au răspuns cu îndrăzneală: „Nu se cade nouă, judecătorule, să mâniem pe Dumnezeul nostru şi să ne arătăm nemulţumitori pentru facerile Lui de bine; căci chiar şi dobitoacele ne-ar mustra de nemulţumirea noastră, pentru că şi ele Îl cunosc pe Cel ce le-a hrănit, iar noi am fi nerecunoscători faţă de Ziditorul nostru dacă i-am cinsti pe zeii cei mincinoşi, lăsând pe adevăratul nostru Dumnezeu".

Acestea grăindu-le ei, Dumnezeu a întărit cuvintele lor cu nişte semne ca acestea: s-a cutremurat pământul de năprasnă şi s-au sfărâmat toţi idolii care erau cinstiţi de acei păgâni şi s-au risipit ca praful. Însă răutatea lui Valerie era mare şi a rămas neschimbată, căci, atunci când trebuia să se minuneze de puterea cea negrăită a

lui Dumnezeu şi să râdă de neputinţa deşerţilor zei, atunci el s-a arătat mai înverşunat şi mai necunoscător; dar s-a înfrânat să pornească asupra lor chinurile cele grele, ruşinându-se de bunul neam şi de blândeţea acestor bărbaţi, şi a poruncit să fie puse lanţuri de fier pe grumazul lor şi să-i poarte goi prin mijlocul cetăţii.

Astfel nevoitorii cei cinstiţi erau purtaţi pe uliţe. Ei, care erau foarte cinstiţi, au fost făcuţi de râs şi de batjocură. Ei, care erau vrednici de nenumărate laude, au fost duşi cu ocară şi cu necinste pentru Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Judecătorului i s-a părut că, pedepsindu-i cu asemenea necinste, îşi vor schimba hotărârea lor cea tare. Apoi s-a gândit să le vorbească cu cuvinte dulci, zicându-le: „De nu v-aş fi văzut pe voi că sunteţi cu bună pricepere, nu v-aş fi dat sfatul cel bun, ci cu chinuri, chiar nevrând voi, v-aş fi înduplecat la credinţa noastră. Dar de vreme ce chipul vostru cel frumos şi bunul vostru obicei este semnul vitejiei voastre, am socotit să vă fiu vouă sfetnic bun, căci mi se pare că nici nu ştiţi voi cum că din vremuri foarte vechi a început a se da nemuritorilor zei slavă şi cinste; şi aceasta se petrece până în ziua de acum, nu numai la noi, cei ce ştim limba grecească şi romană, ci şi la barbari. Că prin acea osârdie către zei cetăţile se ocârmuiesc cu legi bune şi se câştigă războaiele contra vrăjmaşului, iar pacea se întăreşte. Şi de unde împăraţii şi nobilii romani cei de mai înainte şi de acum au ajuns întru atâta slavă, încât au răsturnat popoare şi cetăţi şi au supus sub stăpânirea lor pe toţi potrivnicii? Oare nu de aici, că au cinstit pe zei şi li s-au închinat lor? Deci şi voi să-i cinstiţi pe aceştia. Şi de sunteţi amăgiţi cu cuvintele unor neînvăţaţi spre nepriceputa şi de curând arătata credinţă creştinească, acum deveniţi înţelepţi şi vă întoarceţi la această credinţă care este mai bună, ca şi zeii să vă miluiască pe voi şi să vă îndestulaţi de bunătăţile cele mari care sunt la noi; şi apoi să vă câştigaţi vouă mari daruri de la împărat. Iar de veţi petrece în cea dintâi nesupunere, veţi pierde atâtea bunătăţi şi pe noi ne veţi sili să fim mai aspri cu voi".

Sfinţii, după ce au auzit acestea, şi-au ridicat ochii spre cer, şi-au făcut semnul Crucii şi au răspuns lui Valerie: „Nădăjduieşti tu oare să ne întorci pe noi ca pe nişte proşti la păgânătatea ta? Să ştii că ai aflat viteji din cei cu multă pricepere. Nu socotim noi credinţa voastră a fi vrednică de cinste pentru vechimea vremii. Pentru că nu tot ce este vechi este şi cinstit, că şi răutatea, deşi este veche, nu este vrednică să fie cinstită pentru vechimea ei. Deci nu aceasta se

cuvine a socoti, că este veche credinţa voastră, ci aceasta ne întrebăm: se cade oare a primi această credinţă rea, de la care noi ne-am sfătuit să ne abatem şi din mijlocul nostru să o lepădăm după putere, ca pe una care pregăteşte înfricoşatul foc al gheenei celor ce o iubesc? Oare voieşti să cunoşti adevărul? Socoteşte şi îl vei afla, că zeii voştri nu sunt nimic altceva decât numai lucru de mâini omeneşti, muţi şi surzi, care nu numai altora, ci nici lor nu pot să-şi aducă vreun folos.

Dumnezeul cel adevărat din fire este necuprins şi mintea noastră nu poate să-L ajungă, nici nu se numără vremea Lui, căci nu are început şi nici sfârşit fiinţa Sa; şi pe toate cele văzute şi pe cele ce sunt cuprinse în mintea noastră, El le-a adus din nefiinţă, El l-a zidit pe om şi l-a pus în Rai şi i-a dat poruncă să se deprindă a fi ascultător Ziditorului, iar prin zavistia diavolului a căzut în neascultare şi s-a făcut vinovat de moarte. Apoi diavolul, neîndestulându-se cu căderea omenească, s-a sârguit ca seminţia lui să o ducă întru uitarea de Dumnezeu, ca oamenii nu numai cu trupul, ci şi cu sufletul să moară. Deci, părăsind popoarele pe Dumnezeu şi depărtându-şi ochii de la lumina dreptăţii, au căzut în întunericul slujirii de idoli. Pentru aceasta, Ziditorul fiind îndurat şi milostiv, n-a suferit să-l vadă pe om chinuit de diavol, ci a venit pe pământ şi, luând chip omenesc, întru toate s-a făcut asemenea nouă, afară de păcat; S-a răstignit pe Cruce şi a murit, vrând să ne izbăvească din robia diavolului şi de căderea în păcat. Şi biruind cu moartea Sa pe vrăjmaşul nostru diavol, S-a urcat la ceruri şi pe noi ne cheamă acolo, făcându-ne lesnicioasă suirea la El. Drept aceea, tu, o, judecătorule, oare poţi să ne spui un astfel de lucru despre idolii tăi? Sau nu-ţi este chiar ruşine a-i numi pe ei dumnezei? Iar bogăţiile voastre şi cinstea împăratului, pe care voi le numiţi bunătăţile voastre, noi nu le băgăm în seamă, pentru că ne-am pus nădejdea noastră în Dumnezeu, pentru Care am hotărât cu gând neclintit ca să pătimim şi să murim".

Valerie, auzind aceste cuvinte, s-a mâniat şi, aprinzându-se cu focul mâniei, şi-a lăsat blândeţea cea dinafară şi şi-a arătat sălbăticia cea dinlăuntru: mai întâi a dat averea sfinţilor spre jefuire celor care i-au clevetit, apoi, legându-i pe ei de nişte cai, a poruncit ca să-i alunge în Sardia; şi caii alergau foarte tare cu sfinţii care erau legaţi de dânşii, neodihnindu-se deloc, încât într-o zi au ajuns din Tiatira în Sardia. Aspră era calea aceea a bunilor pătimitori, căci, neputând să alerge aşa de repede ca şi caii, erau târâţi cu de-a sila şi multe dureri au îndurat.

În urma lor, fericitul Agatodor, care era slujitorul sfinţilor mucenici, împreună pătimind, a suferit împreună cu stăpânii săi. Ajungând în Sardia nu s-au odihnit deloc, ci au petrecut cea mai mare parte a nopţii în rugăciuni şi în cântări dumnezeieşti. Iar după ce au adormit puţin, îngerii lui Dumnezeu în vedenie îi mângâiau pe ei şi îi întăreau ca să poată răbda chinurile. Apoi, deşteptându-se din somn, au povestit unul altuia cele văzute în somn şi s-au veselit foarte mult, mulţumind lui Dumnezeu că-i mângâia pe ei în necaz, făgăduind să le ajute în chinuri; iar ei se aprindeau cu dorinţa pătimirii pentru Hristos.

A venit şi Valerie în Sardia, nădăjduind că pătimitorii, după chinurile pe care le suferiseră pe cale, fiind alergaţi şi târâţi, se vor îndupleca să se închine zeilor. Dar nelegiuitul nu ştia că sfinţii mai mult s-au călit spre nevoinţă cu dumnezeiescul dar cel arătat lor în vedenie. Şi când i-a văzut pe ei mai luminoşi la faţă decât cum erau, cu duhul mai tari şi cu inima mai curajoşi, s-a deznădăjduit că-i va birui cu muncile şi s-a întors spre vicleşug, vrând să amăgească şi să vâneze neraŭtatea sfinţilor cea întemeiată pe Hristos, cu cuvinte blânde şi cu tot felul de momeli. Şi puteai să vezi pe vulpe luptându-se cu leii, căci nimic nu sporea înşelăciunea lui şi nu putea să-i biruiască pe sfinţi, pe care îi întărea ajutorul Celui Preaînalt.

Văzând că nici cu momeli nu rezolvă nimic, s-a gândit să facă într-alt chip cu dânşii. I-a dat pe Carp şi pe Papil în paza unor bărbaţi tari şi aleşi, iar pe minunatul Agatodor, care slujea mucenicilor şi s-a făcut şi el mucenic desăvârşit, cu dragostea sa fiind legat de dânşii ca un prieten şi părtaş la aceleaşi chinuri, întinzându-l, a poruncit ca să fie bătut fără milă cu vine de bou. Se înfruntau amândoi: şi judecătorul şi mucenicul; că judecătorul voia să-l biruiască pe mucenic cu mulţimea bătăilor, iar mucenicul cu atâta bunăvoinţă primea bătăile, încât se vedea că voia să nu-i obosească pe cei care îl băteau, ca doar astfel să se prelungească mai mult bătaia. Şi fiind bătut mult, curgeau din el pâraie de sânge ca dintr-un izvor şi cădea carnea de pe trupul lui, încât i se vedeau măruntaiele dinlăuntru şi mădularele se rupeau din încheieturile lor, pricinuind cu adevărat mari dureri acelui sfânt bărbat. Iar el din acele chinuri se arăta aşa de viteaz, ca şi cum nimic nu ar fi pătimit, căci tăcea şi răbda bătăile cele grele şi pătimirea pentru Hristos o avea ca pe o îndestulată răcorire a durerilor sale celor mari. Iar după ce a ostenit Valerie şi cei ce îl băteau, lui Agatodor chinurile îi înmulţeau bucuria, căci Domnul Iisus Hristos, privind

din cer nevoinţa şi răbdarea cea bună a robului Său, i-a pregătit răsplată şi l-a chemat şi pe el la Sine să se odihnească după atât de multe osteneli. Iar el îndată şi-a dat duhul în mâinile Domnului, lăsând judecătorilor trupul lui mort, pe care, după porunca lui Valerie, l-au lăsat neîngropat, ca să-l mănânce fiarele şi păsările cerului. Dar sosind noaptea, unii dintre credincioşi l-au luat şi l-au îngropat.

După aceasta, Valerie a chemat la dânsul pe Sfinţii Mucenici Carp şi Papil şi le-a zis lor: „Nebunul de Agatodor, slujitorul vostru, şi-a luat vrednica moarte după faptele sale, căci n-a vrut să jertfească zeilor celor nemuritori; dar voi, fiind înţelepţi, de ce nu vă alegeţi ceea ce vă este de folos? Să nu voiţi a fi asemenea cu omul cel cu adevărat nenorocit, care în loc de viaţă şi de bucurie şi-a ales cu nebunie moartea cea cumplită". Sfinţii, auzind acestea, l-au ocărât şi l-au numit pe el nebun, iar moartea Sfântului Agatodor fericind-o, au zis că aceeaşi moarte pentru Hristos o doresc şi dânşii cu osârdie. Atunci judecătorul, mâniindu-se, a poruncit să-i lege iarăşi de cai şi să-i gonească înaintea sa la Pergam. Sfinţii, fiind goniţi pe cale şi târâţi, răbdau mare osteneală şi durere şi fiecare din ei grăia ca David: *Pentru cuvintele buzelor Tale eu am păzit căi aspre*. Iar noaptea, spre a mări durerea lor, li se puneau pe răni legături strânse şi erau păziţi cu străşnicie de străji. Dar ei, după osteneala drumului, încă se mai osteneau cu privegherea, aducând toată noaptea lui Dumnezeu rugăciuni. Şi iarăşi Domnul a binevoit a-i cerceta, căci li s-a arătat lor îngerul Domnului, le-a tămăduit rănile şi a umplut inimile lor de dumnezeiască bucurie, întărindu-i spre nevoinţa cea mare.

A doua zi, judecătorul, socotind că sfinţii după chinurile şi osteneala de ieri nu vor mai putea să păşească deloc, a poruncit să-i scoată înaintea sa ca să le vadă rănile.

Văzându-i pe ei sănătoşi şi tari, nedurându-i picioarele şi mergând repede, cu feţele nu posomorâte, ci luminoase şi vesele, socotea că aceasta este o vrăjitorie de-a lor şi pentru aceasta la mai mari chinuri i-a supus, căci, legând trupurile lor cu grele lanţuri, i-a gonit pe o cale mai lungă.

Sosind la un loc oarecare, după ce a adus jertfă zeilor, s-a aşezat la judecată şi, chemând pe Carp, a început a grăi prieteneşte cu dânsul, ca şi cum împreună ar fi suferit: „Iată, zeii, miluindu-ţi bătrâneţea, te-au făcut să alergi atâta cale fără osteneală; deci de ce te arăţi nemulţumitor făcătorilor tăi de bine, călcând cinstea lor? Ascultă-mă pe mine, cel ce te sfătuiesc pe tine cele folositoare, şi

închină-te zeilor împreună cu mine, căci eu îţi cinstesc bătrâneţile şi sufăr împreună cu tine şi plâng de primejdia ta, nu ca de una străină, ci ca de a mea cu adevărat. Dar ce să fac? Ştiu că sunt foarte ocărât de tine. Însă nu pot să te mai rabd, dacă nici acum nu-mi vei asculta sfatul cel bun; şi aceasta nu pentru necinstea mea, ci pentru cinstea zeilor".

La aceste cuvinte Sfântul Carp a răspuns: „Sfatul tău, care duce de la lumină la întuneric şi de la viaţă la moarte, nimeni nu poate să-l numească bun, ci vădită înşelăciune şi vânătoare vicleană. Iar dacă cinsteşti bătrâneţile mele, pentru ce nu crezi mie, cel ce părinteşte te sfătuiesc pe tine, căci mie mai mult îmi este jale de pierzarea ta decât ţie de pătimirile mele, şi mă mâhnesc foarte mult de primejdia ta, căci ţi-ai pus nădejdea întru deşertăciune şi cinsteşti nişte idoli care nu te vor izbăvi din muncile veşnice, pentru că aceşti idoli sunt neînsufleţiţi şi făcuţi de mână omenească şi după dreptate nu pot fi numiţi Dumnezei, fiind idoli deşerţi şi netrebnici".

Valerie, nerăbdând să mai audă necinstirea zeilor săi, a poruncit călăilor să-l ia pe Sfântul Carp, să-l dezbrace, să-l spânzure şi să-l bată cumplit cu vergi de spini. Bătându-l în felul acesta, au rănit tot trupul sfântului, rupându-i de pe el carnea, care zbura prin văzduh. Socotind că aceasta nu este de ajuns, Valerie a poruncit ca să mai vină şi alţi schingiuitori. Iar aceştia, unii îi ardeau coastele sfântului cu lumânări, iar alţii îi presărau rănile cu sare. Şi se uda pământul cu sângele sfântului, iar venele rupându-se îi provocau mare durere. Dar mucenicul, cu cât i se înmulţeau chinurile, cu atât mai mult se întărea întru răbdare şi întru dragoste pentru Dumnezeu şi, fiind spânzurat, a zâmbit în chinuri, drept pentru care Valerie l-a întrebat: „De ce râzi, Carpe?" El a răspuns: „Pentru că am văzut darul Hristosului meu cel pregătit mie; de aceea m-am bucurat". Căci sfântul a văzut cerurile deschise şi pe Domnul şezând pe scaun cu heruvimii şi serafimii împrejurul Lui. Aşa a mângâiat Domnul în chinuri pe robul său şi darul Domnului i-a potolit toate durerile, încât sfântul a uitat rănile sale cele dureroase şi chinurile cele grele şi că era spânzurat. Şi a fost chinuit până ce muncitorii au obosit. După chinuri, aruncându-l în temniţă, el mulţumea lui Dumnezeu, Celui ce l-a învrednicit a pătimi pentru Dânsul.

Apoi, aducându-l în faţă pe Sfântul Papil, ca şi cum l-ar fi văzut acum pentru întâia oară, judecătorul a început a-l întreba: „De ce neam eşti şi din ce patrie şi care este meseria ta?" A

răspuns sfântul: „Ai fi putut de mult să ştii toate cele despre mine, că sunt născut din cel mai bun neam în cetatea Pergamului, şi am meşteşugul doctoricesc, nu cel care se face din ierburile care cresc pe pământ, ci cel care se ia de la Dumnezeu de sus, doctorie care nu tămăduieşte numai trupul, ci şi durerile sufleteşti le vindecă". Atunci judecătorul a zis: „Doctoria cea iscusită nu poate să fie fără învăţătura celor scrise de Galen şi de Hipocrat, cărora meşteşugul vindecării li s-a dat de la Dumnezeu". Iar Papil a răspuns: „Galen, Hipocrat şi ucenicii lor atunci pot să tămăduiască pe cineva, când şi Hristos al meu binevoieşte din milostivirea cea negrăită să dea cuiva a Sa doctorie, iar de nu voieşte El, apoi piere meşteşugul lor, neavând nici un folos din învăţătura lor întru iscusinţa doctoricească. Iar cei pe care tu îi numeşti dumnezei, cum se vor îngriji de sănătatea cuiva, când nici lor nu pot să-şi ajute cu ceva? Dacă vrei să cunoşti adevărul, încearcă un lucru: Iată, cel care şade lângă tine este orb de un ochi; deci să-i dea idolii tăi vederea dacă pot şi eu după aceasta nimic nu voi mai zice". Iar Valerie a zis: „Oare se poate ca să fie cineva care să-l vindece pe orb?" A răspuns sfântul: „Nu numai aceasta, ci şi alte boli nevindecate lesne vor fi tămăduite de acela care va chema pe Hristos, tămăduitorul tuturor bolilor". Iar Valerie a zis: „Deci să vedem acum ceea ce spui; fă-l ca înaintea noastră să vadă, dacă poţi". A răspuns Papil: „Nu voiesc eu ca să fac aceasta mai întâi, pentru că mă tem să nu socoteşti că această minune a fost făcută de către idolii tăi. Mai întâi doctorii voştri să cheme pe oricare dintre zeii lor şi abia după aceasta eu voi arăta puterea Dumnezeului meu".

Atunci Valerie a chemat pe slujitorii săi şi le-a poruncit să-i cheme pe zei într-ajutor şi să tămăduiască ochiul cel orb al sfetnicului său. Iar ei au strigat către zeii lor, chemând fiecare dintr-înşii pe zeul său, unul pe Apolon, altul pe Asclepios, altul pe Die, iar altul pe Ermis. Şi s-a făcut un lucru vrednic de râs, căci toată ziua s-au rugat către cei ce nu puteau să le ajute nimic, strigau către cei surzi, aduceau jertfe celor neînsufleţiţi şi nu dobândeau cererea lor şi nici n-au putut să lumineze ochiul trupesc, singuri fiind orbiţi cu sufletul. Iar robul lui Hristos, Sfântul Papil, a ridicat ochii cei trupeşti şi cei sufleteşti spre ceruri şi a chemat pe Domnul cel milostiv. Apoi, cu mâna sa s-a atins de ochiul celui orb şi a făcut semnul Crucii pe dânsul şi îndată omul a văzut bine. Şi nu numai cu ochiul cel trupesc a văzut omul acela, ci şi cu ochii cei sufleteşti s-a luminat, căci lumina cea dumnezeiască s-a atins de inima lui şi, deşteptându-se ca din somn, a cunoscut neputinţa

deşerţilor zei şi a înţeles puterea Domnului Dumnezeu Iisus Hristos, lumina cea adevărată care luminează pe tot omul ce vine în lume, şi a crezut într-Însul. Şi nu numai omul acela, ci şi altă mulţime de popor prin minunea aceea a venit la cunoştinţa dreptăţii, căci pe cine n-a adus întru mirare şi încredinţare acea preaslăvită minune? Şi fiecare, văzând şi auzind aceasta, zicea: „Cu adevărat mare este puterea lui Hristos şi Acela este Dumnezeul adevărat".

Dar cu toate că ei preamăreau pe Dumnezeul cel adevărat, Valerie cel fărădelege n-a voit să-L recunoască şi cu mai mare mânie s-a aprins împotriva Sfântului Papil şi, în loc de mulţumire pentru acea facere de bine, a poruncit ca Sfântul Papil să fie spânzurat pe un lemn şi să fie bătut fără cruţare.

Fiind bătut acel frumos trup al Sfântului Papil, el nu pătimea nici o durere, ci se mâhnea că nu primeşte chinuri mai grele. Iar Valerie, văzându-şi chinurile biruite de vitejia mucenicului, s-a mâniat şi mai tare şi a adus asupra sfântului chinuri peste chinuri. A aprins foc sub coapsele lui şi a poruncit să fie bătut cu pietre, dar nici împotriva focului nu s-a arătat mucenicul nerăbdător şi pietrele cădeau în alt loc, ca şi cum şi pietrele cinsteau trupul care pătimea pentru Hristos, căci îi lovea mai ales pe cei ce le aruncau, nevătămând deloc pe Sfântul Papil.

După ce s-a ostenit Valerie şi nu ştia ce fel de chinuri să mai poruncească împotriva sfântului, a mai contenit cu bătaia, socotind că dacă nu vor fi bătuţi o vreme, rănile lor se vor aprinde şi aceasta îi va face mai slabi la bătaia care urma să fie după aceea. Dar sfinţii, care îl aveau aproape pe Hristos doctorul, pentru Care de bunăvoie pătimeau chinuri şi dureri, nu numai de dureri, ci şi de vânătăi şi de răni s-au tămăduit, încât nici urmă de rană nu se mai vedea pe trupul lor, lucru care a mirat mult pe nebunul judecător, pentru că, cu cât li se uşurau durerile, cu atât mai mult inima lui Valerie bolea şi ca de foc se învăpăia de mânie.

După puţină vreme a stat Valerie iarăşi la judecată, suflând cu turbare şi căutând cu ochi mânioşi. Iar sfinţii mucenici stăteau înaintea lui, cu privire frumoasă şi cu faţă veselă, de parcă erau chemaţi la un ospăţ. Şi nelegiuitul, vrând cu mânie să-i îngrozească, a auzit din gura lor cea îndrăzneaţă nişte cuvinte ca acestea: „Pentru ce, o, judecătorule, faci atâta osteneală ţie şi slujitorilor tăi, adeseori aducându-ne, purtându-ne şi chinuindu-ne pe noi, nedând asupra noastră hotărârea cea mai de pe urmă? Ori nădăjduieşti că ne vei abate pe noi de la Hristos, Dumnezeul

nostru, şi de la adevăr? Mai bine morţi ne vei vedea pe noi, decât să ne supunem poruncii tale celei fără de Dumnezeu". După ce sfinţii au grăit aceste cuvinte, îndată slujitorii au aşternut pe pământ cioburi şi piroane de fier şi pe acestea i-au pus goi pe mucenici cu faţa în jos şi i-au târât, bătându-i cumplit. Dar nici în aceste chinuri n-a lăsat Domnul pe robii Săi, pentru că a sosit cu ajutorul Său, suflând în faţa lor şi scoţându-i din acel necaz, căci îndată cioburile şi piroanele cele de fier fără de veste au pierit, iar sfinţii au rămas nevătămaţi.

După aceasta judecătorul cu şi mai mare mânie împotriva lor s-a pornit şi a poruncit ca să le fie tăiate coapsele cu briciul; dar sfinţii le răbdau pe toate cu vitejie, mărind pe Dumnezeu.

Apoi au adunat fiare cumplite şi, fiind aduşi mucenicii, au slobozit asupra lor o ursoaică şi toţi au crezut că ursoaica se va repezi asupra lor şi că îi va rupe îndată şi va ucide trupurile lor, dar ursoaica n-a arătat nimic din năravul ei de fiară, ci, ca şi cum ar cinsti sfintele lor picioare, s-a culcat lângă ei şi le-a cuprins picioarele. Apoi au slobozit un leu, pe care numaidecât sfinţii l-au îmblânzit, ca şi pe ursoaică, dar şi mai mare putere dumnezeiască s-a arătat prin el, căci, răcnind, a grăit cu glas omenesc, ocărând pe chinuitori şi sălbăticia lor. Iar ei, astupându-şi urechile, socoteau că toate acestea sunt farmece ale sfinţilor mucenici. Atunci judecătorul a poruncit ca aceştia să fie aruncaţi într-o groapă plină cu var nestins. Dar în zadar se ostenea nebunul, împotrivindu-se lui Dumnezeu, Cel ce păzea pe robii Săi pretutindeni nevătămaţi, pentru că după trei zile petrecute în groapa cu var au ieşit de acolo întregi şi sănătoşi.

Valerie, cu cât îi vedea mai mult pe sfinţi de nebiruit, cu atât mai mult se mânia împotriva lor şi, încălţându-i cu încălţăminte de fier pline de piroane ascuţite, i-a silit să alerge, dar nici aşa n-a putut să-i biruiască pe ostaşii cei de nebiruit ai lui Hristos. Făcând foc şi înroşind un cuptor foarte mult, a aruncat în el pe sfinţi şi împreună cu sfinţii a intrat şi fericita Agatonica, sora Sfântului Papil, în mijlocul văpăii, vrând ca şi ea să fie părtaşă aceloraşi nevoinţe, dorind să moară pentru Hristos. Dar cuptorul cel înfocat nu i-a ars, ci s-a răcorit cu puterea lui Hristos, pentru că, pogorându-se o ploaie mare, focul s-a stins şi cuptorul s-a răcorit. După ce sfinţii au ieşit din cuptor nevătămaţi, iarăşi au fost duşi în temniţă unde cântau lui Dumnezeu ca într-o biserică.

Judecătorul, neştiind ce să mai facă, se ruşina, fiind biruit. Apoi a dat asupra lor hotărârea cea mai de pe urmă, adică să li se

taie capetele. Sfinţii, fiind duşi împreună cu Agatonica la locul de ucidere, se bucurau şi, ridicând ochii şi mâinile lor spre cer, făceau rugăciuni nu numai pentru dânşii, ci şi pentru cei ce îi ucideau pe ei. Şi aşa şi-au sfârşit nevoinţa lor, murind cu ucidere de sabie. Iar sfintele lor trupuri, cele aruncate fără de cinste şi nebăgate în seamă, le-au luat credincioşii în taină şi cu cinste le-au îngropat, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinstea şi închinăciunea în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC VENIAMIN DIACONUL

În zilele fiului lui Gororan, împăratul perşilor, Veniamin, fiind diacon al Bisericii lui Dumnezeu şi pe mulţi perşi şi elini întorcându-i la cunoştinţa şi credinţa în Dumnezeu, a fost pârât înaintea împăratului ca un făcător de rele. Pentru aceasta a fost bătut şi aruncat în temniţă. Doi ani a zăcut el în temniţă, când un sol al împăratului de la Roma a venit la împăratul perşilor şi, înştiinţându-se despre dânsul, l-a rugat pe împărat să-l elibereze pe Veniamin.

Iar împăratul perşilor a răspuns că dacă Veniamin se va lăsa de a mai învăţa pe magi creştinătatea, îl va elibera. Solul a răspuns: „Este drept, o, împărate, a se păzi poruncile tale". Veniamin, după ce a auzit sfaturile solului, a zis: „Cu neputinţă este a nu împărtăşi şi pe alţii cu lumina dintru care eu m-am împărtăşit. Căci de câtă muncă este vrednic acela ce ascunde talantul în pământ, ne arată învăţătura Sfintelor Evanghelii în chip luminat". Dar dintru acestea necunoscând împăratul nimic, a poruncit să-l elibereze pe dânsul.

Iar Veniamin lucra iarăşi cele obişnuite. Pentru aceasta împăratul s-a mâniat şi, ascuţind douăzeci de trestii, i le-a înfipt sub unghiile mâinilor şi picioarelor. Dar de vreme ce l-a văzut că socoteşte munca ca pe o jucărie, ascuţind altă trestie, i-a înfipt-o în pântece, aducând chinuri cumplite sfântului. Iar după aceste chinuri, acea fiară fără de omenie a poruncit ca mucenicul să fie pus într-o ţeapă groasă, care avea peste tot noduri. Şi în felul acesta şi-a dat sufletul viteazul nevoitor.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A PAISPREZECEA

PĂTIMIREA SFINŢILOR MUCENICI NAZARIE, GHERVASIE, PROTASIE ŞI CHELSIE

Sfântul Nazarie s-a născut la Roma din tată evreu şi din mamă creştină, al cărei nume era Perpetua, şi care a primit Sfântul Botez de la Sfântul Apostol Petru. Ajungând copilul în vârstă, a cugetat mult de care credinţă să ţină: de a tatălui, ori de a maicii sale? Şi s-a hotărât să fie următor credinţei sfintei sale maici, a cărei rugăciune mult i-a ajutat lui spre luminare. Copilul a fost botezat de episcopul locului, iar când a ajuns la vârsta cea desăvârşită, s-a făcut vrednic de bunătăţi desăvârşite, slujind Domnului cu tot dinadinsul nu numai pentru a sa mântuire, ci şi pentru a altora, îngrijindu-se a aduce pe cei necredincioşi la Hristos. Luând de la părinţii săi partea de avere ce i se cuvenea, cu care îi era cu putinţă a face bine celor săraci, a plecat din Roma şi a mers în Mediolan şi acolo toată averea a întrebuinţat-o bine, făcând milostenii la săraci şi ajutând pe cei care pătimeau pentru Hristos. Pentru că atunci, fiind împărat Nero, era mare prigoană împotriva creştinilor şi mulţi, mărturisind pe Hristos, erau ţinuţi în lanţuri şi chinuiţi, iar Sfântul Nazarie, slujindu-le, îi întărea în credinţă şi îi îmbărbăta spre nevoinţă.

În aceea vreme Sfinţii Mucenici Ghervasie şi Protasie au fost prinşi de Anulin ighemonul şi au fost aruncaţi în temniţă. Sfântul Nazarie mergea adeseori la dânşii, mângâindu-i cu vorba sa cea bună, şi i-a iubit pe ei foarte mult, pentru că i-a văzut plini de dragostea cea dumnezeiască şi gata oricând cu osârdie să-şi dea sufletele pentru Domnul, Cel ce S-a răstignit pentru noi pe Cruce. Cu atâta dragoste s-a legat Nazarie de dânşii, încât nu voia să se

despartă de ei, ci împreună cu ei voia să pătimească şi să moară. Şi i s-a adus veste stăpânitorului despre Nazarie că îi cercetează pe cei legaţi şi ţinuţi în temniţe şi le aduce cele de trebuinţă şi întru creştineasca credinţă îi întăreşte pe ei. Pentru aceasta stăpânitorul a poruncit ca să-l prindă şi, aducându-l la el pe Nazarie, l-a întrebat: „Cine şi de unde eşti?" Aflând că este roman de neam şi creştin cu credinţa, l-a sfătuit să nu se lepede de zeii strămoşeşti pe care romanii îi cinstesc dintru începuturi cu jertfe şi cu închinăciuni.

Sfântul nu numai că n-a voit să asculte sfatul lui, ci a grăit împotrivă, ocărând pe mincinoşii săi zei şi mărturisind că Unul este adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos. Atunci stăpânitorul a poruncit să fie bătut peste gură, dar el nu înceta a grăi cu îndrăzneală şi a mustra păgânătatea lui. Pentru aceasta stăpânitorul cu şi mai multă mânie s-a pornit împotriva lui şi a poruncit ca toţi să-l bată pe sfânt, apoi cu necinste l-a izgonit din cetate. Fiind izgonit, fericitul Nazarie se bucura că s-a învrednicit a lua bătăi pentru Hristos şi că este izgonit pentru dreptate, căci îşi aducea aminte de cuvintele lui Hristos: *Fericiţi veţi fi, când vă vor ocărî pe voi şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind pentru Mine*. Îi mai era lui necaz că se despărţise de iubiţii săi prieteni, Ghervasie şi Protasie, cu care împreună dorea să moară. Această dorinţă a lui a împlinit-o Domnul mai pe urmă, dar până atunci i se cădea lui ca în altă ţară să slujească mântuirii omeneşti şi să-i întoarcă pe mulţi de la rătăcire.

În noaptea următoare i s-a arătat lui în vedenie fericita lui maică, poruncindu-i să meargă în Galia şi acolo să se ostenească întru bunăvestirea lui Hristos. Sculându-se, el a mers în ţara aceea după porunca maicii sale şi, propovăduind pe Hristos, lumina cu lumina credinţei acele popoare care erau în întuneric şi în umbra morţii.

Aflându-se într-o cetate ce se numea Melia, a luat un copil de trei ani, pe nume Chelsie, copilul unei femei credincioase şi de neam bun, apoi l-a botezat şi l-a crescut în dreapta credinţă. Şi pruncul creştea cu anii şi cu înţelegerea, umplându-se de dumnezeieştile daruri. Crescând în vârstă urma învăţătorului său, Sfântul Nazarie, învăţând de la dânsul înţelepciunea cea de sus, şi punea în inima sa cuvintele cele de Dumnezeu insuflate şi părintească lui învăţătură. Copilul era atât de înţelept întru Hristos, încât se asemăna învăţătorului său, pentru că asemenea cu dânsul slujea mântuirii omeneşti, propovăduind pe Hristos şi răbdând

prigoniri şi chinuri. Pentru aceasta, mai pe urmă, s-a învrednicit şi de cununa cea mucenicească.

Fiind înştiinţat Dionisie, stăpânitorul acelei ţări, cum că Nazarie a întors multe cetăţi la Hristos, a trimis îndată şi l-au prins pe el şi pe copilul Chelsie şi bătându-i pe amândoi, i-a aruncat în temniţă, vrând ca a doua zi să-i supună la diferite chinuri. Dar a doua zi, femeia stăpânitorului, văzând pe Chelsie copil mic şi frumos că era dus la chinuri, i-a fost milă de el şi, ducându-se la bărbatul ei, l-a rugat ca să miluiască pe copil şi să-l elibereze împreună cu învăţătorul său Nazarie. Rugămintea sa fierbinte l-a îmbunat pe stăpânitor şi l-a îndemnat să-i lase pe amândoi liberi.

Eliberându-i pe ei, stăpânitorul le-a zis: „Mijlocirea femeii mele vă eliberează de toate chinurile". Iar sfinţii mucenici s-au mâhnit că nu au dobândit cununa muceniciei dorită de ei şi nu şi-au putut sfârşi chinurile, ca să se fi putut dezlega de trup şi să vieţuiască împreună cu Hristos.

Au plecat de acolo şi au mers în cetatea Timir şi acolo, îndeletnicindu-se cu propovăduirea Sfintei Evanghelii, o mulţime de suflete au câştigat pentru Hristos. Diavolul, nesuferind să vadă acest lucru, i-a întărâtat spre mânie pe închinătorii de idoli, care s-au răzvrătit asupra Sfinţilor Nazarie şi Chelsie, pe care i-au prins şi i-au trimis la necuratul împărat Nero. Sfinţii, stând înaintea împăratului, au mărturisit cu curaj pe Hristos Dumnezeu. Pentru acest lucru Nazarie a fost aruncat la pământ şi călcat cu picioarele, iar pe Chelsie l-au bătut cu vergi şi l-au silit să aducă idolilor jertfe, dar el cu cuvântul i-a răsturnat pe idolii lor la pământ. Apoi au fost daţi fiarelor spre mâncare, dar fiarele nu i-au vătămat. Apoi au fost aruncaţi în mare, iar ei au mers pe deasupra apelor precum pe pământ. Văzând acestea, slugile împărăteşti au crezut în Hristos şi, primind Sfântul Botez de la Nazarie, au lăsat curtea împărătească şi, desprinzându-se din tulburarea lumească, slujeau lui Hristos în linişte.

După aceasta, Sfântul Nazarie împreună cu ucenicul său Chelsie au mers iarăşi în Mediolan şi i-au aflat în temniţă încă vii pe Sfinţii Mucenici Ghervasie şi Protasie. Au început iarăşi să propovăduiască în Mediolan şi iarăşi au fost prinşi de Anulin stăpânitorul care i-a întrebat unde au fost până la acea vreme. Şi aflând că au fost în mâinile lui Nero s-a mirat cum de au scăpat vii şi sănătoşi, pentru că ştia că Nero, împăratul, era foarte cumplit şi fără de omenie, încât ucidea fără milă nu numai pe cei vinovaţi, ci şi pe cei nevinovaţi.

Şi stăpânitorul îl silea pe Nazarie ca să se apropie şi să se închine idolilor lor, iar el nu numai că n-a voit, dar l-a şi ocărât pe stăpânitor. Atunci stăpânitorul a poruncit ca să fie bătuţi peste gură şi, luând multe palme, Nazarie şi Chelsie au fost aruncaţi apoi în temniţă alături de Sfinţii Ghervasie şi Protasie. Nazarie se mângâia mult că s-a învrednicit a mai vedea pe iubiţii săi prieteni, a vorbi cu ei şi a răbda împreună cu ei în temniţă pentru Hristos. Iar Anulin l-a înştiinţat printr-o scrisoare pe Nero împăratul despre Nazarie. Şi auzind împăratul că Nazarie este viu, s-a mâniat foarte asupra slugilor cărora le poruncise ca să-i înece pe sfinţi în adâncul mării şi Nero a început să-i caute pe slujitorii care i-au slobozit pe Nazarie şi Chelsie, ca să-i piardă, dar nu i-a mai aflat, pentru că aceştia fugiseră de lume şi se dăduseră de bunăvoie lui Hristos, spre slujba cea prea frumoasă.

Deci împăratul a scris stăpânitorului Anulin, ca îndată să fie omorât Nazarie. Iar Anulin, citind scrisoarea împăratului, a scos din temniţă pe Sfântul Nazarie şi pe Sfântul Chelsie, ucenicul lui, şi a tăiat cu sabia cinstitele lor capete. Iar unul dintre credincioşii care locuiau în apropierea cetăţii a luat în taină sfintele lor moaşte şi le-a dus în casa sa. Acest om avea o fiică slăbănoagă care zăcea la pat şi atunci când moaştele sfinţilor mucenici au fost aduse în casă, ea îndată s-a sculat din pat sănătoasă, ca şi cum niciodată nu ar fi fost bolnavă şi nu ar fi zăcut niciodată. Pentru aceasta, stăpânul casei împreună cu toţi ai lui s-au bucurat şi au îngropat în grădină trupurile mucenicilor.

După omorârea Sfinţilor Mucenici Nazarie şi Chelsie, în cetate a sosit comitul Astazie, care pornise cu război împotriva moravilor. Pe acesta l-au îndemnat popii idoleşti ca să-i ucidă pe Sfinţii Ghervasie şi Protasie, care rămăseseră în temniţă. Deci Ghervasie a fost scos din temniţă şi, fiind bătut cu vergi de plumb, s-a sfârşit, iar lui Protasie i-a fost tăiat capul cu sabia şi şi-a sfârşit şi el nevoinţa muceniciei. Trupurile lor au fost răpite de Filip şi de fiul său şi au fost îngropate în casa lor. Moaştele mucenicilor Nazarie, Chelsie, Ghervasie şi Protasie, ascunse sub ţărâna pământului şi de nimeni ştiute, au stat acolo până la venirea Sfântului Ambrozie, episcopul Mediolanului. Acesta, prin dumnezeiască descoperire, a aflat pe Ghervasie şi pe Protasie în vremea împărăţiei lui Teodosie cel Mare, iar Nazarie şi Chelsie au fost aflaţi în vremea împărăţiei lui Arcadie şi a lui Onorie.

Despre aflarea moaştelor lui Nazarie şi Chelsie pomeneşte Paulin Presbiterul în cartea sa despre viaţa Sfântului Ambrozie

astfel: „În acea vreme moaştele Sfântului Mucenic Nazarie se aflau în cetate, în grădină. Aceste moaşte au fost aduse de Ambrozie şi depuse în biserica Sfinţilor Apostoli. Eu, fiind de faţă, am văzut sânge în mormântul în care zăceau mucenicestile moaşte, ca şi cum acest sânge ar fi curs de curând; capul cu părul şi cu barba erau neatinse, ca şi cum atunci ar fi fost puse în groapă, iar faţa lui era atât de luminoasă de parcă ar fi fost spălată de curând. Adevărată minune, precum Domnul a făgăduit în Evanghelie că *nici un fir de păr din capul vostru nu va pieri*. Iar sfintele lor moaşte au umplut acel loc de mireasmă bună, încât covârşeau toate aromele. Apoi, ridicând moaştele mucenicesti şi punându-le în caretă, ne-am întors îndată cu Sfântul Ambrozie şi la Sfântul Mucenic Chelsie, cel ce era pus în acelaşi loc. Şi am aflat de la cel care stăpânea grădina aceea cum că de la părinţi moştenise el locul acela, loc pe care părinţii lui îl moşteniseră din neam în neam, căci într-însul sunt aşezate mari vistierii, pe care nici molima, nici rugina nu le strică, nici hoţii nu le sapă şi nu le pot fura".

Până aici povesteşte Paulin prezbiterul despre moaştele lui Nazarie şi Chelsie. Iar despre moaştele lui Ghervasie şi Protasie a scris Sfântul Ambrozie următoarele: „Ambrozie, sluga lui Hristos, fraţilor celor ce sunt în toată Italia, mântuire întru Domnul Cel veşnic! Scripturile cele dumnezeieşti dovedesc că cei ce au primit ceva în dar de la Domnul sunt datori să arate şi la alţii aceasta. Căci cel ce tăinuieşte ceea ce poate să folosească şi la alţii, e ca şi cum ar fi furat ceva din biserică. Pentru aceasta a zis David: *Dreptatea Ta nu am ascuns în inima mea, adevărul Tău şi mântuirea Ta am spus; nu am ascuns mila Ta şi adevărul Tău de către adunare multă*. Şi pentru acest lucru, ca şi cum dorea răsplătire, a adăugat: *Iar Tu, Doamne, să nu îndepărtezi îndurările Tale de la mine*. Ca şi cum ar fi zis: Precum eu altora am făcut ca să afle milă, aşa şi Tu să nu laşi să fie depărtată mila Ta de la mine. Şi facem această înainte-cuvântare spre a vă spune vouă, celor ce cu dreaptă credinţă socotiţi şi credeţi întru Domnul, ca să vă veseliţi pentru aflarea sfintelor moaşte şi să-L chemaţi pe El în ajutor.

În sfintele patruzeci de zile trecute, când Domnul m-a făcut părtaş celor ce posteau şi se rugau, fiind eu la rugăciune într-o noapte, am căzut într-un fel de somn, încât mă aflam nici dormind, nici simţind şi am văzut doi tineri în haine albe ridicându-şi mâinile spre cer şi rugându-se, cu care nu puteam grăi, fiind cuprins de somnolenţă. Iar după ce m-am deşteptat, ei s-au făcut nevăzuţi. Şi

m-am rugat bunătăţii lui Dumnezeu că dacă aceasta este înşelăciune diavolească să o alunge de la mine, iar dacă este lucru adevărat, apoi mai luminat să mi-l arate.

Pentru câştigarea acestei cereri de la Domnul, am postit mult şi în a doua noapte, la cântatul cocoşilor, la fel ca şi întâia dată, am văzut pe acei tineri rugându-se cu mine. Iar a treia noapte, când trupul meu slăbise de post şi nu puteam adormi, iarăşi mi s-au arătat aceiaşi tineri; şi m-am mirat când am văzut cu ei şi pe un al treilea tânăr care semăna cu Sfântul Apostol Pavel, pe care îl cunoşteam din icoană şi numai cu mine grăia, iar ceilalţi tăceau. El îmi zicea aşa: «Aceştia sunt cei care, ascultând cuvintele mele, au lăsat lumea şi bogăţia şi au urmat Domnului nostru Iisus Hristos, nedorind nimic pământesc sau trupesc. Şi au petrecut aici în Mediolan zece ani, slujind lui Dumnezeu şi s-au învrednicit a fi mucenici ai lui Hristos, ale căror trupuri le vei afla zăcând în pământ în acest loc unde tu stai şi te rogi. Deci trebuie să le scoţi deasupra şi în acest loc să zideşti o biserică în numele lor». Apoi eu l-am întrebat care este numele lor, iar el mi-a răspuns: «Vei afla o cărticică la capetele lor în care este scrisă naşterea, pătimirea şi sfârşitul lor».

Eu, chemând pe fraţi şi pe episcopul locului şi spunându-le cele văzute, am început a săpa în acel loc, iar episcopii îmi ajutau. Şi am aflat o raclă, precum mi-a spus Sfântul Pavel, în care am văzut trupurile sfinţilor mirosind frumos, ca şi cum atunci ar fi fost îngropate. Iar la capul lor se afla o cărticică în care era scrisă toată viaţa lor în următorul chip: «Eu, robul lui Hristos, Filip, am luat trupurile acestor sfinţi în casa mea şi le-am îngropat. Maica lor, Valeria, şi tatăl lor, Vitalie, au avut pe aceşti doi fii născuţi gemeni şi au numit pe unul Protasie şi pe altul Ghervasie. Vitalie era ostaş în Mediolan, trăind cu soţia sa şi slujind în taină lui Dumnezeu.

Mergând odată cu judecătorul Paulin în cetatea Ravenei, s-a aflat acolo că el este creştin şi, fiind chinuit, nu s-a lepădat de Hristos, cu toate că a fost aruncat într-o groapă adâncă şi bătut cu pietre. În acest fel şi-a aflat sfârşitul, fiind îngropat de viu. Iar soţia, aflând de moartea bărbatului ei, a mers după trupul lui, vrând să-l îngroape în casa sa, spre mângâierea sărăciei sale. Dar cetăţenii Ravenei, care erau creştini, nu au lăsat-o să ia trupul bărbatului ei, bucurându-se ei singuri de o aşa vistierie ca aceea şi păstrând-o spre apărarea lor. Iar Valeria, neîndeplinindu-şi dorinţa, întorcându-se în Mediolan, a nimerit pe cale într-un sat oarecare, la un praznic urât de Dumnezeu, unde oameni necuraţi aduceau jertfe

spurcatului lor zeu Silvan. Acei oameni, după obiceiul lor, ospătau pe cei străini cu cărnuri din cele jertfite idolilor şi au chemat-o şi pe Valeria, care trecea atunci pe acolo, la acel ospăţ. Iar ea s-a scârbit de acea necurăţie şi nu a vrut să guste din jertfele idoleşti, mărturisind că este creştină. Iar păgânii, mâniindu-se, au bătut-o cu beţe, fără milă, încât abia a putut să ajungă vie la ai săi, în Mediolan.

Mergând în casa sa, i-a învăţat adevărata credinţă pe fiii săi Ghervasie şi Protasie şi după trei zile şi-a dat duhul în mâinile lui Dumnezeu. Iar după ce Ghervasie şi Protasie, cei încoronaţi cu cunună mucenicească, au rămas orfani de părinţii lor, au vândut casa şi au împărţit toată averea lor la săraci, iar pe robi i-au eliberat. Apoi s-au închis singuri într-o casă şi s-au nevoit acolo zece ani în post, în rugăciuni şi în citire. Iar în anul al unsprezecelea au început a pătimi în temniţă pentru Hristos, de la Anulin ighemonul. Apoi, când comitul Astazie mergea din Mediolan la război împotriva moravilor, l-au întâmpinat în cale jertfitorii idoleşti, zicându-i: «Dacă vrei să te întorci cu biruinţă la împăratul tău, atunci sileşte-i pe Ghervasie şi pe Protasie să jertfească zeilor, pentru că zeii s-au mâniat că aceşti doi oameni îi defăimează pe ei, şi acum la întrebările noastre zeii nu vor să ne dea răspuns». Auzind acestea, Astazie i-a scos pe cei doi din temniţă şi, punându-i înaintea sa, le-a zis: «Vă sfătuiesc să nu-i supăraţi pe zei, ci cu dreaptă credinţă să le aduceţi jertfe, ca plină de noroc să fie calea noastră». Iar Ghervasie a răspuns: «Biruinţă asupra vrăjmaşilor poţi cere numai lui Dumnezeu Atotputernicul, iar nu de la aceşti idoli care nu văd, nu aud, nu grăiesc, nici nu au suflare».

Atunci Astazie a poruncit ca Ghervasie să fie bătut cu vergi de plumb până ce va muri. În acea bătaie s-a sfârşit Sfântul Ghervasie, al cărui trup poruncind să-l scoată, i-a zis lui Protasie: «Ticălosule, cruţă-ţi viaţa ta şi nu înnebuni ca şi fratele tău». Protasie a răspuns: «Nu ştiu cine este ticălos, ori eu care nu mă tem de tine, sau tu care te temi de mine?» Astazie a zis: «Şi cum mă tem eu de tine, ticălosule?» A răspuns sfântul: «Te temi de mine că nu mă voi supune pentru a aduce jertfă idolilor, căci dacă nu te-ai teme, nu m-ai sili pe mine să aduc jertfă idolilor. Iar eu nu mă tem de tine şi îngrozirea ta o defăimez, iar pe idolii tăi îi socotesc nişte gunoaie şi numai lui Dumnezeu Celui ce împărăţeşte în Ceruri mă închin». Atunci Astazie a poruncit ca Protasie să fie bătut cu toiege şi, fiind bătut mult, când l-au ridicat de la pământ, i-a zis comitul: «Ticălosule, de ce eşti mândru şi nesupus? Oare vrei să pieri ca şi fratele tău?» A răspuns Protasie: «Nu mă supăr pe tine, Astazie,

pentru că văd orbirea ochilor tăi, şi necredinţa ta nu te lasă să vezi cele ce sunt ale lui Dumnezeu, căci nici Domnul meu nu i-a ocărât pe cei care L-au răstignit, ci S-a rugat pentru dânşii, zicând că nu ştiu ce fac; aşa şi tu nu ştii ce faci, pentru aceea îmi este milă de tine. Însă isprăveşte mai repede ceea ce ai început, ca să pot vedea împreună cu iubitul meu frate pe Mântuitorul meu».

Atunci comitele Astazie a poruncit ca Protasie să fie tăiat cu sabia şi, aceasta făcându-se cu robul lui Hristos, eu Filip, împreună cu fiul meu am luat noaptea în taină trupurile lor şi le-am adus în casa mea, lucru de care numai Dumnezeu ştie, şi le-am îngropat în această raclă de marmură, crezând că datorită rugăciunilor lor şi eu voi afla milă de la Domnul nostru Iisus Hristos, Care cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, petrec şi împărăţesc în veci".

Iar pe când se scoteau din pământ acele sfinte moaşte, multe tămăduiri s-au făcut bolnavilor şi diavolii din oameni au fost izgoniţi şi orbii au văzut. În cetatea lui Ambrozie era un om orb, pe nume Sevir, ştiut de toţi, şi acest orb numai cât s-a atins de marginea veşmintelor care erau pe moaştele sfinte, îndată i s-a limpezit vederea.

Cu rugăciunile sfinţilor Tăi, Doamne, luminează ochii sufletelor noastre, ca întru lumina feţei Tale să mergem şi întru numele Tău să ne bucurăm în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, VIAŢA CUVIOASEI MAICII NOASTRE PARASCHEVA DE LA IAŞI

Această cu adevărat mare şi vestită între femei, Cuvioasa şi pururea pomenita Parascheva, s-a născut într-un sat al Traciei, numit şi din vechime şi acum Epivat. Părinţii fericitei erau de neam bun şi măriţi, înavuţiţi cu multe averi; mai mult însă îi mărea şi îi îmbogăţea dreapta credinţă în Dumnezeu şi vrednicia de a se numi creştini. Aceştia dar, aducând la lumină pe cuvioasa, întâi au renăscut-o prin scăldătoarea cea dumnezeiască a botezului, apoi, înaintând pe cale, o învăţară toată îmbunătăţirea şi aşezarea cea după Dumnezeu.

După ce a trecut la al zecelea an, mergea adesea cu mama sa la biserica Preacuratei Născătoare de Dumnezeu şi a auzit odată aceste dumnezeieşti bunevestiri: *Cel ce voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine şi să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie.*

Îndată fiind mişcată de aceste cuvinte şi ieşind din biserică, a întâlnit un sărac. Şi ascunzându-se de maica sa, a dezbrăcat hainele strălucite şi luminate ce le purta şi le-a dat lui, iar ea le-a îmbrăcat pe ale aceluia.

După ce a venit acasă şi au văzut-o părinţii într-un astfel de chip, s-au îngrozit şi au bătut-o ca să nu mai facă aşa. Ea însă nu numai de două ori, ci de trei ori şi de mai multe ori se zice că, dezbrăcând hainele sale, le-a dat săracilor, întru nimic socotind ocările, îngrozirile şi nesuferitele bătăi ale părinţilor. Apoi, fără ştirea lor, a rudeniilor şi a slugilor, a plecat la Constantinopol.

Aici, gustând toate bunătăţile cele după Dumnezeu, îndestulându-se de dumnezeieştile şi sfinţitele slujbe din biserici şi de moaştele sfinţilor şi, fiind binecuvântată de sfinţii bărbaţi cei de acolo şi întărindu-se cu rugăciunile lor, a ieşit din cetate şi a trecut în Calcedon şi de acolo a venit la Ieraclia din Pont, călătorind cu picioarele sale.

Iar părinţii ei, mult trudindu-se şi umblând prin multe cetăţi şi sate şi neaflând-o, s-au întors acasă. Iar preafericita fecioară, venind la Ieraclia din Pont, a sosit la un oarecare lăcaş dumnezeiesc al Maicii lui Dumnezeu şi intrând în el cu bucurie duhovnicească, s-a aşezat pe pământ şi l-a udat cu lacrimi. Apoi s-a sculat şi, prin ruga sa umplându-se de har, cinci ani întregi a petrecut în acest sfânt lăcaş, tot felul de bunătăţi săvârşind: rugăciuni de toată noaptea, ajunări neîncetate, bătăi de piept, plângeri, tânguiri cu lacrimi nestinse, culcări pe jos. Şi cine după vrednicie va povesti, obiceiul smerit, cugetul împăcat, curăţia inimii şi plecarea ei spre Dumnezeu?

De acestea destul desfătându-se, s-a dus la Ierusalim, căci această dorinţă o avea şi de mult ruga pe Dumnezeu şi pe Maica Lui pentru aceasta. Deci, aşa pregătită a ieşit din biserică şi îngrădită cu ajutorul de sus, a ajuns la Ierusalim şi, bucurându-se de toate cele sfinte şi bune ale Ierusalimului, unde şi „blândele picioare ale Mântuitorului Hristos au călcat", şi săturându-se şi zburând prin pustiul Iordanului ca o pasăre, a nimerit la o vieţuire cinstită de călugăriţe pustnice şi a intrat acolo. Însă, neputând a le da în scris pe toate, cât s-a nevoit aici, prin care pe vrăjmaşul diavol până în sfârşit l-a stins, care mai înainte cu ispite multe şi de tot felul a năvălit pornindu-se asupra ei, puţine oarecare din nevoinţele ei spre pomenire le vom adăuga aici.

Băutură întrebuinţa apa de izvor, şi din aceasta foarte puţină; trebuinţa aşternutului o împlinea cu o rogojină, iar îmbrăcămintea ei era o haină şi aceasta foarte zdrenţăroasă. Cântarea pe buze o

avea neîncetată, lacrimile de-a pururea şi peste acestea înflorea dragostea, iar vârful bunătăţilor, care este smerita cugetare, le cuprindea pe toate.

Iar după ce a petrecut în pustie mulţi ani, într-o noapte a stat la rugăciune, după obiceiul ei, şi ridicându-şi mâinile spre cer cu umilinţă, a văzut pe îngerul lui Dumnezeu în chip de tânăr prea luminos, care, venind la dânsa, i-a zis: „Să laşi pustiul şi să te întorci în patria ta, pentru că acolo ţi se cuvine ca să-ţi dai trupul pământului, iar duhul să treacă la nematerialnicele lăcaşuri". Deci cuvioasa, socotind puterea vedeniei şi înţelegând că porunca aceea este de la Dumnezeu, se bucura de moartea cea trupească şi se mâhnea de părăsirea pustiului; pentru că nimic nu curăţeşte aşa de bine sufletul, şi nu-l aduce la chipul cel dintâi, precum pustiul şi liniştea.

Deci mulţi ani răbdând în arătata mănăstire a călugăriţelor şi nevoindu-se prin foarte multe fapte bune, plinind al 25-lea an al vârstei, a ieşit de aici şi a venit la Iope şi, intrând într-o corabie, a început a pluti pe calea ce ducea spre casă şi a ajuns la limanul patriei sale, după ce a suferit multe primejdii ale sfărâmării de corabie. Apoi pururea pomenita a venit la Constantinopol şi după ce a cercetat dumnezeieştile lăcaşuri şi pe sfinţii bărbaţi, a venit la un oarecare sat, anume Calicratia, şi acolo la biserica sfinţilor şi întru tot lăudaţilor Apostoli s-a sălăşluit, nesocotind petrecerea părinţilor ei de neam bun şi batjocorind înţelepţeşte uneltirile vicleanului înşelător.

Deci doi ani a petrecut acolo neîntinata porumbiţă şi din potopul acestor curgătoare zburând, s-a odihnit în corturile cereşti, încredinţând sfânt sufletul său în mâinile îngerilor şi prin ei lăcaşurilor celor veşnice şi dumnezeieşti. Iar trupul ei, după obiceiul creştinesc, s-a îngropat în pământ la un loc neînsemnat.

Şi vrând Dumnezeu ca să proslăvească pe plăcuta Sa, a arătat, după mulţi ani, sfintele ei moaşte, într-acest chip: era un pustnic aproape de locul acela, unde era îngropată cuvioasa, care petrecea pe stâlp. Şi s-a întâmplat că, un corăbier bolnăvindu-se de o boală cumplită, a murit; şi fiind aruncat acolo, a început din trupul lui a ieşi un miros nesuferit, încât nu putea nimeni ca să meargă pe calea aceea. Chiar şi pustnicul nu putea să rabde mirosul acela şi a fost nevoit, din cauza mirosului nesuferit, să se pogoare de pe stâlp. Şi a poruncit unor oameni, ca să sape o groapă adâncă şi să arunce acolo trupul cel nesuferit. Când au săpat oamenii groapa, au aflat după rânduiala lui Dumnezeu, un trup nestricat zăcând în pământ, şi s-au mirat toţi de nestricăciunea trupului aceluia. Însă fiind nepricepuţi, au

trecut cu vederea lucrul ce li se întâmplase, socotindu-l ca un lucru mic şi neînsemnat. Pentru că ziceau între dânşii: „Dacă ar fi fost trupul acesta sfânt, l-ar fi descoperit Dumnezeu cu oarecare minuni". Apoi iarăşi l-au acoperit cu pământ, aruncând tot acolo şi trupul cel împuţit şi s-au dus la casele lor.

Într-o noapte unul dintr-înşii, pe nume Gheorghe, om iubitor de Hristos, se ruga în casa lui Dumnezeu, şi adormind spre ziuă, a văzut o vedenie: i se părea că vede o împărătească şezând pe un scaun prealuminat şi mulţime multă de ostaşi stând împrejurul ei; pe care văzându-i omul cel iubitor de Hristos, s-a cuprins de frică şi s-a aruncat la pământ, neputând să vadă lumina şi frumuseţea aceea. Iar unul din acei luminaţi ostaşi, luându-l de mână, l-a ridicat, zicându-i: „Gheorghe, pentru ce aţi trecut cu vederea trupul cuvioasei Parascheva şi aţi îngropat cu dânsul stârvul acela împuţit? Deci, scoţându-l degrabă, să-l puneţi la un loc ales, că a voit Dumnezeu, ca să proslăvească pe roaba sa pe pământ".

Asemenea şi strălucita împărătească i-a zis: „Degrabă scoţând moaştele mele, la loc însemnat să le puneţi, pentru că nu pot să mai rabd putoarea trupului aceluia; că şi eu am fost ca voi, şi patria mea este Epivat, unde voi acum locuiţi". În aceeaşi noaptea, o femeie cinstită anume Eftimia, a avut aceeaşi vedenie, şi amândoi a doua zi au spus cele văzute. Şi auzindu-le acestea dreptcredincioşii, au alergat cu lumânări la moaştele Cuvioasei Parascheva. Deci, scoţându-le cu multă osârdie, s-au bucurat ca de o comoară de mult preţ şi le-au pus în biserica sfinţilor şi întru tot lăudaţilor Apostoli Petru şi Pavel, în satul Epivat, unde, cu rugăciunile cuvioasei Parascheva, s-au făcut multe tămăduiri bolnavilor, de către sfintele ei moaşte; pentru că toţi cei dimprejur, neputincioşi şi îndrăciţi, cu credinţă mergând, câştigau sănătate.

Însă câte minuni a săvârşit Dumnezeul minunilor prin ea, după aşezarea moaştelor ei aici, şi până acum săvârşeşte, cu neputinţă este în scris a le da; căci covârşesc, ca să zicem aşa, şi numărul stelelor şi nisipul mării, de vreme ce vindecă şchiopi, surzi, ciungi, ologi şi tot felul de boli, încă şi cele aducătoare de moarte; şi în scurt a zice, depărtează toată neputinţa nevindecată, numai cu atingerea raclei, care nu încetează, nici nu va înceta să verse tămăduiri, cu harul lui Iisus Hristos, Celui ce a preamărit-o.

Mai pe urmă, sfintele moaşte ale Cuvioasei Parascheva au fost duse din Epivat în cetatea Târnovei, capitală oarecând a crailor bulgari; apoi s-au strămutat de aici la Belgrad, şi de acolo în oraşul Constantinopol, cum povestesc Eftimie şi Rafail, asemenea şi Meletie al Atenei şi Dositei, patriarhul Ierusalimului.

Tot în acelaşi loc aflăm şi despre povestirea strămutării moaştelor ei din oraşul Constantinopol la Iaşi: „Patriarhul Constantinopolului, Partenie bătrânul, luând bani de la domnitorul Moldovei Vasile Lupu ca să plătească datoriile Patriarhiei, trecând peste zidul Fanarului din Constantinopol sfintele ei moaşte ce se păzeau de Patriarhie, le-a trimis aici către stăpânitorul Moldovei".

Iată ce zice Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei: „Sfânta Parascheva, precum aflăm din cărţile bisericeşti, a fost doamna unui sat cu numele Epivate, sat care mai pe urmă ajunse în posesia marelui Apocavcos, generalul împăratului Andronic Paleologul. Pe vremea sultanului Murad al IV-lea, Vasile, domnitorul Moldovei, a obţinut permisiunea de a lua moaştele acestei sfinte din biserica patriarhală a Constantinopolului. Şi aceasta din considerare că a făcut multe şi mari binefaceri şi servicii pentru acea biserică; căci din însăşi veniturile sale a plătit peste 260 de pungi de aur, cu care biserica era datoare, parte la turci, parte la creştini.

Şi fiindcă la turci este interzis a strămuta mort peste trei mile, aşa el a mai dat la curtea otomană peste 300 de pungi, numai ca să obţină permisiunea de a strămuta acele moaşte şi pentru a scoate de la sultan un ordin către Capugi-Başa, care să le însoţească până în Moldova. Toată istoria acestei strămutări este zugrăvită pe peretele de amiazăzi a bisericii Sfinţilor Trei Ierarhi, unde se află sfintele ei moaşte[1]. Între alte lucruri se înfăţişează acolo şi Capugi-Başa cu ofiţerii lui mergând la însoţirea sfintelor moaşte".

---

[1] «Cu voia Tatălui, cu sporirea Fiului şi cu lucrarea Sfântului şi viufăcătorul Duh, al lui Dumnezeul cel preamărit şi preaînchinat întru Sfânta şi cea de o fiinţă şi nedespărţită Treime, evlaviosul şi iubitorul de Hristos domnul Vasile Voievod, din mila lui Dumnezeu domnitor al Ţării Moldovei. Fiind râvnitor şi apărător al dreptei credinţe răsăritene, s-a sârguit cu mare osârdie şi cu un dor prea mare, după iconomia dumnezeiască şi a adus de la Constantinopol aceste prea cinstite moaşte ale Cuvioasei Maicii noastre Parascheva Târnovenei, ce se cheamă Piatca (Vinere). Aceasta a fost a treia strămutare a ei. Iar aceste sfinte şi cinstite moaşte le-a trimis preasfinţitul şi preafericitul Patriarh kir Partenie, cu tot bunul sfat şi cu buna voinţă a toată Biserica. Şi a trimis această comoară prin trei preafericiţi mitropoliţi: Kir Ioanichie al Ieracliei, Kir Partenie al Adrianopolei şi Kir Teofan al Paleopatriei, în zilele preasfinţitului arhiepiscop Kir Varlaam Mitropolitul Sucevei şi a toată ţara Moldovei. Pe care (moaşte) evlaviosul şi iubitorul de Hristos domnul Vasile Voievod, cu mila lui Dumnezeu domnitor al Ţării Moldovei, le-a primit cu toată cinstea şi cu toată dragostea, mai mult decât pe un mărgăritar preţios le-a aşezat aici în nou-zidita de el biserică a Sfinţilor Trei Ierarhi şi mari dascăli a toată lumea: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul şi Ioan Hrisostom şi le-a păstrat spre cinstea şi slava unuia Dumnezeu celui închinat în Treime, pentru nesfârşitele rugăciuni ale

Din tradiţie avem povestiri de multe minuni săvârşite de cuvioasa în anii dinaintea noastră, pe care nu s-a sârguit cineva a le aduna şi a le publica spre lauda lui Dumnezeu slăvitorul sfinţilor Săi; încă şi în zilele noastre nu conteneşte a face minuni celor ce cu credinţă aleargă la ea. Căci câţi neputincioşi au evlavie la sfintele moaşte, alergând cu credinţă, sau din acoperămintele puse la capul cel sfânt al cuvioasei luând şi purtând, dobândesc vindecare. Şi la secetă sau altă nevoie mare, făcând litanie creştinii cu sfintele moaşte, nu se lipsesc de cerere. Şi în patria ei, Epivat, unde precum se zice casa ei părintească a fost prefăcută în biserică cu numele ei, şi în Catedrala Mitropolitană de la Iaşi, cuvioasa face multe minuni până astăzi.

Nenumărate sunt minunile şi vindecările de boli ce s-au făcut credincioşilor care au alergat cu rugăciuni şi lacrimi la moaştele Sfintei Preacuvioasei Maicii noastre Parascheva, de-a lungul celor peste 350 de ani de când ocroteşte Moldova şi ţara noastră. Să amintim doar câteva dintre ele, publicate în *Patericul Românesc*:

Cea mai mare minune a Sfintei Parascheva este însăşi preamărirea trupului ei cu darul neputrezirii, al vindecării de boli şi al izbăvirii de multe nevoi şi primejdii. Din cauza aceasta a fost luată ca protectoare de toate ţările ortodoxe din Balcani. Ba şi turcii se cucereau de minunile ce se făceau creştinilor, celor care îi cereau ajutorul cu credinţă şi evlavie.

O minune care a uimit Moldova şi ţara noastră a fost izbăvirea fără nici o vătămare a moaştelor Sfintei Parascheva din incendiul izbucnit în noaptea de 26 spre 27 decembrie 1888, în paraclisul Mănăstiri Sfinţii Trei Ierarhi, din Iaşi. Căci, aprinzându-se de la un sfeşnic catafalcul cuvioasei, s-a topit argintul care îmbrăca racla, dar lemnul şi sfintele ei moaşte, deşi erau învăluite în jăratec, au rămas întregi şi nevătămate spre întărirea credincioşilor şi uimirea tuturor. Ca o mărturie a acestei mari minuni, se păstrează până astăzi racla dogorită de foc, în care se aflau moaştele Sfintei Parascheva. Îndată după această minune, moaştele cuvioasei au fost strămutate în noua Catedrală Mitropolitană din apropiere.

Spre sfârşitul secolului al XIX-lea, soţia preotului Gheorghe Lateş din comuna Rădăşeni-Suceava suferea la cap de o boală grea

Cuvioasei Maicii noastre Parascheva, spre iertarea păcatelor lui şi a tot prealuminatul său neam. În anul de la zidirea lumii 7149 (1641), şi în al 8-lea al domniei sale, iunie 13. În acelaşi an, s-a născut preadoritul fiu al domnitorului nostru, Ştefan Voievod, căruia dă-i, Doamne, zile îndelungate şi ani mulţi. Amin».

şi incurabilă. Alergând la Sfânta Parascheva, se ruga cu lacrimi la moaştele ei şi-i cerea ajutorul. Apoi i s-a făcut Sfântul Maslu şi s-a reîntors acasă. Noaptea i s-a arătat aievea Sfânta Parascheva în haine albe strălucitoare şi i-a spus: „Nu mai plânge, că de acum te faci sănătoasă!" A doua zi femeia s-a sculat sănătoasă şi lăuda pe binefăcătoarea ei.

În anul 1950, o studentă din Iaşi s-a îmbolnăvit de leucemie. Bolnava împreună cu părinţii ei au alergat la Sfânta Parascheva şi cu multe lacrimi îi cereau ajutor şi sănătate. După două luni de rugăciuni stăruitoare şi Sfântul Maslu, tânăra s-a vindecat de această boală fără leac şi şi-a continuat studiile.

O femeie dintr-un sat de lângă Iaşi era greu bolnavă. Fiind internată pentru operaţie, s-a rugat mai întâi la Sfânta Parascheva, cerându-i, cu credinţă şi lacrimi, ajutor şi vindecare. Timp de trei zile după internare i s-au făcut toate analizele. La urmă i-au spus medicii: „Femeie, du-te acasă că nu ai nimic!"

În anul 1968, de hramul Cuvioasei Parascheva, o creştină din Iaşi pregătea conserve pentru iarnă. Mama ei o îndemna: „Fată, să nu faci una ca aceasta, căci astăzi este ziua Sfintei Parascheva!" „Mamă, a răspuns fiica, în fiecare zi este câte un sfânt, dar eu n-am timp să-i prăznuiesc pe toţi!" După o oră femeia şi-a trimis copila în oraş să-i cumpere ceva. Pe stradă a fost lovită grav de o maşină şi apoi internată în spital. Mama copilei a alergat a doua zi la Sfânta Parascheva şi, după ce şi-a recunoscut păcatul, a cerut cu lacrimi iertare şi salvarea fiicei ei accidentate. După trei zile copila s-a întors sănătoasă acasă.

Un inginer bolnav de plămâni a fost internat în spital pentru operaţie. Mama sa a mers atunci la moaştele Cuvioasei Parascheva şi i-a cerut cu credinţă sănătate pentru fiul ei. Timp de două săptămâni doctorii au amânat operaţia. Apoi s-a observat că leziunile pulmonare s-au vindecat în chip minunat. Atunci au zis bolnavului: „Domnule inginer, aţi scăpat de operaţie. Întoarceţi-vă sănătos acasă. Este cineva care se roagă lui Dumnezeu pentru voi!"

Unui copil de trei ani şi jumătate i s-a oprit brusc graiul. Atunci mama a luat copilul în braţe şi a venit să ceară ajutorul Sfintei Parascheva. Pe când se ruga ea cu lacrimi, deodată copilul a strigat: „Mamă, mamă! Aici este Doamne, Doamne!" Mulţumind din inimă Preacuvioasei Parascheva, mama s-a întors acasă cu copilul sănătos.

În anul 1955, doi soţi din Iaşi nu aveau înţelegere în casă. Într-o seară, femeia disperată a părăsit căminul. Zadarnic au căutat-o

soţul şi fiica. Apoi copila s-a culcat, iar tatăl ei a alergat la Sfânta Parascheva şi s-a rugat cu lacrimi să-i întoarcă soţia cu bine în familie. Ajungând soţul acasă, după o oră a bătut cineva în uşă. Era soţia. Avea chipul palid şi îngândurat. „Unde ai fost, femeie? Ce ţi s-a întâmplat?" a întrebat-o soţul. „Diavolul mi-a dat în gând să mă sinucid. De aceea m-am aşezat pe linia trenului aproape de gara Nicolina. Dar la orele opt seara, pe când venea un tren cu viteză, fiica noastră, îmbrăcată în alb, a venit la mine, m-a apucat repede şi m-a aruncat afară de pe linie. Aşa am scăpat de moarte şi de osânda iadului. După ce m-am întărit puţin, am mulţumit lui Dumnezeu că m-a izbăvit de acest cumplit păcat şi m-am întors acasă. „Femeie, în seara aceasta la ora opt fiica noastră era culcată, iar eu mă rugam pentru tine. Aceea care te-a salvat nu era fiica noastră, ci însăşi Sfânta Parascheva! Să-i mulţumim ei, căci ea te-a scăpat de această cumplită şi dublă moarte, trupească şi sufletească". De atunci este multă armonie şi bucurie duhovnicească în această familie creştină.

Pe timpul celor două războaie mondiale, oraşul Iaşi a fost protejat de bombardamente, iar Catedrala Mitropolitană, unde se păstrează cinstitele moaşte ale Sfintei Parascheva, nu a fost atinsă de nici un obuz. Căci cuvioasa ocroteşte Moldova şi oraşul acesta binecuvântat, de peste trei sute cincizeci de ani. Spun bătrânii că ostaşii vedeau noaptea, în timpul războiului, o femeie uriaşă îmbrăcată în alb deasupra Iaşilor, ocrotindu-l de ocupaţie şi bombardamente. Aşa ştie să ajute Preacuvioasa Parascheva patria ei adoptivă pentru credinţa poporului nostru binecredincios!

În timpul marii secete din vara anului 1947, când mureau oamenii şi animalele de foame, s-au scos moaştele Sfintei Parascheva în procesiune prin satele Moldovei. Credincioşii le aşteptau şi le întâmpinau cu lacrimi de bucurie şi cu făclii în mâini. În urmă veneau nori de ploaie bogată şi adăpau pământul. Drept mulţumire, credincioşii se rugau şi înălţau câte o troiţă cu icoana Sfintei Parascheva.

Cel mai mult aleargă şi cer ajutorul Sfintei maicii noastre Parascheva bolnavii, ţăranii, călugării şi studenţii. Mai ales în lunile de examene racla cuvioasei este plină de cărţi, caiete de şcoală şi pomelnice. Putem afirma că moaştele cele mai iubite de credincioşii din ţara noastră şi din afară sunt, fără îndoială, moaştele Sfintei Parascheva, numită „cea grabnic ajutătoare şi mult folositoare".

Mărturisesc părinţii bătrâni care au fost martori oculari, că, odată, de hramul ei, pe când oamenii aşteptau la rând să se închine la racla Cuvioasei Parascheva, au venit şi două creştine bătrâne din Focşani. Văzând lume multă, au zis preotului de la raclă[2]: „Părinte, dă-ne voie să ne închinăm la cuvioasă fără să mai stăm la rând şi să-i punem sub cap această pernă nouă pe care i-am adus-o de acasă drept mulţumire pentru ajutorul ce ni l-a dat". „Dumnezeu să vă binecuvinteze, creştinelor, a zis preotul. Mergeţi şi vă închinaţi!" În clipa aceea preoţii şi credincioşii au văzut un lucru sfânt şi cu totul minunat. Cuvioasa şi-a ridicat singură capul, iar după ce femeile i-au pus perna adusă şi s-au închinat, Sfânta Parascheva şi-a lăsat iarăşi capul jos ca mai înainte. Iată cât de mult iubeşte preacuvioasa pe cei ce se roagă lui Dumnezeu şi sfinţilor Lui cu smerenie şi credinţă.

Sfânta Parascheva de la Iaşi se bucură în ţară de un cult deosebit, mai mult decât toţi ceilalţi sfinţi care au moaşte în România. În fiecare zi la Catedrala Mitropolitană din Iaşi, de dimineaţă până seara târziu, are loc un mic pelerinaj continuu, cu credincioşi de toate vârstele şi din toate locurile, veniţi la rugăciune. În mod deosebit, în sărbători, în posturi şi în fiecare vineri, considerată ziua Cuvioasei Parascheva, vin mulţi credincioşi şi se închină la raclă cu credinţă, aducând flori, daruri şi îmbrăcăminte pe care le ating de racla Cuvioasei pentru a dobândi ajutor, sănătate şi binecuvântare.

Dar cea mai mare zi de prăznuire din tot anul este ziua de 14 octombrie, când are loc unul din cele mai mari pelerinaje ortodoxe din ţara noastră, la care participă închinători de la sate şi oraşe, din toate colţurile ţării. În această zi are loc un adevărat pelerinaj bisericesc naţional, care durează până la trei zile. Încă din ajun se scot în faţa Catedralei moaştele Sfintei Parascheva şi timp de două zile şi două nopţi credincioşii stau la rând pentru închinare.

În seara zilei de 14 octombrie, praznicul cuvioasei se încheie cu o mişcătoare procesiune în jurul Catedralei, având în frunte pe mitropolitul Moldovei, care, împreună cu clericii şi credincioşii, poartă racla cu moaştele sfintei, în sunetul clopotelor şi al frumoaselor cântări bisericeşti. După aceea se aşează moaştele în biserică la locul lor, se cântă paraclisul Sfintei Parascheva, apoi fiecare se întoarce la ale sale cu bucuria marelui praznic în suflet şi cu mângâierea Duhului Sfânt în inimă. Cu ale cărei sfinte rugăciuni,

---

[2] Părintele Cleopa Ilie de la Mănăstirea Sihăstria, la 14 octombrie 1951.

Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi! Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL NICOLAE SVIATOŞA, STĂPÂNITORUL CERNIGOVULUI

Se schimbă şi se preface chipul lumii acestea şi împărăţia ei se mută de la neam la neam. Scaunele domnilor pământeşti de multe ori le-a surpat Dumnezeu şi a pus pe cei blânzi în locul lor. A cugetat la această schimbare a stăpânirii celei trecătoare de pe pământ şi fericitul şi binecredinciosul Nicolae Sviatoşa, fiul lui David Sviatoslavici, domnul Cernigovului, nepotul lui Sviatoslav Iaroslavici, domnul Kievului şi al Cernigovului, care a întemeiat sfânta biserică cea de Dumnezeu zidită a Pecerskăi. Şi cunoscând bine că numai la cer este împărăţie netrecătoare şi în veci petrecătoare, plină de negrăitele bunătăţi care le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El, pentru aceasta a lăsat slava şi bogăţia, cinstea şi stăpânirea domniei sale celei pământeşti şi trecătoare pentru împărăţia cerului cea veşnică, ca Ioasaf cel de demult, fiul împăratului Iudeii; şi, mergând în Mănăstirea Pecerskăi, s-a îmbrăcat în îngerescul chip călugăresc şi a strălucit cu luminarea vieţii întru atât, încât toţi, văzându-i faptele lui cele bune, preamăreau pentru dânsul pe Dumnezeu. Mai înainte de toate a sporit în ascultare, căci a slujit fraţilor la bucătărie, tăind cu mâinile sale lemne, aducându-le de multe ori pe umerii săi de pe malul râului şi făcând chiar mâncărurile de trebuinţă cu voie bună. După îndelungate osteneli, înştiinţându-se de aceasta fraţii lui, Iziaslav şi Vladimir, abia l-au îndepărtat pe el de la acest lucru. Dar acest adevărat ascultător cu lacrimi a cerut să mai slujească fraţilor acolo încă un an. Şi aşa s-a ostenit în bucătărie trei ani, cu toată osârdia şi cucernicia. După acest timp, ca un iscusit şi desăvârşit întru toate, l-au pus ca să păzească poarta mănăstirii unde de asemenea a petrecut trei ani şi nu a mers nicăieri, în afară numai de biserică. Apoi, de acolo l-au luat ca să slujească la trapeză, şi săvârşea acest lucru precum se cuvenea, cu voie bună către toţi.

Astfel, trecând treptele ascultării cu bună rânduială, a fost silit, cu sfatul egumenului şi al tuturor fraţilor, să se liniştească de

acum în chilie şi să aibă grijă de mântuirea sa în tăcere. Iar el, făcând ascultare, şi-a sădit o grădină cu mâinile sale, lângă chilie. Şi în toţi anii călugăriei sale nu a rămas fără ocupaţie, ci întotdeauna lucra cu mâinile, iar în gură avea neîncetat rugăciunea aceasta: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul". Nu gusta nimic altceva, fără numai puţin din hrana de obşte mănăstirească, iar de i se întâmpla vreodată să aibă ceva mai mult – ca un domn, de la ai săi –, el îndată pe toate le împărţea la trebuinţa străinilor şi a săracilor şi mai ajuta şi la rânduiala bisericească pentru ca să fie în biserică cărţi multe.

Avea acest domn, încă din stăpânirea domniei sale, un doctor foarte iscusit, pe nume Petru, de neam sirian, care venise cu dânsul în mănăstire. Văzând acest doctor sărăcia cea de voie a stăpânitorului său, a plecat de la el şi locuia în Kiev unde vindeca mulţi bolnavi. Însă de multe ori mergea la fericitul şi, văzându-l în pătimirea lui cea grea şi în postul cel fără de măsură, slujind la bucătărie şi stăruind la poarta mănăstirii, îl sfătuia, zicându-i: „O, domnule, îngrijeşte-te de sănătatea ta, ca nu cumva să-ţi îmbolnăveşti trupul prin multă osteneală şi înfrânare, căci, slăbind aşa mereu, mai greu îţi va fi să porţi jugul pe care ai voit a-l lua asupra ta pentru Hristos. Cred că Dumnezeu nu voieşte post sau osteneală mai presus de putere, ci numai inimă curată şi smerită. Slujeşti călugărilor ca un rob cumpărat, neobişnuit fiind la o nevoinţă ca aceasta şi nu ţi se cuvin acestea pentru că eşti domn. Fraţii tăi, care sunt de bun neam, Iziaslav şi Vladimir, socotind starea ta de mare necinste, sunt cuprinşi de mâhnire pentru a ta sărăcie, căci din atâta slavă şi cinste ai ajuns în sărăcia cea mare ca să-ţi chinuieşti trupul şi să te îmbolnăveşti cu hrană nepotrivită. Mă minunez şi de schimbarea stomacului tău, care oarecând slăbea de bucate dulci, iar acum suferă, primind verdeţuri crude şi pâine uscată. Fereşte-te ca nu cumva să se adune suferinţa împreună cu neputinţa şi tu, neavând tărie, degrabă te vei lipsi de viaţă, iar eu nu voi mai putea să te ajut şi aşa vei lăsa jale nemângâiată fraţilor tăi. Boierii tăi, care ţi-au slujit şi care erau mari şi slăviţi prin tine, acum, lipsindu-se de nădejdea lor, te doresc pe tine şi sunt foarte mâhniţi. Aceştia, făcându-şi case mari, locuiesc în ele, iar tu nu ai unde să-ţi pleci capul, şezând în gunoi, uneori în bucătărie, alteori la poartă. Care dintre domnii Rusiei a făcut aşa ceva? Oare fericitul tău tată, David, sau pururea pomenitul tău moş, Sviatoslav? Nici din boieri nimeni altcineva n-a dorit calea acestei vieţi neslăvită, în

afară de Varlaam care a fost egumen aici. De aceea, de nu-mi vei asculta sfatul meu, mai înainte de vreme vei muri".

Acestea şi multe altele a spus doctorul fericitului, uneori şezând în bucătărie cu dânsul, iar alteori la poartă, fiind îndemnat de fraţii lui. Iar fericitul îi răspundea, zicându-i: „Frate Petre, bine m-am îngrijit pentru sănătatea sufletului meu şi am socotit că nu se cade a cruţa trupul, ca să nu poftească asupra duhului şi să nu ridice asupra mea război; căci prin înfrânare trupul oboseşte şi prin osteneală se smereşte, iar nu slăbeşte; şi măcar de ar fi slăbit: *că puterea Mea întru neputinţă se săvârşeşte*, a spus Domnul Apostolului. Încă mai zice Apostolul: *Nevrednice sunt pătimirile vremii de acum pentru slava ce are să se arate întru noi*. Dumnezeu vrea inimă curată şi smerită, însă fără de post şi fără de osteneală nu poate cineva să fie în acest fel, căci postul este maica întregii înţelepciuni şi a curăţiei. *Şi s-au smerit întru osteneli inimile lor*, s-a zis demult. Mulţumesc lui Dumnezeu că m-a mântuit de robia lumească şi m-a făcut rob robilor Săi, acestor fericiţi monahi, căci aşa, fiind domn, slujesc Împăratului împăraţilor în chip monahicesc, iar fraţii mei să se îngrijească de ei, pentru că fiecare îşi va purta sarcina sa. Să le ajungă lor a mea moştenire, pe care pentru aceea am lăsat-o în domnia pământească, ca să moştenesc împărăţia cerească. Că am sărăcit pentru Hristos, ca pe Hristos să-L dobândesc. Iar tu, în sărăcia mea, pentru înfrânare şi pentru bucatele cele nepotrivite pentru ce mă ocărăşti, îngrozindu-mă cu moartea? Căci şi tu, când vindeci o boală trupească, oare nu porunceşti bolnavului să se înfrâneze şi să se ferească de orice bucate? Şi mie tot aşa mi se cade să-mi tămăduiesc bolile cele sufleteşti, însă trupeşte de voi muri, a muri pentru Hristos mie îmi este dobândă. Şi dacă şed în gunoi, de ce mă faci tu mai prost decât boierii? Căci iată cu Iov, care se socoteşte că era împărat, mi se pare a împărăţi. Deşi nici unul din domnii Rusiei nu au făcut aceasta mai înainte de mine, eu, urmând Împăratului ceresc, voiesc să mă arăt înaintea lor povăţuitor, ca măcar de aici înainte cineva să râvnească la aceasta şi să-mi urmeze; dar mai mult să-ţi dai seama de tine şi de cei ce te-au învăţat".

Dacă se îmbolnăvea vreodată acest fericit domn, ostenindu-se în slujba ascultării, atunci, aflând Petru doctorul, îndată îi gătea ierburi pentru vindecarea bolii de care suferea sau pentru fierbinţeală sau vreo altă vătămare. Întotdeauna, mai înainte de venirea doctorului cu ierburile, domnul se făcea sănătos cu dumnezeiescul

ajutor şi nicidecum nu voia să fie doftoricit. Odată s-a întâmplat de s-a îmbolnăvit însuşi doctorul acela şi a venit la dânsul fericitul, zicându-i: „Dacă nu vei bea îndată doctorii, degrabă te vei tămădui, iar de nu mă vei asculta pe mine, mult vei pătimi". Dar el, mai priceput socotindu-se, nu a ascultat, ci a băut din amestecurile sale şi, vrând să scape de boală, puţin a fost de nu s-a lipsit de viaţă. După aceea s-a tămăduit cu ajutorul rugăciunilor sfântului. Altă dată s-a îmbolnăvit iarăşi acel doctor, iar fericitul a trimis la dânsul această făgăduinţă: „A treia zi – a zis – te vei tămădui, de nu te vei îngriji pe sineţi". Şi doctorul, învăţat fiind din neascultarea cea dintâi, a ascultat pe fericitul şi, după cuvântul lui, a treia zi s-a tămăduit.

Fericitul a chemat pe cel tămăduit, fiind atunci la poartă de ascultare, şi i-a zis: „Petre, ţi se cade să te tunzi în chip monahicesc şi să slujeşti Domnului şi Preacuratei Maicii Sale în locul meu în această mănăstire, că eu după trei luni mă voi duce din lumea aceasta". Iar Petru doctorul, auzind aceasta, a căzut la picioarele lui şi cu lacrimi în ochi a strigat: „Vai mie, stăpânul meu, binefăcătorul meu şi scumpa mea viaţă! Cine va căuta la străinătatea mea? Cine va hrăni pe orfani şi pe săraci? Cine va apăra pe cei năpăstuiţi? Cine va milui mulţimea celor ce le trebuie ajutor? Oare nu ţi-am spus, o, domnule, că vei lăsa fraţilor tăi plângere nemângâiată? Oare nu ţi-am zis, o, domnule, cruţă-ţi viaţa ta, de vreme ce multora poţi să le fii de folos şi prin a ta viaţă multora dai viaţă? Oare nu tu m-ai tămăduit cu puterea lui Dumnezeu şi cu rugăciunea ta? Deci unde te duci, păstorule cel bun? De boleşti tu, tămăduitorul meu, spune robului tău rana cea de moarte şi, de nu te voi tămădui eu, apoi să fie capul meu în locul capului tău şi sufletul meu pentru sufletul tău. Să nu te duci de la mine tăcând, ci arată-mi mie, stăpânul meu, de unde ai o înştiinţare ca aceasta. De este de la oameni, eu voi da viaţa mea pentru a ta; iar de te-a vestit Domnul Însuşi de aceasta, roagă-te Lui ca eu să mor pentru tine, că, de mă vei lăsa, apoi unde voi şedea şi voi plânge pentru tine? Oare pe gunoiul acesta sau la poarta aceasta unde petreci? Dar şi aici va fi închis. Sau ce voi moşteni din averea ta, fiind tu însuţi gol? Oare aceste jalnice trenţe de pe tine? Dar în acestea vei fi învelit, ducându-te din lume. Dăruieşte-mi măcar rugăciunea ta, precum mai demult Ilie i-a dat lui Elisei cojocul, ca să-mi despart adâncul inimii şi apele vieţii mele, şi să trec în locul acoperământului celui minunat până la casa lui Dumnezeu, acolo unde voieşti tu să te duci. Pentru că ştie şi

fiara ca după apusul soarelui să se adune şi în culcuşurile sale să zacă, dar eu, după ce te vei duce tu, nu ştiu unde voi merge. Că şi pasărea şi-a aflat casă ei şi turtureaua cuib unde îşi va pune puii, iar tu de şase ani locuieşti în mănăstire şi un loc pentru tine nu ai aflat. Deci, unde mă vei lăsa?"

Iar fericitul domn, ridicând pe doctorul cel ce plângea, a zis către dânsul: „Nu te întrista, Petre; mai bine este a nădăjdui spre Domnul, decât a nădăjdui spre boieri. Ştie Domnul cum va păzi toată făptura pe care singur a zidit-o; Acela se îngrijeşte să hrănească flămânzii, să-i apere pe năpăstuiţi şi să-i mântuiască pe cei din ispite şi îţi va da şi ţie scăpare. Iar fraţii mei cei după trup să nu plângă pentru mine, ci să se plângă pe ei şi faptele lor, în valea plângerii lumii acesteia, ca în fericirea cea viitoare să se mângâie. Iar mie pentru viaţa cea vremelnică nu-mi trebuie doctorie, căci de mult am murit pentru cele vremelnice, iar morţii, după fire zicând, viaţă nu vor vedea, nici doctorii vor învia, precum strigă Isaia".

Acestea zicând fericitul, a mers cu doctorul la peşteră şi şi-a gătit un loc de mormânt, iar către doctor a zis: „Care dintre noi iubeşte mai mult locul acesta?" Iar doctorul, cu plângere, a răspuns: „Ştiu că de ai voi, ai ruga pe Domnul ca să vieţuieşti încă, iar pe mine să mă pui aici". Fericitul a zis către dânsul: „Să-ţi fie ţie precum voieşti, dacă Domnul va voi aşa. Deci într-un chip călugăresc să ne rugăm Lui". Atunci doctorul, după sfatul fericitului, s-a tuns în chipul călugăresc şi a petrecut trei luni, vărsând lacrimi în rugăciune ziua şi noaptea, neîncetat. Apoi fericitul, mângâindu-l pe el, i-a zis: „Frate Petre, oare ai voi ca să te iau cu mine?" Iar el cu plângere, ca şi mai înainte, a răspuns: „Voiesc ca pe mine să mă slobozi şi să mor pentru tine, iar tu să rămâi aici şi să te rogi pentru mine". A grăit lui fericitul: „Îndrăzneşte, frate, şi gata să fii, că a treia zi după dorirea ta te vei duce din viaţa aceasta".

Şi aşa Petru, împărtăşindu-se cu dumnezeieştile şi de viaţă făcătoarele lui Hristos Taine, sosind vremea cea înainte zisă, s-a culcat pe pat şi şi-a dat duhul său în mâinile Domnului. Iar după moartea doctorului, fericitul Sviatoşa s-a nevoit treizeci de ani, neieşind din mănăstire şi, desăvârşit câştigându-şi viaţă sfântă, s-a mutat la veşnica viaţă, la Cel mai sfânt decât toţi sfinţii, Domnul smereniei, Iisus Hristos. Iar în ziua morţii acestui sfânt domn, mai toată cetatea Kievului s-a adunat, dându-i sărutarea cea de pe urmă şi rugăciunile lui cerând cu multe lacrimi.

Mai ales fraţii fericitului, Iziaslav şi Vladimir, aflând de moartea lui, au plâns după dânsul cu nespusă tânguire, iar Iziaslav a trimis cu rugăminte la egumen, poftindu-l ca să-i dea spre binecuvântare şi mângâiere crucea răposatului, perniţa de pus sub cap şi trunchişorul pe care făcea metaniile. Egumenul i le-a dat, zicându-i: „După credinţa ta să-ţi fie, spre a câştiga ajutor din ele la cele dorite de tine". Iar el, luându-le, le-a pus pe ele în mare cinste şi a trimis la mănăstire mult aur, ca nu în zadar să primească semnele fratelui său.

Acest Iziaslav s-a îmbolnăvit odată cumplit şi era în deznădăjduire de viaţă. Văzându-l că este aproape de moarte, soţia lui, fiii lui şi toţi boierii şedeau lângă el, iar după o vreme, trezindu-se puţin, şi-a ridicat capul şi a cerut să bea apă din fântâna Pecerskăi. Apoi îndată a amuţit şi nu mai putea să grăiască nimic. Trimiţând la Mănăstirea Pecerska, au luat de acolo apă într-un vas cu care au spălat mormântul Cuviosului Teodosie, iar egumenul a dat şi rasa cuviosului Sviatoşa ca să îmbrace pe fratele său cu dânsa. Mai înainte de a veni trimisul care aducea apa şi rasa, domnul Iziaslav a grăit: „Ieşiţi degrabă înaintea cetăţii întru întâmpinarea Cuvioşilor Părinţi Teodosie şi Nicolae". Apoi, intrând cel care fusese trimis cu apa şi cu rasa, iarăşi a strigat voievodul: „Nicolae, Nicolae Sviatoşa". Deci i-au dat lui să bea apă din aceea şi l-au îmbrăcat în rasă şi îndată el s-a făcut sănătos şi toţi au preamărit pe Dumnezeu şi pe plăcuţii Lui.

De atunci Iziaslav lua întotdeauna pe el acea rasă dacă se îmbolnăvea vreodată şi îndată se făcea sănătos. Asemenea, la orice război se îmbrăca cu aceeaşi rasă pe sine şi aşa era păzit de orice vătămare. Odată, greşind, a uitat să-şi ia rasa pe el şi atunci a fost ucis, în acel război; însă mai înainte de moarte a poruncit ca să fie îmbrăcat în rasa aceea.

Drept aceea, nădăjduindu-ne şi noi spre rugăciunile acestui cuvios domn, a cărui încredinţată mântuire o ştim, să ne învrednicim a ne tămădui sub acoperământul rugăciunilor lui de toate bolile şi rănile cele vremelnice şi veşnice, cu darul voievodului smereniei şi al Împăratului slavei, Domnului Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, cu Dumnezeu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A CINCISPREZECEA

CUVIOSUL MUCENIC LUCHIAN, PREZBITERUL ANTIOHIEI CELEI MARI

Sfântul Luchian era de loc din cetatea Samosatelor din Siria, născut din părinţi dreptcredincioşi. La vârsta de doisprezece ani a rămas orfan şi averea care i-a rămas de la părinţi a împărţit-o la săraci, iar el, alegându-şi viaţa cea strâmtă şi aspră, se deprindea la învăţătura dumnezeieştilor cărţi. Din tinereţea lui nu bea vin, ci numai apă, primea hrană o dată pe zi, iar uneori toată săptămâna nu gusta nimic, şi hrana lui era numai pâine şi apă. Cea mai multă vreme a vieţii sale o petrecea în rugăciuni şi lacrimi, căutând fericirea celor ce plâng. Şi iubind tăcerea, se mângâia întotdeauna cu gândirea la Dumnezeu, iar la faţă întotdeauna se arăta trist. Când era nevoie să vorbească, atunci din gura lui curgeau dumnezeieştile Scripturi, încât abia putea să se odihnească gândind neîncetat la dânsele.

Printr-o viaţă ca aceasta ajungând la adâncul înţelepciunii şi devenind mai iscusit decât alţii întru învăţătură, s-a învrednicit de rânduială preoţească în Antiohia. Vrând ca şi pe alţi mulţi să-i vadă în dreapta credinţă şi în înţelepciune asemenea cu sine, dar mai ales ca să-i înveţe pe cei tineri, a făcut o şcoală şi a adunat mulţime de ucenici. El era învăţător al îndoitei înţelepciuni: al celor scrise în Scriptură şi al celor duhovniceşti; adică şi dumnezeiasca Scriptură învăţându-i să o înţeleagă şi cu fapte bune povăţuindu-i a vieţui. Încă era iscusit şi la scriere, căci scria frumos şi repede, multe cărţi scriind, încât dintru această lucrare de mână se hrănea şi pe dânsul şi pe cei săraci. Vechiul şi Noul Testament care erau scrise în limba greacă, fiind stricate de vicleşugul ereticilor, le-a îndreptat

din nou din limba evreiască. Şi întru atât era darul lui Dumnezeu în el, încât, când umbla prin cetate, de unii era văzut, iar de alţii era nevăzut. Şi preamărindu-se el cu bunătăţile sale pretutindeni, a aflat de dânsul necredinciosul împărat Maximian, numit şi Galeriu, care în acea vreme, aflându-se în ţările Răsăritului, voia să dezrădăcineze şi să piardă sfânta credinţă. Şi mai ales pe acei învăţători creştini, care erau înţelepţi şi renumiţi, îi chinuia şi îi ucidea, cum de curând îl ucisese pe Sfântul Antim al Nicomidiei şi pe Sfântul Petru al Alexandriei, socotind nelegiuitul că, de va surpa pe stâlpii bisericeşti, cu înlesnire va cădea şi Biserica lui Hristos.

Auzind şi despre Sfântul Luchian, a poruncit să-l caute şi să-l aducă pentru a fi chinuit. Iar el, ca orice om, temându-se să nu slăbească în munci, se ascundea de cei ce-l căutau. Dar un preot care locuia acolo în Antiohia, pe nume Pangratie, fiind de credinţa cea rea a lui Savelie, de mult zavistuind slava cea bună a lui Luchian, a spus despre dânsul celor trimişi de împărat unde se ascunde şi la fel ca Iuda a vândut la moarte pe cel nevinovat de moarte. Şi au prins necredincioşii pe Sfântul Luchian şi l-au dus în Nicomidia pentru a fi chinuit.

În acea vreme cumplitul împărat întru atât se ridicase asupra creştinilor, încât ucidea şi pe pruncii cei mici ai lor, la fel ca un al doilea Irod, şi, vrând să-i pângărească pe prunci cu mâncăruri jertfite idolilor, a poruncit să li se dea cu de-a sila din acele mâncăruri. Iar ei, povăţuindu-se de Duhul Sfânt şi fiindu-le scârbă de acea mâncare, nu voiau să primească şi pentru aceea îi ucidea. Şi s-a întâmplat de i-au adus doi prunci de neam bun, amândoi de un tată şi de o mamă, iar aceştia, fiind învăţaţi de părinţii lor şi mai ales de Dumnezeu, se mâhneau tare mult de închinarea idolilor. Pe aceştia, chemându-i judecătorul, îi amăgea cu cuvinte şi cu mâncăruri dulci din cele jertfite idolilor, că doar-doar s-ar împărtăşi de mâncărurile lor cele diavoleşti. Ei însă se împotriveau şi lepădau mâncărurile, zicând: „Părinţii ne-au poruncit nouă să nu gustăm din aceste mâncăruri, pentru că de va mânca cineva din acestea, acela mânie pe Hristos". Atunci judecătorul a poruncit să-i bată fără cruţare cu vergi, iar ei, ca nişte bărbaţi desăvârşiţi, nu au băgat seama de acestea. Dar un sofist, stând înaintea împăratului, i-a zis: „Ruşine ne-ar fi nouă dacă pruncii cei mici, nu de mult dezlegaţi din scutece, ar putea, prin răbdarea lor, să biruiască pe împăratul roman. Deci, o, mare împărate, să mi-i dai în mâinile mele şi eu îi voi învăţa pe ei să-i cinstească pe zei".

Atunci împăratul i-a dat lui pe acei prunci, iar el, făcând alifie din muştar iute şi răzându-le părul de pe capetele lor, i-a uns cu alifia aceea iute şi le-a pus capetele într-un vas fierbinte şi, înfierbântându-se capetele lor, ardeau ca de o văpaie de foc ca şi cum erau loviţi de fulger. Şi amândoi copiii au murit în acele chinuri. Întâi a căzut mort cel mai mic, iar cel mai mare, văzându-l pe fratele lui mort, a strigat: „Ai biruit, fratele meu, ai biruit! Dumnezeu îţi este ţie de ajutor". După aceea, sărutând trupul fratelui mort, şi-a dat şi el duhul.

Acestea s-au petrecut în Nicomidia, unde era dus şi prea fericitul Luchian la chinuri. Când era în Capadocia, văzându-i pe ostaşi lepădându-se de Hristos de frica judecătorilor, îi învăţa pe ei, zicându-le: „O, ce ruşine pentru voi, căci, fiind ostaşi, sănătatea voastră o puneţi întotdeauna pentru împăratul cel pământesc şi vremelnic, chiar sufletele voastre le puneţi pentru dânsul, iar pentru Hristos, Împăratul cel ceresc şi vrednic, n-aţi voit să staţi neclintiţi, nu numai că v-aţi cruţat, ci v-aţi şi lepădat de El. Deci socotiţi ce folos aveţi, ascultând pe împăratul pământesc, şi gândiţi-vă de ce v-aţi lepădat de împăratul cel ceresc. Pentru deşartă slavă şi cinste v-aţi dat într-atât pierzării pe voi, iar pentru Domnul vostru, cel ce şi-a dat Sângele Său pentru noi şi a gătit bunătăţile cele negrăite robilor Săi, n-aţi voit să răbdaţi puţin şi să împărăţiţi în veci cu El. Ruşinaţi-vă de pruncii cei mici şi de femeile cele neputincioase, ale căror inimi sunt mai viteze decât ale voastre, pentru că acelea rabdă bărbăteşte pentru Domnul lor şi s-au făcut ca bărbaţii, iar voi, temându-vă de chinuri, v-aţi făcut femei şi prunci mici. Ce se va întâmpla cu voi când vă va chema Hristos la judecata Sa?" Iar ostaşii, auzind acestea, iarăşi s-au întors la Hristos cu pocăinţă şi mergeau la chinuri, mărturisind cu inima şi cu gura numele cel întru totul sfânt al lui Iisus Hristos, şi au fost ucişi pentru El până la patruzeci de ostaşi. Aşa a grăit Sfântul Luchian, prin limba sa cea dulce şi plină de dumnezeiesc dar, către cei căzuţi de la Hristos şi iarăşi i-a întors spre El şi către nevoinţa mucenicească i-a întărit.

Iar când l-au dus în Nicomidia, a aflat acolo mulţi creştini şi ucenici ai săi, care aveau mare frică de chinuri, din care unii se ascundeau, iar alţii voiau să se lepede de creştinism, temându-se de cumplita chinuire şi moarte. Pe toţi aceştia i-a sfătuit Sfântul Luchian cu puternicul său cuvânt şi i-a întărit în credinţă ca să nu se teamă de cei ce ucid trupul, pentru că sufletul nu pot să-l ucidă.

Se spune că o fecioară, pe nume Pelaghia, ucenica lui Luchian, când era căutată spre a fi chinuită pentru credinţa în Hristos, temându-se să nu-i fie luată fecioria, a sărit de la o fereastră înaltă şi a murit, şi pe aceasta credincioşii au cinstit-o ca pe o muceniţă.

Iar de vreme ce Maximian auzise despre Luchian că atât îi este de frumoasă faţa şi vorbele lui sunt atât de dulci, încât oricare, văzându-i cinstita lui faţă şi auzindu-i cuvintele, nu era cu putinţă ca să nu devină creştin, temându-se păgânul de el, ca nu cumva şi el, vorbind cu Luchian faţă în faţă, să se facă creştin, când l-au adus la dânsul a vorbit cu el prin perdea şi de la depărtare. Mai întâi i-a făgăduit lui Luchian multe şi cinstite daruri, iar după ce Sfântul Luchian a râs de cuvintele lui cele înşelătoare şi viclene, a început a-l îngrozi cu chinuri. Dar el nu s-a înfricoşat deloc de ameninţarea lui. Apoi Maximian l-a pus în temniţă în care a răbdat tot felul de chinuri: l-a legat în lanţuri, l-a bătut cu pietre ascuţite şi l-au chinuit mult cu foamea şi cu setea; iar printre alte multe chinuri i-au rupt toate membrele din încheieturi, l-au pus cu spatele pe cioburi ascuţite, pe care a zăcut patruzeci de zile. Şi sosind praznicul dumnezeieştilor arătări, sfântul a dorit ca şi el şi creştinii cei ce erau cu dânsul să se împărtăşească cu Sfintele Taine. Şi l-a rugat pe Dumnezeu să-i îndeplinească dorinţa.

Şi a rânduit Milostivul Dumnezeu că, prin nebăgarea de seamă a străjerilor, unii din credincioşi s-au adunat în temniţă la dânsul aducând pâine şi vin. Iar Sfântul Luchian a zis ucenicilor lui şi tuturor credincioşilor care erau acolo: „Staţi împrejurul meu şi să vă faceţi biserică, căci cred lui Dumnezeu că mai bine primită îi va fi Lui biserica cea vie, decât cea de lemne sau de pietre". Apoi, înconjurându-l pe el toţi, le-a zis: „Să săvârşim Sfânta Liturghie şi să ne împărtăşim cu dumnezeieştile Taine". Iar ucenicii i-au zis: „Unde să punem mâinile, părinte, pentru săvârşirea Sfintelor Taine, pentru că aici nu este masă?" Iar el, zăcând cu faţa în sus, fiind legat pe cioburi, a zis: „Pe pieptul meu să o puneţi şi va fi prestol viu al Dumnezeului celui viu". Şi aşa s-a săvârşit dumnezeiasca Liturghie în temniţă, pe pieptul sfântului, după rânduială, precum se cade, cu toate rugăciunile cele cuviincioase ei şi toţi s-au împărtăşit cu Sfintele şi dumnezeieştile Taine.

Dimineaţă a trimis împăratul slujitori ca să vadă dacă Luchian mai este încă viu. Şi când au intrat slujitorii pe uşile temniţei, Sfântul Luchian, văzându-i, a strigat de trei ori: „Sunt creştin". Şi cu aceste cuvinte şi-a dat duhul în mâinile lui Iisus Hristos,

Dumnezeul său. Şi slujitorii au vestit lui Maximian că Luchian a murit, iar el a poruncit ca trupul lui să fie aruncat în mare. Slujitorii au făcut după porunca împăratului şi, legându-l de o piatră, au aruncat în noianul mării mult pătimitorul trup al Sfântului Luchian. Şi a stat în mare treizeci de zile. După aceea i s-a arătat unuia din ucenicii săi, anume lui Glicherie, poruncindu-i să meargă la malul mării şi, luând trupul lui, să-l îngroape. Şi a ieşit Glicherie la mal împreună cu alţi creştini şi căutau trupul sfântului; şi iată că a văzut în mare nişte delfini ducând trupul cel mucenicesc nestricat, şi, aducându-l la mal, l-au aruncat pe uscat. Iar credincioşii, luându-l cu mare bucurie, l-au îngropat cu cinste. Iar după mulţi ani, Sfânta împărătească Elena, maica lui Constantin, a ridicat o biserică în numele sfântului mucenic, deasupra mormântului său, întru slava lui Dumnezeu, Căruia şi de la noi acum să-i fie slavă, cinste şi închinăciune, în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL EFTIMIE CEL NOU[1]

Acest preacuvios părinte Eftimie a fost mai întâi mirean, om dreptcredincios, vieţuind în căsătorie cu cinste. Apoi, umilindu-se cu sufletul şi iubind pe Dumnezeu cu toată inima, a lăsat lumea şi pe toate cele din ea, a lăsat toate şi pe soţia sa şi s-a dus în pustie, în care, sălăşluindu-se cu fiarele şi luptându-se cu diavolii, vieţuia ca unul din cei mai de demult pustnici, suferind gerul şi zăduful, chinuindu-şi trupul cu postul şi cu ostenelile şi înviindu-şi sufletul cu neîncetate rugăciuni. Şi atât de bine a vieţuit, încât viaţa lui a mirat pe îngeri şi a înfricoşat pe diavoli şi a fost povăţuitorul monahilor, pentru că s-a arătat ucenicilor săi bun învăţător, ca un tată către fiii săi, povăţuindu-i pe dânşii la mântuitoarea cale pe care el însuşi călătorind ani îndelungaţi, a ajuns la limanul cel bun. Şi acum, după ostenelile cele multe, se odihneşte tot acolo unde sunt aceia pe care i-a chemat Domnul la Sine, zicându-le: *Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi*.

[1] Viaţa Cuviosului Eftimie cel Nou este scrisă mai pe larg în volumul apărut în 1994, la Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor, sub numele de **Sfinţii şi Mănăstirile din Olimpul Bitiniei** de Bernardin Menthon, tradusă de Protosinghel Petroniu Tănase, Stareţul Mănăstirii Româneşti Prodromul din Sfântul Munte Athos.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, UN MONAH MUCENIC

Un monah oarecare, al cărui nume nu am putut să-l aflu, care a stat ani mulţi în schit, ascultător părintelui său, din zavistie diavolească părăsind ascultarea, a plecat de la stareţul său, fără pricină – fiind în canonul cel pus pe dânsul pentru neascultare – şi a intrat în Alexandria, unde a fost prins de păgânul stăpânitor de acolo. Şi luând de pe dânsul călugărească schimă, îl silea ca să se închine idolilor, dar el nu a vrut, pentru care pricină fără milă l-au bătut şi i-au tăiat capul cu sabia, iar trupul l-au aruncat spre mâncarea câinilor. Iar nişte creştini oarecare, luând noaptea trupul mucenicului şi punându-l în sicriu cu arome, l-au aşezat în altarul bisericii cu cinste, ca pe un pătimitor al lui Hristos.

Iar când începea a se săvârşi dumnezeiasca Liturghie şi când sfântul propovăduitor striga: „Câţi sunteţi chemaţi, ieşiţi", se ridica racla cu moaştele mucenicului, nefiind atinsă de mâini omeneşti, ieşea din biserică şi rămânea în tinda ei până la otpust, iar după otpust iarăşi racla singură intra în biserică şi se aşeza la loc în altar. Şi aceasta se întâmpla la toate Liturghiile, ieşind şi iarăşi intrând, spre mirarea tuturor. Iar unul din nobili, fiind credincios şi cu viaţă îmbunătăţită, văzând aceasta, s-a rugat lui Dumnezeu ca să descopere această taină despre ieşirea din biserică a mucenicului în vremea Liturghiei, şi a câştigat cererea, pentru că îngerul Domnului, stându-i în faţă, i-a zis: „Ce te înspăimântează în ceea ce se face? Au nu au luat putere Apostolii şi urmaşii lor, episcopii şi preoţii, a lega şi a dezlega? Iată că mucenicul pe care îl vedeţi ieşind din biserică a fost ucenicul cutărui pustnic (şi i-a spus pe nume), dar, neascultându-l şi legat fiind de dânsul, s-a dus, şi până acum, întru acelaşi canon nedezlegat petrece; apoi cunună şi-a luat ca un mucenic al lui Hristos, dar nu poate să stea în altar când se săvârşeşte slujba, ci, poruncindu-i îngerul, el iese; şi va ieşi până îl va dezlega cel care l-a legat".

Acestea auzindu-le, fericitul bărbat s-a dus degrabă la acel pustnic, l-a adus în Alexandria la mucenicul lui Hristos, a cărui raclă deschizându-i, l-a iertat şi l-a dezlegat, apoi l-a sărutat. Şi stând să se săvârşească dumnezeiasca slujbă, mucenicul n-a mai ieşit de atunci din altar.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A ŞAISPREZECEA

SFÂNTUL MUCENIC LONGHIN SUTAŞUL, CEL DE LA CRUCEA DOMNULUI

Domnul nostru Iisus Hristos, prin negrăita Lui milă, a binevoit să ne mântuiască de la pierzare cu patima Sa cea de voie, prin Cruce, prin moarte şi prin înviere, dându-Se spre chinuri, ca să se răneasscă pentru păcatele noastre. Atunci un sutaş, anume Longhin, de neam din Capadocia, fiind sub stăpânirea lui Pilat, a fost pus împreună cu ostaşii săi să slujească la sfintele patimi şi la răstignirea lui Hristos. Văzând el minunile cele ce s-au făcut de Hristos, adică cutremurul şi schimbarea soarelui în întuneric, mormintele deschizându-se, morţii înviind şi pietrele despicându-se, a mărturisit că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, precum grăieşte dumnezeiescul Evanghelist Matei: *Iar sutaşul şi cei ce străjuiau împreună cu dânsul pe Iisus, văzând cutremurul şi cele ce s-au făcut, s-au temut foarte tare, zicând: cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta.*

Despre Longhin sutaşul zic unii că el a împuns cu suliţa în coasta Domnului nostru Iisus Hristos, Care a murit pe Cruce, iar din sângele şi apa ce au curs a câştigat tămăduire pentru ochii săi cei bolnavi. Apoi, fiind îngropat trupul făcător de viaţă al lui Hristos, Longhin iarăşi a fost pus de Pilat să străjuiască cu ostaşii pe Iisus Care zăcea în mormânt. Iar când Domnul, cu mare slavă, a înviat din mormânt şi prin minunata Sa sculare a înspăimântat pe străjeri, îngerul Domnului, pogorându-se din cer, a prăvălit piatra de pe mormânt şi de frica lui s-au cutremurat străjerii şi s-au făcut ca morţi. Atunci Longhin împreună cu alţi doi ostaşi ai săi au

crezut desăvârşit în Hristos şi s-au făcut propovăduitori ai învierii Lui, mărturisind lui Pilat şi arhiereilor toate cele ce s-au făcut.

Arhiereii au făcut sfat cu bătrânii şi au dat ostaşilor mulţi arginţi ca să tăinuiască învierea lui Hristos, zicând: *Ucenicii Lui L-au furat noaptea, pe când noi dormeam.* Însă Longhin nu a primit arginţii şi nu a vrut să tăinuiască minunea, ci a mărturisit-o şi adevărată a fost mărturisirea lui. Pentru aceasta Pilat şi adunarea evreiască l-au urât pe Longhin şi toată mânia pe care o aveau înainte asupra lui Hristos au îndreptat-o împotriva lui, căci cu cuvântul său vestea tuturor că Hristos este adevăratul Dumnezeu, a Cărui moarte şi înviere dătătoare de viaţă el însuşi le-a văzut şi despre aceasta la toţi a propovăduit. Zavistnicii încercau asupra lui pricină şi vreme potrivită să-l piardă, pentru că mărturisea pe Iisus Hristos, dar nu aflau, pentru că Longhin fiind mai bătrân şi mai cinstit decât toţi, era binecunoscut cezarului. Fiind înştiinţat el de gândul lor cel rău ce îl aveau asupra lui, a voit mai bine să fie lepădat pentru Hristos, decât să vieţuiască în lăcaşurile iudeilor. Şi şi-a lăsat dregătoria sa, haina şi brâul cel ostăşesc şi, luând cu el pe cei doi prieteni care aveau aceeaşi râvnă pentru Hristos ca şi dânsul, s-au depărtat de petrecerea împreună cu norodul şi se îndeletniceau cu credinţa în adevăratul Dumnezeu. Apoi au primit botezul de la Sfinţii Apostoli şi nu după multă vreme au părăsit Ierusalimul şi au mers împreună în Capadocia. Acolo a fost propovăduitor şi apostol al lui Hristos şi a întors pe mulţi din rătăcire la Dumnezeu. Apoi, lăsând cetatea aceea, a petrecut în satul tatălui său, vieţuind viaţă fără de gâlceavă în post şi în rugăciune.

Toată adunarea evreiască din Ierusalim a fost înştiinţată că Longhin a umplut Capadocia cu învăţătura sa şi cu mărturia cea dovedită despre învierea lui Hristos. De aceea, arhiereii şi bătrânii s-au umplut de zavistie şi de mânie şi, mergând la Pilat cu multe daruri, l-au rugat ca să trimită până la cezarul din Roma clevetire asupra lui Longhin, care şi-a lepădat dregătoria ostăşească, s-a abătut de la stăpânirea romană şi tulbură poporul din Capadocia propovăduind pe alt împărat. Iar Pilat, luând darurile, a ascultat rugămintea lor şi a trimis la cezarul Tiberiu o scrisoare care cuprindea multă clevetire împotriva lui Longhin. Cu această scrisoare a lui Pilat au trimis iudeii mult aur cezarului, răscumpărând moartea Sfântului Longhin. Apoi degrabă a venit de la cezar poruncă ca Longhin să fie pedepsit cu moarte, ca un potrivnic al cezarului. Şi îndată Pilat a trimis ostaşi în Capadocia ca să-i taie

capul lui Longhin şi apoi să-l aducă în Ierusalim, spre a dovedi adunării evreieşti moartea lui. Apoi Pilat a poruncit să fie ucişi, după cererea evreilor care îl urau pe Dumnezeu, şi cei doi ostaşi care lăsaseră împreună cu Longhin dregătoria ostăşească şi propovăduiau acolo, ca şi dânsul, pe Hristos.

Ajungând trimişii lui Pilat în părţile Capadociei, întrebau cu stăruinţă unde este Longhin. Aflând că locuieşte în satul părintesc, s-au sârguit să meargă acolo şi umblau în taină, căutându-l pe Longhin nu ca spre a-l ucide, ci ca spre a-i aduce oarecare cinste, pentru că se temeau ca să nu-i scape din mâini şi să se întoarcă ruşinaţi la cei ce i-au trimis. De aceea căutau să năvălească asupra lui în taină. Iar Sfântul Longhin, fiind plin de duhul lui Dumnezeu, a ştiut cele ce vor să fie, pentru că i s-a descoperit lui cununa mucenicească ce i se gătea, şi a ieşit singur în întâmpinarea lor. Văzându-i, cu dragoste le-a grăit cuvinte bune. Iar ei, necunoscându-l, l-au întrebat: „Unde este Longhin care era odată sutaş?" Iar Longhin i-a întrebat: „Ce trebuinţă aveţi cu el?" Au răspuns ostaşii: „Am auzit că este om bun şi vrem să-l cercetăm; căci noi suntem ostaşi, iar el a fost sutaş de ostaşi, deci voim să-l vedem pe el". Iar Longhin le-a zis: „Rogu-vă pe voi, stăpânii mei, să vă abateţi la casa mea şi să vă odihniţi puţin de cale, căci eu vi-l voi spune vouă, că ştiu unde vieţuieşte şi singur va veni la voi, că nu locuieşte departe". Iar ei s-au dus la dânsul. Şi le-a făcut Longhin ospăţ mare, iar după ce s-a înserat, când oaspeţii s-au veselit bine de vin, au spus lui Longhin pentru ce sunt trimişi. Însă mai întâi l-au rugat şi l-au jurat cu jurământ ca să nu spună nimănui taina aceasta, temându-se ca nu cumva cineva să-l scape pe Longhin de dânşii. Apoi i-au spus: „Noi suntem trimişi ca să luăm capul lui şi capetele celor doi tovarăşi ai lui, pentru că a venit porunca aceasta de la cezar către Pilat".

Longhin, auzind că şi pe prietenii lui îi caută ca să-i omoare, a trimis în grabă după dânşii, chemându-i la sine şi nu le-a spus ostaşilor că el este Longhin, până ce nu au venit şi prietenii lui. Iar ostaşii adormind, Longhin a stat la rugăciune şi toată noaptea aceea s-a rugat cu dinadinsul lui Dumnezeu, pregătindu-se pentru moarte. A doua zi ostaşii se sârguiau să meargă în cale şi l-au rugat pe Longhin ca să li-l spună pe acela pe care îl caută şi pe care a făgăduit că are să-l arate. Iar Longhin le-a zis lor: „Aşteptaţi puţin, stăpânii mei, că am trimis după dânsul şi fără zăbavă va veni la voi. Şi să mă credeţi pe mine că acela pe care îl căutaţi, singur se va da pe sine în mâinile voastre, numai să aşteptaţi". Aflând

Longhin că vin prietenii lui, a ieşit în întâmpinarea lor şi, cuprinzându-i, i-a sărutat pe ei, zicându-le: „Bucuraţi-vă, robii lui Hristos şi ai mei prieteni, că s-a apropiat veselia noastră; a sosit vremea dezlegării noastre din legăturile trupeşti. Căci, iată, acum vom sta împreună înaintea Domnului nostru Iisus Hristos, pe Care L-am văzut răbdând patimi, răstignire, îngropare şi a înviat cu slavă. Pe Acela iarăşi de acum Îl vom vedea şezând de-a dreapta lui Dumnezeu şi ne vom sătura de vederea slavei Lui". Grăind acestea Longhin către prietenii săi, le-a spus lor de ce au venit ostaşii de la Pilat şi de la adunarea iudeilor: ca să-i ucidă pe ei pentru mărturisirea învierii lui Hristos. Iar ei, auzind acestea, s-au bucurat că se vor învrednici a fi părtaşi cununii mucenicеşti şi că degrabă vor merge să stea înaintea Domnului lor, pe Care L-au iubit din tot sufletul. Apoi, ducându-i pe prietenii săi la ostaşi, le-a zis: „Iată, aveţi pe Longhin, iată aveţi şi pe cei doi prieteni ai lui, pentru că eu sunt Longhin pe care îl căutaţi, iar aceştia doi sunt prietenii mei, care împreună cu mine au văzut învierea lui Hristos şi au crezut. Deci făceţi-ne nouă aşa precum aveţi porunca de la cei ce v-au trimis pe voi".

Iar ostaşii, auzind acestea, s-au umilit şi pe moment nu credeau că el este Longhin. Apoi, înştiinţându-se cu adevărat, se ruşinară şi nu voiau să-l omoare pe binefăcătorul lor. Iar Longhin îi silea pe ei ca să îndeplinească porunca şi le zicea: „Nu puteţi să-mi răsplătiţi mai bine pentru dragostea mea către voi decât dacă mă veţi trimite degrabă la Domnul meu, pe Care de mult doresc să-L văd".

Apoi s-a îmbrăcat în haine albe de îngropare, a arătat cu mâna un deal care era în apropiere şi a poruncit casnicilor săi ca acolo să-i îngroape trupul şi să pună împreună cu dânsul şi trupurile celor doi prieteni ai săi. Rugându-se mult şi dând tuturor celor ce erau acolo sărutarea cea mai de pe urmă, şi-au plecat sub sabie capetele lor, iar ostaşii, tăindu-le, au luat cu dânşii capul Sfântului Longhin şi s-au dus. Iar cei de pe lângă casă au îngropat cu cinste trupurile sfinţilor la locul arătat de Sfântul Longhin, iar cinstitul şi sfântul lui cap a fost dus de ostaşi la Ierusalim, ca să fie dovadă lui Pilat şi iudeilor despre uciderea lui Longhin. Iar Pilat şi cu iudeii, văzând capul sfântului, au poruncit ca să-l arunce afară din cetate şi l-au tăvălit mult în gunoi până ce l-a astupat acolo.

Iar Domnul, Care păzeşte toate oasele plăcuţilor Săi, a păzit întreg, în gunoi, capul Sfântului Longhin. Şi când a vrut ca să-l preamărească pe robul său pe pământ înaintea oamenilor, precum îl

preamărise în cer înaintea îngerilor, a descoperit sfântul lui cap astfel: O femeie văduvă din Capadocia orbise de amândoi ochii şi multă vreme a căutat ajutor pe la doctori, dar n-a aflat nicăieri. Apoi s-a gândit să meargă la Ierusalim şi să se închine acolo la Sfintele Locuri, căutând ajutorul lui Dumnezeu pentru ochii săi cei orbi. Luând cu ea pe fiul ei, primul născut, a luat calea Ierusalimului şi a fost dusă de dânsul până acolo. Ajungând la Sfintele Locuri, fiul ei s-a îmbolnăvit şi după puţine zile a murit. Din pricina aceasta văduva avea mare mâhnire şi plângea de îndoita-i orbire: căci a pierdut şi ochii şi pe fiul ei, care era ca o lumină a ochilor săi.

Plângând ea nemângâiată şi tânguindu-se cu amar, i s-a arătat în vedenie Sfântul Longhin şi a mângâiat-o, făgăduindu-i că şi pe fiul ei i-l va arăta în slava cerului şi lumina ochilor i-o va dărui. Şi i-a povestit toate cele despre sine; cum a fost la pătimirea, la răstignirea, la îngroparea şi la învierea lui Hristos, cum a propovăduit în Capadocia pe Hristos şi a pătimit pentru Dânsul cu prietenii săi. Şi i-a poruncit ei să meargă înaintea cetăţii şi să afle capul lui acoperit de gunoi şi i-a zis: „Ţie ţi s-a rânduit aceasta spre tămăduirea ta". Iar ea, mângâindu-se în necaz, s-a sculat şi a mers, fiind condusă afară din cetate. Femeia ruga pe cei care o duceau, zicându-le: „Unde veţi vedea gunoi mult adunat, acolo să mă duceţi". Şi aşa s-a făcut; aflând gunoi mult, au dus-o acolo, iar ea a început a scormoni gunoiul cu mâinile. Deşi nu vedea nimic cu ochii, avea credinţă mare în cuvintele sfântului, cel ce i-a grăit în vedenie. După rânduiala lui Dumnezeu, îndată a găsit ceea ce căuta. Deodată a văzut lumina soarelui, pentru că i s-au deschis ochii şi a văzut în gunoi capul sfântului. Şi s-a bucurat, nu atât de lumina soarelui pe care a mai văzut-o, cât mai ales de capul sfântului, pe care l-a aflat şi prin care a câştigat vederea. Şi l-a preamărit pe Dumnezeu, iar pe Sfântul Longhin, robul său, l-a cinstit. Luând capul şi sărutându-l, l-a dus cu bucurie în casa în care găzduia şi, spălându-l, l-a uns cu miresme bine mirositoare. Aşa de mult se veselea de aflarea acelei duhovniceşti vistierii, încât şi-a uitat mâhnirea pentru fiul cel mort.

În noaptea următoare i s-a arătat iar Sfântul Longhin, în lumină mare, aducând pe fiul ei la dânsa, strălucind în îmbrăcăminte de nuntă şi, cuprinzându-l pe acesta cu dragoste părintească, a zis către văduvă: „Vezi pe acela pentru care eşti în durere? Iată, femeie, pe fiul tău, iată în ce fel de cinste şi slavă se află, vezi-l şi te mângâie, pentru că Dumnezeu l-a numărat în cetele cele cereşti,

care se află în Împărăţia Lui; iar eu l-am primit acum de la Mântuitorul şi nu va fi depărtat de mine niciodată. Şi să iei capul meu şi trupul fiului tău şi să le pui într-o raclă. Să nu plângi mai mult pe fiul tău, nici să se tulbure inima ta, căci mare slavă, bucurie şi veselie nesfârşită i s-a dat lui de la Dumnezeu".

Dacă a auzit aceasta, femeia s-a sculat şi degrabă a pus într-o raclă capul mucenicului, împreună cu trupul fiului ei cel mort şi s-a întors la casa sa, slăvind şi lăudând pe Domnul. Sosind în patria sa, a îngropat la un loc trupul fiului ei împreună cu cinstit capul sfântului mucenic şi aceste cuvinte le grăia în sine: „Acum ştiu că celor ce iubesc pe Dumnezeu toate le sporesc spre bine. Am căutat ochii trupeşti şi am aflat împreună şi pe cei sufleteşti. Eram cuprinsă de necaz pentru moartea fiului meu şi acum îl am la ceruri stând în slavă înaintea lui Dumnezeu cu proorocii, cu mucenicii şi cu Longhin, cu care totdeauna se bucură, întru împărăţia lui Hristos, purtând printre îngeri Crucea, semnul cel de biruinţă. Şi ca un ucenic al lui Longhin scoate acelaşi glas, cântând cu bucurie: «Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta, este şi va fi. Împărăţia Lui este împărăţia tuturor veacurilor şi stăpânirea Lui, întru tot neamul şi neamul, a Căruia este slava în veci»". Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A ŞAPTESPREZECEA

SFÂNTUL PROOROC OSEA

Sfântul Prooroc Osea era fiul lui Veriin de la Valemot, din seminţia Isahar, bărbat temător de Dumnezeu. În acea vreme mulţi din poporul lui Israel, abătându-se de la Dumnezeu şi uitând facerile de bine şi minunile Lui, se închinau idolilor, iar el slujea lui Dumnezeu, Celui ce a făcut cerul şi pământul şi Care a scos pe părinţii lor din Egipt cu mână tare; îi învăţa pe oamenii cei rătăciţi de la adevăr şi îi întorcea prin sfaturile sale cele înţelepte la strămoşeasca dreaptă credinţă. Umplându-se de Duh Sfânt, mult a proorocit pentru Israel şi pentru venirea lui Hristos şi învierea Sa, precum se vede în cartea lui. Pentru că a scris prooroceştile sale cuvinte, însumând paisprezece capete care se socotesc în Sfânta Scriptură ca fiind grăite prin Sfântul Duh. Osea a vieţuit ani îndelungaţi, cu 822 de ani înainte de naşterea lui Hristos. Iar numele lui se tâlcuieşte mântuitor, păzitor sau umbritor. A murit întru adânci şi cinstite bătrâneţi şi a fost îngropat cu pace în pământul său.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL MUCENIC ANDREI DIN CRETA, CARE A PĂTIMIT PENTRU ICOANE

După prigoanele cele multe în care s-a vărsat sângele sfinţilor mucenici pentru mărturisirea dumnezeirii şi a întrupării lui Iisus Hristos, fiind urmăriţi de împăraţii şi de domnii cei necredincioşi; când Biserica lui Dumnezeu, ca un pământ bine roditor, adăpându-se

cu cinstitul sânge al robilor Domnului, se lăţise în toate marginile pământului şi acum se făcuse pace şi unire în casa Domnului şi înflorea dreapta credinţă; când se înmulţeau între popoare obiceiurile cele bune, se păzeau poruncile Domnului şi credincioşii mergeau din putere în putere, aflându-se în toate bunătăţile, atunci diavolul, zavistuind şi vrând acum să aducă pe oameni spre lepădarea de Hristos – nu la vedere precum lucrase mai înainte, ci cu meşteşug, sub chipul râvnei pentru Dumnezeu –, a ridicat lupta împotriva icoanelor, ca oamenii, lepădându-se de sfânta icoană a lui Hristos, pe Însuşi Hristos să-L lepede, pentru că cinstea ce se face icoanei se urcă spre Acela a Cărui faţă este închipuită pe icoană.

Diavolul, potrivnic mântuirii omeneşti, a îndemnat pe împăratul Constantin – nu cel ce a fost asemenea cu apostolii şi a luminat lumea cu credinţa lui Hristos, ci pe altul cu acelaşi nume, care a fost numit Copronim, pentru că a spurcat mai întâi scăldătoarea botezului său, iar după aceea Biserica lui Hristos, cu păgânescul său eres –, zicându-i că nu se cade ca creştinii să se închine icoanelor şi să le cinstească, căci aceasta este închinarea de idoli. Nechibzuitul n-a înţeles că unde este lucru rău, vătămător de suflet şi oprit, acolo şi icoana lucrului aceluia este rea, vătămătoare de suflet şi oprită, iar unde este lucru bun, folositor şi neoprit, acolo şi icoana lucrului aceluia este bună, folositoare şi neoprită. Răi sunt zeii păgânilor şi vătămători de suflet şi este oprit a-i cinsti pe ei, deci şi icoanele lor sunt rele şi vătămătoare de suflet şi Legea lui Dumnezeu a oprit a le cinsti pe ele. Bun este Domnul Dumnezeul nostru Iisus Hristos şi buni sunt robii Lui şi ne sunt nouă foarte folositori de suflet şi nu numai că nu ni se opreşte, ci ni se porunceşte să cinstim pe Dumnezeu şi pe sfinţii Lui, precum a zis David: *Iar mie îmi sunt foarte cinstiţi prietenii Tăi, Dumnezeule*. Deci şi icoanele Domnului şi ale cinstiţilor Lui prieteni, către care a grăit: „Voi sunteţi prietenii Mei", sunt bune şi foarte folositoare de suflet şi suntem datori a le cinsti, ştiind că cinstea cea adusă icoanelor trece asupra celui închipuit pe icoană.

Nebunul şi nelegiuitul împărat, neînţelegând aceasta, a trimis poruncă prin toate ţările stăpânirii sale ca să fie aruncate icoanele din casele Domnului şi să nu îndrăznească cineva să ţină în casa sa icoane. Şi îi îngrozea cu înfricoşate chinuri şi cu moarte pe toţi cei ce nu vor voi să se supună poruncii lui. Era mare necaz, mâhnire şi strâmtorare în Biserica lui Dumnezeu. Mulţi din cei credincioşi, temându-se de ameninţările cele înfricoşătoare ale împăratului,

fugeau şi se ascundeau, cetăţile erau pustii şi popoarele fugeau prin pustietăţi, iar cei ce rămâneau, unii se supuneau poruncii împăratului şi se lepădau de închinarea icoanelor, iar alţii, ţinându-se cu străşnicie de învăţăturile Sfinţilor Părinţi, se împotriveau cu îndrăzneală luptătorilor de icoane şi erau în multe feluri chinuiţi; puteai să vezi închisorile, temniţele şi gropile cele adânci, pline, nu de tâlhari, nici de hoţi, nici de alţi făcători de rele, ci de episcopi, de preoţi, de călugări şi de alţi dreptcredincioşi.

În acea vreme era în insula Creta un oarecare om cu numele Andrei, temător de Dumnezeu încă din copilărie, care a părăsit lumea aceasta şi slava ei, şi toate mângâierile ei le-a defăimat şi nu le-a socotit şi, luându-şi crucea, a petrecut o viaţă strâmtorată, care duce spre cer şi pe mulţi îi atrăgea la această viaţă plăcută lui Dumnezeu. Auzind Andrei că în Constantinopol nelegiuitul Copronim chinuia pe mulţi sfinţi pentru noua învăţătură eretică şi hulitoare împotriva icoanelor, s-a aprins cu râvna credinţei şi a dragostei de Hristos şi, sculându-se, a mers la Constantinopol, netemându-se de nimic. Acolo cu bărbăţie şi îndrăzneală mare învăţa pe faţă poporul ca să nu se lase înşelat de cuvintele împăratului şi de învăţătura lui cea eretică. Iar pe cei ce rămâneau în credinţă, în mărturisirea cea adevărată şi în răbdarea chinurilor, îi deştepta.

Andrei, văzând că mărturisitorii lui Hristos sufereau chinuri pentru cinstirea sfintelor icoane – căci, după porunca împăratului, unii erau bătuţi cumplit cu vine de bou, alţii erau arşi cu foc, unora li se scoteau ochii şi li se tăia limba, iar altora li se tăiau mâinile şi picioarele – şi neputând şi el să rabde mai mult, a alergat în biserica Sfântului Mucenic Mamant, unde era mândrul împărat cu toată mulţimea boierilor şi curtenilor săi, şi, trecând printre oameni în adunarea cea mare a poporului, Andrei a ajuns la împărat. Stând înaintea lui cu inimă curajoasă, a strigat cu glas mare, zicând: „Pentru ce, o, împărate, te numeşti creştin şi slugă a lui Hristos, iar icoanele Lui le calci în picioare şi robilor Lui le faci multe răutăţi?!"

După ce a terminat de grăit, împăratul a poruncit să fie prins şi îndată, repezindu-se slujitorii, l-au apucat cu mâinile lor ucigaşe, unii de cap, alţii de mâini, iar alţii de umeri şi de haine şi, aruncându-l la pământ, l-au bătut, târându-l şi călcându-l cu picioarele. Iar împăratul, vrând să se arate milostiv, a poruncit să înceteze de a-l mai bate. Şi, ieşind din biserică, l-au dus pe Andrei la împărat şi acesta a început a grăi cu el: „De unde, îi zise, ai îndrăzneala

aceasta, căci fără ruşine ai venit să-mi grăieşti de rău în faţă? Oare din nebunie, oare din vreo părere sau pentru aceea ca să fii ştiut de mine?" Iar Andrei a răspuns: „Nu din nebunie fac aceasta, nici din părere, nici pentru o slavă deşartă te caut, pentru că toate acestea pe care tu le ai în lume eu ca pe un vis le-am defăimat şi ca fumul le-am socotit. Eu am auzit de învăţătura ta cea rea, cum că surpi cinstea sfintelor icoane şi prigoneşti Biserica lui Dumnezeu dreptcredincioasă şi pentru aceasta râvna casei lui Dumnezeu m-a mâncat pe mine şi am venit de departe aici să te sfătuiesc pe tine, sau să mor pentru Hristos. Căci dacă Însuşi Dumnezeul meu a murit pentru mine, apoi eu, chipul Lui fiind, oare nu pot să mor pentru icoane?"

Iar împăratul i-a zis: „La voi este acea îndrăcire şi nebunie a minţii voastre deşarte ca să daţi lemnului, vopselelor şi pietrei slava veşnicului Dumnezeu şi nu ascultaţi ceea ce a poruncit El prin Moise: de a nu face chip cioplit, nici orice altă asemănare. De unde, dar, creşte în voi această nebunie, că vă împotriviţi adevărului, pe care singuri îl vedeţi şi singuri pe voi vă daţi pierzării? Să mă crezi că nu pentru adevăr, nici pentru Hristos, ci numai pentru îndrăzneala şi împotrivirea cea fără de ruşine te voi chinui". Iar Sfântul Andrei, neputând suferi hula aceasta, i-a zis: „O, cap sec, oare nu pentru Hristos pătimeşte cel ce pătimeşte pentru icoanele Lui? Oare necinstea pe care o faci icoanelor, nu trece la acela a căruia este icoana? Pentru ce voi pedepsiţi cu moarte cumplită pe cei ce nu cinstesc stâlpii şi chipurile voastre cele împărăteşti? Dacă voi, care sunteţi azi şi mâine pieriţi ca praful, vreţi să fiţi cinstiţi întru chipurile voastre, apoi nu este mai mare păcat să vă porniţi împotriva chipului lui Hristos? Căci necinstea făcută chipului lui Hristos este necinstea făcută însuşi lui Hristos, pe al Cărui chip îl reprezintă!"

Când voia Sfântul Andrei să-i tâlcuiască ce chipuri a poruncit Dumnezeu prin Moise să nu se facă – pe care omul le-ar fi avut în loc de Dumnezeu –, nu l-a lăsat împăratul să mai grăiască, zicându-i: „Dacă împăraţii se mânie pe chipurile lor, cu mult mai mult pentru aceea, dacă cineva de faţă ar îndrăzni să grăiască asupra lor cu limbă aşa de rea". Şi îndată a poruncit ca să fie dezbrăcat şi bătut fără milă. Iar când sfântul răbda bătaia cu bărbăţie, a început împăratul să-l amăgească cu momeli, ca să se supună păgâneştii porunci. Dar Sfântul Andrei, ridicându-şi ochii spre cer, a zis: „Dumnezeule, scapă-mă să nu mă lepăd de Hristos, Care este zugrăvit pe sfânta Lui icoană. Mai de folos îţi era ţie, împărate, ca

să te îndeletniceşti cu lucruri ostăşeşti şi să rânduieşti poporul, decât să goneşti pe Hristos şi pe robii Lui". Împăratul, mânios, a poruncit ca iarăşi să fie bătut, încât se înroşea pământul cu sângele lui. Iar unii, care se asemănau împăratului, aruncau pietre asupra lui Andrei, încât i-au spart gura şi i-au sfărâmat coastele. Apoi, după ce l-au chinuit multă vreme, l-au aruncat pe sfânt în temniţă, unde, stând câtva timp, întărea în dreapta credinţă pe credincioşii care veneau la dânsul. După aceasta împăratul a poruncit ca iarăşi să fie scos şi să fie chinuit, înnoindu-i rănile cele dintâi; şi făcându-se aceasta, cădea carnea de pe el. Iar mai pe urmă, legându-l de picioare, a poruncit chinuitorilor ca să-l târască prin cetate, până la locul unde se pedepseau făcătorii de rele şi apoi să-l ucidă acolo.

Dar pe când sfântul era târât astfel prin târg, un oarecare om dintre eretici, care adusese în târg peşte de vânzare, fiind înştiinţat de pricina răbdării lui şi fiind îndemnat de diavol, a apucat securea şi degrabă a tăiat picioarele mucenicului şi în felul acesta i s-a scurtat mult chinuita lui alergare, pentru că îndată a murit din pricina acelei dureri. Iar trupul lui a fost aruncat în prăpastie între trupurile tâlharilor şi a zăcut acolo mai mult de douăsprezece săptămâni. Şi prin porunca lui Dumnezeu, adunându-se din diferite părţi cei chinuiţi de duhuri necurate, au scos trupul sfântului din prăpastie şi dintre stârvuri, punându-l la loc sfinţit şi îndată, drept răsplătire, au câştigat tămăduire. Mulţi alţii s-au vindecat la mormântul sfântului cu rugăciunile lui, pentru că are îndrăzneală către Dumnezeu şi se roagă pentru noi toţi, stând cu sfinţii înaintea scaunului Domnului, în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII DOCTORI FĂRĂ DE ARGINŢI ŞI FRAŢI BUNI, COSMA ŞI DAMIAN ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNŞII

Trei sunt perechile de sfinţi fără de arginţi, cu acelaşi nume Cosma şi Damian, având meşteşugul de doctori. Unii au fost fiii Teodotiei, femeia cea dreptcredincioasă, care cu pace au adormit şi au fost aşezaţi la locul Feriman; alţii petreceau în Roma, având un dascăl războinic, care cu vicleşug i-a suit în munte ca să adune ierburi şi i-a ucis cu pietre; apoi sunt aceştia a căror pomenire se cinsteşte astăzi. Ei erau din părţile Arabiei şi cunoşteau meşteşugul doctoricesc. Iar după ce au crezut în Hristos, tămăduiau fără plată

mulţime de bolnavi, nu cu ierburi, nici cu doctorii, ci cu puterea lui Hristos. Trecând prin cetăţi şi prin sate, propovăduiau pe Hristos şi în numele Lui dădeau tuturor tămăduiri.

După ce s-au preamărit prin învăţătura şi prin minunile lor pretutindeni, au fost prinşi de ighemonul din vremea împărăţiei lui Diocleţian şi Maximian, împăraţi păgâni, chinuitorii şi prigonitorii creştinilor. Fiind duşi în cetatea Ciliciei, Sfinţii Mucenici doctori Cosma şi Damian au stat înaintea ighemonului Lisie, care i-a întrebat pe ei ce nume, ce patrie şi ce credinţă au. Aflându-le pe toate, i-a silit să aducă jertfă idolilor. Fiindcă ei nu au vrut şi au mărturisit cu îndrăzneală pe Hristos, judecătorul a poruncit mai întâi ca să-i bată fără milă, apoi i-a legat şi i-a aruncat în fundul mării. Iar ei, cu ajutorul puterii dumnezeieşti, au scăpat de la înec, pentru că îngerul Domnului a dezlegat legăturile lor şi i-a scos sănătoşi la uscat.

Văzând judecătorul acest lucru, a poruncit să-i aducă la dânsul şi i-a întrebat, zicând: „Spuneţi-mi mie care sunt acele farmece ale voastre cu care v-aţi mântuit din mare, pentru că şi eu vreau să urmez învăţăturii voastre". Iar ei au răspuns: „Suntem creştini şi nici un fel de farmece nu ştim şi nici nu ne trebuiesc acestea, pentru că avem puterea lui Hristos, Care ne izbăveşte pe noi din toate primejdiile şi mântuieşte tot omul care cheamă numele Lui cel preasfânt". Şi au dus atunci pe sfinţi în temniţă, iar a doua zi, scoţându-i, chinuitorul a poruncit ca să-i arunce într-un foc mare. Dar şi din foc au ieşit întregi, căci focul şi-a pierdut puterea sa firească şi nu s-a atins de ei, nici nu i-a vătămat. Mirându-se foarte mult, ighemonul a poruncit să-i spânzure şi să-i chinuiască. Apoi slujitorii, după porunca judecătorului, au aruncat cu pietre asupra lor ca să-i ucidă, dar pietrele, sărind de pe trupurile lor ca de pe nişte ziduri, zburau asupra celor ce le aruncau şi pe aceia îi ucideau. După aceasta au aruncat cu săgeţi asupra sfinţilor, dar şi săgeţile, la fel ca şi pietrele, nu au vătămat trupurile lor, ci îi răneau numai pe săgetători.

La sfârşit, ighemonul văzându-i nebiruiţi pe pătimitori, i-a condamnat la tăiere de sabie. Şi au fost tăiaţi pentru Hristos Sfinţii fără de arginţi Cosma şi Damian, împreună cu alţi trei credincioşi, Leontie, Antim şi Evtropie, şi i-au îngropat împreună. Dar nu numai în viaţa lor, ci şi după moarte li s-a dat lor darul de a face multe minuni, arătându-se bolnavilor şi dându-le tămăduire. Cu ale căror rugăciuni să câştigăm şi noi tămăduirea de bolile noastre cele sufleteşti şi trupeşti. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A OPTSPREZECEA

SFÂNTUL APOSTOL ŞI EVANGHELIST LUCA

Sfântul Evanghelist Luca era de neam din Antiohia Siriei, şi din tinereţe a deprins înţelepciunea elinească şi meşteşugul doctoricesc, făcându-se doctor iscusit. Apoi a fost şi zugrav ales. Cunoştea bine limba egipteană şi greacă şi, deprinzându-se desăvârşit şi cu învăţătura evreiască, a mers la Ierusalim.

În acea vreme Domnul nostru Iisus Hristos, petrecând pe pământ cu oamenii, semăna sămânţa cuvântului mântuirii, care, căzând şi în inima lui Luca, ca pe un pământ bun şi răsărind, a adus rod însutit; căci Luca, auzind învăţătura înţelepciunii din gura lui Dumnezeu, mai multă ştiinţă a scos de acolo decât din şcolile elineşti şi egiptene, pentru că a învăţat a cunoaşte pe adevăratul Dumnezeu, a crede în El şi a învăţa şi pe alţii credinţa. El a fost unul din cei şaptezeci de apostoli, pe care chiar el îi pomeneşte în Evanghelia sa, zicând: *A ales Domnul pe alţi şaptezeci şi i-a trimis, câte doi, înaintea feţei Sale, în toată cetatea şi locul*. Şi fiind şi Luca din aceeaşi ceată apostolească, umbla înaintea feţei Domnului, prin propovăduirea cea sfântă, gătind calea Lui şi încredinţând popoarele că Mesia, Care era aşteptat, a venit în lume.

Iar în vremea mântuitoarelor patimi, când fiind bătut păstorul s-au risipit oile turmei, acest fericit Luca umbla tânguindu-se şi plângând pentru Domnul său, Care de voie a binevoit a pătimi. Şi precum a semănat cu lacrimi, cu bucurie a secerat răsplătire. Căci înviind Hristos, pe când Luca şi Cleopa mergeau în Emaus şi vorbeau între ei cu jale despre pătimirile iubitului lor învăţător, Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, prin arătarea Sa, i-a mângâiat şi a şters lacrimile de pe ochii lor, căci, apropiindu-se de dânşii, le-a zis: *Ce sunt cuvintele acestea de care vă întrebaţi între voi*

mergând şi de ce sunteţi trişti? Şi a fost atunci călător Sfântul Luca împreună cu Acela Care a zis pentru Sine: *Eu sunt calea, adevărul şi viaţa*. Deci, mergând şi vorbind cu El, a rostit adânc negrăit de înţelepciune.

Cât de scumpă îi era Sfântului Luca învăţătura Domnului nostru Iisus Hristos, când Iisus cu gura Sa cea preadulce povestea, începând de la Moise şi de la toţi proorocii şi le tâlcuia lor toate Scripturile cele pentru Dânsul! De aceea Luca, bunul ucenic al lui Hristos, învăţând tainele lui Dumnezeu, a adus şi el la sfânta credinţă toate cetăţile Beoţiei şi pe mulţi din cei ce erau în întunericul necunoştinţei de Dumnezeu i-a luminat cu lumina înţelegerii Sfintei Evanghelii. Mai întâi a şezut în Emaus cu Hristos la cină, urmând să mănânce cu El prânz întru împărăţia lui Dumnezeu. Apoi a cunoscut în frângerea pâinii pe Fiul lui Dumnezeu, pe Care Iuda, la Cina cea de Taină, nu a voit să-L cunoască.

Focul dragostei către Dumnezeu care se ascundea în inima Sfântului Luca a ieşit la vedere prin aceste cuvinte: *Oare nu era inima noastră arzând întru noi, când ne grăia nouă pe cale şi când ne tâlcuia Scripturile?* Şi ca să nu fie uitată pomenirea Domnului, pe care din toată inima Îl iubea, după cincisprezece ani de la înălţarea Lui la cer, cu toată adeverirea i-a scris Evanghelia. Şi a scris nu numai cele ce singur a văzut şi le-a auzit, ci şi pe cele pe care le avea scrise în inima sa, nu din condei, ci din dragoste. De asemenea le-a povestit şi pe acelea pe care mai înainte el le-a văzut şi le-a auzit de la cei ce merseseră după Hristos. Iar mai pe urmă, aproape de patimile lui Hristos, a început a umbla după Dânsul, precum se scrie la începutul Evangheliei: *Ne-au dat nouă cei ce au fost din început, singuri văzători şi slujitori ai Cuvântului*.

Sfântul Luca a fost părtaş durerilor şi ostenelilor lui Pavel întru bunăvestirea lui Hristos, pentru că îi urma lui, propovăduindu-L pe Hristos nu numai iudeilor, ci şi neamurilor. El a fost în Roma la dânsul, precum arată Faptele Apostolilor, pe care tot el le-a scris, şi era foarte iubit de Pavel. Scriind către Coloseni, Apostolul Pavel zice: *Închină-se vouă Luca, doctorul cel iubit*. La fel, în Epistola către Corinteni, Pavel îl laudă pe Luca, zicând: *Dar nu numai atât, ci este şi ales de către Biserici ca tovarăş al nostru de călătorie, având darul acesta, spre slava Domnului Însuşi şi spre osârdia noastră* (II Corinteni 8, 19). Aici Sfântul Ieronim înţelege că Apostolul Pavel îl laudă pe Luca.

Apoi Luca, plecând din Roma, a mers spre răsărit, binevestind pe Hristos şi suferind dureri şi osteneli pentru sfânt numele

Lui. Străbătând toată Livia, a mers în Egipt unde a luminat Tivaida, cea de mai sus zisă, prin bunavestire şi în Tivele (cetăţile) Beoţiei a rânduit bisericile, hirotonind preoţi şi diaconi. Apoi pe cei bolnavi cu trupul şi cu sufletul i-a tămăduit şi, pătimind multe, s-a odihnit întru Domnul, având mai mult de optzeci de ani.

Pe locul unde s-a pus sfântul lui trup, Dumnezeu, preamărind pe plăcutul Său, a plouat colirie (apă limpede) care tămăduieşte durerea de ochi, în semnul meşteşugului celui doctoricesc. Pentru aceasta era ştiut de credincioşi mormântul lui, căci se vindecau de diferite boli, cu rugăciunile sfântului apostol. Apoi, aflând Constantie, fiul lui Constantin cel Mare, de moaştele lui tămăduitoare, a trimis pe Artemie, cârmuitorul Egiptului, care mai pe urmă a fost chinuit pentru Hristos de Iulian Paravatul, care a adus cu mare cinste în cetatea împărătească moaştele Sfântului Apostol şi Evanghelist Luca.

Când s-au adus cu cântări şi cu laude în cetate sfintele moaşte, un famen al palatului împărătesc, anume Anatolie, zăcând de multă vreme pe patul durerii şi cheltuind avere multă la doctori, căutând tămăduirea pe care n-o putuse dobândi de nicăieri, auzind că se aduc în cetate moaştele Sfântului Apostol Luca, s-a rugat cu toată osârdia către sfântul şi, pe cât îi era lui cu putinţă, s-a sculat de pe pat, poruncind să fie dus la tămăduitoarea raclă a apostolului. Când a ajuns şi s-a atins de ea cu credinţă, închinându-se moaştelor sfântului, s-a vindecat îndată de boală şi, câştigând desăvârşită sănătate şi tărie, a purtat pe umerii săi, împreună cu ceilalţi oameni, racla cu moaştele Sfântului Apostol Luca în biserica Sfinţilor Apostoli. Acolo, sub sfinţita masă, unde erau Sfinţii Andrei şi Timotei, au pus sfinţitele moaşte ale Sfântului Luca.

Se spune despre dânsul că el a zugrăvit minunat chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, purtând în braţe pe Pruncul cel mai înainte de veci, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Apoi a zugrăvit şi alte două icoane ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi le-a adus la Maica Domnului, spre a vedea dacă îi vor plăcea; iar ea, văzând acele chipuri ale sale, a grăit astfel: „Darul Celui ce S-a născut din mine şi al meu să fie cu icoanele acestea". Sfântul Apostol Luca a mai zugrăvit pe lemn şi chipurile sfinţilor şi marilor Apostoli Petru şi Pavel şi de la dânsul s-a început în toată lumea acel bun şi preacinstit lucru, adică zugrăvirea sfintelor icoane, întru slava lui Dumnezeu, a Maicii Lui şi a tuturor sfinţilor, pentru împodobirea Bisericii şi spre mântuirea credincioşilor, celor ce cu dreaptă credinţă cinstesc sfintele icoane. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A NOUĂSPREZECEA

SFÂNTUL PROOROC IOIL

Sfântul Prooroc Ioil a fost din seminţia lui Ruvin, din satul Metomor. El a proorocit despre pustiirea Ierusalimului şi a dat sfaturi pentru post, ca fiind cel mai bun mijloc prin care se face milostiv Dumnezeu. A mai proorocit şi pentru venirea Sfântului Duh peste tot trupul, precum şi pentru înfricoşata Judecată de apoi. Apoi s-a sfârşit cu pace şi a fost îngropat în pământul său. El a vieţuit mai înainte de naşterea Domnului nostru Iisus Hristos cu 800 de ani, iar numele lui înseamnă dragostea lui Dumnezeu, ori pârgă, sau începătură a lui Dumnezeu.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC UAR ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL

În vremea împărăţiei lui Maximian, păgânul împărat al Romei, era în Egipt un ostaş viteaz anume Uar, care slujea în taină Împăratului ceresc, căci de frica nelegiuiţilor închinători de idoli a tăinuit până la o vreme credinţa sa în adevăratul Dumnezeu, dar a descoperit-o cerului şi pământului, când s-a făcut pentru Hristos priveliştе îngerilor şi oamenilor. În acea vreme împăratul Maximian a pornit prigoană mare împotriva creştinilor şi a trimis poruncă în toate părţile stăpânirii sale ca să fie ucişi creştinii care nu vor să jertfească zeilor. Şi a ajuns acea poruncă şi în părţile Egiptului, vărsându-se fără cruţare sângele credincioşilor, pentru că toţi cei ce slujeau Făcătorului şi nu făpturii erau chinuiţi în diferite feluri. Iar Uar, tăinuitul creştin, înconjura noaptea temniţele în care

erau ţinuţi credincioşii care mărturiseau pe Hristos şi, cumpărând cu aur pe străjeri, intra la dânşii, săruta legăturile sfinţilor mucenici, le spăla sângele şi le oblojea rănile, le dădea hrană şi îi ruga ca să-i mijlocească milă de la Domnul.

Fiind odată prinşi şapte dascăli creştini care se ascundeau prin pustietăţi, i-au adus la stăpânitorul Egiptului. Stăpânitorul, cercetându-i şi aflându-i tari în credinţă, le-a dat multe bătăi şi, legându-i, i-a aruncat în temniţă. Aflând despre aceştia, Uar a alergat noaptea, după obiceiul său, la acea temniţă în care erau aruncaţi sfinţii şi, dându-le străjilor aur mult, a intrat la ei. Dezlegându-le mâinile şi picioarele din legături, a pus înaintea lor hrană şi îi ruga ca să mănânce, căci petrecuseră opt zile fără hrană. Apoi, căzând la picioarele lor, le săruta şi fericea pătimirea lor, zicând: „Fericiţi sunteţi voi, robii Domnului cei buni şi credincioşi, care aveţi a intra întru bucuria Domnului vostru, căci aţi răbdat pentru Dânsul până la sânge. Fericiţi sunteţi voi, nevoitorii cei buni, cărora vi se împletesc în ceruri cununile de către dreapta Celui Preaînalt, căci prin răbdare alergaţi la nevoinţa cea pusă înaintea voastră. Mâine dimineaţă, precum ştiu, cu tot dinadinsul aveţi să săvârşiţi pătimirea voastră. Fericiţi sunteţi voi, pătimitorii lui Hristos, cărora vă este deschisă împărăţia cea cerească, căci pătimiţi cu Hristos Cel ce a pătimit pentru voi; şi dacă cu Dânsul pătimiţi, cu Dânsul veţi şi împărăţi. Deci mă rog vouă, sfinţilor plăcuţi lui Dumnezeu, să vă rugaţi pentru mine Stăpânului Hristos să-mi fie milostiv; aş voi ca şi eu să pătimesc pentru Dânsul, dar nu am atâta putere, pentru că mă cutremur de cumplitele chinuri pe care văd că le înduraţi voi".

Iar sfinţii au răspuns: „Nimeni, iubitule, nu se arată desăvârşit; nimeni nu seceră de nu va semăna, nimeni nu se încununează de nu va pătimi. Adu-ţi aminte de cuvintele din Evanghelie: *De se va lepăda cineva de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda şi Eu de el înaintea Tatălui Meu*. Dacă te temi de chinurile cele vremelnice, nu vei scăpa de cele veşnice; dacă te înfricoşezi a mărturisi pe Hristos pe pământ, nu te vei sătura de vederea feţei Lui în ceruri. Deci vino, frate, şi călătoreşte cu noi pe calea cea mucenicească la Stăpânul ceresc, Cel ce priveşte nevoinţele noastre, şi să pătimeşti împreună cu noi, pentru că o tovărăşie ca aceasta îţi va fi de mare folos".

Acestea grăindu-le sfinţii, Uar se aprindea cu inima spre dragostea lui Dumnezeu şi spre răbdarea pentru Domnul nostru Iisus Hristos. El a petrecut toată noaptea aceea în temniţă împreună

cu sfinţii mucenici, ascultând învăţăturile lor cu bucurie. Iar a doua zi au venit slujitorii în temniţă, trimişi de stăpânitor, ca să-i ia pe sfinţii mucenici la judecată. Intrând, au aflat pe Uar şezând lângă cei legaţi şi ascultând cuvintele lor, iar slujitorii, mirându-se, i-au zis: „Ce faci aici, Uar? Nu cumva ai înnebunit, amăgindu-te de basmele acestor oameni vicleni? Oare nu te temi că atunci când va spune cineva de aceasta stăpânitorului şi senatorilor, nu numai dregătoria ostăşiei o vei pierde, dar chiar şi de viaţa ta te vei lipsi?" Uar a răspuns: „Dar care din voi mă va cleveti la stăpânitor, pentru că voi îmi sunteţi prieteni? Iar de mă veţi cleveti, sunt gata să mor împreună cu creştinii".

Iar slujitorii, tăcând, au luat pe şase din mucenici, căci al şaptelea, slăbit de răni, murise în temniţă şi, sfârşindu-se aşa, s-a dus către Hristos, lăsând în locul său pe Uar, ca el, împlinind locul aceluia, să săvârşească pătimirea. Fiind legaţi, au fost aduşi înaintea stăpânitorului care şedea la judecată cu multă mândrie. Au fost siliţi să jertfească idolilor, dar, fiindcă nu s-au supus, i-au dezbrăcat şi i-au bătut fără milă peste rănile ce le aveau dinainte. Şi dându-le bătăi peste bătăi, s-a adăugat şi durere peste durere, iar ei răbdau, negrăind nimic fără numai aceasta: „Creştini rămânem!" După aceasta stăpânitorul, privind, a zis: „Oare nu şapte erau ei? Iată acum văd numai şase! Unde este al şaptelea?" Zicând acestea stăpânitorul, iată că şi Sfântul Uar veni acolo şi, umplându-se de dumnezeiască râvnă, a stat în mijloc şi a zis: „Iată, eu sunt al şaptelea, pentru că acela şi-a sfârşit alergarea sa şi acum stă înaintea lui Hristos, iar pe mine m-a lăsat moştenitor al patimilor sale. Deci, cu ceea ce îţi era dator, eu sunt gata să plătesc pentru dânsul, că în locul lui vreau să pătimesc pentru Hristos, împreună cu aceşti buni pătimitori, căci sunt creştin".

Iar stăpânitorul, auzind acestea, a întrebat pe cei ce erau de faţă: „Cine este acesta?" Şi i s-a răspuns: „Este Uar ostaşul, mai-marele din trupa Tianiei". Iar stăpânitorul, mirându-se, a zis către Uar: „Care diavol te-a îndemnat ca să te dai pierzării şi să laşi cinstea ostăşească, lipsindu-te de leafa rânduită ţie şi să-ţi arunci sufletul în atâtea răutăţi?" Iar fericitul Uar i-a răspuns: „Pâinea care se pogoară din cer şi dumnezeiescul pahar ce cuprinde sângele cel preascump al Domnului meu, le-am cinstit mai mult decât cinstea şi leafa ta. Nimic nu îmi este mai iubit decât Hristos: nici cinstea voastră, nici lefurile cele mari şi nici viaţa, pentru că îmi este mai de cinste să pătimesc pentru Hristos, şi-mi este de mai mult folos ca să mă lipsesc de toate pentru El. Hristos îmi este viaţa şi vreau să mor pentru dânsul".

Stăpânitorul, căutând cu ochi mânioşi spre cei şase sfinţi mucenici, le-a zis: „Al vostru este acest lucru, necuraţilor înşelători. Voi aţi amăgit pe un ostaş ca acesta al împăratului, voi l-aţi înnebunit cu farmecele voastre. Deci mă jur pe marii mei zei că vă voi pierde pe voi mai înainte decât pe el şi voi răzbuna asupra voastră necinstea adusă zeilor noştri, căci sunteţi nevrednici a fi între cei vii, fiindcă nu numai că îi huliţi pe nemuritorii zei, dar şi pe alţii îi aduceţi la aceeaşi răutate prin amăgire". Iar sfinţii au răspuns: „Nu am înşelat pe Uar, ci l-am izbăvit din înşelăciune. Nu l-am înnebunit, ci l-am înţelepţit, iar Dumnezeu i-a dat tărie şi îndrăzneală spre nevoinţă, ca împreună cu noi să biruiască atât puterea voastră cea slabă, cât şi neputinţa zeilor voştri. Puţin să aştepţi şi vei vedea bărbăţia ostăşiei lui, pentru că l-am rânduit pe el între ostaşii îngereşti. Te lauzi că ne vei pierde pe noi, află că ne este de folos nouă ca să ne punem capetele pentru Domnul tuturor". Iar stăpânitorul a zis: „Îndată voi sfărâma trupurile voastre, dacă nu vă veţi închina zeilor egipteni". Iar sfinţii au răspuns: „Să piară zeii cei mincinoşi care n-au făcut cerul şi pământul". Iar fericitul Uar, stârnind mai mult pe stăpânitor, a zis către dânsul: „De ce faci supărare sfinţilor, grăind cele nebune şi nefolositoare? Or, nebunul cele nebune grăieşte, zice Isaia proorocul. Iată, înaintea ta zac trupurile lor întinse, fă ce voieşti!"

Mâniindu-se, stăpânitorul a poruncit ca să-l spânzure gol pe Uar de un lemn şi să-l chinuiască. Iar către sfinţi a zis: „Vom vedea care pe care va birui: ori voi pe noi primind chinuri, sau noi pe voi, punând munci asupra voastră? Cu adevărat, de ne veţi birui pe noi prin răbdarea voastră, mă voi lepăda de zeii mei şi voi începe a crede în Hristos al vostru". Iar sfinţii au răspuns: „Încearcă la unul din noi puterea ta şi, de vei birui pe unul, poţi să ai nădejde şi de ceilalţi". Iar Uar, începând a pătimi, a zis către sfinţii mucenici: „Binecuvântaţi-mă pe mine, robul vostru, răbdător de chinuri, ca să mă învrednicesc părţii voastre şi rugaţi pentru mine pe Mântuitorul Hristos ca să-mi dea răbdare, pentru că El ştie firea noastră, că duhul este deştept, iar trupul neputincios". Sfinţii, ridicând ochii spre cer, cu tot dinadinsul se rugau pentru dânsul. Apoi slujitorii au început a-l bate pe Uar peste tot trupul cu toiege şi cu beţe. Iar când îl băteau pe sfântul, a zis stăpânitorul: „Acum să-mi spui, Uar, ce folos ai de la Hristosul tău?" Uar, cu vitejie i-a răspuns: „Mai mare folos am eu decât ai tu de la diavolii tăi". Iar sfinţii au strigat către Uar: „Îmbărbătează-te, Uar, şi să se întărească inima ta, căci, iată, îţi stă de faţă Hristos nevăzut,

întărindu-te pe tine". Uar a răspuns: „Cu adevărat am simţit ajutorul Stăpânului meu, căci socotesc întru nimic chinurile".

După aceasta îl sfâşiară cu unghii de fier pe coaste. Apoi, pironindu-l cu capul în jos pe un lemn, i-au jupuit pielea de pe spate şi cu brice îi tăiară carnea; iar pe pântece l-au bătut cu toiege ghimpate, atât de mult, până ce s-au rupt toate măruntaiele dinlăuntrul lui şi au căzut pe pământ. Sfinţii mucenici, văzând măruntaiele lui, au plâns. Apoi, văzând judecătorul că mucenicii plângeau, a strigat cu mare glas: „Iată, sunteţi biruiţi, iată, aţi slăbit, iată că plângeţi, temându-vă de chinuri şi nu vă trebuie mai mult decât să cunoaşteţi că Hristos nu vă izbăveşte pe voi din mâinile noastre; deci lăsaţi-l pe El şi să vă închinaţi zeilor noştri". Iar sfinţii au răspuns: „Fiară ce eşti! Nu suntem biruiţi, căci noi vom birui prin Iisus Hristos, Cel ce ne întăreşte pe noi, şi n-am plâns temându-ne de munci, ci din firească dragoste către fratele nostru, pe care îl ucideţi fără de omenie. Noi ne bucurăm cu duhul, văzând acum gata cununa bunului răbdător de chinuri".

Iar stăpânitorul a poruncit ca să-i ducă pe ei în temniţă şi Uar, văzând de acolo de unde era spânzurat pe lemn cum trăgeau pe sfinţi cu lanţurile la temniţă, a strigat: „Învăţătorii mei, daţi-mă pe mine mai degrabă lui Hristos, că iată iese din trup duhul meu, şi vă mulţumesc vouă că v-aţi făcut pricinuitorii vieţii mele celei veşnice". Fiind muncit Sfântul Uar încă cinci ceasuri, şi-a dat în acele chinuri cinstitul şi sfântul său suflet în mâinile Domnului. Iar chinuitorii, socotind că este încă viu, tot mai băteau şi chinuiau trupul cel mort. Apoi, văzând că murise, l-au coborât de pe lemn, şi după porunca judecătorului l-au scos afară din cetate şi l-au aruncat spre mâncare câinilor, acolo unde se adună stârvurile celor necuvântătoare.

Acolo era o văduvă, pe nume Cleopatra, de loc din Palestina, al cărei bărbat fusese căpitan şi murise în Egipt. Cleopatra avea un fiu pe nume Ioan, care încă era copil. Pe când Sfântul Uar era chinuit, Cleopatra privea de departe la pătimirea lui şi, fiind creştină, suspina şi îşi bătea pieptul ei. Apoi, după ce au aruncat trupul lui Uar afară din cetate, ea, sculându-se noaptea împreună cu nişte slugi ale sale şi ducându-se acolo, a luat mult chinuitul trup al Sfântului Uar şi, ducându-l în casa sa, a săpat mormânt în cămara sa, lângă pat, şi l-a pus acolo pe el.

A doua zi, stăpânitorul a scos din temniţă pe ceilalţi mucenici şi, chinuindu-i mult, i-a tăiat cu sabia şi i-a aruncat afară din cetate ca şi pe Uar; iar trupurile lor, luându-le noaptea alţi tăinuiţi creştini, le-au îngropat. Cleopatra, în toate zilele, aprindea

lumânări deasupra mormântului Sfântului Uar şi-i ardea tămâie, avându-l pe el de mare folos şi de bun mijlocitor către Dumnezeu.

Trecând câţiva ani şi mai potolindu-se prigoana împotriva creştinilor, Cleopatra a voit să se întoarcă în patria sa şi se gândea cum ar putea să ducă cu sine moaştele Sfântului Uar; şi gătind un dar oarecare, a rugat pe stăpânitor, printr-un mijlocitor, zicând: „Bărbatul meu a fost mai mare în oaste şi a murit aici în slujba împăratului. Nefiind încă îngropat până acum stă deasupra mormântului, căci este cu neputinţă ca în ţară străină să i se facă lui îngropare, precum se cuvine unui cinstit povăţuitor de oaste; iar eu, fiind văduvă şi străină, voiesc să mă întorc în patria mea, la rudeniile mele. Deci, stăpânul meu, să-mi dai voie să-l îngrop la moşia mea în mormântul strămoşilor mei, pentru că vreau ca şi după moarte să nu mă despart de el". Iar femeia aceea a făcut astfel, pentru ca, aflând creştinii că duce din cetatea lor moaştele sfântului mucenic, să nu o oprească şi să ia de la dânsa acea comoară de mare preţ. Stăpânitorul, luând darul, a poruncit ca să i se îndeplinească cererea, iar ea, în locul oaselor bărbatului ei, a luat moaştele Sfântului Uar şi le-a sădit pe ele ca pe o vie din Egipt în Palestina, aşezându-le lângă ale părinţilor ei, în satul ce se numea Edra, care era aproape de Tabor. Apoi în toate zilele mergea la mormântul lui, tămâia şi aprindea lumânări, lucru pe care văzându-l ceilalţi creştini care vieţuiau acolo, au început a merge împreună cu dânsa la mormântul sfântului şi a aduce pe bolnavii lor, care, cu rugăciunile mucenicului Uar, câştigau tămăduiri. Aflând de veste toţi creştinii dimprejur despre Sfântul Uar, mulţi alergau cu credinţă la mormântul lui.

Atunci Cleopatra, văzând că se adunau creştinii pentru rugăciune la mormântul lui, a gândit să zidească o biserică în numele sfântului şi ceea ce a gândit a şi început. Iar fiul ei Ioan fiind în vârstă, Cleopatra se străduia să-l trimită în oastea împăratului şi prin oarecari mijlocitori a cerut de la împărat o cinstită dregătorie pentru fiul ei, pe care a şi câştigat-o. Căci în vremea zidirii bisericii s-a trimis fiului ei de la împărat scrisoare de a fi primit în oaste şi brâu pentru cinstita dregătorie ostăşească. Iar ea a zis: „Să nu se îmbrace fiul meu în haine ostăşeşti şi nici să nu meargă în slujbă ostăşească, până ce nu se va sfârşi biserica lui Dumnezeu, pentru că doresc ca să ducă împreună cu mine moaştele sfântului mucenic şi după aceea va face împărătească porunca".

Sfârşindu-se biserica, a chemat episcopi, preoţi şi călugări şi, luând din mormânt cinstitele moaşte ale sfântului mucenic, le-a pus

pe un pat de mult preţ, iar deasupra moaştelor a pus brâul şi haina ostăşească în care avea să se îmbrace fiul ei, ca să fie sfinţite de moaştele sfântului. Şi cu tot dinadinsul s-a rugat mucenicului ca să fie ajutător fiului ei, pe care l-au binecuvântat toţi arhiereii şi preoţii cei adunaţi acolo. Apoi s-a adunat multă mulţime de popor creştinesc acolo. Astfel, Cleopatra cu fiul ei, luând patul cu moaştele l-au dus în biserică. Biserica fiind sfinţită, au pus moaştele sfântului la jertfelnic şi, săvârşindu-se dumnezeiasca Liturghie, Cleopatra a căzut înaintea moaştelor Sfântului Uar, zicând: „Rogu-mă ţie, purtătorule de chinuri al lui Hristos, să-mi ceri mie de la Dumnezeu, ceea ce va fi Lui plăcut şi mie de folos, asemenea şi unuia născut fiului meu. Pentru că nu îndrăznesc să cer mai mult decât ce voieşte Domnul, căci El ştie ce ne este de folos şi voia Lui cea bună şi desăvârşită în noi să se săvârşească".

După sfârşirea sfintei slujbe, a făcut ospăţ mare celor adunaţi, şi ea împreună cu fiul ei slujeau, poruncind fiului ei să nu guste nimic până ce se va săvârşi ospăţul, şi după aceea să mănânce din resturile care vor rămâne. Dar slujind ei, copilul s-a îmbolnăvit foarte greu şi a mers la patul său. Apoi, sculându-se toţi de la ospăţ, a strigat pe fiul ei ca să mănânce împreună din rămăşiţele de la ospăţ. Ioan însă nu putea să grăiască nici un cuvânt, fiind foarte aprins de friguri.

Cleopatra, văzând pe fiul ei bolnav, a zis: „Viu este Domnul, că nici eu nu voi pune bucate în gura mea până ce nu voi vedea ce se va face cu fiul meu". Şi şedea lângă el, răcorindu-i pe cât îi era cu putinţă căldura bolii; dar ea mai mult se aprindea înăuntru, având mai mare mâhnire de unul născut fiul său. Apoi, în miezul nopţii a murit copilul, lăsând nemângâiată pe mama sa, care plângea cu amar. Aceasta a alergat în biserica Sfântului Uar şi, căzând la mormântul lui, striga: „Oare astfel mi-ai răsplătit mie, care atât m-am ostenit pentru tine, o, plăcutule al lui Dumnezeu? Oare asemenea ajutoare mi-ai dat mie, care am oropsit trupul bărbatului meu pentru tine şi pentru aceasta m-am nădăjduit în tine? Ai omorât pe unul născut fiul meu, ai surpat nădejdea mea şi ai luat lumina ochilor mei! Deci, cine mă va hrăni la bătrâneţe? Cine mă va îngriji la moartea mea? Sau cine va da trupul meu mormântului? Mai bine era să mor eu, decât să văd mort pe fiul meu iubit, care era tânăr şi acum este ca o floare veştejită mai înainte de vreme. Deci, sau pe fiul meu dă-mi-l, precum odată Elisei pe al sunamitencii, sau şi pe mine îndată să mă iei, pentru că nu pot să vieţuiesc cu necaz şi amărăciune". Astfel strigând ea cu plângere la

mormânt, a adormit puţin de multă osteneală şi de necazul cel mare. Şi i s-a arătat în vedenie Sfântul Uar, ţinând pe copil în mâinile sale, şi erau amândoi luminaţi ca soarele, hainele lor erau albe ca zăpada, încinşi erau cu brâuri de aur şi cununi cu negrăită podoabă aveau pe capetele lor.

Fericita Cleopatra, văzându-i, a voit să se închine lor. Dar Sfântul Uar a ridicat-o, zicându-i: „O femeie, pentru ce strigai asupra mea? Oare am uitat facerile tale de bine pe care mi le-ai făcut în Egipt şi pe cale? Sau socoteşti că nu am simţit când ai luat trupul meu dintre stârvurile dobitoacelor şi l-ai pus în cămara ta? Oare nu ascult întotdeauna rugăciunile tale? Oare nu mă rog pentru tine lui Dumnezeu? Mai ales m-am rugat lui Dumnezeu pentru neamul tău cu care m-ai pus în mormânt, ca să li se ierte lor păcatele; apoi pe fiul tău l-am luat în oastea Împăratului ceresc. Oare nu tu singură m-ai rugat ca să-ţi cer de la Dumnezeu ceea ce îi este Lui plăcut, iar ţie şi fiului tău ceea ce este de folos? Deci am rugat pe bunul Dumnezeu şi bine a voit, după negrăită bunătatea Sa, ca să facă ostaş al Lui pe fiul tău, precum vezi că este unul din cei ce stau înaintea scaunului Său; şi de voieşti, ia-ţi-l şi-l trimite la slujba împăratului celui pământesc şi vremelnic, de vreme ce nu vrei ca fiul tău să slujească Împăratului Celui ceresc şi veşnic".

Iar tânărul, şezând, a cuprins mâinile lui Uar şi i-a zis: „Nu, stăpânul meu, nu asculta pe maica mea, nu mă da în lumea cea plină de nedreptate şi de toată fărădelegea, din care m-am izbăvit prin venirea ta. Nu mă depărta pe mine, părinte, din prietenia ta şi din petrecerea cu sfinţii". Iar către maica sa a zis: „De ce strigi aşa, o, maică? Eu sunt rânduit în oastea Împăratului Hristos, şi mi s-a dat mie ca să stau cu îngerii Lui; iar tu acum vrei să mă iei pe mine de la împărăţie la sărăcie?" Fericita Cleopatra, văzând pe fiul ei îmbrăcat în rânduială îngerească, a zis: „Luaţi-mă dar şi pe mine cu voi, ca şi eu să fiu acolo". Iar Sfântul Uar i-a zis: „Şi aici fiind, eşti cu noi; deci mergi acum cu pace, iar după o vreme, când Domnul va porunci, vom veni să te luăm şi pe tine".

Acestea zicându-i, s-au făcut nevăzuţi de la ochii ei. Ea, venindu-şi în fire, şi-a aflat inima plină de bucurie şi veselie şi a spus această vedenie preoţilor, care au îngropat cu mare cinste pe fiul ei lângă mormântul Sfântului Uar, nemaiplângând acum, ci veselindu-se întru Domnul. După aceasta şi-a împărţit averile la săraci şi, lepădându-se de lume, vieţuia lângă biserica Sfântului Uar, slujind lui Dumnezeu în post şi în rugăciuni, ziua şi noaptea. Şi în toate Duminicile, când se ruga, i se arătau ei Sfântul Uar şi

fiul ei, întru mare slavă. După şapte ani de petrecere într-o astfel de viaţă, fericita Cleopatra a murit, fiind bineplăcută lui Dumnezeu. Trupul ei s-a pus în biserica Sfântului Uar, aproape de fiul ei. Iar sfântul ei suflet, împreună cu al Sfântului Uar şi cu al fiului ei, Ioan, se află în ceruri întru veselie veşnică, înaintea lui Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL IOAN DE RILA

Sfântul Cuvios părintele nostru Ioan, cel mare între pustnici, era din hotarele slăvitei cetăţi Sredsca, din satul care se numea Scrina, în vremea împărăţiei iubitorului de Hristos, Petru, împăratul româno-bulgar, şi al împăratului grecesc Constantin Diogen, având părinţi dreptcredincioşi. După încetarea din viaţă a părinţilor săi, toate cele rămase le-a împărţit la săraci, căci din tinereţe a iubit pe Dumnezeu, şi, luând chip monahicesc, a ieşit din ţarina sa, neavând pe trupul său decât o haină de piele. Suindu-se într-un munte înalt şi pustiu, se nevoia acolo cu viaţă îmbunătăţită, hrănindu-se cu buruieni sălbatice. După puţină vreme, din îndemnare diavolească, au năpădit noaptea asupra lui tâlharii şi, bătându-l foarte mult, l-au izgonit de acolo. Iar Ioan, plecând din muntele acela, s-a sălăşluit în pustiul Rilei şi, intrând într-un copac scorburos, petrecea în post, în rugăciune şi în lacrimi, rugându-se lui Dumnezeu neîncetat. În acel loc a locuit şaizeci de ani, hrănindu-se numai cu buruieni. Faţă omenească n-a văzut, ci numai fiare sălbatice.

Văzând Dumnezeu marea răbdare a lui Ioan, a poruncit ca în acel loc să crească mazăre şi cu aceasta s-a hrănit fericitul mulţi ani. Apoi, nişte păstori, văzându-l, au spus despre dânsul altor oameni şi au început oamenii a veni la dânsul, aducându-şi bolnavii lor şi câştigând sănătate cu sfintele lui rugăciuni. Vestea despre Cuviosul Ioan s-a dus în tot pământul acela, şi mulţi, râvnind la îmbunătăţita viaţă a sfântului, au vrut să locuiască cu dânsul. Au făcut biserică în peştera care era în apropiere, apoi au întemeiat mănăstire, având începător şi păstor pe Cuviosul Ioan. Iar el, având grijă bine de turma sa, a adus la Domnul pe mulţi şi a făcut minuni. Ajungând la adânci bătrâneţi, şi-a dat obştescul sfârşit cu pace, mutându-se la neîmbătrânita fericire. A fost îngropat de ucenicii săi, cărora li s-a arătat după o vreme oarecare, poruncindu-le

să mute moaştele lui în cetatea Sredsca, iar ei, descoperind mormântul, au văzut trupul sfântului întreg, nestricat şi bună mireasmă slobozind. Apoi au preamărit pe Domnul şi cu cinste l-au mutat la Sredsca, punându-l în biserica Sfântului Evanghelist Luca. Mai pe urmă s-a zidit o biserică foarte frumoasă în numele lui şi a fost pus în ea trupul cuviosului care făcea minunate şi preamărite tămăduiri.

Trecând multă vreme, craiul unguresc, pornindu-se cu multă oaste asupra pământului grecesc, l-a prădat şi, ajungând la cetatea Sredsca, a luat racla cu trupul cuviosului – căci auzise de minunile sfântului – şi a poruncit să se ducă cu cinste racla în ţara sa şi să-l pună în biserica din cetatea care se numea Ostrogoma. Iar Arhiepiscopul Ostrogomei, auzind despre Cuviosul Ioan de Rila că este plăcut înaintea lui Dumnezeu şi preamărit prin minuni în toate ţările, nu credea. „Nu ştiu pe acesta a fi pomenit în Scripturile cele vechi", zicea el. Şi nu voia să meargă să se închine sfântului. Deci de năprasnă s-a legat limba lui cu amuţire. El, cunoscând pricina amuţirii lui, căci hulise pe cuviosul, a alergat degrabă la racla sfântului şi, căzând la pământ, l-a sărutat, cerând iertare. Iar Sfântul Ioan, plăcutul lui Dumnezeu, ascultând degrabă pe arhiepiscop, în acelaşi ceas i-a dezlegat limba şi iar i-a dat graiul curat. Apoi el, câştigând tămăduire, cu plângere îşi mărturisea la toţi greşeala săvârşită.

Alte multe şi preamărite minuni şi tămăduiri a făcut sfântul în pământul unguresc. Socotindu-le pe toate acestea craiul, minunându-se de preamăritele minuni ale sfântului şi cuprinzându-se de spaimă mare, a împodobit racla lui cu argint şi cu aur şi, sărutând moaştele lui, le-a trimis cu mare cinste înapoi la Sredsca şi iarăşi s-au aşezat moaştele lui în sfânta sa biserică, în anul 6605 sau 1090 după Hristos.

Iar nu după multă vreme, Dumnezeu a binevoit să înnoiască iarăşi stăpânirea româno-bulgară cea învechită de silnicia grecească şi a înălţat împărăţia româno-bulgară, prin iubitorul de Hristos împăratul Ioan Asan. Acesta, la începutul împărăţiei sale, înnoind cetăţile cele căzute şi întărindu-le, umbla cu oastea, supunând oraşe şi luând cetăţi. Apoi, ajungând şi la Sredsca şi pustiind-o, a văzut pe Sfântul şi Cuviosul Ioan de Rila şi, auzind cele preamărite despre dânsul, s-a închinat sfintei racle şi, sărutând cinstitele lui moaşte, le-a mutat cu slavă în împărătească sa cetate Târnovo, prin Vasile patriarhul. Acolo le-a pus în biserica cea zidită pentru el, slăvind pe Unul în Treime Dumnezeu, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Căruia şi de la noi să-I fie cinste şi slavă în veci. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A DOUĂZECEA

SFÂNTUL MUCENIC ARTEMIE

Artemie, mucenicul lui Hristos, fiind de neam din Egipt, a fost ostaş pe vremea marelui împărat Constantin şi a lui Constantie, fiul lui. Iar în vremea lui Iulian Paravatul, Sfântul Mucenic Artemie a pătimit pentru Hristos. Dar ca să înţelegem mai bine viaţa şi pătimirea lui, se cade mai întâi să ştim de ce neam era Iulian şi în ce chip a venit la împărătească dregătorie. Când Diocleţian şi Maximian Hercule, împăraţii păgâni, şi-au lăsat împărăteştile lor coroane, sceptrele şi porfirele, aşa voind Dumnezeu – ca biserica Lui cea sfântă să primească uşurare într-o vreme de cumplită prigoană –, au venit după dânşii alţi doi împăraţi: în părţile Răsăritului după Diocleţian a venit Maximian Galeriu, iar la Apus, după Maximian Hercule a venit Maxenţiu, fiul lui şi Constans Clor în Britania. Acest Constans a născut pe Constantin cel Mare din Elena, şi pe alţi fii din Teodora, care era fiica femeii lui Maximian Hercule. Iar fiii cei născuţi din Teodora erau aceştia: cel dintâi era Constantie, tatăl lui Gal şi Iulian. Şi murind Constans Clor, a lăsat pe scaun pe fiul său Constantin, născut din Elena. Acesta s-a ridicat cu oştire împotriva lui Maxenţiu, fratele Teodorei, a doua femeie a tatălui său. Artemie era atunci voievod în oastea lui Constantin, preaviteaz în războaie.

Când s-a arătat lui Constantin cel Mare semnul Sfintei Cruci pe cer, Artemie a văzut acel semn cu ochii săi şi s-a întărit cu credinţă în Domnul nostru Iisus Hristos şi cu puterea cea tare a Crucii biruia pe vrăjmaşi, războindu-se pentru împăratul Constantin. Apoi, murind marele Constantin în Nicomidia, pizmuit de fraţii săi, care în taină l-au otrăvit de moarte, şi a cărui moarte a

fost vestită de o stea care se numeşte cometă, au rămas după dânsul trei fii, dintre care cel dintâi s-a numit Constantin, cel de-al doilea Constantie, iar al treilea purta numele bunicului său, Constans. Deci aceşti trei fii, fiind moştenitorii scaunului părintesc, au împărţit împărăţia în trei părţi: cel mai mare frate, Constantin, a luat Galia de Sus şi ţinuturile care sunt după Munţii Alpi şi ostroavele Britaniei, Germania, Spania, Anglia şi celelalte; cel mic, Constans, a luat Galia de Jos, sau Italia; apoi cel mijlociu, Constantie, la care era Sfântul Artemie, a luat părţile Răsăritului, Constantinopolului şi Egiptului şi stăpânea până în Persida.

Nu după multă vreme a luat în stăpânire şi părţile fraţilor săi, căci cel mai mare frate, Constantin, a fost ucis în război, iar pe Constans, cel mai mic, l-a ucis Magnentie, voievodul oştilor lui, cu învrăjbitorii săi, pe când stăpânul lor era la vânătoare. Dar şi Magnentie, mai pe urmă, a fost ucis de Constantie. Atunci stăpânea Răsăritul şi Apusul Constantie, fratele cel mijlociu, în a cărui împărăţie s-a arătat în Ierusalim, pe cer, preaminunatul şi prea-luminatul semn al Sfintei Cruci, care, cu strălucirea sa, covârşea lumina soarelui. Acest semn s-a arătat la praznicul Cincizecimii, în ceasul al treilea din zi. Iar Crucea era întinsă de la locul căpăţânii până la Muntele Eleonului, pentru care lucru Chiril, Patriarhul Ierusalimului, a înştiinţat prin scrisoare de acest lucru pe împăratul Constantie.

La începutul împărăţiei sale, Constantie a ucis pe vrăjmaşii tatălui său, a ucis pe fratele marelui Constantin, Constantie, tatăl lui Gal şi al lui Iulian. A ucis şi pe celălalt frate al tatălui său, Navalian, şi pe Dalmatian cel tânăr, frate, de asemenea, al marelui Constantin. Apoi, şezând ani îndelungaţi pe scaunul tatălui său şi văzând că nu are moştenitor după sine, căci nu avea fii şi nu-i rămăsese niciunul din fraţi, de aceea s-a sfătuit ca să aibă ajutor şi părtaş la împărăţie pe cineva din rudeniile sale. Şi l-a chemat pe Gal, care atunci avea douăzeci şi cinci de ani, adică pe fratele cel bun al lui Iulian şi vărul său, căci era fecior al fratelui tatălui său, şi pe acesta l-a rânduit ca să împărăţească cu sine. Iar pentru credinţă şi adeverire i-a dat lui de soţie pe sora sa, Constanţia, şi l-a trimis pe el în Răsărit ca să-i apere împărăţia de perşi, pentru că era viteaz şi foarte norocos în războaie. Iar el s-a dus la război împotriva lui Magnentie şi a lui Veterian, pe care i-a şi biruit.

Atunci Iulian, zavistuind pe fratele său Gal, pentru vrednicia împărătească, s-a apucat de farmece şi de toată învăţătura diavolească, pentru că se lepădase de Hristos în taină şi jertfea zeilor.

Însă îşi tăinuia călcarea sa de lege, temându-se de împăratul Constantie şi de fratele său Gal, ca ei să nu afle păgânătatea lui şi să fie pedepsit de dânşii. Şi se chema numai cu numele că este creştin, iar de fapt era al păgânilor, cărora se dăduse, ca prin ajutorul lor să poată ajunge împărat.

Deci Gal, fratele lui, luând stăpânirea în părţile Răsăritului, s-a înălţat cu inima şi a poftit să se înalţe la treapta cea mai înaltă a împărăţiei. Şi acum nu se mai supunea făcătorului său de bine, Constantie, ci gândea rău despre dânsul. Pe oarecare din boierii care nu se învoiau cu dânsul, legându-i la nişte cai de picioare, a poruncit să-i târască şi aşa cumplit i-a pierdut pe ei. Auzind acestea, Constantie a trimis la dânsul pe prietenii lui cei credincioşi ca să-i ia împărăţia. Iar ei aflându-l la Istria, cetatea câmpului, acolo l-au ucis. Auzind Constantie de moartea lui Gal, foarte mult l-a jelit, căci el nu poruncise ca să-l ucidă, ci numai să-i ia puterea împărătească. Apoi, chemând de la Ionia în Mediolan pe Iulian, fratele lui, care avea atunci douăzeci şi nouă de ani, l-a făcut părtaş împărăţiei sale în locul lui Gal, dându-i în căsătorie pe sora sa, Elena, şi, încredinţând părţile Apusului în paza lui, s-a întors singur la Răsărit.

Auzind de la un episcop că trupurile Apostolilor lui Hristos, Andrei şi Luca, sunt îngropate în Ahaia, al lui Andrei în Patara, iar al lui Luca în cetăţile Beoţiei, a chemat pe vrednicul de laudă Artemie şi l-a trimis să ia aceste sfinte moaşte şi să le aducă în Constantinopol. Şi ducându-se Artemie, după porunca împăratului, a adus cu mare cinste moaştele sfinţilor în împărăteasca cetate şi s-a învrednicit de la împărat de multe daruri, ca un vrednic, pentru că i-a dat lui stăpânirea Egiptului. El vieţuia cu plăcere de Dumnezeu, stăpânind părţile acelea şi întinzând cinstea şi slava numelui lui Hristos, încât pe mulţi idoli i-a surpat şi i-a sfărâmat.

Însă nu după multă vreme, murind împăratul Constantie, fiul marelui Constantin, a luat toată stăpânirea împărăţiei de la Apus la Răsărit Iulian Paravatul, călcătorul de lege, care, după luarea împărăţiei, pe faţă s-a lepădat de Domnul nostru Iisus Hristos şi s-a închinat idolilor înaintea tuturor. Apoi a trimis prin toate părţile stăpânirii sale, ale Răsăritului şi ale Apusului, ca să ia înapoi capiştile pe care în vremea marelui împărat Constantin le luaseră creştinii de la elini şi le sfinţiseră ca biserici ale lor. Pe acestea voia iarăşi să le facă capişti idoleşti şi să pună în ele jertfelnice, ca să se săvârşească necurate jertfe. Acest spurcat împărat a ridicat iarăşi marea păgânătate elinească, care căzuse în vremea Sfântului Împărat

Constantin cel Mare, iar pe creştini îi chinuia foarte rău, prigonind mult Biserica lui Hristos, chinuind şi ucigând pe credincioşi, jefuindu-le averile şi hulind cu cuvintele şi cu scrisorile sale numele lui Iisus Hristos.

Acel împărat fărădelege, scoţând din raclă moaştele Sfântului Prooroc Elisei şi moaştele Sfântului Ioan Botezătorul, afară de cinstitul lui cap şi de mâna cea dreaptă, care se aflau în Sevastia, care demult se numea Samaria, şi, amestecându-le cu oasele oamenilor necredincioşi, le-a ars, iar cenuşa lor a fost vânturată în văzduh. Însă creştinii au adunat cenuşa aceea şi oasele care rămăseseră din foc şi cu cinste le-au păzit. Iar sfântul cap al Mergătorului-Înainte în alt loc era acoperit de Dumnezeu, precum şi mâna lui cea dreaptă, care mai înainte fusese dusă de Sfântul Apostol Luca în Antiohia şi de care se pomeneşte în a şaptea zi a lunii ianuarie.

Acest prea nelegiuit împărat, Iulian, luând chipul cel săpat al Mântuitorului, care era făcut în Paneada de femeia căreia îi curgea sânge şi prin atingerea de hainele lui Hristos se tămăduise, şi care, fiind pus într-un loc cinstit al cetăţii, sub care ierburile ce creşteau, tămăduiau neputinţele; pe acel chip al lui Hristos l-a surpat Iulian cel fărădelege şi, legându-l de picioare cu o funie, a poruncit să-l târască prin cetate până ce, zdrobindu-se câte puţin, s-a sfărâmat cu totul şi numai capul, apucându-l unul dintre credincioşi, cu evlavie l-a păstrat. În acelaşi loc, păgânul împărat a poruncit să fie pus chipul său, dar pe acesta l-au lovit fulgerele şi l-a sfărâmat de sus un trăsnet. Apoi, nelegiuitul a adunat oaste mare şi a vrut să meargă împotriva perşilor. Ducându-se în Antiohia, prigonea după obiceiul său Biserica lui Hristos, ucigându-i pe credincioşi. Şi i-au adus doi preoţi din Antiohia şi anume: pe Evghenie şi pe Macarie, iscusiţi în toate Scripturile. Cu aceia se întreba mult Iulian pentru zeii săi, din scripturi elineşti, dar n-a putut birui gurile celor de Dumnezeu grăitori, cărora le era dată înţelepciunea, căreia nu a putut să i se împotrivească, nici să răspundă cel ce li se împotrivea, ci mai ales biruindu-se de dânşii, s-a ruşinat şi de păgânătate s-a mustrat. Apoi, nesuferind ruşinea, a poruncit ca sfinţii să fie dezbrăcaţi şi să fie bătuţi fără cruţare. Şi i-au dat lui Evghenie cinci sute de lovituri, iar lui Macarie şi mai multe.

Fiind sfinţii chinuiţi fără de milă, s-a întâmplat atunci că acolo era marele Artemie, ostaşul cel vechi şi cinstitul stăpân, precum şi Augustalie, cel rânduit peste părţile Egiptului de împăratul Constantie, care, auzind că împărăţeşte Iulian şi merge la război contra

perşilor, luase scrisori prin care se poruncea la toată oastea să meargă în Antiohia, şi a venit după porunca lui cu oştenii săi şi i-a adus cuviincioasa cinste cu daruri. Şi stătea de faţă înaintea împăratului în vremea când Sfinţii Mărturisitori Evghenie şi Macarie erau chinuiţi.

Privind la chinurile sfinţilor şi auzind cum era hulit Iisus Hristos de gura împăratului urâtor de Dumnezeu, s-a umplut de mânie şi, apropiindu-se de împărat, i-a zis: „Pentru ce, o, împărate, chinuieşti fără omenie pe bărbaţii cei nevinovaţi şi sfinţii lui Dumnezeu şi îi sileşti să se depărteze de la dreapta credinţă? Să ştii că şi tu de aceeaşi fire eşti, pentru că, deşi Dumnezeu te-a rânduit împărat, însă de asemenea eşti om pătimaş şi socotesc că începătorul răutăţii, diavolul, precum asupra lui Iov a cerut de la Dumnezeu să-i aducă ispite, aşa şi pe tine te-a ales şi te-a adus pe capul nostru, ca prin tine să piară grâul lui Hristos şi să semene neghinele sale. Dar deşarte îi sunt izvodirile şi neputincioasă este tăria lui, pentru că de când a venit Hristos şi s-a înfipt crucea şi S-a înălţat pe dânsa Domnul, a căzut mândria diavolilor şi s-a călcat tăria lor. Deci nu te înşela, împărate, nici te da de bunăvoie diavolilor, prigonind neamul creştinesc cel de Dumnezeu păzit, căci să ştii că tăria şi puterea lui Hristos sunt nebiruite şi de nesurpat".

Iulian, auzind acestea, s-a aprins ca focul de mânie şi cu mare glas a strigat: „Cine şi de unde este acest necredincios care a grăit asupra noastră cu îndrăzneală şi a venit chiar de faţă să ne vorbească pe noi de rău?" Iar cei ce stăteau de faţă au răspuns: „Ducele Alexandriei este, stăpâne!" Atunci împăratul a zis: „Oare urâtul Artemie este acesta, care a dat morţii pe fratele meu Gal?" Au răspuns cei ce stăteau de faţă: „Aşa puternice împărat, acela este". Iar împăratul a zis: „Sunt dator a da mulţumită nemuritorilor zei şi mai ales lui Apolon celui din Dafne, că mi l-a dat în mâini pe acest vrăjmaş, care a venit şi s-a arătat singur. Deci, preanecuratul să fie dezbrăcat de boierie, să i se ia brâul şi să primească pedeapsă chiar acum pentru îndrăzneala sa cea fără de ruşine, iar dimineaţă, vrând zeii, voi aduce asupra lui judecată pentru uciderea fratelui meu şi voi răzbuna asupra lui sângele cel nevinovat; şi nu cu un chin îl voi pierde pe dânsul, ci cu nenumărate, pentru că a vărsat nu sânge de om prost, ci împărătesc".

Zicând acestea împăratul către poporul elinesc ce stătea de faţă, îndată au luat cei înarmaţi pe Artemie şi, luându-i brâul cel de boierie şi dezbrăcându-l de haine, l-au lăsat să stea gol. Apoi l-au

dat pe sfânt în mâinile chinuitorilor, care i-au legat mâinile şi picioarele, l-au întins pe pământ şi l-au bătut cu vine de bou pe spate şi pe pântece. S-au schimbat pentru dânsul patru rânduri de chinuitori, doi câte doi, şi puteai să vezi răbdare străină la dânsul, nu omenească, căci s-a arătat atât de viteaz, încât nu a scos nici un glas, nici nu a gemut, nici nu s-a mişcat cu trupul, nici altceva nu a arătat, cum fac alţi oameni când sunt bătuţi. Pământul se adăpa cu sângele lui, iar el răbda neschimbat, încât toţi, chiar şi necredinciosul Iulian, se mirau. Apoi a poruncit ca să înceteze bătaia şi să fie dus la temniţă. Deci l-au dus pe Sfântul Artemie împreună cu Sfinţii Mucenici Evghenie şi Macarie; şi, mergând, purtătorii de chinuri cântau: *Cercatu-ne-ai pe noi, Dumnezeule, cu foc ne-ai lămurit pe noi, precum se lămureşte argintul, băgatu-ne-ai pe noi în curse, pus-ai necazuri pe umărul nostru, ridicat-ai oameni pe capetele noastre*. Deci ne-a rămas nouă să trecem prin foc şi prin apă, ca întru răcorire să ne scoţi pe noi".

Sfârşind cântarea, zicea către sine Artemie: „Artemie, iată rănile lui Hristos pe trupul tău sunt însemnate, deci a rămas numai sufletul tău să-l dai pentru Hristos, împreună cu celălalt sânge al tău". Şi îşi aducea aminte de cuvântul cel proorocesc ce zice: *„Spatele Mele le-am dat spre răni şi fălcile Mele sub pălmuiri,* dar cu cât mai mult am răbdat decât stăpânul meu, eu, nevrednicul? El peste tot trupul a fost zdrobit de bătăi şi de la picioare şi până la cap nu era nimic întreg în El. Capul înţepat cu spini, mâinile şi picioarele pe cruce, pentru păcatul meu, dar El nu a cunoscut păcat, nici nu a făcut vicleşug cu gura Lui. O, cât de multe şi de mari sunt pătimirile Stăpânului meu! Şi cât de departe de răbdarea şi de nerăutatea Lui sunt eu, ticălosul! Însă mă bucur şi mă veselesc, luminându-mă cu patimile Stăpânului meu, Care îmi uşurează durerile mele. Mulţumescu-ţi Ţie, Stăpâne, pentru că m-ai încununat cu ale Tale patimi! Deci săvârşeşte, rogu-mă, alergarea mea întru mărturisirea Ta şi să nu mă laşi pe mine nevrednic de această începere mucenicească, că eu m-am aruncat spre ale Tale îndurări, Preabunule Doamne, iubitorule de oameni".

Astfel vorbind sfântul către sine, a ajuns la temniţă şi în ea a petrecut toată noaptea, lăudând pe Dumnezeu împreună cu Sfinţii Evghenie şi Macarie.

Făcându-se ziuă, călcătorii de lege au poruncit ca mucenicii iarăşi să stea la judecată. Şi, neîntrebându-i nimic, i-au despărţit pe ei: pe Artemie l-au lăsat acolo, iar pe Evghenie şi pe Macarie i-au trimis în surghiun în Oasim, în Arabia. Ţinutul acela era vătămător, cu vânturi aducătoare de stricăciuni, încât nimeni din cei ce mergeau acolo nu puteau să petreacă un an, pentru că îndată cădeau în boală foarte cumplită şi mureau. Acolo fiind trimişi Sfinţii Evghenie şi Macarie, după câtăva vreme au dobândit fericitul sfârşit.

Iar Sfântul Artemie mai multe pătimiri a răbdat. Căci mai întâi călcătorul de lege, ca un lup, a luat îmbrăcăminte de oaie şi cu blândeţe a început a grăi către Artemie şi, ca şi cum durându-l şi fiindu-i jale de el, i-a zis: „Prin îndrăzneala ta fără de socoteală m-ai silit pe mine, Artemie, ca să-ţi necinstesc bătrâneţile tale şi să-ţi vatăm sănătatea, de care lucru şi mie îmi este jale. Deci, rogu-mă ţie, apropie-te şi jertfeşte zeilor şi mai ales lui Apolon cel din Dafne, preaiubitului şi minunatului meu zeu, care lucru dacă îl vei face, vărsarea sângelui fratelui meu o voi ierta ţie şi cu dregătorie mare şi mai slăvită te voi cinsti pe tine, pentru că te voi pune arhiereu marilor zei şi patriarhul preoţilor din toată lumea. Tată al meu te voi numi şi vei fi al doilea după mine, în toată împărăţia mea. Apoi ştii şi singur, o, Artemie, că fratele meu, Gal, fără de vină a fost ucis de Constantie, din zavistie, pentru că neamul nostru mai mult se cădea să împărăţească decât al lui Constantin, că tatăl meu, Constantie, s-a născut moşului meu, Constans, din fiica lui Maximian, iar Constantin îi era lui fiu din Elena, care era o femeie de neam prost. Moşul meu atunci încă nu era cezar, când a născut din Elena pe Constantin, iar pe tatăl meu l-a născut fiind la împărăţie. Dar Constantin, cu furia năravului, a răpit împărăţia şi sângele casei sale l-a vărsat.

A râvnit şi Constantie, fiul lui Constantin, tatălui său şi a ucis pe tatăl meu şi pe fraţii lui şi pe fratele meu Gal nu de mult l-a ucis şi pe mine era să mă ucidă, de nu m-ar fi mântuit din mâinile lui zeii, spre care eu nădăjduind, m-am lepădat de creştinătate şi la viaţa elinească m-am întors, ştiind bine că credinţa romană şi elinească este mai veche; iar credinţa creştinească de curând s-a arătat, pe care Constantin, ca un prost şi neînţelept a primit-o, lepădând legile romane cele vechi şi bune. Pentru aceea şi zeii l-au urât ca pe un necurat şi nevrednic de credinţa lor şi plin de sânge, căci pe fiul său, Crisp, bunul bărbat, l-a ucis în zadar, şi nici pe Fausta, femeia sa, n-a cruţat-o, care întru nimic nu era vinovată. Deci pentru aceste necuviincioase lucruri, zeii, urându-l, l-au gonit pe el, seminţia lui cea necurată şi neamul său cel spurcat dintre oameni l-au pierdut. Oare nu grăiesc eu adevărul, Artemie? Tu eşti om bătrân şi înţelept, oare nu sunt toate acestea aşa? Deci să

cunoşti adevărul şi să fii al nostru, căci voi să te am pe tine prieten şi părtaş al împărăţiei".

Acestea toate auzindu-le Sfântul Artemie, tăcând puţin, a început a grăi: „Mai întâi pentru fratele tău îţi răspund, împărate, precum că eu nevinovat sunt de moartea lui, nici n-am greşit cândva către dânsul cu ceva, nici cu lucrul, nici cu cuvântul; chiar şi de mii de ori de te-ai osteni cercetând aceasta, nu mă vei afla vinovat de moartea sa, pentru că îl ştiam pe el că este adevărat creştin şi dreptcredincios şi supus Legii lui Hristos. Deci să ştie cerul şi pământul, toată ceata sfinţilor îngeri şi Domnul meu Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, căruia Îi slujesc, că sunt nevinovat de junghierea şi de moartea fratelui tău, nici nu m-am învoit cu ucigaşii, nici nu am fost cu împăratul Constantie întru acea vreme când a făcut sfat despre fratele tău, ci am petrecut în Egipt până în acest an. Iar dacă îmi porunceşti să mă lepăd de Hristos, Mântuitorul meu, la aceasta îţi răspund cu cuvintele celor trei tineri din vremea lui Nabucodonosor.

Spre ştirea ta să fie, împărate, că idolilor tăi nu voi sluji şi chipului celui de aur al iubitului tău Apolon, niciodată nu mă voi închina. Pe fericitul Constantin şi neamul lui l-ai defăimat numindu-l vrăjmaş al idolilor, nebun şi plin de sângele lui. Aceasta îţi răspund pentru dânsul: tatăl tău şi fraţii tăi au început înainte asupra lui cu nedreptatea, dându-i otravă aducătoare de moarte, pentru care lucru au fost ucişi de fiul lui. Apoi îl acuzi cum că a ucis pe fiul său, Crisp, şi pe femeia sa, Fausta; dar el a ucis pe Crisp din neştiinţă, căci ca un om a crezut nedreptatea, iar cum că a ucis pe Fausta, femeia sa, acest lucru bine şi cu dreptate l-a făcut. Dacă nu ştii pricina uciderii aceleia, să-ţi spun eu: Fausta, femeia lui, văzând pe Crisp, fiul lui cel născut din Minerva, femeia lui cea dintâi, că era foarte frumos, s-a rănit cu patimă spre el şi, ca altă Fedra, femeia lui Tezeu, care rănindu-se de frumuseţea lui Ipolit, fiul bărbatului său, l-a îndemnat la păcat; iar după ce frumosul tânăr nu a voit a săvârşi acea fărădelege, Fedra, mâniindu-se, l-a clevetit pe el la tatăl său şi la bărbatul ei, cum că i-ar fi făcut ei silă.

Astfel şi Fausta, poftind pe Crisp cel preafrumos, îl silea pe el spre o asemenea fărădelege. Iar el, fiind înţelept, nu a voit să întineze patul tatălui său, nici să o pârască înaintea tatălui, ci tăinuia aceasta, tăcând şi temându-se de înşelăciunea ei. Iar ea, necurata, nedobândindu-şi dorinţa, şi-a ridicat glasul ca Fedra cea desfrânată asupra lui Ipolit sau ca femeia cea desfrânată a lui Pentefri asupra lui Iosif din Egipt; aşa şi aceasta asupra lui

Crisp a strigat, ca şi cum acest fiu al împăratului ar fi silit-o la păcat.

Deci împăratul, tată fiind, a pedepsit pe fiul său precum a voit, pentru că a crezut pe Fausta mincinoasa şi pătimaşa. Iar mai pe urmă, arătând Dumnezeu nevinovăţia lui Crisp şi văzând nedreptatea Faustei, după ce s-a înştiinţat împăratul de toate, atunci cu dreptate a judecat şi a condamnat pe Fausta la moarte, ca fiind vrednică de o asemenea pedeapsă. Iar pentru credinţa lui Constantin, în ce chip a trecut de la idolii voştri cei mincinoşi la adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos, fiind chemat de Cel de sus, ascultă-mă pe mine, cel singur văzător al lucrului aceluia: când mergeam la război împotriva lui Maxentie, cumplitul judecător şi nesăţiosul de sânge omenesc, într-o zi de amiază s-a arătat pe cer o cruce, strălucind mai mult decât razele soarelui, şi o scrisoare cu stele în limba latină, care îi făgăduia lui biruinţa întru acel semn. Crucea aceea care se arătase pe cer am văzut-o noi toţi şi scrisoarea aceea am citit-o şi sunt până şi acum în oaste mulţi din ostaşii tăi bătrâni care ţin bine minte despre aceasta, spre care cu ochi luminaţi au privit. Încearcă, de vei voi, şi vei afla aşa precum îţi spun eu. Dar ce grăiesc? Pe Hristos L-au văzut proorocii mai înainte cu sute de ani, precum tu singur ştii bine. Şi multe sunt mărturiile pentru venirea Lui şi de la zeii voştri multe proorociri sunt pentru Hristos şi mai înainte grăirile şi scrierile sibilelor şi stihurile lui Virgiliu". Sfântul spunea că de multe ori diavolii cei ce locuiesc în idoli, fiind siliţi de puterea lui Dumnezeu, au mărturisit chiar adevărul, că Hristos este adevăratul Dumnezeu. Iar Iulian, nesuferind să asculte cuvintele cele adevărate ale lui Artemie, a poruncit ca să-l dezbrace pe mucenic şi cu ţepuşe înroşite în foc să-i strujească coastele, iar spatele să i-l strujească cu fier ascuţit. Artemie, ca şi cum nu ar fi simţit durerile, nu scotea nici un glas, nici nu gemea, arătându-se nebiruit în răbdare.

După acele munci împăratul l-a trimis în temniţă, poruncind ca sfântul să fie chinuit cu foamea şi cu setea. Apoi, Iulian s-a dus la locul Dafnelor ca să aducă jertfă zeului său Apolon, întrebându-l despre biruinţa asupra perşilor. Şi a zăbovit acolo mai multe zile, sacrificând necuratului Apolon multe dobitoace, în toate zilele, dar nu şi-a aflat dorinţa, pentru că diavolul care şedea în idolul Apolon şi dădea răspunsuri la oamenii care îl întrebau, a tăcut în acea vreme, de când în acel loc, la Dafne, fuseseră aduse moaştele Sfântului Vavila şi ale celor trei tineri care au pătimit împreună cu dânsul. Deci zeul nu a răspuns lui Iulian nimic. Cercetând cu tot

dinadinsul Iulian pentru care pricină a amuţit Apolon, zeul său, şi înştiinţându-se că din cauza moaştelor lui Vavila, care zac nu departe de acolo, a poruncit îndată creştinilor să fie luate moaştele de acolo. Şi după luarea acelor moaşte a căzut foc din cer asupra capiştei lui Apolon şi a ars-o pe ea cu idol cu tot.

Iar Artemie, şezând în temniţă, a fost cercetat de Domnul şi de sfinţii lui îngeri. Pentru că, rugându-se, i s-a arătat Hristos, zicându-i: „Artemie, îmbărbătează-te, căci Eu sunt cu tine, scoţându-te din toate chinurile şi gătindu-ţi ţie cununa slavei. Precum tu M-ai mărturisit pe Mine înaintea oamenilor pe pământ, aşa şi Eu te voi mărturisi înaintea Tatălui meu Cel din ceruri. Îndrăzneşte şi te bucură, căci cu Mine vei fi în împărăţia Mea". Mucenicul, auzind aceasta de la Domnul, îndată s-a tămăduit de răni, încât nici un semn nu se mai vedea pe sfântul lui trup, iar sufletul lui s-a umplut de dumnezeiască mângâiere şi petrecea, cântând şi binecuvântând pe Dumnezeu.

Şi de când a fost aruncat în temniţă nu a gustat nimic din mâncărurile cele pământeşti şi nici din băuturi, până la sfârşitul său, căci era hrănit de sus; căci cu mână îngerească i se trimetea hrană cerească, pâinea vieţii întărindu-l pe el. Şi întorcându-se Iulian de la jertfe cu ruşine a pus pricina arderii lui Apolon asupra creştinilor, zicând că noaptea l-au ars creştinii. Deci, luând de la creştini sfintele biserici, le-a făcut capişti idoleşti şi multe răutăţi făcea creştinilor.

Apoi scoţând pe Artemie din temniţă a zis către dânsul: „Ştiu că ai auzit ce s-a făcut în Dafne, că necuraţii creştini au ars capiştea marelui zeu Apolon şi au pierdut pe idolul lui cel minunat. Dar nu se vor bucura de aceasta nelegiuiţii, nici nu vor râde de noi, căci eu le voi răsplăti lor pentru această izbândă de şaptezeci de ori câte şapte, precum zic cuvintele voastre". Iar Sfântul Artemie a răspuns: „Am auzit că mânie de Dumnezeu slobozită şi foc din cer pogorându-se, a mistuit pe zeul tău şi capiştea lui a ars-o. Deci, dacă Apolon al tău ar fi fost Dumnezeu, de ce nu s-a izbăvit pe sine din foc?" Iar împăratul a zis: „Şi tu râzi, ticălosule, şi te bucuri de arderea lui Apolon?" A răspuns Artemie: „Eu râd de nebunia voastră, că voi slujiţi unui zeu ca acesta, care n-a putut singur pe sine să se izbăvească din foc, deci cum vă va izbăvi pe voi din focul cel veşnic? Mă mângâi de căderea lui şi mă bucur de toate acestea, pe care Hristos al meu cu minuni le lucrează. Iar cu ceea ce tu te lauzi asupra creştinilor celor nevinovaţi, care nici un rău nu ţi-au făcut, ca adică să le răsplăteşti de şaptezeci de ori câte

şapte, acea răsplată asupra ta o vei vedea, când focul cel nestins te va apuca pe tine şi veşnica muncă, care degrabă îţi va veni ţie. Pentru că, iată, pierzarea ta este aproape şi nu după multă vreme pomenirea ta cu sunet va pieri".

Iar chinuitorul, mâniindu-se, a poruncit tăietorilor de piatră ca să despice o piatră foarte mare şi, despicată fiind piatra, a poruncit ca sfântul să fie pus pe o parte de piatră în mijloc, iar partea cea de deasupra, ridicând-o, s-o lase peste sfânt. Făcându-se aceasta, tot trupul sfântului mucenic a fost acoperit de piatra cea căzută peste dânsul şi aşa a fost tescuit încât toate oasele lui au fost zdrobite, şi măruntaiele lui au fost sfărâmate şi toate încheieturile lui şi luminile ochilor au sărit din locurile lor. Puteai să vezi o minune mare că în atâta tescuire sufletul a rămas viu, între acele două pietre, şi chema pe Dumnezeu, ajutătorul său, grăind cuvintele lui David: *„Pe piatră m-ai înălţat, povăţuitu-m-ai, că te-ai făcut nădejdea mea, turn de tărie de către faţa vrăjmaşului; ai pus pe piatră picioarele mele şi ai îndreptat paşii mei,* deci primeşte, Unule născut, duhul meu, ştiind strâmtoarea mea, şi să nu mă laşi în mâinile vrăjmaşilor". O zi şi o noapte a petrecut sfântul între acele două pietre. După aceea, Iulian a poruncit ca să fie ridicată piatra, socotind că sfântul a murit; şi, iată, sfântul mai presus de fire s-a aflat viu şi, sculându-se, umbla. Şi le era tuturor groază a-l vedea, pentru că era strâns ca o scândură, având oasele zdrobite şi toate măruntaiele dinlăuntru căzute, faţa îi era turtită şi ochii ieşiţi, însă sufletul se ţinea încă într-însul şi cu picioarele putea să umble şi cu limba bine grăia.

Judecătorul, văzând o minune ca aceasta, s-a spăimântat şi a zis către cei care erau acolo: „Oare om este acesta sau nălucire? Oare nu ne-a fermecat ochii noştri vrăjitorul acesta? Că această vedere este înfricoşată şi covârşeşte firea omenească. Cine se aştepta ca să rămână el viu când şi cele dinlăuntrul lui, fiind căzute şi toate alcătuirile sfărâmate şi slăbănogite, se mişcă, umblă şi grăieşte? Dar zeii noştri, spre înţelepţirea multor oameni, l-au păzit pe el viu, ca pe cel ce nu voia ca să se închine stăpânirii lor şi ca aceasta să fie nălucire de spaimă celor ce privesc la dânsul". Şi a zis către mucenic: „Iată acum, ticălosule, te-ai lipsit de ochi şi cu toate mădularele eşti netrebnic, deci ce nădejde îţi mai rămâne ţie către Acela spre Care în deşert ai nădăjduit? De aceea cere milă de la zeii cei milostivi, ca să te miluiască pe tine şi măcar muncilor celor din iad să nu te dea pe tine". Iar mucenicul lui Hristos, auzind de munci, a râs şi a zis către împărat: „Oare zeii tăi mă vor scăpa pe mine de munci? Ei singuri nu pot să scape de muncile lor

cu care şi tu, dându-te focului celui nesfârşit, în veci te vei munci, că te-ai lepădat de Fiul lui Dumnezeu şi Sângele Lui cel sfânt ce s-a vărsat pentru noi l-ai călcat şi darul Duhului Sfânt l-ai batjocorit, supunându-te idolilor celor pierzători. Iar eu, pentru această puţină durere care s-a adus de către tine asupra mea, nădăjduiesc de la Domnul meu, pentru Care pătimesc, să am odihnă veşnică în cămara Lui cea cerească".

Iulian, auzind acestea, i-a răspuns lui aşa: „Pe Artemie cel ce a hulit pe zei şi a călcat legile romane şi ale noastre şi s-a mărturisit pe sine creştin, în loc de roman, şi în loc de voievod s-a numit Augustalie, l-am dat judecăţii celei desăvârşite a morţii şi poruncim să se taie spurcatul lui cap cu sabia". Un răspuns ca acesta auzind sfântul, a fost dus la locul de ucidere, dorind să se dezlege de trup şi cu Hristos să vieţuiască. Mergând la locul unde avea să fie tăiat, a cerut vreme de rugăciune şi, întorcându-se spre răsărit, şi-a plecat genunchii de trei ori şi, rugându-se destul, a auzit un glas din ceruri, zicându-i: „Intră cu sfinţii, ca să-ţi iei răsplătirea cea gătită ţie". Apoi îndată şi-a plecat sub sabie capul pe care l-a tăiat unul din ostaşi, în ziua a douăzecea a lunii octombrie. Şi ziua în care s-a săvârşit mucenicească sfântului nevoinţă a fost într-o vineri, iar cinstitul şi sfântul lui trup a fost cerut de la judecători de o femeie, pe nume Arista, diaconiţă a Bisericii Antiohiei. Aceasta, ungându-l cu arome de mare preţ, l-a pus într-o raclă şi l-a trimis la Constantinopol, unde l-a îngropat cu cinste. Multe şi negrăite minuni se făceau la moaştele lui şi mulţi neputincioşi se vindecau, vindecări pe care şi acum le dă Sfântul Artemie tuturor celor ce cu credinţă aleargă la dânsul.

Iar după sfârşitul lui, s-a împlinit degrabă proorocia pe care a făcut-o pentru moartea lui Iulian, zicându-i în faţă: „Pierzarea ta aproape este şi nu după multă vreme va pieri pomenirea ta cu sunet". Căci Iulian, ucigând pe Sfântul Artemie, a plecat cu ostaşii săi din Antiohia şi a mers în pământul Persiei. Şi când a ajuns la cetatea Ctesifont, s-a întâlnit cu dânsul un pers, bărbat bătrân şi cinstit şi cu foarte bună înţelegere; acela s-a făgăduit lui Iulian ca să-i dea fără de osteneală împărăţia persană. Şi s-a făcut nelegiuitului împărat şi la toată oastea lui călăuză în părţile Persiei, dar nu spre binele răului băutor de sânge, căci persul acela l-a amăgit pe el şi, păcălindu-i că îi duce pe căi drepte şi bune, a băgat pe călcătorul de lege în pustiul Carmaniului, în locuri neumblate şi în prăpăstii fără de apă şi pustii, unde, pe toţi ostaşii cu foamea şi cu setea chinuindu-i şi caii şi cămilele lor omorându-le, a spus că de voie a

făcut aceasta şi anume l-a dus pe el în nişte locuri ca acestea, pustii şi înfricoşătoare, ca să slăbească puterea lor. „Pentru aceasta, zicea, am făcut-o, ca să nu văd patria mea prădată de vrăjmaşi, că mai bine îmi este mie aici în mâinile voastre, decât patria mea să piară prin voi".

Şi îndată ostaşii l-au tăiat în bucăţi pe persul acela. Apoi, rătăcind mult prin pustie, grecii şi romanii au căzut în oastea persană şi, făcând război, mulţi din partea lui Iulian au căzut răniţi. Atunci a sosit şi asupra lui Iulian dumnezeiasca izbândire, căci de sus, cu nevăzută mână şi cu nevăzută armă a fost rănit în coaste, până în cele dinlăuntrul ale lui. Apoi a suspinat greu şi a răcnit şi, luând cu mâna din sângele lui, l-a aruncat în sus, în văzduh, şi a zis: „Ai biruit, Hristoase! Satură-te, Galileene!" Şi cu o moarte cumplită ca aceasta sufletul său cel vrăjmaş şi necurat l-a părăsit şi a pierit cu sunet, după proorocia Sfântului Artemie. Iar oastea, după sfârşitul lui Iulian, a pus împărat pe Iovian care, fiind creştin şi făcând pace cu perşii, s-a întors înapoi. Şi acum Iulian se munceşte în iad cu Iuda, iar Artemie se veseleşte cu sfinţii în ceruri, stând înaintea lui Dumnezeu, Unul în Treime, Tatăl şi Fiul şi Sfântul Duh, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI UNA

CUVIOSUL ILARION CEL MARE

Cuviosul Ilarion s-a născut într-un sat ce se numea Tavata, din Palestina, aproape de cetatea Gaza. Părinţii cuviosului au fost elini. Din aceştia s-a născut Ilarion, ca un trandafir din spini, şi i s-a arătat ca o bună mireasmă lui Hristos; căci, fiind trimis de părinţii lui în Alexandria ca să înveţe carte, el nu numai acea înţelepciune a deprins-o degrabă – pe care elinii o caută –, ci şi înţelepciunea cea duhovnicească a învăţat-o bine. Pentru că a crezut întru Domnul nostru Iisus Hristos, a primit Sfântul Botez şi, intrând adeseori în biserica lui Dumnezeu, lua aminte la cuvintele cele care luminează şi înţelepţesc pe prunci. Ardea cu inima de dragostea lui Dumnezeu şi, obiceiurile cele bune deprinzându-le, gândea în ce chip ar plăcea Lui. Şi auzind de Sfântul Antonie cel Mare, de a cărui viaţă îmbunătăţită străbătuse vestea pretutindeni, a dorit să-l vadă şi a mers la dânsul cu sârguinţă.

Ajungând la acea pustie, a văzut faţa lui cea cu sfântă cuviinţă şi i-a auzit cuvintele cele curgătoare de miere, care-i arătau lui calea ce duce pe om la desăvârşire. A petrecut Ilarion la Sfântul Antonie câtăva vreme, privind la viaţa lui cea asemănătoare cu a îngerilor, la rugăciunile cele dese, făcute cu osârdie, la lucrul mâinilor şi la osteneala cea neîncetată, la post şi la înfrânare, la iubirea de aproapele, la necâştigare şi la toată călugăria cea desăvârşită. Mulţime de oameni veneau la Cuviosul Antonie, unii ca să se tămăduiască de neputinţele lor, alţii ca să fie binecuvântaţi de dânsul, iar alţii ca să asculte cuvintele lui cele de Dumnezeu insuflate şi folositoare. Pentru aceea Ilarion nu a binevoit să vieţuiască mai mult acolo, că nu era singurătate desăvârşită şi linişte; ci a gândit să-şi caute un loc ca acela unde ar putea să

vieţuiască numai cu Dumnezeu, fără gâlceavă. Şi luând de la cuviosul binecuvântare, s-a întors în patria sa şi a aflat pe părinţii săi morţi. Apoi a împărţit averea ce rămăsese în două părţi: una a dat-o rudeniilor, iar alta săracilor, nelăsându-şi nimic pentru el; ci, pe toate socotindu-le gunoaie, s-a lepădat de lume şi chiar de sine ca să poată fi ucenic al lui Hristos şi următor al sărăciei Lui.

Astfel, lăsând cele deşarte, a mers în pustia ce este ca la şapte stadii de la Maiuma Gazei şi acolo, între mare şi între lac, s-a sălăşluit singur. Erau tâlhari în pustiul acela şi l-a sfătuit pe el cineva dintre cunoscuţi să plece de acolo, să nu cadă în mâinile tâlharilor şi să-l ucidă. Dar el nu s-a îngrijit de moartea trupească, vrând să scape de moartea cea sufletească. „Se cuvine – zicea el – a fugi de tâlharii cei ce ucid sufletul, iar nu de tâlharii care ucid trupul. De aceştia nu mă tem, căci *Domnul este luminarea mea şi Mântuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este scutitorul vieţii mele, de cine mă vei înfricoşa?*" Şi vieţuia în post şi în rugăciuni neîncetate. Hrana lui erau cincizeci de smochine pe zi, după apusul soarelui. Mai avea o haină de păr şi o manta din piele dată de Cuviosul Antonie.

Dar urâtorul binelui, diavolul, văzându-se călcat de un monah tânăr, a ridicat război împotriva lui, vrând să biruiască pe ostaşul cel duhovnicesc prin pofta trupească, prin care a început a aprinde trupul lui cel tânăr şi cu gânduri necurate a-i tulbura mintea. Iar Ilarion, simţind balaurul cel necurat care vrea să-l muşte cu boldul păcatului, s-a împotrivit lui cu mai mare chinuire a trupului, înarmându-se cu rugăciuni către Dumnezeu şi desăvârşit a zdrobit capul balaurului. Căci a adăugat post peste post şi osteneli peste osteneli, timp de trei zile, iar uneori şi câte patru zile, negustând hrană. Şi îşi ostenea trupul săpând uneori pământul, iar alteori împletind coşniţe, grăind către sine apostoleştile cuvinte: *De nu voieşte cineva să lucreze, atunci nici să nu mănânce*. Gândurile cele necurate le izgonea din inimă, cu lovirea în piept ca vameşul şi cu suspinul cel din adâncul inimii, iar trupul său numindu-l asin, aşa vorbea cu dânsul: „Eu, asinule, te voi face ca să nu te sălbăticeşti şi nu cu orz te voi hrăni, ci cu pleavă, cu foamea şi cu setea te voi chinui, cu grea sarcină te voi îngreuia, ca să gândeşti mai mult la hrană, iar nu la necurăţie". Nişte cuvinte ca acestea grăind către sine, le împlinea pe ele şi cu fapta, pentru că atât îşi chinuise trupul, încât i se vedeau numai oasele acoperite cu piele.

Apoi, văzând vrăjmaşul că prin acest război nu a sporit nimic, deoarece nu numai că nu l-a biruit pe el, ci a fost biruit de dânsul,

s-a gândit să-l înfricoşeze pe fericit prin năluciri şi prin vedenii. Într-o noapte, când Sfântul Ilarion stătea la rugăciune, a auzit plângere de copii şi tânguire de femei, răgete de lei şi glasuri de alte fiare şi dobitoace, mare gâlceavă şi tulburare ca de război, pentru că diavolii adunaseră trupa tovarăşilor lor şi scoteau tot felul de glasuri, ca Ilarion, înfricoşându-se de glasurile lor, să lase pustiul şi să fugă. Dar înţelegând că toate acestea sunt îngroziri diavoleşti, şi-a făcut semnul Crucii şi diavolul, văzându-se alungat cu pavăza credinţei, a căzut; iar tânărul, rugându-se cu tot dinadinsul lui Dumnezeu ca să-i trimită ajutor de sus şi stând mult la rugăciune, l-a surpat pe vrăjmaşul care stătea asupra lui. Apoi, ridicându-se puţin, vrând să vadă cu ochii ceea ce auzise cu urechile, fiindcă era o noapte foarte luminoasă şi luna strălucea, a văzut o caretă mare cu cai înfricoşaţi şi sălbatici, care veneau cu mare zgomot spre dânsul. Iar el a strigat: „Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-mi!" Şi îndată desfăcându-se, pământul a înghiţit toată puterea diavolească. Iar sfântul, bucurându-se ca odinioară Moise care a biruit pe Faraon, a cântat: *Calul şi pe călăreţul l-a aruncat în mare, întins-a dreapta Sa şi l-a înghiţit pe el pământul.* Apoi iarăşi cânta: *Aceştia în căruţe şi aceştia pe cai, iar noi numele Domnului Dumnezeului nostru vom chema; aceştia s-au împiedicat şi au căzut, iar noi ne-am sculat şi ne-am îndreptat.*

Însă vrăjmaşul, măcar că a căzut, cu toate acestea nu înceta a se scula şi a tăbărî asupra sfântului, ispitindu-l cu alte meşteşuguri ale sale. Odihnindu-se sfântul, i se părea că vede pe lângă dânsul femei dezbrăcate, glumind cu neruşinare. Apoi, fiind flămând şi însetat, i se arătau lui fel de fel de mâncăruri şi băuturi dulci. Iar el, rugându-se, i se arăta uneori venind asupra lui lupul urlând, alteori vulpea sărind, altă dată a văzut ostaşi înaintea lui făcând război şi unul dintre ei, căzând mort la picioarele lui, îl ruga ca să-l îngroape. Odinioară, stând în rugăciune, a căzut în uitare, biruindu-se mintea lui de fireasca neputinţă şi, altceva gândind, a sărit în spatele lui diavolul şi, lovindu-l cu picioarele în coaste şi bătându-l cu biciul pe spate şi pe grumazul său, îi zicea: „Aleargă, aleargă, pentru ce dormi?" Şi râzând îl întreba: „Oare vrei orz?" Iar sfântul, socotindu-le întru nimic toate acele meşteşuguri diavoleşti, prin arma crucii gonea pe diavoli de la sine.

Cuviosul şi-a făcut o chiliuţă mică în chip de mormânt, încât abia îi încăpea trupul în ea, şi acolo vieţuia, nevoindu-se asupra nevăzutelor duhuri. Odată tâlharii au voit să năpădească asupra lui noaptea, nădăjduind că vor găsi ceva la dânsul, şi toată noaptea l-au

căutat, dar nu l-au aflat. Apoi dimineaţa, aflându-l, l-au văzut că nu avea nimic şi au grăit către dânsul: „De ar veni la tine tâlharii, ce ai face?" Iar el le-a răspuns lor: „Cel gol nu se teme de tâlhari". Ei i-au zis: „Dar pot să te ucidă". Iar sfântul a răspuns: „De vreme ce sunt gata pentru a muri, nu mă tem de tâlhari". Iar tâlharii, minunându-se de un aşa suflet mare şi de credinţa lui, i-au spus că toată noaptea căutându-l, n-au putut să-l găsească; apoi, făgăduind să-şi îndrepte viaţa lor, s-au dus. Şi vieţuind el în acea pustie mulţi ani, a străbătut vestea în toată Palestina de sfinţenia vieţii lui şi au început a veni la dânsul credincioşii, căutând ajutor în nevoile lor prin sfintele lui rugăciuni. Mai întâi a venit la dânsul o femeie oarecare din Elevteropoli, care vieţuind în însoţire cu bărbatul ei timp de cincisprezece ani, fiind stearpă şi ocărâtă de bărbatul ei că n-avea copil, a îndrăznit a alerga la sfântul şi a căzut la picioarele lui. Văzând-o, sfântul şi-a întors faţa de la ea. Dar ea a început a se ruga cu lacrimi, zicând: „Pentru ce-ţi întorci faţa, robule al lui Dumnezeu, de la mine cea cuprinsă de necaz? Pentru ce fugi de aceea care se roagă ţie cu tânguire? Să nu priveşti spre femeie, dar spre durerea inimii ei şi la lacrimi milostiveşte-te, plăcutule al lui Hristos; adu-ţi aminte că Mântuitorul a cinstit firea noastră, îmbrăcându-Se în trup omenesc din femeie, din care şi pe tine te-a născut. Pentru aceasta să nu întorci faţa de la aceea care aleargă la tine, ci printr-ale tale rugăciuni dă dezlegare nerodirii mele, pentru care întotdeauna sunt ocărâtă şi defăimată de bărbatul meu".

La aceste cuvinte Sfântul Ilarion, plecându-se spre milă, şi-a ridicat ochii săi şi s-a rugat pentru dânsa. Apoi i-a poruncit să se întoarcă acasă, zicându-i: „Să mergi cu bună nădejde şi îţi va îndeplini Domnul cererea ta". Şi s-a întors femeia cu bucurie, crezând în cuvintele sfântului. Iar Dumnezeu, ascultând rugăciunile robului său, a dezlegat nerodirea femeii, pentru că, nu după multă vreme, a şi născut un fiu după cum îi spusese Sfântul Ilarion.

Trecând un an, acea femeie a mers la dânsul, purtând în braţe pruncul şi zicând: „Iată rodul sfintelor tale rugăciuni, plăcutule al lui Dumnezeu! Deci, binecuvântează pruncul pe care l-ai cerut pentru mine de la Dumnezeu". Şi binecuvântând sfântul pe prunc şi pe maica sa, i-a liberat cu pace, iar ea, lăudând pe Domnul, preamărea pe plăcutul Lui prin tot ţinutul acela.

O altă femeie, Aristeneta, care crezuse în Domnul nostru Iisus Hristos, fiind soţia unui boier pe nume Elpidie, avea trei fii, care, vătămându-se de un vânt rău, au căzut într-o boală cumplită, pe care doctorul n-a putut s-o tămăduiască şi acum erau aproape de

moarte. Acea femeie, auzind de Sfântul Ilarion care era în pustie, a alergat la dânsul, luându-şi slujnicele şi famenii ei, şi a căzut cu lacrimi la picioarele lui, zicând: „Te jur pe tine cu Domnul nostru Iisus Hristos şi cu cinstită Crucea Lui, ca să vii în Gaza şi să tămăduieşti de boală pe cei trei fii ai mei care sunt gata să moară, ca şi în cetatea cea elinească să se preamărească numele Domnului prin venirea ta şi prin tămăduirea fiilor mei, şi astfel să se ruşineze Marnas, necuratul zeu al Gazei, cel cinstit de cei necredincioşi". Iar sfântul se lepăda, zicând: „Eu niciodată nu ies din pustie şi nu mă apropii nu numai de cetate, dar nici de sat". Dar femeia atât insista prin rugămintea sa cu lacrimi, încât sfântul a făgăduit să vină după apusul soarelui.

Fiind seară adâncă, sfântul a venit în Gaza şi, când s-a atins de tinerii cei bolnavi, chemând peste dânşii numele lui Iisus Hristos, îndată a ieşit din ei sudoare multă şi în acelaşi ceas s-au sculat sănătoşi şi, luând hrană, au mulţumit lui Dumnezeu şi au sărutat sfintele mâini ale doctorului lor. Apoi a străbătut vestea despre aceasta prin toată Gaza şi de atunci au început bolnavii cei cuprinşi de felurite boli să meargă în pustie la Cuviosul Ilarion, câştigând tămăduiri cu rugăciunile lui; pentru aceasta mulţime de păgâni credeau în Domnul nostru Iisus Hristos şi mulţi au voit să râvnească vieţii lui celei îmbunătăţite şi, lăsând lumea, petreceau cu dânsul în pustiu. Apoi degrabă s-a înmulţit numărul ucenicilor lui şi a fost Sfântul Ilarion în Gaza şi în Palestina întâiul povăţuitor de monahi, precum Sfântul Antonie în Egipt.

Odinioară s-a dus la cuviosul o femeie oarbă, care, pierzându-şi lumina ochilor de zece ani, îşi cheltuise toată averea sa la doctori şi nici un folos nu câştigase. Pe aceasta sfântul a tămăduit-o prin scuipare, asemănându-se Domnului său; pentru că a scuipat în faţa ei şi ea îndată a văzut şi toţi au preamărit pe Dumnezeu.

Un servitor al unui boier din Gaza, pe când şedea în şaretă, a fost rănit de diavol şi a înţepenit cu totul, încât nu putea nicidecum să se mişte cu nici o parte a trupului, numai singură limba îi era liberă. Acest rob a fost dus la Cuviosul Ilarion în pustie, şi sfântul, văzându-l, a zis: „Nu-ţi este cu putinţă a te tămădui de neputinţa ta, de nu vei crede mai întâi în Hristos Domnul, Cel ce poate să te tămăduiască". Iar bolnavul cu osârdie a răspuns: „Cred întru El, numai să mă tămăduiască". Şi sfântul, făcând rugăciune, l-a tămăduit cu puterea lui Hristos şi, învăţându-l credinţa, i-a poruncit să se boteze. Şi aşa s-a întors robul acela vindecat de robia diavolească şi sănătos cu trupul şi cu sufletul.

Într-un om tânăr din părţile Ierusalimului, cu numele de Marsit, foarte voinic la corp încât putea să ridice cincisprezece oboroace (saci) de grâu şi să le ducă şi nu-i trebuia asin pentru a căra lucrurile, a intrat diavolul şi îl chinuia, gonindu-l prin pustietăţi şi prin câmpii. Prinzându-l, oamenii i-au legat mâinile şi picioarele cu lanţuri şi cu cătuşe de fier şi cu multă întărire îl străjuiau pe el la închisoare. Însă el, cu îndoită tărie şi cu cea diavolească şi cu cea firească a sa, a sfărâmat cu înlesnire toate legăturile şi întăririle uşii şi, scăpând, îi ucidea pe oamenii care-l întâmpinau în cale: unora muşcându-le nasul, buzele şi urechile, unora sfărâmându-le mâinile şi picioarele, altora scoţându-le ochii, iar pe alţii sugrumându-i de gât şi omorându-i şi mai făcea şi alte cumplite fapte în locul acela, încât nimeni nu putea să-l îmblânzească. Şi adunându-se popor mult şi prinzându-l, l-au legat peste tot trupul cu fiare şi, trăgându-l ca pe un bou sălbatic, l-au dus la Cuviosul Ilarion, care, văzându-l, a poruncit să-l dezlege şi îndată s-a făcut blând ca un mieluşel. Apoi, rugându-se mult pentru el, a zis către diavolul care era într-însul: „Întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, îţi poruncesc, necurate duhule, să ieşi din omul acesta şi să te duci în locuri fără de apă". Şi l-a scuturat pe el diavolul şi, aruncându-l la pământ, a ieşit dintr-însul. Apoi, prin darul Domnului şi cu rugăciunile sfântului, s-a făcut sănătos omul acela şi foarte mult îl preamărea pe Cuviosul Ilarion. Iar el i-a poruncit lui şi celor ce erau acolo, zicând: „Nu s-a făcut aceasta prin puterea noastră, ci prin darul Celui iubitor de oameni, al Mântuitorului, Care durerile noastre le-a purtat pentru mila Lui cea negrăită către noi, robii Lui. Deci pe Acela neîncetat să-L slăvim şi Lui să-I mulţumim".

Un alt bărbat oarecare, cu numele Orion, om din cei bogaţi şi căpetenie a cetăţii Aila, a fost dus legat cu lanţuri de fier la cuviosul, căci o legiune de diavoli sălăşluia într-însul. Acesta, când s-a apropiat de cuvios, s-a smuls din mâinile celor care îl duceau şi, alergând apoi, l-a apucat pe sfântul şi l-a ridicat mai sus decât el. Atunci au strigat cu toţii, pentru că se temeau să nu-l trântească pe sfânt la pământ şi să-i sfărâme oasele cele uscate de atâta post. Iar sfântul, zâmbind, a zis: „Lăsaţi pe pârâşul meu să se lupte cu mine". Şi întinzându-şi mâna înapoi, a apucat de păr pe cel îndrăcit şi l-a pus el înaintea picioarelor sale şi, legându-i mâinile şi călcând pe picioarele lui, îi zicea: „Munceşte-te, legiune de diavoli, munceşte-te!" Iar diavolii strigau din om cu multe feluri de glasuri, ca o gâlceavă de popor mult. Apoi a început sfântul a se ruga:

„Doamne, Iisuse Hristoase, slobozeşte pe ticălosul acesta din legiunea diavolilor, pentru că Tu, precum biruieşti pe unul, aşa poţi şi pe mai mulţi să-i biruieşti". Şi îndată au ieşit din el toţi diavolii cu ţipăt mare. Iar omul, izbăvindu-se de chinurile lor, s-a făcut sănătos, mulţumind lui Dumnezeu şi Sfântului Ilarion, plăcutul Lui.

Iar după o vreme oarecare a venit cu femeia şi cu prietenii săi, aducând sfântului mari daruri pentru tămăduire. Dar sfântul nu a primit darurile, zicând: „Au nu ai auzit ce a pătimit Gheezi, luând plată de la bărbatul cel vindecat de lepră? Pentru că nu se vinde darul Domnului! Mergi de le împarte pe acestea la săracii din cetatea ta, căci nouă, celor ce stăm în pustiu, nu ne sunt de folos acestea". Şi aşa i-a întors cu darurile înapoi pe ei.

După aceasta a fost dus la Cuviosul Ilarion un anume slăbănog, pe nume Zonan, săpător de piatră din Maiuma, şi îndată, cu sfintele lui rugăciuni, s-a făcut sănătos. Apoi a fost adusă la sfânt, din hotarele Gazei, o femeie îndrăcită pentru o pricină ca aceasta: un oarecare tânăr a iubit-o şi poftea ca să fie cu dânsa, iar ea îl depărta de la dânsa şi nu se învoia la necurata lui poftă. Văzând tânărul că nu sporeşte nimic, nici cu cuvinte amăgitoare, nici cu daruri de mare preţ, a mers la Memfis, cetatea Egiptului, la vrăjitorii lui Asclipie şi, spunând acelora durerea cu care era rănită inima lui din pricina acelei fecioare, a luat de la dânşii nişte cuvinte vrăjitoreşti scrise pe o tăbliţă de aramă şi s-a întors acasă; iar tăbliţa aceea a îngropat-o sub pragul casei în care vieţuia fecioara, pentru că aşa îl învăţaseră vrăjitorii. Şi îndată a intrat diavolul în fecioară şi a prins-o pe ea cu pofta păcatului, încât a început fără ruşine a striga, chemând singură pe tânărul acela, spre îndeplinirea poftei. Apoi fără de ruşine se dezbrăca, aruncând de pe ea hainele şi se tulbura, aprinzându-se de focul păcatului.

Văzând acest lucru, părinţii ei au cunoscut că de la diavol i-a venit ispita aceasta şi, luând-o, au dus-o la Cuviosul Ilarion în mănăstire, căci acum cuviosul adunase mulţime de fraţi şi făcuse o mănăstire mare. Şi fiind adusă la cuvios fecioara, răcnea într-însa diavolul, tânguindu-se şi zicând: „Mai bine îmi era când mă aflam în Memfis, înşelând pe oameni cu nălucirile din vis, decât acum când sunt adus aici". Apoi diavolul a strigat: „Fără de voie am intrat în fecioara aceasta, şi cu sila sunt trimis într-însa de cel ce mă stăpâneşte pe mine, iar acum cu amar mă muncesc şi nu pot să ies, pentru că sunt legat de tăbliţa cea de aramă care este îngropată sub prag. Deci nu pot ieşi, până nu mă va dezlega tânărul care m-a legat pe mine". Iar sfântul, zâmbind puţin, i-a zis: „Dar în aceasta

stă puterea ta cea mare, diavole? Fiindcă eşti legat ca şi cu o aţă, zici, de tăbliţa cea de aramă eşti ţinut cu sila?" Apoi l-a întrebat: „Pentru ce nu ai intrat în tânărul cel ce te-a legat?" A răspuns diavolul: „Are el un alt diavol, tovarăş al meu, iubitor de pofte". Şi rugându-se, sfântul l-a gonit pe el din fecioară şi a învăţat-o pe ea să se ferească de cursele vrăjmaşului, să fugă de întâlniri cu tinerii şi să nu vorbească cu cei care sunt fără de ruşine.

De asemenea, un boier oarecare, având în el duh necurat, a mers la Sfântul Ilarion şi a câştigat tămăduire. Pentru aceasta, mulţumindu-i, a dus doctorului celui fără de plată, adică Cuviosului Ilarion, zece litre de aur şi l-a rugat să le ia. Iar sfântul i-a arătat lui o pâine de orz, zicându-i: „Cei ce se hrănesc cu o pâine ca aceasta, aurul îl socotesc ca un gunoi". Şi neluând aurul, a slobozit pe boier sănătos.

Auzind Cuviosul Antonie de Ilarion şi de toate cele ce le făcea el, se bucura cu duhul şi îi scria adeseori, iar celor ce veneau la dânsul din Siria, pentru tămăduire, le zicea: „Pentru ce vă osteniţi, făcând atât de lungă cale şi venind la mine? Aveţi aproape de voi pe iubitul meu fiu întru Hristos, Ilarion, care a luat de la Dumnezeu darul să tămăduiască toate bolile". Prin toată Palestina începuse a se face mănăstiri, cu binecuvântarea Sfântului Ilarion, şi toţi monahii veneau la dânsul ca să audă din gura lui cuvânt de învăţătură, iar el pe toţi îi povăţuia la calea mântuirii.

Odată a fost rugat de fraţii ce veneau la dânsul să meargă să cerceteze mănăstirile care se înmulţiseră prin rugăciunile şi cu binecuvântarea lui, apoi să le întărească şi să le dea îndreptar de viaţă. Şi când a ieşit în cale, s-au adunat la dânsul mulţime de fraţi, cam trei mii, şi îi urmau sfântului, îndulcindu-se de învăţăturile lui cele pline de miere. Şi înconjurând cuviosul mănăstirile şi cercetând pe fraţi, a făcut multe minuni.

Un frate primitor de străini îşi avea via sa, din care în tot anul lua cam o sută de măsuri de vin. Acesta l-a primit cu dragoste pe Sfântul Ilarion şi a rugat pe fraţi ca, mergând în via lui, să ia fiecare struguri cât va voi, pentru că erau copţi. Şi fraţii şi-au luat fiecare cât au voit şi erau cam la trei mii de fraţi. Văzând cuviosul o dragoste ca aceea la fratele acela, a binecuvântat via lui şi fratele a luat vin – în anul acela – din via sa, mai mult decât trei sute de măsuri. Astfel binecuvântarea cuviosului a înmulţit vinul pentru iubirea de străini a acelui frate.

Iar alt frate, zgârcit şi împietrit la inimă, văzând pe sfântul că merge cu turma sa cea duhovnicească pe aproape, a pus străjeri la

via sa ca să nu ia cineva vreun strugure de la dânsul; şi străjerii aruncau cu pietre asupra lor, zicând: „Să nu vă apropiaţi de această vie, că este străină". Şi a fost lipsit fratele acela de binecuvântarea sfântului, pentru că foarte puţin vin a luat din vie şi acela a fost acru.

Odată, mergând în pustiul Cadis ca să cerceteze pe un ucenic al său, i s-a întâmplat a merge printr-o cetate barbară, care se chema Elusa, în care a nimerit la un praznic diavolesc, pentru că mulţime de popor barbar se adunase în cetatea aceea de prin satele vecine şi făcea jertfe şi dansa în capiştea necuratei zeiţe Afrodita. Aceştia, auzind că Sfântul Ilarion s-a apropiat, au ieşit cu femeile şi copiii în întâmpinarea lui, pentru că se auzise mult despre dânsul, că este mare făcător de minuni. Şi văzându-l pe el, şi-au plecat capetele şi au strigat cu toţii în limba siriană: „Varah! Varah!" adică: „Binecuvintează! Binecuvintează!" Şi au adus la dânsul mulţime de neputincioşi şi de îndrăciţi şi pe toţi i-a tămăduit cuviosul cu puterea lui Hristos. Şi învăţându-i pe ei despre Unul adevăratul Dumnezeu, pe toţi i-a adus la credinţă şi nu s-a dus de la dânşii până ce nu a risipit capiştea cea idolească şi i-a sfărâmat pe idoli. Apoi au făcut o sfântă biserică şi s-au botezat în numele Domnului. Deci întărindu-i pe ei cuviosul în credinţă şi dându-le binecuvântare, a plecat în calea sa.

Cuviosul avea un astfel de dar de la Dumnezeu că prin mirosirea trupească şi prin atingerea hainelor, cunoştea de ce patimă este cuprins fiecare. Odată un frate avar şi iubitor de argint a trimis sfântului verdeţuri de mâncare din grădina sa. Făcându-se seară şi şezând sfântul să primească hrana, au pus ucenicii înaintea lui verdeţurile cele trimise de la acel frate avar. Iar sfântul, văzându-le, a întors faţa, zicând: „Nu pot suferi mirosul urât care iese din verdeţurile acestea! Luaţi-le de aici". Iar fericitul Isihie, ucenicul lui, îl silea să guste şi să binecuvinteze dragostea fratelui şi îi zicea: „Să nu te scârbeşti, părinte, de verdeţurile pe care le-a adus fratele, căci a adus cu credinţă pârgă din grădina sa". Iar sfântul a răspuns: „Oare nu ţi se pare ţie că aceste verdeţuri miros a zgârcenie?" Iar Isihie a zis: „Oare pot verdeţurile, afară de firescul lor miros, să miroase a vreo patimă?" A răspuns sfântul: „Dacă nu mă crezi pe mine, dă aceste verdeţuri la boi şi vezi dacă le vor mânca?" Iar Isihie, luându-le, le-a dus şi le-a pus în iesle înaintea boilor, iar boii, mirosind verdeţurile, au început a rage, neputând suferi mirosul urât şi, scăpând de la iesle, au fugit.

Atunci avea sfântul şaizeci şi trei de ani şi, adunându-se mulţime de fraţi, a fost necesar ca să mărească mănăstirea şi să aibă mai multă grijă. Acest lucru împiedica liniştea lui. Pe lângă această mulţime de oameni, mai veneau la dânsul unii pentru tămăduiri, alţii pentru binecuvântare; apoi veneau la dânsul episcopi şi preoţi împreună cu alţi slujitori bisericeşti şi boieri şi domni din cetăţi şi din stăpâniri mari, poftind să audă de la dânsul cuvântul lui Dumnezeu şi să ia binecuvântare. Deci supărându-se sfântul de aceasta, că nu-l lăsau cei ce veneau să se liniştească, plângea, aducându-şi aminte de liniştea sa cea dintâi, când vieţuia numai el singur. Şi văzându-l pe el fraţii întotdeauna aşa de mâhnit şi plângând, îl întrebau, zicându-i: „De ce te mâhneşti aşa şi plângi, părinte?" Iar el le-a răspuns: „Plâng şi mă mâhnesc pentru aceea, că iarăşi m-am întors în lume şi că mi-am luat plata mea, de vreme ce toţi palestinienii şi cetăţile cele dimprejur mă slăvesc pe mine, şi voi, asemenea, mă cinstiţi ca pe un stăpân şi tuturor celor din mănăstire eu stăpân mă numesc". Auzind acestea, fraţii au cunoscut că în taină voieşte să se ducă de la dânşii şi-l păzeau cu grijă ca să nu-l lase; iar stareţul s-a mâhnit astfel doi ani.

Şi a venit la dânsul Aristeneta, femeia lui Elpidie eparhul, căreia i-a tămăduit de boală pe cei trei fii care erau să moară şi i-a cerut binecuvântare şi rugăciuni de drum, că voia să meargă în Egipt, să se închine Cuviosului Antonie. Sfântul Ilarion, auzind de Antonie, a suspinat şi a zis: „O, de mi-ar fi cu putinţă să merg şi eu acolo şi să văd în viaţă pe sfântul şi iubitul meu părinte Antonie, dar cu sila sunt ţinut de fraţi şi nu pot să merg la dânsul". După aceea, tăcând, a plâns foarte mult şi a zis: „Iată, acum este a doua zi de când toată lumea se mâhneşte pentru adormirea marelui luminător Antonie, pentru că acum cuviosul a ieşit din trup". Auzind de aceasta femeia şi toţi care erau acolo au înţeles că lui Ilarion i s-a descoperit de la Dumnezeu mutarea din viaţa aceasta a Cuviosului Antonie. Şi s-a întors Aristeneta la casa sa şi după puţine zile s-a auzit într-adevăr vestea de adormire a Cuviosului Antonie.

Apoi Sfântul Ilarion, nesuferind gâlcevile şi cinstea oamenilor şi pe lângă acestea având şi descoperire de la Dumnezeu ca să plece de acolo, i-a chemat pe câţiva dintre ucenicii săi şi le-a poruncit să meargă cu dânsul. Iar ei, aducând un asin, au pus pe el pe Cuviosul Ilarion, pentru că nu putea din cauza bătrâneţii să călătorească şi, sprijinindu-l pe el pe asin, călătoreau împreună cu dânsul. Şi înştiinţându-se ceilalţi fraţi şi oamenii din cetăţile şi din satele de

primprejur cum că l-au lăsat pe Cuviosul Ilarion să plece, s-au adunat cam la zece mii de oameni şi, alergând după dânsul, l-au ajuns şi, cu plângere căzând către dânsul, se rugau să nu plece, zicând: „Pe tine, părinte, te avem după Dumnezeu în Palestina, întărindu-ne pe noi şi ajutându-ne, deci să nu ne laşi pe noi ca pe nişte oi care nu au păstor". Iar el îi sfătuia, zicându-le: „Ce faceţi, fiilor, că-mi zdrobiţi de durere inima mea? Spre ştirea voastră să fie, că nu fără voia Domnului fac aceasta, pentru că m-am rugat lui Dumnezeu şi mi-a poruncit să mă duc de aici, ca să nu văd necazurile ce vor veni asupra Bisericii lui Dumnezeu şi să nu privesc la risipirea lăcaşurilor sfinţilor, la stricarea altarelor şi la vărsarea sângelui fiilor mei; deci să nu mă opriţi, fiii mei". Ei, auzind că i s-a descoperit lui necazul ce are să vie, mai cu stăruinţă au început a-l ruga ca să nu-i lase, ci mai cu seamă în nenorociri să le ajute cu rugăciunile sale. Iar el, scârbindu-se, lovea cu toiagul în pământ, zicând: „Nu voi mânca, nici nu voi bea, de nu mă veţi lăsa, şi dacă vreţi ca să mă vedeţi mort, opriţi-mă". Iar ei, şapte zile stăruind prin rugăciune şi văzând neschimbat gândul lui, l-au slobozit cu pace şi l-au petrecut cu lacrimi până departe, toată mulţimea poporului. Şi sosind la cetatea care se numea Vetilia, şi-au plecat genunchii şi s-au rugat cu toţii. Şi încredinţându-i pe ei Domnului, i-a slobozit la locurile lor.

Apoi, alegându-şi patruzeci de fraţi pe care îi ştia că pot suferi osteneala căii cu post, gustând numai după apusul soarelui puţină hrană, numai pe aceştia i-a luat cu sine şi, mergând cinci zile, au sosit în Pelusia. Şi cercetând pe fraţii care erau în pustiul cel de aproape, în locul ce se numea Limnos, s-a dus de acolo şi în trei zile a venit în cetatea Taval, unde a văzut pe episcopul Dracontie mărturisitorul, cel ce era în surghiun acolo, şi s-au mângâiat amândoi cu vorba cea de Dumnezeu insuflată. Şi iarăşi mergând câteva zile cu mare osteneală a sosit la Vavilon ca să cerceteze pe episcopul Filon mărturisitorul. Căci pe aceşti doi bărbaţi i-a izgonit în acele locuri Constantie împăratul, după pâra răucredincioşilor arieni. Aici cuviosul, văzându-l pe fericitul Filon şi vorbind cu dânsul, s-a dus în cale şi a mers la cetatea ce se numea Afrodeton, şi de acolo mergând încă trei zile prin înfricoşata şi cumplita pustie, a ajuns la un munte înalt unde petrecea Cuviosul Antonie. Acolo a aflat pe doi ucenici ai lui Antonie, pe Isaac şi pe Pelusian, care, văzând pe Sfântul Ilarion, s-au bucurat foarte mult. Aici locul era foarte frumos şi îl înconjura Sfântul Ilarion cu mare osârdie. Iar Isaac şi Pelusian arătau lui Ilarion locurile şi lucrurile lui Antonie,

zicând: „În acest loc cânta sfântul nostru părinte Antonie, în locul acela se liniştea şi se ruga, iar aici şedea şi împletea coşniţe. Aici avea obiceiul să se odihnească după osteneală, iar acolo dormea. Această vie şi aceşti pomi el i-a sădit şi această arie cu mâinile sale a făcut-o şi cisterna aceasta pentru udatul grădinii cu mare osteneală şi cu sudoare el a săpat-o. Şi aceasta este sapa pe care a avut-o sfântul pentru săparea pământului multă vreme".

Acestea şi multe altele le arătau fericitului şi, mergând la locul unde avea obiceiul Sfântul Antonie de se odihnea, cu frică şi cu bucurie a sărutat locul acela şi s-a culcat pe dânsul. Iar deasupra muntelui aceluia erau două chilii de piatră în care Cuviosul Antonie ieşea la linişte, ascunzându-se de supărările credincioşilor ce veneau la dânsul. Şi acolo Ilarion şedea pe trepte, îi arătau via şi livada cu diferiţi pomi care aveau rod mult şi ziceau: „Pe aceştia i-a sădit Sfântul Antonie mai înainte cu trei ani". Apoi s-a odihnit acolo Cuviosul Ilarion îndestulată vreme împreună cu fraţii săi şi iarăşi s-au întors la Afrodition şi de acolo i-a slobozit pe fraţi, poruncindu-le să se întoarcă în Palestina, în mănăstirea lor, şi i-a luat numai pe doi fraţi cu dânsul şi a mers cu dânşii în pustiul din apropierea cetăţii aceleia şi acolo petrecea cu pace, în flămânzire, în rugăciune, în nevoinţe, ca şi cum atunci ar fi început călugăria şi viaţa întru Hristos.

După trecerea din viaţă a Cuviosului Antonie a fost în locurile acelea secetă şi foamete mare trei ani, încât ardea pământul de arşiţa soarelui şi ziceau creştinii: „Pentru moartea Cuviosului Antonie nu numai oamenii, dar şi pământul se mâhneşte şi cerul nu mai dă ploaie". Deci oamenii şi dobitoacele se topeau de foame şi de sete. Şi auzind că în locurile acestea vieţuieşte Sfântul Ilarion, ucenicul lui Antonie, s-a adunat mulţime mare de oameni cu femei şi copii şi, mergând în pustie la Cuviosul Ilarion, cu tot dinadinsul îl rugau pe el, zicându-i: „Pe tine te-a trimis Dumnezeu la noi, ca urmaş a lui Antonie; deci milostiveşte-te spre noi şi te roagă Domnului ca, după multă mila Sa, să dea ploaie pământului nostru celui uscat". Iar Sfântul Ilarion, văzând primejdia poporului care era chinuit de foame şi de sete, şi-a ridicat ochii şi mâinile spre cer şi s-a rugat cu lacrimi. Îndată s-a pogorât o ploaie mare şi a adăpat tot pământul din destul. Din acel ceas au început popoarele a veni la dânsul, aducând pe neputincioşii lor. Văzând sfântul cum lumea îl supără şi aici şi nu-l lasă să se liniştească, a voit să se ducă în pustiul ce se numea Oasim şi, sculându-se, a mers cu cei doi ucenici ai săi. Şi trecând Alexandria, a mers la Vruhia şi acolo a

aflat câţiva fraţi cunoscuţi care l-au primit pe el cu mare bucurie şi a petrecut la dânşii puţine zile, apoi a voit să se ducă. Însă fraţii nu voiau să-l lase să plece, rugându-l să rămână cu dânşii. Dar el a gândit să plece noaptea în taină. Şi gătindu-i ucenicii asinul, fraţii au şi venit şi au căzut la uşa lui, zicând: „Mai bine ne este nouă să murim la picioarele tale, decât aşa degrabă să ne despărţim de tine". Atunci cuviosul i-a rugat, zicându-le: „Sculaţi-vă, fiilor! Mai de folos vă este vouă şi mie să mă lăsaţi să plec, căci arătarea lui Dumnezeu îmi porunceşte să mă duc de aici şi pentru aceasta mă grăbesc să mă duc de la voi, ca să nu fiţi şi voi în necaz pentru mine. Căci, cu adevărat, mai pe urmă veţi înţelege că nu în zadar mă grăbesc să plec de la petrecerea cea împreună cu voi". Iar fraţii, auzind acestea, s-au sculat, şi el, făcând rugăciune, i-a sărutat şi a ieşit, umblând spre pustiul cel neumblat, păzindu-l pe el darul lui Dumnezeu.

Într-o altă zi, după plecarea lui din Vruhia, au venit necredincioşii Gazei cu judecători din Vruhia, întrebând unde este Ilarion şi, înştiinţându-se că s-a dus, au zis între ei: „De bună seamă că vrăjitorul acela a ştiut ce era să i se întâmple de la noi şi a fugit". Căci necredincioşii gazeni urau pe Sfântul Ilarion, fiindcă păgânii, părăsind pe zeul lor, Marnas, alergau la dânsul. Şi mai ales preoţii lui Marnas se mâniau foarte tare din această pricină şi în tot chipul căutau să-l piardă pe Cuviosul Ilarion, dar nu puteau, pentru că toate cetăţile dimprejur şi satele îl cinsteau. Apoi nelegiuiţii au aflat vreme potrivită pentru împlinirea răutăţii lor cea plănuită încă de când a murit împăratul Constantie şi împărăţia a fost luată de păgânul Iulian, slujitorul diavolilor.

Atunci gazenii necredincioşi, slujitorii idoleşti, apropiindu-se de împăratul cel fără de lege, au clevetit mult asupra Cuviosului Ilarion şi asupra ucenicilor lui şi au cerut scrisori poruncitoare ca să risipească mănăstirea lui din Palestina, aproape de Gaza, şi pe ucenicii lui, bătându-i, să-i izgonească din hotarele lor, iar pe Cuviosul Ilarion, asemenea şi pe Isihie, ajutorul lui, să-i ucidă. Astfel au şi făcut nelegiuiţii, au risipit mănăstirea şi au izgonit turma lui Hristos. Iar Isihie, care era iubit foarte mult de fericitul Ilarion, ca cel mai râvnitor decât alţii în ascultare, se ascundea prin pustietăţi, fugind de mâinile celor fără de lege. Iar Cuviosul Ilarion, fiind păzit de Dumnezeu, vieţuia în pustiul Oasim. Şi petrecând el în acel pustiu un an, a venit la dânsul Adrian, ucenicul lui, spunându-i că împăratul Iulian a fost ucis şi deci îl roagă pe cuvios să meargă în Palestina, la locul cel dintâi, pentru că acum s-a

stabilit pacea Bisericii. Însă sfântul, iubind liniştea, n-a vrut să meargă în Palestina şi, văzând că nici în pustiul Oasim nu poate să se ascundă de oameni, s-a dus în pustiul din părţile Liviei, împreună cu ucenicul Zinon, iar Adrian şi celălalt ucenic s-au întors în Palestina.

Şi ajungând Cuviosul Ilarion în cetatea Pareton, cea de lângă mare, s-a urcat în corabie şi s-a dus în Sicilia, ca să scape de slava omenească. Iar stăpânul acelei corăbii avea cu dânsul un fiu care era muncit de un duh necurat, iar diavolul striga dintr-însul: „Ilarioane, robul lui Dumnezeu, pentru ce nici pe mare nu ne dai nouă odihnă? Deci aşteaptă până ce vom sosi la mal, ca să nu mă duc aici în prăpastie!" Iar sfântul i-a răspuns: „Dacă Dumnezeu îţi porunceşte ţie ca să fii întru zidirea Sa, apoi fii; iar de te izgoneşte El, ce am de aceasta, pentru că eu sunt om păcătos". Auzind acestea, tatăl copilului ce pătimea a căzut la picioarele sfântului împreună cu toţi cei ce erau în corabie, rugându-l pe el să miluiască pe copil şi să izgonească diavolul dintr-însul, iar Sfântul Ilarion nu voia, spunând că este păcătos. Apoi i-a zis: „De îmi făgăduiţi că nu veţi spune nimănui despre mine în pământul acela în care mergem, voi ruga pe Stăpânul meu să gonească vicleanul duh". Iar ei cu jurământ s-au făgăduit. Făcând rugăciune, cuviosul a gonit pe diavol din copil şi toţi au slăvit pe Dumnezeu. Sosind corabia la muntele Siciliei, ce se cheamă Pahin, Sfântul Ilarion a dat corăbierului drept plată o Evanghelie, pe care singur cu mâna sa o scrisese când era tânăr, pentru că nu avea altceva să-i dea, fiind sărac cu duhul şi cu trupul. Iar corăbierul n-a luat-o, deşi sfântul îl ruga pe dânsul să o ia. Apoi corăbierul a zis: „Nu voi primi nimic de la voi, cei săraci, care nu aveţi nimic". Iar sfântul se bucura cu duhul, văzându-se pe sine desăvârşit sărac şi neavând nimic din cele deşarte. Apoi, depărtându-se de mal cam la douăzeci de stadii, vieţuia împreună cu ucenicul său. Şi în fiecare zi aducând ucenicul câte o sarcină de lemne, le ducea în satul ce era aproape şi pe preţul lor cumpăra o bucăţică de pâine şi cu aceasta se hrăneau amândoi, mulţumind lui Dumnezeu.

Însă nu a putut cetatea să se ascundă deasupra muntelui stând; căci la Roma un om îndrăcit a strigat în biserica Sfântului Petru: „Nu de mult, în Sicilia, a venit Cuviosul Ilarion, robul lui Hristos, şi nimeni nu-l ştie pe el, socotind că se va putea tăinui. Deci mă voi duce acolo şi îl voi spune pe el". Şi aşa a fost; pentru că, ducându-se omul acela în Sicilia, a aflat pe Sfântul Ilarion în Pahin, apoi a căzut înaintea colibei lui şi a câştigat tămăduire cu rugăciunile

cuviosului. Şi din acea vreme s-au înştiinţat de dânsul vieţuitorii acelui loc şi a început a veni mulţime de creştini care, căutând tămăduire la dânsul pentru bolile lor, nu se întorceau nevindecaţi. Iar omul cel din Roma care a fost tămăduit a dat mari daruri sfântului, mulţumindu-i pentru tămăduire, dar Sfântul Ilarion nu a primit, zicând: *Scris este: în dar aţi luat, în dar să daţi*.

Şi sfântul petrecând în Sicilia cu iubitul său ucenic, fericitul Isihie a căutat pe Cuviosul Ilarion, iubitul său părinte, trei ani prin toată lumea şi a străbătut cu sârguinţă multe ţări şi munţi şi pustietăţi, dar nu l-a aflat. Apoi fiind în cetatea Metoni, care se află în Peloponez, lângă mare, a auzit de la un negustor iudeu cum că s-a arătat în Sicilia un prooroc creştin care face multe minuni. Şi l-a întrebat Isihie pe el: „Cum îl cheamă pe acesta şi ce fel de chip are?" A răspuns evreul: „Nu l-am văzut pe el şi nici numele nu îl ştiu, ci numai am auzit de dânsul". Iar Isihie, înţelegând că este acela pe care îl caută el, s-a suit într-o corabie şi a pornit spre Sicilia. Apoi a întrebat despre dânsul pe oamenii care mărturiseau cum că multe minuni a făcut şi de la nici unul din ei nu a primit drept răsplată nici o fărâmă de pâine. Şi aflându-l pe el în Pahin, a căzut la picioarele lui, sărutându-le şi udându-le cu lacrimi, încât abia a putut cuviosul să-l ridice de la pământ pe cel care plângea de bucurie şi, vorbind cu dânsul cuvinte folositoare, l-a mângâiat. Apoi, nu după multă vreme, văzând sfântul pe mulţi venind la dânsul şi preamărindu-l pe el, a zis către ucenicii săi, Isihie şi Zinon: „Nu ne este nouă cu putinţă, fiilor, ca să vieţuim nici aici, ci să mergem în altă parte, unde nimeni să nu ştie de noi".

Plecând împreună cu dânşii, s-au dus în taină la Epidavra, cetatea Dalmaţiei, Domnul îndreptându-l pe el acolo, spre facerea de bine a mai multora. Şi petrecând puţine zile aproape de Epidavra, într-un loc liniştit, locuitorii acelei ţări au aflat cum că Ilarion, plăcutul lui Dumnezeu, care a fost în Sicilia, a venit la dânşii. Pentru că Dumnezeu arătat făcea pe robul său şi îl preamărea. Deci oamenii de acolo, unul de la altul auzind despre dânsul, s-au adunat şi au venit la el şi, închinându-se, au început a-l ruga să le ajute în primejdia cea mare a lor. Pentru că un balaur foarte mare şi înfricoşat petrecea în locurile acelea şi le mânca boii cei mari şi înghiţea oameni şi a pierdut mulţime nenumărată de oameni şi de dobitoace. Acestea auzindu-le sfântul, a poruncit ca să se adune mulţime de lemne şi să aprindă un foc mare. Iar el, plecându-şi genunchii, s-a rugat Domnului ca să miluiască pe poporul Său şi să-i izbăvească pe ei de cumplitul balaur, pentru

slava numelui Său cel sfânt. Apoi a început a-l chema pe balaur şi iată că balaurul a venit de parcă era tras cu de-a sila spre junghiere şi, privind, s-au înspăimântat cu toţii. Şi a poruncit sfântul balaurului ca să intre în foc şi îndată, supunându-se cuvintelor sfântului, balaurul a intrat în foc şi toţi au preamărit pe Dumnezeu şi au mulţumit Sfântului Ilarion. Apoi, din ziua aceea, mulţi veneau la dânsul, lucru pentru care se mâhnea sfântul şi gândea unde ar afla un loc în care s-ar putea ascunde de oameni, ca să petreacă în linişte.

În acea vreme a fost un cutremur puternic de pământ şi din cauza acestui cutremur a clocotit şi marea cu valuri înfuriate şi a ieşit din malurile sale, înălţându-se atât de mult încât şi munţii erau acoperiţi de valurile mării, şi apele retrăgându-se, corăbiile rămâneau pe locurile înalte. Şi văzând acestea, oamenii din cetatea Epidavra, care era în apropierea mării, socoteau cu toţii cum că al doilea potop are să fie, şi, fiind cuprinşi de frică, gândeau că o să se răstoarne pământul şi, având înaintea ochilor moartea, cu mare plângere se tânguiau. Apoi, aducându-şi aminte de Sfântul Ilarion, au alergat cu toţii la dânsul, mari şi mici şi femei şi copii, cu plângere rugându-l pe el să se roage lui Dumnezeu pentru dânşii, ca să-şi întoarcă dreapta Sa mânie. Iar sfântul, sculându-se, a mers cu dânşii la cetatea lor şi ajungând a stat între cetate şi între marea care se înălţase foarte sus, încât se părea că vrea să înece cetatea. Apoi sfântul, însemnând pe nisip trei cruci şi ridicându-şi mâinile în sus, se ruga cu tot dinadinsul Iubitorului de oameni Dumnezeu ca să miluiască zidirea Sa. Şi aşa rugându-se sfântul, s-a arătat iubirea de oameni a lui Dumnezeu, pentru că încet marea s-a alinat cu porunca lui Dumnezeu, intrând în matca ei, căci cutremurul a încetat şi vânturile s-au potolit. Această mare minune a Domnului şi puterea rugăciunilor Cuviosului Ilarion o povesteau în cetatea Epidavra părinţii la fii din neam în neam.

Nesuferind sfântul să fie slăvit de oameni, a plecat noaptea de acolo şi, aflând o corabie care mergea spre Cipru, s-a suit în ea împreună cu ucenicii săi. Dar pe când pluteau pe mare, au năvălit asupra lor tâlharii şi s-au îngrozit toţi cei ce erau în corabie, iar sfântul îi mângâia, zicându-le: „Au doar mai mulţi sunt ei decât oastea lui Faraon, pe care a înecat-o Dumnezeu în mare?" Şi când s-au apropiat tâlharii de corabie, ca la o aruncătură de piatră, sfântul a făcut semn cu mâna spre dânşii, zicându-le: „Destul vă este vouă că aţi venit până acolo". Şi s-au oprit corăbiile tâlharilor, neputând să înoate mai departe şi să se apropie de corabia în care

era sfântul. Şi mult trudindu-se tâlharii vâslind, nimic nu au sporit, căci au fost aruncaţi şi mai departe de corabie, întorcându-se cu ruşine cu puterea lui Dumnezeu. Apoi Sfântul Ilarion, ajungând până la ostrovul Ciprului, s-a sălăşluit la un loc pustiu ca la două stadii de la cetatea Pafos. Dar şi acolo nu s-a putut tăinui, pentru că singuri diavolii ce locuiau în oameni spuneau poporului de venirea lui. Apoi, şi din toată partea aceea, cu porunca lui Dumnezeu adunându-se îndrăciţii, cam două sute la număr, bărbaţi şi femei, au venit la sfântul şi toţi, cu ajutorul rugăciunilor lui, s-au tămăduit de îndrăcire. Şi petrecând în acel loc doi ani, a voit să plece de acolo, căutând locuri pustii, unde să-şi sfârşească în linişte viaţa sa.

Deci, depărtându-se cam la douăsprezece stadii de la mare, a aflat un loc ascuns şi înfricoşat, între nişte munţi înalţi, şi erau mulţi pomi roditori în locul acela, din care el n-a gustat rod niciodată. Acolo erau ape bune pogorându-se de la înălţimea munţilor, o grădină cu verdeţuri şi o capişte idolească pustie, în care locuiau o mulţime de diavoli. Sfântul Ilarion iubea locul acela, de vreme ce era foarte pustiu şi a petrecut acolo cinci ani. Iar diavolii strigau ziua şi noaptea, cu glasuri ostăşeşti, vrând să-l înfricoşeze pe Sfântul Ilarion şi să-l gonească de acolo, iar el cu neîncetate rugăciuni se împotrivea lor şi, liniştindu-se, se odihnea, de vreme ce pentru pustietatea acelui loc şi din pricina mulţimii diavolilor nimeni nu îndrăznea să vină la dânsul.

Iar într-una din zile, ieşind din coliba sa, sfântul a văzut un om slăbănog zăcând şi l-a întrebat pe Isihie: „Cine este omul acesta şi cine l-a adus pe el aici?" Isihie a răspuns: „Este stăpânul acestui loc în care locuim noi". Iar sfântul a plâns şi, întinzându-şi mâna, a zis: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te şi umblă". Şi în acel ceas, slăbănogul s-a sculat cu toate mădularele întregi şi desăvârşit sănătos umbla, lăudând pe Dumnezeu. Şi aflându-se de această minune, toţi cei care locuiau împrejur au venit la dânsul nemaitemându-se de duhurile vrăjmaşului, nici de calea cea rea.

Cuviosul Ilarion, aducându-şi aminte de fraţii care erau în Palestina, l-a trimis pe fericitul Isihie să cerceteze şi să se închine lor din partea lui. Iar el, văzându-se şi acolo căutat şi supărat de cei ce veneau la el, cugeta ca să se ducă mai departe, însă aştepta venirea lui Isihie. Dar în acea vreme a murit ucenicul lui, fericitul Zinon.

Apoi, sosindu-i şi lui vremea ca să-şi sfârşească alergarea cea mult obositoare, pentru că acum avea optzeci de ani, şi mai înainte cunoscându-şi plecarea sa cea către Dumnezeu, a scris aşezământ

fraţilor cu mâna sa şi i-a lăsat lui Isihie cinstita Evanghelie pe care a scris-o el singur şi haina cea din lână şi culionul, apoi a început a slăbi cu trupul. Iar cei ce locuiau în Pafos auzind că Sfântul Ilarion boleşte, au venit la dânsul bărbaţi cucernici, împreună cu o femeie oarecare care vieţuia cu dumnezeiască plăcere, pe nume Constanţa, a cărei fiică era cuprinsă de o boală, şi pe aceasta a tămăduit-o Sfântul Ilarion prin ungerea cu untdelemn. Şi simţindu-se pe sine chemat către Domnul, a început a-i ruga pe cei ce veniseră să-l cerceteze, ca, după moartea lui, nezăbovind deloc, îndată să-i îngroape trupul în aceeaşi grădină în care locuia. Apropiindu-i-se sfârşitul, Sfântul Ilarion grăia cu minte limpede: „Ieşi, suflete al meu, ce te temi? Ieşi, ce te tulburi? Optzeci de ani ai slujit lui Hristos şi te temi de moarte?" Cu aceste cuvinte şi-a dat duhul său lui Dumnezeu. Şi plângeau după dânsul cei ce erau acolo, ca şi după părintele şi învăţătorul lor, şi l-au îngropat pe el în acelaşi loc, după dorinţa şi porunca lui.

Apoi a venit fericitul Isihie din Palestina şi, neaflând pe povăţuitorul său, s-a tânguit deasupra mormântului mai multe zile în şir. Şi s-a gândit să mute trupul Cuviosului Ilarion în Palestina, la fraţii săi, dar nu putea, pentru că toţi oamenii dimprejur păzeau mormântul, ca să nu ia cineva din ţara lor o comoară ca aceea. Atunci Isihie s-a prefăcut că ar vrea să vieţuiască acolo, zicând: „Să mor şi să mă îngrop şi eu aici împreună cu părintele meu". Iar poporul, crezându-l pe el, l-a lăsat să petreacă la locul Sfântului Ilarion. Şi după zece luni a descoperit Isihie mormântul Cuviosului Ilarion şi a văzut că trupul lui cel sfânt arăta ca şi cum murise de curând, cu faţa luminoasă şi binemirositoare şi l-a luat pe el în taină şi s-a dus în Palestina.

Apoi, auzind de aceasta toţi cei ce erau în Palestina, monahi şi mireni, precum că Isihie a adus moaştele Sfântului Ilarion, s-au adunat din toate mănăstirile şi cetăţile şi, cu lumânări aprinse şi cu tămâie petrecându-l cu cinste pe Sfântul Ilarion, l-au aşezat la Maiuma, în mănăstirea lui cea dintâi.

Nu trebuie uitată şi fapta aceasta pe care a făcut-o Constanţa, femeia pomenită mai înainte care, fiind îmbunătăţită şi plăcută lui Dumnezeu, avea mare osârdie către Sfântul Ilarion. După moartea lui, mergând la mormânt adeseori, făcea rugăciuni de toată noaptea şi ca şi către un om viu vorbea, cerându-i să se roage pentru dânsa. Iar după ce a aflat că trupul sfântului a fost luat, a murit îndată, fiind cuprinsă de jale, şi cu moartea sa a adeverit câtă credinţă şi dragoste avea pentru Cuviosul Ilarion.

Mai pe urmă Sfântul Ilarion a devenit pricină între ciprioţi şi palestinieni, fiecare lăudându-se cu cuviosul. Palestinienii ziceau: „Noi avem trupul Sfântului Ilarion", iar ciprioţii ziceau: „Noi avem duhul lui". Căci în amândouă aceste locuri, şi în Cipru, unde a fost îngropat, şi în Palestina unde l-au mutat, multe minuni se săvârşeau cu sfintele lui rugăciuni şi nenumărate tămăduiri se făceau întru slava lui Dumnezeu Celui în Treime, Căruia şi de la noi i se cuvine cinste, mulţumită şi închinăciune în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL FILOTEI, CEL CE A PUSTNICIT ÎN MUNTELE ATONULUI

Acest dumnezeiesc şi minunat sad a odrăslit în cetatea Macedoniei care se numeşte Hrisopoli, iar părinţii lui erau din eparhia Asianilor, din cetatea Elatia, şi, de frica turcilor ce cuprinseseră cu stăpânirea lor părţile Asiei, au fugit din patria lor şi s-au dus în cetatea mai sus numită, în care s-a săvârşit tatăl lui, după ce i s-au născut doi copii. Aceştia au rămas acolo, necăjindu-se în pământ străin, împreună cu maica lor, fiind batjocoriţi de vecini ca nişte străini şi venetici, căci nu aveau ei acolo nici o rudenie dinspre tatăl sau dinspre mama lor, afară numai de ajutorul lui Dumnezeu, şi de aceea de multe ori îşi tânguiau soarta lor. Iar mama lor fiind văduvă, copiii îşi plângeau sărăcia.

În acea vreme a venit poruncă de la împăratul turcilor ca să se adune copiii, după cum aveau ei obiceiul. Pentru acest lucru neruşinat, mulţi copii de-ai creştinilor s-au făcut, vai, în loc de fii ai lui Dumnezeu, fii ai diavolului (după cum şi în ziua de astăzi se fac). Între alţi copii au fost luaţi şi cei doi copii sărmani ai văduvei aceleia şi i-au dus la Amira şi i-au închis în temniţă. Dar nu era poruncă să-i ia pe amândoi fraţii, precum nu era voie să ia de la acela care avea unul, doi până la cinci copii, ci de la acei care aveau şase sau zece copii. Iar femeia aceea pentru că era văduvă şi străină şi nu avea nici un sprijin, din acea cauză arabii i-au luat pe amândoi copiii. Din această pricină femeia aceea a rămas nenorocită, plângând adesea nemângâiată pentru luarea copiilor, pentru văduvia şi pentru străinătatea şi sărăcia ei. Altă mângâiere nu avea sărmana de ea în afară numai de nădejdea spre atotputernica împărătească a cerului, spre Sfânta Fecioară Maria,

Născătoarea de Dumnezeu, pe care de multe ori o ruga cu lacrimi fierbinţi să facă milă cu fiii ei, ca să-i izbăvească din mâinile păgânilor şi să nu piară sufletul lor, aflându-se robiţi.

În vreme ce se ruga nemângâiata maică cu multă evlavie şi credinţă şi fiindcă rugăciunea ei era plină de smerenie, a auzit-o Stăpâna cea atotputernică, şi, ca o milostivă şi îndurată, a izbăvit din legături pe fiii ei iubiţi, într-un chip ca acesta preaminunat: Preacurata s-a arătat noaptea copiilor, acolo unde erau închişi, în chipul mamei lor, şi le-a zis: „Sculaţi-vă, iubiţii mei fii, şi urmaţi-mi mie". Atunci copiii, înspăimântându-se şi fiind uimiţi, s-au sculat şi cu bucurie au urmat-o pe dânsa. Apoi, cu cuvântul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-au deschis singure uşile temniţei şi au ieşit. După aceea în puţină vreme au ajuns la ceasul Utreniei la cetatea Napoli, unde era o mănăstire în numele pururea Fecioarei Maria Născătoare de Dumnezeu, şi a poruncit copiilor să rămână în acea mănăstire, zicându-le: „Aici să vă tundeţi şi să îmbrăcaţi chipul monahicesc, fiii mei, să vă supuneţi egumenului şi la toţi fraţii, căci eu iarăşi voi veni la voi, ca să vă văd dacă sporiţi în faptele cele monahiceşti". Acestea zicându-le şi-a luat rămas bun de la dânşii şi s-a dus. Iar copiii, după săvârşirea Utreniei, s-au închinat egumenului şi i-au povestit lui toată întâmplarea lor. Egumenul, ca un cunoscător, a înţeles că o putere dumnezeiască i-a mântuit pe dânşii şi, slăvind pe atotputernicul Dumnezeu, a dat pe copii în grija unui bătrân îmbunătăţit ca să-i înveţe sfinţita carte şi toată rânduiala şi petrecerea monahală. După o vreme oarecare i-a făcut paraclisieri, ca să slujească bisericii, pentru că s-au arătat plini de râvnă şi cuvioşie şi atâta sârguinţă puneau, încât toţi părinţii mănăstirii se minunau de dânşii, mai ales pentru faptele bune cele mari pe care le săvârşeau. De aceea toţi fraţii îi lăudau pe dânşii, bucurându-se de sporirea ce aveau în nevoinţele pustniceşti. Mai ales Filotei, care se sârguia întotdeauna şi se silea să covârşească pe toţi fraţii în ascultare şi smerenie.

Mama lor nu ştia nimic despre dânşii. Numai după ce a trecut o vreme, a luat sfat bun în gândul său ca, lepădându-se de lume şi de tulburările ei, să meargă la o mănăstire de fecioare şi să se călugărească. Şi era o mănăstire de femei aproape de mănăstirea mai sus pomenită, în care se aflau copiii ei, mănăstire care era cârmuită de acel egumen care a tuns în călugărie pe copiii ei şi tot acel egumen şi pe maica lor a călugărit-o şi a numit-o Evdochia. Însă egumenul nu ştia că Evdochia era mama copiilor, nici ea nu cunoştea minunea pe care a făcut-o Maica Domnului cu copiii ei.

Copiii petreceau în mănăstirea în care i-a adus Născătoarea de Dumnezeu, Maria, şi le-a poruncit să rămână acolo, unde slujeau în biserica Domnului cu multă osârdie, iar ea în cealaltă mănăstire de fecioare, sporind în toată ascultarea, slujea fără preget la toate surorile. Şi sosind o zi în care era praznic vestit în mănăstiri, s-au dus toate monahiile la mănăstirea de călugări şi a mers împreună cu ele şi minunata Evdochia. Apoi, după bunăvoinţa lui Dumnezeu, s-a întâmplat că după dumnezeiasca Liturghie s-au strigat cei doi fraţi unul pe altul pe nume, pentru oarecare slujbă a bisericii, ca nişte paraclisieri ce erau amândoi. Iar mama lor stând în tindă şi auzind dulcele nume al lui Filotei, fiul ei, i s-a rupt inima şi, intrând în biserică, a luat seama cu dinadinsul la feţele lor şi i-a recunoscut că ei sunt fiii săi; apoi de bucurie a leşinat şi, după multă vreme venindu-şi în fire, i-a îmbrăţişat pe dânşii cu lacrimi şi fără de saţ îi săruta. După aceasta i-a întrebat pe dânşii când şi cum s-au izbăvit din robie. Iar ei au răspuns, zicând:

„Poate ne ispiteşti pe noi, prea iubita noastră maică? Oare nu eşti tu cea care ne-ai scos pe noi din mâinile ismailiţilor şi ne-ai adus aici şi ne-ai poruncit să rămânem în această sfântă mănăstire până când iarăşi vei veni să vezi cum arătăm?" Atunci s-a minunat femeia şi, înţelegând minunea şi vărsând lacrimi, Îl preamăreau pe Dumnezeu, mulţumind Împărătesei celei atotputernice, milostivei Maicii Domnului nostru Iisus Hristos, care a săvârşit cu dânşii o minune înfricoşată ca aceasta şi nu a trecut cu vederea rugăciunile şi lacrimile ei. Această minune s-a aflat apoi în toată mănăstirea şi se bucurau şi se veseleau toţi fraţii de dânşii.

Evdochia a rămas în mănăstirea sa, slujind lui Dumnezeu cu mai multă sârguinţă decât mai înainte şi mulţumind Făcătoarei sale de bine care i-a împlinit dorinţa şi i-a izbăvit pe fiii ei din păgânătate. Aşa, nevoindu-se bine şi cu plăcere de Dumnezeu, s-a dus către Cel de Sus. Iar copiii ei au rămas în mănăstirea lor şi se nevoiau, păzind poruncile lui Dumnezeu şi cu smerenie slujeau la toţi fraţii.

Urâtorul de Dumnezeu şi urâtorul de bine al omului, văzând faptele cele bune ale lui Filotei, l-a pizmuit foarte tare şi întotdeauna căuta chip şi meşteşug cum ar putea să-l vatăme şi să-l păgubească pe tânărul cel fără de răutate. Şi neputând prin el însuşi, căci tânărul era desăvârşit întru toate faptele bune şi nu se lenevea de la nici o rânduială a chipului celui îngeresc, a aflat altă unealtă şi vas al relei lucrări şi al vicleniei lui, prin care s-a încercat să biruiască pe cel nebiruit cu adevărat ca un diamant.

Diavolul a rănit inima unei monahii cu dragoste trupească către Filotei şi aceea, aflând vreme îndemânatică, a îndemnat şi a zădărât pe tânăr spre pofta trupească. Iar viteazul cu sufletul şi cu adevărat iubitorul de Dumnezeu Filotei, nu s-a lăsat a fi biruit de un război atât de primejdios şi cumplit ca acesta, ci, ca alt Iosif, a respins pe egipteanca cea nouă şi cu cuvinte de suflet folositoare a sfătuit-o pe dânsa cu înţelepciune, aducându-i aminte de gheena focului, de scrâşnirea dinţilor, de viermele cel neadormit şi de celelalte munci pe care le moştenesc cei ce păcătuiesc. Iar monahia, cu cât vedea pe tânăr mai înţelept lepădându-se de păcat, ea, nebuna şi necinstita, se aprindea mai mult de focul iubirii. Şi atâta război îi dădea şi atâtea îi zicea tânărului monah, încât nu-l lăsa câtuşi de puţin să se odihnească. Pentru aceasta, temându-se înţeleptul monah ca nu cumva să fie biruit şi el ca om de multa stăruinţă a monahiei robite de patimă, a mărturisit duhovniceşte egumenului să o canonisească şi să nu-l supere mai mult. Iar egumenul, certând pe acea călugăriţă prea îndrăzneaţă, a izgonit-o din mănăstire. Şi s-a auzit fapta aceasta între toată frăţimea şi se minunau toţi de monahul cel înţelept şi ca pe un nou Iosif îl lăudau.

Iar urâtorul de slavă pământească şi iubitorul de Dumnezeu, Filotei, nesuferind cinstea şi slava oamenilor, ca primejdioasă şi de suflet vătămătoare, a cugetat să fugă din mănăstire. Şi cerându-şi iertare şi binecuvântare de la egumen, acesta nu l-a lăsat şi cu toţii s-au sârguit ca să-l oprească, dar nu au reuşit. Pentru aceasta fără de voie l-a slobozit, cunoscându-i neschimbarea hotărârii lui. Şi luându-şi rămas bun de la egumen şi de la toţi fraţii şi cerându-şi iertare şi binecuvântare, s-a îndreptat spre călătorie. Şi alergând ca un cerb însetat, a ajuns după câteva zile la muntele Atonului şi, ducându-se la Mănăstirea Dionisiu, a făcut metanie egumenului, rugându-l ca să-l primească în mănăstire. Şi egumenul l-a primit în viaţa de obşte, iar Filotei făcea toate slujbele ce i se porunceau cu atâta osârdie, încât toţi se minunau de dânsul şi măreau pe Domnul care le-a trimis un om atât de îndemânatic ca acesta.

Apoi Cuviosul Filotei trăind vreme îndelungată în viaţa de obşte şi ajungând la mare sporire a faptelor bune, însufleţitul de Dumnezeu a dorit să plece din mănăstire şi să se sălăşluiască într-un loc singuratic şi liniştit, ca fără tulburare să se roage lui Dumnezeu. Şi ca să nu-l împiedice egumenul de la acest lucru atât de bun şi preadorit de el, s-a prefăcut ca şi cum i-ar fi venit o neputinţă din cauză de boală, care l-a muţit şi l-a surzit. Pentru aceasta, luându-şi iertare, s-a dus din mănăstire şi, umblând prin pustie cale de şase

mile, a aflat un loc îndemânatic pentru pustnicie, în care şi-a făcut o colibă mică şi a rămas acolo singur, rugându-se şi hrănindu-se numai cu pâine şi apă în fiecare zi. Apoi, de multe ori postea toată săptămâna şi numai sâmbăta şi duminica mânca. Pentru aceasta începătorul de răutăţi şi vrăjmaşul cel prea îndrăzneţ, neputând suferi sporirea sfântului, a încercat să-l ucidă şi, luând diavolul chip de om, s-a prefăcut că ar fi fost într-o corabie care s-a spart şi se întorcea dintr-o prăpastie ca un rătăcit, căutând ajutor şi zicea: „Miluieşte-mă, robule al lui Dumnezeu, că pier".

Iar sfântul, necunoscând viclenia diavolului, a ieşit din colibă să-l ajute, dar el, blestematul, i-a dat brânci în prăpastie. Însă Dumnezeu iarăşi a ajutat sfântului şi nu a pătimit nici un rău, apărându-l cu darul Său ca un Atotputernic. Şi s-a făcut cunoscut în mănăstire că n-a fost nici mut şi nici surd, ci numai se prefăcea. Pentru aceasta a fugit din locul acela şi s-a dus în alt loc şi pustnicea. În acel loc a primit şi trei ucenici în închipuirea Sfintei Treimi, cu care se nevoia împreună.

După câtăva vreme vicleanul diavol a pornit împotriva lui trei caiace cu turci şi au venit la malul unde locuia sfântul. Văzându-le ucenicii lui şi înfricoşându-se, au fugit în pădure. Dar cuviosul nu s-a înfricoşat nicidecum, ci, făcându-şi semnul Sfintei Cruci, şi-a înălţat mâinile şi ochii la ceruri, zicând aşa: „Doamne, Iisuse Hristoase, precum ai izbăvit pe israeliţi din mâinile lui Faraon, aşa izbăveşte-ne şi pe noi în ceasul acesta şi ne păzeşte nevătămaţi". Şi numaidecât s-a ridicat furtună mare încât nu ştiau blestemaţii încotro să fugă. Drept aceea sfântul a rămas nevătămat, împreună cu sinodia lui. Apoi a petrecut, nevoindu-se mai mult decât înainte. Şi atât de mult a plăcut lui Dumnezeu petrecerea lui cea îmbunătăţită, încât l-a învrednicit şi de darul vederii înainte. Astfel, stând într-o zi în care se săvârşea un praznic mare în Mănăstirea Vatopedului, în vremea Liturghiei, când ieşeau preoţii la vohodul cel mare, sfântul a văzut un corb care mergea înaintea sfeşnicelor şi a cunoscut de la Duhul Sfânt că unul din preoţi era nevrednic de a sluji, căci căzuse într-un păcat şi, pentru ca să nu se ruşineze, a îndrăznit să slujească – el nevrednicul – împreună cu cei vrednici. Pe acesta, sfătuindu-l duhovniceşte, l-a oprit de la Sfânta Liturghie. Pentru aceea nici corbul nu s-a mai arătat de aici înainte.

Apoi minunatul Filotei, întorcându-se la chilia sa şi până la sfârşit bineplăcând lui Dumnezeu, s-a mutat către Dânsul, fiind în vârstă de optzeci şi patru de ani, de trei ori fericitul! Iar când era să moară a lăsat poruncă şi înfricoşată certare ucenicilor lui ca să nu-i

îngroape trupul, ci să-l arunce în pustie, să-l mănânce fiarele şi păsările. Ucenicii lui au făcut, ca nişte ascultători până la moarte, după cum le-a poruncit sfântul şi, târând acele sfinte şi prea cinstite moaşte, cu necinste le-au dus în pădure, nouă stadii departe de la chilia lui. Iar Dumnezeul minunilor, care preamăreşte pe cei ce îl preamăresc pe El şi înalţă pe cei smeriţi, n-a lăsat aceste cinstite moaşte aşa defăimate, ci le-a arătat oamenilor într-un chip minunat ca acesta.

În acele zile un monah s-a dus la mare să pescuiască şi a rămas noaptea pe malul mării. Iar dimineaţa, mai înainte de a se face ziuă, întorcându-se la chilia lui, a văzut în pădure lumină mare şi, părându-i că arde un foc, s-a apropiat ca să se încălzească, că era răcit, ieşind din mare. Apropiindu-se, a văzut capul cuviosului deasupra oaselor lui, strălucind ca o stea mult luminoasă. S-a înfricoşat de aceasta şi a început să fugă, ca un fricos şi mic la suflet cum era din fire. Dar îndată dumnezeiescul dar de sus i-a dat îndrăzneală şi i-a arătat că era sfântul cap al Cuviosului Filotei, pe care să-l ia cu îndrăzneală şi fără frică. Deci a luat capul cu sfială şi cu evlavie şi, ducându-l în chilia lui, l-a tămâiat şi l-a ascuns, nespunând nimănui de aceasta, căci cugeta să nu-l arate nicidecum.

Dar în cealaltă noapte a văzut în vis pe sfântul care i-a zis lui cu chip înfricoşat şi poruncitor: „Dă degrabă capul meu ucenicilor mei, iar de nu, vai ţie, ticălosule". Atunci, fără de voia lui, l-a dat lor şi le-a spus toată pricina. Iar ei, luând capul, s-au bucurat foarte mult şi îl aveau ca pe o mare vistierie şi nejefuită comoară, spre surparea şi alungarea a toată ispita sufletească şi trupească şi slăveau pe Dumnezeu, rugându-L să-i învrednicească şi pe dânşii a-l urma pe dascălul lor. Deci s-a săvârşit cuviosul în ziua a douăzeci şi una a lunii octombrie, întru Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL VISARION MĂRTURISITORUL

Acest mare apărător al credinţei ortodoxe în Banat şi Transilvania, care a luptat împotriva unirii cu forţa a credincioşilor ortodocşi cu Roma, era de origine sârb, născut în Bosnia, în anul

1714. Fiind foarte evlavios şi râvnitor pentru viaţa pustnicească, în anul 1738 este tuns în monahism la Mănăstirea Sfântul Sava din Ţara Sfântă. După ce revine în Serbia, se nevoieşte câţiva ani într-o peşteră ca sihastru, unde, pentru sfinţenia vieţii sale, dobândeşte darul facerii de minuni.

Auzind patriarhul ortodox Arsenie de la Karlowitz de viaţa şi nevoinţa lui şi fiind atunci mare tulburare în Banat şi Transilvania prin trecerea forţată la uniaţie a românilor ortodocşi, a chemat la sine pe Cuviosul Visarion, l-a hirotonit preot şi l-a trimis să apere dreapta credinţă în nord-vestul Carpaţilor. În ianuarie 1744, râvnitorul Visarion pleacă spre Banat şi este primit de popor ca un adevărat sfânt. Sute şi mii de credincioşi îi ies înainte, îl ascultă şi revin în sânul Bisericii Ortodoxe. Peste tot îndeamnă poporul ortodox să nu părăsească „legea străbună" şi să rămână statornic în staulul Bisericii apostolice.

Din Timişoara merge la Lipova – Arad, unde este ascultat de o mare mulţime de credincioşi. Aici aşează o cruce de lemn în mijlocul satului, unde se fac adevărate pelerinaje de către ortodocşi, reuşind să-i unească aproape pe toţi sub braţele Crucii lui Hristos. Apoi şi-a continuat misiunea ortodoxă de catehizare a credincioşilor, care veneau cu miile să-l asculte, şi în alte localităţi, ca: Deva, Orăştie şi Sălişte a Sibiului.

La 26 aprilie 1744, în drum spre Sibiu, este arestat de armata austriacă şi dus sub pază la Viena, unde este judecat şi aruncat în cumplita temniţă de la Kufstein, din porunca împărătesei Maria Tereza. Aici a suferit grele torturi pentru mărturisirea dreptei credinţe. După aproape un an de chinuri şi de legături în lanţuri, îşi dă sfântul său suflet în mâinile Mântuitorului nostru Iisus Hristos, fiind numărat în ceata Cuvioşilor Părinţi şi apărători ai Ortodoxiei, alături de ceilalţi sfinţi martiri şi mărturisitori din Transilvania. Cuviosul Visarion a fost mare luptător şi apostol al unităţii ortodoxe, împotriva dezbinării uniate din ţara noastră, întorcând zeci de sate ortodoxe la Biserica mamă. Pentru aceasta, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a canonizat în februarie 1950, declarându-l „sfânt mărturisitor", şi se face pomenirea lui în ziua de 21 octombrie.

Sfinte Preacuvioase Părinte Visarion, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL SOFRONIE MĂRTURISITORUL DE LA CIOARA-SEBEŞ

Cuviosul Sofronie era de loc din satul Cioara-Sebeş, judeţul Alba. Fiind de mic foarte iubitor de Dumnezeu a primit schima monahală la una din sihăstriile Ţării Româneşti, ajungând vestit sihastru şi împlinitor al Evangheliei lui Hristos.

În anul 1756, întorcându-se în satul natal, a întemeiat o mică sihăstrie în pădurile din împrejurimi, cunoscută sub numele de „Schitul Cioara", adunând acolo şi câţiva ucenici. Apoi, văzând asuprirea şi nedreptatea la care erau supuşi românii ardeleni ortodocşi şi arzând de râvnă pentru Hristos, a umblat ani de zile prin satele din Ardeal, îndemnând pe credincioşi să păzească cu sfinţenie dreapta credinţă ortodoxă. Pentru aceasta, la porunca craiului Ardealului, a fost aruncat în temniţă şi bătut cumplit pentru râvna şi îndrăzneala lui.

Fiind scos din închisoare, a început iarăşi a mărturisi dreapta credinţă în satele din Munţii Apuseni. Apoi a fost din nou întemniţat şi chinuit pentru Hristos. Dar, cu rugăciunile credincioşilor fiind eliberat, la 14 februarie 1761 a adunat un „mare sobor" în oraşul Alba Iulia, cerând egalitate în drepturi poporului român şi episcop ortodox pentru credincioşii din Ardeal.

În acelaşi an, văzându-şi dorinţa împlinită, s-a retras la Mănăstirea Curtea de Argeş, unde, mai trăind puţin, s-a săvârşit cu pace, dându-şi sufletul în mâinile lui Hristos. Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat în anul 1955, numărându-l în ceata sfinţilor mărturisitori, şi se face pomenirea lui la 21 octombrie.

Sfinte Preacuvioase Părinte Sofronie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC OPREA NICOLAE DIN SĂLIŞTE

Acest mărturisitor al dreptei credinţe s-a născut în Sălişte a Sibiului, pe vremea împărătesei Maria Tereza (1740 – 1780). Era plugar şi, împreună cu soţia şi copiii lui, ducea o viaţă de bună

cucernicie şi plăcută lui Dumnezeu. Pe vremea aceea, semeaţa împărătească multă silnicie făcea credincioşilor de sub stăpânirea ei, ca să-i rupă de Biserica Ortodoxă şi să-i plece unirii cu Roma. Le răpea bisericile, pe preoţi îi izgonea, pe cei care nu se clătinau de la dreapta credinţă şi nu se plecau Romei îi lovea cu biruri şi poveri şi umplea temniţele cu ei.

În amărăciunea lor, creştinii se rugau fierbinte lui Dumnezeu să nu-i lase să piară cu totul; iar Dumnezeu şi-a plecat urechea cu milă şi a ridicat pe Oprea din Sălişte, bărbat drept şi luminos, să le fie apărător în cumplita lor primejdie.

Astfel, evlaviosul Oprea porni cu încredere la lupta pentru apărarea dreptei credinţe. Mai întâi îşi întări sufletul cu post şi rugăciune, cu binecuvântările preoţilor izgoniţi de la sfintele lor prestoale şi cu bunele poveţe de la bătrânii înţelepţi. Apoi căută, prin munţii şi văile din împrejurimi, mulţimea dreptcredincioşilor, pretutindeni îmbărbătând pe cei ce pătimeau, mângâind pe cei ce suspinau şi sprijinind pe cei ce se clătinau.

Când se înfăţişă înaintea căpeteniei de la cârma ţării şi îi ceru oprirea prigoanelor şi sloboda mărturisire a dreptei credinţe, căpetenia îl mustră ca pe un răzvrătit şi îl ameninţă cu temniţa şi moartea, dacă nu se pleacă unirii cu Roma. Văzând această neomenie, în toamna anului 1748, evlaviosul Oprea merse la Viena să se plângă împărătesei şi să-i ceară libertate pentru Biserica Ortodoxă, arătând că unirea cu Roma s-a făcut atât de ascuns, încât nici preoţii n-au ştiut ce este.

Împărăteasa i-a spus cu viclenie că i-a ascultat plângerea, dar în ascuns a dat poruncă pentru mai mari prigoane, iar Oprea să fie întemniţat de îndată ce va sosi în Ardeal.

Prin vrerea lui Dumnezeu, aflând de această ticăloşie, evlaviosul Oprea a rămas în Banat ca cioban la oi. Dar după puţin timp, înainte de Sfintele Paşti, evlaviosul Oprea, nemaiputând răbda suferinţele dreptcredincioşilor, merse iarăşi la Viena şi ceru împărătesei oprirea prigoanelor, zicând: „Sau vlădică de legea noastră, sau drum slobod să plecăm din ţară". Împărăteasa porunci ca fericitul Oprea să fie prins şi osândit la temniţă pe viaţă în cetatea Kufstein din Tirol.

Pe fericitul Oprea l-a aşteptat vreme îndelungată soţia sa, Stana, stând la uşa bisericii, împodobită în negru, plângând şi cerând milă ca să-şi poată creşte copiii. Dar el n-a mai venit, împodobindu-se în temniţă cu cununa nepieritoare a sfinţilor mucenici.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI DOUA

SÂNTUL SFINŢIT AVERCHIE, CEL ÎNTOCMAI CU APOSTOLII, EPISCOPUL IERAPOLEI

Acest sfânt Averchie a fost episcop în Ierapole pe vremea împărăţiei lui Marcu Aureliu, fiul lui Antonin Piosul, unde erau puţini creştini, iar închinătorii la idoli erau o mulţime nenumărată. Odată s-a făcut în cetatea aceea un mare praznic păgânesc şi toţi necredincioşii, adunându-se cu jertfe, dănţuiau în capiştea idolească, închinându-se neînsufleţiţilor zei. Văzând acest lucru, Sfântul Averchie a plâns şi a suspinat, căci oamenii cei orbiţi, lăsând pe Dumnezeu, se închinau idolilor şi, nebăgând în seamă pe Ziditorul, cinsteau lucrul făcut de mâini omeneşti.

Apoi, închinându-se în cămara sa, se ruga zicând: „Dumnezeul veacurilor şi Doamne al milei, Cel ce ai zidit lumea şi o stăpâneşti, Cel ce ai trimis pe Unul născut Fiul Tău pe pământ ca să se întrupeze pentru om, Tu caută acum din cer spre toată partea cea de sub cer şi nu trece cu vederea nici această cetate în care m-ai pus pe mine păstor oilor Tale celor cuvântătoare, ci vezi pe oamenii cei întunecaţi din ea, care dau cinstea ce Ţi se cuvine Ţie necuraţilor idoli şi lucrului făcut de mâinile lor. Izbăveşte pe aceşti rătăciţi de pierzarea lor, din întuneric adu-i pe ei la lumina Ta şi să-i numeri cu turma Ta cea aleasă".

Astfel rugându-se, sfântul a adormit, că era noapte, şi a văzut în vedenie un tânăr mai frumos cu podoaba decât fiii omeneşti, dându-i lui în mâini un toiag şi zicându-i: „Averchie, în numele Meu acum să mergi şi cu acest toiag să sfărâmi pe începătorii rătăcirii".

Sculându-se din somn, Averchie a cunoscut că Însuşi Dumnezeu S-a arătat în vedenie, pentru că a simţit în inima sa o negrăită bucurie. Deci, umplându-se de râvnă, s-a sculat şi, apucând un lemn mare ce i-a venit la îndemână – fiind încă întuneric, că era ca al nouălea ceas din noapte –, a alergat la capiştea lui Apollo, în care cu o zi înainte fusese praznic mare şi se aduseseră multe jertfe, pentru că acea capişte avea în ea mulţime de idoli mari, frumoşi şi de mare preţ. Ajungând la capişte, a aflat uşile încuiate şi, lovind în uşi, îndată s-au deschis. A intrat în capişte şi întâi a început a lovi pe idolul cel mare al lui Apollo, apoi pe ceilalţi, şi pe toţi i-a zdrobit şi i-a sfărâmat în bucăţi mici. Aceştia, fiind muţi şi surzi, fără suflet şi neputincioşi, nu au putut să se apere de Sfântul Averchie, nici să strige când îi sfărâma şi nu se auzea decât zgomotul ce se făcea din căderea la pământ a idolilor şi din sfărâmarea lor.

Atunci, deşteptându-se preoţii idoleşti care locuiau aproape de capişte şi auzind zgomot mare acolo, nu pricepeau ce este şi, alergând degrabă, au aflat pe zeii lor aruncaţi la pământ şi sfărâmaţi. Când au văzut pe Sfântul Averchie călcând cu picioarele rămăşiţele bucăţilor idoleşti şi sfărâmându-le cu lemnul ce-l avea în mâini, s-au înfricoşat. Iar Sfântul Averchie, întorcându-se spre dânşii, le-a zis cu mânie: „Mergeţi la mai-marii cetăţii şi la tot poporul şi să spuneţi că zeii voştri, îmbătându-se la praznicul ce li s-a făcut ieri, în noaptea asta s-au bătut şi, căzând la pământ, s-au sfărâmat". Aceasta zicându-le sfântul, s-a dus la casa sa, ca bărbatul cel tare care a biruit pe vrăşmaşii cei ce cu adevărat erau începătorii pierzării multor suflete omeneşti.

Preoţii idoleşti îndată au alergat la mai marii cetăţii şi le-au spus toate cele ce făcuse Averchie. Făcându-se ziuă, a străbătut vestea într-un ceas în toată cetatea despre fapta lui Averchie şi s-au strâns la capişte tot poporul cu căpeteniile sale şi, văzând pe zeii lor zdrobiţi şi sfărâmaţi în mici bucăţi şi aruncaţi la pământ, s-au mirat. Apoi, umplându-se de mânie, strigau în multe feluri, zicând: „Averchie să fie ucis". Alţii răcneau: „Să-l trimitem la împărat, ca să ia acolo chinurile cele vrednice după faptele sale". Iar cei mai mulţi strigau: „Să mergem să-i aprindem casa ca să ardă cu toţi casnicii săi". Însă cei mari ziceau către popor: „Să nu îndrăzniţi să aprindeţi casa lui Averchie, pentru că, de veţi aprinde casa lui, ne temem să nu se aprindă toată cetatea, ci pe Averchie singur prinzându-l, să-l judecăm după lege, sau să-l trimitem pe el la cea mai aspră judecată". Astfel tulburându-se poporul şi vrând să vină

asupra casei lui Averchie, unii din vecinii săi, auzind aceasta, au alergat la casa lui şi l-au aflat învăţând pe credincioşii care se adunaseră la dânsul şi i-au spus despre toate cele auzite de la popor, că adică vor să vină asupra lui şi să-l prindă ca pe un făcător de rele.

Auzind aceasta, credincioşii s-au temut, şi cu rugăminte sfătuiau pe sfântul lor păstor ca să iasă din casă şi să se ducă undeva, până ce se va potoli poporul. Dar sfântul nu se temea şi a zis: „Domnul a poruncit Apostolilor Săi ca să propovăduiască cu îndrăzneală cuvântul mântuirii tuturor neamurilor, netemându-se de nimic; oare eu mă tem de cei ce se scoală asupra mea şi caută sufletul meu, pentru râvna ce o am pentru Dumnezeul meu? Chiar de m-aş ascunde, fugind din mâinile oamenilor, oare cum voi scăpa din mâinile lui Dumnezeu? Ce loc mă va ascunde pe mine de Dânsul? Cu adevărat, fraţilor, nu se cade nouă a ne teme şi a ne ascunde, având pe Domnul ajutor şi păzitor al vieţii noastre, pentru Care este bine a pătimi, dar este mai plăcut a muri şi mai folositor decât toată viaţa aceasta chinuită".

Acestea zicându-le, a ieşit din casa sa şi a mers în mijlocul cetăţii împreună cu credincioşii. Ajungând la locul unde avea obiceiul a se aduna poporul, îi învăţa pe cei care erau acolo ca să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, să înţeleagă înşelăciunea diavolească şi deşertăciunea zeilor şi să se lepede de ea şi apoi să slujească cu credinţă Celui ce locuieşte întru cei de sus, Ziditorul tuturor. Iar cineva dintre necredincioşi, alergând la mai-marele cetăţii şi la tot poporul cel adunat la capiştea lui Apollo – şi care cârteau pentru sfărâmarea idolilor –, le-a spus că Averchie învaţă poporul credinţa creştinească în mijlocul cetăţii. Auzind acestea, păgânii s-au înfuriat şi mai mult, căci nu numai pe idolii lor i-a sfărâmat, ci şi credinţa sa cea creştinească a îndrăznit a o propovădui pe faţă. Deci au alergat la dânsul cu aprindere, scrâşnind din dinţi asupra lui şi vrând să-l ucidă chiar în acel loc.

Erau acolo trei tineri de multă vreme îndrăciţi şi, pe când se apropia poporul de Sfântul Averchie, deodată acei tineri îndrăciţi, tulburaţi fiind de diavoli, au început a grăi cu glas înfricoşat, încât pe toţi i-au înspăimântat şi şi-au rupt hainele de pe ei, apoi au început a-şi rupe carnea cu dinţii şi a-şi muşca mâinile. După aceea, căzând la pământ, s-au tăvălit, spumegând şi adeseori slobozeau glas înspăimântat, strigând: „Averchie, jurămu-ne pe tine cu unul adevăratul Dumnezeu, pe Care Îl propovăduieşti, să nu ne munceşti pe noi înainte de vreme".

De o spaimă înfricoşată ca aceasta împiedicându-se oamenii, au stat şi s-au întristat, privind la chinurile cumplite ale acelor tineri şi, auzind înfricoşata lor strigare şi ţipătul, a căzut peste toţi spaima; apoi, liniştindu-se, priveau ce are să facă Averchie cu tinerii aceia, fiindcă îl rugau pe ei diavolii ca să nu îi chinuiască. Sfântul, făcând rugăciune, a zis: „Părintele iubitului Tău Fiu, Iisus, Cel ce ne ierţi nouă păcatele, deşi cu miile ţi-am greşit şi ne împlineşti toate cererile cele de folos, la Tine acum mă rog, goneşte diavoleasca năvălire de la tinerii aceştia, ca şi ei de acum să meargă pe calea poruncilor Tale, urmând cele sfinte ale Tale, şi cu această minune, pe care o săvârşeşti întru dânşii, mulţi să te cunoască pe Tine, Unul preaputernicul Dumnezeu şi să se lipească de Tine şi să ştie că nu este altul afară de Tine".

Astfel rugându-se Sfântul Averchie către Dumnezeu, s-a întors spre tinerii cei chinuiţi de diavoli şi, lovindu-i pe ei încetişor peste cap cu toiagul pe care îl avea în mâini, le-a zis: „În numele Hristosului meu vă poruncesc vouă, diavolilor, să ieşiţi din tineri, nevătămându-i pe ei întru nimic". Iar diavolii, strigând cu mare glas, au ieşit şi tinerii zăceau la pământ ca morţi. Apoi Sfântul Averchie, apucând pe fiecare de mână, i-a ridicat de la pământ şi s-au sculat sănătoşi şi întru pricepere şi, căzând înaintea sfântului, i-au sărutat cinstitele lui picioare.

Toate acestea văzându-le poporul, şi-a schimbat mânia şi a strigat: „Unul este Dumnezeul cel adevărat, Acela pe Care Averchie Îl propovăduieşte". Iar către Sfântul Averchie au zis: „Omule al lui Dumnezeu, spune-ne nouă, oare ne va primi pe noi Dumnezeul tău, dacă ne vom apropia de Dânsul? Oare ne va ierta păcatele noastre cele fără de număr, de ne vom întoarce către El? Deci, învaţă-ne pe noi cum să credem în El". Iar Sfântul Averchie a început a-i învăţa pe ei cunoştinţa de Dumnezeu şi şi-a întins cuvântarea până la al nouălea ceas din zi. Apoi a poruncit să fie aduşi la el toţi neputincioşii şi i-a tămăduit pe ei cu numele lui Iisus Hristos, punându-şi mâinile pe dânşii.

Popoarele, ascultând învăţătura lui şi văzându-i minunile, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos şi au cerut Botezul de la Sfântul Averchie. Iar el – de vreme ce acum era seară – a amânat botezul lor pentru a doua zi, poruncind tuturor să fie de faţă la Sfântul Botez. Apoi, a doua zi, adunându-se iarăşi la dânsul poporul, i-a dus pe ei în biserică şi i-a învăţat din învăţătura creştină. După aceea, făcând obişnuitele rugăciuni, a botezat în ziua aceea cinci sute de bărbaţi. În puţine zile nu numai cetatea

aceea, ci şi cetăţile şi satele dimprejur le-a adus la credinţă şi le-a împreunat prin botez cu Dumnezeu.

Străbătând vestea despre dânsul pretutindeni, mulţi bolnavi din diferite şi depărtate locuri alergau la dânsul şi luau îndoită tămăduire, trupească şi sufletească. Între cei care s-au tămăduit prin rugăciunile sfântului a fost o femeie slăvită, cu numele Friella, mama lui Evxenian Poplion, antipatul Răsăritului. Friella, fiind oarbă şi auzind că Sfântul Averchie tămăduieşte multe şi felurite boli, a poruncit să fie dusă la el. Aflându-l învăţând poporul, a căzut la picioarele lui, rugându-l ca să-i deschidă ochii ei. Iar sfântul, având mai întâi grijă de luminarea ochilor ei cei sufleteşti, a întrebat-o de va crede în Iisus Hristos, Cel ce a deschis ochii celui orb din naştere. După ce femeia a făgăduit că va crede, udând neîncetat cu lacrimi picioarele lui, Sfântul Averchie, rugându-se lui Dumnezeu, s-a atins de ochii ei şi a zis: „Iisuse Hristoase, lumina cea adevărată, vino şi deschide ochii roabei Tale". Şi îndată Friella a văzut şi s-a botezat de dânsul. Iar după botez a dat jumătate din averea sa în mâinile sfântului ca s-o împartă la săraci şi, luând multă învăţătură de la dânsul, s-a întors la locul său.

Fiul ei Evxenian Poplion, văzând că maica sa şi-a căpătat lumina ochilor şi aflând că numai Sfântul Averchie, cu rugăciunile sale, i-a redat vederea, a vrut să-l vadă şi să-i dea mulţumire pentru tămăduirea maicii sale; iar sfântul, învăţând şi pe Evxenian credinţa, l-a câştigat şi pe el pentru Hristos.

După aceasta, alte trei cinstite femei, având ochii orbi, s-au apropiat de sfântul şi, închinându-se lui, i-au zis: „Şi noi credem în Iisus Hristos, pe care tu Îl propovăduieşti. Deci, ne rugăm ţie, deschide şi ochii noştri cei orbi, precum ai deschis pe ai Friellei". Iar sfântul a zis către dânsele: „De credeţi în adevăratul Dumnezeu, precum ziceţi, veţi vedea lumina Lui". Zicând acestea, şi-a ridicat ochii săi spre cer şi a început a se ruga, iar când se ruga sfântul, a venit din cer raza luminii celei negrăite, care covârşea strălucirea soarelui şi a strălucit locul acela împrejur, unde se ruga Sfântul Averchie, şi toţi cei ce erau colo au căzut la pământ, neputând să vadă acea lumină, numai singure cele trei femei stăteau în preajmă. Cum s-a atins acea lumină de ochii acelor femei oarbe, îndată au văzut şi s-a dus strălucirea luminii cereşti. Apoi sfântul le-a întrebat pe femei: „Ce aţi văzut când s-au deschis ochii voştri?" Cea dintâi a răspuns: „L-am văzut pe Dumnezeul Cel veşnic, atingându-se de ochii mei". A doua a zis: „Eu am văzut un tânăr frumos, atingându-se de ochii mei". Iar a treia a zis: „Eu am

văzut un prunc mic şi prealuminos, atingându-se de ochii mei". Auzind acestea sfântul şi toţi cei ce erau cu dânsul au lăudat pe Unul Dumnezeu în Treime, Cel ce face minuni preamărite.

După aceasta Sfântul Averchie, auzind că şi în cetăţile şi satele din preajmă mulţi bolesc de felurite neputinţe, s-a dus cu ucenicii săi şi, urmând Domnului său, umbla prin cetăţi şi prin sate, învăţând cele pentru împărăţia lui Dumnezeu şi tămăduind pe cei neputincioşi. Mergând la un loc care se numeşte Selişte, şi-a plecat genunchii lângă un râu şi s-a rugat, zicând: „Doamne, Îndurate, ascultă-mă pe mine, robul Tău şi dă dar locului acestuia, ca să curgă izvor de ape calde şi toţi cei ce se vor spăla într-însul să primească tămăduire de toate bolile şi rănile". Când a sfârşit rugăciunea, s-a auzit deodată un tunet, cerul fiind senin, şi toţi cei ce erau de faţă s-au înspăimântat; iar după tunet a curs un izvor de apă caldă în locul unde erau genunchii Sfântului Averchie plecaţi la rugăciune. Apoi sfântul a poruncit celor ce erau cu dânsul să sape gropi adânci, ca în ele să se adune apele calde. Tuturor bolnavilor le-a poruncit să se spele în apele acelea şi toţi cei ce se spălau câştigau sănătate, cu ajutorul rugăciunilor cuviosului.

Odată, vrând să-l ispitească pe el diavolul, s-a prefăcut în chip de femeie şi s-a apropiat de el, cerându-i binecuvântare. Deci, căutând sfântul la faţa necuratului şi vrând să se întoarcă, s-a împiedicat cu piciorul cel drept de o piatră care l-a vătămat şi i s-a făcut o rană la gleznă. Din cauza durerii stătea trist, ţinându-se cu mâna de acel loc unde era lovitura. Diavolul, râzând, s-a schimbat iar în chipul său şi a zis către sfântul: „Să nu mă socoteşti că sunt din diavolii cei proşti şi mici, pe care tu în multe feluri i-ai izgonit. Dimpotrivă, eu sunt mai-marele lor şi această rană de la mine ţi-a venit, căci, tămăduind pe alţii de dureri, ai să fii şi tu bolnav". Zicând acestea diavolul, a intrat în unul din tinerii care stăteau înaintea sfântului şi a început să-l chinuie. Sfântul Averchie, rugându-se lui Dumnezeu, a certat pe diavol şi l-a izgonit din tânăr. Apoi, diavolul ieşind, a strigat: „Multe rele îmi faci mie, Averchie, şi nu mă laşi să vieţuiesc aici cu pace, dar mă voi sârgui să-ţi răsplătesc şi la bătrâneţile tale te voi sili să alergi la cetatea Romei".

Iar sfântul, întorcându-se acasă, şapte zile n-a mâncat şi nici n-a băut, ci petrecea în post şi rugăciuni toată noaptea, rugându-se lui Dumnezeu să nu dea vrăjmaşului o putere ca aceea asupra lui, ca să meargă acolo unde ar voi să-l ducă. În a şaptea noapte i s-a arătat lui Domnul în vedenie, zicându-i: „Averchie, cu a Mea purtare de grijă vei merge la Roma, ca să fie şi mai bine cunoscut

numele Meu acolo; deci nu te teme, căci darul Meu va fi cu tine". Iar sfântul, întărindu-se prin acea vedenie, a spus fraţilor cele ce a auzit de la Domnul, Care I s-a arătat lui. Apoi, nu după multă vreme, diavolul care se lăuda că va osteni în Roma pe Sfântul Averchie, a început cu viclenie să-şi arate fapta.

În acea vreme împărat al Romei era Marcu Aureliu şi el a făcut părtaş al împărăţiei sale pe Luchie Vera, pe care l-a logodit cu fiica sa, Luchilia. Însă mai înainte de a se face nunta, a intrat diavolul în acea fecioară şi o chinuia, fiind amândoi împăraţii, şi tatăl şi logodnicul, într-o mare mâhnire pentru dânsa. Deci adunând din toate părţile doctori înţelepţi, vrăjitori şi preoţi idoleşti, se îngrijeau de tămăduirea ei, dar nimic nu sporeau, ci din zi în zi îi era mai rău Luchiliei. Apoi a început diavolul dintr-însa a striga, zicând: „Nimeni nu mă poate izgoni de aici, în afară de Cuviosul Averchie, episcopul Ierapolei". Auzind aceasta împăratul Aureliu, tatăl acelei fecioare, a trimis îndată la antipatul său Evxenian Poplion, care era la răsărit, scrisoarea următoare: „Ştire s-a făcut stăpânirii noastre pentru un oarecare Averchie, episcopul Ierapolei, care este într-a ta stăpânire şi în credinţa creştinească este îmbunătăţit bărbat, încât izgoneşte diavolii şi alte boli poate să tămăduiască; deci noi, având trebuinţă de el, trimitem doi senatori de-ai noştri, Valerie şi Vasian, ca să-l aducă la noi cu toată cinstea. De aceea poruncim cinstei tale să-l sfătuieşti pe el să vină degrabă la noi, căci vei avea din partea noastră nu puţină laudă".

Asemenea scrisoare primind antipatul de la împărat, a mers la Cuviosul Averchie şi l-a rugat să meargă în Roma împreună cu solii împărăteşti. Iar Sfântul Averchie, aducându-şi aminte că diavolul se lăuda că are să-l ostenească în calea cea lungă până la Roma, a zis întru sine: „Deşi te-ai sârguit, vrăjmaşule, a împlini ceea ce te-ai lăudat că ai să faci, însă nu te vei bucura, pentru că am nădejde la Dumnezeu că nu-mi vei supăra bătrâneţile, ci şi acolo voi sfărâma grumazul tău cu puterea Hristosului meu, Care mi-a făgăduit în vedenie darul Său". Şi pregătindu-şi toate cele de trebuinţă pentru călătorie, s-a sculat şi a plecat, chemând în ajutor pe Atotputernicul Dumnezeu.

Iar pregătirea lui s-a făcut în acest chip: a luat puţină pâine, iar într-un burduf de piele a turnat puţin vin, untdelemn, oţet şi apă şi le-a făcut să nu se amestece între ele, că atunci când îi trebuia vin pe cale, atunci din burduf numai vin curgea: iar când îi trebuia untdelemn, apoi numai untdelemn ieşea, iar când voia oţet, oţet scotea, la fel şi cu apa, şi aşa, după trebuinţă, fiecare lichid curgea

deosebit de celălalt, deşi toate erau în acelaşi burduf. Odată ucenicul lui, voind fără binecuvântare să scoată un pahar de vin din burduf, îndată au curs toate lichidele amestecate: şi vin şi untdelemn şi oţet şi apă, încât nu-i era cu putinţă să guste, iar el, spăimântându-se, a mărturisit sfântului păcatul său şi a cerut iertare de la dânsul. Apoi, iarăşi, cu binecuvântarea fericitului, fiecare lichid curgea deosebit.

După ce au ajuns la Roma, împăratul şi femeia sa, Faustina, l-au primit cu cinste şi l-au dus la fiica lor care era chinuită de diavol. Văzând aceasta pe Sfântul Averchie, a râs şi i-a zis: „Oare nu ţi-am spus, Averchie, că îţi voi răsplăti supărarea mea şi că la bătrâneţile tale te voi sili ca să mergi în cetatea Romei?" Iar sfântul i-a răspuns: „Cu adevărat este aşa, dar nicidecum nu te vei mângâia cu aceasta, diavol blestemat". Apoi a poruncit ca fecioara să fie scoasă afară din palat. Pe când o scotea, diavolul se scutura nevoind să meargă. Însă fecioara fiind dusă cu sila, a început diavolul a o arunca la pământ şi a o bate. Atunci Sfântul Averchie, ridicându-şi ochii spre cer, a făcut rugăciune către Dumnezeu pentru tămăduirea fecioarei care pătimea, iar diavolul a început a striga: „Juru-te pe tine, cu Însuşi Hristosul tău, ca să nu mă trimiţi în adânc, nici în alt loc oarecare, ci să merg acolo unde am fost mai înainte de a fi aici". Iar sfântul i-a răspuns: „Vrăjmaşule, să mergi la tatăl tău satana, iar pentru că mi-ai ostenit bătrâneţile mele până aici, să ai şi tu parte de osteneală şi să nu te întorci nepedepsit aici". Şi era acolo înaintea palatului o piatră foarte mare, pe care numai o mulţime de oameni abia putea s-o mişte din loc.

Spre acea piatră arătând sfântul cu mâna, a zis către diavol: „Ţie îţi poruncesc, diavole, cu numele Domnului meu Iisus Hristos, ca să duci piatra asta până în patria mea, în cetatea Ierapolei, şi să o aşezi lângă porţile dinspre miazăzi". Iar diavolul, ca un rob predat şi legat cu jurământ, ieşind din fiica împăratului, a luat piatra aceea şi, suspinând din greu, a dus-o prin văzduh pe la locul numit Ipodromiul. Mulţi oameni au văzut, cu mare mirare, piatra aceea ce o ducea prin văzduh şi au auzit pe diavolul suspinând cu glas mare, dar nu au putut să-l vadă. Iar diavolul, ducând piatra în Ierapole, a aruncat-o în acel loc unde îi poruncise Sfântul Averchie. Locuitorii Ierapolei, când au văzut piatra căzând ca de năpraznă din văzduh, s-au mirat foarte tare, neştiind taina, până când s-a întors sfântul înapoi la dânşii.

Fiica împăratului, fiind eliberată de diavolul care o chinuia, zăcea la picioarele Sfântului Averchie ca moartă. Iar Faustina,

împărăteasa, socotind că fiica ei a murit, a început să plângă. Apoi sfântul, întinzând mâna, a ridicat-o pe fecioară, care acum era sănătoasă şi cu mintea întreagă. Atunci s-au bucurat foarte mult părinţii ei şi toată casa împărătească s-a veselit de tămăduirea fiicei împăratului. Îndată părinţii ei au trimis cu bucurie vestitori la ginerele lor, Luchie Verul, care era atunci în război împotriva parţilor, înştiinţându-l de însănătoşirea logodnicei lui.

Apoi i-au dat sfântului daruri şi l-au întrebat ce-i mai trebuie, făgăduindu-i să-i dea toate cele ce va voi. Dar el n-a luat nici aur, nici argint, nici vreo altă avere, pentru că zicea: „Nu are nevoie de bogăţie cel pentru care pâinea şi apa este ca o masă împărătească sau ca un banchet mare şi ospăţ îmbelşugat". Însă el a cerut aceste două lucruri: cel dintâi lucru cerut a fost ca să li se dea creştinilor săraci din Ierapole, din daniile împărăteşti ce se luau în fiecare an, câte trei mii de măsuri de grâu – căci atunci toţi oamenii din Ierapole credeau în Hristos –, iar al doilea lucru pe care l-a cerut sfântul de la împărat a fost să se poruncească a se zidi, cu cheltuială împărătească, băi la apele cele calde, pe care el cu rugăciune le scosese la suprafaţă, spre tămăduirea bolnavilor. Şi îndată împăratul i-a făgăduit că îi va îndeplini cu bucurie amândouă lucrurile cerute, dându-i şi înscris pentru aceasta.

Petrecând el câtăva vreme în Roma şi întărind în credinţă Biserica lui Hristos, i s-a arătat în vedenie Domnul, zicându-i: „Se cade ţie, Averchie, ca să mergi în Siria, ca şi acolo să propovăduieşti numele Meu, să întăreşti Biserica Mea şi să tămăduieşti mulţime de bolnavi". Averchie, după vedenia aceea, îndată a rugat pe împărat ca să-l slobozească, dar el nu voia, temându-se ca nu cumva în lipsa lui să se întoarcă iarăşi vrăjmaşul în fiica lor. Iar Averchie i-a spus să nu se teamă, încredinţându-l că diavolul nu se va întoarce şi împăratul abia i-a dat drumul sfântului. Apoi s-a urcat în corabie, care a plutit spre părţile Siriei.

Mai întâi a fost în Antiohia, apoi s-a dus la Apamia şi în cetăţile cele dimprejur, aducând pace Bisericilor celor tulburate de ereticii marchioniţi. Apoi, trecând Eufratul, a cercetat Bisericile din Nisibe şi din toată Mesopotamia. De acolo a mers în Cilicia şi Pisidia, apoi a trecut la Sinad, Mitropolia Frigiei. Prin toate ţările şi cetăţile acelea a adus mult folos Bisericii lui Dumnezeu, pe mulţi credincioşi i-a întors la credinţă, pe eretici i-a ruşinat şi i-a izgonit, pe credincioşi i-a întărit în credinţă, a povăţuit pe cei rătăciţi la calea cea bună, duhurile cele diavoleşti din oameni le-a gonit şi multe feluri de neputinţe ale bolnavilor a tămăduit; drept pentru

care a fost numit de toţi întocmai cu apostolii, pentru că nimeni n-a înconjurat aşa de multe ţări şi cetăţi ca el, afară de apostoli.

Astfel, arhiereul Averchie a răspândit slava lui Hristos Dumnezeu şi a propovăduit mântuirea oamenilor. Apoi s-a întors la scaunul său. Auzind poporul Ierapolei că păstorul lor se întoarce la dânşii şi că este aproape de cetate, au alergat toţi în întâmpinarea lui, mici şi mari, bărbaţi, femei şi copii, şi cu bucurie negrăită căzând înaintea lui, ca şi copiii înaintea tatălui, se învredniceau de binecuvântarea sfântului, pe care de mult îl doreau. Apoi Sfântul Averchie, intrând în biserica din cetate şi şezând pe scaunul său, a dat pace tuturor şi i-a învăţat multe. Astfel a adus mare bucurie norodului, prin venirea lui, dar mai ales săracilor, căci pentru hrănirea lor avea scrisoarea împărătească, care poruncea ca ţăranii să ia pe fiecare an trei măsuri de grâu din dările împărăteşti ce se adunau. Astfel s-a luat acel grâu în toţi anii, până la Iulian Paravatul, care a stricat acel aşezământ împărătesc şi scrisoarea ce o adusese sfântul. Apoi s-au clădit şi băi la apele acelea calde, prin poruncă împărătească şi prin sârguinţa Sfântului Averchie.

Cuviosul Averchie a petrecut ceilalţi ani ai vieţii sale întru cuvioşie şi dreptate, şi, bine întreţinându-şi turma, s-a apropiat de sfârşitul vieţii sale, despre care a ştiut mai înainte de vreme, pentru că i s-a arătat Domnul în vedenie, zicându-i: „Averchie, acum este aproape vremea să te odihneşti după ostenelile tale". Iar Averchie şi-a chemat turma şi a spus că viaţa lui se sfârşeşte. Dând obişnuitul său cuvânt de învăţătură, pe toţi îi învăţa să stăruie în credinţă, în nădejde neîndoită şi în dragoste nefăţarnică. Apoi şi-a gătit mormântul şi, dând tuturor pace şi binecuvântare, şi-a dat sfântul său suflet în mâinile Domnului. Aşa s-a sfârşit Sfântul Averchie, cel întocmai cu apostolii, având şaptezeci şi doi de ani. Plângând mult pentru el tot poporul Ierapolei, au îngropat cinstitul lui trup cu mare cinste. Piatra aceea, care prin porunca lui se adusese de la Roma, au pus-o cu mare osteneală pe mormântul cuviosului, cu ale cărui rugăciuni multe tămăduiri se făceau la mormânt şi la apele calde, pe care singur le-a scos la suprafaţă prin rugăciuni, prin care şi nouă pururea să-Şi verse Domnul mila Sa în veci. Amin.

LUNA OCTOMBRIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI TREIA

SFÂNTUL APOSTOL IACOB, RUDA DOMNULUI

Sfântul Iacob a fost fiul Sfântului Iosif, logodnicul Preacuratei Fecioare. Din tinereţile sale iubind viaţa aspră, niciodată n-a mâncat bucate sau untdelemn, ci numai pâine. De asemenea, nici vin sau vreo altă băutură ameţitoare n-a gustat, decât numai apă. În baie n-a intrat şi toată odihna trupească a lepădat-o, apoi pe trup avea întotdeauna o haină aspră de păr şi toate nopţile le petrecea în rugăciuni, dormind foarte puţin, iar din pricina deselor plecări de genunchi i se asprise pielea ca a cămilelor. Apoi a păzit curăţia fecioriei sale fără de prihană, până la sfârşit.

Pentru că el se numea fratele Domnului, iată ce se scrie: „Iosif, logodnicul fecioarei Maria, Născătoarea de Dumnezeu, avea patru feciori cu femeia lui cea dintâi pe care o chema Salomeea, fiica lui Agheu, fratele lui Zaharia preotul, tatăl lui Ioan Botezătorul. Aceşti feciori erau: Iacob, Simion, Iuda şi Iosi. Mai avea şi trei fiice: Estir, Maria şi Salomeea, care era femeia lui Zevedeu şi mama apostolului Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu. Murind Salomeea, femeia lui cea dintâi, Iosif trăia cu multă înţelepciune, crescându-şi copiii săi în frica Domnului şi întru învăţătura poruncilor Legii. Şi lui Iosif, ca unui bătrân înţelept, preoţii i-au încredinţat pe Fecioara Maria, din care S-a născut Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu-Tatăl, mai presus de fire. Iosif ţinea loc de tată Domnului nostru Iisus Hristos, cum era numit de mulţi care nu ştiau taina întrupării Fiului lui Dumnezeu şi era socotit ca bărbat al preacuratei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Pentru aceasta iudeii, mirându-se, ziceau: *Au nu este Acesta fiul*

teslarului? Au nu se numeşte mama Lui Maria şi fraţii Lui Iacob şi Iosif şi Simon şi Iuda? Şi surorile Lui, au nu sunt toate la noi? Deci, Mântuitorul nostru este socotit ca unchi al Apostolului Ioan, Cuvântătorul de Dumnezeu, care era fiu al Salomeei, fiica lui Iosif logodnicul. De aceea se numea Domnul fiul lui Iosif şi frate după trup al fiilor acestuia, pentru că împreună cu ei a vieţuit. Pentru aceea şi Iacob s-a numit fratele Domnului după trup. Iar când s-a întrupat Hristos Domnul şi Preacurata Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu, a fugit cu dânsul în Egipt, atunci şi Iacob a fugit cu dânşii, călătorind împreună cu Maica Domnului şi cu Sfântul Iosif, tatăl lui.

Apoi ajungând dumnezeiescul prunc Iisus Hristos la vârsta desăvârşită şi învăţând pe popoare Împărăţia lui Dumnezeu, şi dovedind că El este adevăratul Mesia, Sfântul Iacob a crezut în El şi, ascultând dumnezeieştile Lui cuvinte, mai mult s-a aprins cu inima spre dragostea lui Dumnezeu, începând a duce o viaţă mai aspră. Acum avea şi dânsul de la Domnul său împrumutul dragostei, care a fost dovedit prin faptul că după patima cea de bunăvoie şi învierea Domnului, S-a arătat întâi lui Iacob, iubitul Său frate, apoi celorlalţi Apostoli. De acest lucru pomeneşte Pavel, zicând: *Iar după aceea s-a arătat lui Iacob, apoi tuturor apostolilor*. De toţi a fost numit Sfântul Iacob drept, căci toţi vedeau viaţa lui cea bună şi plăcută lui Dumnezeu, fiind numărat în ceata celor şaptezeci de apostoli. Apoi Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, aşezându-l episcop, l-a învăţat sfinţita lucrare. Acestui întâi arhiereu şi păstor i s-a încredinţat Biserica Ierusalimului cea din nou luminată. Acesta a alcătuit mai întâi şi a scris Liturghia, fiind povăţuit de Sfântul Duh, Liturghie pe care mai târziu Sfântul Vasile cel Mare şi Sfântul Ioan Gură de Aur, pentru neputinţa omenească, au scurtat-o.

Sfântul Iacob, păscând turma lui Hristos în Ierusalim, pe mulţi evrei şi elini i-a întors la Domnul prin învăţătura sa şi i-a povăţuit la calea cea dreaptă. Apoi a scris către cele douăsprezece seminţii ale lui Israel sobornicească epistolă, plină de învăţătură insuflată de Dumnezeu şi foarte folositoare, cu care se laudă toată Biserica lui Hristos, îndemnându-se la credinţă şi la fapte. Iar pentru viaţa sa cea îmbunătăţită, Sfântul Iacob avea mare cinste de la toţi, nu numai de la credincioşi, ci şi de la necredincioşi, pentru că arhiereii evrei, cei ce intrau în Sfânta Sfintelor numai o dată într-un an când săvârşeau slujbe, pe Sfântul Iacob adeseori nu-l opreau să intre acolo şi să se roage. Pentru că vedeau viaţa lui cea

curată şi neprihănită, de aceea i-au mai dat un nume nou, Obli sau Ofli, adică îngrădire sau întărire oamenilor, sau decât toţi mai drept îl numeau pe el.

Drept aceea, sfântul intra în Sfânta Sfintelor nu numai ziua, ci şi noaptea, şi, căzând cu faţa la pământ, aducea rugăciuni cu plângere lui Dumnezeu, pentru toată lumea. El era iubit de tot poporul pentru sfinţenia sa, încât mulţi iudei dintre cei mai bătrâni au crezut învăţătura lui şi toţi cu plăcere îl ascultau şi se adunau la dânsul, unii ca să asculte cuvintele lui, iar alţii dorind să se atingă de marginea hainelor lui. În acea vreme era arhiereu Anan şi văzând fariseii şi cărturarii că tot poporul ascultă învăţătura lui Iacob şi că mulţi se întorc la Hristos, au început din invidie a se înfuria împotriva sfântului şi gândeau rău despre dânsul, vrând ca să-l ucidă. Deci s-au sfătuit să-l roage ca să întoarcă poporul de la Hristos şi dacă n-ar vrea să facă aceasta, atunci să-l ucidă.

Deci sosind praznicul Paştelui, când poporul din toate cetăţile şi laturile s-a adunat în Ierusalim – iar Fest, care a izbăvit pe Pavel din mâinile iudeilor şi l-a trimis la Roma, murise şi încă nu venise de la Roma alt stăpânitor în locul lui –, atunci cărturarii şi fariseii au înconjurat pe Sfântul Iacob în biserică, zicându-i: „Rugămu-ne ţie, dreptule, ca în ziua aceasta de praznic, în care s-a adunat de pretutindeni mulţime de popor, să faci o învăţătură către toţi, întorcându-i pe ei de la credinţa în Iisus, prin care s-au înşelat mulţi, numindu-L pe Dânsul Fiul lui Dumnezeu, şi să-i înveţi pe ei să nu se rătăcească, căci noi toţi te cinstim pe tine şi cu tot poporul te ascultăm şi mărturisim pentru tine cum că tu iubeşti adevărul şi nu cauţi în faţă; deci să sfătuieşti pe popor ca să nu se înşele cu Iisus Cel răstignit. Rugămu-ne ţie, ridică-te pe aripa cea înaltă a bisericii, ca toţi să te poată vedea şi auzi, căci precum vezi este multă lume, adunată din toate părţile".

Acestea zicându-le, au suit pe Iacob pe aripa bisericii, iar ei au strigat către dânsul cu mare glas: „Prea dreptule bărbat, noi toţi suntem datori a te asculta, spune-ne nouă adevărul, cum înţelegi tu învăţătura lui Iisus Cel răstignit, căci popoarele noastre rătăcesc în urma Lui". Iar sfântul cu glas mare a zis: „Ce mă întrebaţi pentru Fiul Omului, Care de voie a pătimit, S-a răstignit, S-a îngropat şi a treia zi S-a sculat din mormânt? Iată, El acum şade în ceruri, de-a dreapta Puterii celei preaînalte şi iarăşi va veni pe norii cerului, ca să judece viii şi morţii". Aceste cuvinte auzindu-le popoarele, s-au bucurat foarte mult de mărturia lui Iacob, care a spus-o pentru Iisus Hristos şi au strigat într-un glas: „Mărire lui Dumnezeu! Osana

Fiului lui David!" Iar fariseii şi cărturarii au zis: „Rău am făcut dându-i voie lui Iacob să grăiască pentru Iisus, căci iată, popoarele mai mult s-au tulburat". Deci evreii, umplându-se de răutate, l-au aruncat de pe aripa bisericii, pentru înfricoşarea poporului, ca să se teamă şi să nu creadă cuvintele lui Iacob. Apoi au răcnit foarte tare, zicând: „Oh, oh, dreptul s-a înşelat!"

Deci Sfântul Iacob, căzând de la înălţime, s-a rănit greu, dar încă era viu şi, ridicându-se în genunchi, şi-a înălţat mâinile şi se ruga, zicând: „Doamne, iartă-le lor păcatul acesta, că nu ştiu ce fac". Iar ei au aruncat cu pietre asupra lui şi l-au rănit şi mai mult. Apoi un preot din fiii lui Rahav a strigat: „Încetaţi, ticăloşilor! Ce faceţi? Dreptul se roagă pentru voi, iar voi îl ucideţi?" Atunci îndată un om, alergând cu un lemn, s-a repezit la sfânt şi, lovindu-l cu toată puterea în cap, l-a zdrobit, încât i-au ieşit creierii şi întru această mucenicească pătimire şi-a dat duhul. Iar sfântul său trup a fost îngropat acolo, aproape de biserică. Credincioşii l-au plâns mult, căci a fost episcop în Ierusalim treizeci de ani, iar la şaizeci şi şase de ani ai vieţii sale a pătimit pentru Hristos Domnul, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, se cuvine cinste şi slavă, în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL ŞI FERICITUL IACOB DE LA BOROVIŢCHI

Patria cea de jos a fericitului Iacob şi naşterea sa, unde şi din cine s-a născut, nu se ştie de noi, tăinuindu-se prin dumnezeiască voire; pentru aceea, ca să ştim cu încredinţare că sfinţii lui Dumnezeu nu caută patria cea de jos, ci pe cea de sus, nu cu seminţia neamului pământesc se laudă, ci se sârguiesc a fi într-o ceată cu locuitorii cei cereşti. Deci se laudă nu cu tatăl cel trupesc, ci cu cel duhovnicesc, cu Bunul Dumnezeu Care este pretutindeni. Căci ştim că acest vrednic făcător de minuni, deşi a avut naştere trupească, a petrecut cu viaţă duhovnicească, arzând cu duhul şi slujind Domnului; deşi în trup material a fost, a avut mintea celor nemateriali, adică a avut pe sfinţii îngeri împreună-vieţuitori şi împreună-vorbitori; deşi a locuit pe pământ, însă prin dumnezeiască vedenie stă înaintea lui Dumnezeu Care petrece în ceruri, făcându-se întru toate ca o slugă a lui Dumnezeu, fiind credincios în răbdare

multă, în necazuri, în primejdii, în nevoi, în osteneli, în privegheri şi în posturi.

Sfârşindu-şi alergarea vremelnicei vieţi, celei cu multe necazuri, sufletul lui cel drept, împodobit prin fapte bune ca o mireasmă, a fost dus de îngerii lui Dumnezeu în cămara Mântuitorului. Iar trupul cel cinstit creştineşte a fost pus în raclă şi, sosind vremea preamăririi sfântului, racla cu cinstitele lui moaşte au fost duse în stăpânirea Novgorodului, în apropiere de satul care se numea Borovitchi, fiind purtate pe o bucată de gheaţă pe râul ce curgea pe acolo, care se numea Nistea, plutind împotriva curentului apei către ţărmul Borovitchiului. Şi aceasta s-a întâmplat cu dumnezeiască voie, în marţea săptămânii celei luminate. Iar oamenii care locuiau acolo, fiind cuprinşi de îndoială, nu au primit de la început moaştele făcătoare de minuni ale multplăcutului lui Dumnezeu, ci, nesuferindu-le şi legându-le cu funia, le-au dat înapoi pe râu. Însă moaştele făcătoare de minuni iarăşi s-au întors la cei ce le-au lepădat, plutind către acelaşi loc.

Dar nici aşa nu au putut oamenii care locuiau acolo să vină la cunoştinţa minunii care se făcuse, căci racla plutea cu moaştele împotriva curgerii râului, şi iarăşi au lepădat-o. Deci s-au lipsit de comoara cea dată de Dumnezeu şi pe care ei n-o primeau. Dar de vreme ce poporul care locuia acolo era simplu şi, nu din răutate, ci din neştiinţă făcea toate acestea, lesne li s-a iertat lor ceea ce făcuseră. Pentru aceasta, a treia oară plutind sfintele moaşte la locul ce s-a zis mai înainte, fericitul făcător de minuni s-a arătat în vis unor cinstiţi şi cucernici bărbaţi, zicându-le: „Pentru ce, dreptcredincioşilor iubitori ai creştinătăţii, nu mă primiţi pe mine care sunt creştin în Hristos cu dreaptă credinţă? Oare pentru neştiinţa numelui meu? Dacă vă trebuie să-l ştiţi pe acesta, aflaţi că eu mă numesc Iacob, primitorul numelui lui Iacob, fratele Domnului".

Aceste cuvinte auzindu-le în vedenie din fericita gură a cuviosului, îndată ce s-au sculat din somn, s-au umilit şi, spunându-le celorlalţi oameni, îndată au alergat cu mult popor la locul unde târâseră cu îndrăzneală sfintele moaşte ale Cuviosului Iacob, căutându-le cu dinadinsul şi, aflându-le, s-au veselit. Apoi le-au scos cu cucernicie din apă la marginea râului şi, punându-le în aceeaşi raclă cu cinste, au aşezat împrejurul ei copaci şi s-au dus de acolo.

Iar Preabunul Dumnezeu, preamărind pe plăcutul Său, a dat putere sfintelor lui moaşte de a face minuni, tămăduind multe neputinţe, lucru pe care văzându-l oamenii, au dat mulţumire

Preamilostivului Dumnezeu, Cel ce le-a trimis un doctor ca acesta, fără de plată. Iar pe cuviosul făcător de minuni şi tămăduitor de boli l-au cinstit şi, vrând să-l pună la loc de cinste, au mers la Preasfinţitul Teodosie, arhiepiscopul marelui Novgorod, şi i-au spus toate minunile care se făceau cu vrednică încredinţare. Iar el îndată a înştiinţat prin scrisoare pe Înalt Preasfinţitul Macarie, mitropolitul a toată Rusia şi, luând sfat bun de la dânsul, degrabă a cercetat cu dinadinsul minunile sfântului de la cei ce câştigaseră tămăduiri de neputinţele lor. Dovedindu-se toate adevărate şi nemincinoase, a trimis pe Constantin, egumenul de la Mănăstirea Naşterii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cu preoţi şi diaconi, în satul Borovitchi, şi au mutat cu evlavie cinstitele şi de minuni făcătoarele moaşte ale Sfântului şi Dreptului Iacob, în biserica cea nouă a Pogorârii Sfântului şi de viaţă făcătorului Duh.

Moaştele au fost aşezate la uşa dinspre miazăzi a bisericii, în anul de la zidirea lumii 7053 (sau în anul 1545 după Hristos), în ziua a douăzeci şi treia a lunii octombrie. În această zi s-a hotărât să se prăznuiască pomenirea cea de peste an a fericitului de minuni făcător, întru slava Celui preamărit între sfinţi, a lui Iisus Hristos Dumnezeul, în veci. Amin.

LUNA OCTOMBRIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI PATRA

SFÂNTUL MUCENIC ARETA ŞI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL

Când în pământul grecesc domnea Iustin, iar în Etiopia domnea Elezvoi, împăraţii cei dreptcredincioşi şi buni, în acea vreme în Arabia, care demult se numea Sava, iar acum se numeşte pământul omeriţilor, s-a ridicat un împărat fărădelege, anume Dunaan, evreu necredincios, hulitor al numelui lui Iisus Hristos şi mare vrăjmaş al credincioşilor, care avea pe toţi sfetnicii, slujitorii şi ostaşii săi, ori evrei, ori păgâni, care se închinau soarelui, lunii şi idolilor. Acesta se sârguia să izgonească pe toţi creştinii din împărăţia lui şi să piardă din pământul omeriţilor pomenirea preamarelui nume al lui Iisus Hristos. El prigonea mult Biserica lui Dumnezeu, chinuind şi ucigând pe credincioşii care nu se supuneau poruncii lui şi nu voiau să ţină legea lui.

Auzind despre aceasta Elezvoi, împăratul Etiopiei, precum că Dunaan a poruncit în ţara sa prigoană asupra creştinilor, s-a mâniat foarte tare şi, adunându-şi ostaşii, a pornit asupra acestuia cu război. După multe lupte, l-a biruit şi, făcându-l tributar, s-a întors în pământul său. Iar Dunaan, după puţină vreme, iarăşi s-a sculat asupra lui Elezvoi, nesocotind aşezământul ce se făcuse şi, adunându-şi toată puterea sa, a pierdut pe toţi ostaşii lui Elezvoi, care erau lăsaţi ca să păzească cetăţile şi mai mult s-a înarmat asupra creştinilor. A poruncit pretutindeni ca creştinii ori să primească credinţa evreiască, ori să fie ucişi fără milă.

În împărăţia lui nu era nimeni care să îndrăznească a mărturisi pe Hristos, decât numai într-o cetate care se numea Negran, numai acolo se slăvea numele lui Iisus Hristos. Acea cetate mare şi cu

mult popor era sub stăpânirea lui Dunaan. Acolo a strălucit sfânta credinţă din vremea când Constantie, fiul marelui Constantin, trimitea solii săi la locuitorii din Sava, care acum se numesc, după cum s-a zis mai sus, omeriţi, trăgându-şi seminţia lor din Hettura, femeia lui Avraam. Ajungând acolo bărbaţii cei de Dumnezeu înţelepţiţi şi îmbunătăţiţi, trimişi de la împăratul Constantie, care au împăcat pe împăratul acelei ţări cu daruri, acei soli au învăţat pe oameni credinţa în Iisus Hristos şi au zidit biserici. De atunci înflorea dreapta credinţă în Negran şi sporea învăţătura creştinească, se înmulţeau cetele monahiceşti, se zideau mănăstiri şi întru toate rânduielile se păzea curăţia. În sfârşit, sporeau credincioşii întru multe bunătăţi. Apoi aceia nu lăsau pe nici unii de altă credinţă să locuiască între dânşii, nici elini, nici evrei, afară numai de ei singuri care se aflau acolo ca fiii unei maici, ai sobornicești şi apostoleştii Biserici, vieţuind cu dreaptă credinţă şi cu cinste.

Deci, zavistuind diavolul dreapta credinţă a numiţilor locuitori, a înarmat asupra lor pe Dunaan evreul, care, auzind că creştinii din cetatea Negran nu se supun poruncii lui şi nu voiesc să ţină cu dânsul, a pornit asupra lor cu toată puterea sa, plănuind două lucruri: să-i piardă pe creştinii din stăpânirea sa şi să mâhnească prin pierderea creştinilor pe Elezvoi, împăratul Etiopiei. Drept aceea, ajungând la cetate, a înconjurat-o cu mulţime de ostaşi şi a săpat cetatea împrejur, crezând că o va cuceri degrabă şi pe cei ce vieţuiau într-însa să-i ucidă fără cruţare. Deci zicea către cetăţeni: „De voiţi să câştigaţi de la mine milă şi să rămâneţi vii, aruncaţi jos semnele cele blestemate – aşa numea ticălosul Sfintele Cruci – pe care le-aţi înălţat pe vârfurile bisericilor celor înalte şi vă lepădaţi de Cel răstignit pe lemn".

Iar purtătorii de arme împărăteşti umblau împrejurul cetăţii, strigând: „Supuneţi-vă împăratului, ca să rămâneţi vii şi să luaţi daruri de la dânsul, iar dacă nu vreţi, de foc şi de sabie veţi pieri". Însuşi Dunaan, deschizându-şi gura, clevetea pe Hristos şi pe creştini cu limbă hulitoare de Dumnezeu, zicând: „Câţi necuraţi creştini am pierdut, câţi preoţi şi monahi am ucis cu sabia, câţi am ars cu foc şi pe nici unul n-a izbăvit Hristos din mâinile mele, pentru că nici Hristos n-a putut să Se izbăvească din mâinile celor ce L-au răstignit, şi acum am venit la voi, ca, sau să vă lepădaţi de Hristos sau desăvârşit să vă pierd". Iar cetăţenii îi răspundeau: „Îndrăzneşti mult, o, împărate, cu limba ta, asupra Atotputernicului Dumnezeu. Te asemeni cu Rampsak, voievodul lui Senaherim, care a grăit cu mândrie către Iezechiel: *Să nu te înalţe pe tine*

Domnul Dumnezeul tău spre Care nădăjduieşti. Dar n-a fost fără pedeapsă acea hulă, că într-un ceas câte mii de ostaşi a pierdut, bine ştii. Deci, fereşte-te să nu se întâmple tot aşa şi ţie, care huleşti pe Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel Atotputernic şi înfricoşat. Acela care ia sufletele boierilor şi pe tine poate să te sfărâme şi să-ţi prefacă în ţărână mândria ta cea multă şi de Dumnezeu hulitoare. Te lauzi ca, ori să ne întorci pe noi de la Hristos, ori să ne pierzi cu totul. Cu adevărat, mai degrabă vei putea să ne pierzi, decât să ne întorci de la Hristos, Mântuitorul nostru, pentru Care noi toţi suntem gata să murim".

Împăratul, nesuferind să audă asemenea cuvinte, cu mai mare furie s-a mâniat şi a năvălit cu toate puterile asupra cetăţii. Socotea că de nu va lua cetatea cu război, apoi are s-o chinuiască cu foame, ţinând-o înconjurată multă vreme. Apoi, aflând împrejurul cetăţii foarte mulţi creştini prin sate şi prin pustii şi prinzându-i, i-a pierdut în multe feluri, iar pe alţii i-a dus în robie, silindu-se ca să ia cetatea. Însă creştinii, apărându-se cu tărie dinlăuntru, îi biruiau pe păgâni. Deci, silindu-se împăratul cu puterile sale în tot chipul, n-a reuşit să ia cetatea, nici să-i omoare cu foametea, căci ei aveau hrană îndestulată pentru mulţi ani.

Nelegiuitul, deznădăjduindu-se în aşteptarea sa, s-a gândit să-i înşele pe creştini cu un meşteşug subţire şi a trimis pe cineva în cetate, zicând cetăţenilor cu jurământ: „Nu voi face strâmbătate vouă, nici vă voi întoarce pe voi de la credinţa voastră, dar cer de la voi numai obişnuita danie cu care îi sunteţi datori împăratului vostru. De aceea, să-mi deschideţi cetatea ca să intru s-o văd şi apoi să iau dania obişnuită de la voi. Mă jur pe Dumnezeu şi pe Lege că nu vă voi face vouă nici un rău cât de mic, ci vă voi lăsa în pace ca să vieţuiţi în credinţa voastră". Iar cetăţenii i-au răspuns: „Noi, creştinii, am învăţat din Sfintele Scripturi ca să ne supunem împăratului şi să ne plecăm stăpânitorilor, deci de vei face aşa precum ne făgăduieşti nouă cu jurământ, că nu ne vei face strâmbătate, nici nu ne vei întoarce de la Domnul nostru Iisus Hristos, îţi vom deschide cetatea şi vei intra ca un împărat şi îţi vei lua de la noi obişnuita dajdie, iar de ne vei face vreun rău, Dumnezeu, Cel ce aude jurămintele tale, să-ţi răsplătească ţie degrabă. Iar noi nu ne vom îndepărta de la Hristos, Mântuitorul nostru, chiar de ne-am lipsi, nu numai de averi, ci şi de viaţă". Împăratul iarăşi s-a jurat că nu le va face nici o supărare. Ei, crezând pe vulpea aceea, i-au deschis cetatea şi s-au închinat păgânului cu daruri.

Împăratul, intrând cu toată puterea sa în cetate, ca lupul în turmă, îmbrăcat în piele de oaie, a înconjurat zidurile şi porţile cetăţii şi pe ostaşii săi i-a pus de pază. Apoi, văzând podoaba cetăţii, mulţimea poporului şi pe creştinii cei cinstiţi, i-a lăudat, căci încă îşi tăinuia planul cel viclean până la o vreme. Odihnindu-se puţin în cetate, a ieşit iar la trupele sale şi, vrând să înceapă acea fără de Dumnezeu prigoană pe care o gândise, a poruncit să vină la dânsul toţi bărbaţii cei cinstiţi şi căpeteniile cetăţii. Deci au venit la dânsul, după poruncă, toţi cei ce erau în cetate, cinstiţii bătrâni, căpeteniile şi cei slăviţi şi bogaţi. Între dânşii era şi fericitul Areta, care era mai mare cu bătrâneţile şi cu priceperea, cu dregătoria şi cu cinstea, având nouăzeci şi cinci de ani şi care era boier şi voievod, căruia toată rânduiala cetăţii îi era încredinţată. Cu al lui înţelept sfat şi cu cârmuirea sa cea pricepută, cetăţenii s-au împotrivit vrăjmaşilor, cu vitejie multă, vreme îndelungată.

Mergând cetăţenii cu Areta la nelegiuitul împărat, i-au adus lui cuvenita închinăciune şi i-au mulţumit că a făcut cu dânşii precum s-a jurat şi n-a adus nici o primejdie asupra lor. Aceasta zicea Areta, neştiind vicleşugul împăratului. Acesta însă, nemaiputând mult să-şi ascundă otrava vicleniei sale dinăuntru, a dat-o pe faţă, adică a săvârşit răutatea pe care o tăinuia. Jurământul pe care l-a dat cetăţenilor îl socotea ca pe o jucărie copilărească şi a poruncit ca, legându-i pe toţi împreună cu Sfântul Areta, să fie păziţi pe de străji, apoi a trimis la casele lor ca să le fie jefuite averile. Apoi a întrebat unde este Pavel, episcopul lor, şi, aflând că au trecut doi ani de când a murit, a poruncit ca să-l dezgroape. Scoţându-i trupul, l-a ars cu foc şi cenuşa a aruncat-o în văzduh. Apoi, aprinzând un foc foarte mare, a adunat mulţimea preoţilor şi a clericilor, a monahilor şi a fecioarelor celor afierosite lui Dumnezeu şi i-a aruncat în foc, fiind în număr de patru sute douăzeci şi şapte de fiinţe. Astfel i-a ars pe ei, zicând: „Aceştia sunt pricina pierderii acelora pe care i-au sfătuit să cinstească pe Cel răstignit ca pe un Dumnezeu". După aceea a poruncit propovăduitorilor lor ca, umblând prin cetate, să spună la toţi să se lepede de Hristos şi să vină la legea evreiască, precum era împăratul.

Chemând înaintea sa pe căpeteniile acelea, adică pe creştinii pe care îi ţinea în legături, a început a grăi către dânşii, dar mai ales către Areta: „Ce nebuni sunteţi voi, pentru credinţa voastră în Cel răstignit şi credeţi în El ca într-un Dumnezeu! Oare doară poate să fie bătut Dumnezeu, neavând trup? Sau poate să moară cel fără de moarte? Oare nu sunt şi între voi din cei ce urmează lui

Nestorie, care cinstesc pe Hristos, nu ca pe un Dumnezeu, ci ca pe un prooroc? Eu nu vă silesc ca să vă închinaţi soarelui şi lunii sau altei făpturi oarecare, nici nu vă silesc să jertfiţi zeilor păgâni, ci Însuşi lui Dumnezeu şi Făcătorului a toată făptura". La aceste cuvinte Sfântul Areta, împreună cu însoţitorii săi, a răspuns: „Noi ştim că dumnezeirea nimic nu putea suferi, ci numai omenirea cea luată din Preacurata Fecioară, precum mărturisesc proorocii, despre care ştii şi tu. Omenirea a răbdat numai pentru noi, iar dumnezeirea a arătat-o Hristos Domnul prin minunile Sale cele negrăite. Ce trebuinţă avem noi de multă vorbă? Noi îl mărturisim pe El că este Fiul lui Dumnezeu şi grăim, în numele întregului popor al cetăţii, că nu există chin pe care n-am fi gata să-l suportăm pentru Iisus Hristos, Dumnezeul nostru. Iar despre credinţa lui Nestorie, cel blestemat de Sfinţii Părinţi adunaţi la al treilea sinod din Efes, ce avem noi? Căci noi nu despărţim în Hristos două persoane, ci credem că omenirea Lui este unită cu dumnezeirea într-o singură persoană. Iar pe tine, care grăieşti cuvinte hulitoare asupra Domnului nostru, pentru o hulă ca aceasta şi pentru călcarea jurământului tău, te va ajunge degrabă dumnezeiasca pedeapsă".

Împăratul, suferind acele cuvinte cu răbdare, pentru că se ruşina de înţelepciunea lui Areta şi de cinstea celorlalţi creştini, a început cu cuvinte blânde a le îmbuna inimile, prin făgăduinţa darurilor şi a cinstei, vrând să schimbe credinţa lor şi râvna cea pentru Hristos, în fărădelege. Dar ei, ridicându-şi ochii ca dintr-o inimă şi parcă ar fi fost o singură gură, au strigat, zicând: „Nu ne lepădăm de Tine, unule Cuvinte al lui Dumnezeu, Iisuse Hristoase, Care Te-ai născut din Preasfânta Fecioară, nici batjocorim cinstită Crucea Ta".

Împăratul, văzând pe sfinţi neclintiţi în credinţă, a amânat chinuirea lor pentru altă vreme şi a poruncit să fie ţinuţi în legături, iar el s-a pornit spre popor, ucigând pe mulţi fără cruţare. Şi a poruncit ca să fie aduşi femeile şi copiii sfinţilor mucenici şi împreună cu cinstitele femei au venit mulţime mare de alte femei văduve, fecioare şi monahi. Pe acestea a căutat mai întâi să le înşele cu momeli, apoi le-a îngrozit cu chinuri, ca să se lepede de Hristos. Iar ele nu numai că nu voiau, dar şi defăimau cu ocări pe împărat şi mai ales fecioarele monahii strigau, ocărându-l pe el, pentru necredinţă. Iar el, nesuferind acele ocări, a poruncit ostaşilor să le taie pe toate. Iar ele alergau la moarte cu veselie. A fost între dânsele o minunată întrecere, căci monahiile fecioare,

mergând înainte sub sabie, grăiau către femei: „Ştiţi că noi în Biserica lui Hristos avem cinstea de a fi înainte; aduceţi-vă aminte că noi, pretutindeni, avem locul cel de frunte, intrăm mai întâi în Biserica Domnului, ne apropiem mai înainte la Preacinstitele Taine şi şedem la cel dintâi loc. Deci se cade ca şi aici să primim mai întâi cinstea mucenicească, mai întâi să murim şi să mergem mai înainte de voi şi mai înainte de bărbaţii voştri, la Mirele nostru, Iisus Hristos". Apoi şi femeile apucau una decât alta mai înainte, plecându-şi sub sabie grumazul. La fel şi copiii cei mici se înghesuiau între mame, grăbindu-se la moarte, şi fiecare striga: „Tăiaţi-mă pe mine, tăiaţi-mă pe mine". O astfel de osârdie aveau ca să moară pentru Hristos, încât necuratul evreu Dunaan şi toţi boierii lui se mirau foarte tare. Iar nelegiuitul zicea: „O, cum a putut înşela pe oameni Galileeanul, încât socotesc moartea întru nimic şi pentru El îşi pierd sufletele şi trupurile?"

Era în cetatea Negran o văduvă, pe nume Sinclitichia, de neam bun şi cinstit, frumoasă la faţă, dar la suflet şi mai frumoasă, bogată cu averea, dar mai bogată cu faptele bune, şi care a rămas văduvă încă de tânără. Aceasta avea două fiice şi, şezând în casa sa în post şi în rugăciune, nevrând să se însoţească cu alt bărbat şi făcându-se mireasa lui Hristos, îi slujea ziua şi noaptea, cu toate că era tânără de ani, însă cu înţelepciunea era bătrână şi mai mult decât cei bătrâni a priceput poruncile Domnului. Despre aceasta auzind necuratul evreu Dunaan, a poruncit să o aducă cu cinste la el, împreună cu amândouă fiicele.

După ce au adus-o, a căutat spre dânsa cu faţa veselă şi i-a zis cu glas blând: „Am auzit de tine, cinstită femeie, că eşti de neam bun, înţeleaptă şi pricepută, pentru care lucru mărturiseşte faţa şi privirea ta, precum că adevărate sunt cele spuse despre tine, deci că nu doreşti a urma femeilor celor nebune, pe care eu le-am pierdut pentru nebunia lor şi să nu mai socoteşti ca Dumnezeu pe Cel ce S-a răstignit pe cruce, pentru că a fost mâncător şi băutor de vin, prietenul vameşilor, petrecător şi potrivnic Legii strămoşeşti. Deci, să faci cele cuvenite bunului tău neam, lepădându-te de Nazarineanul şi să crezi ca noi, ca să fii cu împărăteasa în palatele ei, cinstită de toţi. Astfel vei petrece mai bine, scăpând de greutăţile ce se întâmplă în văduvie. Pentru că a ajuns până la noi vestea despre tine şi chiar se vede că tu ai mari bogăţii, multe slugi şi slujnice şi eşti cinstită de toţi, fiind tânără şi frumoasă. Cu toate aceste fericiri nu ai voit să te măriţi cu alt bărbat şi se mai spune despre tine că eşti îmbunătăţită şi cu multă pricepere. Deci şi acum să cugeţi bine şi să fii

desăvârşită în pricepere. Ascultă-mi sfatul cel sănătos şi nu da în mâinile chinuitorilor frumuseţea şi tinereţea ta, precum şi fecioria fiicelor tale, căci vei suferi mai multă ruşine şi necinste decât chinuri, ci, încetând a slăvi pe Cel răstignit şi supunându-te legilor noastre, să gândeşti cele ce sunt folositoare ţie şi fiicelor tale".

Iar fericita şi cinstita femeie cu multă înţelepciune a răspuns împăratului, zicând: „Se cade ţie, împărate, să cinsteşti pe Acela ce ţi-a dat stăpânirea şi acea porfiră şi diademă; şi mai ales ţi-a dat viaţa ca un Fiu al lui Dumnezeu şi Dumnezeu adevărat, dar tu te-ai arătat nemulţumitor pentru o astfel de binefacere şi cu limbă îndrăzneaţă grăieşti de rău pe Făcătorul tău de bine. Oare nu te temi că un trăznet de sus are să te lovească? Tu voieşti a mă slăvi cu mare cinste, eu însă cinstea voastră ca o necinste o socotesc şi nu voiesc să mă laude lumea aceea care huleşte pe Dumnezeul meu, nici nu voi fi nebună să locuiesc cu vrăjmaşii lui Dumnezeu în lăcaşurile păcătoşilor".

Acestea auzindu-le, împăratul s-a umplut de mânie şi, căutând la boierii săi, a zis: „Vedeţi cum fără de ruşine ne vorbeşte această necurată femeie?" Apoi a poruncit să ia acoperământul de pe capul ei şi de pe capetele fiicelor ei şi aşa, cu capul descoperit şi cu părul despletit, să fie purtate prin cetate, cu batjocură şi cu necinste. Astfel fiind purtată cu necinste pe uliţele cetăţii, a văzut cum mulţimea femeilor plângea pentru dânsa, de o necinste şi ruşine ca aceea. Iar ea a zis către dânsele: „Ştiu, prietenelor, că vă este jale pentru mine, văzându-mă cu fiicele mele în această stare, dar să nu vă întristaţi când eu mă bucur, nici să plângeţi când eu mă veselesc, căci ziua aceasta îmi este mie mai de bucurie decât ziua nunţii, căci pentru Mirele meu rabd acestea, Căruia fără de prihană I-am păzit văduvia mea şi Lui I-am logodit pe iubitele mele fiice. Acum mă bucur că Domnul meu priveşte la defăimarea mea, unde este mărturisirea mea şi ştie osârdia mea pentru El, pentru că n-am voit nici cinstea, nici bogăţiile, nici chiar viaţa cea vremelnică, ci numai una este dorinţa mea: ca să aflu pe Hristos şi să merg la El în ceata sfintelor muceniţe, ducându-I cu mine rodul pântecelui meu, adică pe fiicele mele. Deci, rogu-mă vouă, surorile mele, nu plângeţi, ci mai ales vă bucuraţi cu mine, că merg să mă fac părtaşă cerescului Mire Iisus Hristos".

Apoi iarăşi a fost adusă înaintea împăratului, care i-a zis: „Leapădă-te de Hristos ca să fii vie". A răspuns sfânta: „De mă voi lepăda de Hristos pentru viaţa cea vremelnică, apoi cine mă va izbăvi de veşnica moarte, care este în focul cel nestins". Şi căutând

spre cer a zis: „Să nu-mi fie mie, o, împărate fără de moarte, să mă lepăd de Tine, Unule născut, Fiul lui Dumnezeu, şi să mă supun hulitorului şi călcătorului de jurământ, care cu înşelăciune a luat cetatea noastră şi acum prigoneşte Biserica Ta cea sfântă". Iar împăratul, aprinzându-se de cumplită mânie, a răcnit: „O, necurată femeie, îndată voi zdrobi capul tău şi-ţi voi sfâşia carnea şi te voi arunca spre mâncarea câinilor. Atunci voi vedea de te va izbăvi din mâinile mele Nazarineanul, spre Care tu nădăjduieşti".

Nişte cuvinte ca acestea ale împăratului nesuferindu-le fiica ei cea mai mare, care avea doisprezece ani, a scuipat în faţa împăratului şi îndată slujitorii cei ce stăteau de faţă au tăiat-o şi împreună cu dânsa şi pe sora ei cea mai mică au ucis-o cu sabia. Şi au căzut amândouă fiicele moarte, înaintea ochilor mamei lor cea vrednică de laudă. Apoi împăratul a poruncit ca să ia sângele lor şi să-l ducă la gura maicii lor ca să-l bea. Iar ea, gustând, a zis: „Te slăvesc pe Tine, Doamne, Dumnezeul meu, că m-ai învrednicit a gusta jertfele cele curate ale sărmanelor mele fiice. Ţie, Hristoase Dumnezeule, Îţi aduc această jertfă a mea, înaintea Ta pun aceste muceniţe fecioare care au ieşit din pântecele meu, cu care, numărându-mă şi pe mine, du-mă în cămara Ta, precum zice David, „arată pe maică veselindu-se de feciori". După aceea împăratul a poruncit să-i taie capul. Astfel s-a dus maica cu fiicele sale la veselia cea veşnică. Apoi împăratul zicea cu jurământ: „N-am văzut în viaţa mea aşa frumoasă femeie şi aşa frumoase fecioare ca acestea, care nici frumuseţile, nici viaţa lor nu şi-au cruţat-o".

A doua zi împăratul a stat la un loc mai înalt şi a chemat la dânsul pe Areta cu toţi tovarăşii lui, care erau în număr de trei sute patruzeci. Stând de faţă, împăratul a căutat pe Areta, ca spre cel mai bătrân, şi a zis: „Tu, nesocotitule, te-ai sculat asupra stăpânirii noastre şi toată cetatea ai ridicat-o asupra noastră, învăţând pe oameni a se împotrivi nouă. Tu ai înşelat pe oameni ca să asculte cuvintele tale ca pe nişte legi, iar de legile şi poruncile noastre să se lepede. Tu ai învăţat poporul să cinstească pe Cel răstignit ca pe un Dumnezeu şi pe Cel ce nu şi-a ajutat Sieşi când era răstignit, pe Acela toţi să-L aibă ajutor. Pentru ce nu ai urmat tatălui tău care, stăpânind în Negran, se supunea împăraţilor care au fost mai înainte decât noi? Deci ai să fii chinuit, tu şi toţi cei care te ascultă pe tine, precum au fost bărbaţii şi femeile care mai înainte s-au dat morţii şi au fost ucişi de noi, şi cărora Fiul Mariei şi al teslarului cu nimic nu a putut să-i ajute". Iar bătrânul asculta, suferind cu greu, cuvintele mândre ale împăratului urât de Dumnezeu. Apoi,

suspinând din adâncul inimii, a zis: „Nu eşti tu, împărate, pricina tuturor lucrurilor ce se fac, ci cetăţenii noştri sunt vinovaţi, că nu au ascultat sfatul meu. Pentru că eu le-am dat sfatul să nu deschidă cetatea ţie, omului celui viclean şi înşelător, ci să se lupte cu tine vitejeşte. Iar ei nu au luat aminte la cuvintele mele. Eu voiam să ies cu puţinii mei tovarăşi înaintea ta, precum a făcut-o odată Ghedeon contra madianiţilor. Pentru că nădăjduiam spre Hristosul meu, Cel hulit de tine acum, Care m-ar fi ajutat să te întrec, să te biruiesc şi să te calc pe tine, nelegiuitule călcător de jurământ, cel ce nu-ţi mai aduci aminte de aşezămintele cele hotărâte, prin care cu jurământ te-ai făgăduit să păzeşti cetatea şi pe cetăţeni".

Iar unul dintre cei care şedeau cu împăratul, a zis către sfânt: „Oare aşa vă învaţă pe voi legea lui Moise, ca să necinstiţi pe unsul Domnului? Pentru că zice: *Pe stăpânitorul poporului tău să nu-l grăieşti de rău*. Dar şi scriptura voastră învaţă a-l cinsti pe împărat, nu numai pe cel bun şi blând, ci şi pe cel îndărătnic". Iar sfântul a răspuns: „Oare nu ai auzit ceea ce s-a zis lui Ahav, prin Ilie proorocul, când Ahav a zis către Ilie: *Tu eşti cel ce răzvrăteşti pe Israel?* Iar Ilie a răspuns: *Nu răzvrătesc eu pe Israel, ci numai tu şi casa tătâne-tău*. Vezi că nu numai pe Ahav singur, ci şi toată casa lui a mustrat-o şi a defăimat-o şi cu aceasta n-a stricat legea. De aceea, tot cel ce cu dreaptă credinţă cinsteşte pe Dumnezeu, nu strică legea când mustră pe împăratul cel necurat pentru a lui păgânătate şi care nu se teme a huli cu gura sa asupra cerului şi asupra Ziditorului. Văd că voi nu vă îngrijiţi de îndelunga răbdare a lui Dumnezeu, iar pe noi vă sârguiţi să ne aduceţi să facem cele ce faceţi voi. Iar tu, împărate nedrept, nelegiuit şi fără de omenie, oare ai făcut cu noi aşa precum ai făgăduit? Oare astfel de dreptate se face din partea împăratului? Oare aşa au fost împăraţii mai înainte de tine? Cu adevărat n-au fost aşa, ci buni, blânzi, drepţi şi milostivi, păzindu-şi hotărât cuvântul lor şi arătând poporului bunăvoinţă. Iar tu, călcătorule de jurământ, nu te poţi sătura de sângele creştinilor. Deci să ştii că Dumnezeu Atoateştiutorul degrabă îţi va lua scaunul împărătesc şi-l va da unui om credincios şi bun, care va întări şi va înălţa neamul creştinesc şi va zidi Biserica, pe care tu cu foc ai ars-o şi ai surpat-o la pământ. Eu sunt fericit că la adânci bătrâneţi, având nouăzeci şi cinci de ani şi văzând pe fiii fiilor mei şi pe fiicele fiicelor mele, primesc cununa mucenicească şi aduc jertfă lui Dumnezeu o cetate cu atât de mult popor".

Apoi, întorcându-se spre popor şi spre ai săi împreună pătimitori, a început a grăi aşa: „Bărbaţi creştini, prieteni şi

cunoscuţi, ne-am amăgit crezând jurământul şi înşelătoarele cuvinte ale acestui împărat fără de Dumnezeu. Iată, acum vedem nedreptatea lui şi auzim cuvintele lui cele hulitoare de Dumnezeu. Mai bine am fi făcut dacă ne-am fi împotrivit lui cu război şi am fi stat tari până la sfârşit, că ne-ar fi ajutat nouă Dumnezeu să-l biruim. Dar de vreme ce s-a făcut aşa şi ni se spune acum de faţă, ca, ori să ne supunem vrăjmaşului şi să petrecem în ruşine viaţa vremelnică, ori nesupunându-ne lui, să câştigăm sfârşit fericit; de aceea să ne sârguim să moştenim slava cea fără de moarte, prin pătimire, pentru că ce este mai slăvit decât mucenicia? Şi ce este mai cinstit decât a pătimi pentru Hristos? De mult am avut gând şi dorire să rabd munci pentru Hristos, şi acum, câştigându-mi dorinţa şi aflând ceea ce am căutat, mă bucur şi iată sunt gata să mor îndată. Voi, o, fraţilor să nu fiţi fricoşi şi mici la suflet şi să iubiţi viaţa vremelnică, ca pentru viaţa cea vremelnică să vă lipsiţi de viaţa cea veşnică şi să poată judecătorul a se lăuda, dacă pe vreunul din noi, înfricoşându-l prin îngrozirea sa, l-ar depărta de sfânta credinţă. Atunci el s-ar înălţa prin mândria sa şi astfel, biruind pe toţi, mai mari hule va aduce asupra Fiului lui Dumnezeu. Dar de se va afla cineva dintre noi care să se teamă de moarte şi să gândească a se lepăda de Hristos şi de viaţa cea veşnică, acela îndată să iasă din mijlocul nostru şi să se despartă de noi, care suntem un suflet şi un gând, şi să nu mai poarte în zadar numele de creştin. Cel ce se va lepăda de Tine, Hristoase, Cuvinte al lui Dumnezeu, pentru vremelnica viaţă, să nu aibă parte de ea. Dacă cineva din neamul meu şi dintre vecinii mei, cuprinzându-se de pofta vremelnicilor bunătăţi, Te-ar lăsa pe Tine, Ziditorule, şi ar merge în urma împăratului celui necurat, aceluia să nu-i faci parte, o, Hristoase Împărate, să se mângâie de acelea ce se par a fi bune şi mângâietoare, ci să-i faci parte de toate cele potrivnice şi rele".

Când grăia aceasta sfântul, toată mulţimea creştinească vărsa lacrimi fierbinţi şi zicea: „Îndrăzneşte, povăţuitorule şi învăţătorule al nostru, că nimeni nu te va lăsa pe tine! Nimeni din soborul nostru nu se va despărţi de tine! Iată, noi toţi suntem gata să murim înaintea ta pentru Hristos şi să câştigăm acel fericit sfârşit". Iar sfântul le-a răspuns: „Eu voi merge înaintea voastră să mor şi, în felul acesta, vă voi fi vouă povăţuitor, că precum în cetate întâiul loc mi l-aţi încredinţat, aşa şi aici, să mă lăsaţi să stau eu mai întâi înaintea lui Hristos". Apoi sfântul a continuat: „Dacă vreunul din fiii mei va rămâne viu în credinţa cea sfântă, acela să fie moştenitorul averilor mele, din care trei sate le dau sfintei biserici,

care degrabă se va ridica, pentru că acest nelegiuit împărat va pieri în curând, iar Biserica lui Hristos în această cetate se va ridica şi va înflori ca o foarte frumoasă floare, stropită cu sângele robilor Lui, care sunt atât de mulţi". Acestea zicându-le, sfântul a binecuvântat poporul şi, înălţându-şi mâinile şi privind cu ochii spre cer, a zis: „Slavă Ţie, Doamne, de toate acestea!" Şi, întorcându-se către împărat, i-a zis: „Te laud pe tine, împărate, că mi-ai îngăduit şi nu mi-ai întrerupt cuvintele mele şi mi-ai dat vreme să vorbesc cu prietenii mei. Iar acum să nu zăboveşti mai mult, ci să faci ceea ce voieşti, căci te-ai încredinţat că nu ne lepădăm de Hristos şi nu urmăm nelegiuirile tale".

Apoi împăratul, văzându-i neschimbaţi, i-a osândit pe toţi la moarte. Au dus pe sfinţi la un pârâu care se numea Odias, ca acolo să le fie tăiate capetele. Sosind la locul hotărât, sfinţii au făcut rugăciune, zicând: „Doamne, Doamne, puterea mântuirii noastre, umbrit-ai peste capul nostru în ziua de război, iar acum scoate-ne pe noi în viaţa cea veşnică, că n-am iubit nimic mai mult decât pe Tine, nici patria, nici neamul, nici bogăţiile, ci pe toate le-am părăsit pentru Tine. Încă şi viaţa noastră am defăimat-o şi ne-am socotit ca nişte oi duse la junghiere. Deci cu smerenie ne rugăm Ţie, izbăveşte sângele robilor Tăi, înalţă mâna asupra mândriei împăratului cel necurat, primeşte întru apărarea Ta pe fiii celor ce mor pentru Tine, întăreşte cetatea care se laudă cu cinstitul său sânge, cu crucea şi cu pătimirea. Vezi ce au făcut vrăşmaşii Tăi: au stricat buna ei podoabă, au ocărât sfinţenia Ta, au ars cu foc Sfântul Tău lăcaş, pe care Te rugăm să-l ridici la loc, dând sceptrul împăraţilor credincioşi". Astfel rugându-se sfinţii, ostaşii au început a-i tăia. Mai întâi l-au tăiat pe Sfântul Areta, ca pe un povăţuitor creştinesc ce se afla, apoi pe toţi ceilalţi trei sute patruzeci de sfinţi mucenici. Astfel şi-au găsit ei fericitul sfârşit.

O femeie credincioasă din aceeaşi cetate avea cu dânsa un copil mic, care nu avea mai mult de cinci ani. Văzând uciderea cu sabia a sfinţilor mucenici, a alergat la dânşii şi, luând puţin sânge de la ei, s-a uns pe ea şi pe fiul ei. Umplându-se de râvnă, îl blestema pe împărat şi cu mare glas zicea: „Să i se întâmple acestui evreu precum i s-a întâmplat lui Faraon". Iar ostaşii, prinzând-o, au dus-o la împărat şi i-au spus lui toate cele grăite de dânsa. Împăratul nu a lăsat-o pe ea să grăiască mai mult, nici n-a întrebat-o nimic, ci a poruncit ca îndată să fie arsă în foc. Şi a fost aprins un foc mare şi chinuitorii au legat-o pe acea cinstită femeie ca s-o arunce în foc. Atunci micuţul ei copil a început a plânge şi a alergat

la împărat şi cu ochii plini de lacrimi a căzut la picioarele lui, rugându-l s-o dezlege pe maica lui. Iar împăratul, luându-l în braţele sale, pentru că pruncul era frumos şi vorbea bine, i-a zis: „Pe cine oare iubeşti mai mult, pe noi sau pe maica ta?" Iar pruncul i-a răspuns: „Pe maica mea o iubesc şi am venit să mă rog ţie ca să fie dezlegată şi ea mă va lua cu dânsa la chinurile despre care adeseori îmi spunea". Şi l-a mai întrebat împăratul: „Ce sunt chinurile de care grăieşti tu?" Iar pruncul, umplându-se de darul lui Dumnezeu care lucra într-însul, a răspuns împăratului: „Chinurile sunt a muri pentru Hristos şi iarăşi a învia". L-a întrebat împăratul: „Cine este Hristos?" Iar pruncul a răspuns: „Să vii cu mine la biserică şi eu ţi-L voi arăta pe Iisus Hristos". Şi iarăşi, privind spre maica sa, plângea, zicând către împărat: „Lasă-mă să mă duc la maica mea". Iar împăratul i-a zis: „Pentru ce ai venit la mine şi ai lăsat pe maica ta? Deci, să nu mergi la dânsa, ci să fii cu noi şi îţi voi da ţie mere şi nuci şi din toate roadele cele bune".

Împăratul le spunea acestea ca şi către un copil naiv, crezând că el nu are pricepere. Dar pruncul, covârşind anii cu înţelepciunea, răspundea cu pricepere, zicând: „Nu voi fi cu voi, ci voi fi cu maica mea, pentru că eu socoteam că tu eşti creştin şi de aceea am venit la tine să te rog pentru maica mea, dar tu eşti evreu şi pentru aceea nu voi fi cu tine, nici nu voi lua ceva din mâinile tale, ci voiesc numai să mă laşi să mă duc la maica mea". Atunci împăratul s-a mirat de înţelepciunea acelui mic copil care, atunci când a văzut că maica sa este aruncată în foc, l-a muşcat tare pe împărat şi, durându-l tare, acesta l-a aruncat din braţe, poruncind unui boier care stătea în faţa sa să ia copilul şi să-l educe în legea evreiască şi în lepădarea de Hristos. Iar boierul, luând pruncul, îl ducea la casa sa, mirându-se de priceperea lui şi, întâlnindu-se cu un prieten a stat şi i-a spus cele ce s-au întâmplat cu acel prunc. Dar stând ei în apropiere de focul în care a fost aruncată sfânta lui maică, pe când vorbeau între ei, pruncul s-a smuls din mâinile celui care-l ţinea şi, alergând degrabă, s-a aruncat în foc, cuprinzând-o pe maica sa care ardea, şi a ars şi el împreună cu ea. Astfel maica şi fiul au fost jertfă şi ardere de tot, cu bună mireasmă lui Dumnezeu. Slavă lui Dumnezeu, Celui ce a înţelepţit aşa pe pruncul acela, încât s-au împlinit întru dânsul cuvintele prooroceşti: *Din gura pruncilor şi a sugătorilor ai săvârşit laudă pentru vrăjmaşii Tăi, ca să sfărâmi pe vrăjmaşul şi izbânditorul.*

Pe când se petreceau acestea, toţi boierii şi voievozii împăratului celui fărădelege aveau jale de atât de multă vărsare de sânge

creştinesc şi, apropiindu-se de împărat, l-au rugat să înceteze cu aceasta şi să nu piardă cetatea din care luau multă dijmă în toţi anii. Deci nelegiuitul împărat a făcut după cererea lor, a încetat de a vărsa sângele cel nevinovat, însă a luat multe mii de copii şi de fecioare din cetatea aceea şi din toate hotarele Negranului: pe unii i-a luat în robie pentru el, iar pe alţii i-a dat boierilor şi ostaşilor care i-au vrut. Apoi toată cetatea, care mai înainte slujea Preasfintei Treimi în linişte, a împovărat-o cu grea împilare şi aşa s-a întors la scaunul său.

Deci, întorcându-se la treburile sale nelegiuitul şi lepădatul de Dumnezeu evreu, s-a arătat foc din cer care toată noaptea a luminat văzduhul şi pentru acest lucru Dunaan şi ostaşii lui s-au înspăimântat. Apoi focul a căzut pe pământ ca o ploaie şi pe mulţi i-a vătămat. Acesta era semnul mâniei lui Dumnezeu şi început pentru izbândirea vărsării sângelui. Însă împăratul nelegiuit, ca alt Faraon, n-a vrut să se îndrepteze şi nu s-a smerit sub mâna cea tare a lui Dumnezeu, ci cu atâta mânie s-a îndrăcit asupra creştinilor, încât nu numai în pământul său, dar şi în alte ţări şi împărăţii se silea să-i dezrădăcineze pe creştini. Deci a trimis pe solii săi la împăratul Persiei, rugându-l pe el să facă asemenea ca dânsul şi să-i ucidă pe toţi creştinii care sunt în stăpânirea sa, dacă voieşte ca milostiv să-i fie soarele şi tatăl Soarelui, Dumnezeul evreiesc, pentru că perşii cinstesc Soarele ca pe un Dumnezeu şi, vrând ca să-l înarmeze împotriva creştinilor pe împăratul perşilor, numea pe Dumnezeul evreilor tată al Soarelui. A mai scris şi la stăpânitorul saracinilor, Alamundar, făgăduindu-i mult aur, ca să-i ucidă pe creştinii care erau sub stăpânirea lui.

Toate aceste auzindu-le dreptcredinciosul Iustin, împăratul grec, s-a mâhnit foarte tare şi zdrobindu-i-se inima de aşa o prigoană împotriva creştinilor, a trimis scrisori la Arsenie, arhiepiscopul Alexandriei, ca să-l îndemne pe Elezvoi, împăratul Etiopiei, să pornească război împotriva necuratului împărat evreu, răzbunând sângele creştinesc. Apoi a trimis scrisoare şi la împăratul Elezvoi, înştiinţându-l despre toate cele ce au suferit creştinii omorâţi de Dunaan şi mai ales creştinii din cetatea Negran, şi l-a mai înştiinţat şi despre solii trimişi la împăratul perşilor şi la stăpânitorul saracinilor, prin rugăminte şi prin aur înarmându-i pe ei să se ridice spre vărsarea sângelui creştinilor. Apoi Iustin ruga în scrisoare pe Elezvoi, ca pe cel care îşi avea hotarele aproape de Dunaan, să se ridice asupra acelui hulitor de Dumnezeu şi nesăţios de sânge creştinesc. La fel şi pe arhiepiscopul Asterie îl deştepta şi

îl îndemna la război şi cu tot dinadinsul se ruga lui Dumnezeu să ajute creştinilor să-l gonească pe vrăjmaşul lor. A mai trimis scrisoare şi către toţi monahii care erau în Nitria, în schiturile de acolo, poruncindu-le să se roage pentru aceasta.

Iar Elezvoi, împăratul Etiopiei, a fost înştiinţat nu numai de către împăratul Iustin, dar şi de către Asterie arhiepiscopul despre toate cele ce se întâmplau la omeriţi. Dar şi mai înainte de a afla de la el a ştiut, pentru că ostaşii lui, care rămăseseră acolo ca să străjuiască cetăţile, se uciseseră. Şi ardea cu râvnă pentru Dumnezeu, suferea cu inima pentru creştini şi voia să se ridice îndată, dar nu putea pentru că era iarnă şi aştepta vara, pregătind înainte toate cele pentru război. După ce a trecut iarna, a adunat ostaşi şi dintre oamenii săi şi din alţii care veniseră la dânsul spre ajutor şi s-a făcut o oaste până la o sută douăzeci de mii de ostaşi. Apoi peste iarnă a construit corăbii în India, în număr de şaptezeci, şi a mai adunat şaizeci de corăbii de la negustorii din Persia şi din Etiopia care veniseră acolo pentru negustorii. Apoi a reparat multe din corăbiile lui cele vechi.

În vremea primăverii s-a pornit la război cu toată puterea sa şi a trimis din părţile de jos ale Etiopiei o parte din oaste pe uscat în ţara omeriţilor, iar el, împreună cu ceilalţi ostaşi, s-a dus cu corăbiile pe mare. Şi astfel, unii pe uscat şi alţii pe mare, au năvălit asupra pământului omeriţilor de pretutindeni ca să-l cuprindă pe Dunaan. Dar Dumnezeu, Care pe toate le rânduieşte cu înţelepciunea Sa şi nu după voia omenească, ci după judecăţile Sale le lucrează, ştiind ce va să fie de folos, a împiedicat planul fericitului împărat Elezvoi; căci ostaşii cei trimişi pe uscat asupra omeriţilor s-au rătăcit în pustietăţi şi în munţi, în locuri neumblate şi fără de apă şi nu au putut nici să ajungă la omeriţi, nici să se întoarcă înapoi. Deci, rătăcind multe zile, au slăbit de sete şi au căzut morţi; încât puţini dintre ei au rămas vii şi abia au putut să ajungă în patria lor, aducând această veste tristă.

La fel şi împăratul, fiind pe mare cu corăbiile, calea nu i-a fost cu spor, căci a intrat la o cetate care se numea Dachel şi, ieşind din corabie, a mers la o biserică ce era aproape de mare. Lăsându-şi lângă uşă, afară, coroana, porfira şi toate semnele şi podoabele împărăteşti, a intrat cu haine simple înăuntru şi s-a rugat mult înaintea altarului, cu mare umilinţă. Apoi pomenea în rugăciuni minunile pe care Dumnezeu le-a făcut în Egipt şi în pustie pentru evreii cei nemulţumitori şi zicea: „Nemulţumitori s-au arătat iudeii Ţie, binefăcătorului lor şi nu numai aceia pe care i-ai

scos din Egipt, ci şi fiii lor şi toată seminţia lor de până acum. Pentru că Tu ştii, Doamne, câtă răutate au făcut cetăţii Tale Negran, că, luând cu vicleşug poporul tău, au făcut fărădelege asupra sfinţilor Tăi, şi pe creştinii cei ce au rămas, îi caută până la sfârşit ca să-i piardă de pe pământ. Dacă se face aceasta pentru păcatele noastre, ne rugăm bunătăţii Tale să nu ne dai pe noi în mâinile lor, ci singur să ne pedepseşti, precum Îţi este Ţie cu plăcere, că pe cât este slava Ta, pe atât este şi mila Ta. Iar vrăjmaşilor noştri să nu ne dai pe noi, ca să nu zică: «Unde este Hristos al lor spre Care nădăjduiesc şi unde este crucea lor, în care se laudă»".

Astfel rugându-se împăratul cu lacrimi, a ieşit din biserică şi din cetate şi auzind acolo de un monah sfânt pe nume Zinon, care trăia retras nu departe de cetate, în vârstă de patruzeci şi cinci de ani şi care pentru viaţa lui cea îmbunătăţită luase de la Dumnezeu darul proorociei şi prevedea cele ce aveau să fie, a mers la acel monah în chip de ostaş, aducându-i tămâie într-un vas, iar sub tămâie a ascuns aur, ca să ia cuviosul împreună cu tămâia şi aurul. Deci, mergând la monah, i s-a închinat lui şi, dându-i darul cel adus, i-a zis să se roage pentru dânsul. Apoi l-a întrebat dacă le va ajuta Dumnezeu în lupta împotriva lui Dunaan evreul, asupra căruia merg cu război ca să răzbune sângele creştinesc. Iar cuviosul, fiind înainte văzător, l-a cunoscut pe el că este împărat, şi a ştiut şi de aurul cel ascuns sub tămâie, dar nu l-a primit, şi i-a zis lui: „Oare nu ai auzit pe Domnul care zice: *a Mea este izbânda, Eu voi răsplăti*? Iar tu rău te-ai pornit cu război, pentru că se va lua de la tine împărăţia şi mulţi împreună cu tine se vor lipsi de viaţă".

Împăratul, auzind acestea, s-a speriat foarte tare şi, plângând, s-a dus de acolo şi fiind în foarte mare întristare şi mâhnire, toată noaptea s-a gândit şi nu pricepea ce va face. Apoi a vrut să fugă de acolo. Însă, făcându-se ziuă, s-a dus din nou la acel monah, care i-a zis: „Nu este cetate pe pământ unde să poţi scăpa de moarte. Şi dacă voieşti să fii viu şi să-l biruieşti pe împăratul cel necurat, făgăduieşte că ai să mergi la viaţa monahicească". Iar el cu jurământ s-a făgăduit, zicând: „De-mi va da mie Dumnezeu biruinţă asupra lui Dunaan, îndată voi lăsa împărăţia şi mă voi face monah". Cuviosul, auzind acestea de la împărat şi văzând lacrimile lui, s-a rugat lui Dumnezeu pentru dânsul şi l-a binecuvântat pe el, precum odată Samuil pe împăratul David, când acesta mergea asupra lui Goliat şi i-a zis: „Dumnezeu să fie cu tine, înarmat cu mucenicească jertfă, cu rugăciunile arhiepiscopului Alexandriei şi cu ale sfinţilor părinţi pustnici, care se roagă pentru tine. Cu

lacrimile fericitului împărat Iustin vei birui pe Dunaan şi vei izbândi sângele cel nevinovat". Împăratul, mângâindu-se cu aceasta, a luat binecuvântarea şi a mers la ostaşi, bucurându-se şi slăvind pe Dumnezeu.

Auzind Dunaan, împăratul omeriţilor, că Elezvoi, împăratul Etiopiei, vine asupra lui pe mare şi pe uscat, a adunat de asemenea mulţime de ostaşi şi a stat înarmat la hotarele pământului său, aşteptând venirea lui Elezvoi. Apoi, auzind şi de aceasta, cum că ostaşii lui Elezvoi care mergeau pe uscat au pierit prin pustietăţi, s-a bucurat şi nu se mai păzea dinspre uscat, ci numai dinspre mare. Şi între Etiopia şi omeriţi era un loc unde marea era prundoasă, îngustă şi strâmtă, încât abia era de două stadii, având în multe locuri mulţime de pietre mari şi ascuţite, acoperite cu puţină apă şi, de aceea, acel loc era foarte anevoios pentru plutirea corăbiilor. Pe lângă aceasta, făcuse evreul mai anevoioasă trecerea, pentru că a făcut un lanţ de fier gros şi lung şi a împiedicat pe acolo marea cea prundoasă, ca nu numai pietrele cele dese, ci şi lanţul cel de fier să oprească calea lui Elezvoi, şi să nu lase corăbiile lui să treacă în partea aceea. Dar Dumnezeu, Care dă biruinţă asupra vrăjmaşilor, a pierdut înţelepciunea acelui evreu viclean, şi cu puterea Lui cea minunată a făcut calea lesnicioasă creştinilor.

Deci, plutind Elezvoi de la cetatea Dachel şi având bună nădejde, a suflat un vânt ajutător şi ridicând pânzele, a plecat în mare grabă, şi în puţine zile a ajuns la hotarele ţării omeriţilor. Ajungând la acea strâmtoare a mării şi neştiind nimic de lanţ, împăratul a poruncit ca să treacă mai întâi zece corăbii, apoi după dânsele a rânduit douăzeci de corăbii, iar el, fiind sus, privea la acea trecere; apoi cealaltă mulţime de corăbii, stând înapoi, aştepta până ce vor trece cele dinainte. Deci, slobozindu-se cele zece corăbii, Domnul Dumnezeu, Care îndreaptă căile şi cărările oamenilor şi în ape multe, a venit în ajutorul credincioşilor Săi şi unde era să fie pierderea corăbiilor, acolo, mai presus de nădejde, le-a venit mântuirea, pentru că deodată s-a ridicat în mare o furtună grozavă, încât valurile se înălţau în sus ca munţii şi, luând corăbiile, le treceau peste acel loc, încât numai o corabie s-a împiedicat în lanţul de fier şi aceea se vedea stând ca pe piatră. Dar, cu puterea lui Dumnezeu, ridicând-o apa, a trecut şi acea corabie.

Astfel s-au împlinit acolo cele zise de David: *Cei ce se pogoară la mare în corăbii, aceia au văzut lucrurile Domnului şi minunile Lui întru adânc*. Pentru că o minune ca aceea a făcut-o mâna tare a lui Dumnezeu, căci nu numai corăbiile cele dinainte au

trecut prin acel loc primejdios, pietros şi împiedicat de lanţul cel de fier, dar şi lanţul de fier s-a rupt din cauza furtunii şi a valurilor şi a făcut şi celorlalte corăbii trecerea lesnicioasă. Deci pe cele dintâi zece corăbii, trecându-le valurile, le-au dus la malul care era la două sute de stadii de locul unde stătea împăratul Dunaan cu toţi ostaşii din Omerit, iar celelalte douăzeci de corăbii, deşi trecuseră acea strâmtoare a mării, oprindu-se de vânt, nu au reuşit să le ajungă pe primele, ci erau purtate pe mare de valuri.

Dunaan, aflând de corăbiile care au ajuns la mal, îndată a trimis treizeci de mii de ostaşi călări înarmaţi, ca să nu-i lase pe creştini să iasă din corăbii pe uscat. Apoi, liniştindu-se furtuna, corăbiile cele purtate de valuri pe mare nu s-au îndreptat spre cele zece corăbii dinainte din care ostaşii nu puteau să iasă pe uscat, pentru că erau împiedicaţi de ostaşii lui Dunaan. Iar cealaltă mulţime de corăbii, trecând a treia zi de la acea strâmtoare, stăteau nu departe de mal şi nu s-au întâlnit cu cele dinainte, ci erau foarte departe de dânsele, încât nu puteau afla unii de alţii. Iar Dunaan, socotind că acolo este împăratul Etiopiei, a mers unde era mulţimea corăbiilor cu toată puterea sa şi a tăbărât pe mal, nelăsând ostaşii să iasă din corăbii pe uscat.

Şi a stat acolo multă vreme, încât amândouă părţile erau în încurcătură în felul următor: etiopienilor, care erau în corăbii, au început să le lipsească pâinea şi apa, iar omeriţilor care erau pe mal, le făcea rău arşiţa soarelui. Apoi Dunaan a trimis un voievod din rudele sale cu douăzeci de mii de călăreţi în ajutorul celor treizeci de mii de ostaşi care străjuiau cele zece corăbii, tăindu-le creştinilor calea spre uscat. Şi cu acel voievod a mers un famen împărătesc, purtând cinci suliţe de aur şi făcea război în toate zilele cu creştinii, căci o parte dintr-înşii ieşiseră pe uscat şi pregăteau loc pe mal. Iar voievodul cel trimis de Dunaan, avându-l cu sine pe famenul care purta suliţele de aur şi puţini slujitori, a ieşit din tabăra sa la vânat.

În aceeaşi noapte, unii dintre ostaşii lui Elezvoi, care erau pe mal, constrânşi de foame, s-au sfătuit să fugă. Deci furând caii, au încălecat pe dânşii şi au fugit. Dar din întâmplare, sau, mai bine-zis, după rânduiala lui Dumnezeu, au năvălit asupra voievodului omeriţilor şi asupra famenului împărătesc, care erau la vânat şi s-au bătut între ei. Biruindu-i, au prins pe voievod, ruda împăratului şi pe famenul cel cu suliţele de aur, iar pe ceilalţi ostaşi i-au tăiat cu săbiile. Apoi iarăşi s-au întors la corăbiile lor, ducând la împăratul lor pe cei făcuţi prizonieri şi suliţele lor de aur. Împăratul s-a

bucurat foarte mult şi a lăudat pe Dumnezeu, Care a început a da în mâinile lui pe vrăjmaşii Sfintei Cruci, iar suliţele de aur a făgăduit să le dăruiască Bisericii lui Dumnezeu, spre frumoasa podoabă a Altarului. Şi foarte de dimineaţă, rânduind şi ostaşii la luptă, s-a coborât în caiace şi, ieşind pe uscat, a chemat pe Bunul Dumnezeu în ajutor. Şi a făcut război mare cu omeriţii care, nefiind conduşi de voievodul lor, au început a se tulbura şi, întorcând spatele, au luat-o la fugă. Iar creştinii, gonindu-i, îi tăiau ca pe iarbă. Şi atât de mult le-a ajutat Dumnezeu, încât nici unul dintre duşmani n-a scăpat, toţi căzând sub sabia creştinească. Şi nu era nimeni care să-l anunţe pe împăratul Dunaan despre pierderea ostaşilor săi.

Apoi creştinii, împreună cu împăratul lor, au făcut rugăciuni de mulţumire către Dumnezeu pentru biruinţa ce le-a dat-o lor. Dar încă nu era desăvârşită bucuria creştinilor, căci cea mai mare parte a ostaşilor lui Elezvoi, care erau în corăbiile din urmă, a fost cuprinsă de o mare mâhnire din cauza a două pricini: că a lipsit ostaşilor hrana şi apa şi că nu ştiau unde se află împăratul lor cu celelalte corăbii. Iar Elezvoi, având ostatic pe ruda împăratului Dunaan şi pe famen, a mers la cetatea scaunului ţării omeriţilor, care se numea Fare, în care era casa împăratului lor şi, aflând cetatea fără strajă, a cucerit-o fără osteneală. Intrând în palatele împărăteşti, a stat pe scaunul lui Dunaan, şi toate bogăţiile lui le-a cuprins, apoi a luat-o şi pe împărătească cu toată curtea ei. Iar unii dintre cei scăpaţi din cetate au alergat la împăratul Dunaan, care făcea război cu corăbiile lui Elezvoi, şi i-au spus toate cele întâmplate: că Elezvoi a biruit pe ostaşi, că a luat cetatea scaunului şi pe împărătească.

Auzind acestea Dunaan, s-a înspăimântat şi a rămas fără curaj, încât nu mai ştia ce va face, pentru că i-a luat Dumnezeu minţile şi s-a apropiat izbândirea sângelui creştinesc nevinovat. Şi a început să se teamă nelegiuitul nu numai de Elezvoi, ci chiar şi de boierii şi de rudeniile sale. Deci nemaiavând credinţă în ei şi temându-se să nu fie părăsit şi toţi să se dea de partea lui Elezvoi, i-a ferecat pe toţi în legături de aur, apoi şi el, ferecându-se, şedea cu dânşii în tabăra sa, aşteptând cea de pe urmă pedeapsă. Astfel a înnebunit ticălosul, căci a căzut asupra lui frica, precum altădată asupra stăpânitorilor Edomului, moabitenilor şi canaanenilor, despre care grăieşte Scriptura: *Voievozii Edomului s-au tulburat şi pe boierii moabitenilor i-a cuprins cutremur, topitu-s-au toţi cei ce locuiau în Canaan, căzut-a peste dânşii frică şi cutremur*. Iar creştinii care erau în cele douăzeci de corăbii nu ştiau nimic şi,

fiind în mare tulburare şi mâhnire, neavând pe împăratul lor, au început rugăciuni fierbinţi şi, săvârşind dumnezeiasca Liturghie în corăbii, s-au împărtăşit cu toţii cu dumnezeieştile Taine, apoi au strigat într-un glas către Dumnezeu, cerând ajutor. Şi îndată s-a auzit glas din cer, zicând: „Gavriil! Gavriil! Gavriil!"

Acest glas auzindu-l, credincioşii s-au întărit cu inimile şi, înarmându-se pentru război, s-au dus toţi la mal cu caiacele cele mici. După aceea s-a arătat între dânşii un ostaş care avea în mâini un toiag de fier, în al cărui vârf era crucea, iar celălalt capăt era ascuţit ca o suliţă şi cu acea armă a alergat mai înainte de toţi la mal. Apoi, îndată s-a luptat cu un ostaş călare şi l-a înjunghiat şi pe el şi pe cal. Văzând calul şi călăreţul căzut, ceilalţi s-au înfricoşat şi au început a fugi de la mal; iar creştinii, ocupând malul mării, au pornit cu război împotriva păgânilor, dându-se o mare bătălie. Iar Domnul a tulburat pe iudei şi pe păgâni, care n-au mai putut să se împotrivească creştinilor şi, curând, a căzut toată puterea hulitorului de Dumnezeu, împăratul Dunaan, ca iarba tăiată de coasă. Alergând creştinii la cortul împăratului, l-au găsit pe acesta cu voievozii şi cu rudeniile lui ferecat în legături de aur, şezând ca un nebun. Şi toţi s-au mirat de acel lucru străin. Dar creştinii, nefăcându-le nici un rău, i-au străjuit până ce au aflat despre împăratul lor, fericitul Elezvoi, că a luat scaunul împărătesc şi au trimis la dânsul înştiinţare despre biruinţa cea dată de Dumnezeu asupra nelegiuitului evreu. Iar împăratul Elezvoi, lăsând cetatea cu o parte din oaste ca s-o străjuiască, a alergat în grabă la creştinii săi. Aflând pe Dunaan cu suita lui ţinut în legături de aur, l-a tăiat cu mâna sa pe el şi pe toţi cei împreună cu dânsul. Atunci a fost mare şi nespusă bucurie printre creştini, precum zice Scriptura: *Se va veseli dreptul, când va vedea izbânda*.

Apoi întorcându-se Elezvoi în cetate, a tăiat pe toţi necredincioşii care erau în palatele împărăteşti împreună cu împărăteasa şi a pierdut pe toţi vrăjmaşii lui Hristos. Apoi a trimis ştire la împăratul Iustin şi la episcopul Alexandriei, spunându-le că a mărit Domnul mila Sa cu dânşii şi i-a pus sub picioarele lor pe vrăjmaşi şi a răzbunat sângele creştinesc. Apoi cu toţii au mulţumit lui Dumnezeu. Iar arhiepiscopul îndată a trimis episcopi şi preoţi la omeriţi ca să-i înveţe credinţa şi să-i boteze pe oamenii rămaşi nebotezaţi. Apoi Elezvoi a început a zidi biserici şi a mări slava numelui lui Iisus Hristos. Şi mergând în cetatea cea mucenicească, Negran, a zidit din nou biserica pe care necuratul Dunaan a ars-o şi a împodobit mormintele sfinţilor mucenici, apoi pe toţi creştinii i-a

veselit, făcându-i liberi. Iar pe fiul Sfântului Areta l-a pus voievod în cetate şi în scurtă vreme a curăţit tot pământul omeriţilor de păgânătatea cea fără de Dumnezeu şi l-a luminat cu sfântă credinţă. Apoi, punând împărat pe un om dreptcredincios şi foarte bun, anume pe Avramie, aşezând bine şi întărind toate legile creştineşti, lumeşti şi duhovniceşti, s-a întors cu ostaşii în ţara sa, slăvind pe Dumnezeu, căci s-au îmbogăţit toţi ostaşii lui.

Ajungând la locul său, a dat lui Dumnezeu mulţumită pentru toate şi a trimis coroana sa împărătească la Ierusalim. Iar el, după puţine zile, încredinţând lui Dumnezeu împărăţia Etiopiei şi pe sine dându-se Lui cu totul, a lăsat cele lumeşti. Apoi ieşind noaptea din palatele împărăteşti şi din cetate, nefiind cunoscut de nimeni, pentru că nu era îmbrăcat în haină împărătească, ci ca unul din săraci, s-a închis într-o chilie a mănăstirii din apropiere, din care n-a ieşit până la sfârşitul vieţii, şi acolo a slujit lui Dumnezeu ziua şi noaptea. Iar hrana lui era un posmag la trei zile şi uneori mânca numai smochine şi finice. În chilie nu avea altceva nimic, afară numai de o pâslă, un vas de lemn pentru apă şi o coşniţă. Iar vin şi untdelemn niciodată n-a gustat. Şi în acest chip s-a lepădat de toată lumea şi de toată slava ei. Apoi şi-a întors toată mintea lui spre Dumnezeu şi, în numele Lui vieţuind, a ajuns la fericitul sfârşit, petrecând timp de cincisprezece ani în rânduiala monahală, şi cu pace s-a mutat la Domnul[1].

Iar pentru toate acestea se cuvine slavă Dumnezeului nostru totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL ARETA DIN PECERSKA

Este drept a mulţumi lui Dumnezeu întotdeauna cu vrednicie, nu numai pentru întâmplările cele bune, ci şi pentru cele rele. Căci aceasta nu numai că înmulţeşte darul dreptului, precum i s-a făcut lui Iov, ci şi pe cel mai păcătos om îl preface în sfânt desăvârşit, precum s-a adeverit cu acest cuvios. Aşa mărturiseşte pentru el fericitul Simeon, care era el însuşi văzător.

Era în Mănăstirea Pecerska un monah cu numele Areta, de neam din cetatea Poloţk, care avea ascunsă multă bogăţie în chilia

[1] Pentru împăratul Elezvoi să se vadă o minune de mirare în viaţa Sfântului Grigorie, episcopul omeriţilor, în ziua a nouăsprezecea a lunii decembrie.

sa. Şi atât de mult era cuprins de zgârcenie, încât niciodată nu dădea vreun ban milostenie săracilor, nici pentru el nu cheltuia nimic. Iar într-o noapte, venind tâlharii, i-au furat toată averea lui. Atunci el, de mult necaz şi întristare, puţin a lipsit de nu şi-a pierdut singur viaţa şi a început a asupri pe cei nevinovaţi şi pe mulţi a chinuit fără dreptate. Iar fraţii toţi îl rugau să înceteze cu asuprirea aceasta şi-l mângâiau, zicându-i: „Frate, îndreaptă-ţi spre Domnul grija ta şi El te va hrăni". Însă el nu asculta nicidecum şi cu cuvinte aspre îi ocăra pe toţi.

După câteva zile s-a îmbolnăvit de o boală cumplită şi era aproape de moarte, însă nici atunci nu înceta cârtirea şi hula. Dar iubitorul de oameni, Domnul, Care voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască, a arătat mila Sa spre dânsul. Căci, zăcând în boala aceea ca mort şi nemaiputând vorbi, deodată în auzul tuturor a început a striga cu glas mare: „Doamne, miluieşte-mă! Doamne, iartă-mă! Doamne greşit-am, căci a Ta este bogăţia, nu plâng eu pentru aceasta". Şi după aceasta s-a sculat îndată din boală şi a spus fraţilor că pricina strigării sale a fost această arătare: „Am văzut, zicea el, venind la mine îngerii şi mulţimea diavolilor şi au început a mă cerceta pentru bogăţia mea cea furată. Diavolii ziceau că «nu a lăudat pe Domnul pentru aceasta, ci a hulit şi de aceea este al nostru şi nouă ne va fi dat». Iar îngerii ziceau către mine: «O, ticălosule de om! De ai fi mulţumit lui Dumnezeu pentru averea ta cea răpită, ţi s-ar fi socotit aceasta ca o milostenie, precum s-a socotit lui Iov. Căci de ar face cineva milostenie, mare este înaintea lui Dumnezeu, fiindcă al său bine îl face de bunăvoie. Dar averea jefuită aduce cu sine ispita diavolească, dacă omul nu poate răbda această pagubă, căci, vrând diavolul să arunce pe om în hulă, îi face lui aceasta; iar mulţumitorul, de ar fi jefuit, dacă pe toate ale lui Dumnezeu le socoteşte, pentru aceasta este întocmai cu milostenia». Acestea zicându-le îngerii către mine, eu am strigat: «Doamne iartă-mă! Greşit-am, Doamne! A Ta este avuţia, nu plâng pentru aceasta!» Şi atunci îndată au dispărut diavolii, iar îngerii s-au bucurat şi, socotindu-mi argintul cel furat în loc de milostenie, s-au dus".

Acestea auzindu-le, fraţii au preamărit pe Dumnezeu, Cel ce povăţuieşte la calea pocăinţei pe cei ce greşesc şi le arată lor o putere ca aceasta. Iar fericitul Areta, fiind povăţuit de Dumnezeu, de atunci cu totul s-a schimbat spre bine, cu mintea şi cu obiceiul, încât toţi se mirau şi grăiau despre dânsul cu cuvintele Apostolului: *Unde s-a înmulţit păcatul, acolo a prisosit darul*. Căci pe acela pe

care mai înainte nimeni nu putea să-l întoarcă de la hulă, acesta acum niciodată nu se mai abătea la rău, lăudând, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu în toate zilele, cu cuvintele lui Iov: *Domnul a dat, Domnul a luat, precum a voit Domnul aşa a făcut, fie numele Domnului binecuvântat.* La fel se căia cu osârdie şi de celelalte greşeli ale sale, dorind sărăcia cea nefăţarnică, ascultarea nu numai înaintea ochilor, apoi curăţia cea din afară şi cea dinlăuntru, nevoindu-se în rugăciune neîncetată, în post nemăsurat şi în alte multe bunătăţi trupeşti şi sufleteşti.

Toate acestea i le-au adus lui fapta bună a mulţumirii, mai mult decât argintul şi aurul, îmbogăţindu-se în Dumnezeu cu fapte bune, la care apoi, după osteneli îndelungate, s-a mutat la veşnica odihnă şi a fost aşezat cu cinste într-o peşteră, unde prin nestricăciunea cea făcătoare de minuni a moaştelor sale, mărturiseşte fericirea sa cea întocmai cu a milostivilor, cu care s-a miluit. Prin ale cărui sfinte rugăciuni, să dea Dumnezeu ca şi noi, vieţuind cu mulţumire, să fim fericiţi împreună cu dânsul întru împărăţia cerească şi să dăm mulţumită lui Dumnezeu în Sfânta Treime, întru nesfârşiţii veci. Amin.

LUNA OCTOMBRIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI CINCEA

SFINŢII MUCENICI MARCHIAN ŞI MARTIRIE, NOTARII

Când s-a înmulţit necuratul eres al lui Arie, mari dezbinări au avut loc în Biserica lui Hristos, încât aceasta a fost despărţită în două. Atunci s-a pornit o mare prigoană împotriva credincioşilor din partea arienilor, întocmai ca şi de la închinătorii de idoli, căci erau urâţi, chinuiţi şi ucişi toţi cei care Îl mărturiseau pe Hristos ca pe Făcătorul, iar nu ca pe făptură, Dumnezeu întrupat, iar nu om simplu. Mai ales s-a înmulţit arieneasca putere, pentru că însuşi împăratul Constantie, fiul marelui Constantin, a căzut în acest eres.

Acesta avea în curtea sa doi boieri mari, pe Evsevie şi Filip, care erau arieni şi care îi prigoneau mult pe cei dreptcredincioşi şi supărau Biserica lui Hristos. Ei au fost pricinuitorii izgonirii şi morţii celui între sfinţi, părintele nostru Pavel mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului, pe care l-au trimis în Armenia şi au îndemnat pe arieni ca să-l sugrume, lucru care s-a şi făcut, iar în locul lui în scaun au rânduit pe Macedoniu. Asemenea şi pe mulţi alţi dascăli şi mărturisitori ai dreptei credinţe i-au pierdut în diferite feluri, între care erau şi mucenicii Marchian şi Martirie, care cu scrierile şi cuvintele lor au împodobit foarte mult Biserica lui Dumnezeu. Ei au lăsat multe învăţături bisericeşti din care se adăpau fiii lor duhovniceşti.

Amândoi au slujit pe lângă pomenitul sfânt mărturisitor şi patriarh Pavel. Marchian era citeţ şi Martirie era ipodiacon. Amândoi erau notari care scriau toate învăţăturile şi faptele patriarhului lor, prin care întăreau dreapta credinţă. Ei mai erau şi mari propovăduitori ai cuvântului lui Dumnezeu şi slujitori ai

Bisericii, pe care o apărau ca două paveze împotriva ereziilor, pentru că Domnul le-a dat lor înţelepciune, precum şi credincioşilor lor ucenici, împotriva căreia arienii, care îi prigoneau, nu puteau să se împotrivească, nici să răspundă. După izgonirea şi moartea Sfântului Pavel, începătorii de eresuri au îndreptat otrava lor asupra celor doi ucenici ai săi, Marchian şi Martirie. Mai întâi, ca un cărbune de foc în cenuşă, ascundeau mânia lor în vicleşug şi se sileau cu meşteşugită înşelăciune să-i întoarcă de la dreapta credinţă la păgânătatea lor, dându-le mult aur plăcuţilor lui Dumnezeu şi făgăduindu-le să le mijlocească de la împărat mari daruri, să-i ridice la scaune arhiereşti şi să-i facă stăpâni peste multe averi, numai să primească credinţa lor cea rătăcită. Dar ei, nesocotind toate acestea, n-au primit aurul, nici cinstea făgăduită lor, şi au râs de acest vicleşug, voind mai bine să rabde ocară, necinste, chinuri şi moarte pentru dreapta credinţă, decât, vieţuind în eresuri, să aibă bogăţie, slavă şi cinste.

Văzând ereticii că nu pot cu nimic să-i înduplece pe sfinţii mucenici şi mărturisitori la a lor rea credinţă, i-au condamnat la moarte, sfinţii dorind mai mult moartea pentru Hristos, decât viaţa. Când i-au prins şi i-au dus la locul de ucidere, şi-au cerut puţină vreme pentru rugăciune şi, ridicând ochii şi înălţând mâinile în sus, au zis: „Doamne Dumnezeule, Cel ce ai creat deosebit inimile noastre, Cel ce cunoşti faptele noastre, primeşte în pace sufletele robilor Tăi, căci pentru Tine murim şi ne socotim ca nişte oi duse la tăiere. Ne bucurăm, însă, că pentru numele Tău ieşim cu o aşa moarte din viaţă, învredniceşte-ne pe noi să fim părtaşi vieţii veşnice, Tu care eşti viaţa noastră". Rugându-se aşa, când au spus „Amin", şi-au plecat sub sabie sfintele lor capete, pe care le-au tăiat necredincioşii arieni pentru mărturisirea dumnezeirii lui Iisus Hristos.

Iar unii dintre credincioşi au luat cinstitele lor moaşte şi le-au îngropat la porţile Melandiei, în cetatea Constantinopolului, cărora, mai pe urmă, cel dintre sfinţi, părintele nostru Ioan Gură de Aur, le-a zidit o biserică din temelie, în care se făceau multe tămăduiri, cu rugăciunea sfinţilor mucenici, întru slava lui Dumnezeu, Cel în Treime lăudat în veci. Amin.

LUNA OCTOMBRIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI ŞASEA

SFÂNTUL SLĂVITUL MARE MUCENIC AL LUI HRISTOS, DIMITRIE

Sfântul şi marele mucenic Dimitrie s-a născut în cetatea Solun (Tesalonic), din părinţi de neam bun şi dreptcredincioşi. Tatăl lui era voievod în cetatea Solunului, crezând în taină în Domnul nostru Iisus Hristos şi slujind Lui. Dar nu îndrăznea să mărturisească preasfânt numele Lui, căci atunci era mare prigoană asupra creştinilor din partea păgânilor împăraţi. Deci temându-se de groaznica prigonire a nelegiuiţilor, ţinea ascuns în sine mărgăritarul cel de mult preţ al credinţei lui Hristos. El avea în palatul său o cameră ascunsă de rugăciune, în care erau două sfinte icoane, împodobite cu aur şi cu pietre scumpe: una a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cel ce S-a întrupat, iar alta a Preasfintei Sale Maici, Fecioara Maria, înaintea cărora întotdeauna aprindea candela şi aducea tămâie şi se ruga împreună cu soţia sa cea de o credinţă, adevăratului Dumnezeu, Cel ce locuieşte întru cei de sus, Fiului Său Unul născut şi Fecioarei Maria cea preanevinovată. Asemenea era şi milostiv către săraci şi făcea mari faceri de bine celor care le trebuiau. Dar nu aveau fii şi pentru aceasta erau în mare mâhnire şi se rugau lui Dumnezeu cu tot dinadinsul ca să le dea moştenitori casei lor.

După multă vreme au fost auziţi, pentru că, aducându-şi aminte Cel Preaînalt de rugăciunile şi de milosteniile lor, le-a dat lor un fiu; pe acest sfânt şi vrednic de fericire Dimitrie, la a cărui naştere s-a veselit tot Solunul împreună cu voievodul lor, care a dat la toată cetatea, dar mai ales săracilor, un mare ospăţ, mulţumind lui Dumnezeu pentru acest mare dar.

Apoi, când copilul a ajuns în vârstă, ca să poată cunoaşte şi să înţeleagă adevărul, l-au dus părinţii în casa lor de rugăciune şi, arătându-i sfintele icoane, i-au zis: „Aceasta este icoana adevăratului Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul, şi aceasta este icoana Preasfintei Fecioare Maria, Maica Lui". Deci l-au învăţat pe el sfânta credinţă, spunându-i toate cele ce luminează cunoştinţa despre Domnul nostru Iisus Hristos, precum şi toate cele privitoare la deşertăciunea necuraţilor zei şi a idolilor celor neînsufleţiţi. Iar Dimitrie a cunoscut adevărul din cuvintele părinţilor săi, dar mai ales din darul lui Dumnezeu, care începuse a lucra într-însul.

El cu tot sufletul a crezut în Dumnezeu şi, închinându-se sfintelor icoane, le-a sărutat cu osârdie. Părinţii lui, chemând în taină un preot şi pe câţiva creştini, prieteni ai lor, în acea ascunsă cameră de rugăciune, au botezat pe fiul lor în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Copilul, luând Sfântul Botez, a învăţat cu amănuntul Legea lui Dumnezeu şi creştea cu anii şi cu înţelepciunea, mergând cu fapte bune ca pe o scară, din putere în putere, şi era în el darul lui Dumnezeu care îl lumina şi îl făcea înţelept. După ce a ajuns la vârsta cea desăvârşită, părinţii lui s-au dus din vremelnica viaţă, lăsându-l pe Sfântul Dimitrie moştenitor nu numai al averilor, ci şi al faptelor lor cele bune.

Auzind atunci împăratul Maximian despre moartea voievodului Tesalonicului, a chemat la dânsul pe fiul acestuia, pe Sfântul Dimitrie şi, văzându-i înţelepciunea şi vitejia în război, l-a făcut antipat şi i-a încredinţat lui Tesalonicul, zicându-i: „Păzeşte patria ta şi s-o cureţi de necuraţii creştini, ucigându-i pe toţi cei care cheamă numele lui Iisus Hristos Cel răstignit". Sfântul Dimitrie, luând de la împărat dregătoria, a mers la Solun, unde a fost primit cu mare cinste de cetăţeni şi îndată a început înaintea tuturor a mărturisi pe faţă şi a preamări numele lui Iisus Hristos, precum şi a învăţa pe toţi credinţa. El s-a făcut pentru tesaloniceni un alt Apostol Pavel, aducându-i pe ei la cunoştinţa adevăratului Dumnezeu şi dezrădăcinând închinarea la idoli. Apoi, nu după multă vreme, s-a făcut cunoscut împăratului Maximian că Dimitrie antipatul este creştin şi pe mulţi îi aducea la credinţa sa, lucru pe care auzindu-l, împăratul s-a mâniat foarte tare.

Întorcându-se atunci biruitor de la războiul pe care l-a purtat cu sciţii şi cu sarmaţii, pe care i-a supus sub stăpânirea împărăţiei Romei, a făcut din cetate în cetate praznice şi jertfe idoleşti, venind apoi şi în Tesalonic.

Dimitrie, încă înaintea venirii împăratului în Solun, a încredinţat toată averea sa unui credincios slujitor al său, pe care îl chema Lup, şi l-a însărcinat ca toată bogăţia ce rămăsese de la părinţii lui, aurul, argintul, pietrele de mare preţ şi hainele, să le împartă în grabă la cei cărora le trebuiau şi la săraci, zicând: „Împarte bogăţia cea pământească, ca să căutăm pe cea cerească". Iar el s-a pus pe rugăciune şi post, pregătindu-se înainte pentru a primi cununa cea mucenicească.

Deci, împăratul a întrebat dacă sunt adevărate cele auzite despre Dimitrie, iar el, stând înaintea împăratului, cu mare îndrăzneală a mărturisit că este creştin şi a defăimat închinarea de idoli cea păgânească. Atunci împăratul a poruncit să fie dus, nu în temniţa cea de obşte, ci într-un loc mai defăimat, într-o baie mare şi veche, care era aproape de palatele unde şedea împăratul. L-au pus deci pe sfânt în cămările acelei băi, care era adâncă şi în care, intrând el, se ruga, grăind ca David: *Dumnezeule, spre ajutorul meu ia aminte Doamne, ca să-mi ajuţi mie, grăbeşte, că Tu eşti răbdarea mea Doamne, Doamne, nădejdea mea din tinereţile mele. Spre Tine m-am întărit din pântece, din sânul maicii mele, Tu eşti acoperitorul meu până ce voi fi. Pentru aceasta se va veseli gura mea, când voi cânta Ţie şi limba mea toată ziua va învăţa dreptatea Ta.*

Sfântul Dimitrie şedea acolo în temniţă ca într-o cămară luminoasă, cântând şi slăvind pe Dumnezeu. Apoi sfântul a văzut o scorpie înaintea sa, care voia să-l muşte de picior; dar el, însemnându-se cu semnul Crucii, a zis: „În numele lui Hristos, Care a zis să călcăm peste şerpi şi peste scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului", şi a călcat peste scorpia aceea. Stând aşa în temniţă, a fost cercetat de îngerul lui Dumnezeu, care i s-a arătat întru lumină mare, cu o preafrumoasă cunună din Rai, şi i-a zis: „Pace ţie, pătimitorule al lui Hristos, Dimitrie! Îmbărbătează-te şi te întăreşte şi biruieşte pe vrăjmaşii tăi". Zicându-i acestea, i-a şi pus cununa pe cap. Iar sfântul a răspuns: „Mă bucur întru Domnul şi mă veselesc întru Dumnezeu, Mântuitorul meu". Şi sfântul se aprindea cu inima către dragostea lui Dumnezeu, voind să-şi verse cu osârdie sângele său pentru Dânsul.

În acea vreme împăratul se îndeletnicea cu jocuri publice şi cu privelişti; pentru că împăraţii elinilor, în vremea de demult, aveau obiceiul ca, atunci când intrau într-o cetate, să pună pe oameni să se lupte, să arunce pietre şi să sară, apoi să arunce cu suliţe la semn şi să se lupte cu pumnii. Acest fel de lupte se numeau pentatlon şi

cei care ar fi biruit în aceste cinci lupte, primeau daruri de la împărat. Deci împăratul a vrut să vadă aceste cinci feluri de lupte şi s-a aşezat la un loc înalt ca să-i vadă pe luptători, între care era şi unul vestit pe nume Lie, din neamul vandalilor, înalt la stat, puternic şi înfricoşat la chip, căruia făcându-i un loc înalt de priveliştе, împăratul se bucura, văzând cum acel Lie se lupta cu oamenii cei viteji şi îi ucidea, aruncându-i de sus în suliţe. Deci era acolo şi un tânăr creştin pe nume Nestor, cunoscut Sfântului Dimitrie. Acela, văzând pe Lie că ucide pe mulţi şi mai ales că îi pierde pe creştini fără cruţare, s-a aprins de râvnă şi, vrând să se lupte cu el, a alergat la Sfântul Dimitrie care era în temniţă şi i-a spus lui despre luptătorul Lie că a ucis mulţime de creştini. Apoi Nestor a cerut de la dânsul binecuvântare şi rugăciuni, ca să-l poată birui pe acel nemilostiv ucigaş de oameni.

Iar Sfântul Dimitrie, însemnându-l pe el cu semnul Sfintei Cruci, i-a zis: „Du-te şi-l vei birui pe Lie, mărturisind pe Hristos". Apoi Nestor a alergat în acel loc şi cu mare glas a strigat: „O, Lie, vino să ne luptăm amândoi!" Împăratul, şezând la loc înalt şi privind pe oameni luptându-se, dacă a văzut pe Nestor tânăr şi frumos la faţă, fiind cam de douăzeci de ani, l-a chemat la dânsul şi i-a zis: „Tinere, pentru ce nu-ţi cruţi viaţa ta? Oare nu vezi pe câţi i-a biruit Lie şi cât sânge a vărsat? Nu-ţi este milă de frumuseţea şi de tinereţea ta? Dacă eşti sărac, vino să te îmbogăţesc, numai nu te duce să te lupţi cu Lie, că o să-ţi pierzi viaţa". A răspuns Nestor: „Împărate, eu sărac nu sunt, nici nu vreau să-mi pierd viaţa, ci vreau să mă lupt cu Lie şi să-l biruiesc".

Acestea zicându-le, striga: „Dumnezeul lui Dimitrie, ajută-mi!" Apoi a început să se lupte cu potrivnicul, pe care, trântindu-l jos în suliţele cele ascuţite, l-a omorât. Împăratul s-a mâhnit foarte tare de pierderea lui Lie, mai mult decât dacă ar fi căzut el din împărăţie. Chemând la el pe Nestor, i-a zis: „Tânărule, cu ce farmece l-ai biruit pe Lie? El a omorât atâţia oameni mai puternici decât tine şi tu cum l-ai omorât pe dânsul?" Sfântul Nestor a răspuns: „Împărate, eu nu am biruit pe Lie cu farmece, ci am făcut aceasta cu puterea lui Hristos, adevăratul Dumnezeu". Acestea dacă le-a auzit păgânul împărat, s-a mâniat foarte tare şi a poruncit unui boier pe care îl chema Marchian, să-l scoată pe Nestor afară de poarta cea de aur şi să-i taie capul cu cuţitul. În acest chip s-a sfârşit Sfântul Nestor, după cuvântul Sfântului Dimitrie.

Şi nu s-a mângâiat împăratul pentru pierderea lui Lie, căci toată ziua şi toată noaptea era mâhnit. Apoi, aflând că Dimitrie a

fost pricinuitorul morţii lui Lie, a poruncit să-l ucidă pe el cu suliţele, zicând: „Precum Lie a fost aruncat în suliţe de Nestor şi a murit, aşa şi Dimitrie să fie străpuns cu suliţele, ca de aceeaşi moarte să moară acela care a pricinuit moartea iubitului meu Lie". Dar s-a înşelat nebunul împărat, socotind că sfinţii mor cu aceeaşi moarte ca şi păcătoşii, pentru că moartea păcătoşilor este cumplită, iar a sfinţilor este cinstită înaintea Domnului.

Începând a se lumina de ziuă, în ziua de douăzeci şi şase a lunii octombrie, au intrat ostaşii în temniţă şi, aflându-l pe Sfântul Dimitrie stând la rugăciune, l-au împuns cu suliţele. Întâia suliţă cu care a fost împuns, a fost în coasta dreaptă, în locul în care a fost împuns şi Hristos pe cruce. Căci sfântul, cum a văzut pe ostaşi, singur a ridicat mâna dreaptă şi aceştia l-au şi împuns. Astfel, închipuind patima lui Hristos Domnul, Cel împuns cu suliţa, sfântul şi-a dat în mâinile Lui cinstitul său suflet. Iar trupul lui care zăcea pe pământ fără cinste, mergând noaptea un oarecare dintre credincioşi, l-a luat în taină şi l-a îngropat.

Iar când Sfântul Dimitrie a fost străpuns de suliţe în temniţă de către ostaşi, era de faţă la moartea lui şi credinciosul său slujitor, cel pomenit mai înainte, Lup. Acela a luat haina stăpânului său cea înmuiată în sânge. La fel şi inelul lui l-a înmuiat în sânge şi multe minuni făcea cu haina şi cu inelul, tămăduind toate bolile şi izgonind duhurile cele viclene, încât s-a dus vestea minunilor prin tot Solunul, şi toţi bolnavii alergau la dânsul. Aflând despre acestea, Maximian a poruncit ca să-l prindă pe fericitul Lup şi să-i taie capul. Şi astfel, sluga cea bună şi credincioasă a sfântului s-a dus la Domnul după stăpânul său, adică după Sfântul Dimitrie, pentru ca acolo unde este stăpânul, să fie şi sluga lui.

Apoi, nu după multă vreme, a început prigoana asupra creştinilor. Deasupra mormântului Sfântului Dimitrie era zidită o biserică mică, în care se săvârşeau multe minuni şi bolnavii primeau tămăduire. Atunci un boier din cei mari, slăvit şi credincios, din părţile Iliricului, pe nume Leontie, fiind cuprins de o boală grea şi nevindecabilă, a alergat cu credinţă la Sfântul Mare Mucenic Dimitrie. Şi când l-au adus la biserica sfântului şi l-au aşezat în acel loc unde se aflau în pământ moaştele mucenicului, îndată a primit tămăduire şi s-a sculat sănătos, mulţumind lui Dumnezeu şi preamărind pe Sfântul Dimitrie, plăcutul Lui. Acesta a vrut să zidească sfântului o biserică mare şi frumoasă în semn de mulţumire. Deci, dărâmând biserica cea mică, când s-a început temelia celeilalte

biserici, au fost găsite moaştele Sfântului şi Marelui Mucenic Dimitrie întregi şi nestricate, din care a izvorât mir frumos mirositor şi a umplut toată cetatea de bună mireasmă. Apoi s-a adunat tot poporul şi cu bucurie au luat din pământ moaştele sfântului şi s-a tămăduit mulţime de bolnavi, prin ungerea cu mirul care izvora. Iar Leontie, bucurându-se, nu atât pentru sănătatea sa, cât pentru aflarea sfintelor moaşte, degrabă a săvârşit lucrul pe care îl începuse şi a ridicat în acel loc o biserică preafrumoasă în numele Sfântului Mare Mucenic Dimitrie. Într-însa a pus cinstitele lui moaşte, într-o raclă ferecată cu aur şi împodobită cu pietre de mare preţ.

Apoi, cumpărând sate şi vii, le-a dat bisericii spre întreţinerea celor ce slujeau în ea. Leontie, întorcându-se la locul său, a vrut să ia cu sine o parte din moaştele sfântului, ca să zidească o biserică şi în patria sa. Dar sfântul, arătându-i-se în vis, i-a zis să nu îndrăznească a lua ceva din moaştele lui. Atunci el a luat numai giulgiul cel înmuiat în sângele sfântului şi, punându-l în raclă de aur, a plecat. Şi multe minuni s-au făcut pe cale cu acel giulgiu, prin puterea rugăciunilor sfântului, căci, trecând el un râu mare şi foarte tulburat de o furtună, pentru care era cuprins de mare frică, i s-a arătat Sfântul Mucenic Dimitrie, zicându-i: „Ia racla cu giulgiul în mâinile tale şi nu te teme".

Astfel făcând el, a trecut cu ai săi, fără primejdie râul acela. Şi ajungând în patria sa, a zidit o preafrumoasă biserică în cinstea sfântului mucenic. Acolo s-a vindecat Marin, eparhul Iliricului, care era plin de răni din cap şi până la picioare. De asemenea, au mai fost tămăduiţi unul căruia îi curgea sânge din nas şi unul îndrăcit a fost izbăvit şi multe alte minuni se săvârşeau acolo cu ajutorul rugăciunilor sfântului. Însă mai multe minuni se făceau în Tesalonic, acolo unde se aflau moaştele lui cele sfinte.

Oarecând a fost o foamete mare în Tesalonic, încât mureau oamenii din pricina lipsei de hrană. Dar Sfântul Mucenic Dimitrie, nesuferind să vadă oamenii din cetatea sa pierind de foame, s-a arătat pe mare corăbierilor, înconjurând limanurile, adăposturile şi ostroavele, apoi a poruncit corăbierilor care duceau grâu să meargă în Tesalonic şi astfel a izbăvit cetatea sa de foamete.

Iar când dreptcredinciosul împărat Iustinian a zidit o preafrumoasă biserică în Constantinopol, în numele înţelepciunii lui Dumnezeu, biserica Sfânta Sofia, a trimis în Tesalonic bărbaţi cinstiţi ca să aducă de acolo o parte din moaştele Sfântului Mucenic

Dimitrie, pentru împodobirea şi sfinţirea acelei biserici noi. Ajungând trimişii la Tesalonic şi apropiindu-se de cinstita raclă a sfântului, deodată a ieşit foc din raclă, dogorind pe toţi, şi un glas înfricoşat din acel foc, zicea: „Să nu îndrăzniţi". Şi toţi cei ce erau acolo au căzut de frică şi luând numai ţărână din acel pământ, s-au dus la împărat. Şi spunându-i cele ce s-au petrecut, s-au mirat toţi de cele ce au auzit. Iar ţărâna luată de la mormântul sfântului mucenic au dat-o jumătate împăratului, iar cealaltă jumătate au pus-o în cămara unde se păstrau vasele bisericii.

Altădată un tânăr, pe care îl chema Onisifor, era rânduit la biserica Sfântului Dimitrie să aprindă lumânările şi să îngrijească candelele. Acela, fiind îndemnat de diavol, fura lumânările şi le vindea în taină şi îşi făcea câştig necinstit. Iar sfântul, nesuferind un lucru rău ca acesta ce se făcea în biserica lui, i s-a arătat în vis lui Onisifor, şi fapta cea rea a lui a mustrat-o cu iubire de oameni, zicându-i: „Frate Onisifore, nu-mi este plăcut lucrul pe care îl faci tu, că furi lumânările şi faci pagubă celor ce le aduc, dar mai ales ţie. Că celui ce face unele ca acestea îi creşte osândirea. Deci lasă-te de aceste apucături rele şi te pocăieşte".

Iar Onisifor, sculându-se din somn, s-a ruşinat de fapta sa şi se temea. Dar după o vreme a uitat învăţătura mucenicului şi a început din nou obiceiul său cel rău, de a fura lumânările. Odată, unul din dreptcredincioşii cetăţeni, sculându-se foarte de dimineaţă, a venit la biserică şi a adus nişte lumânări foarte mari pe care, aprinzându-le, le-a dus la mormântul Sfântului Mucenic Dimitrie, apoi, rugându-se, s-a dus. Iar Onisifor, mergând spre acele lumânări, şi-a întins mâna să le ia şi îndată a auzit un glas din mormântul sfântului mucenic, zicându-i: „Iarăşi faci acelaşi lucru rău?" Onisifor, fiind lovit de acest glas, a căzut rău la pământ şi zăcea ca un mort, până ce a venit unul din clerici şi l-a ridicat. Apoi, abia venindu-şi în fire, şi-a mărturisit înaintea tuturor păcatul şi le-a povestit despre arătarea cea dintâi a sfântului în vis, cât şi cea despre a doua mustrare, şi toţi s-au înspăimântat, auzind aceasta.

De multe ori Sfântul Mare Mucenic Dimitrie a izbăvit cetatea Solunului de năvălirea şi de asuprirea barbarilor. În vremea împăratului Mavrichie, fiind război cu arabii şi cetatea Solunului fiind înconjurată şi tare bătută de barbari, atunci era în cetate un om temător de Dumnezeu şi foarte îmbunătăţit, care se numea Ilustrie. Acesta, venind noaptea în biserica Marelui Mucenic

Dimitrie, în pridvor fiind, se ruga cu toată tăria lui Dumnezeu şi purtătorului de chinuri al lui Hristos pentru apărarea cetăţii sale şi i s-a făcut o vedenie înfricoşată. A văzut doi tineri luminaţi, ca unii din cei ce stau înaintea feţei împăratului, venind în biserica sfântului. Aceia erau îngerii lui Dumnezeu în faţa cărora s-au deschis uşile singure şi ei au intrat înăuntru. Apoi a intrat şi Ilustrie după dânşii, vrând să vadă ce va fi. Iar cei ce intraseră, cu glas mare au zis: „Unde este stăpânul ce locuieşte aici?" Şi iată s-a arătat alt tânăr, ca un slujitor, zicând: „Ce aveţi cu el?" Iar ei au zis: „Domnul ne-a trimis la dânsul ca să-i spunem un cuvânt". Iar slujitorul, arătând spre mormântul sfântului, a zis: „Aici este". Iar ei au zis slujitorului: „Spune-i despre noi". Şi mergând, slujitorul a ridicat perdeaua şi a ieşit Sfântul Dimitrie în întâmpinarea lor, cu acel chip precum era zugrăvit pe icoană.

Era luminat ca soarele, încât nu-i era cu putinţă lui Ilustrie să privească la dânsul, ci tremura de frică, văzând ceea ce se petrecea. Apoi, cei ce au venit, l-au sărutat pe Sfântul Dimitrie, iar el a grăit către dânşii: „Vă mulţumesc, dar pentru ce aţi venit la mine?" Iar cei ce veniseră au răspuns: „Stăpânul ne-a trimis la sfinţia ta, poruncindu-ţi ca să-ţi laşi cetatea şi să mergi la Dânsul, căci vrea să o dea pe ea vrăjmaşilor". Acestea auzindu-le mucenicul, a lăcrimat, plecându-şi capul. Iar slujitorul zicea către cei ce au venit: „Dacă aş fi ştiut că venirea voastră îmi aduce întristare, nu aş fi spus stăpânului meu de voi". Apoi Sfântul Mucenic Dimitrie a început a grăi: „Oare aşa voieşte Domnul şi Stăpânul tuturor, ca această cetate pe care a răscumpărat-o cu sânge să o dea în mâna vrăjmaşilor, a celor ce nu-L cunosc pe El şi nu cred într-Însul, nici nu cinstesc numele cel sfânt al Lui?" Iar cei ce veniseră, i-au răspuns: „De nu ar fi voit aşa Stăpânul nostru, nu ne-ar fi trimis pe noi la sfinţia ta".

Iar el le-a zis: „Mergeţi, fraţilor, să spuneţi Stăpânului meu că aşa zice Dimitrie, robul Său: «Ştiu îndurările Tale, iubitorule de oameni, Stăpâne, Doamne, care covârşesc păcatele noastre, încât chiar fărădelegile a toată lumea nu biruiesc milostivirea Ta. Tu pentru păcatele noastre Ţi-ai vărsat Sângele Tău, şi Ţi-ai pus sufletul pentru noi. Deci, arată-Ţi mila Ta şi spre această cetate şi să nu porunceşti să o las pe ea. De vreme ce m-ai pus pe mine de strajă cetăţii acesteia, Ţie mă voi asemăna, Stăpânului meu, căci îmi voi pune sufletul pentru cetăţeni. Şi de vor pieri aceştia, să pier şi eu cu dânşii. Dar să nu pierzi, Doamne, cetatea în care se pomeneşte numele Tău cel sfânt, căci cu toate că a greşit poporul

Tău, totuşi nu s-a depărtat de la Tine şi Tu singur eşti Dumnezeul celor ce se pocăiesc»". Apoi l-au întrebat cei ce veniseră: „Aşa să răspundem din partea ta, Domnului Care ne-a trimis?" A zis Dimitrie: „Da, fraţilor, aşa să-I spuneţi. Pentru că ştiu că nu până în sfârşit Se va iuţi, nici în veac Se va mânia".

Acestea zicându-le, a intrat în mormânt şi s-a închis în sfinţita raclă. Iar cei ce au vorbit cu dânsul s-au făcut nevăzuţi. Toate acestea Ilustrie le-a văzut şi le-a auzit în vedenia aceea, apoi, sfârşindu-se vedenia, şi-a venit în fire. Şi se minuna foarte tare şi, căzând la pământ, a mulţumit sfântului pentru că are grijă de cetate şi el roagă pe Stăpânul să nu fie daţi în mâinile vrăjmaşilor lor. Iar a doua zi a spus toate acestea poporului şi l-a întărit spre vitejească împotrivire asupra vrăjmaşilor.

Auzind acestea, cu lacrimi strigau către Dumnezeu, cerând milă, iar pe Sfântul Mucenic Dimitrie îl chemau ca să le fie întotdeauna în ajutor, după cum şi până aici s-au păzit întregi prin apărarea lui. Deci îndată s-au dus vrăjmaşii de la zidurile cetăţii cu ruşine, neputând să ia cetatea cea păzită de marele plăcut al lui Dumnezeu, şi s-au întors deşerţi în ale lor. Astfel îşi apăra cetatea sa Sfântul Mucenic Dimitrie. Apoi, pe mulţi i-a eliberat din robia barbarilor, căci, arătându-i-se unui episcop care era prins de barbari şi legat, l-a dezlegat de legături şi l-a dus până la Tesalonic.

După aceea, năvălind barbarii în hotarele Tesalonicului şi robind mulţi oameni dimprejurul cetăţii, au luat pe două fecioare frumoase şi, ducându-le în pământul lor, le-au dăruit stăpânitorului. Amândouă erau iscusite la lucrul gherghefului, făcând în cusături tot felul de flori şi de pomi, păsări, fiare şi chipuri omeneşti. Înştiinţându-se stăpânitorul de meşteşugul lor, le-a zis: „Am auzit că în pământul vostru este un Dumnezeu mare, anume Dimitrie, şi face multe minuni. Deci să-mi coaseţi pe pânză curată chipul aceluia, ca şi eu să mă închin lui". Iar fecioarele i-au zis: „Dimitrie nu este Dumnezeu, ci mare slugă a lui Dumnezeu şi ajutor al creştinilor. Noi nu îndrăznim a face aceasta, stăpânitorule, pentru că ştim că nu voieşti ca să-l cinsteşti, ci să-l batjocoreşti". Iar stăpânitorul a zis: „În mâinile mele este viaţa şi moartea voastră, alegeţi voi ce voiţi: sau să faceţi ceea ce vă poruncesc şi să fiţi vii, sau, dacă nu împliniţi porunca, să muriţi îndată". Iar ele, de frica morţii, au început să coase pe o pânză subţire chipul Sfântului Mucenic Dimitrie.

Sosind ziua sfintei lui pomeniri, au terminat de cusut chipul mucenicului, şi noaptea, şezând fecioarele la gherghef, s-au plecat

peste chipul acela şi au început să plângă, zicând: „Să nu te mânii pe noi, mucenice al lui Hristos, pentru că ştim că nelegiuitul stăpânitor are să batjocorească sfântul tău chip. Să ştii că noi nu am voit să închipuim sfânta ta faţă, dar fără de voie am făcut aceasta, temându-ne de moartea cea cumplită". Astfel plângând deasupra chipului, au adormit. Şi precum oarecând îngerul a luat pe Avacum, aşa şi sfântul Dimitrie, luând pe acele fecioare cu chipul, le-a dus în acea noapte în Tesalonic, când era praznicul său, şi le-a pus în biserică lângă mormântul lui, pe când se făcea cântarea cea de toată noaptea.

Poporul, văzând această minune, s-a mirat, iar fecioarele acelea, deşteptându-se, au strigat: „Slavă lui Dumnezeu! Dar unde ne aflăm?" Şi li se părea că sunt în vis. Apoi, cunoscând cu adevărat că sunt în Tesalonic şi văzând mormântul sfântului şi popor mult stând în biserică, cu mare glas au mulţumit izbăvitorului lor, Sfântului Mucenic Dimitrie şi toate cele întâmplate le-au spus tuturor. Şi s-au bucurat tesalonicenii de această minune preaslăvită şi au prăznuit cu bucurie ziua Sfântului Dimitrie, iar chipul cel cusut l-au pus înaintea altarului.

Apoi, în vremea în care era să se predea Tesalonicul în mâinile agarenilor (turcilor), mergând câţiva creştini cucernici la Tesalonic în ziua praznicului Sfântului Mare Mucenic al lui Hristos, Dimitrie, erau pe drumul cel împărătesc care duce la Vardari, acolo unde se uneşte drumul ce vine de la Tesalonic cu drumul ce vine de la Larisa. Aceia au văzut aievea un om în chip de ostaş, care venea de la Tesalonic şi un altul în chip de arhiereu, care venea pe drumul de la Larisa, şi s-au întâlnit amândoi. Mai întâi ostaşul a zis către arhiereu: „Bucură-te, Ahilie, arhiereul lui Dumnezeu!" Arhiereul a răspuns: „Bucură-te şi tu, ostaşule al lui Hristos, Dimitrie".

Iar creştinii aceia, auzind astfel de nume, au stat cu frică la o parte ca să vadă sfârşitul. A zis iarăşi ostaşul către arhiereu: „De unde vii, arhiereule al lui Dumnezeu, şi unde te duci?" Atunci Sfântul Ahilie a lăcrimat şi i-a zis: „Pentru păcatele şi fărădelegile lumii, mi-a poruncit Dumnezeu să ies din Larisa, pe care o pădezeam, căci are de gând s-o dea în mâinile agarenilor. Deci am ieşit de acolo şi mă duc unde îmi va porunci". „Dar tu, a zis Ahilie, de unde vii, ostaşule al lui Hristos, Dimitrie? Te rog spune-mi!"

Atunci a lăcrimat şi Sfântul Dimitrie şi i-a zis: „Eu tot asemenea am pătimit, arhiereule Ahilie. De multe ori am ajutat tesalonicenilor şi i-am izbăvit din robie, de primejdie aducătoare de moarte

şi de toată neputinţa. Însă acum, pentru multele păcate şi fărădelegile lor, s-a depărtat Dumnezeu de la dânşii şi mi-a poruncit să-i las, ca cetatea să fie cucerită de agareni. Deci pentru aceasta am ascultat porunca Lui şi îndată am ieşit de acolo şi mă duc unde îmi va porunci". Zicând acestea, amândoi şi-au plecat capetele la pământ şi au plâns, iar după aceea s-au sărutat şi şi-au luat ziua bună unul de la altul şi îndată s-au făcut nevăzuţi. Când au văzut această minune, creştinii aceia n-au mai îndrăznit să se ducă la Tesalonic, ci s-au întors înapoi, povestind vedenia şi minunea aceea.

După aceasta, n-a trecut o lună şi Tesalonicul, precum şi Larisa, au fost cucerite de turci. Apoi multe alte minuni a făcut sfântul, spre slava lui Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine cinste, mulţumită şi închinăciune de la toată făptura, în veci. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI ŞAPTEA

SFÂNTUL MUCENIC NESTOR

Păgânul împărat Maximian, care se mai numea şi Hercule, prieten al lui Diocleţian, mergând în cetatea Solunului şi punând în temniţă pe Sfântul Dimitrie, antipatul, pentru mărturisirea lui *Hristos, se îndeletnicea cu jocuri* publice şi cu privelişti, lăudându-se cu luptătorul său, Lie, care era din neamul vandalilor, zicând că nimeni nu-l poate birui pe el. Acel Lie era ca un alt Goliat, cu trup mai mare decât alţi oameni, înfricoşat la căutătură, cu chipul şi năravul de fiară, cu glasul ca de leu ce răcneşte, iar de căutătura şi de glasul lui tremurau cei ce-l vedeau. Puterea lui era nespus de mare şi nebiruită, căci în el locuiau duhuri necurate şi nimeni nu-i putea sta împotrivă. Lie omorâse un mare număr de oameni viteji şi puternici şi era foarte iubit de împărat pentru tăria lui, căci împăratul, fiind nesăţios de sânge omenesc, îl iubea pe acesta, fiindcă toată puterea lui trupească o întrebuinţa pentru vărsarea sângelui.

Acestui necurat Lie i-a pregătit împăratul în mijlocul cetăţii un loc pe stâlpi, înalt şi larg, pe care el putea să-şi desfăşoare luptele sub privirea tuturor. Iar sub acest loc erau înfipte mulţime de suliţe cu ascuţişul în sus, ca astfel, pe cel care îl va birui Lie, îndată să-l arunce pe acele arme ascuţite şi să-l omoare. Astfel luptându-se Lie cu oamenii, îi arunca sub pod în suliţe şi-i omora, iar împăratul, cu toată mulţimea oştilor sale, privea spre acea luptă cu bucurie şi se mândrea cu luptătorul său. La aceste lupte asista şi poporul Solunului, în care erau mulţime de credincioşi, care, văzând sângele omenesc vărsat de acea fiară fără de omenie, suspina cu greu, pentru că omorâse pe mulţi creştini, pe care necuraţii îi aduceau cu sila pe pod şi îi puneau să se lupte cu Lie.

Atunci era în cetate un tânăr cu numele Nestor, viteaz şi frumos la faţă, abia ieşindu-i mustaţa şi barba. Tânărul îi era cunoscut Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, de la care învăţase sfânta credinţă. Acesta, văzându-i pe creştini că sunt ucişi fără de milă, s-a aprins de mânie şi a vrut să se lupte cu Lie. Alergând la Sfântul Dimitrie care era în temniţă, i-a spus că Lie a ucis o mulţime de creştini, apoi i-a zis: „Roagă-te pentru mine, plăcutule al lui Dumnezeu, să-mi ajute pentru sfintele tale rugăciuni, ca, mergând să mă lupt cu acel potrivnic, să-l biruiesc pe el şi să ridic ocara creştinilor". Iar Sfântul Dimitrie, făcând pe frunte şi pe pieptul lui semnul crucii, l-a binecuvântat şi i-a proorocit, zicând: „Pe Lie îl vei birui şi pe Hristos vei mărturisi". Sfântul Nestor, luând binecuvântare, a alergat degrabă la luptă şi, aruncându-şi hainele sale înaintea tuturor, cu mare glas a strigat: „Eu vreau să mă lupt cu Lie". Iar împăratul, văzând îndrăzneala acelui tânăr, s-a mirat şi, fiindu-i milă de tinereţea şi de frumuseţea lui, a zis către dânsul: „Oare nu ai văzut tu pe câţi a biruit Lie, mai puternici şi mai tari decât tine? Tu eşti mic de stat şi tânăr. Îndrăzneşti oare a merge împotriva aceluia cu care nu se aseamănă nimeni sub soare?" Iar el a zis: „Deşi sunt mic şi neputincios, însă mare şi nebiruită este puterea Hristosului meu, spre Care nădăjduiesc şi în numele Lui binevoiesc să mă lupt cu uriaşul Lie".

Împăratul, auzind de numele lui Hristos şi cunoscând că Nestor este creştin, s-a mâniat şi a poruncit să meargă la pod, socotind că Nestor va fi omorât de Lie, cum au fost omorâţi şi ceilalţi. Atunci Nestor s-a suit cu curaj la locul de luptă. Iar Lie, sărind, a năvălit asupra sfântului, care, dacă a văzut că se apropie Lie, şi-a făcut semnul crucii şi cu mare glas a strigat, zicând: „Dumnezeul lui Dimitrie, ajută-mi!"

Apropiindu-se de Lie, a început a se lupta. Iar Dumnezeu, Cel ce a întărit odată pe David împotriva lui Goliat, a întărit şi pe robul său, Nestor, asupra necuratului Lie, spre necazul împăratului şi spre veselia credincioşilor săi. Căci Nestor cel mic s-a arătat mai mare cu vitejia sa decât Lie cel puternic, pe care, apucându-l ca pe o pasăre, l-a aruncat de pe podul cel înalt în suliţele cele ascuţite, şi, căzând Lie ca un stejar, i-a ieşit ticălosul său suflet şi a pierit pomenirea lui cu sunet; apoi s-a spulberat puterea lui cea mândră şi deşarta laudă a lui Maximian pentru luptătorul său.

După aceea tot poporul Solunului, dar mai ales creştinii, văzând acea neaşteptată şi preaslăvită biruinţă, cu mare glas a strigat: „Mare este Dumnezeul lui Dimitrie". Iar împăratul,

sculându-se cu ruşine, s-a dus în palatele sale, necăjindu-se şi întristându-se foarte mult pentru iubitul său Lie şi mâniindu-se asupra lui Nestor, a poruncit să fie prins. Apoi aflând că marele Mucenic Dimitrie a fost pricinuitorul morţii lui Lie, că el a întărit la luptă pe Nestor, proorocindu-i lui biruinţa, a poruncit să fie ucişi amândoi. Sfântul Dimitrie a fost ucis cu suliţe, iar lui Nestor i s-a tăiat capul, şi amândoi au primit cununile biruinţei de la Hristos, răsplătitorul de nevoinţe întru împărăţia cea cerească, căreia şi noi să ne învrednicim cu rugăciunile sfinţilor răbdători de chinuri. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL NESTOR, CRONICAR AL RUSIEI

Tot lucrul dacă nu va fi întărit prin scris, cade în uitare şi în neştiinţă; precum şi pentru începutul şi întemeierea lumii şi pentru *singur Adam*, începătorul neamului nostru, dacă Moise cel de Dumnezeu insuflat nu ne-ar fi lăsat nouă cele scrise în cărţile sale, toate acestea le-ar fi acoperit lungimea vremii ca un întuneric şi le-ar fi dus întru neştiinţă. Însă Dumnezeu, făcând pomenire de minunile Sale, când El voieşte, ne dă scriitori, ca cele însemnate de ei să fie citite şi să folosească urmaşilor. În acest chip, în anii mai de pe urmă, a arătat Domnul în pământul Rusiei, în Sfânta Mănăstire Pecerska, pe pururea pomenitul scriitor, Cuviosul părintele nostru Nestor, care ne-a luminat ochii spre folosul şi spre mulţumirea lui Dumnezeu, făcându-ne cunoscut începutul şi întâia întemeiere a vieţii duhovniceşti a ruşilor, adică despre întemeierea şi îndreptarea după rânduială a vieţii monahale în Rusia, rânduială sădită ca în Rai în Sfânta Mănăstire Pecerska.

Nestor mai scrie şi despre duhovnicescul întemeietor al vieţii călugăreşti, Cuviosul Antonie, cel cu adevărat sfânt, şi despre ceilalţi care i-au urmat lui, care au devenit prin Duhul, sfinţi ai Mănăstirii Pecerska. Printre aceştia a fost şi acest scriitor vrednic de laudă, care a scris viaţa celor care au trăit cu sfântă cuviinţă şi nu numai cu condeiul pe hârtie, ci şi cu faptele, întocmai nevoitoare ca ale acelora, şi le-a păstrat în neprihănitul său suflet. Drept aceea s-a scris pe sine în cărţile vieţii veşnice, ca să audă şi el cuvântul Domnului: *Bucuraţi-vă, că numele vostru este scris în Cer!*

Fericitul părintele nostru Nestor – după ce Cuviosul Antonie s-a liniştit în peşteră, iar fericitul Teodosie a rânduit o mănăstire – a mers la dânşii, dorind sfântul şi îngerescul chip monahicesc, având vârsta numai de şaptesprezece ani. Atunci, nefiind încă monah, s-a deprins spre toată fapta bună cea călugărească, adică: curăţia trupului şi a sufletului, sărăcia de bunăvoie, adânca smerenie, ascultarea cea fără de împotrivire, postirea multă, rugăciunea neîncetată, privegherea de toată noaptea şi celelalte osteneli, întocmai ca îngerii şi prin acestea era cu totul următor vieţii Sfinţilor Antonie şi Teodosie ai Mănăstirii Pecerska, cei dintâi începători. De la acea sfântă doime primea tânărul Nestor orice poruncă cu dragoste, precum pruncul primeşte laptele din pieptul maicii sale şi ca cerbul însetat de apa din două izvoare curgătoare, între dealuri şi peşteri, precum arată el în scrisoarea sa. Căci avea mare dragoste pentru acei cuvioşi întemeietori, nu cu cuvântul, nici cu limba, ci cu fapta şi cu adevărul, căci preamărea pe Dumnezeu în trupul şi în sufletul său, văzând faptele cele bune şi luminate ale celor doi mari luminători ai pământului rusesc.

După cinstita moarte a celor doi cuvioşi părinţi, fericitul părintele nostru Nestor nu numai că a lăsat lumeştile lucruri, dar a şi luat îngerescul chip monahal de la Cuviosul Ştefan, egumenul Mănăstirii Pecerska, iar după aceea a fost ridicat la treapta diaconiei. Învrednicindu-se de îndoita treaptă îngerească, cea monahală şi cea duhovnicească, din zi în zi îşi îndoia faptele bune, înăbuşindu-şi patimile trupeşti şi iubind adevărul, ca să nu fie nicidecum trupesc, ci cu totul duhovnicesc şi adevărat rob şi închinător al lui Dumnezeu, cunoscând bine ceea ce a zis Domnul: *Că Duh este Dumnezeu, şi cei ce se închină Lui, cu duhul şi cu adevărul se cade să I se închine*. Iar pe duhul cel supărător, în care nu este adevăr şi care nu se închină Domnului, îl biruia întotdeauna, mai ales prin smerenie nespusă, căci, pretutindeni smerindu-se pe sine, se socotea nevrednic şi plin de o mulţime de păcate.

Atunci când fraţii, fiind îndemnaţi de Dumnezeu, au făcut sfat ca să dezgroape moaştele Cuviosului Teodosie şi să le mute din peşteră în sfânta biserică a Mănăstirii Pecerska; la această ascultare primul a fost fericitul Nestor. Şi cu mare credinţă şi cu rugăciune de toată noaptea ostenindu-se, pe acest mărgăritar de mult preţ al Sfintei Mănăstiri Pecerska, adică cinstitele moaşte ale Cuviosului Teodosie, le-au dezgropat şi le-au scos înaintea peşterii. Nestor a

fost singur văzător al minunilor celor mari, precum el însuşi a mărturisit.

El a vieţuit ani îndelungaţi, ostenindu-se cu lucrul scrierii de ani şi, de anii cei veşnici aducându-şi aminte, a bine plăcut Stăpânului anilor. Apoi s-a mutat la veşnicie către Dumnezeu, după anii vremelnici cei îndelungaţi, şi este aşezat în peşteră, unde şi până acum cinstitul său trup se odihneşte în făcătoarea de minuni nestricăciune, mărturisind că acest cuvios scriitor al vieţilor sfinţilor părinţi şi al anilor şi-a scris lui lăcaş de veci în ceruri şi este binecuvântat, căci a primit cununa lui Dumnezeu. Fie ca rugăciunile acestui cuvios scriitor să ne ajute şi nouă a fi scrişi în cărţile vieţii mieluşelului lui Dumnezeu, ai Cărui ani nu se vor împuţina şi Căruia, cu Dumnezeu Tatăl şi cu făcătorul de viaţă Duh, I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, PREACUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU DIMITRIE CEL NOU DE LA BUCUREŞTI

Acest cuvios părinte Dimitrie cel Nou a trăit în vremea dreptcredincioşilor împăraţi româno-bulgari şi era dintr-un sat care se numeşte Basarabov, sat aşezat pe marginea apei Lomului. La început a fost păstor de vite în satul lui, apoi, văzând că toate ale lumii sunt trecătoare, a ieşit din satul Basarabov şi s-a sălăşluit mai întâi într-o peşteră din apropierea acestui sat, iar apoi s-a făcut monah la mănăstirea care era înăuntrul peşterii. Dar cine poate spune ostenelile, postul, rugăciunea şi privegherile pe care le făcea şi prin care s-a învrednicit şi de darul facerii de minuni? El şi-a cunoscut şi vremea ieşirii sufletului din trup căci, retrăgându-se între două pietre mari, şi-a dat prealuminatul său suflet în mâna lui Dumnezeu în timp ce se ruga.

După multă vreme apa Lomului a venit mare, încât a luat şi lemnele şi pietrele dimprejurul ei şi atunci au căzut în apă şi cele două pietre, care erau în apropierea peşterii, împreună cu moaştele sfântului, şi multă vreme au rămas acolo. Deci, vrând Dumnezeu să-l descopere, s-a arătat îngerul Domnului în vis unei copile care pătimea de duh necurat, fiica unui om credincios, şi i-a zis: „Dacă părinţii tăi mă vor scoate din apă – şi i-a arătat locul –, eu te voi

tămădui". Sculându-se dimineaţă, copila a spus părinţilor săi visul pe care l-a avut.

Adunându-se mulţi oameni şi preoţi, s-au dus toţi împreună la locul cel arătat de copilă, unde de multe ori se arăta o lumină şi cei care o vedeau socoteau că acolo este ascunsă o comoară de bani. Căutând cu dinadinsul, au aflat în apă sfintele moaşte ale Cuviosului Dimitrie, care erau afundate în prundiş, şi le-au scos întregi, strălucind ca aurul. Apoi luându-le de acolo, le-au dus în satul Basarabov. Şi străbătând vestea prin toate părţile dimprejur despre aflarea sfintelor moaşte ale lui Dimitrie, a ajuns şi la urechile domnului de la Bucureşti, care îndată a trimis preoţi şi boieri ca să aducă moaştele Sfântului Dimitrie în Valahia şi să le aşeze în biserica domnească. Deci, mergând trimişii Domnului în satul Basarabov, au luat moaştele sfântului şi au purces cu ele ca să le aducă în Valahia. Ajungând cu dânsele până aproape de un sat care se cheamă Ruşi, au stat sfintele moaşte la o fântână şi de acolo sfântul n-a mai vrut a merge mai departe.

Văzând preoţii şi boierii acea minune şi nedumerindu-se ce să fie, s-au sfătuit să facă ceea ce au făcut cei de altă seminţie cu chivotul mărturiei Domnului. Şi au înjugat doi juncani tineri neînvăţaţi la carul cu moaştele sfântului şi i-au lăsat să meargă unde vor voi ei, căci din aceasta urma să se ştie şi voia sfântului. Atunci juncanii s-au întors îndată la Basarabov cu moaştele sfântului şi au stat în mijlocul satului. Iar preoţii şi boierii, întorcându-se fără nici o ispravă, au spus celui care i-a trimis despre toate acestea. Domnul Valahiei a trimis atunci boieri cu bani şi au făcut o biserică cu numele Cuviosului Dimitrie în satul Basarabov, în care au aşezat moaştele sfântului. Şi multe minuni făceau acele moaşte celor ce cu credinţă năzuiau la el, dintre care vom consemna câteva de la oameni vrednici de credinţă, care le-au văzut cu ochii lor şi care le-au scris pentru popor, spre încredinţarea şi adeverirea celorlalte minuni.

Două femei surori, Aspra şi Ecaterina, din satul care se numeşte Cernavodă, au făcut o preafrumoasă biserică, punându-i hramul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, şi s-au sfătuit între ele cum ar putea face ca să poată lua o părticică din moaştele Sfântului Dimitrie şi s-o aducă în biserica lor, căci a le lua cu totul socoteau că nu va voi sfântul, precum a şi fost. Deci, venind cu smerenie şi cu evlavie şi închinându-se sfântului, au luat în taină o mică părticică din moaştele lui şi, vrând să plece cu căruţele lor, caii nicidecum nu s-au putut mişca din locul acela, cu

toate că vizitiii îi băteau mereu. Iar ele, cunoscând pricina, s-au coborât din căruţe şi cu lacrimi au alergat şi au căzut la moaştele sfântului şi, punând părticica la locul ei, s-au rugat sfântului să le ierte greşeala. Astfel, izbăvindu-se de nevăzuta oprire, s-au întors cu pace în satul lor.

Altă dată a venit preasfinţitul mitropolit Nichifor al Târnovului, împreună cu sinodul lui, ca să se închine sfintelor moaşte ale Cuviosului Dimitrie. Închinându-se mai întâi mitropolitul şi sărutând sfintele moaşte, s-a depărtat puţin şi s-a aşezat pe un scaun. După aceea, mergând pe rând toţi ceilalţi din sinodul său şi sărutând sfintele moaşte, un oarecare monah Lavrentie, în vreme ce săruta moaştele, s-a ispitit ca să rupă cu gura o mică parte din moaştele sfântului şi a rămas cu gura căscată. Toţi, uitându-se la dânsul şi văzându-l cu gura căscată, nu pricepeau ce a pătimit. Iar mitropolitul i-a poruncit să se dea la o parte, ca să se închine şi ceilalţi. Dar el, fiind fără glas, abia s-a depărtat puţin de la sicriul sfântului, cerându-şi iertare, şi astfel i s-a dezlegat limba şi a grăit ca mai înainte. După aceea a mers cu mitropolitul la gazdă şi atunci i-a povestit toate cele ce a pătimit. Iar mitropolitul i-a zis: „O, păcătosule, cum de n-ai socotit că de-ar fi fost să se împartă sfintele moaşte la toţi cei care vin să se închine, până acum n-ar mai fi rămas nimic? Deci de acum pocăieşte-te, că ai greşit lui Dumnezeu şi sfântului".

Un iubitor de Dumnezeu, episcopul Ioanichie al Periaslavului, căzând într-o boală foarte grea şi neputându-se vindeca, l-au purtat patru oameni la biserica Sfântului Dimitrie. Acolo l-au pus cu aşternutul în biserică şi, slujindu-se Sfânta Liturghie, după trei ceasuri s-a sculat sănătos şi umbla pe picioarele sale, mulţumind lui Dumnezeu şi lăudându-l pe sfânt.

Între anii 1769 şi 1774, fiind război între Rusia şi Poarta otomană şi cuprinzând şi pe ofiţerii ţării noastre, generalul Petru Saltikov a trecut Dunărea şi pornind război împotriva Rusciucului, a trecut şi prin satul Basarabov, unde se aflau moaştele sfântului. Iar generalul a luat aceste moaşte, voind să le trimită în Rusia. Dar creştinul Hagi Dimitrie, fiind în acea vreme lângă general, s-a rugat ca să nu înstrăineze sfintele moaşte, ci să le dăruiască ţării noastre pentru prăzile şi jafurile ce le-a pătimit din pricina războiului şi s-o mângâie cu acest dar, adică cu sfintele moaşte.

Generalul, înduplecându-se, le-a dăruit Ţării Româneşti. Şi primindu-le tot poporul, cu mare cinste le-a aşezat în biserica cea mare a Mitropoliei Ungrovlahiei, în zilele preasfinţitului mitropolit Grigorie. Şi îndată a simţit tot poporul ocrotirea şi sprijinul sfântului, căci nu numai că a încetat războiul dintre muscali şi turci, ci a contenit şi ciuma cea înfricoşată.

În timpul Războiului de Independenţă, din anul 1877, un colonel bătrân din Bucureşti avea şapte feciori care au fost duşi pe front. Tatăl lor, fiind credincios, s-a rugat cu lacrimi la moaştele Sfântului Dimitrie să-i scape feciorii cu viaţă din război. Apoi a scris pe o hârtie numele lor şi a aşezat-o în taină sub capul sfântului. După terminarea războiului, cu rugăciunile făcătorului de minuni Dimitrie, toţi cei şapte feciori s-au întors sănătoşi la casele lor.

În timpul ocupaţiei germane din primul război mondial, câţiva bulgari cu o maşină au furat moaştele Sfântului Dimitrie din catedrala Mitropoliei din Bucureşti, cu scopul să le ducă peste Dunăre, în ţara lor. Dar sfântul n-a voit să părăsească România. De aceea, toată noaptea bulgarii, prin minune, au înconjurat străzile capitalei, dar n-au nimerit şoseaua care duce la Giurgiu, ca să treacă Dunărea. Dimineaţă au fost prinşi, iar sfintele moaşte au fost aduse în catedrală.

În anul 1955, o femeie din jurul Bucureştilor avea soţul paralizat şi bolnav de nervi. Nemaiputând ea suferi, a venit la Sfântul Dimitrie şi a cerut sfatul unui preot. El i-a dat să citească acatistul cuviosului şi să se închine cu credinţă la sfânta raclă. Femeia s-a întors acasă. Pe la miezul nopţii a strigat-o soţul bolnav şi i-a zis: „Ai chemat vreun doctor din Bucureşti la mine?" „Nu!" i-a răspuns femeia. „Cum nu? a zis soţul. Acum câteva clipe a fost la mine doctorul şi m-a consultat. De ce n-ai venit să-i plăteşti? S-a urcat într-o trăsură cu cai albi şi a plecat spre Bucureşti". Femeia l-a întrebat „Şi te-a consultat?" „M-a uns cu untdelemn sfinţit pe mână şi pe piciorul paralizat şi mi-a poruncit să nu te mai ocărăsc, nici să mai înjur, că mă vindec. Te rog, iartă-mă, Marie, că de acum înainte nu te mai supăr! Dar nu uita, du-te dimineaţă şi plăteşte-i doctorului, că tu l-ai chemat şi ştii unde locuieşte!"

Dimineaţă, bolnavul s-a sculat din pat complet sănătos, iar soţia a mers plângând la moaştele Sfântului Dimitrie şi cu multe lacrimi a mulţumit binefăcătorului ei.

Acestea şi multe alte minuni, care însă n-au fost scrise, a făcut Sfântul Dimitrie.

Mult ajutor şi mare folos câştigă toţi cei ce cu credinţă năzuiesc către moaştele sfântului. Pentru ale cărui rugăciuni, Dumnezeule, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi toţi, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA OCTOMBRIE
ZIUA A DOUĂZECI ŞI OPTA

SFÂNTA MARE MUCENIŢĂ PARASCHEVA

Pe vremea când păgânul împărat Diocleţian a pornit prigoana împotriva creştinilor, trăia în cetatea Iconiei o fecioară cu numele Parascheva, de neam bun şi frumoasă la chip. Părinţii ei fiind dreptcredincioşi, au crescut-o cu bună învăţătură, deprinzând-o cu sfânta credinţă şi cu paza poruncilor lui Dumnezeu. Apoi părinţii ei s-au dus la Domnul, lăsând pe fericita lor fiică tânără şi cu multă avere. Ajungând fericita Parascheva la vârsta desăvârşită, urma credinţa şi faptele părinţilor ei. Averea nu o întrebuinţa spre împodobire şi desfătarea tinereţii ei, ci pentru îmbrăcarea celor goi, pentru hrănirea flămânzilor şi pentru ospătarea străinilor. Iar ea, nebăgându-i în seamă pe peţitorii care o căutau pentru a se însoţi cu dânsa, s-a făcut mireasă a Mirelui celui fără de moarte, a Fiului lui Dumnezeu Cel Unul Născut, al Cărui preasfânt nume în toate zilele îl mărturisea înaintea oamenilor, aducându-i pe ei la cunoştinţa adevărului. Şi dintre aceştia, unii credeau în Domnul nostru Iisus Hristos, iar cei care nu credeau, cu defăimare o ocărau pe Sfânta Parascheva. Dar ea cu îndrăzneală le grăia lor cuvântul lui Dumnezeu şi mustra deşertăciunea neînsufleţiţilor idoli. Şi necredincioşii cetăţeni, nesuferind să audă de la dânsa acest lucru, au prins-o, au bătut-o şi au aruncat-o în temniţă.

În acea vreme a venit în Iconia un ighemon, trimis acolo de împăratul Diocleţian ca să-i ucidă pe creştini. Cetăţenii au venit la acesta şi i-au zis: „Luminate ighemoane, este în cetatea aceasta o fecioară care crede în Iisus Hristos cel răstignit şi face vrăji prin care pe mulţi oameni i-a întors de la jertfele zeilor noştri şi nu încetează a huli pe zeii noştri şi pe împărat. Dar noi, auzind

porunca împărătească, ca toţi cei ce nu se închină zeilor să fie chinuiţi, am prins pe această fecioară şi o ţinem în temniţă".

Auzind acestea, ighemonul a poruncit ca să fie adusă sfânta fecioară înaintea judecăţii sale. Când se îndrepta sfânta muceniţă spre judecată, Duhul Sfânt s-a pogorât asupra ei şi i s-a făcut faţa luminoasă, încât toţi care priveau la dânsa se minunau şi ziceau: „Vedeţi că nu este întristată, ci mai mult se luminează". În timp ce stătea muceniţa la judecată, ighemonul privea spre dânsa şi se mira de podoaba şi de frumuseţea ei şi a zis către cei care erau de faţă: „În deşert aţi bârfit-o pe această fecioară preafrumoasă, pentru că nu este cu dreptate a pierde o astfel de frumuseţe strălucită, asemănătoare cu chipul soarelui". Şi a zis către dânsa: „Spune-ne nouă numele tău, fecioară". A răspuns sfânta fecioară: „Sunt creştină şi roabă a lui Hristos". Iar judecătorul a zis: „Vederea frumuseţii tale mă îndeamnă spre blândeţe, iar cuvintele care ies din gura ta îmi tulbură mintea şi inima, că nu voiesc să aud nişte cuvinte ca acestea". Iar sfânta a răspuns: „Stăpânitorul, Cel ce judecă cu dreptate, se bucură auzind dreptatea, iar tu, auzind adevărul cel grăit de mine, te-ai mâniat". Iar ighemonul a zis: „Pentru aceea mă mânii, că nu-mi răspunzi la ceea ce te întreb! Eu te-am întrebat de numele tău, iar tu îmi răspunzi altceva". A răspuns sfânta: „Mai întâi mi se cade să îţi spun numele vieţii veşnice şi după aceea să-ţi spun şi numele vremelnicei vieţi. Deci ţi-am spus mai întâi numele vieţii veşnice, că adică sunt creştină şi roabă a lui Hristos, iar numele vremelnicei vieţi, cel dat de părinţii mei, este Parascheva, că în ziua Paraschevi m-am născut", - căci Paraschevi la elini se numeşte ziua a cincea (vineri).

Şi zicea sfânta către ighemon: „De vreme ce părinţii mei, ziua a cincea, care este ziua patimilor celor de viaţă făcătoare ale Domnului nostru Iisus Hristos, în toată vremea o cinsteau cu post, cu rugăciuni şi cu milostenie, aducându-şi aminte de Stăpânul lor, Care pentru mila Sa către neamul omenesc Şi-a vărsat sângele şi S-a răstignit pe cruce pentru noi, pentru aceasta le-a dat Dumnezeu rod cinstitei lor însoţiri şi m-au născut pe mine, nevrednica Sa roabă, în ziua a cincea, pe care o cinsteau cu fapte bune, aducându-şi aminte de patimile Stăpânului. Ei au vrut să mă numească cu numele cu care se numeşte ziua Paraschevi şi de la această zi mă numesc Parascheva, părtaşă a patimilor lui Hristos". Iar judecătorul a zis: „Se încetezi a grăi asemenea cuvinte deşarte şi să jertfeşti zeilor noştri, căci eu te voi lua de soţie şi vei fi stăpâna multor bunătăţi şi mulţi te vor ferici pe pământ". Dar Sfânta Parascheva a răspuns:

„Eu am la cer pe Iisus Hristos, Mirele meu, iar alt mire nu-mi trebuie". I-a zis ighemonul: „Îţi miluiesc frumuseţea şi îţi cruţ tinereţea". A răspuns sfânta: „Nu milui frumuseţea cea vremelnică, care astăzi înfloreşte, iar dimineaţă cade, ci mai bine miluieşte-te pe tine, căci te aşteaptă veşnicele chinuri".

Apoi ighemonul s-a mâniat şi a poruncit ca să fie rupte hainele de pe ea şi să fie bătută cu vine de bou. Fiind bătută, sfânta nici o vorbă nu scotea, numai striga cu inima către Hristos, cerând în chinuri ajutor de la Dânsul. Ighemonul, cruţându-i frumuseţea, pentru că se aprindea de dragoste pentru dânsa, a poruncit să înceteze bătaia şi cu blândeţe a început a vorbi către dânsa: „Cruţă-ţi fecioria şi tinereţile tale, nu-ţi pierde floarea cea frumoasă a tinereţilor tale, jertfeşte zeilor şi vei fi vie, căci de mare cinste te vei învrednici de la noi". Iar ea nu răspundea nimic şi pentru acest lucru necăjindu-se ighemonul, a zis: „Mie nu-mi răspunzi, fiică rea de neam creştinesc?" Atunci ea l-a scuipat pe ighemon în faţă. Iar acesta, înfuriindu-se, a poruncit ca să fie spânzurată de un lemn şi cu unghii de fier să i se rupă fără milă carnea de pe dânsa şi cu asprime să-i strujească rănile. Şi i-au sfâşiat trupul până la oase.

Apoi, socotind judecătorul că ea va muri degrabă, căci abia mai sufla, a luat-o de pe lemn şi a aruncat-o în temniţă, unde, zăcând fără glas şi abia vie, din pricina cumplitelor răni, la miezul nopţii a intrat la dânsa un înger, având pieptul şi umerii săi încinşi în chipul crucii cu brâu de aur şi ţinând în mâini uneltele patimilor lui Hristos, crucea, cununa cea de spini, suliţa, trestia, buretele, şi i-a zis: „Scoală-te, fecioară, părtaşă a patimilor lui Hristos, pentru că sunt trimis ca să te cercetez, şi ţi-am adus uşurare durerilor tale prin uneltele patimilor Domnului nostru Iisus Hristos. Vezi cinstita cruce şi cununa cea de spini a dumnezeiescului Mire, vezi suliţa cu care a fost împuns în coasta cea dătătoare de viaţă, trestia care a adus lumii iertare şi buretele care a şters păcatul lui Adam; deci scoală-te, căci te vindecă pe tine Hristos Domnul". Şi îndată s-a sculat muceniţa ca din somn şi, apropiindu-se îngerul care i s-a arătat, a şters cu buretele toate rănile sfintei, şi tot trupul ei a devenit întreg şi sănătos, iar frumuseţea ei era mai luminoasă decât cea dintâi. Atunci ea a sărutat uneltele patimilor lui Hristos, precum şi pe cel ce i s-a arătat ei şi slăvea pe Dumnezeu. După aceasta, acel înger ce i se arătase s-a făcut nevăzut.

A doua zi au venit străjerii temniţei şi au găsit-o pe ea stând la rugăciune, deplin sănătoasă, neavând nici urmă de răni şi, înfricoşându-se, i-au spus ighemonului. Acesta a poruncit să fie

adusă iarăşi înaintea lui şi, văzând-o sănătoasă, s-a mirat, căci nu se aştepta să fie încă vie, în urma chinurilor pe care le suferise. Se mira apoi şi de frumuseţea ei, zicându-i: „Vezi, Paraschevo, cum au miluit zeii noştri frumuseţea ta şi cum te-au făcut sănătoasă, dăruindu-ţi viaţă!" Iar sfânta a răspuns: „Arată-mi, o, judecătorule, pe cei ce mi-au dăruit mie viaţă". Atunci ighemonul a trimis-o în capiştea zeilor ca să vadă pe idolii lor. Au mers acolo împreună cu dânsa preoţii idoleşti şi mulţime de popor, crezând că are să se închine zeilor lor.

Dar intrând sfânta în capiştea în care erau o mulţime de idoli, s-a rugat adevăratului Dumnezeu şi apoi, apucând de picior pe zeul Apollo, i-a zis: „Ţie îţi grăiesc, neînsufleţitule, şi tuturor idolilor celor care sunt la fel ca tine; aşa vă porunceşte vouă Domnul meu Iisus Hristos, să cădeţi toţi la pământ şi să vă faceţi ca nisipul!" Şi îndată, după cuvântul sfintei, toţi idolii au căzut la pământ şi s-au risipit ca nisipul. Atunci tot poporul a ieşit din capiştea idolească, strigând: „Mare este Dumnezeul creştinilor!"

Văzând necuraţii preoţi sfărâmarea şi pierderea zeilor lor, au mers la ighemon, plângând şi zicând: „O, ighemoane, ţi-am spus noi ca să tai pe vrăjitoarea aceasta, căci înşeală toată cetatea noastră. Iar tu nu ne-ai ascultat pe noi; iată acum a sfărâmat cu vrăjile sale pe zeii noştri". Atunci ighemonul, umplându-se de mânie, a întrebat-o cu asprime pe sfântă, zicându-i: „Cu ce farmece faci aceste lucruri?" Iar sfânta a răspuns: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos am intrat în capiştea zeilor voştri şi m-am rugat Domnului meu, zicând: «Arată-Te mie, Mântuitorul meu, Cel ce mi-ai dăruit viaţă!» Atunci mi S-a arătat Domnul şi Dumnezeul meu, iar zeii tăi, când L-au văzut pe Dumnezeul meu, s-au cutremurat de frică şi, căzând la pământ, s-au sfărâmat, în felul acesta arătând că singuri lor nu-şi pot ajuta cu nimic, apoi cum vor putea ajuta altora?"

Atunci a poruncit ighemonul ca iarăşi să fie spânzurată pe lemn şi cu făclii aprinse să-i ardă coastele. În timp ce sfânta era spânzurată şi arsă, a suspinat şi a zis către Dumnezeu: „Doamne, Dumnezeul meu, Ziditorule a toată făptura şi Purtătorule de grijă, Tu celor trei tineri le-ai răcorit cuptorul cel arzător, Tu pe Întâia Muceniţă Tecla, din foc ai izbăvit-o, mântuieşte-mă şi pe mine, nevrednica, din mâinile celor ce mă chinuiesc". Atunci îndată s-a pogorât îngerul, s-a atins de făclii şi s-a aprins un foc foarte mare, încât mulţi dintre cei fără de lege au ars, iar poporul striga: „Mare

este Dumnezeul creştinilor!" Şi mulţime de popor a crezut în Iisus Hristos.

Judecătorul, văzând răzvrătirea din popor şi temându-se să nu se scoale împotriva lui, a poruncit ca degrabă s-o taie cu sabia pe sfânta. Iar când sfintei i-a fost tăiat capul, unii au auzit glasuri coborâte din ceruri, zicând: „Bucuraţi-vă, drepţilor, că muceniţa Parascheva s-a încununat". Apoi, luând sfântul ei trup, l-au îngropat cu cinste în casa ei. Şi astfel această bună fecioară şi-a sfârşit nevoinţa muceniciei şi s-a dus la Mirele ei, ducând sângele său în loc de untdelemn, şi se odihneşte acum cu fecioarele cele înţelepte în cămara lui Hristos. Iar a doua zi, ieşind nelegiuitul ighemon la vânat, dintr-o dată s-a speriat calul lui şi l-a aruncat într-o vale, unde căzând s-a rostogolit şi s-a zdrobit trupul lui, încât şi-a dat ticălosul său suflet.

Iar sfântul şi cinstitul suflet al Sfintei Muceniţe Parascheva este în mâinile lui Dumnezeu. Cu cinstitele ei moaşte se fac multe tămăduiri bolnavilor, spre slava Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine cinstea şi închinăciunea, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFINŢII MUCENICI TERENTIE, NEONILA ŞI CEI ŞAPTE FII AI LOR

Fericitul Terentie, fiind creştin dreptcredincios, s-a căsătorit prin nuntă legiuită cu Neonila, care era de aceeaşi credinţă cu el, şi au avut şapte fii: Sarvil, Fota, Teodul, Vila, Ierax, Nitul şi Eunichie, pe care i-au crescut în dreapta credinţă. Apoi au fost prinşi toţi de către păgâni, adică şi părinţii şi copiii, şi au fost duşi înaintea judecăţii celei fărădelege, unde L-au mărturisit pe Hristos, iar pe idoli i-au hulit. Pentru acest lucru au fost chinuiţi fără de măsură şi apoi spânzuraţi. În timpul chinurilor, rănile le erau stropite cu oţet şi arse cu foc, iar sfinţii se rugau în linişte unul pentru altul şi se mângâiau.

Dumnezeu nu a trecut cu vederea rugăciunile lor, ci i-a trimis pe sfinţii săi îngeri care i-au dezlegat din legături şi au tămăduit rănile lor. Apoi păgânii, văzându-i pe sfinţi dezlegaţi şi tămăduiţi de răni, s-au spăimântat şi i-au dat spre mâncare fiarelor, dar nici un rău n-au pătimit, pentru că fiarele şi-au schimbat cruzimea în

blândeţe de oaie, cu porunca lui Dumnezeu. Apoi au fost aruncaţi într-o căldare cu smoală fierbinte, dar îndată focul s-a stins şi smoala s-a răcit. Văzând păgânii că nu se ating de dânşii chinurile, le-au tăiat capetele cu sabia şi astfel şi-au aflat sfârşitul.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL SFINŢIT ATANASIE, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI

Acest luminător preaînţelept al lumii şi adevărat rob al Mântuitorului Hristos era de loc din Adrianopol. Tatăl lui se numea Grigorie, iar maica lui, Eufrosina, şi amândoi erau dreptcredincioşi, de neam bun şi îmbunătăţiţi cu fapte. Ei i-au dat pruncului lor numele de Alexie. Chiar din copilărie se arăta în ce fel va fi când va ajunge vârstnic, că niciodată nu s-a dedat la jucării, după obiceiul copiilor, nici nu şi-a dorit lucruri trecătoare şi deşarte, ci toată sârguinţa lui era îndreptată spre slujba bisericii şi spre învăţătura de carte. Nu se aduna niciodată cu tinerii cei fără de rânduială, ca nu cumva vorbele cele rele să-i strice obiceiurile cele bune pe care le avea fericitul, ci se aduna cu oamenii cucernici şi îmbunătăţiţi şi împreună cu aceştia vorbea, ca să aibă folos sufletesc. Iar după ce tatăl său a răposat, copilul, rămânând sărman, şi mai mult sporea în fapte bune.

Apoi, după puţină vreme, din multă şi neîntreruptă citire a dumnezeieştilor Scripturi, a dobândit multă înţelepciune şi pricepere; şi era atât de iscusit când vorbea cu alţii, încât toţi se minunau de el, cum un tânăr ca acesta a covârşit atât de mult pe cei bătrâni în înţelepciune. Apoi cu cât înainta în vârstă, cu atât sporea şi cu îmbunătăţirea sufletului său. După aceea, punându-şi în minte să se lepede desăvârşit de deşertăciunea lumii celei amăgitoare, mincinoase şi trecătoare, a dorit înţelepciunea cea de sus, ca să se învrednicească de fericirea cerească.

Către această viaţă s-a îndemnat mai întâi din cuvântul Sfintei Evanghelii, în care zice Domnul: *Cel ce iubeşte pe tatăl său sau pe mama sa mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine, adică nu este vrednic să fie ucenicul Meu*. Iar al doilea, s-a mai folosit şi de viaţa şi petrecerea minunatului Alipie Stâlpnicul. Citind-o cu evlavie şi cu umilinţă, a văzut că şi acesta a lăsat toate cele trecătoare ale lumii şi a părăsit pe maica sa, care era văduvă şi avea de la dânsul mare mângâiere, rănindu-i inima sa de mamă. Atunci a

lăsat şi el patria, rudeniile, prietenii şi pe preaiubita lui maica necăjită şi fără de bărbat şi s-a dus la Tesalonic, în ale cărui hotare se afla unchiul său, Sfântul Acachie, care era monah într-o mănăstire bogată. Apoi, văzând că fraţii de acolo nu aveau sârguinţă cuviincioasă către păzirea cea cu dinadinsul a vieţii monahale, ci mai mult pentru grija şi împătimirea către lucrurile materiale, luându-şi iertăciune, a plecat de acolo şi, după ce i-a crescut barbă, s-a dus în Sfântul Munte Athos.

Acolo, închinându-se la toate mănăstirile şi la celelalte schituri şi sihăstrii, a avut mare folos, pentru că, la fel ca o albină iubitoare de osteneală, care înconjoară livezile şi îşi adună mierea cea dulce din multe feluri de flori, la fel făcea şi sfântul, luând de la cei îmbunătăţiţi pilde de folos sufletesc şi punându-le în vistieria inimii cu mare sârguinţă. Apoi, atât de mult a iubit osteneala şi pătimirea trupului, încât niciodată nu purta încălţăminte, ci umbla desculţ, nu avea nici măcar două rase, ci cu o singura haină se îmbrăca în toate zilele şi nopţile. Iar pe dedesubt, pe piele, purta o haină aspră de păr, pentru mai multă suferinţă.

Toată vremea o petrecea în posturi, încât hrana lui era formată numai din pâine şi apă şi din acestea gusta cu mare înfrânare, încât niciodată nu se sătura. Şi astfel şi-a petrecut toată viaţa ca un înger. Nu a încălecat niciodată pe cal, nici nu şi-a spălat capul şi picioarele vreodată, nici chiar în vremea în care era arhiereu. Chiar şi atunci dormea pe pământul gol, pentru mai multă pătimire. După ce s-a închinat la toate mănăstirile, s-a dus şi la Mănăstirea Esfigmenu şi s-a dat de obşte, unde atâtea osteneli şi nevoinţe a săvârşit, încât este cu neputinţă a le nota pe toate cu de-amănuntul. Numai din multele lui nevoinţe să scriem câteva.

Un ieromonah cucernic s-a dus din mănăstirea studiţilor la Sfântul Munte Athos pentru închinare şi, ajungând la Mănăstirea Esfigmenu, i-au povestit monahii faptele cele bune ale cuviosului, care a fost acolo timp de doi ani trapezar, slujind fraţilor cu multă sârguinţă. El nu avea chilie, nici pat şi nici măcar o rogojină, nici vara şi nici chiar iarna, când în locurile acelea cade multă zăpadă şi este foarte frig. Dormea pe pământ puţină vreme, apoi se scula şi tămâia, rugându-se şi priveghind toată noaptea, citind Psaltirea şi zicând: „Privegheat-au ochii mei până dimineaţa, ca să cuget la cuvintele Tale". Nimeni nu l-a văzut pe el stând jos să mănânce, ci stătea numai în picioare şi mânca numai fărâmiturile care rămâneau de la masa celorlalţi, zicând: *Că şi câinii se hrănesc cu fărâmiturile care rămân de la masa stăpânilor*. Trei ani cât a stat în mănăstire

n-a gustat nici untdelemn, nici vin, nici vreo altă îndestulare trupească n-a avut, deşi gătea pentru fraţi multe bucate bune; căci avea mare bucurie ca să-i mulţumească pe toţi fraţii, iar el să se înfrâneze, ca să ia bogată răsplătire întru Împărăţia cea pururea nepieritoare. Întotdeauna avea ochii plini de lacrimi, căci, văzând focul acela vremelnic cu care fierbea bucatele, îşi aducea aminte de focul cel nestins al gheenei şi plângea. Pentru faptele lui cele bune toţi se îndreptau spre el cu multă evlavie şi îl cinsteau precum i se cădea. Pentru aceasta, temându-se ca să nu se lipsească de slava cea cerească pentru slava vremelnică, a plecat din mănăstire şi s-a dus la Ierusalim.

Închinându-se la Sfintele Locuri şi la cele de prin pustia Iordanului, s-a dus la Muntele Latrului, unde locuiau părinţii cei cuvioşi. Acolo a petrecut multă vreme într-o chilie pustnicească. După ce s-a folosit mult de la acei părinţi sfinţi, a plecat în muntele lui Avxentie, unde se aflau în acea vreme monahi îmbunătăţiţi, între care vestitul Ilie, Nil Italianul şi Atanasie Leprindineanul. După ce a vorbit cu ei, învăţându-se unii pe alţii, a plecat de acolo în muntele lui Ghelasie, unde se afla mănăstirea fericitului Lazăr, şi acolo a petrecut opt ani, slujind fraţilor la toate trebuinţele cu mare osârdie. Apoi s-a făcut schimnic şi şi-a luat numele de Atanasie în loc de Acachie.

După aceasta, deşi nu voia, l-au hirotonit diacon şi preot, apoi l-au făcut tipicar şi eclesiarh, slujind cu multă sârguinţă în această slujbă, ca nimeni altul. Apoi, citind toate cărţile de câte trei ori sau de câte patru ori şi primind mult folos din ele, a adunat întru sine multă bogăţie de înţelepciune şi de cunoştinţe, punând totdeauna suişuri în inima lui. Pentru care, învrednicindu-se dumnezeieştii vederi, Stăpânul Iisus Hristos l-a chemat să pască oile cele cuvântătoare. Deci, ascultaţi o înfricoşată şi minunată povestire:

Sfântul avea obiceiul de a merge la biserică mai înainte de Utrenie ca să se roage în pridvor. Într-o noapte, când se ruga cu lacrimi înaintea icoanei cu răstignirea lui Hristos, din icoană a ieşit un glas preadulce, zicându-i: „De vreme ce mă iubeşti, Atanasie, vei paşte poporul Meu cel ales". Acestea auzindu-le el, a căzut jos de frică, apoi, cu bucurie negrăită preamărea cu lacrimi pe Domnul. Şi făcând zece ani în slujba de eclesiarh, îşi aducea aminte de dulceaţa liniştii sale şi se mâhnea că nu putea şi acum să se nevoiască.

Deci plecând de acolo, s-a întors iarăşi la Sfântul Munte Athos şi, aflând un loc pustiu şi depărtat, a petrecut acolo fără nici

un fel de mângâiere trupească, adică hrană sau îmbrăcăminte. Cu toate acestea, împărtăşindu-se de mierea liniştii celei dorite, se bucura cu sufletul, vorbind singur cu Dumnezeu şi rugându-se. Dar pentru că şi acolo în munte s-au întâmplat sminteli venite din partea diavolului, urâtorul binelui, a plecat şi s-a dus iarăşi în muntele Ganului, unde, aflând loc liniştit, după dorinţa sa, s-a sălăşluit acolo şi, în puţină vreme, s-au adunat şi alţii după dânsul. Căci pe mulţi îi atrăgea fapta bună a cuviosului, pe care el îi primea cu multă dragoste şi îi deprindea întru rânduiala petrecerii monahale. Şi i-a făcut pe dânşii vase alese ale darurilor dumnezeiescului Duh. Printre ucenicii sfântului erau şi minunatul Teofan şi lăudatul Teodorit şi mulţi alţii vestiţi în fapte bune.

Dar nu numai în locurile cele dimprejurul muntelui era vestit Sfântul Atanasie, ci şi la curţile împărăteşti. Pentru aceasta, necontenit alerga către dânsul mulţime de popor, ca să audă învăţătura cea cu miere curgătoare şi să vadă faţa lui cea blândă şi cu chip de înger. Pe aceştia îi primea cu bucurie şi le hrănea sufletele cu sfaturi duhovniceşti, cu pilde minunate şi dumnezeieşti povestiri, ca un doctor iscusit şi preaînţelept. Dar nu numai bărbaţi, ci şi multe femei se adunau la dânsul, şi pe mulţi i-a înduplecat să se lepede de cele vremelnice, ca să moştenească pe cele veşnice. S-a făcut şi o mănăstire de femei acolo în pustie, condusă de Sfântul Atanasie, şi multe dintre acele femei s-au sfinţit.

Dar să amintim şi în ce chip a ajuns Sfântul Atanasie patriarh, lucru pe care Dumnezeu l-a rânduit ca să aducă pace şi să liniştească Biserica de tulburarea pe care o adusese mai înainte Patriarhul Ioan Veccos, care cu dreptate a fost caterisit, ca un lipsit de minte şi urâtor de Hristos.

Împăratul Ioan Cantacuzino, care domnea pe atunci, ca un dreptcredincios şi iubitor de Hristos, a adunat clerici şi arhierei şi i-a întrebat dacă voiesc să aleagă ca arhiepiscop al cetăţii pe Sfântul Atanasie. Şi toţi l-au ales şi l-au primit. După aceea a trimis arhierei şi nobili ca să-l aducă pe Sfântul Atanasie cu mare cinste, precum i se cuvenea. Ajungând aceştia la dânsul, i-au dat scrisorile împărăteşti şi l-au rugat mult ca să primească alegerea, iar el le-a răspuns: „Rogu-vă pe voi, sfinţiţi arhierei şi prea cinstiţi boieri, să alegeţi pe un altul, care va fi vrednic, căci eu, fiind obişnuit în pustie, nu pot suferi tulburarea". Acestea le-a spus cuviosul cu smerenie, însă ei l-au rugat iarăşi mult timp ca să primească, pentru Domnul. Apoi, când au văzut că nu voia, i-au vorbit mai cu asprime, zicând: „Dacă nu ne asculţi pe noi, ca să ajuţi Biserica,

acum când are mai mare nevoie şi trebuinţă, şi să foloseşti multe suflete, vei da seamă în faţa lui Dumnezeu la ceasul judecăţii".

Atunci sfântul, aducându-şi aminte de vedenia cea de demult în muntele lui Ghelasie şi temându-se ca nu cumva, fugind de vrednicia arhieriei, pentru smerenia lui, să se osândească de Dumnezeu ca un neascultător, a făcut pogorământ şi s-a înduplecat să primească o vrednicie înaltă ca aceasta.

Deci, mergând la împărat, acesta l-a primit cu bucurie cu toată suita lui, apoi fiind hirotonit, a stat în scaun ca un vrednic. Găsind biserica înţelenită şi mult vătămată de eretici, s-a ostenit cu sârguinţă să o cureţe şi să dezrădăcineze neghinele. Când învăţa poporul, mustra pe cei nedrepţi şi răpitori, ca un alt Ioan Gură de Aur, şi nu se ruşina de stăpânitori şi de bogaţi, nici chiar de împărat, avându-l în ajutor pe Dumnezeu. Apoi, pe cei cucernici îi îndrepta cu sfaturi, iar pe cei neplecaţi şi nesupuşi îi pedepsea cu certuri mai aspre. Astfel se ostenea sfântul ziua şi noaptea şi se nevoia pentru a păzi nevătămată turma lui Hristos de lupii cei trupeşti şi sufleteşti. Iar diavolul, nesuferind să vadă acest lucru bun, a uneltit ca să lipsească turma lui Hristos de un păstor înţelept ca acesta.

Deci boierii care erau nedrepţi şi clericii care nu se supuneau, îl urau pe sfânt şi, nesuferind mustrările lui, i-au spus împăratului că este foarte aspru şi sălbatic şi nu mai vor să-l aibă ca păstor, cerând să fie hirotonit un arhiereu mai îngăduitor şi care să iubească mai mult pe oameni. Acestea şi multe alte învinuiri aducându-i, totuşi împăratul nu i-a ascultat pe dânşii, căci cunoştea viaţa îmbunătăţită a sfântului şi curăţia inimii lui.

Însă cu cât trecea vremea, cu atât mai mult cei nedrepţi şi asupritori se sălbăticeau şi îl urau pe sfânt. Ba, încă şi mulţi dintre arhierei s-au unit cu boierii împotriva lui. De aceea împăratul, ca să-i împace, l-a rugat pe sfânt să-şi dea demisia cu pace. Iar sfântul a trimis o scrisoare împăratului în care-i scria astfel: „Eu, împărate prea puternice, nu am luat arhieria şi grija Bisericii pentru ca să tac şi să trec cu vederea greşelile oamenilor, ci pentru a îndrepta aceste greşeli şi a le mustra, căci înfricoşată osândă îi aşteaptă pe arhiereii care nu-i mustră pe cei ce păcătuiesc. Dar ei în loc să mulţumească, mă urăsc şi-mi răsplătesc cu rău în loc de bine. Deci, de vreme ce ei nu voiesc vindecarea lor şi mă izgonesc cu nedreptate, părăsesc scaunul de arhiereu, zicând: mă lepăd de clerul şi de poporul cel nesupus şi neplecat şi mă supun lui Dumnezeu, Căruia mă rog ca să mă îndrepte către ceea ce este de

folos, precum ştie El, cu rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu şi ale sfinţilor Lui".

Acestea le-a scris şi îndată a plecat. Şi mergând la mănăstirea sa, a rămas acolo petrecând cu mai bună vieţuire decât înainte. Deci a petrecut alţi zece ani acolo, vieţuind cu fapte bune şi cu plăcere de Dumnezeu, vestind mai înainte, ca un prooroc, cele ce aveau să fie. Apoi, de multe ori a vestit împăratului diferite proorocii care, după cum i le-a scris, s-au şi împlinit, după cum rezulta din epistolele lui, pe care nu le scriem aici din pricină că sunt prea lungi. Cine vrea să le cunoască poate să le citească şi va înţelege cu cât dar era înzestrat de la Dumnezeu şi de câte vedenii şi descoperiri s-a făcut părtaş.

După ce Sfântul Atanasie a părăsit scaunul patriarhal, în locul lui a fost ales patriarh un om îmbunătăţit şi vrednic, pe care îl chema Ioan. Dar din cauză că era blând, nu-i pedepsea pe oamenii cei răi care vătămau Biserica lui Dumnezeu. Rămânând şi Ioan zece ani în patriarhie, s-a mâhnit din pricina multor tulburări şi a lăsat scaunul patriarhal şi iarăşi a rămas Biserica fără patriarh. Iar credinciosul împărat, având dorinţa să găsească un om vrednic ca să-l aleagă păstor al cetăţii şi aflându-se acolo în cetate un om îmbunătăţit care se numea Mina – către care scrisese Cuviosul Atanasie că într-una din zile va fi cutremur mare în împărătească cetate, ceea ce s-a şi întâmplat –, după ce s-a înştiinţat despre acestea, a judecat că tot Cuviosul Atanasie este vrednic să fie patriarh la fel ca mai înainte. Pentru aceasta, a trimis oameni şi l-au adus de la mănăstire şi cu multă cinste şi evlavie l-au aşezat pe el în scaun pentru a doua oară. Şi s-a arătat cu fapte mai strălucite ca înainte, împlinitor al tuturor poruncilor, priveghetor la slujbele bisericeşti, părtinitor preafierbinte al celor nedreptăţiţi şi asupriţi, ajutător şi apărător al văduvelor şi al sărmanilor şi sprijinitor nepregetat al tuturor celor ce se aflau în nevoi. Dar mai ales către cei flămânzi şi săraci atât era de milostiv şi îndurat, încât deşerta vasele de grâu şi de alte seminţe şi le împărţea la săraci; căci în acea vreme a fost foamete mare şi înfricoşată, cum nu a mai fost altă dată, încât mulţi mureau de foame şi pretutindeni erau lacrimi şi suspine.

Iar prin învăţături sfântul îi îndemna pe cei bogaţi să întindă o mână de ajutor către cei săraci. După aceea Cuviosul Atanasie a aşezat epitropi oameni credincioşi şi cucernici în multe locuri ale cetăţii, iar pentru cei săraci fierbea grâu şi legume şi le împărţea îmbrăcăminte şi alte lucruri pentru nevoile lor. În felul acesta, după

multe zile a vindecat nevoia şi primejdia foametei. După ce a mai petrecut şapte ani în scaunul patriarhal, în timpul din urmă, vieţuind după Dumnezeu în fapte bune, iarăşi s-au ridicat asupra lui din partea diavolului alte noi sminteli, căci diavolul a îndemnat pe nişte oameni oarecare, cu obiceiuri rele şi necurate, să facă rău sfântului. Şi de vreme ce n-a putut să afle nici o prihană în viaţa lui, căci era foarte îmbunătăţit, au scornit că este eretic. Iar diavolul i-a învăţat să procedeze astfel: Au ascuns o icoană a Maicii Domnului sub aşternutul de la scaunul patriarhal şi după aceea l-au acuzat că luptă împotriva icoanelor, şi au arătat icoana cea ascunsă sub aşternutul scaunului. Dar după ce a fost cercetată cu de-amănuntul pricina, s-a descoperit adevărul, iar făcătorii de rele au fost pedepsiţi şi sfântul a fost izbăvit. Iar el a încercat iarăşi să părăsească scaunul patriarhal, ca să scape de tulburări, dar împăratul n-a vrut. Din aceasta pricină a mai stat puţină vreme ca patriarh şi până la urmă s-a dus la mănăstirea lui şi s-a liniştit. Deci, izbăvindu-se de grija lumii şi de tulburări, postea, priveghea şi mai mult se ruga, iar mintea lui s-a făcut îngerească şi cerească.

Deci s-a învrednicit de multe vedenii şi descoperiri de la Dumnezeu şi a spus multe fapte mai înainte, care toate s-au împlinit, după cum a proorocit, încât toţi se minunau şi îl cinsteau pe el. Dar să povestim câteva din multele lui minuni, spre încredinţare:

Un ucenic al sfântului, cu numele Iachint, a făcut pe grumaz o bubă care nu se mai vindeca, pe care poporul o numeşte fagusa (adică mâncătoare). Şi l-a rugat de multe ori pe Sfântul Atanasie ca să-l lase să se ducă la doctor, ori să facă el rugăciune către Domnul ca să-l tămăduiască. Iar sfântul îl sfătuia să rabde ca Iov sau ca mulţi alţii care au răbdat multe patimi şi au mulţumit lui Dumnezeu. Atunci săracul Iachint şi-a adus aminte de credinţa acelei femei căreia îi curgea sânge şi despre care scrie în Sfânta Evanghelie şi, urmând pildei aceleia, s-a dus în spatele sfântului şi, căzând la pământ cu lacrimi şi cu credinţă, a apucat marginea hainei sfântului şi a atins-o de locul bolnav. Şi îndată, o, minune! după credinţa lui s-a vindecat. Altă dată, acelaşi Iachint s-a urcat pe acoperişul chiliei lui ca să facă o treabă oarecare şi, din ispita diavolului, a căzut la pământ şi zăcea ca mort. Apoi sfântul cu rugăciunea l-a înviat şi l-a făcut sănătos ca mai înainte.

Altă dată două monahii dintr-o mănăstire de femei au căzut într-o boală foarte grea şi de nevindecat şi aşa trecând multă vreme şi nemaiputând să sufere durerile şi reaua pătimire, au vestit aceasta sfântului, zicându-i: „Ne rugăm ţie, preasfinţite stăpâne, să

faci rugăciune către Domnul Cel iubitor de oameni ca să ne uşureze de boală sau să ne odihnească ca un milostiv". Iar sfântul le-a răspuns: „Eu voiam să suferiţi încă puţină vreme, ca să aveţi parte de mai multă plată întru veşnica odihnă. Dar de vreme ce nu mai puteţi să suferiţi, rugaţi-vă noaptea aceasta Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi dimineaţă vă veţi tămădui". Aşa a zis cel smerit cu cugetul, ca să scape de laude şi cuvântul lui a devenit faptă. Căci a doua zi dimineaţa s-au aflat sănătoase, cu darul şi cu iubirea de oameni a lui Dumnezeu, şi îndată s-au dus la sfânt şi i-au adus cuvenita mulţumire, ca să nu se arate nemulţumitoare către o atât de mare facere de bine. Dar ascultaţi şi alte minuni mai slăvite, ca să preamăriţi pe Dumnezeu:

Pe când sfântul era patriarh şi era mare foamete, după cum am povestit mai sus, a poruncit unui slujitor, care era cucernic şi îmbunătăţit, cu numele Hristodul, să împartă grâul pe care-l avea patriarhia la mănăstirile de maici, care erau mai sărace, fiecare mănăstire primind câte 30 de kilograme de grâu. Iar Hristodul i-a spus sfântului că nu mai rămăseseră decât cincizeci de kilograme de grâu în hambar. Dar sfântul i-a zis: „Nu grăi multe, puţin credinciosule, ci du-te şi fă după cum ţi-am poruncit". Deci s-a dus Hristodul şi a făcut precum i-a spus sfântul. Şi după ce a împărţit grâul, Domnul binecuvântând pe cel rămas, s-a aflat în hambar mai mult grâu decât era înainte. Din aceasta Hristodul a înţeles minunea cea mare şi a făcut metanie sfântului, ca să-i ierte greşeala de mai înainte. Apoi sfântul a poruncit iarăşi să se dea grâu cât va fi de trebuinţă săracilor şi, cu cât el împărţea grâu la săraci, cu atât Dumnezeu îl înmulţea în chip minunat, spre slava şi marea cuviinţă a Lui. Aceasta s-a făcut şi în alte dăţi, căci după dărnicia lui îi răsplătea Domnul, Cel bogat şi dăruitor.

Apoi, într-o zi, fiind închis în temniţă un creştin oarecare, pentru o nedreaptă datorie, a fost pus în lanţuri. Dar sfântului, ca un iubitor de oameni şi preamilostiv, i s-a făcut milă de dânsul şi, mergând la temniţă cu oamenii săi, a scos pe om din lanţuri, l-a dus la patriarhie şi l-a izbăvit, netemându-se de stăpânirea împărătească sau de dregători.

În afară de celelalte fapte bune, sfântul avea şi smerenia cea aducătoare de înălţime, nu numai înlăuntrul inimii, ci şi în afară. Pentru aceasta, niciodată n-a purtat haine scumpe, ci numai o haină săracă şi umilită, pentru care de multe ori unii fără de minte îl ocărau, zicând că defaimă vrednicia patriarhiei prin simplitatea îmbrăcămintei lui. Iar el le răspundea astfel: „Nu este ruşine, nici

ocară să poarte cineva haine umile, ci mai vârtos este lucru de laudă. Numai păcatul este vrednic de ocară şi de defăimare, iar noi lucrăm cele poruncite de Dumnezeu. Când păcătuim, nu ne temem, iar de hainele cele proaste ne ruşinăm! Cel ce iubeşte pe Dumnezeu, se cuvine a face voia Lui şi a nu fi plăcut oamenilor, ci smerit şi măsurat în mâncare, în îmbrăcăminte, în fapte şi în gândurile lui, ca să nu mânie pe Domnul". Acestea şi altele asemenea zicând, sfătuia şi pe alţii să se smerească, la fel cum nici el n-a cugetat să se înalţe niciodată în toată viaţa lui, de-a pururea pomenitul.

Pentru toate acestea, la sfârşitul vieţii sale s-a învrednicit a vedea iarăşi pe Stăpânul Hristos, ca şi mai înainte. Stând într-o zi la rugăciune, după obicei, a văzut pe Hristos având mâinile întinse pe Cruce şi i-a zis lui cu dojană: „Pentru ce ai lăsat oile ce ţi s-au încredinţat în mâinile tale, singure şi nepăscute, şi le risipesc lupii şi le mănâncă? Eu, Dumnezeu fiind, am primit să port trup omenesc şi să Mă răstignesc pentru mântuirea oamenilor, iar tu nu rabzi greutatea clevetirii, ci te-ai depărtat de Biserică, ca un ostaş fricos şi mic la suflet". După ce sfântul a auzit acestea, cu frică şi cu cutremur a căzut la pământ, tânguindu-se, mărturisindu-se şi rugându-se ca să-i ierte Domnul greşeala micşorării de suflet, şi cu atât de mult amar a plâns, încât a udat pământul cu lacrimi şi nu s-a ridicat de jos până când nu a luat deplină încredinţare de iertare.

După vedenia aceasta s-a nevoit ca şi mai înainte, rugându-se lui Dumnezeu cel atoatevăzător şi de la El aşteptând răsplătirea nevoinţelor şi ostenelilor lui. Dar fiindcă sosise vremea să se mute din această viaţă vremelnică şi să se ducă către Cel dorit, adunând pe ucenicii săi, i-a învăţat să părăsească toate cele vătămătoare de mântuirea sufletului, ca să se învrednicească de fericirea veşnică; şi mai ales să se silească fiecare să câştige aceste trei fapte bune, fără de care nimeni nu se poate mântui, după cum şi mai înainte de multe ori îi sfătuia, zicând: „Sârguiască-se fiecare a păzi din tot sufletul aceste trei mari fapte bune, ca cele ce sunt următoare lui Hristos şi cu adevărat trebuincioase, mai mult decât toate celelalte fapte bune, adică: smerita cugetare, dragostea şi milostenia, prin care Sfânta Treime se slăveşte. Să vă înfrânaţi fiecare după putere şi să nu mănânce cineva decât o dată pe zi, precum avem predanie de la Sfinţii Părinţi, şi să nu primiţi gândurile cele rele şi necurate, care întinează sufletul".

Acestea şi multe altele zicându-le, trăind o sută de ani viaţă fericită şi preaminunată, şi-a dat sfântul său suflet în a douăzeci şi opta zi a lunii octombrie, în preacuratele mâini ale Mântuitorului

nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL SFINŢIT DIMITRIE, MITROPOLITUL ROSTOVULUI

Pe această ramură de rai, pe Dimitrie, sfinţitorul şi făcătorul de minuni, l-a crescut Rusia cea Mică (Ucraina), într-o cetate mică şi neînsemnată, care se numea Makarova, la o depărtare de cetatea Kievului ca la cincizeci de stadii.

El s-a născut la anul 1629, luna decembrie, din părinţi de bun neam, care erau împodobiţi cu credinţa creştinească şi umblau în poruncile lui Dumnezeu cu neabatere. Tatăl său se numea Sava şi era cu rânduiala sutaş în oastea Rusiei, iar maica sa se numea Maria. La naştere i-au pus în grabă numele Daniil, luminându-l după aceea şi cu Sfântul Botez. După botez, pruncul a fost crescut de părinţi în frică de Dumnezeu, învăţându-l legea creştinească şi creştea împreună cu anii, cu înţelegerea şi cu fapta bună, mergând ca pe o scară, din putere în putere.

După ce s-a deprins bine cu citirea şi scrierea limbii slavoneşti, părinţii l-au dus în cetatea Kievului, la şcoala Mănăstirii Botezul Domnului, pentru învăţătura altor limbi străine şi a altor învăţături care se învăţau acolo. La şcoală, copilul Daniil, prin isteţimea minţii sale şi prin neadormită sârguinţă, în scurtă vreme a început a arăta bună pricepere la învăţătură, sporind mai mult decât vârstnicii lui. După câţiva ani s-a arătat iscusit din destul în facerea de stihuri şi la retorică, ştiind bine toate cele ce învăţa. Pe când trecea învăţăturile acelea, Daniil se deprindea nu mai puţin şi la viaţa îmbunătăţită; căci în toată vremea aceea în care a petrecut la învăţătură, nu avea nici cea mai mică împărtăşire cu copiii cei vorbitori de vorbe rele, care făceau râsuri şi glume, şi cu cei ce cugetau la veselii şi la desfătări deşarte; adică nu voia să se răzvrătească cu cei răi şi să cadă în prăpastia păcatului, căci ştia că vorbele cele rele strică obiceiurile cele bune. El se sârguia pe cât putea să-şi păzească întreaga înţelepciune şi curăţie.

Când îi prisosea vremea de la şcoală, nu se îndeletnicea cu jocuri copilăreşti, cum era obiceiul tinerilor, ci cu citirea cărţilor

insuflate de Dumnezeu. El alerga cu sârguinţă la rugăciune în biserica lui Dumnezeu, pentru că inima lui începea a se înfierbânta de văpaia dragostei dumnezeieşti şi se aprindea foc în cugetul lui. Deci, cu cât şedea mai mult la citirea scripturilor dumnezeieşti şi la citirea vieţilor Sfinţilor Părinţi, cu atât zi de zi se aprindea cu inima spre urmarea lor şi dorea să urmeze acelora; căci, deşi era în lume, arăta în sine începătura vieţii călugăreşti.

Ajungând la vârsta de 18 ani, a trecut cu vederea, pentru Hristos, lumea aceasta vremelnică şi bunătăţile ce sunt într-însa şi, cerând binecuvântare de la părinţii săi, a început a petrece în Mănăstirea Preasfintei Treimi, numită Kirilovska, în aceeaşi cetate a Kievului. Acolo, după o vreme, s-a tuns după rânduiala călugărească de Meletie, egumenul aceleiaşi mănăstiri, în anul 1638, la 9 iulie, la pomenirea Sfântului Sfinţit Mucenic Pangratie; şi, în loc de Daniil, s-a numit Dimitrie.

După primirea rânduielii călugăreşti, acest bărbat temător de Dumnezeu, aruncându-se cu totul spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a început a petrece viaţa cuviincioasă a călugărilor, deprinzându-se la smerenie, la ascultarea şi la iubirea de fraţi. El se sârguia pe cât putea a urma în lucrurile cele bune cuvioşilor părinţi: Antonie, Teodosie şi celorlalţi făcători de minuni ai Pecerskăi. Nu se îngrijea nicidecum de câştigarea averilor şi bogăţiilor vremelnice, ci, toată sârguinţa lui, era să-I placă lui Dumnezeu şi, după chemarea sa, să-I slujească cu credinţă.

Trecând puţină vreme după călugăria sfântului, la 25 martie 1639, la praznicul Bunei-Vestiri a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cu voia povăţuitorului, Sfântul Dimitrie a fost hirotonit diacon, de preasfinţitul Mitropolit al Kievului, Iosif Tunalski.

Apoi a petrecut multă vreme în Mănăstirea Kirilovska din Kiev, supunându-se cu smerenie şi în tăcere povăţuitorului lui în toate, slujind fraţilor fără de lenevire şi împlinind cu osârdie toată ascultarea mănăstirească şi bisericească. El se afla mai întâi de toţi la cântarea bisericească şi ieşea mai pe urmă. În biserică stătea cu frică, asculta cu luare aminte dumnezeiasca Scriptură ce se citea, iar în chilie se îndeletnicea la rugăciune, scriind şi alcătuind cele poruncite de egumen, sau de alţi începători mai înalţi, şi se nevoia şi la citirea cărţilor cele folositoare de suflet.

Apoi, trecând câtăva vreme, cu voinţa preasfinţitului Lazăr Baranovici, arhiepiscopului Cernigovului, Sfântul Dimitrie a fost chemat din Kiev în cetatea Cernigovului şi a fost hirotonit preot în Mănăstirea Gustinski, la 23 mai 1659, la praznicul Pogorârii

Sfântului Duh. După aceasta, acelaşi preasfinţit Lazăr al Cernigovului, de vreme ce îl ştia pe el că este bărbat iscusit şi învăţat, bun şi vrednic pentru semănarea cuvântului lui Dumnezeu în inimile omeneşti, l-a binecuvântat să fie propovăduitor în cetatea Cernigov.

Sfântul Dimitrie a petrecut mai mult de doi ani în soborniceasca biserică a Cernigovului, propovăduind cu mare folos cuvântul lui Dumnezeu şi în alte biserici ale acestei eparhii. Cuvântul lui era tare, dres cu sarea înţelepciunii şi toţi doreau să-l audă. Dar nu numai în Rusia Mică a fost propovăduitor, ci şi peste hotar, în domnia Litovska.

După o vreme, cerându-şi voie şi luând binecuvântare de la arhiereu, s-a dus de la Cernigov la cetatea Vilna şi, fiind acolo puţină vreme în Mănăstirea Pogorârii Sfântului Duh, a spus două cuvinte de învăţătură. După rugămintea duhovniceştilor fraţi de la Sluţka, s-a mutat de la Vilna la Sluţka şi, un an întreg, s-a ostenit cu neadormire întru propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, petrecând în Bratska, Mănăstirea Schimbării la Faţă, cea grecească şi rusească.

După arătarea vieţuitorilor acelei cetăţi, îşi avea un făcător de bine, pe un oarecare Ioan, cetăţean dreptcredincios, care se mai numea Skoccevici şi care făcuse acel lăcaş cu cheltuiala sa. Deşi el era chemat din Sluţka, de către feţe luminate prin multe scrisori duhovniceşti şi politiceşti, dar, fiind oprit de cele mai puternice rugăminţi şi mari făgăduinţe ale dumnezeieştii frăţimi, a zăbovit până la sfârşitul acelui creştin. După ce a murit el, Sfântul Dimitrie a făcut, la îngroparea lui, cuviinciosul cuvânt de îngropare.

După aceasta s-a întors de la Sluţka în Rusia Mică şi a început să vieţuiască la scaunul Hatmaniei, cetatea Baturin, în Mănăstirea Sfântul Nicolae, care se numea Krupiţka, îndeletnicindu-se în post, rugăciuni şi în citirea cărţilor folositoare de suflet; dar mai mult se sârguia la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu. Pentru aceste fapte plăcute lui Dumnezeu şi sfintei Lui Biserici, cu binecuvântarea arhiereilor de la Kiev şi Cernigov a fost ales egumen la diferite mănăstiri.

Auzind de îmbunătăţita lui viaţă şi având mare râvnă spre ascultarea cuvântului lui Dumnezeu, ca şi cum ar zavistui una alteia, cu neîncetate rugăminţi îl chemau la sine. Sfântul Dimitrie s-a pus egumen de preasfinţitul arhiepiscop Lazăr Baranovici al Cernigovului, mai întâi în Mănăstirea Schimbării la Faţă a Domnului, care se numea Macsacosca, la 14 septembrie 1681, la pomenirea

Sfântului Prooroc Moise, văzătorul de Dumnezeu. Mai înainte de numire, acel arhiereu, ca şi cum ar fi ştiut că Sfântul Dimitrie se va învrednici şi la rânduiala bisericească, a zis către el aceste cuvinte: „Să-ţi binecuvinteze Domnul Dumnezeu, nu numai egumenia, dar după acest nume, Dimitrie, îţi doresc şi mitra, Dimitrie; deci să câştigi mitra!" După numirea ca egumen, i-a urat astfel: „Astăzi este Sfântul Prooroc Moise, văzătorul de Dumnezeu şi în această zi te-a învrednicit Domnul Dumnezeu la egumenie, aici unde este hramul Schimbării la Faţă a Domnului, ca pe Moise în Tabor. Cel ce a arătat căile sale lui Moise, să-ţi arate şi sfinţiei tale, în acest Tabor, căile Sale spre veşnicul Tabor. Aceste cuvinte, precum zice singur Sfântul Dimitrie, mărturisind despre sine – eu păcătosul, ca pe o frumoasă însemnare şi proorocie am socotit-o şi am însemnat-o. O, să dea Dumnezeu, ca această proorocie a preasfinţiei sale să se împlinească!"

Deci, luând acest dreptcredincios călugăr binecuvântare de la arhiereu, s-a dus la Mănăstirea Macsacovsca şi a intrat în ascultarea egumeniei încredinţată lui. Povăţuind bine pe fraţi şi ridicând toate cele spre folosul de obşte al mănăstirii, se ostenea în propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, plăcând Domnului cu postul, cu privegherea şi cu alte lucruri bune, dar mai ales cu smerita cugetare; căci, măcar că era începător, însă blândeţea şi obiceiul lui cel bun nicidecum nu le-a schimbat; ci ţinea în mintea sa, ceea ce s-a zis de către Domnul: *Cel ce ar voi să fie mai mare între voi, să vă fie slugă.*

Precum singur se făcea mai mic înaintea tuturor, aşa şi pe fraţi îi învăţa în toate zilele să nu se înalţe întru nimic.

După un an, la întâi martie, la pomenirea Sfintei Muceniţe Evdochia, cu binecuvântarea aceluiaşi arhiereu, a fost rânduit egumen al Mănăstirii Sfântul Nicolae din cetatea Baturin, care se numeşte Krupinţka. Astfel, lăsând egumenia de la Macsacovsca şi mulţumind fraţilor de acolo, s-a mutat în Mănăstirea Baturin; deci, câştigând poruncă, a luat începătorie peste această mănăstire. După ce a trecut un an şi opt luni, acest egumen vrednic de laudă, iubind viaţa cea liniştită şi fără de tulburare, dorind ca în singurătate să placă lui Dumnezeu, la 26 octombrie, la pomenirea Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, în ziua celui de un nume cu el, a lăsat începătoria Mănăstirii Baturin şi vieţuia deosebit.

Trecând o vreme, la rugămintea arhimandritului Varlaam Iasinski, al lavrei Pecerska din Kiev, care după aceasta a fost mitropolit în Kiev, s-a mutat de la Baturin în lavra Pecerskăi. Acel

arhimandrit – precum se poate vedea din Predoslovia ce s-a pus la începutul Mineiului – dorind ca acel scop plăcut lui Dumnezeu, al egumenilor lavrei Pecerska mai înainte de el, a fericitului întru pomenire mitropolitul Kievului Petru Movilă şi a arhimandritului Inochentie Gizel – care mult mai înainte se ostenise pentru îndreptarea cărţilor Vieţilor Sfinţilor, ca prin dumnezeiescul ajutor să le aducă întru săvârşire – se sârguia, pe cât se putea, să afle un bărbat ca acela bine înţelegător, căruia să-i încredinţeze acel lucru de bună trebuinţă spre a-l săvârşi. Când a-toate-dăruitorul Dumnezeu, după osârdnica lui cercare, a trimis în lavra aceea pe acest înţelept şi dreptcredincios bărbat, ca să vieţuiască într-însa, atunci acel arhimandrit, dând mulţumire lui Dumnezeu, s-a sfătuit despre aceasta cu soborniceştii părinţi şi cu fraţii lavrei. După sfatul lor, acestui preaiscusit propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu, care se mărturiseşte de singurul adevăr, i-a încredinţat, ca din dragostea cea către sfinţii plăcuţi lui Dumnezeu şi pentru scrierea numelui său în cartea vieţii veşnice, să se ostenească a aduna Vieţile Sfinţilor şi, îndreptându-le desăvârşit, să le scrie.

Văzând Sfântul Dimitrie trebuinţa cea de nevoie a Bisericii lui Dumnezeu, a ascultat cuvintele fericitului Simeon Metafrast, care scrie: „De asemenea, este rău a grăi cele ce nu se cade şi a da tăcerii cele ce sunt folositoare şi cinstite; pentru că aşa cum vatămă gândurile celor ce aud pe cel ce grăieşte cele necinstite, tot astfel cel ce tace faptele cele bune ale sfinţilor, lipseşte pe cei dreptcredincioşi de folos, cinstind astfel mai mult odihna sa decât lucrul lui Dumnezeu".

După ce fericitul Dimitrie îndelung se lepăda, punându-şi nădejdea spre ajutorul lui Dumnezeu, spre rugăciunea Maicii Domnului şi spre ale tuturor sfinţilor, a intrat în această osteneală plăcută de Dumnezeu în anul 1684, luna iunie, şi a început lucrul ce i se încredinţase a-l împlini cu mare sârguinţă. Scoţând ca din nişte izvoare din acele mari cărţi ce se numesc ale citirii, ale fericitului Macarie, mitropolitul Moscovei, şi de la alţi istorici creştini, aducea la arătare purtătorul de viaţă pârâu, spre adăparea acelor suflete creştineşti însetate de învăţături folositoare.

Ostenindu-se Sfântul Dimitrie într-această mântuitoare ascultare, în scurtă vreme i s-au arătat în vis două vedenii de acest fel, una după alta, din care cea mai de pe urmă este tipărită în mineiele citirii, la 10 noiembrie, la sfârşitul vieţii Sfântului Mucenic Orest. Prima vedenie zice: „În anul 1685, 10 august, auzind eu – spune acest arhiereu, despre el singur –, trăgându-se clopotul pentru

Utrenie şi dormitând după obişnuita mea lenevire, nu am apucat începutul, ci am dormitat până la citirea Psaltirii. În această vreme am văzut această vedenie: Se părea că îmi era încredinţată în purtare de grijă o oarecare peşteră, în care se odihneau nişte sfinte moaşte. Atunci, căutând mormintele sfinţilor cu lumânarea, am văzut acolo odihnindu-se Sfânta Marea Muceniţă Varvara. Apropiindu-mă de mormântul ei, am văzut-o zăcând pe coaste, iar mormântul ei arăta oarecum a putreziciune.

Dorind eu să-l curăţ, am scos moaştele din raclă şi le-am pus în alt loc. Apoi, curăţindu-l, m-am apropiat de moaştele ei şi le-am luat cu mâinile să le pun în raclă; dar îndată am văzut pe Sfânta Varvara vie, şi eu grăiam către dânsa: «Sfântă Fecioară Varvara, făcătoarea mea de bine, roagă-te lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor mele». Sfânta a răspuns, ca şi cum avea o oarecare îndoială: «Nu ştiu, oare voi pleca, căci te rogi latineşte!» Socotesc că aceasta mi s-a zis mie, pentru că sunt foarte leneş la rugăciune şi m-am asemănat într-această întâmplare catolicilor, la care rugăciunea este foarte scurtă în cuvinte, tot aşa precum şi rugăciunea mea fusese scurtă.

Auzind cuvintele acestea de la sfânta, am început a mă întrista şi a mă deznădăjdui. Dar sfânta, lăsându-mă puţină vreme, a căutat spre mine cu faţă veselă şi luminată şi mi-a zis: «Nu te teme!» Apoi mi-a grăit alte cuvinte mângâietoare, pe care nu le ţin minte. După aceasta, punând-o în raclă, i-am sărutat mâinile şi picioarele. Trupul ei mi se părea viu şi foarte alb, iar racla foarte săracă şi învechită. Fiindu-mi jale de aceea, căci cu necurate şi spurcate mâini şi buze îndrăznisem a mă atinge de sfintele ei moaşte şi că nici racla nu mai era frumoasă, mă gândeam cum aş putea să împodobesc acest mormânt. Deci am început a căuta o raclă nouă şi mai scumpă, în care aş muta sfintele moaşte; dar într-o singură clipeală m-am deşteptat. Părându-mi rău de această deşteptare, inima mea a simţit o oarecare bucurie. Dumnezeu ştie ce înseamnă acest vis şi ce fel de împlinire va fi pe urmă. O, de mi-ar da Dumnezeu, cu rugăciunile Sfintei Varvara, patroana mea, îndreptare vieţii mele celei rele şi ticăloase".

A doua vedenie a fost într-acelaşi an: „În postul Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos, într-o noapte, sfârşind de scris pătimirea Sfântului Mucenic Orest, a cărui pomenire se cinsteşte pe 10 noiembrie, cu un ceas sau mai puţin înaintea Utreniei, m-am culcat să mă odihnesc, fără să mă dezbrac, şi în vedenia visului am văzut pe Sfântul Mucenic Orest cu faţa veselă, vorbind cu mine

aceste cuvinte: «Eu am răbdat mai multe chinuri pentru Hristos decât ai scris tu aici». Aceasta zicându-mi, şi-a descoperit pieptul său şi mi-a arătat în coasta stângă o rană mare, pătrunsă până la cele dinlăuntru, şi mi-a zis: «Aceasta mi-a făcut-o cu fierul». Apoi, descoperindu-şi mâna dreaptă până la cot, mi-a arătat o rană lungă, prin care se vedeau venele tăiate, şi mi-a zis: «Aceasta mi-a tăiat-o cu sabia». Asemenea arătându-mi şi mâna stângă, tot în acelaşi loc mi-a arătat o rană, spunându-mi că şi pe aceea i-a făcut-o cu sabia.

După aceasta, plecându-se, şi-a descoperit piciorul până la genunchi, şi mi-a arătat la genunchi o rană. Asemenea, descoperindu-şi şi celălalt picior până la genunchi, mi-a arătat tot în acelaşi loc o rană şi mi-a zis: «Acestea mi-au fost făcute cu coasa». Apoi, stând drept, îmi căuta în faţă, zicându-mi: «Vezi oare că eu mai multe am răbdat pentru Hristos decât ai scris tu?» Dar eu împotriva acestora nimic nu îndrăzneam să zic, ci tăceam, gândind în mine: «Cine să fie acest Orest? Nu este el oare din rândul celor cinci la număr?» La acest gând al meu, sfântul mucenic a răspuns: «Nu sunt eu acel Orest, din cei cinci la număr, ci acela a cărui viaţă ai scris-o tu acum!» Apoi am mai văzut şi pe un oarecare om cinstit stând după dânsul, şi mi se părea că este de asemenea un mucenic, dar acela n-a zis nimic.

Deci în acea vreme m-a deşteptat clopotul rânduit spre Utrenie, şi-mi era mare jale, că această vedenie s-a sfârşit aşa curând. Cum că aceasta cu adevărat aşa am văzut-o precum am scris-o, iar nu într-alt chip, eu nevrednicul şi păcătosul, sub jurământul meu cel preoţesc o mărturisesc, căci precum atunci, tot aşa şi acum ţin minte".

Trecând doi ani şi trei luni de la acea vreme, când Sfântul Dimitrie s-a lăsat de egumenie, i s-a întâmplat lui că era în cetatea Baturin cu arhimandritul Varlaam al Pecerskăi Kievului, unde, după rugămintea luminatului boier Hetman şi a celorlalţi duhovniceşti şi politiceşti stăpânitori – deşi se lepăda –, a fost silit ca iarăşi să primească egumenia Mănăstirii Nicolaevska din Baturin. Deci, luând spre aceea poruncă, a ieşit din lavra Pecerskăi şi, mergând la mănăstirea aceea, a şezut la egumenie, după voia duhovniceştilor şi mireneştilor stăpânitori.

Petrecând el acolo, a sfârşit de scris Vieţile Sfinţilor care cuprind în cele trei luni, Septembrie, Octombrie şi Noiembrie şi potrivindu-le pe dânsele cu cele mai mari cărţi ale citirii, ale fericitului Macarie, mitropolitul Moscovei, întru toate istoriile, povestirile şi faptele cele făcute de sfinţi în nevoinţele lor, şi

îndreptându-le desăvârşit, le-a dat spre cercetarea părintelui Varlaam, arhimandritul Pecerskăi, împreună cu fraţii. După ce acelea s-au citit şi s-au găsit bune de sobornicestii părinţi ai lavrei aceleia şi de alţi bineînţelegători bărbaţi, atunci Sfântul Dimitrie, iubitorul de osteneală, mergând de la Baturin la Kiev, în Mănăstirea Pecerskăi, a început a le tipări pe ele prin a sa cercetare, în anul 1689 luna ianuarie. Deci s-a sfârşit de tipărit cea dintâi carte, care a început de la anul nou şi care cuprinde în sine cele trei luni mai sus pomenite, întru acelaşi an, pe vremea aceluiaşi arhimandrit Varlaam Iasinski.

Degrab după aceasta a fost trebuinţă pentru îndreptarea unor lucruri, ca luminatul boier Hetman să se ducă din Baturin la împărătească cetate Moscova. Atunci a mers împreună cu el Inochentie, egumenul mănăstirii din Kiev, şi Sfântul Dimitrie cu doi diaconi din mănăstirea aceea, la cetatea Moscova. După ce a sosit în Moscova, s-a dus înaintea dreptcredinciosului împărat Ioan Alexievici şi a binecredincioasei împărătese Sofia Alexievna, şi s-a învrednicit a-i săruta mâna. Într-acea vreme, dreptcredinciosul împărat Petru Alexievici era la mănăstirea Cuviosului Serghie de Radonej, făcătorul de minuni. În acea zi a luat binecuvântare de la preasfinţitul patriarh Ioachim. Apoi, trecând câteva zile, s-a dus la mănăstirea lui Serghie de Radonej, unde s-a învrednicit a vedea pe dreptcredinciosul împărat Petru Alexievici, care i-a primit cu milostivire şi le-a dat să-i sărute mâna.

Într-acea vreme se întâmplase că era şi preasfinţitul patriarh în aceeaşi mănăstire. La plecare, au stat în al doilea rând înaintea împărăteştii lui mărimi şi i-au sărutat mâna. Liberându-l, preasfinţitul patriarh a dăruit Sfântului Dimitrie icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, îmbrăcată în aur, şi l-a binecuvântat ca să se îndeletnicească cu scrisul vieţilor sfinţilor. După aceasta s-a întors înapoi la Baturin de la împărătească cetate Moscova.

Venind la mănăstirea sa, Sfântul Dimitrie şi-a făcut o chilie deosebi, aproape de biserica Sfântul Nicolae, pentru petrecere mai îndemânatecă. Această chilie o numeşte el, în scrisorile sale cele din toate zilele, "schit", şi, mutându-se într-însa, s-a apucat la alcătuirea cărţii a doua, adică la Vieţile Sfinţilor pe lunile decembrie, ianuarie şi februarie. Ostenindu-se el la îndreptarea acelora, nu puţină îndemnare i-a dat, prin scrisoarea sa, preasfinţitul patriarh Adrian, care a venit după Ioachim. Acela, văzând bine alcătuită cartea dintâi pe cele trei luni, a judecat că această osteneală este de folos la toată creştinătatea Rusiei. Deci a trimis o scrisoare

arhierească preasfinţitului mitropolit al Kievului, Varlaam Iasinski, care mai înainte fusese arhimandrit în lavra Pecerska din Kiev, binecuvântându-l şi îndemnându-l să scrie Vieţile Sfinţilor. Acea scrisoare este tipărită la începutul cărţii a doua a Mineiului.

În acea scrisoare se scrie îndestulată laudă şi mulţumire ostenitorului, pentru cartea cea dintâi a Vieţilor Sfinţilor şi îl îndeamnă să nu lase acel lucru mântuitor de suflet, ci să se sârguiască în tot chipul să-l ducă la bun sfârşit, dându-i arhipăstorească sfătuire şi binecuvântare. Dimitrie, iubitorul de osteneală, fiind îndemnat prin acea scrisoare, a răspuns preasfinţitului patriarh cu cuviincioasă smerenie şi mulţumire şi a cerut ca Mineiele luate de dânsul din Moscova, după porunca preasfinţitului patriarh Ioachim, care cuprindeau lunile decembrie, ianuarie şi februarie, să se trimită la dânsul, căci, deşi erau cercetate de dânsul mai înainte, pentru scurtimea vremii nu le citise pe toate şi nu le scrisese pe cele de mult folos şi foarte de nevoie dintr-însele.

După ce, cu porunca preasfinţitului patriarh, i s-au trimis Mineiele celor trei luni, pentru scrierea Vieţilor Sfinţilor, acest iubitor de osteneală a lăsat egumenia Mănăstirii Baturin. Deci, petrecând în pustiul său din singurătate, potrivind şi celelalte trei luni cu citirile cele mari, le-a îndreptat desăvârşit şi, ducându-se la Kiev, a început a tipări Vieţile Sfinţilor din luna decembrie, la 10 iulie 1693. Apoi, după dorinţa unor stăpâniri duhovniceşti, Sfântul Dimitrie a fost numit egumen la cetatea Gluhov, în Mănăstirea Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel.

Petrecând el acolo, a sfârşit de tipărit a doua carte a celor trei luni, în anul 1695, pe vremea arhimandritului Meletie. El a luat nu mică laudă de la acelaşi sfinţit patriarh, prin altă scrisoare ce i-a trimis-o în acelaşi an pentru această a doua parte. Cu aceste două scrisori ale preafericitului păstor, care se îngrijea pentru înmulţirea slavei lui Dumnezeu şi a sfinţilor Lui, Dimitrie, iubitorul de osteneală, îndemnându-se, şi-a întins mâna spre îndreptarea cărţii a treia a Vieţilor Sfinţilor, care cuprindea într-însa lunile martie, aprilie şi mai. Deci a început a se osteni la scrierea celei mai mari cărţi decât cea dintâi.

Trecând o vreme, s-a mutat de la Gluhov la Kiev, în Mănăstirea Preasfintei Treimi, numită Kirilovska, în care s-a tuns în călugăreasca rânduială. El a petrecut acolo numai cinci luni. După aceasta, ca un bărbat bine înţelegător şi iubitor de osteneală, dar mai ales să-i zicem luminător, ca să nu fie ascuns sub obroc, a

fost ridicat la treapta de arhimandrit, cu învoirea preasfinţitului Varlaam, Mitropolitul Kievului, şi cu a preasfinţitului Ioan, arhiepiscopul Cernigovului, la 2 iunie 1697, la pomenirea Sfântului Sfinţit Mucenic Metodie, episcopul Patarelor, al Mănăstirii Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numeşte Eleţka.

Drept aceea, Sfântul Dimitrie, suindu-se la cea mai înaltă treaptă a vredniciei, a adăugat după treaptă şi iubirea de osteneli cea mai mare, ştiind că: *Celui ce i s-a dat mult, mult i se va cere;* căci, precum mai înainte se ostenea în ascultarea ce se pusese asupra lui, îndreptând Vieţile Sfinţilor cu ajutorul lui Dumnezeu, după puterea sa, tot aşa se îngrijea şi pentru buna rânduială mănăstirească şi pentru mântuirea fraţilor încredinţaţi lui. El nu mai puţin ajuta şi în celelalte lucrări duhovniceşti sfintei biserici, săvârşind multe lucruri folositoare, cu cuvântul, cu socoteala şi cu tot lucrul.

Stând doi ani şi trei luni la Mănăstirea Eleţka, cu voia celor mai mari, s-a mutat la Novgorodul Siverki, în mănăstirea Preamilostivului Mântuitor, tot ca arhimandrit. Petrecând el în mănăstirea aceea, a sfârşit de scris cele trei luni, pomenite înainte, ale Vieţilor Sfinţilor: martie, aprilie şi mai. Iar de tipărit, le-a sfârşit în anul 1700, fiind atunci arhimandrit în lavra Pecerska Ioasaf Cracovski, de la care degrabă după aceea s-a trimis Sfântului Dimitrie, spre binecuvântare, acel chip împărătesc pe care dreptcredinciosul împărat Alexie Mihailovici l-a trimis în dar preasfinţitului Mitropolit al Kievului Petru Movilă, când a fost încoronat la împărăţie. Dar nici în această sfântă mănăstire nu s-a odihnit multă vreme sub umbra ramurii raiului, cea atât de mult roditoare; căci îndreptarea cea sârguitoare a datoriilor celor încredinţate acestui sfânt bărbat şi iscusinţa cea deosebită întru propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, asemenea şi îmbunătăţita lui viaţă, degrab a început a se vesti monahului cel preavăzător, pentru ca să câştige leafa şi mila cea vrednică pentru acelea.

La începutul anului 1701, după porunca dreptcredinciosului împărat Petru cel Mare, a fost chemat la Moscova. Eparhia Tovolsca neavând atunci păstor, îl hirotoniră mitropolit al ei şi al Siviriului, punându-l între patriarhi în acelaşi an, la 23 martie, în Duminica închinării Sfintei Cruci. După aceea a fost cuprins de o boală, în care singur dreptcredinciosul împărat a binevoit a-l cerceta. Cunoscând că acea boală i se întâmplase din mâhnire, i-a poruncit ca, neascunzând nimic, să-şi arate pricina mâhnirii sale. El

a arătat-o prin chipul acesta: „Aceasta îmi pricinuieşte boală şi mâhnire, căci mă trimit la acea ţară grea şi aspră, vătămătoare şi nesuferită sănătăţii mele; iar ascultarea mea este, ca spre sufletescul folos al tuturor dreptcredincioşilor creştini ai neamului Rusiei, să mă sârguiesc a sfârşi de scris Vieţile Sfinţilor".

Auzind înţeleptul împărat un răspuns ca acesta de la dânsul, a binevoit cu milostivire a schimba, adică nu l-a mai trimis în Sivir (Siberia), ci i-a poruncit să petreacă în Moscova. După puţină vreme preasfinţitul Ioasaf, mitropolitul Rostovului şi al Iaroslavului, a murit şi în locul lui a fost hotărât Sfântul Dimitrie, la 4 ianuarie 1702, zi care era Duminică înaintea Botezului Domnului; iar la Rostov a sosit la 1 martie, în Duminica a doua a marelui Post. Deci, intrând în cetatea Rostovului, a mers mai întâi la Mănăstirea Sfântului Iacob, episcopul Rostovului, şi, intrând în sobornicească biserică a Zămislirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a făcut obişnuita rugăciune. El a cunoscut înainte, printr-o descoperire oarecare ce i se făcuse de sus, că are să se sfârşească în Rostov, şi a însemnat în unghiul acelei biserici, în partea dreaptă, locul unde să se îngroape, zicând către cei ce erau cu dânsul: „Iată odihna mea! Aici mă voi sălăşlui în veacul veacului!" Acest lucru s-a şi împlinit după proorocia lui, pentru că a murit în Rostov şi acolo unde şi-a însemnat locul, acolo l-au şi pus. Deci, venind la scaunul său, a săvârşit dumnezeiasca Liturghie în sobornicească biserică a Rostovului, la sfârşitul căreia, spunând către toţi un cuvânt de învăţătură, atât celor duhovniceşti, cât şi mirenilor celor încredinţaţi păstoriei sale, le-a dat binecuvântare. În scurtă vreme după aceea, a dat obişnuitei îngropări trupul adormitului întru Dumnezeu a preasfinţitului Ioasaf Mitropolitul, în sobornicească biserică a Rostovului.

Astfel Sfântul Dimitrie, cu dumnezeiasca voie, cu porunca dreptcredinciosului împărat şi cu binecuvântarea sfinţitului sobor, a luat ocârmuirea cinstitei mitropolii a Rostovului. El a luat mari nevoinţe şi a început a purta jugul cel pus asupra sa, al acestei sfinte ascultări, cu toată sârguinţa în Iisus Hristos, Care îl întărea. Apoi a adăugat neadormită purtare de grijă pentru îndreptarea bisericească şi pentru mântuirea sufletelor încredinţate lui. El se sârguia cu cuvântul să răspândească adevărata învăţătură a Evangheliei; iar prin viaţa cea înfrânată, cinstită şi temătoare de Dumnezeu, ca un adevărat păstor al turmei lui Hristos, avea întru pomenire totdeauna pe Păstorul păstorilor, după cele zise în Sfânta Evanghelie: *Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor,*

ca, văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri. Tuturor le dădea pilde mântuitoare şi învăţa pe toţi stăpânitorii cei duhovniceşti şi mireneşti şi pe cei de sub stăpânire, ca fiecare să petreacă în lucruri cuviincioase şi să împlinească cu toată silinţa datoria încredinţată lui. El se sârguia să dezrădăcineze de la toate dregătoriile obiceiurile cele rele, ca: necurăţia, zavistia, nedreptatea şi toate lucrurile care sunt neplăcute lui Dumnezeu şi să sădească curăţia, dragostea, dreptatea, milostivirea, şi toată fapta bună să o înrădăcineze. Dar mai ales purta grija ca, mai întâi, de la feţele duhovniceşti să gonească întunecarea şi neştiinţa.

Acest păstor înţelept, îndată după venirea sa la scaunul Rostovului, s-a înştiinţat că mulţi preoţi din păstoria lui, care locuiau în cetăţi şi în sate, fiind neluminaţi, nu numai că nu iau aminte de chemarea lor, dar nici nu ştiu ce este rânduiala preoţiei şi în ce constă datoria lor şi a duhovniceştilor fii şi cum se cade a petrece într-însa; dintre care unii, mândrindu-se cu preoţia, îi ceartă pe fiii lor duhovniceşti înaintea multor oameni, pentru păcatele spuse la mărturisire. Alţii, având păstorie asupra multor suflete omeneşti, nu se îngrijesc de mântuirea lor, se lenevesc a merge la bolnavi, ca să-i mărturisească şi să-i învrednicească împărtăşirii dumnezeieştilor Taine, iar la oamenii săraci nu vor să se ducă, ci numai la cei bogaţi.

Toate acestea au pornit spre mare durere pe acest păstor plin de râvnă către Dumnezeu. Căci a văzut el că unii preoţi au uitat frica de Dumnezeu şi nu dau cinste vrednică Preacuratelor şi de viaţă făcătoarelor lui Hristos Taine, care se păzesc tot anul pentru cei bolnavi, ci mai ales le defăimează şi le ţin în locuri necuviincioase şi în vase murdare; iar ce este mai mult că nici numirea lor cea cinstită nu o ştiu, pentru că nu le numesc Taine Preacurate, ci le numesc cu un nume prost, zicându-le "zapas" (lb. rusă: rezervă). Între acestea se mai povesteşte şi aceasta: „Ni s-a întâmplat nouă în anul trecut, 1702, că, mergând în cetatea Iaroslav, am intrat într-o biserică din sat, unde, după obişnuita rugăciune, eu smeritul am vrut să dau obişnuita cinste şi închinăciune Preacuratelor lui Hristos Taine; dar acel preot n-a înţeles cuvântul meu şi stătea uitându-se la mine. Iarăşi am zis către el: «Unde sunt puse Sfintele Taine ale lui Hristos?» Iar el nici acest cuvânt nu-l putea cunoaşte. Deci unul dintre preoţii cei iscusiţi ce erau cu mine, a zis către dânsul: «Unde este zapasul?» Atunci el, scoţând dintr-un unghi un vas foarte urât, a arătat într-însul cum se păzea în nebăgare de seamă,

atât de mare sfinţenie, spre care privesc cu frică sfinţii îngeri. Pe mine m-a durut inima de aceea, pe de-o parte pentru că, într-o necinstire ca aceea, se păzeşte Trupul lui Hristos, iar pe de alta, că preoţii nu ştiu nici numirea, care se cuvine a se da Preacuratelor Taine".

De aceea, acest păstor purtător de grijă a făcut ca preoţii, lepădându-şi nebăgarea de seamă, să înceapă încet a se înţelepţi şi să umble pe calea cea cuviincioasă chemării lor, cu osârdie şi cu frică de Dumnezeu. El a făcut două scurte învăţături, dar luminoase, pentru unele lucruri mai de nevoie ce se ating de datoria preoţească şi degrab le-a scris una după alta. În cea dintâi, sfătuia ca un părinte şi ca un păstor cu stăpânire arhierească, poruncea tuturor preoţilor, ca să înceteze de la un obicei rău ca acela şi de la pierzătoarea îndrăzneală, adică, nu numai să nu certe şi să nu dea pe faţă păcatele cele străine, dar nici să nu se mândrească în deşert cu duhovnicia. Să nu treacă cu vederea pe cei săraci şi scăpătaţi. Asemenea, le poruncea să aibă grijă de mântuirea sufletelor omeneşti încredinţate lor, ca în tot chipul, ziua şi noaptea să poarte grijă de ele.

În a doua învăţătură a sa, le poruncea cu aceeaşi putere dată de la Dumnezeu şi îi îngrozea cu înfricoşata judecată a lui Dumnezeu, ca preoţii singuri să aibă grijă de Sfintele Taine cele făcătoare de viaţă ale lui Hristos, care se păstrează peste tot anul pentru cei bolnavi. Să le păzească cu toată cinstea dumnezeiască, să le cinstească şi să înveţe despre aceasta şi pe alţii. Să le păstreze în vase cinstite şi să le ţină în locuri cuviincioase, nenumindu-le pe ele cu cuvânt prost, adică "zapas". Să aibă înainte toate, bine pregătite şi vrednice de sfânta slujbă, iar după aceea să petreacă în înfrânare şi în trezvie. Să se îngrijească în toate chipurile de mântuirea sufletelor omeneşti, să înveţe pe popor în biserică şi să nu facă cu lenevire celelalte, care se cuvin rânduielii lor.

De aceste învăţături toţi preoţii să se înştiinţeze şi nimeni să nu poată a se depărta prin neştiinţă. Pentru aceea a poruncit să facă multe scrisori şi să le împartă prin cetăţi şi prin ţinuturi, către ispravnicii poruncitori. El a poruncit ca fiecare preot, scriind aceste învăţături, să le aibă la sine şi adeseori citind sfătuitoarele stări cele cuprinse într-însele, să se sârguiască pe cât va putea ca toţi, fără de lipsă, să le împlinească cu lucrul.

Toate acestea le-a făcut spre curmarea tuturor celor ce s-au zis mai sus, după mărturia multor slujitori vrednici de credinţă, care făceau parte din rânduiala preoţească şi călugărească, şi care

erau în vremea acestui arhiereu. Apoi, pentru ca nici copiii preoţilor să nu fie asemenea neştiutori, ca părinţii lor, şi, când se vor învrednici de rânduiala preoţiei sau a diaconiei, în locul părinţilor lor, să poată înţelege puterea cea citită de ei a dumnezeieştii Scripturi şi să ştie să înveţe poporul în biserică, nu numai citind pe carte, ci şi spunând pe de rost cuvântul lui Dumnezeu, Sfântul Dimitrie a făcut o şcoală la Rostov. El a adunat copiii slujitorilor sfintelor biserici, mai mult de două sute. Dar pentru o mai bună rânduială şi sporire a lor, i-a despărţit pe ei în trei şcoli, şi le-a rânduit trei dascăli cu viaţă duhovnicească. Adeseori, cercetând acele şcoli, el însuşi asculta pe ucenici şi îi îndemna la sârguinţă, iar Duminicile şi în zilele de praznic, a poruncit ucenicilor să vină la rugăciune în biserica sobornicească, să vină la privegherea cea de toată noaptea şi la Sfânta Liturghie, pentru ca toţi să fie nedepărtaţi şi să stea cu frică în biserică, luând aminte la cântare şi la citire.

Le mai poruncea, ca după sfârşitul catismei întâi, când prin citire prelungea cuvântul sau vreo viaţă de sfânt, să vină la binecuvântarea sfinţeniei sale. Deci, uneori, când lipseau dascălii, lua asupra sa această datorie şi, alergând la cei mai isteţi, singur se ostenea în ceasurile libere de lucrurile bisericeşti, învăţându-i pe ei. Apoi le tâlcuia oarecare cărţi din Aşezământul cel Vechi, iar în vremea de vară, petrecând în arhierescul său sat, ce se numea Demiani, între celelalte osteneli ale sale plăcute lui Dumnezeu, le arăta lor din Aşezământul cel Nou. În Sfântul şi Marele Post şi în celelalte posturi, poruncea ucenicilor să postească. El singur îi mărturisea şi îi împărtăşea cu Sfintele Taine, apoi, deprinzându-i, îi rânduia pe la diferite locuri, dezrădăcinându-le neştiinţa. Iar pe citeţi şi pe purtătorii de sfeşnice rânduiţi pe la biserici îi îmbrăca în stihare, lucru care mai înainte n-a fost în Rostov, ca slujba lor să o facă în biserică cu toată cucernicia şi cu frică de Dumnezeu, precum poruncesc canoanele Sfinţilor Părinţi.

Sfântul Dimitrie, petrecând la scaunul său într-o dregătorie mare ca aceea, deşi era însărcinat cu multe lucruri, după chemarea sa, precum este rânduiala arhierească, dar pe el nimic n-a putut să-l abată de la lucrul ce-l începuse mai înainte. Căci el, după venirea sa în Rostov, în 2 ani, 11 luni şi 9 zile, ostenindu-se în timpul care-i rămânea de la terminarea lucrurilor bisericii şi ale eparhiei, a sfârşit de scris Vieţile Sfinţilor după Mineie, adică a patra şi cea mai de pe urmă carte, care cuprinde lunile: iunie, iulie şi august. El a îndreptat-o precum se poate vedea din cartea ce se numeşte

"Letopis", de arhiereii Rostovului, care se află în Rostov, la biserica sobornicească, în bibliotecă. În acel Letopiseţ se scrie astfel:

„În anul de la întruparea dumnezeiescului Cuvânt, 1705, la 9 februarie, la pomenirea Sfântului Nichifor, care se zice purtător de trebuinţă, la odovania praznicului Întâmpinării Domnului, Sfântul Simeon, primitorul de Dumnezeu, zicând rugăciunea sa cea mai de pe urmă: *Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne...*, în ziua patimilor Domnului, Vineri, în care Hristos a zis: *Săvârşitu-s-a...* înaintea Sâmbetei pomenirii adormiţilor şi înaintea Duminicii înfricoşatei judecăţi, s-a scris cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu rugăciunile tuturor sfinţilor, luna lui august. Amin".

După sfârşire, neîntârziind, a trimis acea carte la Kiev, la lavra Pecerska, care s-a şi sfârşit de tipărit în acelaşi an 1705, în vremea aceluiaşi arhimandrit Ioasaf. Astfel cărţile "Vieţii Sfinţilor" de peste tot anul, care se încep de la întâia zi a lunii Septembrie şi se sfârşesc în cea de pe urmă zi a lunii August, cu multe osteneli şi cu neadormită purtare de grijă a Sfântului Dimitrie, în mai mult decât în 20 de ani, s-au adunat şi s-au sfârşit de scris în cetatea Rostovului, întru slava lui Dumnezeu Celui slăvit întru sfinţi şi a Maicii lui Dumnezeu, în cinstea tuturor plăcuţilor lui Dumnezeu celor scrişi în cartea vieţii şi spre folosul a tot credinciosului neam creştinesc, iar de tipărit s-au sfârşit în Kiev, în sfânta lavră Pecerska.

Netrecând multă vreme după aceasta, s-a făcut înştiinţare acestui vrednic păstor, că prin diferite locuri încredinţate păstoriei lui de către Dumnezeu, intră mulţi învăţători mincinoşi, din dumbrăvile şi pustiile Vrinski. Aceia ieşind ca lupii, cu cuvintele lor cele mincinoase şi cu şoptiri tăinuite amăgind oile lui Hristos, risipeau turma lui Dumnezeu. Deci, mulţi crezând învăţăturile lor cele înşelătoare, se clătinau în sfânta şi creştineasca credinţă, a Sfintei Biserici a Răsăritului; iar alţii, prin aceeaşi otravă a rascolnicilor, adică a lui Capiton, fiind otrăviţi, grăiesc cele potrivnice Sfintei Biserici şi, răzvrătind sufletele cele fără de răutate, s-au îmbolnăvit cu duhul. Râvnind el pentru dreapta credinţă ca şi Ilie şi ca un bun păstor, dorea ca pe cei ce se clătinau din dreapta credinţă să-i întărească, iar pe cei rătăciţi să-i întoarcă din calea lor cea pierzătoare. Pentru aceea a alcătuit o carte pentru credinţa lipovenească din pustiul Vrinski, adică despre învăţătura şi faptele lor.

În acea carte el arăta că credinţa lor este nedreaptă, învăţătura lor este vătămătoare de suflet, iar faptele lor, neplăcute lui Dumnezeu. Acea carte s-a sfârşit de scris în anul 1709 şi s-a tipărit mai întâi întru împărătească cetate Moscova, în anul 1745.

Sfântul Dimitrie, îndeletnicindu-se întru aceste osteneli foarte mult folositoare Sfintei Biserici şi rânduind bine toate cele spre mântuirea tuturor celor din păstoria sa, se întindea şi spre cele mai mari, întru nădejdea dării de plată ce va să fie. El avea de gând să mai alcătuiască o carte care se numeşte Letopis şi în care să se spună cu oarecare cuviinţă faptele de la începutul lumii, până la Naşterea lui Hristos, pentru a sa ştire şi pentru ca să aibă de citit în chilie, dar mai ales pentru a fi ca învăţături folositoare, după cum se poate vedea din cărticica "epistolar", adică scriitoare de scrisori. De vreme ce acest iubitor de osteneală ştia din destul, cum că nu numai în Rusia Mică (Ucraina), ci şi în Rusia Mare, rar se găseau biblii slavoneşti, ci numai careva din cei bogaţi abia ajungea să le cumpere pe ele cu mare preţ, iar cei săraci neavându-le, se lipseau de folosul ce puteau să-l aibă din citire. Mulţi din duhovnicească rânduială nu ştiau rânduiala faptelor din Biblie, pentru aceea dorea ca unora ca acelora să le dea spre ştiinţă pe scurt, câte o cărticică mică din istoria Bibliei, ca să poată fiecare să o cumpere pe un preţ mic, şi să ştie cu înlesnire cu ce fel de rânduială merg toate cele din Biblie.

Deci el a început fără întârziere a lucra la alcătuirea ei şi a aduna din dumnezeiasca Scriptură, din diferite hronografuri şi de la scriitorii din istorii greceşti, slavoneşti latineşti, leşeşti, evreieşti şi din altele, istoriile ce se cuprind în Biblie, şi le-a pus pe scurt în loc de teme; iar din acelea, ca din nişte felurite curgeri de izvoare, a scos învăţături foarte folositoare de suflet. Acea carte, Sfântul Dimitrie, deşi foarte mult o dorea, după cum se arată în epistolar, pentru alte lucruri ce erau înainte întru îndreptarea bisericescului jug ce stătea deasupra lui, n-a putut s-o săvârşească fiind cuprins de bolile cele dese, ci a scris numai faptele până la numărul anilor 4600. Gândul acestui bărbat iubitor de osteneală era aşa, ca după săvârşirea acestui "Letopis", de ar fi rânduit Domnul cu dânsul spre bine şi viaţa lui i-ar fi lungit-o, voia să se apuce de Psaltire şi, în scurt timp, prin tâlcuiri, să o explice; dar la lucrul acesta ce îl avea în gând, moartea i-a făcut împiedicare.

Deci, mai înainte de a veni în Rostov, când petrecea în Rusia mică, a alcătuit două cărţi. Cea dintâi se cheamă *Alfavita duhovnicească*, care cuprinde oarecare sfătuiri duhovniceşti, care

se încep după literele alfabetului. Într-acea carte se pun spre îndemnare mai multe învăţături folositoare, ca tot omul să împlinească mai cu osârdie poruncile Domnului şi să se silească la curăţirea patimilor. Această carte a despărţit-o în trei părţi, din dragoste către Dumnezeu, şi a fost tipărită în Kiev în lavra Pecerska, după câţiva ani de la moartea Sfântului Dimitrie.

A doua carte a alcătuit-o întru lauda Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, şi se numeşte *Lâna rourată*. În ea se povesteşte despre minunile care ies de la chipul ei cel făcător de minuni, care se află în Ilinski, mănăstire a Cernigovului, cu vorbiri şi cu învăţături insuflate de Dumnezeu. Această carte, pe când trăia Sfântul Dimitrie, a fost tipărită în Cernigov în anul 1656.

Afară de acestea se află şi multe alte cărţi folositoare de suflet. Prima se numeşte *Apologia*, spre potolirea mâhnirii omului, care este în nevoie, în prigonire şi în necaz. Într-însa se cuprinde vorbirea şi sfătuirea care mângâie pe cel scârbit. Asemenea şi această cărticică s-a tipărit în Cernigov în anul 1700, iar după moartea lui s-a tipărit a doua oară în Moghilev, în anul 1715. Apoi s-a mai tipărit pe scurt, ca un catehism cu întrebări şi răspunsuri, foarte folositor pentru credinţă, «O mulţumitoare cugetare pentru patimile lui Hristos», «Închinăciunea rănilor Domnului nostru Iisus Hristos», «Plângere la îngroparea lui Hristos», «Închinare Sfintei Treimi», «Închinarea Domnului nostru Iisus Hristos», «Închinare către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu», «Socotire pentru împărtăşirea dumnezeieştilor Taine», «Închinăciune la preacuratele lui Hristos Taine», «Rugăciune de mărturisire în toate zilele», «Mărturisirea păcatelor cuprinzătoare», «Rugăciune sau, pe scurt, pomenire de patimile lui Hristos», «Doctorie duhovnicească la tulburarea gândurilor, cu multe pilde, adunate pe scurt din diferite cărţi părinteşti» şi «Duhovnicească deprindere a omului cel dinlăuntru, care se învaţă în singurătate în cămara inimii şi se roagă în taină».

El a alcătuit de asemenea două letopiseţe. Cel dintâi pentru poporul slavon şi cel de-al doilea pentru zidirea bisericilor şi pentru punerea arhiereilor în Rusia. Apoi a mai alcătuit încă câteva cântări duhovniceşti şi alte faceri de stihuri, multe la număr. Dintre aceste scurte alcătuiri, "Apologia" şi "Letopiseţele" le-a alcătuit pe când sfinţia sa era în Rusia Mică; iar despre celelalte nu se ştie când le-a scris.

Se cade însă a zice ceva şi despre cuvintele de învăţătură ale acestui frumos grăitor şi propovăduitor, care trebuie să fie foarte

multe la număr, de s-ar fi putut toate acestea a se cerceta şi a se aduna împreună. Căci, mai întâi, precum s-a arătat mai sus, acest bărbat a fost multă vreme propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu în Cernigov, pe vremea preasfinţitului arhiepiscop Lazăr Baranovici. După ducerea din Cernigov, câtăva vreme s-a aflat în cetatea Vilna; apoi, mergând în Sluţka şi vieţuind mai mult de un an în mănăstirea de acolo, a Schimbării la Faţă, se îndeletnicea la semănarea cuvântului Domnului.

Întorcându-se în Rusia Mică, în cetatea Baturin, el a întrebuinţat cea mai mare parte a datoriei sale în propovăduirea cuvântului, până la hotărârea sa la egumenie. Fiind egumen şi arhimandrit în diferite mănăstiri, măcar că avea grijă de toate cele mănăstireşti, totuşi a continuat să adune şi să îndrepteze Vieţile Sfinţilor. Acest egumen neobosit de osteneli, în toată vremea nu înceta, cât de puţin, a alcătui învăţături şi a propovădui cuvântul lui Dumnezeu. Dar, spre cea mai mare părere de rău, nu se ştie cine este alcătuitorul tuturor acelor învăţături. Căci, deşi se află în Rostov, în biblioteca bisericii, cuvinte învăţătoare şi alte oarecare alcătuiri ale acestui bărbat iubitor de osteneală, o carte mare, scrisă cu slovă de tipar, însă într-aceea se află învăţături propovăduite de el pe vremea petrecerii lui în Rusia Mare. Deci, unele din acelea, după cum arată acel epistolar, lipsesc, iar de cele ce le-a spus în Rusia Mică, sunt într-acea carte numai cinci.

Drept aceea, Sfântul Dimitrie, ocârmuind bine păstoria cea încredinţată lui de Dumnezeu, deşi totdeauna după chemarea sa era tras de multe împiedicări, dar în toate zilele alerga la biserică la slujba lui Dumnezeu. În zilele Duminicilor şi ale praznicelor, slujirea Sfintei Liturghii mai niciodată nu o lăsa să o săvârşească alţii, afară de neputinţă sau de mare nevoie. Când se întâmpla praznic cu priveghere, atunci la acea ieşire cu crucile, măcar că se mergea departe, el însuşi mergea cea mai mare parte din cale şi săvârşea Sfânta Liturghie. Apoi îndemna poporul la facerea faptelor bune.

Adeseori se ducea în cetatea Iaroslavului şi, petrecând acolo, slujea în biserica sobornicească şi în alte biserici ale acelei cetăţi, unde i se întâmpla, şi propovăduia cuvântul lui Dumnezeu, învăţând astfel pe oameni sfânta credinţă creştinească. El îi sfătuia să nu se amăgească cu mincinoasele învăţături ale celor ce nu înţeleg drept, ca să nu rupă din turma lui Hristos, ci să stea cu tărie şi să ţină la maica noastră, Sfânta Biserică a Răsăritului. Deci înţeleptul păstor era păzitorul turmei lui Hristos, de vrăjmaşii care

se luptau contra lor şi de lupii cei răpitori care veneau îmbrăcaţi în piei de oi.

În vara anul 1705, acest păstor zăbovind în cetatea Iaroslavului două luni – iunie şi iulie –, pentru îndreptarea unor lucruri bisericeşti, i s-a întâmplat un lucru ca aceasta, precum mărturiseşte însuşi Sfântul Dimitrie despre aceasta în cartea "Rozisc":

„Într-o zi de Duminică, ieşind eu din biserica sobornicească, după Sfânta Liturghie, şi mergând spre curte, doi oameni cu barbă, dar nu bătrâni, apropiindu-se de mine, strigau, zicând: «Stăpâne sfinte, cum ne sfătuieşti? Ne porunceşti nouă să ne radem bărbile sau nu? Să ştii însă că noi suntem gata să ne punem capetele pentru bărbile noastre! Mai bine este nouă să ni se taie capetele, decât să ni se radă bărbile!» Căci venise poruncă de la stăpânire ca oamenii să-şi radă bărbile. Atunci eu m-am mirat de acea neaşteptată întrebare şi, neputând să le răspund îndată ceva din Scriptură, i-am întrebat pe ei: «Ce creşte pe urmă? Capul cel tăiat sau barba cea rasă?» Atunci ei, îndoindu-se şi tăcând puţin, au zis: „Barba creşte iar, dar capul nu!" Apoi le-am zis: «Deci, mai de folos vă este vouă să nu vă cruţaţi barba, care, de s-ar rade şi de zeci de ori, iar va creşte, decât să vă pierdeţi capul, care, odată tăiat, nu mai creşte niciodată, decât numai la învierea cea de obşte a morţilor!»

Zicându-le acestea, am mers la chilia mea; deci, mă petrecură mulţi cetăţeni cinstiţi, intrând cu mine în chilie. Şi a fost între noi cu de-amănuntul multă vorbă despre raderea şi neraderea bărbii. Eu am cunoscut că mulţi care şi-au ras bărbile, după poruncă, se îndoiau de mântuirea lor, ca şi cum ar fi pierdut chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Deci eu i-am sfătuit pe ei să nu se îndoiască, zicându-le că nu în barbă şi în faţa omenească cea văzută se alcătuieşte chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, ci în sufletul cel nevăzut. Dar încă şi pentru aceasta nimeni să nu se îndoiască de mântuirea sa, de vreme ce nu îşi rade barba după voia sa, ci poruncii celor ce sunt în stăpâniri se cuvine a se supune şi în lucrurile care nu se împotrivesc lui Dumnezeu şi care nici nu ne vatămă mântuirea. De aceea, cei ce socotesc raderea bărbii un mare şi neiertat păcat, iar nu creşterea lor în mare sfinţenie, să-şi lepede acea îndoire şi nimeni din cei cu barbă să nu nădăjduiască că prin barba sa va câştiga mântuirea!"

Deci Sfântul Dimitrie a adăugat multă înţelepciune în cartea ce s-a zis "Rozisc", între altele şi despre raderea bărbii, spre sfătuirea celor neîntăriţi şi în întărirea celor ce pentru puţin se clatină mult.

În toată vremea petrecerii la scaunul său, acest blând păstor priveghea turma sa fără de asprime. El îşi păzea vrednicia rânduielii sale fără de trufie şi spre toţi cei mari şi mici arăta dragoste nefăţarnică; de aceea era iubit ca un tată de toţi credincioşii, fii ai Sfintei Biserici. El era cinstit şi slăvit, nu numai de cei supuşi sub rânduiala sa, ci şi de alte multe feţe de neam bun. Era iubit nu mai puţin şi de însuşi prea binecuvântatul împărat şi de toată împărăteasca familie, pentru viaţa lui cea îmbunătăţită.

Adeseori era chemat la Moscova, unde, fiind de faţă însuşi împăratul şi alte feţe ale familiei împărăteşti, săvârşea dumnezeieştile Taine şi propovăduia cuvântul lui Dumnezeu. Acest lucru se poate vedea din scrierea de mai sus. Adeseori veneau la dânsul în Rostov multe feţe împărăteşti pentru binecuvântare, precum văduva dreptcredinciosului împărat Ioan Alexievici, împărăteasa Paraschiva Teodorovna, cu fiii săi şi fiicele dreptcredinciosului împărat Alexie Mihailovici; binecredincioasele cnejine Maria, Teodosia şi Natalia Alexievna, care l-au dăruit pe el cu rase şi cu alte diferite lucruri. Din toate aceste daruri pregătindu-şi înainte arhiereştile veşminte spre ceasul morţii, a poruncit slujitorilor de lângă sine, ca la moartea sa să-l pună într-acele veşminte pregătite de el mai înainte, lucru care s-a şi făcut după porunca lui. Acele veşminte se află şi acum pe dânsul.

Sfântul Dimitrie avea un obicei ca acesta: Când ar fi simţit cândva în sine vreo boală şi ar fi început a slăbi, atunci trimitea la şcoală şi poruncea tuturor elevilor, ca, spre aducerea aminte de cele cinci răni ale lui Hristos, care au fost în curatele Lui mâini, picioare şi în coasta cea împunsă până la inimă, să citească de câte cinci ori rugăciunea *Tatăl nostru*... Atunci îi era mai uşor. Deci, cercetându-şi şcoala, sfătuia pe ucenicii săi să-şi petreacă viaţa lor întru înfrânare, cu minte întreagă şi curăţie, ca, chemând în ajutorul lor pe Dumnezeu, Povăţuitorul înţelepciunii şi dătătorul de ştiinţă, să adauge sârguinţă la învăţătură cu toată puterea. Între altele, adeseori zicea către dânşii şi acestea: „De mă voi învrednici a câştiga milă de la Domnul, atunci Îl voi ruga pe El, ca şi voi asemenea să câştigaţi milă de la dânsul, că scris este: *Unde voi fi Eu, acolo va fi şi sluga mea*".

Pe slujitorii săi şi pe ceilalţi care se aflau lângă dânsul, îi învăţa ca, atunci când vor bate ceasurile, la fiecare lovitură, să se însemneze cu semnul Sfintei Cruci şi să zică încet rugăciunea: „Născătoare de Dumnezeu Fecioară, bucură-te...". Iar dacă cineva din casnicii lui slujitori s-ar fi întâmplat să-i fie numele şi venea la

dânsul cu plocon, îl binecuvânta pe el cu icoane; iar de i se întâmpla să nu aibă icoane, atunci îl miluia cu bani, după socotinţă. Adeseori pe cei supuşi îi învăţa să se nevoiască la post şi să fugă de îmbuibare şi beţie, arătându-se singur pe dânsul pildă la aceea. El în toate zilele, afară de praznice, petrecea în înfrânare, mâncând puţin, numai pentru trebuinţa trupească; iar în Sfântul şi Marele Post al Sfintelor Paşti, în Săptămâna întâi, obişnuia a mânca numai o dată pe zi. Asemenea şi în Săptămâna Patimilor, numai în Joia Mare mânca o dată, iar celelalte zile le petrecea în rugăciuni şi post.

Acest bărbat temător de Dumnezeu, preaisteţ la înţelegere, în mare luminare, iscusit în limba slavonească, latinească, grecească evreiască şi leşească, deci având mare aplecare spre învăţătură, a iubit pe oamenii cei îmbunătăţiţi şi cinstiţi. Spre cei mai de sus a fost cinstitor, plecat, iubitor şi primitor; iar spre cei supuşi, milostiv. Spre cei nenorociţi, milosârd; spre cei săraci, binefăcător; către cei nevoiaşi, foarte îndurat. Scumpetea în inima lui n-a locuit, iubirea de câştig de nici un fel n-a avut loc în inima lui, iar iubirea de argint cu totul era gonită de la dânsul; pentru că din vremea aceea de când a primit pe dânsul călugărescul chip şi a făgăduit lui Dumnezeu sărăcia de bună voie până la moartea sa, nu numai că nu se îngrijea deloc la câştigarea de multă avere şi nu aduna – după cum singur mărturiseşte despre dânsul în scrisoarea sa –, aur şi argint, ci nici haine sau orice altfel de lucruri nu voia să aibă, afară numai de cele de nevoie şi afară de cărţile cele folositoare de suflet.

El păstra toate darurile care intrau în mâinile lui de la făcătorii de bine, de când a fost egumen şi arhimandrit. Asemenea în toată vremea petrecerii lui în arhierie, o parte din veniturile chiliei, le cheltuia pentru trebuinţele sale, altă parte pentru ale mănăstirii, iar alta o întrebuinţa la împodobirea sfintelor biserici; dar mai mult la nevoile celor săraci; căci de sărmani şi văduve, de scăpătaţi şi de cei neavuţi, purta atât de mare grijă, întocmai ca un tată de adevăraţii săi fii; şi cu atâta îndurare împărţea cele ce intrau în mâinile lui, încât în toată ziua abia lăsa ceva puţin la casa sa. Adeseori, chemând la sine pe cei orbi, surzi, şchiopi şi pe cei neputincioşi în sărăcia cea mai de pe urmă, le punea mese, le dăruia haine şi alte lucruri asemenea cu acestea. El era, după Iov, ochiul orbilor şi piciorul şchiopilor.

După moartea lui nimeni să nu caute argint în cămările lui, sau orice altfel de avere. Şi, ca să nu-şi piardă vremea la acea

zadarnică încercare a lui, nici pe cei ce au slujit în chilia lui despre aceea să nu-i întrebe.

Cu doi ani şi şapte luni înaintea morţii lui, a scris o scrisoare duhovnicească sau "diată", şi a arătat-o sfinţitului Ştefan, mitropolitul Riazanului, punând acolo un aşezământ ca acesta: „Dacă preasfinţitul mitropolit Ştefan va muri mai înainte, atunci la îngroparea lui să fie mitropolitul Dimitrie; iar dacă Dimitrie al Rostovului se va sfârşi mai înainte, atunci să-l dea pe el îngropării preasfinţitul Ştefan al Riazanului. Aşa s-a şi făcut, că nu altcineva, ci singur preasfinţitul Ştefan l-a îngropat pe el. Aceşti doi mitropoliţi au trăit între dânşii ca fraţii. Sfântul Dimitrie, în toată vremea petrecerii sale în Rostov şi mai ales când alcătuia cartea Letopis, în care se istorisesc faptele de la începutul lumii până la Naşterea lui Hristos, de multe ori trimitea scrisori preasfinţitului Ştefan, spre a cerceta alcătuirile, şi cerea sfat de la dânsul spre dezlegarea îndoielilor lui.

Cu câteva zile mai înainte de sfârşitul Sfântului Dimitrie, binecuvântata împărătească, Paraschiva Teodorovna, avea de gând ca din împărătească cetate Moscova să se ducă în cetatea Iaroslavului, ca să se închine la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numea Tolska. Dar, din pricina furtunilor care s-au întâmplat atunci şi din greutate, abia a ajuns la Rostov. Astfel îi era cu osteneală a călători până la Iaroslav. De aceea a poruncit să aducă în Rostov icoana făcătoare de minuni din Mănăstirea Tolska. Deci, când acest sfânt arhiereu a fost înştiinţat despre grabnica venire în Rostov a dreptcredincioasei împărătese, împreună cu binecredincioasele ei fiice şi despre aducerea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, celei făcătoare de minuni din Tolska, atunci a poruncit să cheme la dânsul pe ieromonahul Filaret, cămăraşul casei sale arhiereşti, pe care, între celelalte porunci ce îi dăduse, l-a înştiinţat mai dinainte de grabnica sa ducere către Dumnezeu. El i-a arătat aşa:

„Iată, vin în Rostov doi oaspeţi: Împărăteasa cerului şi împărăteasa pământească, iar eu nu mă învrednicesc a le vedea pe ele aici; deci, se cuvine ţie, cămăraşule, ca să fii gata pentru primirea lor".

Înainte de sfârşit, cu trei zile până la moartea sa, a început a slăbi foarte mult şi a tuşi. În ziua numelui său, adică la 26 octombrie, la pomenirea Sfântului Mucenic Dimitrie Izvorâtorul de mir, a săvârşit singur Sfânta Liturghie, fiind acum foarte bolnav, încât şi faţa i se schimbase. Din acea zi n-a putut să mai spună

cuvinte de învăţătură, ci, şezând lângă uşile împărăteşti ale bisericii, a ascultat cântăreţul care a citit acea învăţătură, pregătită mai înainte de dânsul.

La masa prânzului într-acea zi a şezut cu oaspeţii, după obiceiul de mai înainte, măcar că era neputincios şi cu nemărginită nevoie; iar în 27 octombrie a venit ştirea că arhimandritul Varlaam va veni de la cetatea Bereaslav, din Mănăstirea Zaleaska a Cuviosului Daniil Stâlpnicul, ca să vadă pe Sfântul Dimitrie. El a fost primit de Sfântul Dimitrie cu dragoste şi s-a ostenit după cum se cuvine. Deci, vorbind ei singuri, monahia Varsanufia Eftimia, din neamul kazanilor, fiind mai înainte hrănitoarea ţarului Alexie Petrovici, a trimis în Rostov la acest păstor, aproape de casa arhierească, ca să binevoiască preasfinţia sa să o cerceteze pe ea în acea zi. Ea, în toată vremea petrecerii sale în Rostov, avea multă cucernicie pentru îmbunătăţita viaţă a Sfântului Dimitrie şi adeseori avea trebuinţă de poveţele lui spre folosul sufletului său.

Sfântul, fiind chemat la acea monahie, s-a lepădat cu neputinţă, căci era foarte slab. Mergând acela acasă a spus stăpânei sale că sfinţia sa nu poate veni din pricina bolii. Atunci acea monahie a trimis a doua oară să-l poftească, măcar pentru o scurtă vreme să binevoiască a veni. Dar Sfântul Dimitrie se lepăda şi la a doua poftire, punând înainte boala. Arhimandritul Varlaam, cel zis mai înainte, a început a-l sfătui să meargă, crezând că prin acea umblare să câştige puţină uşurare din boală. Atunci, ascultând pe arhimandrit, a poruncit să-l ducă la dânsa, după cântarea bisericii.

Deci, mergând el împreună cu acel arhimandrit, pe cale au vorbit puţin şi iarăşi s-au întors pe înserate; dar abia a putut ajunge la chilia sa. Pomenitul arhimandrit, fiind în casele ce se numesc Cristovoi, a poruncit cămăraşului său, ieromonahului Filaret, să-l primească şi să-l ospăteze. Intrând singur în chilie a început a tuşi şi, umblând multă vreme prin casă, se sprijinea de slujitori.

După aceea a poruncit să cheme cântăreţi la dânsul în chilie, pentru cântarea unor cuvinte duhovniceşti, alcătuite de el: „Iubite Iisuse al meu, nădejdea mea o pun în Dumnezeu. Tu eşti Dumnezeul meu şi bucuria mea, Iisuse". În vremea cântării acelora, Sfântul Dimitrie asculta stând lângă sobă şi încălzindu-se. După sfârşitul acelor cântări, a voit ca pe toţi cântăreţii să-i lase a pleca spre casele lor; însă a oprit pe unul mai iubit dintre ei să-l aibă ajutor în osteneli.

Rămânând acela, a început a-i spune din viaţa sa, cum o petrecea în tinereţe şi în vârsta cea desăvârşită cum se ruga

Domnului Dumnezeu, Preasfintei Lui Maici, şi tuturor plăcuţilor lui Dumnezeu. Iar după aceasta a zis: „Şi voi, fiilor, să vă rugaţi asemenea!" Apoi la sfârşit a zis: „Acum îţi este şi ţie vremea să mergi la casa ta!" Acel cântăreţ, luând binecuvântare, a ieşit; iar Sfântul Dimitrie l-a petrecut singur din chilia sa şi i s-a închinat până la pământ, mulţumindu-i că s-a ostenit mult lângă dânsul la scrierea diferitelor alcătuiri.

Văzând cântăreţul smerenia aceea, neobişnuita petrecere de la păstorul său şi închinăciunea cea atât de jos, s-a cutremurat. Apoi i-a zis cu cucernicie: „Stăpâne sfinte, oare te închini mie astfel, celui mai de pe urmă rob?" Iar el iarăşi a grăit: „Îţi mulţumesc, fiule!" Şi s-a întors în chilie, iar cântăreţul s-a dus la casa sa plângând. Deci Sfântul Dimitrie, întorcându-se în chilia sa, a poruncit slujitorilor ca fiecare să meargă la locul lui, iar el, închizându-se în chilie, ca şi cum ar fi voit puţin să se odihnească, a petrecut rugându-se până la moartea sa. A doua zi de dimineaţă, slujitorii, intrând în acea chilie, l-au văzut că se sfârşise aşa cum se ruga. Cântăreţul, fiind în casa sa, a auzit a doua zi de dimineaţă că la sobornicească biserică a bătut de trei ori în clopotul cel mare, spre semnul morţii arhiereului, şi îndată a alergat în chilia lui. Astfel a aflat pe păstorul şi părintele său că îşi dăduse sufletul lui Dumnezeu.

După îmbrăcarea lui în toate veşmintele arhiereşti, pe care el, precum s-a spus mai înainte, le gătise înaintea sfârşitului său, au pus în raclă sfântul lui trup, iar sub cap, în loc de pernă, şi sub tot trupul, au pus, după porunca sa, diferite cărţi alcătuite şi scrise cu cerneală de mâna lui. În aceeaşi zi a fost pus în biserica preabunului Mântuitor, care este aproape de chilia arhierească.

Făcându-se ştire în toată cetatea Rostovului de moartea acestui bun păstor şi iubitor de fii, s-a adunat mult popor la cinstitul lui trup, făcând plângere; căci i-a lăsat pe ei păstorul şi învăţătorul cel bun, ajutorul celor ce sunt în nevoi şi în necazuri, folositorul văduvelor şi al orfanilor, hrănitorul săracilor şi al scăpătaţilor, povăţuitorul rânduielii preoţeşti şi călugăreşti.

În ziua aceea şi dreptcredincioasa împărătească Paraschiva Teodorovna cu fiicele sale Ecaterina, Parascheva şi Ana, au sosit în Rostov după sfârşitul prânzului şi nu l-au aflat între cei vii pe Sfântul Dimitrie. Ele au plâns mult că nu s-au învrednicit a lua binecuvântarea lui arhierească; deci au poruncit ca deasupra trupului să slujească rânduiala înmormântării în sobor. După aceea au binevoit a merge întru întâmpinarea icoanei făcătoare de minuni

a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, din Tolska; dar, din pricina drumului şi a furtunilor de toamnă, n-au mai călătorit mai departe spre Iaroslav, ci au rămas până a doua zi în Mănăstirea Botezul Domnului.

Înştiinţându-se ea a doua zi că icoana Născătoarei de Dumnezeu este aproape de cetatea Rostovului, a poruncit ca toţi preoţii şi slujitorii bisericeşti, cei ce veniseră în acea mănăstire în ziua pomenirii Cuviosului Avramie arhimandritul, făcătorul de minuni, al Mănăstirii Boevleniei a Rostovului din sobornicească biserică, să meargă cu litie din acea mănăstire la Mănăstirea Petrovska, mănăstire care se află tot în calea Rostovului spre Iaroslav, întru întâmpinarea icoanei celei făcătoare de minuni. Deci toate trei fiice împărăteşti, au urmat litia pe jos. Întâmpinând ele acea icoană, au dus-o în Mănăstirea Boevleniei, singure ţinând-o cu mâinile lor; iar împărăteasa a aşteptat în porţile acelei mănăstiri.

Aducând acea icoană spre poartă, ea a ieşit singură spre întâmpinare şi, făcând obişnuita rugăciune, a sărutat-o cu cucernicie şi a poruncit să o ducă în biserică. Acea icoană a stat acolo până la sfârşitul Sfintei Liturghii, iar după Sfânta Liturghie au făcut paraclisul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. După aceea au dus icoana făcătoare de minuni tot cu aceeaşi litie în sobornicească biserică a Rostovului şi de acolo în Mănăstirea Boevleniei, în ziua de 30 octombrie.

După voinţa împărătesei, trupul Sfântului Dimitrie, din acea biserică a Mântuitorului, s-a mutat cu cuviincioasă ceremonie în sobornicească biserică, şi după porunca ei s-a făcut panihidă a doua oară pentru dânsul.

După aceasta, îndată credincioasa împărătească cu fiicele sale şi cu ceilalţi care erau cu dânsa au voit a lua calea de întoarcere de la Rostov la împărătească cetate, Moscova. Când cele scrise de acest sfânt arhiereu s-au trimis din Rostov la Moscova în divanul mănăstiresc, atunci, după aşezământul lui cel scris, sau, mai binezis, după cererea lui, s-a rânduit ca după moarte să-i îngroape trupul în Mănăstirea Sfântului Iacob, episcopul Rostovului, făcătorul de minuni, în unghiul bisericii, unde însemnase singur.

Deci s-a trimis poruncă de la divanul mănăstiresc în Rostov, prin care s-a poruncit ca, după acea duhovnicească dorinţă, să se sape groapa în acel unghi şi s-o zidească cu piatră, apoi să facă gropniţă de piatră şi să-l dea îngropării. Dar acea poruncă nu s-a împlinit nu se ştie pentru ce, că nici groapă cu piatră n-au zidit, nici gropniţă de piatră n-au făcut; ci au făcut numai o casă de lemn,

care a putrezit degrab, precum de aceasta se poate şti mai pe larg din cele ce s-au pus înaintea preasfinţitului şi îndreptătorului Sinod, pentru aflarea moaştelor acestui arhiereu.

Iar când preasfinţitul Ştefan, Mitropolitul Riazanului şi al Muromului, a venit în Rostov, pentru îngroparea Sfântului Dimitrie, în luna noiembrie, intrând drept în sobornicească biserică, a plâns mult deasupra trupului acestui plăcut şi a poruncit cămăraşului Filaret ieromonahul ca să gătească în mănăstirea lui Iacob toate cele ce se cuvin spre îngropare. Atunci precum maimarii mănăstirii Rostovului, aşa şi sobornicestii preoţi, şi mulţi din cetăţeni venind la preasfinţitul Ştefan, l-au poftit să binevoiască a da îngropării trupul acestui arhiereu în sobornicească biserică a Rostovului, aproape de răposatul Ioasaf Mitropolitul. Acolo erau îngropaţi toţi cei ce fuseseră mai înainte arhierei ai Rostovului.

Preasfinţitul Ştefan n-a voit să facă acea cerere a lor, şi le-a răspuns celor ce ziceau: „De vreme ce încă de la suirea pe scaunul Rostovului, Preasfinţitul Dimitrie şi-a ales singur loc de îngropare în mănăstirea lui Iacob mergând mai întâi, cum pot eu să schimb aceasta?" Astfel, în ziua aleasă spre îngropare, adunându-se în sobornicească biserică duhovniceştii începători şi toţi preoţii şi slujitorii bisericeşti, Preasfinţitul Ştefan a săvârşit Sfânta Liturghie. După sfârşitul aceleia, el a săvârşit slujba înmormântării cu tot soborul, deasupra trupului Sfântului Dimitrie, la care singur preasfinţia sa a grăit către popor cuvânt cuviincios despre această mare mâhnire.

Apoi după aşezământul acestui plăcut, acel trup sfânt al lui, cu rânduiala binecuviincioasă a soborului, cu lumânări şi cu cântări de psalmi, mergând înainte tot sfinţitul cler şi petrecându-l mulţime de popor şi scoţând amare suspinuri pentru păstorul şi învăţătorul lor, l-au dus în Mănăstirea Sfântului Iacov şi l-au dat pământului în biserica Zămislirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în unghiul din partea dreaptă pe care îl însemnase el. După îngropare, preasfinţitul Ştefan a scris despre îngroparea Sfântului Dimitrie, şi acea scrisoare s-a pus la sfârşitul vieţii lui.

După moartea acestui bărbat iubitor de osteneală, au rămas multe cărţi tipărite şi scrise de mână, în greceşte, latineşte, leşeşte şi slavoneşte. Toate acelea s-au luat în aceeaşi vreme din Rostov de preasfinţitul Ştefan şi s-au pus în biblioteca tipografiei din Moscova, a preasfinţitului îndreptător Sinod. Acest plăcut al lui Dumnezeu a murit în anul de la întruparea lui Dumnezeu Cuvântul 1709, în 28 octombrie, noaptea, într-o zi de vineri, îndată după

ziua numelui său. Trupul lui s-a îngropat în luna noiembrie în 25, care a fost de asemenea zi de vineri. El a petrecut pe scaunul Rostovului şapte ani fără nouă luni. În călugărie a petrecut 41 de ani, 3 luni şi 18 zile; iar toţi anii vieţii lui au fost 80.

Acest sfânt, adunând şi scriind vieţile şi nevoinţele cele cu frumoasă lumină ale sfinţilor lui Dumnezeu, celor ce în cartea cea veşnică s-au scris la ceruri, le-a dat întru slava Celui slăvit Dumnezeu, întru cinstea plăcuţilor Lui şi spre folosul dreptcredinciosului neam creştinesc. Singur, după trecerea din viaţa aceasta de puţină vreme, la cea veşnică, s-a scris şi el cu degetul lui Dumnezeu, împreună cu toţi sfinţii în cartea vieţii veşnice şi s-a învrednicit a fi încununat cu nestricăcioasa cunună.

Ca adevărat păstor şi neadormit păzitor al turmei celei încredinţate lui de la Dumnezeu, s-a învrednicit în ceata păstorilor cu ceilalţi arhierei ai Rostovului şi cu toţi ierarhii a fi numărat. Căci în anul 1751, luna septembrie în 21, când meşterii se apucaseră să repare pardoseala bisericii Zămislirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, au aflat sfintele lui moaşte întregi şi nestricate, după 42 de ani, 10 luni şi 24 zile de la moartea lui, iar de veşmintele lui arhiereşti foarte puţin se atinsese stricăciunea.

Din acele sfinte moaşte, ca dintr-un izvor oarecare, din vremea aceea şi până acum, izvorăsc multe faceri de minuni celor ce aleargă la ele cu credinţă. Prin ele se izgonesc diavolii din oameni, muţii grăiesc, orbii văd, şchiopii, slăbănogii şi cei cuprinşi de alte boli grele şi nevindecate, prin chemarea lui spre ajutorul lor şi prin rugăciunile ce se aduc lângă acele sfinte moaşte, se vindecă cu darul lui Dumnezeu şi se slăveşte într-însul Dumnezeu, Cel în Treime Unul preamărit între sfinţii Săi.

Deci să slăvim şi noi pe Bunul Dumnezeu, căci în sfatul Său cel preaînalt a hotărât să arate în pământul Rusiei în aceşti ani mai de pe urmă, pe acest mare luminător, care, cu minunile sale, străluceşte toate părţile Rusiei şi se arată cu adevărat grabnic ajutător celor ce-l cheamă. Deci să alergăm cu neîndoită credinţă la sfintele şi tămăduitoarele lui moaşte, să-l chemăm ziua şi noaptea spre ajutorul nostru, ca, prin rugăciunile acestui scriitor al Vieţilor Sfinţilor, să petrecem şi noi de acum înainte zilele vieţii noastre întru sfinţenie. Şi astfel, trăind cu dumnezeiască plăcere în pocăinţă, să ne învrednicim a fi scrişi în cartea vieţii Mielului lui Dumnezeu, împreună cu toţi cei ce din veac i-au plăcut Lui, şi a-L lăuda pe Dânsul împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

*

Scrisoare duhovnicească
a Sfântului Dimitrie, Mitropolitul Rostovului,
noul făcător de minuni,
pe care a scris-o mai înainte de moartea sa:

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Eu, Dimitrie, smeritul arhiereu, mitropolitul Rostovului şi al Iaroslavului, auzind glasul Dumnezeului meu, Care în Sfânta Evanghelie zice: *Fiţi gata, că în ce ceas nu gândiţi, Fiul Omului va veni. Pentru că nu ştiţi când va veni Domnul, seara sau la miezul nopţii, la cântatul cocoşilor sau dimineaţa, ca nu venind fără de veste, să vă afle pe voi dormind,* şi temându-mă, adeseori fiind cuprins de neputinţe, slăbind cu trupul din zi în zi şi aşteptând în toată vremea acel neaşteptat ceas al morţii, ce s-a zis de Domnul, şi gătindu-mă după puterea mea spre ieşirea din această viaţă, am socotit căci cu această duhovnicească scrisoare a mea să dau fiecăruia de ştire ce ar voi să facă cu cele rămase după sfârşitul meu. Adică să nu se ostenească în zadar, nici să cerceteze pe cei ce mi-au slujit pentru Dumnezeu, ca să ştie comoara şi bogăţia mea, pe care din tinereţile mele n-am adunat-o. Aceasta nu o zic mândrindu-mă, ci le dau de ştire iscoditorilor averii mele, că de când am luat sfântul chip călugăresc şi m-am tuns în Kiev în Mănăstirea Kiriloska, la 18 ani ai vârstei mele, şi m-am făgăduit lui Dumnezeu ca să am sărăcia cea de bunăvoie, dintr-acea vreme, până la apropierea mea de mormânt, n-am câştigat averi şi haine, afară de sfintele cărţi.

Eu n-am adunat aur şi argint, nici am voit să am haine de prisos, nici orice fel de lucruri, afară de cele de nevoie. Eu m-am sârguit la necâştigarea şi sărăcia cea călugărească cu duhul şi cu lucrul, neîngrijindu-mă de mine, ci punându-mă spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care niciodată nu m-a lăsat. Darurile ce intrau în mâinile mele de la făcătorii mei de bine şi veniturile chiliei cele de la dregători, pe acelea le-am cheltuit la nevoile mele şi ale mănăstirii unde am fost egumen şi arhimandrit. Asemenea şi arhiereu fiind, n-am adunat veniturile chiliei – care nu erau multe –, ci pe unele le-am cheltuit la trebuinţele mele, iar pe altele la nevoile celor nevoiaşi, unde mi-a poruncit Dumnezeu.

Pentru aceea, să nu se ostenească nimeni, căutând după moartea mea orice fel de avere în chilia mea; căci nici de îngropare nu las ceva, nici de pomenire. Aceasta o fac ca sărăcia călugărească mai mult la sfârşit să se arate lui Dumnezeu; pentru că cred că mai cu primire îi va fi Lui, de n-ar rămâne după mine nici un ban, decât s-ar împărţi averea cea mult rămasă după mine.

De n-ar voi nimeni, ca pe mine cel atât de sărac să mă dea obişnuitei îngropări, apoi mă rog acelora care îşi aduc aminte de moartea lor, să-mi ia păcătosul meu trup şi să-l ducă la o biserică săracă şi acolo între alte trupuri să-l îngroape pe el.

Iar dacă voinţa stăpânilor ar porunci, ca murind să mă îngroape după obicei, apoi mă rog iubitorilor de Hristos îngropători să mă îngroape în Mănăstirea Sfântului Iacov, episcopul Rostovului, în unghiul bisericii, unde mi-am ales locul.

Asemenea, cel ce va voi să-mi pomenească păcătosul meu suflet, fără de bani, întru rugăciunile sale pentru Dumnezeu, unul ca acela să fie pomenit întru împărăţia cerurilor. Iar cel ce va avea trebuinţă de plată pentru pomenire, apoi mă rog să nu mă pomenească pe mine săracul, cel ce nimic n-am lăsat de pomenire; ci Dumnezeu să fie milostiv tuturor şi mie, păcătosului, în veci. Amin.

Aceasta este diata. Aceasta este duhovniceasca mea scrisoare. Într-acest chip las înştiinţare despre averea mea. Dacă cineva necrezând înştiinţarea aceasta, ar începe cu iscodire a căuta după mine, aur şi argint, apoi oricât de mult s-ar osteni, nimic nu va afla, şi-l va judeca pe el Dumnezeu.

S-a scris aceasta în păzita de Dumnezeu cetate a Rostovului, în casa arhierească, în anul 1707, aprilie, în 4 zile.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A DOUĂZECI ŞI NOUA

SFÂNTA MUCENIŢĂ ANASTASIA ROMANA

În vremea împăraţilor Deciu şi Valerian şi a ighemonului Prov, era o mănăstire mică de fecioare în apropiere de cetatea Romei. Această mănăstire se afla la un loc deosebit şi neştiut, având câteva călugăriţe îmbunătăţite, între care era şi egumena Sofia, bătrână şi desăvârşită în fapte bune. În acea mănăstire se afla şi fericita fecioară Anastasia, de prin părţile Romei, care, rămânând orfană de părinţi la vârsta de trei ani, a fost luată de bătrâna Sofia, care a crescut-o în mănăstire, învăţând-o toate faptele bune, încât le covârşea pe toate celelalte fecioare, nu numai în frumuseţe, dar şi în post, în nevoinţe şi în toate celelalte osteneli. Ajungând cu vârsta aproape de douăzeci de ani şi aflând unii cetăţeni de frumuseţea ei, au dorit ca s-o ia în căsătorie şi foarte mult se sârguiau pentru acest lucru. Dar sfânta fecioară, socotindu-le pe toate deşertăciune, s-a făcut mireasă lui Hristos, păzindu-şi fecioria, priveghind ziua şi noaptea în rugăciuni.

Iar diavolul se silea foarte mult ca s-o abată pe fecioara lui Hristos de la viaţa ei cea asemenea cu îngerii şi s-o înduplece spre lume, ostenindu-se asupra ei cu războiul trupului, cu gânduri necurate, cu înşelăciunile şoaptelor celor viclene şi cu alte feluri de meşteşuguri ale sale. N-a sporit însă nimic împotriva aceleia în a cărei neputincioasă fire se sălăşluia puterea lui Hristos, căci călca cu feciorelnicele ei picioare blestematul trup al şarpelui iadului. Neputând diavolul s-o biruiască pe mireasa cea nebiruită a lui Hristos cu războiul cel dinăuntru şi tăinuit, s-a ridicat împotriva ei pe faţă, pornind contra fecioarei pe cumpliţii muncitori. Pentru că

în acea vreme era prigoană mare împotriva creştinilor, i-a îndemnat pe necredincioşii care îi urau pe creştini, ca s-o defaime pe ea la ighemonul Prov.

Mergând aceia la necuratul ighemon, i-au spus despre Anastasia că este o fecioară cum nu se află alta mai frumoasă în toată Roma. Apoi i-au mai spus că îşi petrece viaţa într-un loc deosebit, la nişte femei sărace, care vieţuiesc fără de bărbaţi şi nevoind să se căsătorească, batjocorind viaţa păgânilor, crezând în Cel răstignit şi râzând de zeii lor. Ighemonul, auzind de frumuseţea Anastasiei, îndată a trimis pe slujitorii săi ca s-o aducă. Aceştia s-au dus, dar nu au putut să deschidă mănăstirea, până ce n-au tăiat uşile cu securile. Văzând acest lucru, pustnicele celelalte s-au speriat foarte tare şi, temându-se, au deschis o altă uşă şi au fugit. Iar egumena Sofia nu a lăsat-o pe Anastasia, zicându-i: „Fiica mea, Anastasia, nu te înfricoşa, căci acum a venit vremea nevoinţei. Iată Mirele tău, Iisus Hristos, vrea să te încununeze pe tine. Deci nu vreau să fugi din mănăstire şi să te pierd, mărgăritarul meu, pe care de la trei ani luându-te, te-am crescut şi până acum te-am păzit ca pe lumina ochilor".

Deci Sofia a ieşit înaintea ostaşilor şi le-a zis: „Pe cine căutaţi şi ce vă trebuie?" Iar ei au răspuns: „Bătrâno, dă-ne pe fecioara Anastasia, pe care o ai aici, căci aşa voieşte ighemonul Prov". Iar Sofia a zis: „Bine, cu bucurie vă voi da pe Anastasia, însă numai atât mă rog vouă, domnii mei, să mai aşteptaţi două ceasuri până ce o voi împodobi pe ea, ca să fie plăcută ochilor stăpânului vostru". Slujitorii, socotind că vrea s-o înfrumuseţeze cu podoabe şi cu îmbrăcăminte obişnuită, au aşteptat două ceasuri. Însă duhovniceasca maică Sofia, vrând să-şi înfrumuseţeze pe fiica sa cu podoabe sufleteşti ca să fie plăcută Mirelui ceresc, a luat-o şi a dus-o în biserică.

Punând-o înaintea altarului, cu plângere a grăit către dânsa: „Fiica mea, Anastasia, acum se cade să arăţi cu fapte dragostea ta cea mare către Domnul, acum se cade ţie să rabzi chinuri pentru Hristos, iubitul tău Mire, şi să arăţi că eşti adevărata lui mireasă. Deci mă rog ţie, iubita mea fiică, să nu te înşele limba cea ascuţită ca briciul, să nu te ameţeşti de darurile şi de slava lumii celei deşarte, nici să nu te înfricoşezi de chinurile cele vremelnice, care îţi mijlocesc ţie viaţa cea veşnică. Iată, cămara Mirelui este deschisă; iată, locul odihnei cele veşnice îţi este gătit ţie; iată, cununa cea împletită ţie; iată, acum te cheamă la nuntă Mielul. Deci mergi către Dânsul cu veselie, mergi la nunta vieţii celei

veşnice. Mă rog ţie, fiica mea, ia aminte la cuvintele mele şi adu-ţi aminte de ostenelile mele şi de grija ce am avut pentru tine, căci te-am crescut luându-te din pruncie, şi toată sârguinţa o puneam pentru aceasta, ca să te pregătesc mireasă curată Împăratului slavei. Pentru aceasta m-am ostenit şi m-am rugat, pentru aceasta ziua şi noaptea te-am învăţat, ca să te uneşti cu Domnul din toata inima şi din tot sufletul.

Deci acum, fiica mea, să nu mă ruşinezi pe mine, maica ta, înaintea Domnului şi să nu-mi pogori în groapă bătrâneţile mele mai înainte de vreme, pentru că, dacă voi auzi de tine ceva împotriva dragostei lui Hristos, îndată mă voi sfârşi de mâhnire, îndată voi muri. Iar dacă voi auzi că rabzi pentru dragostea lui Hristos, că îţi pui pentru Dânsul viaţa ta, atunci voi fi maica ce se bucură de fiică, atunci se va înălţa cornul meu ca al inorogului şi bătrâneţile mele în untdelemn gras. Deci, fiica mea, să nu-ţi cruţi frumuseţea ta trupească şi să nu iubeşti viaţa cea vremelnică. Ci, când te vor amăgi cu cuvinte viclene, tu să nu-ţi abaţi inima spre ele; când te vor înfricoşa cu chinurile, tu să grăieşti: «De frica voastră nu mă voi teme, nici mă voi tulbura, căci cu mine este Dumnezeul meu». Când vor începe a te bate fără milă, tu să nu te temi de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu pot să-l ucidă. Sau, de te vor sfâşia şi-ţi vor chinui trupul, tu să te bucuri în pătimirile tale, căci împlineşti lipsa necazurilor lui Hristos în trupul tău. De vor începe a zdrobi mădularele tale, tu să-ţi aduci aminte că şi perii capului tău sunt număraţi de Domnul, Care va păzi toate oasele tale şi nici unul dintr-însele nu va pieri.

Capul de ar voi să ţi-l taie, tu să priveşti la Hristos, Capul a toată Biserica, Care este slava ta şi care îţi înalţă capul tău. Nu te teme, fiica mea, de pătimirea cea aspră, căci Mirele tău îţi va sta în faţă nevăzut şi o să-ţi uşureze durerile tale şi o să te scoată din chinurile cele grele. Când vei suspina, El îţi va da ţie uşurare. Când vei slăbi, El te va întări. Când vei cădea din pricina bătăilor, El te va ridica. Când în dureri te vei umple de amărăciune, El îţi va îndulci inima şi-ţi va răcori sufletul şi nu se va depărta de tine, până ce, scoţându-te din mâna chinuitorilor, te va duce în cămara Sa cea cerească şi, chemând toate puterile îngereşti şi cetele tuturor sfinţilor, îţi va face bucurie şi te va încununa ca pe o mireasă a Sa, cu cununa cea nestricăcioasă, ca să împărăţeşti împreună cu El întru slava cea veşnică".

Iar Anastasia a zis: „Gata este inima mea să pătimesc pentru Hristos, gata este sufletul meu ca să mor pentru Dânsul; toată dorirea

şi răsuflarea mea spre El era de demult şi este şi acum, ca întru mărturia dragostei mele către Domnul meu cel iubit să-mi pun sufletul meu pentru Dânsul. Iar acum, deoarece a venit vremea dorinţei mele, cu bucurie voi merge înaintea judecătorilor şi voi mărturisi preasfânt numele Dumnezeului meu. Dar tu, stăpâna şi maica mea, nu te teme pentru mine, nici nu te îndoi de tinereţea mea, căci cred că Domnul meu Iisus Hristos mă va întări pe mine, roaba Lui, Căruia roagă-te şi tu, maica mea iubită, ca să nu mă lase şi să nu mă depărteze pe mine, până ce voi săvârşi nevoinţa chinurilor întru numele Lui şi va cădea ruşinat vrăjmaşul, care s-a ridicat asupra noastră".

Astfel vorbind între ele două ceasuri şi mai bine şi dându-şi cea mai de pe urmă sărutare, slujitorii trimişi de ighemon s-au supărat aşteptând. Şi intrând în biserică, le-au găsit nu îngrijindu-se de împodobirea trupească, ei vorbind cu umilinţă, mângâindu-se una pe alta şi întărindu-se întru Domnul. De aceea, s-au mâniat foarte tare şi, apucând pe Anastasia ca lupul pe oaie, i-au pus fiare pe grumaz şi au dus-o repede în cetate, înfăţişând-o înaintea ighemonului. Iar ea, deşi stătea cu faţa înaintea lui, cu mintea sa era mai mult înaintea lui Hristos, Mirele ei, şi cu ochii inimii privea frumuseţea Lui.

Văzând-o, toţi s-au mirat de frumuseţea ei şi de smeriţii ei ochi, precum şi de blândeţea ei. Apoi ighemonul a zis către dânsa: „De ce neam eşti, de ce credinţă, şi care îţi este numele?" Iar sfânta a răspuns cu glas blând, căutând în jos: „Sunt fiica unui cetăţean din cetatea Romei şi sunt crescută în dreapta credinţă, iar numele meu este Anastasia". Ighemonul a zis: „Romanilor le este neobişnuit acest nume şi nu ştiu ce înseamnă Anastasia". Sfânta a răspuns: „Anastasia se tâlcuieşte Înviere, căci Dumnezeu m-a înviat pe mine, ca să grăiesc împotriva ta, până ce îl voi birui pe tatăl tău, satana". Ighemonul a zis: „Să-mi răspunzi cu blândeţe, fecioară, ca să nu mă porneşti spre mânie, căci îţi cruţ tinereţea şi nu vreau să pierd frumuseţea ta, ci ascultă-mă ca pe un tată care vrea să te sfătuiască de bine. De ce te-ai amăgit fără de folos cu învăţătura creştinească şi îţi pierzi în deşert anii tăi, lipsindu-te de viaţa cea bună şi de desfătările pe care zeii le-au dat oamenilor, spre veselie? De ce ascunzi într-un colţ întunecat o aşa frumuseţe, care şi la boierii cei mari poate să fie plăcută? Ce mângâiere ai dacă fugi de petrecerea împreună cu oamenii şi ca o fiară locuieşti singură? Care îţi este câştigul dacă eşti chinuită şi mergi la moarte pentru Cel răstignit? Oare nu este bine să te închini zeilor noştri cei fără de

moarte, să-ţi iei un bărbat cinstit, frumos şi de neam bun, să te mângâi cu bucurii şi să te veseleşti cu fiii, să vieţuieşti în cinste şi în slavă, între oamenii cei buni şi să ai multe averi, aur şi argint, şi să nu-ţi pierzi în cea mai mare trudă şi sărăcie viaţa cea dată de zei, spre bună petrecere? Deci, te sfătuiesc pe tine, apropie-te şi te închină zeilor şi îndată vei avea bărbat de neam mare şi cinstit, slăvit şi bogat, care va fi înaintea scaunului împărătesc cu multă laudă şi cu care şi tu asemenea vei fi în mare cinste şi te vei îndulci de toate bunătăţile, în toate zilele vieţii tale".

La aceste cuvinte, Sfânta Anastasia, ridicându-şi ochii săi cei plecaţi în jos şi căutând la ighemon, a zis: „Bărbatul meu, bogăţia mea, viaţa şi veselia mea este Domnul meu Iisus Hristos, de la Care nu mă voi întoarce cu amăgitoarele tale cuvinte. Nu mă vei înşela precum a înşelat şarpele pe Eva, nici îmi vei îndulci chinuirea cea amară a voastră. Nu mă vei despărţi de Domnul meu nici cu frica chinurilor, pentru care de o sută de ori, de ar fi cu putinţă, sunt gata să mor". Atunci ighemonul a poruncit celor ce stăteau de faţă să o bată peste obraz, zicându-i: „Oare aşa răspunzi luminatului stăpânitor?" Apoi, vrând să o facă de ruşine, a poruncit să-i rupă hainele de pe dânsa şi să fie arătată goală înaintea tuturor. Şi a zis către dânsa: „Oare frumos îţi este, fecioară, ca să stai înaintea tuturor aşa goală?" A răspuns sfânta: „Nebunule, neruşinatule şi de toată necurăţia plin, aceasta nu este ruşinea mea, ci a ta. Ştie Domnul meu că niciodată soarele n-a văzut goliciunea mea, iar tu, punându-mă astfel în faţa poporului, să ştii că mai mult te-ai făcut de ruşine pe tine, decât pe mine. Pentru că pe mine de ruşinea aceasta mă va acoperi Mirele meu cu veşmântul slavei, iar pe tine te va acoperi în veci ruşinea feţei tale. Acum tot omul cu minte va zice: de n-ar fi fost ighemonul fără ruşine şi plin de pofte nelegiuite, n-ar fi dezgolit în faţa tuturor trupul cel feciorelnic". Apoi a zis celor ce o dezbrăcaseră: „Dacă aţi dezgolit trupul meu şi dacă aţi pus înaintea mea uneltele chinurilor, pentru ce zăboviţi? Bateţi, tăiaţi, rupeţi trupul meu cel gol, acoperiţi-l cu bătăi şi cu sângele meu. Iată, mă vedeţi gata spre a suferi chinuri şi să nu nădăjduiţi că veţi auzi altceva de la mine, decât numai aceasta, că voiesc să mor pentru Hristos".

Atunci, la porunca ighemonului, au întins-o cu faţa în jos şi au legat-o de patru stâlpi, apoi au pus sub dânsa foc cu smoală şi cu pucioasă şi astfel au chinuit-o cu foc şi cu fum greu, iar pe spate au bătut-o cu toiege fără milă. Sfânta răbda chinurile şi, în loc de suspinuri, zicea psalmul lui David: „Miluieşte-mă, Dumnezeule".

Atât de mult a fost bătută, încât au obosit cei care o băteau. După aceasta au dezlegat-o de pe stâlpi şi, luând-o de pe foc, au legat-o pe o roată şi, întorcând roata, toate oasele i le-au zdrobit, iar venele i s-au rupt. Dar ea se ruga către Domnul: „Scăparea mea şi scutul meu, nu Te depărta de la mine, că slăbeşte sufletul meu din pricina durerilor şi a oaselor mele zdrobite". Şi îndată, cu puterea lui Dumnezeu, roata s-a oprit şi a stat nemişcată şi Sfânta Anastasia a fost dezlegată de o mână nevăzută. Apoi cu tot trupul s-a arătat nevătămată şi sănătoasă, încât toţi se mirau de o asemenea minune. Deci ighemonul putea cu o minune ca aceasta să vină în simţire şi la cunoştinţa adevăratului Dumnezeu, dar l-a orbit răutatea şi a început cu alte munci a o chinui pe sfânta. A poruncit ca sfânta să fie spânzurată, să-i fie strujite coastele şi să-i rupă trupul, iar ea răbda toate acestea cu bărbăţie şi numai spre Unul Dumnezeu îşi ridica ochii, zicând: „Vezi durerea mea cu care pătimesc pentru Tine, Mirele meu, şi binevoieşte ca sângele vărsat de netrebnica roaba Ta să-Ţi fie bineprimit şi să nu fiu lepădată din ceata sfintelor mărturisitoare".

După aceasta au coborât-o de pe lemn şi a zis ighemonul către dânsa: „Anastasia, oare bine îţi este acum?" Iar sfânta a răspuns: „Foarte bine, pentru că ce chin nu-mi este mie de folos şi bineprimit de către Acela pe care îl iubesc mai mult decât viaţa şi decât sufletul meu?" Atunci ighemonul a zis: „Dacă îţi place să rabzi chinuri pentru Cel răstignit, îţi voi înmulţi această plăcere". Şi a poruncit ca să-i fie tăiaţi sânii cu briciul. Sfânta, văzând sângele care curgea din ea, a început a slăbi foarte mult şi cerea apă de băut. Unul dintre cei ce erau acolo, pe nume Chiril, aducând apă, i-a dat să bea, iar ea, gustând puţină apă, a zis către cel ce i-a dat apă: „Să nu te lipseşti de plată de la Domnul, după cuvântul Lui, care a zis: *Oricine vă va adăpa cu un pahar de apă rece în numele Meu* – căci ai lui Hristos suntem – *nu-şi va pierde plata sa*". Ighemonul a zis către dânsa: „Îţi sunt de ajuns chinurile sau mai vrei să fii chinuită?" A răspuns sfânta: „Fă ce voieşti, Dumnezeul meu este puternic ca şi pentru mai mari chinuri să întărească puterea mea cea slăbită şi să-ţi surpe mândria ta". Atunci chinuitorul a poruncit ca să-i smulgă unghiile de la degete, după aceea să-i taie mâinile şi picioarele şi apoi să-i sfărâme toţi dinţii. Sfânta a început iarăşi a slăbi şi a cere apă, căci din gura ei curgea mult sânge. Atunci Chiril, cel mai înainte pomenit, a adăpat-o cu puţină apă, iar ighemonul, văzându-l pe Chiril că adapă pe muceniţă cu apă şi socotind că este creştin, căci aşa şi era, îndată a

poruncit ca acesta să fie tăiat cu sabia. Şi fiind tăiat, fericitul Chiril s-a dus către Domnul ca să-şi ia plata sa pentru paharul cel cu apă rece cu care a adăpat pe muceniţa în numele lui Hristos.

Sfânta, răcorindu-se cu apă, a răsuflat puţin şi se ruga, zicând: „Nu mă lăsa pe mine, Dumnezeule, Mântuitorul meu". Şi ighemonul a poruncit ca să i se taie limba. Atunci sfânta a zis: „Chiar şi limba de-mi vei tăia, băutorule de sânge şi nelegiuitule, inima mea tot nu încetează a striga către Domnul, căci El, pe cei ce se roagă în tăcere, mai bine îi ascultă". Luând sluga un cleşte, l-a băgat în gura sfintei şi i-a tras limba afară şi i-a tăiat-o. Atunci tot poporul a strigat înspăimântat, defăimând şi ocărând pe ighemon pentru o muncire atât de cumplită şi lipsită de omenie. Ighemonul, mâniindu-se pe popor, a poruncit ca sfânta să fie dusă afară din cetate şi să i se taie cu sabia cinstitul ei cap. Astfel şi-a săvârşit nevoinţa muceniciei, sfânta şi vrednica de laudă, mare muceniţă a lui Hristos, Anastasia.

Sfântul ei trup a fost lăsat neîngropat ca să fie spre mâncare fiarelor şi păsărilor, dar cu dumnezeiască acoperire se păzea neatins. Venind noaptea, îngerul s-a arătat fericitei stareţe Sofia şi i-a poruncit să ia trupul Sfintei Anastasia care zăcea în câmp, afară din cetate. Ea, luând o pânză curată, a ieşit din mănăstire şi nu ştia în ce parte să meargă. Apoi, rugându-se lui Dumnezeu cu tot dinadinsul şi fiind povăţuită de el, a mers la locul unde era aruncat sfântul trup al duhovniceştii ei fiice, şi, sărutându-l cu dragoste şi udându-l cu multe lacrimi, zicea: „Iubita mea fiică, pe care în linişte şi cu osteneli te-am crescut; în post, în rugăciuni, în feciorie şi în curăţie te-am păzit, frica lui Dumnezeu şi sfânta Lui dragoste te-am învăţat; fiica mea cea dulce pentru care totdeauna sufeream, până ce s-a închipuit în tine Hristos, mulţumesc ţie că m-ai ascultat pe mine, sărmana ta maică, şi ai îndeplinit dorinţa mea. Nu în zadar m-am ostenit cu tine, pentru că ai stat înaintea Mirelui tău în haina cea de nuntă a fecioriei tale neprihănite, împodobindu-te cu sângele tău. Deci mă rog ţie acum, nu ca unei fiice, ci ca unei maici şi stăpână a mea, să fii sprijinul bătrâneţilor mele, cu rugăciunile către Dumnezeu, şi mă pomeneşte, bucurându-te cu Domnul. Iar când îmi va porunci să mă duc din trupul meu de lut, roagă-te bunătăţii Lui, ca să fie milostiv păcatelor mele".

Plângând astfel, se gândea ce să facă, pentru că era singură, ba şi slabă şi abia putea umbla cu toiagul. Neputând să ia şi să ducă acel trup ca să-l îngroape, se mâhnea, nepricepându-se ce să facă. Atunci, după rânduiala lui Dumnezeu, au venit nişte oameni

necunoscuţi de ea, cinstiţi la vedere, cucernici la vorbă şi creştini cu credinţa. Aceştia, găsind-o pe stareţă plângând deasupra trupului, i-au ajutat ei şi, adunând mădularele tăiate, adică mâinile şi picioarele, care erau aruncate afară din cetate, au pus sfântul cap la loc deosebit şi cinstit şi, cântând acolo deasupra gropii, au îngropat comoara cea de mult preţ, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL AVRAMIE SIHASTRUL ŞI FERICITA MARIA, NEPOATA LUI

Fericitul Avramie s-a născut din părinţi creştini şi din tinereţe se îndeletnicea cu treburile la biserică, ascultând şi învăţând cu râvnă dumnezeieştile Scripturi. Părinţii lui, iubindu-l foarte mult, îl îndemnau să se căsătorească, însă el nu voia. Şi fiind de multe ori silit de dânşii să-şi ia soţie, în cele din urmă el s-a supus voinţei lor. După ce s-a făcut nunta, în a şaptea zi, şezând el în casă cu soţia, deodată a răsărit ca o lumină în inima lui dorul de Dumnezeu, şi, sculându-se, s-a dus din casă, fără să spună la nimeni nimic. Fiind povăţuit de Dumnezeu, Avramie a ieşit din cetate şi la o depărtare cam de două stadii a aflat o casă părăsită. Deci a intrat acolo şi s-a sălăşluit într-însa cu mare plăcere, luând aminte de mântuirea sa şi slăvind pe Dumnezeu. Iar părinţii şi rudeniile lui erau mâhniţi de ceea ce făcuse şi îl căutau pretutindeni pe fericitul Avramie. După şaptesprezece zile l-au aflat în chilie rugându-se lui Dumnezeu.

Văzându-l, s-au mirat foarte mult, dar fericitul a zis către dânşii: „Nu vă miraţi, ci preamăriţi pe Dumnezeu, iubitorul de oameni, Cel ce m-a izbăvit din lumea cea deşartă, şi vă rugaţi Domnului pentru mine, ca să-mi dea răbdare până la sfârşit, ca să pot purta jugul cel bun pe care m-a învrednicit să-l iau asupră-mi. Lăsaţi-mă să locuiesc aici în linişte, pentru dragostea lui Dumnezeu şi mă voi deprinde a face sfânta Lui voie". Atunci ei, văzând gândul lui neînduplecat, au zis: „Amin". Şi i-a mai rugat pe ei fericitul să nu-l mai supere venind mereu la dânsul. Apoi, închizând uşile, a lăsat o ferestruică mică prin care primea hrana şi astfel vieţuia, slujind lui Dumnezeu. Şi i s-a luminat gândul, sporind în viaţă bună, în înfrânare mare, în smerenie, în curăţie şi

dragoste. Vestea despre dânsul a străbătut pretutindeni şi toţi care auzeau de el veneau să-l vadă, luând folos de la dânsul, pentru că i se dăduse lui cuvântul înţelepciunii, al înţelegerii şi al mângâierii.

După zece ani de la plecarea lui, s-a întâmplat de au murit părinţii fericitului Avramie şi i-au lăsat lui averi multe. Iar el, nevrând să-şi lase rugăciunile sale şi liniştea, a rugat pe un prieten al lui să împartă toată averea la săraci şi, făcând aşa, a rămas fără grijă, pentru că sârguinţa fericitului era să nu-şi lipsească mintea de lucrurile cele sfinte, ci să şi-o curăţească de lucrurile cele pământeşti. De aceea nimic n-a câştigat pe pământ, decât numai o haină, o rasă şi un vas mic, din care obişnuia a mânca sau a bea, şi o rogojină pe care se odihnea. În toată vremea călugăriei sale nu şi-a schimbat rânduiala, ci a petrecut cincizeci de ani în rânduiala monahală, cu mare osârdie şi cu mare dragoste către Dumnezeu.

Atunci, între satele dimprejurul unei cetăţi, era un sat foarte mare în care locuiau numai elini, de la mic până la mare, şi nu se găsea nimeni ca să poată să-i întoarcă pe ei la Dumnezeu. Au fost trimişi mulţi prezbiteri şi diaconi de episcopul eparhiei aceleia, dar nu i-au putut întoarce de la înşelăciunea idolească. Pentru că nu puteau să rabde necazurile ce le sufereau de la dânşii, mulţime de monahi nu o dată au încercat aducerea lor la credinţa în Dumnezeu, dar, nesporind nimic, s-au lepădat de dânşii.

Într-una din zile, episcopul, şezând cu clericii săi, şi-a adus aminte de fericitul Avramie şi a zis: „Eu n-am văzut în viaţa mea un bărbat desăvârşit ca acesta, în tot lucrul bun şi plăcut lui Dumnezeu, precum fericitul Avramie". Clericii au răspuns: „Aşa este, stăpâne! El este robul lui Dumnezeu şi monah desăvârşit". Iar episcopul a zis către dânşii: „Vreau să-l aşez pe el preot în satul acela elinesc, căci cu răbdarea şi cu dragostea lui va putea să înduplece inimile lor şi îi va întoarce la Dumnezeu". Apoi, sculându-se, împreună cu clerul a mers la Avramie.

Ajungând ei, după ce s-au sărutat, episcopul a început a grăi cu dânsul despre acest sat de necredincioşi şi l-a rugat să meargă acolo. Auzind Avramie de aceasta, s-a mâhnit foarte tare şi a zis către episcop: „Iartă-mă, sfinţite părinte, şi lasă-mă aici să-mi plâng păcatele mele, pentru că sunt neputincios şi nedestoinic pentru acest lucru". Iar episcopul a zis către dânsul: „Cu darul lui Dumnezeu îţi va fi cu putinţă, dar să nu te leneveşti la ascultarea cea bună". A răspuns fericitul: „Rogu-mă sfinţiei tale, lasă-mă aici să-mi plâng răutăţile mele". Iar episcopul a zis către dânsul: „Iată

ai lăsat lumea şi ai urât cele ce sunt într-însa, te-ai răstignit şi toate le-ai îndreptat, dar ascultare nu ai".

Auzind acestea, Avramie a plâns mult şi a zis: „Ce sunt eu altceva decât un păcătos? Şi ce viaţă am eu, de cugeţi unele ca acestea despre mine?" Iar episcopul a răspuns: „Şezând aici numai pe tine singur te mântuieşti, iar acolo, cu darul lui Dumnezeu, pe mulţi vei mântui şi-i vei întoarce la Dumnezeu. Deci socoteşte care faptă îţi va fi mai mare: oare să te mântuieşti pe tine singur, sau pe mai mulţi?" Iar fericitul a răspuns, plângând: „Fie voia lui Dumnezeu! Merg pentru ascultare". Şi scoţându-l episcopul din chilie, l-a dus în cetate şi l-a trimis cu mare bucurie împreună cu clerul, în satul acela. Iar fericitul, pe cale, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Iubitorule de oameni, Bunule, vezi neputinţa mea şi trimite darul Tău spre ajutorul meu, ca să fie preamărit preasfânt numele Tău". Sosind în sat, a văzut pe oameni cuprinşi de înşelăciunea diavolească slujind idolilor şi a suspinat, plângând. Apoi, ridicându-şi ochii spre cer, a zis: „Unule fără de păcat, Dumnezeule, nu trece cu vederea lucrul mâinilor Tale".

După aceea a trimis în cetate la prietenul său, căruia îi încredinţase averea de la părinţi ca s-o împartă la săraci, rugându-l ca din averea rămasă să-i trimită şi lui ceva pentru zidirea bisericii. Iar prietenul acela îndată a trimis cât putea să-i fie de trebuinţă. Apoi fericitul a început a zidi biserică lui Dumnezeu cu sârguinţă şi în puţină vreme a ridicat-o cu bună rânduială şi a înfrumuseţat-o ca pe o mireasă împodobită. Iar până ce s-a zidit biserica, fericitul mergea şi se ruga lui Dumnezeu între idoli, nezicând nici un cuvânt nimănui. După săvârşirea bisericii, a adus într-însa rugăciunile Domnului cu multe lacrimi, zicând: „Adună-i, Doamne, pe oamenii cei risipiţi şi uneşte-i pe ei în această biserică, luminează-le ochii lor cei înţelegători, ca să te cunoască pe Tine, Unule, Bunule şi iubitorule de oameni, Dumnezeule".

Săvârşind rugăciunea, a ieşit din biserică, răsturnând capiştea şi sfărâmând idolii lor. Iar ei, văzând cele ce a făcut Avramie, ca nişte fiare s-au năpustit asupra lui şi, bătându-l, l-au izgonit afară din sat. Dar el, întorcându-se noaptea, a intrat acolo iarăşi şi, mergând în biserică, cu plângere se ruga lui Dumnezeu să mântuiască pe oamenii cei pierduţi.

Făcându-se ziuă, l-au aflat pe el în biserică rugându-se şi s-au spăimântat. Păgânii veneau în toate zilele în noua biserică, nu la rugăciune, ci să vadă frumuseţea zidirii şi podoabele ei. Deci fericitul îi învăţa cum să cunoască pe Dumnezeu. Iar ei îl băteau cu

beţe ca pe o piatră neînsufleţită şi îl aruncau la pământ. Apoi l-au legat de grumaz şi l-au târât afară din sat. Socotind că este mort, au pus peste dânsul pietre şi, lăsându-l, s-au dus. Iar el, fiind abia viu, către miezul nopţii şi-a venit în fire, s-a sculat şi a început a plânge, zicând către Dumnezeu: „Pentru ce Stăpâne, ai defăimat lacrimile mele şi smerenia mea? Pentru ce, ţi-ai întors faţa Ta de la mine şi ai trecut cu vederea lucrul mâinilor Tale? Acum, Stăpâne, caută spre robul Tău şi ascultă rugăciunea mea; întăreşte-mă şi dezleagă pe robii Tăi din legăturile diavoleşti şi îi învredniceşte să te cunoască pe Tine, Unul adevăratul Dumnezeu, că nu este altul afară de Tine". Apoi a intrat în sat şi, mergând în biserică, cânta şi făcea rugăciuni.

Făcându-se ziuă, au venit oamenii şi, văzând că el este viu, s-au înspăimântat, dar fiind răi şi nemilostivi l-au chinuit, aruncându-l iarăşi la pământ, l-au legat cu o funie de grumaz şi l-au târât afară din sat. Astfel a pătimit fericitul vreme de trei ani, răbdând cu credinţă, fiind legat, bătut, izgonit, târât şi împroşcat cu pietre, flămând şi însetat. Pentru toate câte i s-au făcut nu s-a mâniat pe ei, nici nu a zis ceva, nici nu s-a împuţinat cu sufletul. Nu s-a mâhnit, răbdându-le pe toate, ci mai ales şi-a adăugat dragostea şi dorirea pentru ei, rugând şi învăţând pe bătrânii lor ca pe nişte părinţi, iar pe cei tineri ca pe nişte fraţi şi pe copii ca pe nişte fii, deşi era înfruntat şi batjocorit de dânşii.

Apoi, într-o zi, s-au adunat toţi cei care locuiau în satul acela, de la mic şi până la mare şi, fiind înspăimântaţi de răbdarea lui Avramie, au început a grăi între ei: „Oare vedeţi răbdarea cea mare a bărbatului acestuia? Oare aţi văzut dragostea lui cea negrăită către noi? Că răbdând felurite chinuri, nu s-a depărtat de aici şi către nici unul n-a zis vreun cuvânt rău, nici nu s-a întors de la noi, ci cu mare bucurie le-a răbdat pe toate acestea? Cu adevărat el ne este trimis nouă de la Dumnezeu, despre Care totdeauna ne grăieşte, spunându-ne că este împărăţie, rai, viaţă veşnică şi sunt adevărate cuvintele lui, pentru că de nu ar fi fost aşa, nu ar fi răbdat de la noi atâtea răutăţi. Încă şi neputinţa zeilor noştri a fost arătată, pentru că nu au putut să-i facă lui nici un rău când el îi sfărâma pe ei. Cu adevărat este robul lui Dumnezeu Celui viu şi toate cele zise de el sunt adevărate. Deci veniţi să credem în Dumnezeul Cel propovăduit de dânsul". Astfel toţi, pornindu-se, au alergat cu un suflet la biserică, strigând: „Slavă cerescului Dumnezeu, Celui ce a trimis pe robul Său ca să ne mântuiască de înşelăciunea diavolului".

Fericitul, văzându-i pe ei, s-a bucurat foarte mult şi faţa lui strălucea ca lumina de dimineaţă. Bucurându-se, a grăit către dânşii: „Părinţii mei, fraţii mei şi fiilor, veniţi să dăm slavă lui Dumnezeu, Celui ce a luminat ochii inimii voastre, ca să-L cunoaşteţi pe El şi să vă curăţaţi de necurăţiile diavoleşti. Deci credeţi în Dumnezeul Cel viu din tot sufletul, căci Acela este Făcătorul cerului şi al pământului şi al tuturor făpturilor. El este fără de început, nespus şi neajuns, dătător de lumină, iubitor de oameni, înfricoşat şi bun Domn. Credeţi şi întru Fiul Său, Unul născut, Care este înţelepciunea, puterea şi voia Lui; credeţi şi în Preasfântul Lui Duh, care le învie pe toate şi veţi câştiga viaţa cea cerească". Apoi, răspunzând, toţi au zis: „Cu adevărat, părintele şi povăţuitorul vieţii noastre, precum grăieşti şi ne înveţi pe noi, aşa credem şi suntem gata a face toate cele ce ne porunceşti". Şi îndată, luându-i pe ei, fericitul i-a botezat pe toţi în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, de la mic şi până la mare, cam o mie de suflete.

Apoi, în toate zilele le citea din dumnezeieştile Scripturi, învăţându-i pe ei şi spunându-le cele referitoare la Împărăţia cerului şi la rai; apoi le vorbea despre gheena focului, despre dreptate, despre credinţă şi despre dragoste. Iar ei erau întocmai ca şi pământul cel bun, care primeşte sămânţa cea roditoare şi dă rod, unul o sută, altul şaizeci şi altul treizeci. Cu aşa mare sârguinţă, cu plăcere şi cu osârdie ascultau învăţăturile lui şi se supuneau cuvintelor lui. Îl aveau pe fericitul înaintea ochilor lor ca pe îngerul lui Dumnezeu şi se legaseră de el cu legătura dragostei, luând aminte la sfânta lui învăţătură. Şi fericitul a petrecut cu dânşii încă un an de la botezarea lor, învăţându-i cuvântul lui Dumnezeu, neîncetat şi ziua şi noaptea. Apoi, văzând sârguinţa lor către Dumnezeu şi credinţa lor cea mare, voia să-i lase, pentru că se vedea pe sine foarte iubit de dânşii şi cinstit şi se temea să nu fie mintea lui legată de vreo grijă pământească şi să i se schimbe călugăria lui. Sculându-se într-o noapte, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Unule fără de păcat, Unule sfinte, Cel ce întru sfinţi Te odihneşti, Unule iubitorule de oameni şi milostive Stăpâne, Cel ce ai luminat ochii lor cei înţelegători, i-ai dezlegat de înşelăciunea idolească şi le-ai dăruit lor înţelegerea Ta, păzeşte-i pe ei până la sfârşit şi îi fereşte, Stăpâne, şi apără turma Ta cea bună pe care ai câştigat-o cu multa Ta iubire de oameni, îngrădeşte-i pe ei cu darul Tău şi luminează întotdeauna inimile lor, ca, săvârşind cele plăcute Ţie, să se învrednicească împărăţiei Tale cereşti. Iar pe mine,

nevrednicul şi neputinciosul, mă apără şi să nu-mi socoteşti mie acest păcat, căci toate cunoscându-le Tu, ştii cât te iubesc şi te doresc pe Tine".

Sfârşind rugăciunea, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi în taină a plecat de acolo în alt loc şi s-a ascuns de dânşii. Apoi, făcându-se ziuă, poporul cel nou luminat, după obiceiul său a venit la biserică şi, căutându-l pe Avramie, umblând ca oile cele pierdute în căutarea păstorului lor şi strigându-l cu lacrimi pe nume, nu l-au mai aflat. După ce l-au căutat pretutindeni şi nu l-au aflat, s-au mâhnit foarte mult şi, ducându-se îndată la episcop, i-au spus lui toate cele întâmplate. Auzind acestea episcopul, s-a mâhnit şi a trimis pretutindeni mulţi oameni sârguincioşi pentru a-l căuta pe fericitul Avramie, mai ales pentru lacrimile şi rugăciunile turmei sale. Acesta a fost căutat ca o piatra scumpă, dar cei trimişi nu l-au aflat. Apoi, mergând episcopul împreună cu clerul în sat şi văzându-i pe toţi întăriţi în credinţa şi în dragostea pentru Dumnezeu, a ales dintre dânşii bărbaţi vrednici, pe care i-a numit prezbiteri şi diaconi şi, binecuvântându-i, s-a dus.

Fericitul Avramie, auzind toate acestea, s-a bucurat foarte mult şi a preamărit pe Dumnezeu, zicând: „Ce voi răsplăti Ţie, o, Stăpânul meu bun, pentru toate câte mi le-ai dat mie? Mă închin şi slăvesc rânduiala ta". Astfel rugându-se el, s-a dus bucurându-se la chilia sa unde şezuse mai înainte şi, făcându-şi o altă chilie mică lângă chilia cea dintâi, s-a închis înăuntru, bucurându-se de Dumnezeu, Mântuitorul său.

Însă diavolul, văzând toate cele făcute de Avramie şi turbând de invidie, se sârguia în tot chipul să-l biruiască pe bunul ostaş al lui Hristos. Vrând să-l înalţe pe el cu mândria, a venit la dânsul cu cuvinte de laudă, căci, stând fericitul Avramie în miezul nopţii la rugăciune, a strălucit deodată o lumină de soare în chilia lui şi s-a auzit un glas ca şi cum venea de la Dumnezeu, zicându-i: „Fericit eşti, fericit eşti, Avramie, atât de fericit, încât nimeni dintre oameni n-a săvârşit voia mea precum ai făcut tu şi pentru aceasta eşti fericit". Fericitul, cunoscând îndată înşelăciunea diavolului, şi-a înălţat glasul său şi a zis: „Întunericul tău să fie cu tine întru pierzarea ta, o, plinule de înşelăciune şi de răutate, căci eu, deşi sunt om păcătos, am încă nădejde spre darul şi ajutorul Dumnezeului meu şi nu mă tem de tine, nici nu mă înfricoşează pe mine nălucirile tale, pentru că zidul meu cel nebiruit este numele Mântuitorului meu Iisus Hristos, pe care Îl iubesc şi cu numele Lui te cert pe tine, necuratule diavol".

Atunci îndată ca fumul s-a stins diavolul. După puţine zile, iarăşi rugându-se fericitul Avramie noaptea, a venit satana ţinând o secure şi a început să taie şi să dărâme chilia lui. Şi cum se părea că este dărâmată, diavolul a strigat către ceilalţi slujitori ai lui cu glas mare, zicând: „Sârguiţi-vă, prietenii mei, sârguiţi-vă, ca degrabă să intrăm şi să-l sugrumăm pe el". Iar fericitul a zis: „Toate neamurile m-au înconjurat şi în numele Domnului i-am biruit pe ei". Şi îndată satana a pierit, iar chilia sfântului a rămas întreagă. După puţine zile, rugându-se la miezul nopţii, şi-a văzut rogojina pe care se odihnea arzând cu mare văpaie şi călcând pe văpaie a zis: „*Peste aspidă şi peste vasilisc voi păşi şi voi călca peste leu şi peste balaur* şi peste toată puterea vrăjmaşului, pentru numele Dumnezeului meu Iisus Hristos, Cel ce-mi ajută". Iar satana fugea şi striga cu glas mare, zicând: „Eu te voi birui, grozavule, pentru că am găsit meşteşug împotriva ta".

Într-una din zile, când fericitul mânca, a intrat iarăşi diavolul în chilia lui, în chip de tânăr şi, apropiindu-se de el, voia să-i răstoarne la pământ vasul din care mânca. Iar Avramie, pricepând că este diavolul, ţinea bine vasul, netemându-se deloc. Apoi necuratul, luând un sfeşnic în care ardea o lumânare, a început a cânta cu glas mare, zicând: „Fericit cel fără de prihană în cale, care umblă în Legea Domnului". Deci a cântat acest psalm până la sfârşit, dar sfântul nu i-a răspuns până ce nu a terminat de mâncat.

După ce a terminat de mâncat, s-a însemnat cu semnul crucii şi a zis către dânsul: „Necuratule diavol şi de trei ori ticălosule, neputinciosule, fricosule, dacă ştii că sunt fericiţi cei fără de prihană, pentru ce îi superi? Că fericiţi sunt şi de trei ori fericiţi toţi cei ce nădăjduiesc spre Dumnezeu şi Îl iubesc pe El din toată inima". Diavolul a răspuns: „Îi supăr ca să-i biruiesc şi le fac sminteală dorind ca să-i întorc de la tot lucrul bun". A zis către dânsul fericitul: „Să nu ai parte, blestematule, ca să biruieşti sau să sminteşti pe cineva din cei care se tem de Dumnezeu. Tu îi biruieşti pe cei asemenea cu tine, care s-au depărtat de la Dumnezeu cu voia lor; pe aceia îi înşeli şi îi biruieşti, căci Dumnezeu nu este cu dânşii, iar dinaintea celor ce Îl iubesc pe Dumnezeu pieri, aşa precum piere fumul în vânt, pentru că rugăciunea lor cu lacrimi te alungă, precum vântul alungă praful. Viu este Dumnezeul meu şi binecuvântat în veci. El este slava şi lauda mea şi nu mă tem de tine, chiar şi tot anul de vei sta aici, sau şi mai mult decât un an, tot nu voi face voia ta, necuratule diavol. Deci nu mă îngrijesc de tine, aşa precum nu se îngrijeşte cineva de o javră de câine".

Acestea zicându-le fericitul, îndată a dispărut diavolul şi iarăşi, după cinci zile, când săvârşea fericitul cântarea cea de la miezul nopţii, a venit vrăjmaşul cu nălucire de popor mult şi a aruncat, precum se părea, o funie în chilia lui şi trăgând, strigau între ei: „Să o aruncăm pe ea în groapă". Şi fericitul, văzându-i pe ei, a zis: *Înconjuratu-m-au ca albinele fagurele şi s-au aprins ca focul în spini, dar întru numele Domnului i-am biruit*. Apoi satana a strigat: „Nu mai ştiu de acum ce să fac! Iată, acum m-ai biruit cu totul şi puterea mea ai zdrobit-o, nepăsându-ţi de mine. Dar eu nu te voi lăsa în pace până ce nu te voi smeri". Iar fericitul i-a răspuns: „Blestemat să fii tu şi toate lucrurile tale, necuratule, iar Stăpânului nostru Dumnezeu, pe care Îl iubim, I se cuvine slava şi închinăciunea, căci El ne ajută ca tu să fii zdrobit şi batjocorit de noi. Să ştii de acum, ticălosule şi neruşinatule, că noi nu ne temem de tine, nici de nălucirile tale".

Astfel, multă vreme s-a luptat cu diavolul care încerca cu felurite năluciri să-l înfricoşeze, dar n-a putut să biruiască gândul lui cel tare ci, dimpotrivă, diavolul era biruit de sfânt. De aceea el sporea cu mari nevoinţe în dragostea către Dumnezeu, pe Care L-a iubit din tot sufletul şi o astfel de viaţă petrecea, încât s-a învrednicit de dumnezeiescul dar şi de aceea diavolul n-a putut să-l biruiască. Iar în toată vremea călugăriei lui nu i-a trecut nici o zi fără lacrimi, nici nu şi-a deschis gura pentru a râde, nici nu s-a atins untdelemn de trupul lui şi în toate zilele era pregătit pentru moarte.

Fericitul Avramie avea un frate după trup, care avea o singură fiică. Murind tatăl ei, a rămas copila orfană. Pe această copilă au luat-o cunoscuţii şi au dus-o la unchiul ei. Fetiţa avea şapte ani, iar Avramie a poruncit ca ea să locuiască în chilia cea din afară. El petrecea singur în chilia cea dinăuntru şi între dânşii era o uşă mică, prin care sfântul o învăţa pe nepoată Psaltirea şi celelalte cărţi sfinte. Copiliţa petrecea monahiceşte ca şi el, în post şi în rugăciuni şi în toate nevoinţele vieţii monahale. Iar fericitul se ruga de multe ori cu lacrimi la Dumnezeu pentru dânsa, ca să aibă mintea sănătoasă şi să nu se plece spre deşertăciunea pământească, căci tatăl ei îi lăsase avere destulă. Din acel ceas, sfântul a poruncit ca averea ei să fie împărţită toată la săraci, iar ea îl ruga pe unchiul ei, zicând: „Roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, părinte, ca să mă izbăvesc de cursele cele de multe feluri ale diavolului". Apoi în toate se asemăna unchiului său în viaţa monahală, pentru care el se bucura, văzând nevoinţele ei cele bune, lacrimile, smerita cugetare,

blândeţea şi dragostea către Dumnezeu. Deci a petrecut împreună cu el monahiceşte douăzeci de ani, ca o mieluşea curată şi ca o porumbiţă neîntinată. După douăzeci de ani diavolul i-a întins curse să o vâneze, ca măcar în felul acesta să-l poată supăra pe fericitul Avramie şi să-i depărteze mintea de la Dumnezeu.

Era acolo un monah, care numai cu numele era monah, dar fapte nu avea. Acela a venit la sfântul ca şi cum ar vrea să se folosească de la el. Văzând pe fericita aceasta, nepoata sfântului, a dorit să vorbească cu dânsa, căci se aprinsese inima lui ca o flacără de multa dragoste ce prinsese către dânsa. Deci a ispitit-o vreun an de zile, până când, ajutându-i satana, a intrat în chilia fecioarei şi a amăgit-o.

După ce a săvârşit păcatul, nepoata sfântului s-a înspăimântat şi, rupându-şi hainele de pe dânsa, se bătea peste obraz; apoi de necaz voia să se sugrume şi zicea în sine: „Eu am murit cu sufletul şi mi-am pierdut zilele, iar osteneala monahicească, înfrânarea şi lacrimile mele, întru nimic s-au prefăcut, pentru că am mâniat pe Dumnezeu, şi însămi pe mine m-am pierdut; iar pe cuviosul meu unchi l-am aruncat în mare ruşine şi necaz, eu fiind batjocorită de diavol. De acum înainte pentru ce să mai vieţuiesc eu, ticăloasa? O, vai mie, în ce am căzut! Cum s-a întunecat gândul meu şi cum de m-am pierdut nu pricep. Ce ceaţă întunecată a acoperit mintea mea? Nu ştiu ce voi face şi unde mă voi ascunde, sau încotro mă voi duce şi în care groapă mă voi arunca? Unde este învăţătura cuviosului meu unchi? Unde este învăţătura lui Efrem, prietenul lui, care îmi zicea: «Ia aminte de tine şi-ţi păzeşte sufletul neîntinat, pentru Mirele Cel fără de moarte, pentru că Mirele tău este sfânt». De acum înainte nu voi mai îndrăzni a privi la cer, din pricină că sunt moartă pentru Dumnezeu şi pentru oameni. Iar aici nu voi mai putea şedea, căci în ce fel voi începe eu, păcătoasa, plină de necurăţie, să vorbesc cu sfântul meu părinte? De voi îndrăzni, va ieşi foc din acea uşiţă a lui şi mă va arde. Mai bine este să plec în alt loc, unde nu va fi nimeni care să mă ştie pe mine, căci, de vreme ce am murit, de acum nu mai am nădejde de mântuire!” Sculându-se îndată, s-a dus în altă cetate, unde, schimbându-şi haina, a mers într-o casă de oaspeţi.

După ce a plecat ea, fericitul Avramie a văzut în vedenie un balaur înfricoşat, foarte mare şi groaznic. Acesta, şuierând tare, a venit la chilia lui şi aflând o porumbiţă a înghiţit-o şi iarăşi s-a întors la locul său. Apoi, deşteptându-se fericitul din somn, s-a mâhnit foarte mult şi a plâns cu amar, zicând: „Nu cumva satana

va ridica prigoană asupra Sfintei Biserici, ca pe mulţi să-i depărteze de la credinţă, sau va fi dezbinare în Biserică?” Rugându-se Domnului, a zis: „Cel ce toate le ştii, iubitorule de oameni, Doamne, Tu singur ştii şi vedenia aceasta”. Apoi iarăşi, după două zile, a văzut pe acelaşi balaur ieşind de la locul său şi venind în chilie la dânsul şi-a pus capul sub picioarele sfântului şi a crăpat. Aflându-se porumbiţa aceea în pântecele lui, şi-a întins mâna sa şi a luat-o vie, neavând întinăciune.

Apoi, fericitul, deşteptându-se, a strigat de două ori pe fecioara călugăriţă, nepoata lui, zicând: „De ce te-ai lenevit? De două zile aştept să aud din gura ta mărirea lui Dumnezeu şi nu aud nimic?” Deschizând uşiţa, n-a mai găsit-o pe ea acolo şi a înţeles că acea vedenie fusese pentru dânsa şi, plângând, a zis: „O, vai mie, că pe mieluşeaua mea a răpit-o lupul şi fiica mea este prădată”. Apoi şi-a ridicat glasul său cu lacrimi, grăind: „Mântuitorule a toată lumea, întoarce pe mieluşica Ta, Maria, în ograda vieţii, ca să nu se pogoare bătrâneţile mele cu mâhnire, în iad. Nu defăima rugăciunea mea, Doamne, ci trimite darul Tău degrabă ca să o scoată pe ea din gura balaurului”.

Trecuseră două zile de la plecarea fericitei când sfântul a văzut vedenia, apoi doi ani a petrecut Maria fără unchiul ei. Iar acesta se ruga lui Dumnezeu ziua şi noaptea pentru dânsa. După doi ani i-a spus cineva unde este şi cum vieţuieşte şi atunci, rugând pe unul din cunoscuţii săi, l-a trimis acolo ca să ştie cu încredinţare despre dânsa. Trimisul acela s-a dus şi, aflând-o, s-a întors şi i-a spus. Apoi sfântul a poruncit să-i fie adusă o haină ostăşească şi un cal şi s-a îmbrăcat în haine ostăşeşti, punându-şi o căciulă înaltă în cap ca să-şi poată acoperi faţa. A luat şi un galben cu sine, apoi, încălecând pe cal, a plecat. Ajungând la acea casă de oaspeţi, a căutat în toate părţile, vrând să o afle şi după aceea, zâmbind, a zis către gazdă: „Prietene, am auzit că se află aici o fecioară frumoasă. Nu mi-o arăţi pe ea să o privesc şi eu?”

Gazda, văzându-l că este cărunt, a râs de el în inima sa, căci a bănuit că pentru desfrânare întreabă de ea şi i-a răspuns: „Am aici o fecioară foarte frumoasă”. Şi într-adevăr, fericita era frumoasă la faţă peste fire. Atunci cuviosul, cu faţă veselă, a zis către gazdă: „Să o aduci la mine ca să mă veselesc astăzi, privind-o”. Şi chemând-o pe ea, a venit la dânsul. Iar când a văzut-o sfântul, în împodobirea desfrânată, era să-l podidească plânsul. Însă s-a abţinut, ca să nu fie recunoscut de dânsa şi ca nu cumva ea, înţelegând, să fugă de el. Apoi, şezând ei şi bând, a început a

glumi cu dânsa acest minunat bărbat, iar ea, sculându-se, l-a îmbrăţişat şi a început a-i săruta grumazul. Sărutându-l, a simţit un miros frumos care ieşea din curatul lui trup, chinuit cu nevoinţe.

Atunci, aducându-şi aminte de zilele cele dintâi ale înfrânării sale, a suspinat, a lăcrimat şi a zis: „O, vai mie!" Iar gazda a zis către dânsa: „Doamnă Maria, astăzi sunt doi ani de când petreci cu noi aici şi niciodată n-am auzit de la tine vreun cuvânt de mâhnire, iar acum ce-ţi este ţie?" Iar ea a răspuns: „De aş fi murit mai înainte de aceşti ani, aş fi fost fericită". Atunci îndată fericitul Avramie, ca să nu fie recunoscut de Maria, a zis către dânsa cu cuvânt aspru: „Acum ţi-ai adus aminte de păcatele tale, când ai venit la mine?" Şi scoţând galbenul i l-a dat gazdei, zicându-i: „Prietene, să ne faci nouă o cină bună, ca să mă veselesc deseară cu fecioara, pentru că am venit de departe pentru dânsa".

O, mare este înţelepciunea cea duhovnicească! O, câtă tărie şi răbdare! Acela care, vreme de cincizeci de ani, în călugăria sa, n-a mâncat pâine până la săturare, nici apă din destul n-a băut, acum mănâncă carne şi bea vin, ca să mântuiască sufletul cel pierdut. Cetele sfinţilor îngeri s-au mirat în ceruri de o socoteală ca aceasta a fericitului sfânt. Mânca carne şi bea vin ca să scoată din noroi sufletul cel înecat. O, înţelepciune sfântă şi înţelegere adâncă!

Deci, după cina şi veselia lor, fecioara i-a zis: „Domnule, scoală-te să mergem în pat, ca să ne odihnim". Iar el i-a zis: „Să mergem". Apoi, intrând el în cameră, a văzut un pat mare cu aşternut bogat şi s-a aşezat pe el. Atunci a zis către dânsa: „Închide uşile şi vino de mă descalţă". Iar ea, închizând uşile, a venit la dânsul şi el a zis: „Doamnă Maria, apropie-te aici de mine". Apropiindu-se ea, el sărutând-o, a apucat-o de mâini şi o ţinea tare, ca să nu scape. Apoi, lepădând căciula cea ostăşească din cap, a început a plânge, zicând către dânsa: „Fiica mea, Maria, dar nu mă cunoşti pe mine? Nu sunt eu acela care te-am crescut? Unde îţi este mintea, fiica mea? Cine te-a pierdut? Unde este chipul tău cel îngeresc pe care l-ai avut, fiica mea? Unde este înfrânarea şi plângerea ta? Unde este privegherea ta şi culcarea pe pământ? Căci din înălţimea cerului te-ai coborât în groapă. O, fiica mea, pentru ce nu mi-ai spus mie când ai greşit, ca eu să fi primit pocăinţa pentru tine cu iubitul meu Efrem? Pentru ce ai făcut unele ca acestea şi pentru ce m-ai necăjit şi în astfel de griji m-ai aruncat? Dar cine este fără păcat? Numai Unul Dumnezeu este fără de păcat".

Auzind ea acestea, s-a făcut ca o piatră neînsufleţită în mâinile lui, temându-se şi ruşinându-se. Apoi iarăşi i-a zis fericitul: „Nu-mi grăieşti, fiica mea Maria? Nu-mi grăieşti, inima mea? Oare nu am venit eu pentru tine aici? O, fiica mea, eu voi răspunde lui Dumnezeu pentru tine în ziua judecăţii, eu voi lua asupra mea pocăinţă pentru păcatele tale". Şi plângând până la miezul nopţii, o ruga şi o învăţa pe ea. Iar ea, luând puţină îndrăzneală, a zis către dânsul, plângând: „Nu pot căuta spre tine, pentru ruşinea faptelor mele. Cum voi putea să mă rog lui Dumnezeu, căci sunt întinată cu fapte necurate". Iar el a zis către dânsa: „Asupra mea să fie păcatul tău. O, fiică, pe mine să mă întrebe Dumnezeu de păcatul tău, iar tu numai să mă asculţi pe mine şi să mergem la locul nostru. Iată şi Efrem se roagă lui Dumnezeu pentru tine. O, fiica mea, miluieşte-mi bătrâneţile, mă rog ţie, inima mea! O, fiica mea, scoală-te şi mergi cu mine!"

Iar ea a răspuns către dânsul: „Dacă ştii că eu voi putea să mă pocăiesc şi îmi va primi Dumnezeu rugăciunea, voi merge şi voi cădea la cuvioşia ta şi voi săruta sfintele tale picioare, căci te-ai milostivit spre mine şi ai venit aici să mă scoţi din noroiul faptelor mele". Şi punându-şi capul pe picioarele lui, toată noaptea a zis: „Cu ce-ţi voi răsplăti pentru toate, stăpâne al meu?" Iar a doua zi a zis către dânsa: „Fiică, scoală-te să mergem". Iar ea a zis către dânsul: „Am aici puţin aur şi haine, ce poruncşti să fac cu acestea?" A răspuns fericitul: „Pe toate să le laşi aici, căci acestea sunt ale vrăjmaşului".

Apoi, sculându-se, au plecat îndată. Şi punând-o pe cal, astfel o ducea, iar el mergea înaintea ei, bucurându-se ca un păstor când află oaia cea pierdută şi cu bucurie o ia pe umerii săi; aşa mergea şi fericitul şi se bucura cu inima. Când au ajuns la locul lor, îndată a închis-o pe Maria în chilia cea dinăuntru, unde a stat el mai înainte, iar el petrecea în chilia în care a stat Maria. Atunci ea s-a îmbrăcat într-o haină de păr şi petrecea în călugărie cu smerenie şi cu plângere, cu înfrânare şi cu blândeţe, chemând pe Dumnezeu spre ajutor, pocăindu-se cu multă sârguinţă. Astfel se pocăia şi se ruga, încât pocăinţa şi rugăciunea noastră este umbră pe lângă a ei. Iar Dumnezeu, Milostivul, Cel ce nu voieşte să piară nici unul şi toţi să vină la pocăinţă, a miluit pe roaba Sa, care cu adevărat s-a pocăit şi i-a iertat păcatele. Ca semn al iertării ei, i-a dat darul să tămăduiască neputinţele celor ce veneau la ea.

Apoi fericitul Avramie a trăit încă zece ani şi, văzând pocăinţa ei cea mare, lacrimile, ostenelile şi rugăciunile către

Dumnezeu, cele cu dinadinsul, se mângâia şi slăvea pe Dumnezeu. După aceasta s-a sfârşit şi a adormit întru Domnul, având şaptezeci de ani de la naşterea sa. Iar când a murit, s-a adunat aproape toată cetatea şi toţi, cu sârguinţă, se apropiau de cinstitul lui trup, iar bolnavii câştigau tămăduire.

Mieluşeaua lui Hristos, Maria, a vieţuit cinci ani în mare înfrânare după mutarea unchiului ei, rugându-se cu lacrimi lui Dumnezeu, ziua şi noaptea, căci de multe ori cei ce erau pe acolo, când treceau noaptea prin apropiere auzeau glasul plângerii şi al tânguirii ei fără de măsură şi, stând, se mirau şi preamăreau pe Dumnezeu. Pocăindu-se desăvârşit şi binepläcând lui Dumnezeu, fericita Maria cu pace s-a mutat; şi acum, după umilele plângeri, cu bucurie se veseleşte împreună cu sfinţii Domnului, Căruia I se cuvine slava şi închinăciunea în veci. Amin.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOSUL AVRAMIE AL ROSTOVULUI, NOUL FĂCĂTOR DE MINUNI

Cuviosul părintele nostru Avramie în tinereţile sale, lăsând pe părinţii săi, împreună cu toată tulburarea lumească, şi-a luat crucea şi a urmat lui Hristos, pe Care L-a iubit cu osârdie şi, făcându-se monah, s-a făcut curat lăcaş al Duhului Sfânt, pentru că, robindu-şi trupul său Duhului şi cu multe osteneli chinuindu-l, stăpânea patimile şi viaţa lui se asemăna cu viaţa îngerilor celor fără de trup. Pentru aceasta a fost începător al monahilor şi lumină a lumii, pe care a îmbogăţit-o cu minunile sale, căci cu darul lui Hristos tămăduia bolile şi patimile trupeşti şi sufleteşti cele de netămăduit.

Văzând Cuviosul Avramie înşelăciunea idolească ce era în cetatea Rostovului, (căci încă nu toţi cetăţenii primiseră Sfântul Botez şi cei mai mulţi trăiau păgâneşte şi se închinau la idolul de piatră ce se numea Veles, întunecându-le satana inima cu înşelăciune, făcându-le năluciri şi îngrozindu-i, încât nici nu îndrăznea cineva să treacă pe lângă acel idol), s-a dus la împărătească cetate şi pe cale i s-a arătat Sfântul Ioan Teologul care i-a dat un toiag, zicându-i: „Să te duci la Rostov şi să sfărâmi cu toiagul acesta pe idolul Veles şi să zici aşa: «În numele Domnului nostru Iisus Hristos îţi porunceşte ţie Ioan Teologul ca să te sfărâmi!»" Întorcându-se fericitul la Rostov, îndată a îndeplinit

porunca şi a făcut praf pe idol, iar pe locul acela a zidit o biserică în numele Sfântului Ioan Teologul, luând binecuvântare de la episcop. După aceasta a mai zidit o altă biserică mică, a Arătării Domnului nostru Iisus Hristos, apoi, zidind chilii, a adus monahi, îngrijindu-se de dânşii ca să ducă viaţă de obşte. Şi multe răutăţi a suferit sfântul din partea necredincioşilor, căci voiau să-i zădărnicească sfinţenia şi să-i ardă mănăstirea. Însă Dumnezeu nu l-a lăsat. După puţină vreme cuviosul i-a adus la Hristos pe toţi, prin buna sa înţelegere, încât s-au botezat de la mic până la mare şi au început a merge la biserică, spre mărirea lui Dumnezeu. Iar sfântul, prin citirea cărţilor, îndulcea inima lor.

După aceea a zidit o biserică mare şi a împodobit-o cu felurite frumuseţi. De aceea domnii Rostovului, iubind mult pe acest mare cuvios Avramie şi pe fraţii lui, au început a da averi multe şi moşii spre chivernisirea mănăstirii şi spre trebuinţa fraţilor. Episcopul, făcând sfat cu domnii, l-a făcut pe Sfântul Avramie arhimandrit, iar el de atunci a început a adăuga osteneli peste osteneli, vieţuind în fapte bune.

Odată, diavolul, vrând să facă împiedicare sfântului părinte în vremea rugăciunii, a intrat în vasul lui de spălat. Sfântul, voind să-şi spele mâinile, s-a apropiat de vas şi, înţelegând vicleşugul vrăjmaşului, a luat degrabă crucea şi a pus-o deasupra vasului aceluia, încât diavolul nu mai putea să iasă de acolo, fiind ars multe zile de sfânta cruce. În acea vreme au venit domnii, după obicei, să se roage în mănăstire şi să ia binecuvântare de la Sfântul Avramie şi au intrat în chilia lui, dar sfântul nu era atunci în odaie, ci se afla în brutărie, ostenindu-se să spele hainele fraţilor. Auzind că au venit domnii, s-a întors în chilie să-i binecuvinteze şi a văzut cuviosul pe duhul cel necurat deasupra mănăstirii, căci domnii îndrăznind a lua crucea de deasupra vasului în lipsa sfântului părinte, îndată a ieşit duhul necurat din vas, întocmai ca un fum negru, şi i-a îngrozit pe toţi cei ce erau acolo. Iar diavolul zicea de pe mănăstire către cuvios: „Ticălosule, tu m-ai făcut să mă chinui în vas şi să fiu ars de puterea crucii, dar îţi voi face şi eu ţie împiedicare, peste puţină vreme".

Şi mergând sfântul în chilie, a învrednicit pe domni de binecuvântare şi, după ce i-a învăţat multe, i-a slobozit cu pace. După aceasta, diavolul, prefăcându-se în ostaş, a mers la voievodul cel din Vladimir şi i-a zis: „Este în Rostov, sub stăpânirea ta, un monah, Avramie vrăjitorul, prefăcându-se că este sfânt. El a găsit în pământ un vas mare de aramă în care se află o mulţime de vase

de aur, brâuri şi lanţuri de aur, al căror preţ nu se poate hotărî. Cu această comoară a zidit mănăstirea şi a făcut o biserică mare şi domniei tale nu ţi-a spus, căci acea comoară se cuvenea domniei tale, iar nu acestui stareţ". Iar voievodul a trimis la sfântul un ostaş cumplit, căruia i-a poruncit, zicându-i: „Îndată ce-l vei afla pe stareţ să nu-i zici nici un cuvânt, ci să-l aduci imediat înaintea mea". Atunci s-a întâmplat ca să fie Cuviosul Avramie în chilie la rugăciune, îmbrăcat numai în dulamă şi în papuci. Iar cumplitul ostaş a mers la dânsul fără veste şi, neavând milă, l-a ridicat, nelăsându-l nici să-şi ia încălţăminte, nici haină să îmbrace. Înţelegând sfântul uneltirea vrăjmaşului, nu i-a fost frică şi a dat mulţumită lui Dumnezeu. Apoi, luându-l ostaşul pe cuviosul părinte, îl batjocorea, căci l-a aşezat pe o asină şi i-a dat papuci femeieşti în picioare, ducându-l înaintea marelui domn în cetatea Vladimirului, numai într-o dulamă.

Atunci voievodul a poruncit ca să-l aducă de faţă pe acel ostaş, în care era închipuit diavolul, iar el a început a defăima pe sfânt pentru aflarea comorii. Dar sfântul, ridicându-şi mâinile spre cer, s-a rugat şi a certat duhul cel viclean cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos şi îndată a pierit acesta. Iar voievodul, văzând înşelăciunea diavolului şi pe sfântul batjocorit, s-a înspăimântat şi pe toţi cei ce erau de faţă i-a cuprins frica. Apoi voievodul a început cu lacrimi a-şi cere iertare de la sfânt pentru că a săvârşit o greşeală ca aceea, iar cuviosul, fiind fără de răutate, l-a iertat pe domn, care, văzând smerenia şi bunătatea fericitului, i-a dat mare cinste. Apoi, dăruind mănăstirii averi şi moşii multe, l-a slobozit în pace.

Şi a vieţuit cuviosul în mănăstirea aceea mulţi ani, iar la bătrâneţe s-a dus către Domnul, Căruia bine I-a plăcut. Pentru care Dumnezeului nostru I se cuvine slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA OCTOMBRIE
ZIUA A TREIZECEA

SFINŢII MUCENICI ZENOVIE ŞI ZENOVIA, SORA LUI

În părţile Ciliciei era o cetate care se numea Egea şi în acea cetate s-au născut aceşti sfinţi mucenici, Zenovie şi sora lui, Zenovia, din părinţi dreptcredincioşi, care i-au crescut în bună învăţătură şi în frică de Dumnezeu. Când ei erau încă tineri, părinţii lor s-au dus către Domnul, lăsându-le multe averi. Atunci Zenovie şi Zenovia, deşi erau tineri cu anii, însă cu înţelepciunea erau bătrâni şi desăvârşiţi în fapte bune; deci, văzând deşertăciunea acestei lumi, s-au sfătuit ca, lăsând toate, să urmeze lui Hristos. De aceea, Zenovia a încredinţat fratelui ei şi partea ei de avere rămasă de la părinţi, pentru a fi împărţită la săraci, şi petrecea de bună voie în sărăcie şi în linişte, păzindu-şi fecioria sa fără de prihană pentru Mirele ceresc. Iar Zenovie, luând amândouă părţile de avere, şi a sa şi a surorii sale, le-a împărţit celor care le trebuiau şi în puţină vreme le-a dat pe toate, încât a ajuns şi el ca unul dintre săraci. Dar Dumnezeul Cel ce îngrijeşte de sărmani şi nu-i lasă pe cei ce nădăjduiesc spre Dânsul, l-a îmbogăţit pe Zenovie cu darurile Sale cele cereşti pentru bogăţia cea împărţită la săraci.

Zenovia avea în toata viaţa sa ca ajutor mâna lui Dumnezeu, care o apăra de toate asupririle trupului şi ale lumii şi de războaiele cele diavoleşti care o supărau. Iar Zenovie a luat darul de a tămădui suferinţele, pentru că acele mâini care au miluit pe săraci le-a miluit Domnul cu puterea facerii de minuni şi cu tămăduirea a toate neputinţele şi rănile oamenilor, căci atunci când sfântul se atingea cu mâna sa, îndată bolnavul primea tămăduirea. Deci îndoită milostenie a făcut acest plăcut al lui Dumnezeu în viaţa sa:

una, când a dat săracilor averea, şi alta, când bolnavilor le dădea sănătate, din darul lui Dumnezeu. Şi mulţime de duhuri necurate a izgonit din oameni, pe cei mâhniţi i-a mângâiat şi celor ce se aflau în primejdie le-a ajutat. Pentru aceste fapte bune şi faceri de minuni a fost ales episcop în acea cetate, conducând bine Biserica lui Dumnezeu, ajutând şi neîncetat făcând bine poporului şi tămăduind pe cei neputincioşi.

Atunci a venit la Sfântul Zenovie o oarecare femeie din Antiohia, care avea pe pieptul ei o rană netămăduită şi care a cheltuit multe averi pe la doctori, căutând la dânşii tămăduire. Nu a avut însă nici un ajutor, ci mai cumplit i s-a înmulţit durerea, încât era aproape de moarte. Iar sfântul, văzând-o pe ea, i s-a făcut milă şi s-a atins cu mâna de rana aceea, făcând semnul Crucii, şi îndată a dispărut durerea, iar rana s-a tămăduit şi femeia s-a făcut sănătoasă şi s-a întors bucuroasă la treburile ei. La fel şi o altă femeie necredincioasă, care era soţia unui dregător, pătimea de aceeaşi durere. Aceasta a fost tămăduită tot de Sfântul Zenovie. De atunci aceaţ femeie împreună cu bărbatul ei au crezut în Hristos, apoi şi-au botezat copiii şi au câştigat sănătate, nu numai trupească, ci şi sufletească.

După aceea, sosind prigoana cea mare împotriva creştinilor din partea necredinciosului împărat Diocleţian, Lisie voievodul a mers în părţile Ciliciei ca să-i chinuiască pe toţi credincioşii cei ce mărturiseau numele lui Hristos. Mai întâi au fost prinşi trei tineri creştini, Claudie, Asterie şi Neon, pe care i-a chinuit în multe feluri, iar pe urmă i-a pironit pe cruce, afară din cetate. Şi auzind despre Sfântul Zenovie, episcopul creştinilor, a trimis pe ostaşii săi să-l prindă şi, aducându-l înaintea sa, i-a zis: „Nu vreau să intru cu tine în multă vorbă, pentru că ştiu că voi creştinii vorbiţi mult, ci, grăind, îţi pun înainte două lucruri: viaţa şi moartea. Viaţa, dacă te vei închina zeilor, şi moartea, dacă nu te vei închina. Deci să-ţi alegi ceea ce voieşti: sau să aduci jertfă zeilor noştri şi vei fi viu, ba încă te vei bucura şi de cinste de la noi, sau, de vei rămâne în nesupunerea ta, îndată vei fi supus cumplitelor chinuri şi vei muri amarnic". Iar Sfântul Zenovie cu îndrăzneală a răspuns: „Viaţa cea vremelnică, fără de Hristos, nu este viaţă, ci curată moarte; iar moartea cea pentru Hristos nu este moarte, ci viaţă fără de moarte. Deci mai bine vreau să mor pentru Hristos cu moarte vremelnică şi în veci să trăiesc cu Dânsul, decât să mă lepăd de El pentru vremelnica viaţă şi în veci să fiu chinuit în iad".

Auzind acestea, voievodul a poruncit ca pe sfânt să-l dezbrace şi, spânzurându-l pe un lemn, să fie bătut fără milă. Şi zicea păgânul: „Vom vedea dacă va veni Hristos al lui să-l ajute". Atunci aflând sora lui, fericita Zenovia, că fratele ei, Sfântul Zenovie, pătimeşte pentru Hristos, s-a sculat degrabă şi a alergat la locul unde era chinuit sfântul şi acolo, văzându-şi fratele rănit şi spânzurat, s-a aprins de râvnă şi a înaintat spre chinuitor, zicând: „Sunt creştină şi pe acelaşi Unul Dumnezeu şi pe Domnul nostru Iisus Hristos Îl mărturisesc, ca şi fratele meu. Deci porunceşte ca să mă chinuie şi pe mine ca pe fratele meu cel iubit, căci acelaşi pahar al patimilor voiesc şi eu să-l beau şi cu aceeaşi cunună să mă încununez".

Iar chinuitorul, mirându-se de acea bărbăţie şi îndrăzneală a Sfintei Zenovia, i-a zis: „O, femeie, nu dori a te pierde pe tine şi nu veni la o necinste ca aceasta, unde ai să rabzi ruşine şi durere, căci vom porunci ca să fii dezbrăcată şi îndată te vei umple de ruşine şi, când vom începe să-ţi chinuim trupul tău, grele dureri te vor cuprinde. Deci te sfătuiesc, jertfeşte zeilor şi te vei izbăvi de toate răutăţile". Iar sfânta a răspuns: „Mai mare ruşine aduce goliciunea sufletească, decât cea trupească, şi mai dureroase sunt muncile cele veşnice, decât cele vremelnice. Deci nu mă îngrijesc de trupeasca goliciune, căci în Hristos m-am îmbrăcat şi nu mă tem de mâinile chinuitorilor, căci cu Hristos m-am răstignit. Fă ce voieşti, o, chinuitorule, nu mă vei întoarce pe mine de la Hristos, Domnul meu". Iar prigonitorul îndată a poruncit ca s-o dezbrace şi s-o bată la fel ca pe Sfântul Zenovie, fratele ei. Apoi au pregătit un pat înroşit în foc şi pe acela i-au întins pe amândoi şi au pus foc dedesubt, zicându-le: „Să vină Hristos ca să vă ajute vouă". Iar sfinţii răspundeau: „Iată, Hristos al nostru este cu noi, dar tu nu-L vezi. Iată, ne rourează pe noi cu roua cea din cer a darului Său şi nu ne îngrijim de chinuri".

După aceasta i-au aruncat pe sfinţi într-o cazan clocotit, dar şi acolo sfinţii au rămas nevătămaţi şi, stând ca într-o apă călduţă, cântau psalmul lui David: *Mântuitu-ne-ai pe noi de cei ce ne necăjesc şi pe cei ce ne urăsc i-ai ruşinat*. La sfârşit, chinuitorul a poruncit ca ei să fie scoşi afară din cetate şi să li se taie capetele. Iar sfinţii mergeau la moarte cu bucurie nespusă şi, sosind la locul unde aveau se fie tăiaţi, s-au rugat, zicând: „Mulţumim Ţie, Doamne Dumnezeul nostru, că ne-ai învrednicit să ne nevoim cu nevoinţa bună, alergarea s-o săvârşim şi credinţa s-o păzim. Deci

fă-ne pe noi părtaşi slavei Tale şi ne numără pe noi în ceata celor ce bine au plăcut sfântului Tău nume, că binecuvântat eşti în veci".

Când au sfârşit rugăciunea, îndată s-a auzit un glas din cer, făgăduindu-le lor cununi şi chemându-i întru odihna cea veşnică. Apoi sfinţii, fiind tăiaţi, au trecut de pe pământ la ceruri. Iar trupurile lor zăceau neîngropate. Noaptea le-a luat în taină preotul Ermoghen şi le-a pus într-un mormânt, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Unul Dumnezeu Cel de toată făptura slăvit, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

LUNA OCTOMBRIE

ZIUA A TREIZECI ŞI UNA

SFINŢII APOSTOLI DIN CEI ŞAPTEZECI: STAHIE, AMPLIE, URBAN, NARCIS, APELIE ŞI ARISTOBUL

Sfântul Stahie a fost pus episcop în Bizanţ de către Sfântul Apostol Andrei şi a zidit o biserică în Arghiropoli, împreună cu Sfântul Andrei. Apoi a adunat pe mulţi credincioşi şi îi învăţa mântuitoarea viaţă. Ostenindu-se şaisprezece ani în acea nevoinţă pentru mântuirea omenească, a răposat cu pace.

Amplie şi Urban au fost puşi episcopi de către acelaşi sfânt, Andrei. Amplie a fost episcop în Diospoli, iar Urban a fost episcop în Macedonia. Ei, propovăduind pe Hristos şi pe idoli pierzându-i, i-au ridicat asupra lor pe evrei şi pe elini şi, fiind ucişi de către aceştia, şi-au împletit lor cunună mucenicească.

Narcis a fost episcop în Atena, Apelie în Ieraclia şi Aristobul în Britania, propovăduind Evanghelia lui Hristos, iar după multe osteneli şi nevoinţe şi-au dat fericitele lor suflete în mâinile Domnului.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, SFÂNTUL MUCENIC EPIMAH

Sfântul Mucenic Epimah era de neam din Egipt şi din părinţi creştini. El încă din tinereţe L-a iubit pe Dumnezeu şi, Lui Unuia voind să-I slujească, s-a dus în pustie, urmând Sfântului Ioan Botezătorul, şi a petrecut multă vreme în muntele Pilusiului.

Neavând pe cineva din sfinţii părinţi povăţuitor la viaţa cea pustnicească, se povăţuia cu duhul lui Dumnezeu, şi dragostea cea către Dumnezeu îi era lui dascăl, învăţându-l spre toată viaţa cea îmbunătăţită. Pentru că cine poate învăţa pe om fapta cea bună mai bine ca dragostea lui Dumnezeu? Aceea i-a învăţat pe sfinţii apostoli ca, lăsând toate, să meargă în urma Domnului Celui ce a sărăcit, aceea a învăţat pe cuvioşii părinţi să umble în cojoace şi în piei de capră, lipsiţi, scârbiţi şi de rău supăraţi, aceea a învăţat pe sfinţii mucenici şi muceniţe să pătimească pentru Hristos cu osârdie, în timp ce grăia acestea: „Pe Tine, Mirele meu, Te iubesc şi pe Tine căutând, mă chinuiesc". Acea dragoste l-a învăţat şi pe Sfântul Epimah a suferi nevoinţele şi ostenelile cele pustniceşti, a răbda toate supărările de la vrăjmaşii cei nevăzuţi, a vieţui cu sfinţenie după Dumnezeu şi pentru Dânsul a fi gata la moarte.

Vieţuind Sfântul Epimah în pustnicească singurătate ani îndelungaţi, a auzit că în Alexandria creştinii sunt chinuiţi de păgâni şi că, mulţi temându-se de chinurile cele cumplite, unii fug prin munţi şi se ascund prin pustietăţi, iar alţii cad din credinţă. De aceea, aprinzându-se de râvnă dumnezeiască, a lăsat pustia şi s-a dus în Alexandria, vrând să pătimească până la sânge pentru mărturisirea lui Hristos. Văzând în cetate fărădelegea păgânilor închinători la idoli şi că diavoleasca păgânătate s-a înmulţit foarte mult, iar cinstea lui Hristos s-a împuţinat şi sfinţenia Domnului s-a necinstit cu jertfe, a intrat în capiştea idolească cu îndrăzneală înaintea tuturor, şi în vremea prazniculuicelui diavolesc a răsturnat jertfele lor, iar pe idoli i-a trântit la pământ şi i-a sfărâmat. Pentru aceasta a fost prins şi a fost dus la ighemonul Apelian. Acolo, văzând pe ighemon şezând la judecată şi pe creştini chinuindu-i, cu inima bărbătească s-a pornit asupra lui, vrând să-l ucidă. Şi l-ar fi ucis de nu ar fi fost oprit de cei ce stăteau înaintea lui. Aşa a râvnit după Domnul Dumnezeul său. Iar ighemonul s-a mirat de o îndrăzneală ca aceea a unui om prost, şi a poruncit să fie aruncat în temniţă până ce va hotărî cu ce fel de chinuri să-l piardă. În temniţă erau o mulţime de credincioşi închişi pentru mărturisirea lui Hristos, pe care Sfântul Epimah îi întărea spre nevoinţă, cu gura cea plină de Sfântul Duh.

Atât de mult s-au întărit credincioşii spre pătimire prin cuvintele lui, încât nici unul dintre ei nu s-a mai înfricoşat, nici n-a căzut din credinţă, ci toţi cu sârguinţă şi-au vărsat sângele pentru adevăratul Dumnezeu şi şi-au dat sufletele după multe chinuri. La sfârşit l-au scos la chinurile cele cumplite şi pe Sfântul Epimah, nu

numai pentru că credea în Hristos, ci şi pentru că a făcut din praznicul lor tulburare şi mai cu seamă pentru că a îndrăznit să se ridice asupra ighemonului ca să-l ucidă. Mai întâi l-au spânzurat şi l-au strujit cu gheare de fier, apoi l-au bătut cu pietre, sfărâmându-i oasele. Iar el, în chinuri, zicea: „Dacă Domnul meu Iisus Hristos a fost răstignit pentru mine, împuns cu suliţa şi adăpat cu oţet, oare să nu mă fac şi eu părtaş patimilor Lui? Doresc mai mari chinuri decât acestea pe care mi le daţi. Daţi-mi palme, scuipaţi asupra mea, puneţi cunună de spini pe capul meu, daţi-mi trestii în mâini şi cu fiere să mă adăpaţi; tot trupul meu o rană să-l faceţi, pe cruce să mă pironiţi şi cu suliţe să mă împungeţi. Acestea toate le-a răbdat Domnul meu, pe acestea şi eu voiesc ca să le rabd. În timp ce sfântul era chinuit, mult popor stătea adunat împrejurul lui şi privea la chinurile lui. În acel popor era o femeie care stătea aproape de el şi avea un ochi bolnav de albeaţă. Aceasta, văzând pătimirea Sfântului Epimah, plângea şi neclintită privea la dânsul. În acele chinuri cumplite, vărsându-se sângele sfântului, a sărit o picătură în ochiul cel bolnav al femeii şi îndată i s-a tămăduit ochiul şi s-a făcut luminos, căpătându-şi vederea ca şi celălalt. Iar femeia, câştigând tămăduire din picătura sângelui celui căzut în ochi, a strigat: „Mare este Dumnezeul pe Care pătimitorul acesta Îl mărturiseşte". După aceea i-au tăiat capul sfântului şi astfel şi-a dat sufletul său în mâinile Domnului, pentru Care a pătimit.

TOT ÎN ACEASTĂ ZI, CUVIOŞII PĂRINŢI SPIRIDON ŞI NICODIM, PRESCURARII DE LA PECERSKA

Tot sufletul cel dreptcredincios este umilit, neavând întru sine vicleşug, nici înşelăciune, ca un vas şi lăcaş al lui Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu este Duh curat. De aceea şi Apostolul zice: „Pe cele nebune ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca pe cele înţelepte să le ruşineze".

Dintre unii ca aceştia a fost ales cuviosul părintele nostru Spiridon, de care ne este vorba. Pentru că acest fericit, fiind de neam, nu din cetate, ci dintr-un sat, neînvăţat la meşteşugul cărţii şi neştiutor la cuvânt, dar nu şi cu înţelegerea cea duhovnicească şi cu lucrurile plăcute lui Dumnezeu, căci frica lui Dumnezeu care este începutul înţelepciunii, având-o în inima sa, a mers la Mănăstirea

Pecerska şi a luat viaţa monahicească cea aspră. Neştiind Scriptura, a început a învăţa carte, deşi cu anii nu mai era tânăr şi a învăţat toată Psaltirea pe de rost. Astfel se ostenea pentru mântuirea sufletului său, neîncetat cântând Psaltirea toată în fiecare zi.

Văzând Pimen, pustnicul cel ce era atunci egumen, că acest bărbat este smerit şi iubitor de osteneală, sârguindu-se de-a pururea în rugăciune şi în post şi fiind cu totul neprihănit, i-a încredinţat lui ascultarea cea bineprimită lui Dumnezeu, ca să coacă pâinea care se aducea la dumnezeiasca Liturghie pentru Taina Trupului lui Hristos, adică prescura. Iar fericitul Spiridon, intrând cu osârdie în prescurărie, nu şi-a schimbat nevoinţa sa şi osteneala cea duhovnicească, ci săvârşea slujba cea încredinţată lui cu toată cucernicia şi frica lui Dumnezeu. Căci osteneala mâinilor lui era pentru pregătirea cea curată şi neprihănită a jertfei, care se aducea de preot, iar rodul buzelor lui era jertfa laudei celei de-a pururea lui Dumnezeu. Fiindcă el, ori tăind lemne, ori frământând aluat, neîncetat rostea cu gura sa psalmii lui David, în toate zilele, după cum avea obiceiul, ca să sfârşească toată Psaltirea.

Odată, săvârşind fericitul obişnuita sa slujbă, a aprins cuptorul pentru coacerea prescurilor şi, din pricina flăcării focului, s-a aprins acoperişul casei. Atunci fericitul, luând mantia sa, a astupat cu ea gura cuptorului. Apoi, legând mânecile rasei sale, a alergat cu dânsa la fântână şi a umplut-o cu apă, iar după aceea a chemat pe fraţi ca să-l ajute să stingă focul. Venind, fraţii au văzut un lucru minunat, că nu a ars mantia cu care astupase fericitul gura cuptorului şi nu a curs nici din rasă apa cu care a stins focul, şi au preamărit pe Dumnezeu.

Acest fericit Spiridon avea ca ajutor un frate, anume Nicodim, care în toate era cu el într-un gând, la un obicei, la rugăciune şi la lucrul mâinilor. Amândoi au slujit bine şi cu plăcere dumnezeiască la coacerea prescurilor timp de treizeci de ani, săvârşind curat şi neprihănit lucrul lor. Drept aceea, întru bună mărturisire mutându-se din această viaţă, se satură de slava lui Dumnezeu, pe care o văd nu sub chipul pâinii care se aduce, ci faţă către faţă. Cu ale căror sfinte rugăciuni să ne săturăm şi noi cu vrednicie de pâinea vieţii, a darului şi a slavei lui Iisus Hristos, Căruia cu Dumnezeu Tatăl şi cu Sfântul Duh I se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfârşit şi lui Dumnezeu laudă!

CUPRINS

Introducere, Pr. Prof. Constantin Galeriu 5

Ziua întâi

Cuvânt la Acoperământul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu 9
Sfântul Apostol Anania, unul dintre cei 70 16
Cuviosul Roman, făcătorul de condace 18

Ziua a doua

Sfântul Sfinţit Mucenic Ciprian şi Sfânta Muceniţă Iustina fecioara 21
Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos 32

Ziua a treia

Sfântul Sfinţit Mucenic Dionisie Areopagitul 49
Povestirea Sfântului Dionisie despre Sfântul Carp şi alţi doi păcătoşi 54
Cuviosul Ioan Hozevitul, Episcopul Cezareii 55
Fericitul Isihie Horevitul, cel din linişte 56

Ziua a patra

Sfântul Sfinţit Mucenic Ierotei, Episcopul Atenei 57
Sfântul Mucenic Audact şi fiica lui, Calistena 57
Cuviosul Amun Nitriotul 58
Sfinţii Părinţi Gurie, Arhiepiscopul Kazanului şi Varsanufie, Episcopul Tverului 61

Ziua a cincea
Sfânta Muceniţă Haritina 65
Cuviosul Damian Prezbiterul,
tămăduitorul Pecerskăi 69
Cuviosul Ieremia,
înaintevăzătorul de la Pecerska 71
Cuviosul Matei,
înaintevăzătorul de la Pecerska 71

Ziua a şasea
Sfântul Apostol Toma 74

Ziua a şaptea
Sfinţii Mucenici Serghie şi Vah 86
Sfântul Mucenic Polihronie 93

Ziua a opta
Cuvioasa Pelaghia,
care mai înainte a fost desfrânată 94
Cuvioasa Taisia,
care, de asemenea, a fost desfrânată 102
Sfânta Muceniţă Pelaghia,
din Antiohia Siriei 105

Ziua a noua
Sfântul Apostol Iacob al lui Alfeu 106
Cuviosul Părinte Andronic
şi Sfânta Atanasia, soţia lui 107
Sfânta Puplia Diaconiţa,
Mărturisitoare din Antiohia 112

Ziua a zecea
Sfinţii Mucenici Evlampie şi Evlampia 114
Cuviosul Teofil Mărturisitorul 118

Sfântul Mucenic Teotecn 121

Ziua a unsprezecea
Sfântul Apostol Filip, unul din cei şapte diaconi 123
Cuviosul Teofan Mărturisitorul,
făcătorul de canoane 124
Minunea ce s-a făcut de
icoana Domnului nostru Iisus Hristos 125
Sfintele Muceniţe Zenaida şi Filonida 127
Sfinţii 367 Părinţi de la Sinodul al VII-lea 127

Ziua a douăsprezecea
Sfinţii Mucenici Tarah, Prov şi Andronic 128
Sfântul Simeon Noul Teolog 139
Cuviosul Cosma,
Episcopul Maiumei, făcătorul de canoane 173
Sfinţii Mucenici Euventie şi Maxim 173

Ziua a treisprezecea
Sfinţii Mucenici Carp, Papil,
Agatodor şi Agatonica, sora lui Papil 175
Sfântul Mucenic Veniamin Diaconul 185

Ziua a paisprezecea
Sfinţii Mucenici Nazarie,
Ghervasie, Protasie şi Chelsie 186
Cuvioasa Parascheva de la Iaşi 193
Cuviosul Nicolae Sviatoşa, Stăpânitorul Cernigovului 202

Ziua a cincisprezecea
Cuviosul Mucenic Luchian,
Prezbiterul Antiohiei celei Mari 208
Cuviosul Eftimie cel Nou 212
Un monah mucenic 213

Ziua a şaisprezecea
Sfântul Mucenic Longhin sutaşul,
cel de la Crucea Domnului 214

Ziua a şaptesprezecea
Sfântul Prooroc Osea 220
Cuviosul Mucenic Andrei din Creta 220
Sfinţii fără de arginţi şi fraţi buni,
Cosma şi Damian şi cei împreună cu dânşii 224

Ziua a optsprezecea
Sfântul Apostol şi Evanghelist Luca 226

Ziua a nouăsprezecea
Sfântul Prooroc Ioil 229
Sfântul Mucenic Uar şi cei împreună cu dânsul 229
Cuviosul Ioan de la Rila 237

Ziua a douăzecea
Sfântul Mucenic Artemie 239

Ziua a douăzeci şi una
Cuviosul Ilarion cel Mare 252
Cuviosul Filotei,
cel ce a pustnicit în Muntele Atonului 270
Sfântul Visarion Mărturisitorul 275
Sfântul Sofronie Mărturisitorul de la Cioara-Sebeş 277
Sfântul Mucenic Oprea Nicolae
din Sălişte 277

Ziua a douăzeci şi doua
Sfântul Sfinţit Averchie, cel întocmai cu Apostolii,
Episcopul Ierapolei 279

Ziua a douăzeci şi treia
Sfântul Apostol Iacob,
Ruda Domnului 289
Sfântul şi fericitul Iacob de la Borovitchi 292

Ziua a douăzeci şi patra
Sfântul Mucenic Areta
şi cei împreună cu dânsul 295
Cuviosul Areta din Pecerska 314

Ziua a douăzeci şi cincea
Sfinţii Mucenici Marchian şi Martirie, notarii 317

Ziua a douăzeci şi şasea
Sfântul Mare Mucenic al lui Hristos, Dimitrie 319

Ziua a douăzeci şi şaptea
Sfântul Mucenic Nestor 330
Cuviosul Nestor, cronicar al Rusiei 332
Preacuviosul Părintele nostru Dimitrie cel Nou
de la Bucureşti 334

Ziua a douăzeci şi opta
Sfânta Mare Muceniţă Parascheva 338
Sfinţii Mucenici Terentie, Neonila şi
cei şapte fii ai lor 342
Sfântul Sfinţit Atanasie,
Patriarhul Constantinopolului 343
Sfântul Sfinţit Dimitrie, Mitropolitul Rostovului,
Făcătorul de minuni 352

Ziua a douăzeci şi noua
Sfânta Muceniţă Anastasia Romana 381

Cuviosul Avramie Sihastrul
şi Fericita Maria, nepoata lui 388
Cuviosul Avramie, Arhimandritul Rostovului,
noul făcător de minuni 400

Ziua a treizecea
Sfinţii Mucenici Zenovie şi Zenovia, sora lui 403

Ziua a treizeci şi una
Sfinţii Apostoli din cei şaptezeci: Stahie, Amplie,
Urban, Narcis, Apelie şi Aristobul 407
Sfântul Mucenic Epimah 407
Cuvioşii Părinţi Spiridon şi Nicodim,
Prescurarii de la Pecerska 409

Tehnoredactare computerizată
la Sfânta Mănăstire Sihăstria
Format 16/70 x 100 1/1
Coli de tipar 26

Firma editorial-poligrafică
"Tipografia Centrală"
MD-2068, Chişinău, str. Florilor, 1
Departamentul Activităţi Editoriale,
Poligrafie şi Aprovizionare cu Cărţi

ISBN 973-0-00568-0